CLIVE IRVING A TENGELY

Egy régi és elegáns angliai kastélyban, a buckinghamshire-i Clivedenben előkelő társaságba csoppen Edward Seton, ez a látszatra szürke, középkorú köztisztviselő, az első világháború pilótahőse. Lady Nancy Astor vendége többek között Charles Lindbergh ezredes, Sir Alexander Cadogan külügyminiszter-helyettes és Neville Chamberlain pénzügyminiszter. 1936-ban vagyunk. Különös párbeszédeket hallhat itt Seton: Lindbergh a náci Németország légierejének legyőzhetetlenségéről papol s arról, hogy Angliának sosem szabad konfliktusba kerülnie Hitlerrel. Mások Göringet magasztalják. Az angol felső tízezer eme csoportjának meggyőződése nem változott 1940-ig – sokáig még azután sem. S ahogy a hitleri agresszió egyre fenyegetőbb méreteket öltött, a brit közvélemény (és a kémelhárítás) fokozatosan ráébredt, hogy ezekben az emberekben az „ötödik hadoszlopot" kell látnia – a nemzet és az emberiség árulóit.

Történelmi regényt írt Clive Irving, nemiképp a Walter Scott-i szabályok szerint: a háttérben valóságos történelmi figurák mozognak – a trónjáról lemondó, náciszimpatizáns VIII. Edward, Churchill, Hitler, Canaris stb. –, a főszereplők azonban kitalált alakok. Edward Seton és egy fiatal amerikai lány, Ruth Dexter az igazi hősei a könyvnek. A brit és az amerikai

CLIVE IRVING

A tengely

FORDÍTOTTA

Miklós Katalin

CLIVE IRVING

A tengely

REGÉNY

Ejtek Budapesti Bizottsága
Területi Könyvtár

Európa Könyvkiadó
Budapest 1987

A FORDÍTÁS AZ ALÁBBI KIADÁS ALAPJÁN KÉSZÜLT:

CLIVE IRVING

AXIS

HAMISH HAMILTON, LONDON, 1980

COPYRIGHT © 1980 BY NEW LION DEALINGS LTD.

HUNGARIAN TRANSLATION

© MIKLÓS KATALIN, 1987

Előhang

Akkoriban e történet egyetlen résztvevője sem tudhatta, hogy ki fogja megnyerni a második világháborút. 1940 nyarának elején, amikor a történet véget ér, még Winston Churchill is úgy vélte, hogy Anglia fennmaradására nem sok az esély. Churchill miniszterelnöki működése ötödik napján figyelmeztette Rooseveltet, hogy a küszöbönálló vereség veszélye lemondásra kényszerítheti, olyanok előtt nyitva meg az utat, akik készek a békekötésre. Évekkel korábban a Hitler legyőzésére irányuló szándékot az Atlanti-óceán mindkét partján olyan befolyásos emberek aknázták alá, akik – tekintet nélkül a Hitler-rezsim gaztetteinek mértékére – kevésbé tartottak a náci Németországtól, mint a kommunista Oroszországtól.

Bár *A tengely* főszereplői kitalált személyek, életük valóságos emberek és valóságos események között zajlik. A történelmi személyiségek közül egyik sem mond vagy cselekszik olyasmit, ami ütközne közismert meggyőződésével, s amit mondanak, leggyakrabban a valóságban is az ő szájukból hangzott el.

„Nem lett volna szabad megtörténnie.
Meg lehetett volna állítani.
Meg *kellett* volna állítani."

WINSTON CHURCHILL,
1939. szeptember

I. Suttogások

1

Anglia, Buckinghamshire, 1936. július

A Rolls-Royce száguldva vette a veszélyes út éles kanyarjait, de a kocsi ennek ellenére zavartalanul haladt, csak időnként billent meg egy kissé. A vezető mellett ülő utas diszkréten belekapaszkodott a kilincsbe, ettől eltekintve nyugalmat színlelt. A vezető tovább beszélt, ügyet sem vetve a stresszre, amelyet a száguldás embernek és gépnek okozott; rosszul tűrte, hogy vezetnie kell, s nem szentelheti teljes figyelmét a beszélgetésnek.

– Féktelen ember ez a Roosevelt – mondta a volánnál ülő nő, közben utasát nézte és nem az utat.

– Féktelen?

– Féktelen a beszédben, féktelen az életben – mondta a nő, az erkölcsi kinyilatkoztatás határozottságával. A Rolls még jobban felpörgött, az utas ujjbütykei elfehéredtek a kapaszkodástól. Még mindig jobban járt, ha inkvizítorát nézte, mint ha az utat figyelte volna maga előtt.

– *Vagyonos kártevők!* Hát lehet *így* beszélni a kapitalizmusról? – folytatta a nő. – A *kommunisták* beszélnek így! – Gyanakodva pillantott utasára. – Gondolja, hogy ez az ember jót tesz Amerikának, Sir Alex?

A válaszadó az évek során nagy gyakorlatra tett szert semmitmondó válaszok megfogalmazásában.

– Amerikának óriási erőtartalékai vannak, Nancy.

A Rolls újabb kanyart vett be, s eközben – inkább a geometria, mint az autóvezetés törvényeinek engedelmeskedve – átsodródott az út túlsó oldalára.

– Nem. Amerikának a *kapitalizmus* tesz jót, s Roosevelt *rosszat* tesz a kapitalizmusnak. – Hangja ellentmondást nem tűrően csengett. Végre visszafordította a fejét, előrenézett, s csak most fogta fel az út körvonalait.

– Kanyar jön – mondta meglepetten. – Lelassítok.

– *Őszintén* remélem – mondta a férfi. A Rolls és ő egyazon pillanatban nyerték vissza belső egyensúlyukat. A kanyaron túl megpillantotta a nagy ház kapuját.

Edward Seton egy második emeleti ablakból figyelte, hogy a Rolls végighajt a kocsifeljárón, s megáll a lépcsőnél, épp alatta. A kocsiból kiszálló nő kevéssé hasonlított ahhoz a festményhez, amelyet Seton fél órával korábban látott lent a hallban, s amely maga volt a földöntúli szépség viktoriánus megtestesülése. A valóság, Lady Nancy Astor erőteljesebb és hatásosabb egyéniség volt. A mögötte lépkedő férfi igyekezett lépést tartani vele; alacsonyabb volt az asszonynál, testéhez képest aránytalanul nagy feje azonban megfontoltságról és határozottságról árulkodott. Seton felismerte Sir Alexander Cadogant, a külügyminisztérium második emberét.

Cadogan jelenléte csupán egyik jelzése volt annak, miféle emberek gyűltek össze ebben a Cliveden nevű házban, amelyről egyre ellentmondóbb hírek keringtek, s Seton még mindig nem tudta, hogy őt miért hívták meg ide. Nem rendszeresen, csak alkalmanként szerezhetett tapasztalatokat arról, hogyan telnek a hétvégék Anglia vidéki kastélyaiban. A személyzet figyelmessége idegesítette: egyszer például rányomták a fogkeféjére a fogkrémet, s mindig az volt az érzése, hogy öltözetének vagy modorának valamely hiányossága elárulja: ő nem megfelelő alany az efféle kényeztetéshez. Ráadásul ilyen tiszteletet parancsoló házat még életében nem látott.

Halkan kopogtak az ajtón. Seton elfordult az ablaktól, és keresztülment a szobán.

– Most óhajtja a fürdőt, uram?

A komornyik a másodperc egy töredéke alatt, egyet-

len pillantás alapján elhelyezte őt a társadalmi ranglétrán.

– Igen, köszönöm – mondta Seton, és oldalra lépett.

– Kellemes a szobája, uram.

– Igen, valóban.

– Sutherland-szobának hívják, uram, Sutherland hercegnő után.

A komornyik úton a fürdőszoba felé megállt egy pillanatra, amikor az ágyon megpillantotta Seton nyitott bőröndjét. Idős ember volt, arcán kirajzolódtak a hajszálerek.

– Ha kívánja, uram, lekeféltetem és kivasaltatom a frakkját, amíg fürdik. – Hangja nem volt vádló, pusztán mindenre kiterjedő figyelemről árulkodott.

– Köszönöm, az jó lesz.

A fürdőszoba márványburkolatú volt, a süllyesztett kádba – római módra – márványlépcső vezetett. Seton hallotta a régi vízvezeték morajlását, majd egy perc múlva a komornyik ismét megjelent a hálószobában, még vörösebb arccal, mint az imént, szemöldöke körül gőzcseppek gyülekeztek.

– Bizony, uram, ez a szoba megmaradt olyannak, amilyennek a múlt század végén építették. Sutherland hercegnő idejében ez még csak egy kis vidéki kúria volt. A kandalló pompás darab, nem gondolja, uram?

– Ez ugye I. Károly? – Seton a fehér márványkeretbe foglalt portréra mutatott. A kép a padlótól a mennyezetig érő kandalló magasabbik párkánya fölött helyezkedett el.

– Igen, uram. – Setonnak megnőtt a tekintélye. A komornyik fogta a frakkot, és kiment.

Seton csalódottan látta, hogy a fürdőt nem szamártejből készítették. Kezében szivaccsal elmerült a gőzben, s szürrealista gondolata támadt: mi lenne, ha ebben a pillanatban valaki lekapná a házról a tetőt? Mi tárulna a világ szeme elé?

Nos, a következők: tükör előtt ülő nők, félig felöltözött férfiak, akik első esti whiskyjüket szopogatják,

egyikük épp egy fűzőbe igyekszik bepréselni magát; egy ősz szakállú, neves irodalmi arszlán, aki anyaszült meztelenül fekszik az ágyán és nimfákról ábrándozik; egy kis termetű, ám életerős politikus, amint épp a titkárnőjével szeretkezik, aki évek óta a megújulást jelenti számára; egy puritán házaspár, akik az ablaknál állva a birtok nagyságán ámuldoznak; egy indulatos és nagy hangú iparmágnás, aki épp telefonon üzletel; egy másik politikus, csupán gyógyszerei társaságában, akit már megcsapott a halál szele; egy püspök és a Keresztény Tudomány nevű szekta egyik tagja, akik elvi vitájuk közepette sherryt iszogatnak; s egy naplót író fiatal lány, aki még itt sem tárja fel igazi érzéseit.

Seton fejében kavarogtak a gondolatok, akár a felszálló gőz. Hogy került ide? A meghívást egy barátja, Peter Endmere közvetítésével kapta. Elég természetesen adta elő, igaz, Endmere-rel, aki újságíró volt, soha nem lehetett az ember elég óvatos. Azt mondta Setonnak, hogy valaki szeretne beszélni vele Clivedenben, ami rossz híre ellenére kellemes hely; rengeteg ember megfordul ott, s Setonnak nem szabad elhinnie mindazt, amit hallott róla. De Seton eleget tudott ahhoz, hogy ne maradjanak kétségei a ház rendeltetése felől: Cliveden a politikai és társadalmi élet különös gyűjtőhelye, amelyről természetesen saját maga akart véleményt alkotni. A ház másik végénél, ahová ő már nem láthatott el, két férfi beszélgetett séta közben a terasz alatt húzódó gyepen. Az egyik magas volt, a másik alacsony. A magas meggörnyedt, hogy egyetlenegyet se mulasszon el az alacsony szavaiból, abból a szájból, amelynek bőbeszédű s a walesiekre jellemző, magával ragadó ritmusú, jóslatértékű kijelentéseit régóta tisztelet övezte. Az alacsony termetű férfi mellett a másik túlságosan magasnak tűnt, de ezeket a szélsőségeket kiegyenlítette Adolf Hitler személye iránti közös érdeklődésük.

– Meg kellene tudnunk, mit akar valójában, s azt meg kellene adni neki. Ezzel lehetne a legjobban lefegyve-

rezni. – A szójáték mindkettőjüknek tetszett, különösen walesi szerzőjének.

– Egyszerűbb lenne, sokkal egyszerűbb, ha Baldwin hajlandó lenne *odamenni*, hogy beszéljen vele – mondta türelmetlenül a magas férfi.

– Baldwin még sohasem repült, s attól tartok, a tengert sem kedveli valami nagyon. Leginkább nyugalomra van szüksége. Legalább három hónapra. Nincs semmi komoly baja, csak nagyon kimerült.

– A királlyal kapcsolatos ügy készítette ki. – A magas férfi fellobbanó ambícióval bólogatott. – Ha valóban *annyira* fáradt, ki kellene szállnia az egészből.

Megálltak, s felnéztek a házra. A teraszon gyülekezni kezdtek az emberek.

– Igen . . . – mondta a walesi elgondolkozva (s kissé ravaszkodva) –, de ki lépjen a helyébe? *Ez* a nagy kérdés.

A teraszon estélyi öltözékben, fején turbánnal megjelent a majszuri maharadzsa, aki szebb angolsággal beszélt, mint az angolok. Kis csoport gyűlt össze körülötte, a pincérek pezsgőt kínáltak.

Valaki felnevetett:

– . . . Erre havi *ezerért* kivettek egy villát Antibes-ban, pusztán azért, hogy megtudják, meggondolta-e magát a király, de ő inkább jachtra szállt a hölggyel, és elhajózott. Jól ráfizettek a nyavalyás karrieristái . . .

Csípős női hang vitte a prímet a nevetésben:

– Hát persze, a spanyol háború jó ürügy volt számára, hogy erre az évre kihagyja Franciaországot, s egy jacht remek választás. *Diszkrétebb*, mint egy szerelmi fészek.

– Választanunk kell Oroszország és Németország között, méghozzá hamarosan . . . – A kenetteljes hang egy másik sarokból szólt. – Hitler egyedül nem tud megbirkózni Oroszországgal. Vele tarthatnánk mi is. Legyen Németország a védőgát, hogy Halifax szavait idézzem. – A fejek összehangoltan bólogattak.

A teraszra érve Seton kíváncsian keresett valami ismerős arcot, s megpillantotta Endmere-t, aki egy díványba süppedve, lábánál jéggel teli pezsgősvödörrel, a *Times*-ba temetkezett.

Amikor Seton árnyéka az újságra vetődött, Endmere felpillantott.

– Ó, Edward, bocsáss meg, épp nem voltam itt, amikor megérkeztél.

– Meglehetősen szokatlan a szobám. Barackszínű damaszt, korona az ágy felett, császári méretű fürdőmedence.

– Aha, szóval *oda* tettek? Alighanem nagy fogásnak számítasz. – Endmere kihúzta az üveget a vödörből. – Tessék, itt egy pohár pezsgő. Úgy nézem, rád fér.

Seton leereszkedett a díványra, és elvette az italt. Figyelték, ahogyan a magas és az alacsony férfi felfelé lépked a teraszra vezető lépcsőn. Endmere feléjük mutatott a poharával, amelyből kilöttyent néhány csepp.

– Ismered . . . azt a nagy fejű kis fickót?

Seton megrázta a fejét.

– Nyüzsgő kis szarházi. Amolyan *éminence grise*, jobban mondva olyan eminenciás, aki a talpakról nyalja a grízt. – Endmere a kelleténél jobban szórakozott ezen a szóviccen. – Állítólag már évekkel ezelőtt visszavonult a közügyektől, de még mindig fel-felbukkan a Downing Streeten, tudj'isten, minek. Nagyon jóban van Baldwinnal és Lloyd George-dzsal. S ami még ennél is érdekesebb: járt Berchtesgadenben Hitlernél. – Endmere kiitta poharából a megmaradt pezsgőt, lehajolt a vödörhöz, s újra töltött. – Gyanús egy ügy ez!

– Hogy hívják?

– Thomas Jones.

– Hát persze – villant fel a név Seton emlékezetében.

A békésen tiszta esti levegőben távoli hangfoszlányok hatoltak fel hozzájuk a Temze felől, az ő köreiken kívül rekedt emberek világából. A folyón túl a kora esti fények bíborszínbe vonták a látóhatár szélén felbukkanó

windsori kastély tornyait. Seton végignézett a teraszon külön csoportokba verődött embereken.

– Tudod, azon tűnődöm ... hogyan tud egyetlen nő *ennyi* emberrel kapcsolatot tartani. Valójában mi bennük a közös? Nem bírok rájönni.

Endmere nevetett.

– Ismerik Nancyt, ez minden.

– De neki megvannak a saját mániái, ugye?

– A Keresztény Tudomány?

– És Hitler.

– Igen, az is – mondta Endmere. – De Nancy nem prédikál, legalábbis nem mindig. – Letette a poharát, visszadőlt a díványra, szmokingja felcsúszott a derekán, látni engedve az ingét. – Nem, öregfiú, Lady Astor befolyását gyakran túlértékelik. Ugyan meghallgatják a hatalmasok, de legtöbbjük nem sokat törődik azzal, amit mond. Ennek a helynek a varázsa nem abban rejlik, amit *Nancy* mond. Hanem abban, amit ezek mondanak egymásnak.

Thomas Jones most épp egy barnára sült, fekete, olajozott hajú fiatalembert hallgatott, aki kijelentéseinek jobb tenyere folytonos mozgatásával adott nagyobb nyomatékot.

– Ki az ott Jonesszal? – kérdezte Seton.

Endmere, akinek egy kicsit már fejébe szállt az ital, leeresztett szemhéja mögül pillantott oda, anélkül, hogy felemelkedett volna.

– Ó, *az*? Dunsinnan. Az elragadó Lord Dunsinnan. Mostanában örökölte a címet. Biztosan olvastál róla: olajvagyon, hatalmas skóciai birtok. Érdekes eset. Oxfordban és Göttingenben tanult, és odavan Hitlerért. – Gondolataiba mélyedt, majd hozzátette: – Meg kell mondanom, sok közös vonása van Jonesszal. – Az emberek kezdtek szállingózni befelé a házba. Endmere leküzdve letargiáját, felállt. – Ideje vacsorázni. Most jön a próbafellépésed.

Az ebédlő francia stílusú volt, a falakat a XVIII. szá-

zadból származó faburkolat fedte, s XV. Lajos korabeli volt a mennyezet. A nagyasztalt és a székeket Mme Pompadour számára készítették. A hétvégi vendégek most jöttek először össze valamennyien. Endmere a háziasszonyhoz vezette Setont, aki, miközben keresztülment a termen, ismét a festményre gondolt. Kíváncsi volt, mi maradt meg a lányból, Nancy Langhorne-ból, a virginiai szépségből, aki beházasodott az angliai földbirtokos arisztokráciába. A helyi divatos társaság középpontjában lévő, idősödő hölgynek – különc, mégis sugárzó jelenség – ugyanolyan áthatóan kék szeme volt, mint a festményen.

Amikor Endmere bemutatta Setont, a hölgy kesztyűs kezét nyújtotta.

– Nagyon örvendek . . . üdvözlöm Clivedenben, repülőezredes. Már sokat hallottam magáról. Találkoznia kell Lindbergh ezredessel.

Ám Lady Astor asztalánál több mint harmincan ültek. Amikor Lindbergh és a felesége megérkezett, azonnal az asztalfőhöz siettek, s a háziasszony két oldalán foglaltak helyet. Setont valahol az asztal közepe táján ültették le; balján Stanley Baldwin kormányának egy tagja ült, akit csak látásból ismert, jobbján pedig egy sebész felesége. Érdektelen társalgásba kezdtek, mindannyiukat jobban izgatták azok, akik az asztal magasabb régióiban foglaltak helyet. Setonnak feltűnt, hogy Lady Astor antialkoholizmusa nem jelent tilalmat a többiek számára: az asztalon bőségesen akadt rajnai fehér és bordói. A fiatal Dunsinnant egy távoli sarkon pillantotta meg egy csokoládébarnára sült lány társaságában.

A társalgás középpontjába hamarosan egy téma került: a király és Mrs. Simpson.

Lady Astor Lindberghhez fordult.

– Olvasta, ezredes, miket írtak az amerikai lapok a jachtbotrányról?

Tapintatlan kérdés volt Lindberghékkel szemben,

akik menekültek az amerikai bulvárlapok elől. Lindbergh rövidre fogta a választ.

– Nem. De Anne és jómagam elbűvölő embernek tartjuk a királyt.

– Olyan elbűvölő, hogy az már szinte túlzás – morogta bizalmasan a politikus Setonnak. – Teljesen belehabarodott abba a nőbe. A kormány ideje jó részében csak erről tárgyal. Baldwin másra sem tud gondolni. Szegény ördög, olyan becsületes, hogy isteni beavatkozásban reménykedik.

Az asztal másik oldalán egy öregember épp a fajdkakas feldarabolásával volt elfoglalva. Lefelé beszélt, mintegy a tetemhez intézve szavait:

– Szánalmas ez a királyi ág, ezek a német parvenük. Tönkretették Európát a családi perpatvarukkal. Monarchiánk a hálószobában fogja kilehelni a lelkét. – Egy darab hús az alsó ajkához tapadt, de nem vette észre.

– Negyedmillió hektár és nyolc évszázad szava szólt – súgta a politikus. – Anglia *igazi* hangja.

Seton minél többet ivott, annál tisztábbnak érezte a fejét, a háttérben beszélgetésfoszlányok lengedeztek, de ő fölöttük maradt, lekötötték a saját morbid gondolatai az angliai hatalomról meg azokról, akik gyakorolják. Anglia népe messze túl volt ezeken a faburkolatú falakon, de a hatalom itt székelt. Feltűnt neki, hogy Lindbergh hallgatásba burkolózva figyeli a többieket. A vacsora végeztével az urak különváltak a hölgyektől. A férfiakat egy tágas szalonba irányították, ahol két kandalló és számos bőrkanapé volt: Seton még életében nem látott ilyen kiáltóan férfias helyiséget – még virágok sem voltak benne. Az egyik pincértől elvett egy nagy pohár konyakot, s látta, hogy Lindbergh feléje tart.

Az asztalnál, messziről, Seton ugyanolyan esetlennek s társasági érintkezésre alkalmatlannak látta Lindberghet, mint első találkozásukkor Washingtonban, de most, közvetlen közelről másnak tűnt. Lindbergh arcán

Egyesült Budapesti Bizottság
Területi Könyvtár

a hosszúra nyúlt kamaszkor vonásai után minden átmenet nélkül, időnek előtte jelentek meg a középkorúság jelei. A fiatalos frissesség eltűnt a szeméből, olyan tekintetnek adva át a helyét, amelyben a lelkesedés gyanakvással vegyült.

Lindbergh kezet nyújtott.

– Találkozni akartam magával, ezredes, s Nancy mondta, hogy meg tudja szervezni. Szeretnék beszélni magával. – Fejét élénken forgatta erre-arra. Egy sarokban álló kanapé felé irányította Setont. – Maga az a fajta ember, aki megért engem.

Seton tolakodónak érezte ezt a közeledést. Lindbergh leült, s egy széles karmozdulattal mintegy az egész szalont átfogta.

– Ezek az emberek csupán egyetlen dologról akarnak beszélni: a királyról meg arról a nőről. – Lindbergh az embereket bámulta, még csak kísérletet sem tett arra, hogy diszkrétnek lássék. – Állítólag ezek irányítják az országot, de lehetetlen rábírni őket a józan gondolkodásra. – Felsóhajtott, s hangját letompítva ismét Setonhoz fordult. – Ide hallgasson, ezredes. Most jövök Berlinből. *Azok* ott józanul gondolkoznak. Nem dédelgetnek esztelen ideákat a szocializmusról meg a kommunizmusról. *Azok* bezzeg tudják, hogy ki az ellenség.

Lindbergh hangja olyan lett, mint egy mániákusé. Setonnak az a kellemetlen érzése támadt, hogy ez az ember, akivel összekerült, egyszerre elvesztette a józan eszét.

– Valóban?

A reakció meghökkentette Lindberghet.

– Hát persze. A szovjetek.

– És nagy hatással volt önre Németország?

– De még mennyire. Az az ország csodákat művel.

– De talán a demokrácia rovására, nem?

Lindbergh pillanatnyi zavara ellenére agresszíven válaszolt.

– Demokrácia? Hát az meg mit jelent?

– Az ellenvélemény jogát, sajtószabadságot . . .

– Sajtószabadság? – Lindbergh hajszál híján hisztérikus rohamot kapott; többen feléje fordultak. – Az újságok képviselik a dekadenciát, a romlottságot! Ha valaki, *én* tudom . . . – Ismét lehalkította a hangját. – Figyelem Németországot, s egy új nagyhatalmat látok magam előtt. Ha viszont Angliára tekintek, egy régi nagyhatalmat látok, túl sok megfáradt emberrel. Hogyan fognak megbékülni ezzel a kilátással, ezredes? Hogyan fogják rábírni az embereket, hogy nézzenek szembe a tényekkel?

– Maga szerint mik a tények?

Lindbergh, Seton hűvös tartózkodása láttán, újfajta érvelésbe kezdett.

– Nézze, ezredes, van valami, amihez maga és én – a napi politikától függetlenül – jól értünk. Mi ismerjük a jövő titkát. Mi láttuk, s látjuk nap mint nap. *A repülésé* a jövő. Ez az egyetlen erő, amely számít. Ezért akartam találkozni és beszélni magával. A németek mindent megmutattak, mindent, amit csak látni akartam, semmit sem tartottak titokban. *Lenyűgöző.* Jelen pillanatban a Luftwaffe a világ leghatalmasabb légiereje. – Lindbergh jobb keze szeleteket vágott a levegőből. – Micsoda tervező az a Messerschmitt!

– Látta az új vadászgépét?

– Nincs olyan gép, amelyet egy napon lehetne vele említeni. – Lindbergh előrehajolt. – Legalábbis *én* nem ismerek olyat.

Seton megválaszolatlanul hagyta a közvetve feltett kérdést.

– Mindannak alapján, amit látott, milyen következtetésre jutott?

– Ha már nem vagyunk képesek megverni őket, jobb csatlakozni hozzájuk.

– És milyen célból?

Ez már túl sok volt Lindberghnek, többé nem leplezte indulatait.

– Hogy milyen célból? Hogy elbánjunk a bolsevikok-

kal, az ördögbe is! Hát nem ezt akarjuk valamennyien? – Elhallgatott, ismét végigmérte Setont, csalódottsága nyilvánvaló volt. – Úgy gondoltam, maga lesz az egyetlen ember, aki veszi a lapot. *Magának* tudnia kell, mennyire védtelen ez az ország egy légitámadással szemben. Erről próbálom meggyőzni ezeket az embereket, de nem értik meg. Maga viszont komoly befolyással bír.

– Ó – szólalt meg Seton –, ez kétséges. – Miközben szavait formálta, igyekezett továbbra is enervált érdektelenséget tanúsítani. – Miféle befolyással? Lehet, hogy műszaki kérdésekben valóban van némi befolyásom, de attól tartok, maga ennél többre gondol. Alighanem politikaira. Műszaki jellegű problémánkra – ha egyáltalán létezik ilyen, amit én egyáltalán nem állítok – nos, műszaki problémánkra politikai megoldást kell-e keresnünk? Ha igen, ez az én hatáskörömön kívül esik.

Lindbergh – Seton szándékának megfelelően – elvesztette a türelmét. Hosszú lábait kiegyenesítve, fenyegetően felállt:

– Nincs választásunk. Ahhoz már túlságosan elszaladtak a dolgok.

Lindbergh esetlenül, zavartan vonult keresztül a szobán, ami az olyan emberekre jellemző, akik tudják, hogy életükben soha nem lesznek már névtelenek – Seton kifejezetten megsajnálta. Eszébe jutott, milyen érzéketlenül tálalta az amerikai sajtó a Lindbergh-bébi elrablását és meggyilkolását, s azon tűnődött, hogy az átélt feszültség milyen hatást gyakorolhatott ennek az embernek a gondolkodásmódjára, aki végül Angliában keresett menedéket.

– Pont úgy nézel ki, mint akin keresztülhajtott egy busz. – Endmere jelent meg Seton jobb vállánál, s arra a helyre telepedett le, ahol eddig Lindbergh ült.

– Ez még annál is rosszabb – felelte Seton.

– Fel szokta zaklatni az embereket.

– Úgy látszik, ez a célja.

Aznap éjjel Seton nyugtalanul aludt a barackszínű szobában. Hangok fonták körül, majd elhaltak, s a dőzsölés képeinek kíséretében arcok bukkantak fel s tűntek el. Egy gyűrűkkel sűrűn felcicomázott női kéz idegesen dobolta ki egy borospoháron egy dal ritmusát, s ez a lázálomszerű kép olvadt azután bele az ébredésbe. Egy lenti hálószobából egy fiatal lány gitáron kísért dala hallatszott fel hozzá:

Nem látta senki Sallymet?
Oly karcsú, magas, oly sudár,
Mondjátok, a régi vagyok,
Ha látjátok, hogy merre megy . . .
Bár más férfiakkal iszik, mulatozik,
Remek lány, szavamra, remek . . .

A komornyik lépett be a teával, elhúzta a súlyos selyemfüggönyöket, hogy beeressze az új nap kristályos fényét. Az egyik ablak előtt egy ciprusfa ága látszott. A komornyik megpillantotta Setonnak a széken heverő frakkját. Összehajtotta és elrakta.

Seton – kísérletet téve a demokratikus érintkezésre – így szólt:

– A képzeletem játszott velem, vagy valóban gitározott valaki?

– Az úrnő húga játszott a gyerekeknek, uram. – A komornyik barátságos hangja bátorságot öntött Setonba.

– Mióta szolgál itt? – Seton csak a legutolsó másodpercben döntött úgy, hogy „szolgál"-t mond „dolgozik" helyett.

A komornyik becsukta a szekrényt.

– Én nem tartozom a ház állandó személyzetéhez, uram. Egy olyan csoporthoz tartozom, amelynek pincérek, komornyikok, szobalányok, lakájok a tagjai; elmegyünk mindenhová, ahol vadászbálokat, megyei bálokat, hasonlókat rendeznek. Az utolsó huszonkét évben minden alkalommal itt voltam Clivedenben, valahány-

szor házi rendezvényt vagy bált tartottak. – Elhallgatott, hirtelen elbizonytalanodott a bizalmas hangnemtől, s annak jelét fürkészte Setonon, vajon cinkosságot vállal-e vele az etikett megsértésében.

– Nyilván sok híres embert látott ebben házban...

Ez már túlságosan bizalmas kérdés volt. A komornyik takarodót fújt.

– Itt valóban nagyon sokan megfordultak, uram. – Kitöltötte Seton teáját. – A reggeli a teraszon várja, uram, nagyon szép napunk van.

Seton felöltözött, s alig várta, hogy kimehessen a kertbe. A ház elnyelte az embereket, még csak kevesen mutatkoztak. Cliveden egy egész dombtetőt elfoglalt, ahonnan a Temze egyik kanyarulatára nyílt kilátás. Stílusa a tizenkilencedik századnak azt a szakaszát tükrözte, amikor az angol vidéki kastélyok az olaszoktól kölcsönözték a kecses külsőségeket. Monstrum jellegét – a hatalmas, teraszosan kiképzett alapra három emeletet húztak – olaszos arányokkal és díszítésekkel álcázták; olyan volt, mint egy drabális ember, akit előnyösen szabott öltönybe préseltek. A terasztól lépcsősen kiképzett kertek sora húzódott le a folyópartig. A nap már melegen sütött, s Seton lesétált egy fallal körülvett kis kertbe. Ahogy a fűről a kavicsra lépett, könnyű lépteket hallott a háta mögött, s megfordult.

– Ugye nem ismer meg? Tegnap este megpróbáltam elkapni a pillantását, de nem vett rólam tudomást. – A sötét bőrű lány volt az, aki Dunsinnannel ült az asztalnál. Egyszerre volt vádló és incselkedő a hangja.

– Úristen! Lehetséges volna? Alig akarom elhinni... *Ruth*, Ruth Dexter? A fogszabályozós, lófarkos kislány, akire Washingtonból emlékszem?

A lány nevetett, felé nyújtotta a kezét, s illedelmesen megcsókolta az arcát.

– Az bizony!

Seton hátralépett, szándékosan kissé mesterkélten méregette a lányt; kicsit zavarban volt.

– Nos – szólalt meg, miközben a nyakigláb kamaszlányt kereste a kész nőben –, ez legalább kellemes meglepetés. Hogy került maga Clivedenbe?

– Európában lógok egy évig. Egy ismerősömnél lakom Londonban, Lady Dunsinnannél.

– Lóg? – Seton bátortalanul belekarolt, s elindultak a kertben.

– Posztgraduális tanulmányokat folytatok, legalábbis én így nevezem. – Nevetett. – A középkori művészet a szakterületem a Radcliffen.

– Á, most már emlékszem, az apja képtelen volt megérteni, hogyan érdeklődhet egy Dexter a középkori művészetek iránt.

– Épp ez a baj a Dexterekkel: egy apa és három fia, akiket a repülőgépeken kívül a világon semmi sem érdekel.

Hangjában a bostoni írek ideges élénksége tükröződött, külsejében pedig kaliforniai anyjára ütött, akinek egy kis indián vér is csörgedezett az ereiben. Seton kényelmetlenül középkorúnak érezte magát; Ruth Dexter, akit szinte a bölcsőtől ismert, magabiztos szépséggé vált.

– Szólnia kellett volna, hogy Angliába jön.

– Tudom. Apa is mondta. De minden olyan gyorsan történt, olyan gyorsan határoztam el magam ...

– Hogy van az édesapja?

– Pontosan úgy, ahogy régen – mondta keserűséggel vegyes büszkeséggel a lány. – Valahogy sikerül neki huszonnyolc órát sűrítenie egy napba, hisz ismeri. A légipostaüzlet már nem elég. Most új személyszállító járatot készül indítani Miamiból. Alligator Airwaysnek kellene nevezni.

– A légijáratok jól jövedelmeznek – mondta Seton, megvédve a lány apját.

– Tudom, tudom – hagyta rá a lány, miközben csibészes pillantást vetett a férfira. – Magának meg apának van néhány közös vonásuk, igaz?

– Attól tartok, az már a múlté. – Seton szemüvege keretét kocogtatta. – Azok az idők elmúltak. Most egy íróasztalt navigálok.

A lányt előző este megzavarta a szemüveg, amikor azonosítani próbálta a férfit. Jól áll neki, gondolta. Hangosan ennyit mondott: – Biztosan nagyon hiányzik a repülés.

Mielőtt még Seton válaszolhatott volna, újra lépteket hallottak a hátuk mögött a kavicson. Egy szürke flanellnadrágba és tenisztrikóba öltözött, napbarnított fiatalember közeledett feléjük, a kényelemszerető Seton szerint kissé túl energikusan.

– Aha – szólalt meg Alastair Dunsinnan –, most rajtakaptam a kicsikét. – Szívélyessége erőltetettnek hatott. Kérdően pillantott Ruth Dexterről Setonra.

– Alastair, hadd mutassam be apa régi barátját, Edward Setont.

A „régi" szó hallatán Setonnak megrándult az arca. Dunsinnan kezét nyújtott, s közben Setont méregette.

– Dunsinnan, Alastair Dunsinnan. Örülök, hogy megismerhetem. – Elhallgatott, de nem vette le a szemét Setonról. – Patrick Dexter barátja? Ugyanazt csinálja, mint ő?

– Nem egészen.

– Edward és apa együtt repültek a háborúban – mondta Ruth, csodálkozva, hogy Seton milyen kitérően viselkedik –, és félelmetesen jók voltak.

– Ó, valóban? – mondta Dunsinnan. – Mint Richthofen?

– Nem egészen – felelte a lány –, ők ugyanis túlélték.

Az anyja szépsége s az apja esze, gondolta elégedetten Seton. Majd megszólalt:

– Azt hiszem, ideje reggelizni. Velem tartanak?

Tudta, hogy Dunsinnan még mindig azon fáradozik, hogy megpróbálja összekapcsolni egy háborús pilóta alakját az ő jelenlegi, ehhez egyáltalán nem illő külsejével, de nem segített neki.

A reggeli nyugalmának az vetett véget, hogy háziasszonyuk golfhoz öltözve megjelent a teraszon. Forgószélként süvített végig az asztalok között, s közben kiabált: – Miért nem mennek ki a szabadba? Miért ülnek és cseverésznek idebent? Kifelé, mindenki! Nézzék, milyen ragyogó az idő! Kifelé!

A kiabálásból kicsendülő parancs még a legtörékenyebb vendéget is megfélemlítette. Azok, akik nem voltak képesek kiadósabb mozgásra, a ház rejtett zugaiban kerestek menedéket.

Dunsinnan úgy vitte magával Ruth Dextert a teniszpályára, mintha a lány tulajdonosa volna, Setont meg otthagyták a harsogó parancsszavaknak kiszolgáltatva. Szorongatott helyzetéből Endmere mentette ki, aki a legkímélőbb testmozgást választva azt javasolta, hogy sétáljanak el az istállókhoz.

Mire az este beköszöntött, minden energiájukat felemésztették: a golf- és teniszjátékosok meg a lovasok a teraszon gyülekeztek. Akadt egy-két új arc; ezek délután érkeztek, s láthatóan kimerültebbek voltak, mint a többiek. Seton felismerte közöttük Neville Chamberlaint, a pénzügyminisztert.

A hétvégi mulatság a bálteremben hágott tetőfokára. Egy vonósokból és szaxofonosokból álló furcsa kis zenekar nem kevésbé furcsa repertoárt adott elő: túl pattogósra sikeredett bécsi keringők váltakoztak túl komótos szvingekkel.

– Most megyünk vissza az óvodába – figyelmeztetett Endmere, aki előrelátón felhajtott már néhány pohárral. – A humoreszkekkel kezdődik, s azután süllyedünk egyre lejjebb.

Ám a humoreszkek jobbak voltak, mint amire számítottak; önironikus portrévázlatok egy szögletes, lófogú fiatal nő előadásában: karikatúrák teázókban pletykáló angol nőkről meg a szűzies ártatlanságról egy lányiskola hálótermében. Hatásosak voltak anélkül, hogy közönségesek lettek volna, visszafogott humorral fejezték

ki egy rendíthetetlen osztály jólneveltségét és önbizalmát.

Ruth Dexter barna válla csak úgy rázkódott a nevetéstől, feje Dunsinnan bal vállán pihent. A humorizálás és a zene szünetében folytatódtak a mozaikszerű beszélgetéstöredékek.

– Az a baj, hogy a zsidók túl nagy zajt csapnak a dolog körül, nem gondolja . . . – Majd egy csalódott hang: – Az ember Ascotban sose mehet biztosra. – Attól tartok, több megy bele Stanley Baldwinba, mint amennyi kijön belőle. – Szerintem Göring lenyűgöző ember. – Majd egy női hang: – Eden puhány.

Seton látta, hogy Dunsinnan elmegy, s egyedül hagyja Ruth Dextert a zenekar mellett. Keresztülvágott a termen, s hozzá lépett.

– Elhagyták.

A lány felajánlotta neki Dunsinnan üresen maradt helyét.

– Alastair anyja gyengélkedik. Szegény az egész hétvégét a szobában töltötte. Alastair elment megnézni, hogy jól van-e.

– Mennyire ismeri Dunsinnanéket?

– Alig. Apa még a háborúból ismeri Lady Dunsinnant. Ezt nem tudta? Abból az időből, amikor megsebesült. Lady Dunsinnan egy londoni kórházban dolgozott, és lábadozó férfiak rendelkezésére bocsátotta a házát.

– Értem . . . Én Franciaországban voltam, amikor az apja megsebesült, utána jöttem vissza. Mi a véleménye erről a helyről?

– Clivedenről? Képzelje, mindig azt hittem, hogy az „i"-t „áj"-nak kell ejteni benne, s csak most tudtam meg, hogy „i"-nek. Mit mondjak? Életemben nem láttam ehhez hasonlót. Mint hallom, ötven kertészük van. *Ötven!*

A zene elhallgatott, s Ruth utolsó szava – „ötven" –

tisztán hallatszott. Háziasszonyuk megjelent a parketten, szemében ismét parancsoló fény villant.

– Most pedig – jelentette be áldozataira tekintve – zenés „Ki marad hoppon?" játék következik. Tudják, a székekkel.

Az inasok a terem széléről a táncparkettre vitték a székeket, s középen két sorba állították őket egymásnak háttal.

– Hölgyek balra, urak jobbra – kiáltotta a háziasszony, ők pedig két kígyózó sort alkotva engedelmeskedtek.

A zenekar részleteket kezdett játszani a „St. Louis Blues"-ból. Seton két félszenilis arisztokrata közé szorult, csak csoszogni tudott, amikor az egész sor elindult körben a teremben, várva, mikor marad hirtelen abba a zene, hogy megkezdődjék az első tülekedés a székekért. Ruth Dextert figyelte a másik sorban, s elhatározta, hogy az első adandó alkalommal kiesik. Az inasok minden székfoglalás után elvittek négy széket, a szék nélkül maradottaknak ki kellett állniuk szélre, míg a többiek tovább versengtek a megmaradó ülőhelyekért. A zenekar ismét dzsesszt játszott, majd szvingre váltott, végül – amikor már csak két férfi és egy szék maradt – belefogott a *„Körtánc járja az eperfa körül"* című gyerekdalba. A zene hirtelen abbamaradt, s Neville Chamberlain meglepő fürgeséggel huppant le a székre, messze maga mögött hagyva riválisát.

A taps közben Endmere odaszólt Setonnak:

– Hiszel az ómenekben?

Később Seton, miközben lopva a szobájába igyekezett, egy alkóvban egy cserepes pálma mögött Dunsinnant, Lindberghet és Thomas Jonest pillantotta meg.

Lady Margery Taverner ruhái a fonott széken hevertek, ott, ahova ledobta őket. Összegyűrődtek, nem mintha ez a rendérzékét zavarta volna, mégis bosszantotta, mert fel fog tűnni a szobalányának. Semmit sem fog szólni, de ez mégis a néma zsarolás lehetőségét rejti magába. Igazi veszély nem volt, csupán ez a halvány, megfoghatatlan nyom, de Lady Taverner úgy vélte, hogy legkönnyebben a spontán kalandok nyomait lehet eltüntetni, s ez a mostani kaland szinte túl spontán sikerült. Még arra sem volt gondjuk, hogy behúzzák a függönyt.

Lady Margery az ágy végén ült, a harisnyáját húzta, s azon tűnődött, milyen ripsz-ropsz történt minden. A lába még nem száradt meg egészen a zuhany után, így a selyem megcsavarodott rajta. Endmere hanyatt feküdt az ágyban, kissé nyitott szájjal, könnyedén lélegzett. Lady Tavernernek semmi meggyőző érve nem volt arra, miért engedett a férfi manővereinek. Részben Endmere híre miatt, részben pedig azért, mert unatkozott. Most már el kellett ismernie, hogy Endmere kiérdemelte a hírnevét – legalábbis ebben a vonatkozásban. Egy pillanatig még ahhoz is kedve támadt – ettől maga is megdöbbent –, hogy lehúzza a harisnyáját és visszabújjon Endmere ágyába. De erre nem volt idő. A férfi kinyitotta a szemét. Néhány másodpercig látszott, hogy nem tudja, hol van, majd megpillantotta Margeryt.

– Ilyen hamar? – kérdezte.

– Már három órája vagyunk itt.

– Kijárási tilalom van?

A nő a haját kefélte.

– Nekem napirendem van. Ha eltérek tőle, magyarázkodnom kell.

– Dunsinnannek?

A nő dühbe gurult.

– Nem.

Endmere – akit elégedettséggel töltött el provokatív kérdése – a könyökére támaszkodott, s kivett egy cigarettát az éjjeliszekrényen lévő csomagból. Egy darabig mindketten hallgattak. Endmere észrevette, hogy a nő mellbimbói ismét duzzadtak. Csodálta a szenvedélymentes arcot, amely tökéletes ellentéte volt a hozzá tartozó testnek, ugyanakkor jelezte előkelőségét, s az újságírónak az a kellemetlen érzése támadt, hogy leereszkedtek hozzá.

Lady Taverner egyszer már félig-meddig elhatározta, hogy ez nem fog még egyszer előfordulni; ismerte magában ezt az ösztönt, megbízott benne, s általában engedelmeskedett neki. De ebben az esetben valami megzavarta az elhatározását. Dunsinnan elutazott, s Endmere végül is csupán átutazó. Múlt héten Spanyolországban volt, s ki tudja, hol lesz jövő héten?

Endmere felkelt, s magára dobott egy selyem házi köntöst.

– Egyáltalán nem aludtál? – kérdezte.

– Talán öt percet. Húz az ablakod.

– Eddig nem vettem észre.

Lady Taverner – immár felöltözve – enyhén hátravetett fejjel, azzal a hattyúszerű fejtartással, amelyet Endmere oly gyakran megcsodált, átható, kritikus pillantással méregette a férfit.

– Te milyen gyakran tudod így tölteni a napjaidat?

– Nem ez az életformám.

– És a *Times* életforma?

Endmere-nek tetszett ez az éles hanghordozás; elsősorban ez vonzotta az asszonyhoz. Még mindig be szeretett volna hatolni e hang mögé, majdnem annyira, amennyire ennek a vonzó testnek a látványára vágyott. A testtel könnyebben dűlőre jutott.

– Elmész Berlinbe az olimpiára? – kérdezte, közben elfordult, hogy újabb cigarettára gyújtson.

– Valószínűleg.

– Olyan lesz, mint amikor egy gengszter lesikálja magát, és új öltönyt vesz egy esküvőre. Mindent elkövetnek, hogy tisztességesnek látsszanak. A fél Londonnak szabadjegye van rá.

Az asszony az órájára nézett.

– Nos, mára mi a következő bejegyzés zsúfolt naptáradban? – kérdezte a férfi enyhe gúnnyal a hangjában.

– Emerald Cunarddal teázom.

– Akkor hozok neked egy taxit.

– Hálóköntösben?

Az asszony elment, lesétált az Elizabeth Street sarkára, és fogott magának egy taxit.

Endmere úgy döntött magában, hogy az asszony visszafog még jönni, jóllehet erről nem esett szó.

A seregélyek – mint harcedzett londoniak –, amelyek a külügyminisztérium épületének tetején ültek, nem mozdultak a helyükről, amikor a Big Ben tízet ütött. Seton ugyanabból a perspektívából szemlélte a világot a Whitehallon lévő irodájából, ha nem is ugyanazzal a hidegvérrel. Tornyok szemmagasságából figyelte a dolgokat, e tornyok némelyike igazán régi volt, a többi – mint maga a külügyminisztérium·is – csupán a birodalmi stílus utánzata. A parlamenttől és a Westminster-apátságtól nyugatra a feltörekvő üzleti hatalmasságok modernebb gránittömbjei tárultak a szeme elé, például az Imperial Chemical Industries központja.

A külügyminisztériumban sajátos építészeti hierarchia érvényesült: a tetőhöz közeledve egyre alacsonyabb beosztású tisztviselők dolgoztak. Setont a magasabb régiókban helyezték el, részben, hogy leplezzék fontosságát, részben, hogy kiemeljék a hierarchiából, részben pedig azok megbékítésére, akik az ő nem hagyományos szerepkörének létrehozása ellen tiltakoztak. Az épületnek ezt a részét azokkal a fiatal, íróasztalukhoz kötött hivatalnokokkal osztotta meg, akiknek a táviratokat kellett figyelniük, amíg főnökeik ebédeltek,

aludtak, vagy egyéb passzióiknak hódoltak. Ez az elhelyezés megfelelt Setonnak. Egyetlen nyilvánvaló kapcsolatát a külügyminisztérium gépezetével a külső irodájában elhelyezett vákuumos csőposta képezte. Különböző színű bádogdobozok suhantak végig a csöveken, különféle forrásokból, és minderre Seton beosztottja felügyelt, egy rózsaszínű, kerek képű fiatalember, akiről Seton azt gyanította, hogy még szűz.

– Jó reggelt, Pickles – mondta Seton, s kalapját egyetlen jól begyakorolt mozdulattal a bambusz állófogasra dobta. A hivatali normáktól való eltérések egyik példája ez a keleti fogas volt, a másik egy György kori üvegajtós könyvespolc, amelyben Voltaire műveinek huszonnégy kötete sorakozott franciául, piros bőrkötésben. Az irattartó szekrény tetején egy kitömött vándorsólyom állt, a falon pedig a Szuezi-csatorna látképe lógott.

Seton becsukta az ajtaját, s ezzel kizárta Picklest és a csőpostát. Az ablakhoz állt, s elgondolkozdva szemlélte az alatta fekvő kövezett udvart. Orra hegyére tolta a szemüvegét, ez az új szokása a sok papírmunkától származó pedantéria következménye volt. Már a közeledő rövidlátás – a legenyhébb egészségügyi rendellenesség – elég volt ahhoz, hogy véget vessen repülő-pályafutásának, a szemüvege pedig kiöregedésének bosszantó jelképévé vált. Seton felvette az egyik telefont.

A kapcsolás – bár alig háromszáz yardnyira telefonált – időbe telt.

– Igen. Jó – mondta –, tizenegykor a hídnál. – Ismét elfordult, hogy kinézzen az ablakon. – Nem, úgy nézem, nem fog esni. – A vonal másik végén szóló hang tulajdonosa nem látta az eget.

Alig egy órával később Seton egy melléklépcsőn elhagyva a külügyminisztériumot, Clive, India meghódítója szobrának árnyékában lépett ki az utcára, majd átvágott a St. James's Parkon. Hűvös szél fújt a tó felől. Néhányan ennivalót szórtak a kacsáknak. A fák letompították a Mall forgalmának zaját. Seton a tó fölött hú-

zódó kis kőhídhoz lépett, hátranézett, s a tavon végigpillantva ellátott egészen a lovas gárda laktanyájáig, s az Admiralitás épületének tetejéig. Tudta, hogy a Whitehall egy falu: számára karrierje csúcsa – vagy zsákutca. Más karriert most már nem tudott magának elképzelni. Ez a gondolat csak még jobban lehangolta.

– Jó reggelt, Edward.

Ennek az embernek különös adottsága volt, hogy mindig váratlanul és hirtelen bukkant elő, még itt a parkban is, ahol a sétányok szabadtéri politikai konspirációra, a hatalommal való kufárkodásra, szövetkezések titkos felrúgására nyújtottak lehetőséget.

– Mondja – kérdezte a jövevény –, nem érzi magát egy kissé kalitkába zárva?

Nem először fordult elő, hogy olvasott Seton gondolataiban.

– Mint a levágott szárnyú madár? – kérdezte Seton, kesernyés mosollyal ismerve be az igazságot.

– Fárasztó lehet, belátom. Amikor belefogtunk ebbe a kísérletbe, gondoltam, hogy unni fogja.

– Elárasztanak a papírok.

A másik férfi alakján meglátszott, hogy egész életében ülő életmódot folytatott: jóval testesebb volt Setonnál. Vastag, kék szerzsöltönyt s puhakalapot viselt. Ezüstvégű esernyőjével a híd korlátját ütögette.

– Igen, és semmi bevetés – mondta, s szembefordult Setonnal. – És most miről akar beszélni?

– Említettem, hogy meghívtak Clivedenbe.

– És?

– Hát, persze minden olyan volt, amilyennek vártam. Rengeteg elejtett megjegyzés, többnyire az Astor-féle szemszögből. De az az érzésem – bár nem vagyok benne biztos –, hogy valakinek csalódást okoztam. Lindberghről van szó, valahogy ő vette rá őket, hogy engem is meghívjanak.

– Ó, igen, Lindbergh. A nagy német álmok legújabb apostola.

– Kellemetlen lehet még. Úgy tűnik, el van szánva rá, hogy Hitler karjába taszítson bennünket. Az a baj, hogy az emberek hallgatnak rá. Azért, mert az, aki, azt hiszik, tudja is, mit beszél.

– És *maga* mit gondol, Edward?

Seton tétovázott, megpróbált szigorúan elfogulatlan maradni.

– Sok mindenen ment keresztül. Azt nem hiszem, hogy megháborodott volna – ilyesmiről szó sincs. De a németek nagyon okosan csinálták, fogékony hangulatában kapták el, és nyilvánvalóan megnyerték a saját elképzeléseik és a Luftwaffe számára.

– Igen. *Valakik* nagyon jól tudják, miről is van szó. – Egyszerre fáradttá vált a hangja, elfordult Setontól, lenézett a vízre, s halkan folytatta. – Az ilyesmi futótűzként terjed. Egy beszélgetés Clivedenben, s a hét végére általános bölcsességgé, politikai szentenciává válik, megfertőzi a Whitehallt. Sokan kerülnek ennek az áramlatnak a sodrába.

A lecsüggesztett fej felemelkedett, a szempár fürkészően pillantott Setonra. Majd a férfi sarkon fordult, s a hídon túl elterülő gyepre sétált, ernyője menet közben úgy mozgott, mint egy tamburmajor pálcája. Seton, akit meglepett a hirtelen elhatározás és a szokatlan energia, igyekezett utolérni.

– Nézze, Edward, őszinte leszek. Amikor felkértem, hogy vállalja el ezt a munkát, minden okunk megvolt erre a döntésre. Szükségünk volt valakire a maga hátterével, aki független a minisztériumtól. Egy kicsit improvizáltam, kinyitottam néhány kiskaput. De óvatosnak kell lennem. Az alárendeltségi viszonyok meglehetősen zavarosak. – A Buckingham-palotára függesztette a tekintetét. – Bizonyára azt gondolja, hogy ez a Simpsonné rengeteg bajt okoz, de másról van itt szó. Tény, hogy a király bizonyos vonatkozásban túl nagy érdeklődést tanúsít az ügyek iránt, a szokásosnál jobban odafigyel. Jobban, mint ahogy az egészséges volna.

– Setonhoz fordult. – Családi kötelék fűzi Németországhoz. Ezek a körök erőfeszítéseket tesznek, hogy megnyerjék a rokonszenvét.

Seton nem tudta elrejteni csodálkozását.

– Az a helyzet, hogy egy kicsit meg is kellett rostálnunk a szeme elé kerülő iratokat. Korábban ilyesmi sosem fordult elő.

Seton rájött, micsoda erőfeszítésébe kerülhetett ennek az embernek a döntés, hogy a bizalmába avassa.

– Amit elmondott Clivedenről, csak még jobban hangsúlyozza a veszélyt. Túl sok szál húzódik Németország és az itteni magas körök között. Nehéz minden nyomot követni. Szeretném, ha segítene. Persze, ez csupán természetes kibővítése annak, amit amúgy is csinál.

– Még mindig nem egészen értem.

– Összefutott Clivedenben egy Dunsinnan nevű fiatalemberrel?

– Igen.

– Figyeljük már egy ideje. Bármi történik is, az ő keze biztosan benne van.

– Módom van rá, hogy rajta tartsam a szemem.

– Igen. Ezt reméltem.

A lakásban már olyan zsivaj volt, hogy Setonnak kétszer kellett csengetnie. Amikor az ajtó kinyílt, török cigaretta szaga csapta meg az orrát.

– Ó, Edward. Fáradj be. Hűvös esténk van, igaz?

A hangzavar ellenére felismert egy dalt, Roy Fox énekelte: *A Pretty Girl Is Like a Melody.* Amerikai emlékeket idézett fel benne. Vagy húsz férfi s tucatnyi nő lehetett a szobában. Seton mindig is idegennek érezte itt magát, s csak azért jött el, mert az estély ürügyét egy régi barátja születésnapja adta, egy olyan baráté, akinek botrányos társasági viselkedése furcsa ellentétben állt ragyogó tudományos gondolkodásával – Seton az utóbbi kedvéért elviselte az előbbit; de az máris nyilvánvaló

volt, hogy vendéglátója ezúttal teljesen átadta magát a gyönyöröknek.

– Whiskyt, ugye? Tisztán?

– Sok szódával.

Egy fiatal nő bukkant fel, révülten dudorászva.

– Hogy vagy, vén fajankó?

Seton megrendült, majd halványan elmosolyodott. A nő csak a válláig ért. Az arca lángolt, s a lehelete borókapálinkától bűzlött.

– Tudom, hogy nem szabad megkérdeznem – mondta, s hosszú műszempillái hevesen verdestek –, de szerinted amerikai királynőnk lesz?

– Azt hiszem – bár Seton fontoskodónak érezte a hangját, nem változtatott rajta –, az effajta spekulációkat jobb az újságokra bízni.

A nő látványos rosszallással vonult vissza.

– Úgy! Szóval diszkrétek vagyunk! – nevetett. – De annak is kell lennünk, nem igaz? – Pillantása végigpásztázta a termet.

Seton a szoba másik sarkában – mintegy mentőövként – Endmere-t pillantotta meg, s azon tűnődött, hogyan juthatna el hozzá. Elefántcsont szipka jelent meg közte és a nő között, mintegy ívet rajzolva a levegőben.

– Tényleg, Edward – szólalt meg a házigazda –, csak nem akarod, hogy az újságokra hagyatkozzunk az új királynőnkről szóló hírek vonatkozásában?

A nő közbevágott.

– Igazad van. Mindenki tudja, hogy az újságoknak befogták a száját. Mindent egyeztetnek a palotával.

Amikor azok ketten egymás felé fordultak, Seton kibújt közülük, s faképnél hagyta őket.

Endmere figyelte szökését.

– Ennek a nőnek csak egyvalami jár a fejében – mondta a falnak támaszkodva.

– Mint a legtöbbnek – Seton maga is elfoglalta a helyét a fal mellett, s inkább külső szemlélőnek, mint

résztvevőnek érezte magát. Megszólalt, anélkül hogy Endmere-re nézett volna:

– Spanyolországgal kapcsolatos próféciád igaznak tűnik.

– Franco? Igen, most még elég gyöngének látszanak az esélyei, de erős barátai vannak.

– Mussolini?

– Nemcsak Mussolini.

– Nem hiszem, hogy a németek megkockáztatnák a beavatkozást.

Endmere megszívta a cigarettáját, poharát pedig egy elhagyott női kesztyűre tette, amelyen a kilöttyenő whisky foltot ejtett.

– Nem hiszed? Én meg azt hiszem, túl nagy lesz a kísértés. – Setonra nézett. – Kiheverted már Clivedent?

– Már látom, honnan szerzi a lapod az információit.

– Nem helyesled?

– Engem az izgat, amit *nem* írtok meg.

Endmere felkapta a poharát, s egy hörpintéssel kiitta. – Oda nézz, ki van itt!

Új alak jelent meg az ajtóban: egy hat lábnál is magasabb, hirtelenszőke Apolló, széles vállakkal, keskeny csípővel.

– Egy német arisztokratát mindig meg lehet különböztetni egy angoltól. A mieink seggesek, az övéik nem.

Ez sem volt az. A férfi zakója domborodás nélkül borult a csípőjére.

– Saxe-Coburg-Gotha hercege – mondta Endmere üres poharával hadonászva. – Kissé hasadt személyiség. Viktória királynő unokája. Etonba járt, most Herr Hitler odaadó híve. Sokat forgolódik a király körül, túl sokat is. Ha jól tudom, a kormány *néhány* tagjának nem is tetszik.

A kis szoba tele lett emberrel és a török dohány szagával. Endmere kissé rosszul érezte magát. – Jössz? Taxival megyek – kérdezte.

Seton bólintott. Neki már most elege volt. Keresztül-

vágtak a nyüzsgő társaságon. Amikor elhaladtak a náci herceg mellett, Setonnak feltűnt, hogy női illat árad belőle: a borókaleheletű nő tapadt a derekához. Seton és Endmere elhagyta a házigazdát, aki úgy mozgatta ívet leíró szipkáját, mintha szellemeket próbálna távol tartani vele.

A taxiban Endmere az egyik sarokba süppedt. Nedves vászon szaga töltötte be a kocsit. Az utcák vizesek voltak. Endmere köhögött.

– Szóval úgy gondolod, hogy visszatartunk információkat?

– Nektek tudnotok kell, mi történik ott.

– Igen. Mi tudjuk. És nem mi vagyunk az egyetlenek. De amíg csak a zsidókon csattan az ostor... nos, nem várhatod el senkitől, hogy felizgassa magát.

Először Endmere szállt ki a taxiból, a Chester Square-en. Amint belépett az ajtón, meghallotta, hogy csöng a telefon.

Lady Dunsinnan a meleg ellenére skót kockás takaróba burkolózva feküdt a londoni Eton Square-en lévő lakása télikertjében, Clivedenben szerzett megfázása lassan javult. Ruth Dexter mellette ült, s rossz ízű szirupokat diktált bele.

– Hogy miért kell ezeknek mindig ilyen undorító gyógyszereket csinálniuk! – mondta a beteg. S minthogy Ruth nem válaszolt, folytatta: – Talán azért, mert a legtöbb orvos skót. Olyanok, mint Kálvin: számukra a gyógyulás egyet jelent a szenvedéssel. – Félrelökte az üveget. – Egyetlen igazi gyógymód létezik csupán, de azt nem írják fel. – A dívány alá nyúlt, s előhúzott egy kis bőr bevonatú flaskát. – Amikor egy ország ilyen ritka kinccsel van megáldva, nem értem, miért kell ezzel a vacakkal kínlódnunk. – Kihúzta a flaska dugóját, s jót húzott belőle. – Ó... az istenek könnyei. – A skót kiejtés különös dallamot adott a mondatnak.

Ruth felháborodott homlokráncolást színlelt.

– Micsoda haszontalanság!

De cinkosságukhoz már nem férhetett kétség. Lady Dunsinnan rákacsintott.

– Kedvesem, míg meg nem tanulod becsülni a skót whisky ízét, hiányos a műveltséged. Gondunk lesz rá, hogy megtanuld. – Kinyújtotta a kezét. – Ha majd Skóciában leszünk, Alastair elvisz a lepárló üzemünkbe.

Ruth kézbe vette a flaskát és beleszagolt.

– Azt hiszem, beletelik egy kis idő, míg ezt megszeretem.

Mire Dunsinnan csatlakozott hozzájuk, a flaskát már gondosan elrejtették, s a télikertben az úri ártatlanság légköre érzett, amihez az ibolyaillat is hozzájárult. De Dunsinnannek nem lehetett túljárni az eszén, összeszűkült szemmel nézett az anyjára.

– Sokkal jobban festesz, anya, remekül. Sajnálom, hogy nem jöhetsz el velünk Hamiltonékhoz ebédre. – Ruthhoz fordult. – Hát nem kár, hogy gardedám nélkül kell jönnöd?

– Azt hiszem, elleszek valahogy.

– Igen . . . biztos vagyok benne – mondta Lady Dunsinnan felpillantva a fiára. Ruth Dexter személye mindkettőjük számára bűvös ösztönző erőt jelentett.

Keresztülvágtak a Hyde Parkon a Hyde Park Gardensben lévő ház felé igyekezve. Dunsinnan egyszer megfogta Ruth kezét, amikor átmentek az úttesten, majd ismét elengedte. Volt valami sutá félszegség Dunsinnan viselkedésében, ami ellentmondott ambiciózus természetének; Ruthot szórakoztatta a dolog.

Az ebéd abban a légkörben folyt le, amelyhez már kezdett hozzászokni: politikai eszmefuttatások társasági banalitásokkal átszőve. Ruth egy fekete ruhát és kis fekete kalapot viselő fiatal nő mellé került az asztalnál. Csúnyán volt kifestve a szája, vastag rúzsréteggel próbálta álcázni ajka vékonyságát, szemöldökét vékony ívelt vonalakkal húzta ki. Ruhája gallérján kis arany ho-

rogkeresztet viselt. Magabiztos hangon beszélt, mint aki hozzászokott, hogy figyelnek rá.

– Honnan érkezett? – kérdezte Ruthot, amikor meghallotta, hogy Ruth átszól az asztal másik oldalára Dunsinnannek.

– Bostonból.

– Sose jártam Amerikában. – De figyelmét máris egy sápadt fiatalemberre irányította, aki a Dunsinnan melletti második szék felé tartott. A nő Ruth fülébe suttogott. – Ez Jimmy. Csak a vérfertőzést élvezi. El sem tudja *képzelni*, hogy ez itt milyen gyakori. – Úgy mondta, mintha valami hétköznapi dologról volna szó. – Amerikában is olyan gyakori?

– Micsoda?

– Hát a vérfertőzés.

– E téren nem folytattam tanulmányokat.

– Valóban? – Ívelt szemöldöke még magasabbra húzódott. – Ismerek egy borzasztó okos fiatalembert, egy tudóst. Azt mondja, hogy a vérfertőzés nagyon elterjedt a királyi családokban és a walesiek körében.

– Nem hiszem, hogy ennek a híre eljutott volna Bostonba.

– Nem, én se. – Fürkésző pillantást vetett Ruthra.

Egy idősebb nő szólt közbe.

– Milyen a Führer, Unity?

– Csodálatos, egyszerűen isteni.

A sápadt arcú Jimmy meglepő harciassággal szólalt meg:

– Nem így beszélne, ha zsidó lenne!

– Ugyan már, Jimmy! Ő csak azt csinálja, amit nekünk is kellene, ha volna egy csepp eszünk. Kár, hogy nem voltál velem néhány héttel ezelőtt, amikor Julius Streicherrel vacsoráztunk Münchenben. Ő aztán tudja, hogyan kell bánni a zsidókkal. Tudod, a pincéjében tartja őket, miután megvacsorázott, feljöhetnek, és akkor füvet etet velük. Óriási!

Egy férfi Ruth balján, aki fél füllel odafigyelt a beszélgetésre, felmordult.

– Szerintem ez azért túlzás, nem gondolják?

A horogkereszt áthajolt Ruth előtt.

– Szerintem meg nem túlzás. – A nő nevetett. – Csak hadd egyék azt a füvet!

Jimmy bőszülten felállt, az asztalra dobta a szalvétáját.

– Ezt nem hallgatom tovább! Unity, gyalázatos vagy, egyszerűen gy... gyalázatos. – Távozott, anélkül, hogy ez akár múló zavart okozott volna. Ruthnak feltűnt, hogy a horogkeresztes nő ujjai a tompára rágott körmökkel kolbászhoz hasonlítanak.

Az ebéd végén Dunsinnan odament a nőhöz.

– Találkozunk Bayreuthban?

– Hogyne. Frau Wagnernél fogunk megszállni.

Ruth hallotta a beszélgetést, s miközben az Eton Square felé sétáltak, megkérdezte:

– Teljesen normális az a nő?

Dunsinnan nyájasan felelt.

– Unity Mitford? Nem szabad törődni vele, néha kissé elragadtatja magát, de valójában ártalmatlan. Odavan Hitlerért, úgy rajong érte, mint egy iskoláslány. Érthető, olyan hipnotikus erő árad abból az emberből. – Ruthra nézett. – Kissé zavarba ejtő lehet neki, amikor ezek a nők a lábai elé vetik magukat.

– Találkoztál vele?

– Nem, személyesen nem találkoztam vele. De nagyon közel vagyok hozzá, közös barátok, kapcsolatok révén.

– Csodálod?

– Nagy ember. Igazán nagy ember, s ezt nem ismerték fel még elegen. Hol van hozzá hasonló nagyság? – Összevonta a szemöldökét, s maga felelt saját költői kérdésére. – *Itt*, sajnos, nincs.

Órákon keresztül senki és semmi nem került tiszta megvilágításba. Városok és emberek képe torlódott egymásra, miközben ők az egész éjszakát szüntelen mozgásban töltötték: repülőgépből kocsiba, aztán ismét repülőbe, majd újra kocsiba szálltak. A nyílt vidék feketeségébe időnként közeledő fényszórók lyuggattak fénypöttyöket, majd városok fényei következtek, végül pedig épületeket pásztázó reflektorok és zseblámpák, amelyeket fekete egyenruhás SS őrök irányítottak az arcukba. Fények összeesküvésének tűnt az egész, azzal a céllal, hogy semmi se legyen tisztán kivehető: a merev kontrasztok világa volt ez, nem a körülírható formáké, megvilágított vonások bukkantak fel arcok helyett, árnyak azonosítható alakok helyett, s mindig újabb folyosó következett, mielőtt az utolsó ajtó kinyílt volna – ha erre egyáltalán sor kerül.

Négy napig utaztak; két civil ruhás férfi és egy egyenruhás. Berlinben alig maradt idejük, hogy megmosakodjanak, s már repültek is tovább Nürnbergbe. Ott kaptak egy sötétkék Mercedest sofőrrel, amelyet egy másik Mercedes követett, benne három náci hivatalnok. Amikor megérkeztek Bayreuthba, egy SS tiszt kikérdezte a sofőrjüket, majd visszairányította őket a hegyoldalon húzódó útra. Maguk mögött hagytak egy reflektorokkal megvilágított furcsa épületet: a „színháztemplomot", Richard Wagner szentélyét. Kupolás, oszlopsoros épület volt, furcsán ideiglenesnek tűnt: mögötte egy nyeregtetős és négy kisebb torony, mindegyiken náci zászlók lengtek.

A kocsik fényszórója egy kavicsos kocsifeljárót világított meg, amelyet alacsony kerítéssel körülvett, ovális gyeprész osztott kétfelé. A fű közepén alacsony talapza-

ton Wagner márvány mellszobra állt. A kocsik egy csúnya kétemeletes kőház lépcsőjénél fékeztek a gyep túlsó oldalán. A három férfit bevezették a házba. Amint a motor elhallgatott, meghallották, hogy a távoli koncertteremből kiszűrődő zene most éri el tetőfokát. A három közül az egyik, aki ismerte Wagner zenéjét, ráismert *A mesterdalnokok* kavargó akkordjaira.

A koncertteremben, mintegy a zene végszavára, a közönség felállt, s elfordult a színpadtól egy galéria felé. *A mesterdalnokok* a lényeghez ért:

Vigyázz! A gonosz rontás fenyeget.
Amint az álnok francia király
elnyeli germán népünk s birodalmunk:
a nép szavat nem érti majd a herceg,
mert hívságot, olcsó francia ízlést
ültetnek a nemes germán talajba.

A galérián lévő páholyában Adolf Hitler is felállt, hogy megkoronázza az ünnepélyes pillanatot, s hogy viszonozza az üdvözléseket. Két oldalán Hermann Göring és Joseph Goebbels. Az opera utolsó ütemeit elnyomta a Führer tiszteletére felcsattanó tapsvihar. A zengő wagneri zene akusztikai követelményeihez idomított, legyező alakú fesztiválszínház a bálványimádást most ugyanúgy ölelésébe zárta, mint a zenét, a kettő eggyé olvadt, mint a Szent Német Művészet és az újra feltámasztott német erő himnusza. A vezérüknek tett számos szolgálat részeként Göring és Goebbels csaknem negyvenszer hallgatta már végig *A mesterdalnokok* előadását. Goebbels a nácizmus iránti össznemzeti hűség meghangszerelésére szánt opusa részének tekintette az operaelőadásokat és az ovációkat; Göring ebben a ripacskodó közönségesség bénító megnyilvánulását látta. Hitler csillogó szeme érzelmeit tükrözte. Ám előírásos szmokingjában, merevre keményített fehér ingben

és fehér nyakkendőben stílszerűtlenül hatott, mintha maskarát öltött volna.

Egy sorral Hitler mögött egy feketébe öltözött, szigorú matróna ült, két bíborpiros ruhás fiatalabb nővel, színeik megtörték Bayreuth merev konvencióit. A fekete ruhás nő Winifred Wagner, Wagner Siegfried nevű fiának walesi származású felesége volt, az egyik piros ruhás nő egy klasszikus angol szépség, Diana Mitford, a másik a testvére, Unity.

Amikor a zene és a tapsvihar elült, Hitler elragadtatott, hálás arccal fordult Frau Wagner felé. Futó pillantást vetett a Mitford nővérekre, jelenlétüket inkább csak észlelte, mint tudomásul vette. A nővérek tiszteletteljesen felálltak. Hátuk mögött Alastair Dunsinnan egy mágneses tér határán érezte magát; azokat az embereket figyelte, akiknek helyét a sors e bűvös körön belül jelölte ki, ő is a közelükbe szeretett volna kerülni, de tudta, hogy ennek még nem érkezett el az ideje.

Ekkor valami megzavarta e szervezett rendet. Egy egyenruhás adjutáns utat tört magának a páholyig, súgott valamit Göringnek, Göring Hitlerhez fordult, aki erre búcsút vett Frau Wagnertől. A hölgyek távoztak, csak Göring, Goebbels és Hitler triásza maradt ott. Néhány perccel később Hitler sarkon fordult, felvett egy fehér selyemsálat, s kiadta utolsó parancsát:

– Keressék meg von Blomberget, s mondják meg neki, hogy jöjjön! – Lement a kocsijához, közben nyakára tekerte a sálját.

A három fáradt férfi, aki a spanyol-marokkói Tetuánból érkezett, még mindig az utolsó ajtón innen várakozott. Egyikük, Johannes Bernhardt, német üzletember volt, a másik, Adolf Langenheim Gruppenführer, a Marokkóban működő náci szervezet vezetője, az egyenruhás pedig Francisco Arranz, a Spanyol Nacionalista Hadsereg századosa. Minthogy hangokat hallottak a szomszédos helyiségből, elhallgattak, s így tisztán ki tudták venni a kiszűrődő vezérhangot, s megpróbálták

kitalálni a beszélő hangulatát. Kinyílt az ajtó. Az adjutáns bevezette őket egy tompa megvilágítású helyiségbe.

Először Bernhardt lépett be feltartott karral, sarkát hangtalanul csapva a szőnyeghez, az ugyanis elnyelte a hangot, ettől Bernhardt még az egyensúlyából is kibillent, miközben a Heil Hitlert kiáltotta. Hitler egy kézmozdulattal a kanapéhoz irányította a férfiakat, ő maga összefont karral, állva hintáztatta magát fölöttük, miközben Göring beszélt.

Hármuk közül Arranz bizonyult a legerőszakosabbnak. Miután Göring és Bernhardt már-már a nézeteltérés határára jutott, Hitler a spanyolhoz fordult, s csendre intette Göringet.

– Meg kell hallgatnunk őket. – Arranz szándéka világos volt. Közvetlenül Hitlerhez beszélt, s elmagyarázta, hogy ha a németek nem látják el hadseregét szállító repülőgépekkel, nem fogják tudni megakadályozni a kommunista hatalomátvételt Spanyolországban. A spanyol polgárháború kilenc nappal korábban tört ki. Hitler hallgatta, anélkül, hogy bármiféle érzelmet elárult volna. Ismét Göring szólt közbe, tiltakozott az ellen, hogy légiereje belekeveredjék a háborúba.

Hitler leült, Göringet és hadügyminiszterét, Wernher von Blomberg tábornagyot a mellette álló karosszékekhez intette, s rezignáltan tudomásul vette, hogy éjszakába nyúló tanácskozás várható. Figyelte, hogyan viselkedik Arranz, miközben Göring továbbra is ellenállt. A döntő közbeszólás végül Hitler részéről érkezett.

– Hát nem épp erre van a Luftwaffénak szüksége: bevetési tapasztalatokra? Jó alkalom, hogy ifjú katonáink belekóstoljanak a vérbe.

Elhallgatott, Arranzra pillantva, s jelezte Bernhardtnak, a tolmácsnak, hogy az utolsó mondatot ne fordítsa le: – Még mindig jobb, ha más háborújáról van szó.

Langenheim a spanyolokat a kommunisták ellen vezető ismeretlen tábornok, Francisco Franco erényeinek méltatásába kezdett. Hitler, akit nyilvánvalóan bosszan-

tott Göring ellenállása, jobb tenyerével a térdére csapott.

– Mielőtt eldöntöm, segítek-e Francónak, többet kell tudnom róla: miféle ember, milyen meggyőződésű? Ki tud erről mondani nekünk valamit?

Az elhúzódó csöndet Blomberg törte meg:

– Canaris, ő személyesen ismeri Francót.

– Hát persze – mondta Hitler. – Hozzák ide.

A hatalmas árnyék úgy vonult végig hangtalanul az Unter den Linden fölött, mint egy lassan kibontakozó napfogyatkozás. Az emberek zavarodottan néztek felfelé, s megpillantották a Hindenburg léghajót, mely olyan alacsonyan szállt, hogy tisztán kivehető volt az alatta himbálózó gondolák ablakain kipillantó emberek arca. Berlin fülledt volt és poros. Az utcákat bíbor zászlók szegélyezték, mindegyik közepén a fehér körbe zárt fekete horogkereszttel, s minden egyes zászlórúd hegyén a náci sas díszelgett. Frissen átfestették az összes középületet. A fák között felfüggesztett hangosbeszélők a távoli olimpiai stadionban született eredményekről számoltak be. Barna inges rohamosztagosok járőröztek párosával, s a forgalmat gyakran az útpadkára terelték, hogy utat engedjenek a hirtelen előbukkanó hivatalos kocsisoroknak.

Endmere útját a Wilhelmstrasse egyik oldalán SS őrök, a másikon bámészkodó turisták torlaszolták el. Rájött, hogy Hitler házát bámulják. Lefordult a Wilhelmstrasséról, s egy kis mellékutcán végighaladva a Sárkányfejnek nevezett kis bárba igyekezett, ahol találkozója volt. Egy kockás abrosszal letakart sarokasztalnál Guy Burgess már hozzálátott egy üveg olasz Stock brandyhez, amelyet természetesen töményen fogyasztott. Endmere nem emlékezett arra, hogy valaha is látta volna Burgesst pohár nélkül. Burgess legtitokzatosabb képessége az volt, hogy mindig mindenhol a legkritikusabb pillanatban tudott megjelenni; ez néha hasznos

volt, máskor viszont kínos. Endmere tudta, hogy csupán két olyan szakma létezik, amelyben ez a képesség nélkülözhetetlen: az újságírás és a kémkedés. Hogy ezek közül melyik Burgess igazi foglalkozása, az Endmere számára rejtély maradt.

Burgess Endmere-re emelte véreres szemét.

– Peter, remélem, nem haragszol, hogy elkezdtem nélküled . . .

– Jó korán leléphettél a stadionból.

– Mi az hogy, öregfiú. Százezer fanatikus. És nemcsak a *Deutschland über alles*-t énekelték, de még azt a rohadt Horst Wessel-indulót is. – Burgess körmei feketék és töredezettek voltak, a gallérja piszkos.

– Nem volt botrány a néger körül?

Burgess arca felderült.

– Dehogyisnem! Arra nem számítottak, hogy ekkora pofont kap a fajelméletük. Valahányszor Jesse Owens megjelenik, Hitler eltűnik. Hitler a majommal egy szinten emlegeti a négert. De ez a majom speciel igen gyorsan fut.

Endmere szódát töltött a brandyjébe.

– Sajnálom, hogy próbaidőd a *Times*-nál nem tartott sokáig.

Burgess vállat vont.

– Valami azt súgta nekem, hogy nem oda tartozom. – Elnevette magát. – Mindenesetre megpróbáltam. Még tiszta inget is vettem mindennap. De valahogy . . .

– És hogy intézted el ezt az utazást?

– Fortunának köszönhetem, aki Mrs. Rothschild alakjában jelent meg. A hölgy ugyanis az én ihletett tanácsaim alapján tőzsdézik. Havi százast kapok tőle. Az ingyenbelépőket az olimpiára pedig egy tory képviselőtől kaptam, aki nagyon odavan Hitlerért. Láthatod, minden az ölembe hullott.

– Nem hangzik valami komoly munkának.

Burgess ellökte a székét az asztaltól, hátra, egész a falig, s meglazította a nyakkendőjét.

– Komoly munka? Hát ide hallgass, van számodra egy hírem. A tehetséget, amit a *Times* nem látott meg bennem, a BBC felfedezte. Októberben kezdek. Riporterként.

– A BBC-nél?

– Mit kell ezen úgy meglepődni, öregfiú?

– Hogy intézted el?

Endmere hitetlenkedése bosszantotta Burgesst.

– *Elintézni?* A legmagasabb szakmai körök ajánlottak. Vannak nekem összeköttetéseim, barátom. – Burgess visszaült az asztalhoz, s alkoholszagú leheletével odahajolt Endmere-hez. – Hallom, hogy az itteni embereteket, Ebbuttot elég hűvösen kezelik mostanában.

– Kemény poszt ez itt Berlinben.

– Kemény bizony, ha a *Times*-nak dolgozol, és nem kedveled Hitlert. – Burgess kiitta az utolsó csepp Stockját. – Ha az én véleményemre vagy kíváncsi, eljátszottuk az utolsó lehetőségét annak, hogy meg lehessen állítani. Őrült kockázatot vállalt, amikor rátette a kezét a Rajna vidékre. Ha a franciák akkor lépnek ellene, visszakoznia kellett volna. És akkor *kaput* Adolf! Mindössze egy szavazaton múlt a francia kormányban – ezt nagyon biztos forrásból tudom. Képzeld csak el, mi van, ha fordítva történik!

Hirtelen kavarodás támadt. Két rohamosztagos talpra szökkent, s ordítani kezdett egy svájcisapkás, középkorú férfival, aki italt kért a pultnál.

– Azt hiszem, zsidó lehet – mondta Burgess.

A rohamosztagosok poharaikkal csapkodták az asztalt, s közben kiabáltak. A csapos vállat vont, s elhúzta a söröskorsót a vendég elől, épp, amikor az érte nyúlt. A férfi sarkon fordult és kiment.

– A földet itt nem a szelídek bírják örökségül, az biztos – mondta Burgess.

Az olimpia alkalmából szervezett események orgiákká fajultak: egymást érték a Ribbentrop, Göring és Goebbels által rendezett nagyszabású fogadások. Koronás fők érkeztek a Balkánról és a hasznosabb jó barátok: az üzleti élet vezetői, laptulajdonosok, politikusok, rádiós szakemberek, s mindannyian buzgón ünnepelték a hatalomra jutott náci hercegeket. Dunsinnan Margery Taverner mellett állt Göring minisztériumának kertjében. Az angolbarát Göring gondot fordított rá, hogy meghívja a legbefolyásosabb brit látogatókat, de Dunsinnant elég gépiesen köszöntötte, tekintete közben Dunsinnan társnőjére kalandozott.

Amikor továbbléptek, Lady Taverner megszólalt:

– Micsoda hüllőszerű kezek, brrr. Ki nem állhatom ezt az embert. Túl hájas.

Dunsinnan tiltakozott.

– Ez nem a sok evéstől van, mint gondolnád. Ez betegség.

– És a szeme – erősködött tovább a nő. – A szeme! Ordít róla, hogy kábítószeres.

A bankett elárasztotta a kertet. Nyolcszáz ember ült vacsorához, egy teljes balettkar táncolt a gyepen. Göring kitüntetésekkel teletűzdelt fehér egyenruhájában sorra járta az asztalokat.

– Tógát kellene hordania – mondta Lady Taverner. Dunsinnant bosszantotta ez a csipkelődés. Az ő Göring iránti rajongása nem ismert határokat, s erre az asszony is felfigyelt. Lady Taverner, Dunsinnannel ellentétben, valami kimondatlan feszültséget érzett Berlinben: az emberek nem bíztak eléggé a felettük uralkodó bálványokban; megkönnyebbüléssel fogadták a szakítást a múlttal, de nyugtalanította őket a jövő.

A balerinák köddé váltak az árnyékban, s a kertnek egy másik része került reflektorfénybe; egy középkori falu bontakozott ki sörözővel, kávézókkal, lovasfelvonulással, parasztruhába öltözött lányokkal, akik gyümölcsöt, perecet és korsó sört szolgáltak fel.

– Azt hiszem, ezzel Ribbentropot is lefőzi – mondta Dunsinnan. Mindketten kissé részegek voltak. A körtáncot megvilágító fények elhomályosultak, a harsány zene elsodorta a bankett előkelő hangulatát, s a bacchanália magára öltötte a vendéglátó durva ízlésére jellemző vonásokat. Ahogy bizonytalanul kifelé lépkedtek a sörházból, szembetalálkoztak Endmere-rel.

Az asszony egy másodpercre megdermedt, majd igyekezett visszaterelni Dunsinnan elkalandozó figyelmét.

– Alastair, ez Peter Endmere. A *Times*-tól.

Dunsinnan réveteg pillantása az Endmere kezében lévő perecen pihent meg.

– A *Times*-tól? Még nem találkoztunk? A *Times* megbízható lap, kitűnő lap. – Felpillantott. – Dunsinnan, Alastair Dunsinnan. Nagyon örvendek . . .

Endmere-nek el kellett kapnia az ingadozó kezet, de közben az asszonyt nézte. – Különös, nem . . . mármint ez a mutatványosdi?

– Igen. – Az asszony állta a pillantását.

Dunsinnan belekarolt.

– Gyere, Margery . . . örülök, hogy találkoztunk, Mr. . . .

– Endmere – fejezte be az asszony, s zord tekintettel nézett vissza, miközben elnyelte őket a mulatság. Endmere szertartásosan meghajolt.

4

Skócia, 1936. augusztus

Amint a kocsi áthajtott a Forth folyón, Lady Dunsinnan kiejtésén egyre jobban érződött a skót akcentus. A bal oldalukon magasodó fenyőerdő árnyékot vetett arra az útszakaszra, amelyen a Bentley haladt, s a hirtelen támadt hidegben jólesett az ölükbe terített gyapjútakarók melege. Később a fenyves fokozatosan megrit-

kult, s a fák hézagai közt Ruthnak csillogó víztükör ötlött a szemébe.

– Ez a tó – szólalt meg Lady Dunsinnan, Ruth pillantását követve. – A vár mögötte van, a dombtetőn. Innen még nem lehet látni. – Negyed mérfölddel odább a kocsi balra fordult, egy kis hídra vezető kavicsos útra. – Ez a Tummel, a whiskyfolyó – mondta Lady Dunsinnan. – A partján vannak a lepárló üzemek, innentől egészen a tóig.

A folyótól az út fokozatosan emelkedett, s a gerincre érve egyszerre kibontakozott a látvány: a keskeny tó két mérföld hosszú lehetett, s a túlsó oldalán lévő fenyér egészen a tűlevelű fák soráig ért. A fák a csúcs előtt megfogyatkoztak, a csúcson ott állt a Dunsinnan-vár.

– Tudod, drágám, az a baj a várakkal, hogy ugyan védeni remekül lehet őket, de melegen tartani képtelenség.

A Bentley legördült a tóhoz, majd egy újabb kocsiútra hajtott rá, amely a fák között kanyargott a vár falába épült kapuslak felé. Amikor megálltak, egy tweednadrágos, bőr lábszárvédős, óriás termetű férfi hajolt le hozzájuk. Lady Dunsinnan letekerte az ablakot. A friss levegő úgy hatott rájuk, mint a hideg zuhany.

– Isten hozta, úrnőm. – A férfi dallamosan ejtette ki a szavakat: Bár már benne járt a korban, izmos volt és gyors mozgású. Jobb keze a letekert ablak peremén nyugodott; körmei fölött vöröses szőrcsomók borították az ujjait.

– McCabe – szólalt meg Lady Dunsinnan –, ez itt Miss Dexter az Egyesült Államokból. Ruth, bemutatom Hestall McCabe-et. – A férfi ismét meghajolt. Lady Dunsinnan megkopogtatta a sofőrülés válaszfalát, a Bentley begördült a kapun, s végighajtott a belső várhoz vezető úton. – A McCabe-ek mindig is itt éltek ... már jóval azelőtt, hogy a vár megépült. – Ruth észrevette, hogy a sofőr a visszapillantó tükörben rosszindulatú ábrázattal a kocsi mögött lépkedő McCabe-et figyeli.

Ruth első pillantásra visszataszítónak találta a várat. A zömök központi épülethez két, tornyokkal ellátott oldalszárny kapcsolódott. A tornyok a második emelettől kiugrottak, azt a benyomást keltve, mintha az épület fel akarna bukni. A főbejárat egy oszlopokkal szegélyezett boltívben volt, minden oszlop tetején vízköpő szörnyek díszelegtek, s hasonló vízköpők ékesítették a tornyokat is; ezekkel a viktoriánus díszítőelemekkel akkor egészítették ki a várat, amikor védelmi szerepe megszűnt. A főbejárat fölött a Dunsinnan család címere festett gipszből: egy nyilat tartó páncélkesztyűs kéz.

De bent minden egészen másként hatott. Csupán a gobelinszőnyegekkel borított kőpadló idézte a gótikus stílust; egyébként mindenütt virágos bútorszövettel bevont karosszékek és gombos, bőrbevonatú díványok álltak. A berendezés stílusa, amelyet friss vágott virággal teli vázák sora egészített ki, tompította a hely kietlenségét. De Ruthra a hangok tették a legmélyebb benyomást: a kőpadlón döngő lépések, a mély kandallókban a fahasábok pattogása, egy kutya távoli ugatása, valami megmagyarázhatatlan nyikorgás, amely egy hajó gerendáit idézte, s a kőhasadékok közt csapdába esett szél, amely halkan dobolt az ablakokon. Hosszan alkonyodott, a dombok és az ég közé ékelődött nap az eget karmazsinvörösre, a felhőket pedig mályvaszínűre festette.

Az itteni életrend Ruth számára idegennek tűnt. Másnap egyedül ült a reggelinél, egy hallgatag, ijedt cselédlány szolgálta ki. Ruth beszélgetni próbált, de a lány visszahúzódott. A protokoll szabályai ellenkeztek Ruth természetével. A Dunsinnanek nem hivalkodtak a gazdagságukkal, de éltek vele; Lady Dunsinnan – könnyedsége és közvetlensége ellenére – határozottan irányította az eseményeket. Sokáig maradt ágyban, ki kellett hevernie az utazást – egy éjszakát vonaton, Edinburghtól pedig egy fél napot kocsiban töltött.

Kutyák ugattak az ajtón kívül. Ruth McCabe-et talál-

ta ott három pórázra kötött vizslával. A szeme mosolygott, kötelező tiszteletadással köszönt:

– Jó reggelt kívánok.

– Valóban jó reggel ez a mai – mondta Ruth őszintén, miközben a makulátlan égre pillantott.

– Tud lovagolni, Miss Dexter?

– Hogyne, de nincs lovaglóruhám.

– Nem hinném, hogy ez problémát okoz. – Visszahúzta a lány cipőjét szaglászó kutyákat. – A feleségem majd gondoskodik róla. Utána pedig odakíséri önt az istállókhoz.

Ruth egy gyönyörű fehér arab mént kapott. McCabe eleinte visszafogta a tempót, amíg meggyőződött róla, biztosan kezeli-e a lány a lovat. Egy keskeny ösvényen haladtak a fák között a fenyőillatú levegőben. Amikor elhagyták a fákat, McCabe fokozta az iramot, s a lány lépést tartott vele; most már bízott a lóban, már ismerte az erejét. Húsz perc múlva a tó partján voltak, lovaglóösvényen haladtak keresztül egy mezőn, ahol tehenek legelésztek a dúsan burjánzó füvön. A tó fölött madárcsapat körözött, időnként le-lecsaptak két kis csónakra. A famóló mellett fehérre meszelt ház állt. McCabe odalovagolt, és leszállt a lóról. Odalépett Ruthhoz, hogy lesegítse, de ő segítség nélkül leugrott, arcát pirosra csípte a szél.

– Jól lovagol, Miss Dexter.

– Remek ez a ló.

– Lord Dunsinnané. – Megfogta mindkét kantárszárat, s a ház kapujához kötötte őket. – Azt hiszem, itt kérhetünk valami frissítőt – mondta és bekopogott.

Nagydarab, elgyötört, piszkos köténytt viselő asszony vezette be őket, odabent a tőzegtűz fölött teáskanna lógott. McCabe bemutatta az asszonyt, aki a tó felügyelőjének felesége volt. Az asszony idegesnek látszott McCabe jelenlétében. A tea, amit felszolgált, inkább levesre emlékeztetett, de Ruth szívesen itta; lovaglás köz-

ben a csípős hideg lovaglókabátja és kasmír szvettere alá is behatolt.

– Megint telt ház lesz odafönn? – kérdezte az asszony.

– Úgy ám – mondta McCabe –, és megmondhatja Johnnak, hogy lazacot kérünk.

Kint McCabe megkérdezte:

– Nem érzett odabent valami furcsa szagot?

– Csak a tőzegét.

McCabe nevetett.

– Halét nem?

Ruth megrázta a fejét.

– Jó orrom van, messziről megérzem a lazacot – mondta a férfi.

Ez alkalommal McCabe felsegítette Rutht a lóra.

– És mi van akkor, ha volt náluk lazac? – kérdezte a lány.

– Csak az én engedélyemmel halászhatnak. De Pitlochryban van egy ember, aki whiskyt ad lazacért.

Lady Dunsinnan a hálószobája ablakából figyelte, ahogy hazafelé közeledtek. A fehér ló és Ruth úgy hatott, mintha összenőttek volna, mindketten könnyed eleganciával mozogtak. A lány kiegyenesítette a hátát, kisöpörte homlokából a haját, közben hátrafordult McCabe-hez és nevetett. Egzotikus jelenség volt, életvidám egy zordon táj kellős közepén.

Seton londoni lakásának falán egy fénykép lógott. Vagy húsz ülő alakot ábrázolt repülős egyenruhában, „70. repülőszázad, 1917" felirattal. Seton az első sor közepén foglalt helyet, huszonöt évesen ő volt a harcedzett rangidős. Az őt körülvevő arcokon a kötelességtudat volt a legjellemzőbb uralkodó vonás, a kötelességet úgy viselték, mint az uniformist, kényszerből, fatalista módon. Volt még egy fénykép a lakásban, az ágya melletti kis asztalon: Setont ábrázolta egy sötét hajú asszonnyal; erős jellemnek látszott, valamivel fiatalabb

volt Setonnál. A háttérben lévő angolkert ugyan homályos volt, de azért felismerhető; az asszony kissé lefelé nézett, mert szemébe sütött a nap.

Seton kikászálódott az ágyból, és kinézett a Bayswater Roadon keresztül a Hyde Park irányába. Elég száraz volt az idő ahhoz, hogy gyalog menjen a Whitehallra. A lakás egyre zajosabb lett az erősödő forgalomtól, de ő azért maradt meg ezen a helyen, mert innen három parkon gyalog járhatott dolgozni. Az újságban újabb szalagcímek foglalkoztak Spanyolországgal. S amikor aznap reggel a fogasra dobta kalapját, Pickles is épp a spanyolországi anyaggal volt elfoglalva.

– Épp most érkezett, uram – mondta, s átadta Setonnak a táviratot. Seton íróasztalához lépett, s szemüvegét az orra végére lökte. A SZIGORÚAN TITKOS jelzéssel ellátott távirat a következőképpen szólt:

Július huszonnyolcadikán Hanke Flugkapitän Lufthansa-pilóta a marokkói Tetuánból Junkers Ju 52 típusú gépén Cadizba érkezett. Augusztus harmadikán S. S. Ursano befutott Cadizba fedélzetén hat nagy ládával. Ezek valószínűleg Heinkel 15-ös vadászrepülőket tartalmaznak. További Ju 52-esek érkezése várható. Minden arra utal, hogy nemcsak átmeneti jelenlétről van szó. A hadsereg Marokkóból történő átszállítása befejeződött. A német technikusok inkognitóban vannak, de jelenlétük nyilvánvaló. Vége – Oloroso

Seton felült az íróasztalra, és felkapta a telefont. Mint általában, most is várnia kellett, majd meghallotta az utánozhatatlan hangot. Seton komoran beleszólt a beszélőbe:

– A Luftwaffe elindult Spanyolországba.

Rövid szünet következett, majd újra Seton szólalt meg:

– Igen, biztos vagyok benne. Többé nem fér hozzá kétség.

A Dunsinnan-vár mögött húzódó szurdokot a szitáló eső miatt csak ködösen lehetett látni. Szélcsend volt, meleg eső esett a Golf-áram áldásos hatásának következtében; egyedül ez a természeti jelenség teszi Skóciát lakhatóvá. Hestall McCabe már fél órája üldögélt a kocsmában egy padon. Egyetlen asztal állt kint, az ablak alatt. A kint felejtett fémtálcában összegyűlt az esővíz, s McCabe a vízszint emelkedésén mérte várakozási idejét. Forgalom nem volt. A kocsmáros, egy kövérkés, zömök ember a söntésben szunyókált. McCabe nem értette, hogy lehet egy ilyen kocsmából megélni, most, hogy az új út megépülése óta ez a régi teljesen elnéptelenedett . . . Ő persze épp ezért választotta ezt a helyet a találkozó színhelyéül.

A kocsi, egy kis Austin, égő fényszórókkal érkezett. Vászontetős volt, oldalt nyitott. A sofőr esőkabátot viselt, sálat és bőrsapkát. Az esőkabát jobb vállán sötét foltot hagyott a becsapódó eső. A férfi, ahogy belépett az ivóba, levette az esőkabátot és kirázta. Nedves tweed szaga érződött.

– Elnézést kérek – mondta McCabe-nek –, bedöglött az ablaktörlő . . . Lassan kellett jönnöm. Ez az út, ugyebár, nincs valami jó állapotban?

A kocsmáros megfordult és rákönyökölt a pultra.

– Jól fog jönni egy kis szíverősítő – mondta McCabe.

– Mi legyen az?

– Ó – mondta a jövevény, feltűnően angolos kiejtéssel. – Nekem mindegy. Amit maga iszik.

McCabe rendelt még két malátawhiskyt.

A férfi leült, zavartan mosolygott.

– Igazán csendes ez a hely – mondta.

Várták az italokat, s hogy a kocsmáros visszamenjen a pult mögé. Nem ült le, mint az előbb, hanem az üvegek közt tett-vett.

– Egyenesen visszamegy Edinburghba? – kérdezte McCabe.

A férfi bólintott.

– És holnap Londonba.

– Rengeteg vesződséget vesznek a nyakukba – mondta McCabe.

A férfi belekortyolt az italába; majd megfulladt tőle, belevörösödött az arca. McCabe nevetett.

A másik megköszörülte a torkát.

– Azt hiszem, inkább vízzel iszom. Valami furcsa szaga van, nem?

– De, a tőzegtől – mondta McCabe, s azon tűnődött, honnan szedik az ilyen fickókat. Vizet töltött a whiskybe. Azután zsebéből előhúzott egy darab papírt, átadta a férfinak, aki egy percig csendben tanulmányozta, azután megszólalt:

– A szokásos figurák. Semmi meglepő.

– Úgy bizony – mondta McCabe. – Mind jó vadász. – A férfira nézett, aki lassan visszanyerte eredeti sápadtságát.

– Hát persze – mondta a férfi –, csak azok lehetnek. Továbbra is tartsa nyitva a szemét, mint rendesen! Kapcsolatban maradunk.

Az Austin tíz perc múlva elhúzott arra, amerről jött, McCabe pedig a megengedettnél valamivel gyorsabban hajtott vissza Pitlochryba. Az egyik kanyarból kibukkanva egy bicikliző nőt pillantott meg az út közepén. Elrántotta a kormányt, a füves padkára zökkent, de rögtön visszanyerte uralmát a kocsi felett. A nő meg sem rezdült. Az efféle utakon közlekedő emberek sztoikus megvetéssel viseltettek az autók iránt. McCabe átkozódott, és tudta, hogy a Bentley oldalára felcsapódott sár fokozni fogja a feszültséget közte és Drummond, a sofőr között.

Pitlochryban kevés ideje maradt a fűszeresre, de szerencsére a megrendelést előre leadta, és a csomagok össze voltak készítve. A fűszeres fiának feltűnt a sár, kérdően nézett McCabe-re, de az mogorván elkerülte a pillantását.

Az eső alábbhagyott. Ahogy keresztülhajtott az erdőn, nyugat felől felszakadóban volt a borús felhőtakaró.

Ruth és Dunsinnan épp a vár mögötti dombra kaptatott fel, amikor a Bentley előbukkant a fák közül. Ruth most is a fehér arabon lovagolt, Dunsinnan gálánsan beérte egy pej lóval, amelyik hasonlóan gyors lábú volt, de kevésbé elegáns. Arcukra fénylő csíkokat rajzoltak a legördülő cseppek, s az esőben áthatóan bontakozott ki a fenyér, a tőzeg, a hanga és más, névtelen füvek illata. A dombon felfelé Dunsinnan kissé hátramaradt; elragadtatással töltötte el annak a harmonikus egységnek a látványa, amelyet a lány combjai alkottak a szorításukban tartott arab mén tomporával. A lány vitalitása felkavarta Dunsinnant, újdonságként hatott rá, nemcsak fizikai vonzerejével, hanem élénk jókedvével is, amivel nem nagyon tudott mit kezdeni.

Az istálló udvarán a lány lesiklott a földre, s két tenyere közé fogta az arab ló pofáját.

– Ó, *imádom* ezt a lovat!

Dunsinnan melléje lépett, az eső ellenére levette a sapkáját, sötét haja a homlokához tapadt.

– Ő ezt nagyon jól tudja – mondta, megpaskolva a ló tomporát. – És ha van egy kis esze, akkor ő is így érez irántad.

Egy lovászfiú megfogta a lovakat, Ruth hátravetette a fejét, hogy a szitáló eső az arcába hulljon.

– Csodálatos dolog esőben lovagolni, nem gondolod? És a levegő! Mintha tömjént lélegezne be az ember.

A férfi gyengéden a vállára tette a kezét.

– Túlságosan elragadtatod magad.

Miközben a vár felé sétáltak, Dunsinnan észrevette a Bentley ajtaján húzódó sárcsíkot. McCabe épp lefelé jött a lépcsőn. Dunsinnan lovaglópálcájával megkocogtatta a kocsi ajtaját, s McCabe-re meredt.

– Szép kis gondatlanság, mondhatom. Letisztíttassa a

fiúval, még mielőtt Drummond visszajön Edinburghból; gondolom, nem akar vele egy újabb csúnya összezördülést.

McCabe bűntudatosan bólintott, de nem válaszolt. Figyelte, ahogyan Dunsinnan keze megérinti Ruth derekát. A lány leült az előcsarnokban, Dunsinnan lehúzta róla a csizmát, az egyikkel a zokni is lejött. Ruth begörbítette mezítelen lábujjait. Dunsinnan észrevette, hogy a lábfején épp olyan barna a bőr, mint egész testén, de a talpa olyan rózsaszínű, mint egy néger tenyere.

– Az italokat fél óra múlva szolgálják fel – mondta.

Ruth ennél hosszabb ideig feküdt a fürdőben, időnként a csaphoz nyúlva forró vízzel töltötte fel a kádat. A lovaglás mámora egy belső, mélyebb kielégültséggel olvadt össze. Minél tovább maradt Dunsinnanéknél, annál kevesebb hajlandóságot érzett magában arra, hogy komolyabb dolgok felé fordítsa figyelmét; ez a mindent átható hedonizmus olyan volt, mint valami kábítószer, de inkább energikussá, mint enerválttá tette. A fürdőből a hálószobába ment, s a lobogó tűz előtt szárazra dörgölte magát. Mielőtt felöltözött volna, kocsik berregését hallotta, s a kőpadlókról új hangok verődtek vissza. Szobalányok lábai koppantak az ajtaja előtt, akiknek lépteit csomagcipelés tette nehézkessé, ezt könnyedebb női léptek követték, a hozzájuk tartozó hang tört angolsággal parancsokat osztogatott.

A szalonban Ruth két férfi társaságában találta Dunsinnant. Elakadt a szavuk, amikor meglátták. Egy pillanatra még Dunsinnannek is tátva maradt a szája a csodálkozástól: Ruth földig érő, kék bársonyruhát viselt, hátul a derekáig kivágva, haját a feje tetején magas kontyba fésülte, hogy még jobban kiemelje ívelt nyakát. Dunsinnan, amikor visszanyerte a hangját, bemutatta.

Az egyik – olajbarna bőrű, zömök férfi – egy olasz gróf volt, a másik, a nagydarab, rusztikus kinézetű, pötytyös tweedöltönyt és tartannyakkendőt viselő alak erős német akcentussal beszélt, de Bellnek hívták. A gróf,

akit Dunsinnan Alfredo Albinoni néven mutatott be, udvarias meghajlással köszöntötte Rutht, Bell egyszerűen bólintott.

– Érdemes volt várni – mondta Dunsinnan. – Mi whiskyt iszunk, kérsz te is . . .?

– Még nem szoktam hozzá az ízéhez. Kevernél inkább egy martinit?

Míg Dunsinnan a koktélt keverte, a gróf megszólalt:

– Ebben a házban visszautasítani a whiskyt olyan, mintha az én hazámban nem fogadná el a makarónit. Hozzá kell szoknia. – Tökéletes angolsággal beszélt.

– Rómában viselkedj úgy, mint a rómaiak? – kérdezte Ruth.

– Rapallóban. Én Rapallóban lakom. Egyszer el kell jönnie.

Amikor Dunsinnan megjelent az itallal, épp a meghívás hangzott el.

– Légy óvatos – mondta kacsintva. – Alfredónak rossz a híre. Ráadásul itt a contessa is. Fenn van, majd vacsoránál találkoztok.

A contessa narancsszínű selyembe burkolózva jelent meg. Sápadt volt és pengevékony, hosszú, rubinvörös körmökkel. Az idény első fajdkakasából ettek, amelyet két hétig érleltek, s a Dunsinnan-whisky aromájáról árulkodó szószban pároltak. A mahagóni asztalon nem volt terítő, s a húst fogukkal tépő, ólomkupából sört ivó férfiak látványa szinte középkori hangulatot ébresztett. Az asztalfőn ülő Lady Dunsinnan whiskyt ivott. Ruth és a contessa egy üveg bordóin osztozott.

– Azt hiszem, Skócia jót tesz Ruthnak, nem gondolod, Alastair? – szólt át Lady Dunsinnan az asztal túlsó oldalára.

– Igen – felelte a fia. – Itt egészen kivirágzott.

Ruth elpirult.

– Valamikor majd a munkára is kell gondolnom.

– *Munkára?* – kérdezte a contessa riadtan. – Miért

kellene valakinek, aki olyan szép, mint maga, munkára gondolnia?

Ruth nevetett.

– Ne értsen félre. Nem fizikai munkára gondolok. Csak a tanulmányaimra.

– Ruth azért van itt, hogy a középkor művészetét tanulmányozza – magyarázta Dunsinnan.

– Vagy úgy? – szólalt meg Bell, hirtelen támadt érdeklődéssel. – Akkor Münchenbe kell jönnie. Nálunk sok szép középkori műalkotás van . . .

– *München* – mondta a contessa lekicsinylően. – Ott túl sok a sör meg a politika.

Bell a szószt törölte le a szájáról.

– Politikai reneszánszát éli. Mi rossz van ebben?

A contessa szemöldökét felvonva, hangtalanul jelezte, hogy a témát a maga részéről befejezettnek tekinti.

A vár akusztikája éppolyan hóbortos volt, mint az alakja: a Viktória kori vízvezetékszerelők átfúrták a vastag köveket, hogy beállíthassák a fürdőkádat, s a kazánból felvezető rézcsövek a hangot is vezették. Ruth hajnalban emelt hangokra ébredt. Akarva-akaratlan ki kellett hallgatnia a beszélgetést.

Az egyik hang Dunsinnané volt.

– Azt hiszem, nem egészen érted, Alfredo, hogy . . .

A gróf ingerülten felelt.

– A németek a ragadozó bárányok fajtájához tartoznak . . . belétek fognak marni.

Dunsinnan élesen vágott vissza:

– Jut elég nektek is és a németeknek is. Az az érdekünk, hogy mindkét oldalt boldoggá tegyük. Végső soron szövetségesek vagytok . . .

A contessa gyenge, panaszos hangot hallatott.

– Elnézését kérem – mondta Dunsinnan –, majd holnap beszélünk erről, amikor a többiek is itt lesznek.

Ruth ismét álomba merült.

5

Dél-Bajorország, 1936. szeptember

A hegyoldal a hatezernégyszáz láb magas csúcstól egy kétezer láb magasságban lévő völgyig ereszkedett alá. Néhány évvel korábban még csak kezdetleges csapások szelték át a hegyi fenyőerdőket, a völgyben pedig jól tejelő csordák legelésztek a tanyaházak, kocsmák és kápolnák körül. Ma már nem a völgybe építkeztek: kövezett utak vágtak a hegyoldalba, s a fenyvesek közt kanyarogva simára vakolt épületek együtteséhez vezettek. Az épületkomplexumot egy közel kilenc mérföld hosszú, a tetején szögesdróttal ellátott, megerősített fal vette körül. A csúcs közelében egy másik, fallal körülzárt, közel három négyzetmérföldes terület volt. Erről a magasabb fennsíkról szabad kilátás nyílt a hegyek együttesére. Az évnek ebben a szakában a kristálytiszta éggel beköszöntő reggelek után a meleg, nedves levegő felszállt a völgyből, s a csúcsok közelében hideg párává dermedve délutánra fokozatosan viharfelhőkké állt össze.

A megerősített sasfészekhez legközelebb eső csúcs nemcsak fizikai adottságaival emelkedett ki, misztikus vonzereje is volt. Nagy Károly császár állítólag ezen az Untersberg nevű csúcson nyugodott, s a legenda szerint egyszer ismét meg kell jelennie, hogy újjáteremtse a Germán Birodalmat.

A három hivatalos Mercedes limuzin délután háromkor indult el Münchenből, s a hatvan kilométeres utat az új autópályán tette meg. A kocsikban utazó angolok számára az autópálya-hálózat még egyike volt azoknak a csodáknak, amelyek ihletett irányítás mellett a jövő világában fognak kibontakozni. Valamivel hat óra után a kocsik elérték a fekete egyenruhás SS őrök által vigyázott nagyobbik körkerítésben lévő ellenőrző pontot, s az

örök továbbengedték őket. A kocsik felkapaszkodtak a hegyre. Fél hétre a szállodánál voltak. Ez az új épület szögletes betonfalakon nyugvó alpesi tetőszerkezetével, amelynek el kellett bírnia a komoly téli havazásokat, kívülről úgy nézett ki, mintha egy barakk és egy hegyi fogadó keresztezéséből jött volna létre. Szeptemberben még nem havazott, de az esti vihar már készülődött.

Joachim von Ribbentrop és felesége vacsorát adott angol vendégeik tiszteletére; beszélgetésüket időnként égzengés és villámlás szakította félbe. A Ribbentrop oldalán ülő Geyr von Schweppenburg báró megpróbálta felmérni, vajon érdemes volt-e vállalni a sok nehézséget, amit ezeknek az embereknek az idehozatala jelentett, eredményt hoz-e majd David Lloyd George-nak, az első világháború győztes miniszterelnökének egy zarándokúttal felérő látogatása, akit most, hetvenhárom éves korában a megbékélés vágya hajtott ide.

Vacsora után, amikor a vendégek már elmentek, a báró megosztotta aggodalmát Ribbentroppal:

– Úgy néz ki, hogy ezeket túlságosan foglalkoztatja a templomok állapota!

Ribbentrop vállat vont; neki is hasonló kétségei voltak.

– Walesiek, mit vár tőlük? Hát persze hogy képmutatók. Hallott már arról, milyen híre van Lloyd George-nak a nők körében?

– Ez szemmel láthatólag nem gátolja meg abban, hogy nyugtalankodjék, amiért üresek a templomaink.

A közelgő találkozót fontolgatták.

– Miben lehet a Führer hasznára? – kérdezte a báró.

– Egyvalamire bizton számíthatunk: a bűntudatára. Felelősnek érzi magát a versailles-i szerződés miatt – és jogosan. A Führer nagyon okosan kezeli ezt a kérdést, tudja: a bosszúszomjas Anglia, Franciaország és az Egyesült Államok ki akarta ontani Németország vérét az utolsó cseppig. A lelkiismeret-furdalás nagyon hatá-

sos fegyver lehet egy öregemberrel szemben. Lloyd George helyre akarja hozni a szénáját a Teremtőjénél.

A báró szkeptikus maradt.

– Még ha így van is, ki figyel oda rá Angliában?

A kérdés épp arra irányult, ami Ribbentropnak állandóan visszatérő problémát jelentett: vajon milyen lehet az angolok lelkiállapota. Úgy beszélt, mint akinek a kezdeményezéseit túl gyakran elutasították.

– Nem tudom. – Egy villám fényénél megpillantotta az Untersberg körvonalait. – Ha a király véleménye számít, akkor Lloyd George erős szövetségesre fog találni, a királyt nem kell már meggyőzni. A probléma csak az, hogy őfelségének vannak ellenségei, s ez az affér az amerikai nővel jó ürügyet szolgáltat . . .

A vendégeknek a következő délutánig kellett várniuk, hogy feljuthassanak az utolsó kapaszkodón a csúcsra. A keskeny út utolsó kanyara olyan éles volt, hogy a kocsik nem tudták egyből bevenni; egy szakadék szélén vissza kellett tolatniuk, s újra nekilendülni. Végül az előttük húzódó alacsony sziklaperemen megpillantották Hitler kedvenc búvóhelyét, a Berghofot. A lépcsősor aljában SS díszőrség állt. Hitler a lépcső tetején várt rájuk világosszürke öltönyben, fehér ingben, bal karján horogkeresztes szalaggal. A betonról visszaverődő fény olyan erős volt, hogy jobb kezével eltakarta a szemét, amíg Lloyd George odaért hozzá. Schmidt, a tolmács egy lépéssel lemaradt mögötte. Lloyd George sűrű, fehér sörénye olyan hatásosnak bizonyult a napsütés ellen, akár egy kalap. Két tenyere közé zárta Hitler kezét, majd a hegyek felé fordult, és felkiáltott:

– Tudja, Herr Hitler, negyven évvel ezelőtt már jártam erre, de akkor még egyetlen épület sem állt itt. Emlékszem, felhős volt az idő, semmit sem lehetett látni.

Hitler megvárta a fordítást, majd a völgy felé intett:

– Nos, ma az egész panoráma az öné.

Az adjutánsok idegesen köröztek. Hitler megfordult, s mutatta az utat a társaságnak egy széles teraszon ke-

resztül a keskeny ajtóig, amelyhez két lépcsőfok vezetett. Semmi sem készítette fel a látogatót a szobában elé táruló látványra. A szoba északi frontja, a völggyel szemközti oldalon, nyitott volt: a padlótól a plafonig húzódó ablakot leeresztették, s így semmi sem zavarta a kilátást. A hegyek közti résen Salzburg városára lehetett lelátni.

Hitler az ablakhoz vezette őket.

– Látják az Untersberget? Nem véletlenül választottam épp ezt a helyet.

Otthagyták a panorámát, s egy szerényebb alkóvba vonultak vissza. Lloyd George egy puha díványon foglalt helyet: a széles ülőpárnákon alacsony ember nem tudta megtámasztani a hátát, így hát elég kényelmetlenül ült. Alacsony, kerek asztalon süteményeket, szendvicset és teát szolgáltak fel. Hitler egy mély karosszékbe telepedett, előrehajolt és kérdezgetni kezdte Lloyd George-ot.

Schmidt gyorsan fordított.

– Mindig is híve voltam annak, hogy erősítsük az országaink közötti jó kapcsolatokat – mondta Lloyd George.

– Tiszta szívemből egyetértek – mondta Hitler. – Közös faji gyökereink vannak, s a kölcsönös megértés számunkra létfontosságú.

Két órán át tárgyaltak. A vége felé Hitler a Lloyd George mellett ülő Thomas Joneshoz fordult, s Baldwinról kérdezte. Jones elmondta, hogy a brit miniszterelnök valójában félénk, szerény ember, aki még mindig nem jutott túl afölötti megdöbbenésén, hogy a hatalom birtokában találta magát.

Hitler nevetett.

– Én sem.

Egyetértettek abban, hogy a civilizáció jövőjére nézve a bolsevizmus jelenti a legnagyobb fenyegetést. Hitler utalt Lloyd George-nak a Nagy Háborúban játszott szerepére:

– Ön villanyozta fel Nagy-Britannia népét, hogy győzni akarjon. Ha elmondható egyetlen emberről, hogy megnyerte a háborút a szövetségesek számára, akkor ön volt az, s örülök, hogy ezt személyesen közölhetem önnel.

Lloyd George-nak ragyogott a szeme.

– Én pedig örülök, hogy ilyen elismerést kaptam a kor legnagyobb németjétől; attól, aki Bismarck óta a legnagyobb.

Amikor a találkozó véget ért, a brit delegáció egyik tagja, Lord Dawson, a király orvosa, előhúzott egy Hitler-portrét, s kért rá egy autogramot.

– Új kor nyitánya! – mondta Hitler, miközben ismét a nyitott ablak felé lépkedett. Felpillantott, a távolba nézett.

– Egy napon a brit miniszterelnök is eljön ide. Akkor meg fogja érteni az én világképemet.

6

A fajdvadászaton Alfredo Albinonit sajátos öltözéke különböztette meg a többiektől. A bakancsától a derekáig hagyományosan volt öltözve: bakancsot, bőr lábszárvédőt és tweed térdnadrágot viselt. Ám ettől felfelé a skót módit a tiroli váltotta fel: bő, világosbarna teveszőr lemberdzsek, keresztben átvetett fekete, bőr tölténytároló övvel, a töltények rézkupakjai a középkori páncélok szegecseire emlékeztettek. A nyakában fehér selyemsál, fején tollas alpesi kalap. Töltényekkel kidekorált mellkasát a szélnek vetette, puskája végét jobb vállgödrébe támasztotta, megcélozta a magasban repülő madarat, és tüzelt. A puska, amelyet a londoni City egyik nagy hírű cége készített, éppolyan pompás volt, akár a lövésztudománya – s a fajdkakas két szárnycsapás között fejezte be életét.

A gróf mögött haladó puskatöltögető, aki nagy móká-

ra volt felkészülve, azonnal tiszteletteljes ábrázatot öltött. A lövés sikere láthatóan mély benyomást tett rá, elvette a gróftól a kilőtt puskát, s átadta neki a párját.

A Dunsinnan-várban összegyűlt vadásztársaság nőtagjai közül az első nap csak Ruth és Lady Dunsinnan ment fel a hangafüves vadászterületre. A contessa két másik feleséggel lent maradt kártyázni. Ruth először Lady Dunsinnan mellett a lovaskocsin maradt, onnan figyelték, hogy a McCabe irányításával felsorakozott hajtók, botokkal a kezükben, hogyan nyomulnak előre a sűrűben.

Dunsinnan a grófon kívül egy skót politikus, egy londoni pénzember, egy ír főrend, egy jogász, egy orvos – mindketten edinburghiak – valamint George Bell társaságában volt. – Régen harmincan is eljöttek – mondta Lady Dunsinnan. – De Alastair most csak olyanokat hív meg, akikből valami haszna van. – Leplezetlen rosszallás csendült ki az asszony hangjából.

Az első kör után Dunsinnan visszatért a kocsihoz, s felnézett Ruthra.

– Gyere velem, megmutatom, hogyan csináljuk. – Viseltes térdnadrágjában meggyőzően idézte a skót földesúr látványát, s Ruthnak tetszett így. Megfogta a férfi kezét, s leugrott a sárba. Alastair elmagyarázta a puskatöltögetők szerepét, megmutatta, hogyan kell úgy állni, hogy a puskát a lehető legnagyobb ívben lendíthesse, követve a madarak szeszélyes röptét, s előrehajolt, hogy irányítani tudja a csőágyat alátámasztó bal kart.

– Csak hogy érezd, hogyan kell . . . próbáld meg becélozni. – A lányt meglepte, maga is mekkora élvezetet talál a vadászatban. A hajtók botjaikat lengetve ismét berohantak a sűrűbe. Egy madárraj azonnal felrebbent, s felszállt a magasba. Ruth felfelé irányította a puskáját, kiválasztott magának egy madarat, s közvetlenül elé célzott. Az egyik szárnyát találta el, a fajdkakas a hátára fordult, majd cikcakkban lezuhant a hanga közé.

A gróf megtapsolta.

– Nem rossz – mondta Dunsinnan, elvette a puskát, s átnyújtotta a puskatöltőnek. A többi férfi folytatta a lövöldözést.

Az egyik hajtó Dunsinnanhez lépett egy madárral.

– Ezt lőtte a hölgy, uram.

Dunsinnan sértetlen szárnyánál fogva tartotta a madarat: a fajdkakas nyaka ki volt tekerve.

– Ezt félretesszük neked, Ruth, hogy megkóstolhasd a saját zsákmányodat.

Mire a délelőtt véget ért, a vadszállító kordén füzérben lógtak a döglött madarak. McCabe előhúzott egy nagy fonott kosarat, végigment vele a hajtók közt, s mindenki kivett belőle egy szendvicset.

Dunsinnan Ruthtal és anyjával ült a szekéren.

– Pompás teríték – mondta, majd Ruthra pillantott. – Az első lövésednél őszintén szólva azt hittem, csupán a kezdő szerencséje, de azután megváltozott a véleményem. Nem most fogtál először puskát, igaz?

Ruth elnevette magát.

– Be kell vallanom, hogy nem, noha ilyesmiben még sose vettem részt. Lövöldöztem néha az Adirondacks-hegységben. A bátyáim tanítottak célozni.

Alastair azon tűnődött, miféle képességek rejtőzhetnek még ebben a lányban.

Lady Dunsinnan az egyik domb tetején pipiskedő grófot figyelte.

– Kár, hogy nem sülnek el azok a töltények ott a hasán. Micsoda nevetséges alak! – Felnézett a palaszürke égre. – Azt hiszem, ideje hazaindulnunk. Fél órán belül szakadni fog.

Dunsinnan leszállt a szekérről, odament McCabehez, hogy fújja le a vadászatot.

– Alastair itt fenn egészen más – mondta Ruth, a távozó férfi után nézve.

– Ugye te is észrevetted? – mondta Lady Dunsinnan.

– Igen . . . igaz. De nem marad így sokáig. Alastair nem

képes rá, hogy lazítson. Ezek a férfiak valamiben törik a fejüket, fél éjszaka fenn vannak. – A bő felöltőt és skótkockás sapkát viselő Bellre mutatva folytatta. – Ott van például az a nevetséges figura: nagyra van a skót felmenőivel, közben pedig vérbeli náci. Hallottál már Deterdingről? Sir Henri Deterding, az olajmágnás?

– Valami keveset.

– Bell az ő ügynöke. Deterding jó üzletnek tekinti Hitlert. Épp most vett el egy náci nőt. Nem, Bell nemcsak a szórakozás kedvéért van itt. – Lady Dunsinnan előhúzta a flaskáját, és erőt merített belőle. – Kérd meg Alastairt, hogy egyszer nézze veled végig a képeket az előcsarnokban. Meg fogod érteni az összefüggéseket.

Dunsinnan visszatért a szekérhez, beült Ruth mellé, combja szorosan a lányéhoz tapadt. – Rendben. Mindent elintéztem. Most pedig remélem, mindenki farkaséhes, mert remek vacsora vár!

A contessa olyan lelkesedéssel üdvözölte Ruthot, ahogyan egy lakatlan sziget lakója fogadhatja megmentőjét. Kiterelte a vendégek közül egy kisebb társalgóba, és teát rendelt.

– Mit csináljak, kedvesem? Ki nem állhatom a lövöldözést, és utálom a bridzset. Én a jó mókákat szeretem, de kinek jutna eszébe egy ilyen helyen mókázni? – Az esőtől máris elhomályosult ablakokra mutatott. – Ez a nedvesség beveszi magát a csontjaimba. Nem csoda, hogy mindenki annyit iszik. Biztosan megfigyelte, drágám, hogy Lady Dunsinnan egy lépést sem tesz a whiskyje nélkül. – Majd bizalmasan megkérdezte: – Mondja csak, hogy tetszik magának Alastair?

– Hatással van az emberre.

– Ó, ó, gondoltam. – Szünetet tartott, azon tűnődött, milyen hangot üssön meg. – Igen ... elragadó fiatalember. De legyen óvatos. Rossz a híre.

– Miféle híre?

– Nagy szívtipró ... igen, azt hiszem, ez a helyes kifejezés. A hölgyek kedvence.

– Valóban? – kérdezte Ruth. – Meséljen még.

– Indiszkréció lenne. Itt, e falak között. Talán, majd egyszer, máskor . . . De remélem, ez az értesülés nem rémíti meg. – Felvont szemöldökkel pillantott Ruthra. – Gondoltam. A mai fiatal nők . . . – Elhallgatott, amikor a szobalány belépett a teával és egy halom szendviccsel.

Amikor ismét magukra maradtak, a contessának akadt még bizalmas mondanivalója. De előbb szétnyitott egy szendvicset, s tartalmát megpillantva elhúzta a száját.

– Ezt nevezik ezek pástétomnak, halpástétomnak! Rémes dolgokat művelnek az ennivalóval ezek a népek. Drágám, van magának egyáltalán fogalma arról, mit csinálnak ezek az emberek?

Ruthnak egy órán belül immár másodszor tettek célzást a várban folyó különös tényekedésekre.

– Alfredo nem olyan hülye, mint amilyennek kinéz. Mi jól jártunk Mussolinivel. De most nagyobb a tét. Tudja, hogy ki közülük a legokosabb? Alastair. Egy nap még nagy ember válik belőle. Hacsak nem a későbbi vesztesek oldalára áll. De Alastair nem az a fajta.

Vacsora előtt Dunsinnan behozott az előcsarnokba két vizslát. A kutyák, elszabadulva a pórázról, vadul kergetőztek, csúszkáltak a szőnyegeken, sárfoltokat hagyva a kőpadlón. Dunsinnan levette az esőkabátját. Haja teljesen begöndörödött a nedvességtől. A kutyák azonnal kinézték maguknak Rutht, amint belépett, s felugráltak a lábára.

Dunsinnan egyetlen parancsszóval lecsendesítette őket.

– Miért van az, hogy minden állat úgy odavan érted? – kérdezte, s karon fogta a lányt. – Lehet, hogy osztják a rajongásomat?

Ruthnak eszébe jutott a contessa figyelmeztetése, s most döbbent rá, hogy ez nem csökkentette, hanem fokozta az érdeklődését.

– Segítenek, hogy otthon érezzem magam – mondta, s

a fényképekhez irányította a férfit. – Most pedig mesélj nekem ezekről. – Egy pocakos maharadzsára és kíséretére mutatott. – Úgy látszik, egzotikus társasága volt apádnak.

– Igen, az volt neki – mondta Dunsinnan a haját simítgatva. – Ez itt Dalip Szing herceg. Pompás céllövő.

– Ugye ez itt nem a Dunsinnan-vár? – mutatott Ruth a következő képre.

– Ügyes vagy, hogy észrevetted. Nem, ez az Achnacarry-vár, 1928-ban. Felismered ezeket az embereket? – Egy három férfiból álló csoportra mutatott, akik ünnepélyesen néztek bele a fényképezőgép lencséjébe.

– Nem.

– Ez a középső Achnacarry tulajdonosa, Sir Henri Deterding. Royal Dutch Shell. – A lányra pillantott, hogy a név mond-e neki valamit.

– Rettenetesen sok olaja van – mondta Ruth.

– Több, mint gondolnád. Ez itt balra Walter Teagle . . .

– Standard Oil, New Jersey – vágott közbe a lány.

– Hát te állandóan meglepetéseket tartogatsz nekem?

A lány nevetett.

– Apa repülőgépekkel dolgozik, azok meg benzinnel mennek. Ilyen egyszerű az egész.

– Hát persze – mondta Alastair bizonytalanul.

– És ez a másik alak itt jobbra?

– Ó, ez közülünk való, Sir John Cadman, Anglo-Persian Oil. Nagyon okos ember. Azt beszélik róla, hogy perzsább, mint a perzsák.

– Ez elismerésnek számít?

Dunsinnan nevetett és megszorította a lány karját.

– Ne mondd már – folytatta Ruth –, hogy ezek véletlenül jöttek Skóciába, csupán azért, hogy madarakra lődözzenek.

Otthagyták a képeket, Alastair a nagy fogadóteremben lévő kandallóhoz vezette Rutht.

– Hát, mindegyiknél volt puska, nem igaz?

– Csakúgy, mint a te vendégeidnél.

Alastair a kandalló párkányának dőlt, s leeresztett szemhéja mögül nézett a lányra.

– Tudod, most van a vadászszezon.

A homályos célozgatásokból lassan szexuális játék bontakozott ki. A lány tudta ezt, merész pillantással fogadta a kihívást, mert szórakoztatta.

A vacsora férfias volt és lármás, mint az összes többi, amióta a vadásztársaság összejött. Ruth érezte, hogy a jó hangulatú férfiak alig várják az asszonyok távozását, hogy végre egymás közt maradhassanak a whiskyjeikkel meg a szivarjaikkal. Elhatározta, hogy provokálni fogja őket, s Berlinre meg az olimpiára terelte a szót.

– Úgy tűnik, elérték, amit akartak. Mármint hogy elfogadtassák Hitlert a világgal. – Ruth az asztal másik oldalán ülő Dunsinnanre pillantott. – Hiszen *ez* volt a cél, nem igaz?

Bell rájött, hogy mire megy ki a játék, abbahagyta az ivást, s Dunsinnanre függesztette a tekintetét.

– Komolyabb céljuk volt ennél – mondta Dunsinnan. – A németek saját maguk számára is be akarták bizonyítani, hogy ismét nagyok.

– És tényleg azok? – Most már az egész asztal Ruthra figyelt.

– Azt, aminek az elintézése itt heteket, hónapokat vesz igénybe, ők egy tollvonással elintézik.

– Arra gondolsz, hogy pontosan járnak a vonatok?

Dunsinnan most már ingerülten viszonozta a lány pillantását.

– Bátorítanunk kell őket, hogy megerősödjenek. Ez a mi érdekünk is. Sok embernek téves elképzelései vannak. – Az asztal másik végén ülő anyjára nézett. – Az emberek innen sok mindent nem vesznek észre, oda kellene menniük, és a saját szemükkel meggyőződni bizonyos dolgokról. – Alastair pillantása továbbsiklott Ruthra, ingerültsége megenyhült, más érzéseknek adta át a helyét.

A vár éjszakára is nyugtalan maradt, rejtett forrásaiból különböző gépi és emberi zajokat bocsátott ki, s a falakon keresztül szétsugározta őket. Ruth nyugtalanul aludt, időnként képtelen volt megkülönböztetni álmait ezektől az összefüggéstelen külső benyomásoktól. Reggelinél sem Dunsinnan, sem a többi férfi, sem Lady Dunsinnan nem jelent meg. Ruth az ösvényen összetalálkozott McCabe-bel.

– Van kedve kilovagolni, Miss Dexter? Gyönyörű napunk van.

– Hát persze. Csak várjon öt percet.

Ruth számára McCabe – és időnként a felesége – jelentette az egyetlen összekötő hidat az alárendeltek világához: McCabe, aki a birtok személyzetének élén állt, a maga részéről gondosan – Ruth szerint túl gondosan is – betartotta a kasztrendszer szabályait, alávetette magát feljebbvalóinak, és irányította az összes cselédet; ez alól csupán Drummond, a mogorva sofőr volt kivétel. Közös lovaglásaik alkalmával McCabe Ruth számára udvarias kísérőként, de nem egyenrangú partnerként szolgált. Ez Ruthot zavarta, mert megkedvelte a férfit, s a bizalom, amit érzett iránta, túllépte a ceremoniális korlátokat. Miközben lefelé lovagoltak a tóhoz, Ruth érezte, hogy valami nyomja McCabe szívét – de nagyon nehéz lett volna kiszedni belőle a titkát.

Könnyűvágtában haladtak végig a náddal szegélyezett vízparton.

– Tudja, hogy ez milyen mély? – kérdezte McCabe, a tó sötét tükre felé pillantva.

– Ismerem a Loch Ness-i szörnyről szóló legendát, amely szerint ez a tó feneketlen.

– Ó, azt a butaságot a szörnyről az ostoba turisták csalogatására találták ki. Viszont azt beszélik, hogy ez a tó több mérföld mély. Még senkinek sem sikerült lejutni a fenékig.

– Nagyon mély, mint az itteni emberek – mondta a lány, oldalpillantást vetve McCabe-re.

Egy kevésbé lebarnult férfin feltűnt volna, hogy elpirult. McCabe megpaskolta a lova nyakát, kerülve Ruth pillantását.

– Örömet hozott közénk, Miss Dexter. Remélem, máskor is eljön.

– Ruth. Kérem, szólítson Ruthnak.

A férfi zavarba esett.

– Köszönöm – mondta, s a vár felé nézett. – Eljön máskor is?

– Ez nem rajtam múlik.

– Igen... Lord Dunsinnannek rengeteg terve van. Azt hiszem, az ön itteni jelenléte jót tesz neki. – Nagy erőfeszítésébe került megtörni a szolgálati diszkréciót. – Szüksége van rá, hogy valaki kizökkentse saját magából.

– Tudom.

– Hát... mindannyiunknak, akik itt fent élünk, jobb lenne, ha a lordot kevésbé befolyásolnák ezek a külső érdekek. – A megfelelő árnyalatú kifejezést kereste. – Nem szeretném azt látni, hogy maga túlságosan belekeveredik ezekbe a dolgokba...

– Hogy érti?

A közvetlen rákérdezés zavarba hozta a férfit.

– Akadnak köztük, akik rossz hatással vannak a többiekre.

Ruth a szemébe nézett.

– Köszönöm.

Ismét vágtázni kezdtek, követték a tó vonalát a fehérre meszelt házikóig.

Miközben a feljárón álló kocsikba berakták a csomagokat, s a személyzet összegyűlt, hogy elbúcsúzzon a vendégektől, Lady Dunsinnan a vár első emeletén lévő szalonba hívatta a fiát. Gyötrően fontosnak érezte ezt a találkozót, tudta, hogy fiát már csak nagyon erőtlenül, legfeljebb érzelmi alapon tudja befolyásolni.

Alastair sietve robbant be a szobába, mintha más, fontosabb teendőit hagyta volna ott.

Hasonlóságot alig lehetett közöttük felfedezni: az anya kicsi és széles volt, hátrafésült ezüstös hajjal és szokatlan acélszürke szemekkel; a fiú középmagas, keménykötésű és kék szemű. Az anya magas támlájú, kárpitozott karosszékben ült, amely csaknem elnyelte, s tekintetét elszántan szegezte a fiára.

– Alastair... bocsáss meg, hogy ezt mondom, de apád mindig külön tudta választani a munkát és a szórakozást. Úgy látszik, te ezt a kettőt nem tudod szétválasztani. Ilyen siralmas vendégséget, mint ez a mostani, még életemben nem láttam.

Alastairt bosszantotta a megjegyzés, de – ugyan minden lelkesedés nélkül – megkísérelt békülékeny választ adni.

– Sajnálom, hogy így látod, anya. De ezek már nem a régi szép idők, amikor költséges lakomákat lehetett rendezni. A világ változik. A munkát is el kell végezni.

– És milyen munkára gondolsz?

– Nem akarlak untatni vele, anya.

– Ezért kimondottan hálás vagyok. – Éles gúny csendült ki a hangjából. – Csak nézz a tükörbe, nézd meg a táskákat a szemed alatt. – Átlátszó ravaszsággal hozzátette: – Miért nem mész szabadságra, igazi szabadságra? Vidd magaddal a lányt.

– Rutht? – Alastair láthatólag meg volt botránkozva. – Csak nem azt akarod javasolni...?

– Ideje, hogy családot alapíts.

Alastair nevetve az ablak melletti falnak támaszkodott.

– Kicsit korai volna, nem gondolod? – kérdezte meglehetősen pimasz hangon.

– Tudod, mire gondolok. Németországban megint együtt voltál azzal a nővel, nem érdemes tagadnod. Az arcodra volt írva.

– Tényleg? Oda volt írva? Milyen érdekes. – A gúnyért most gúnnyal fizetett. – Az az asszony jó barátom.

Az anya harsányan felnevetett.

– *Jó barátod?* Úgy érted, a család barátja? Azt a nőt húsz évig kellett elviselnem. Neked nincs jobb dolgod?

Az asszony lassan felállt, s az ablakhoz ment, a fia mellé.

– Ruth nagyon ... *energikus* lány, és okos. Figyeltelek benneteket együtt. Nem olyan irreális ez a dolog. – Gondos megfontolás után cinkos hangra váltott. – Sokkal rosszabbul is járhatnál. – Úgy tűnt, mintha az ablakból látható táj teljes nagyságával a vállára nehezedne. – Végül is ennek a birtoknak örökösre van szüksége, méghozzá tiszteletre méltó családból.

7

Valami nagyot reccsent, s égett celluloid szaga érződött. A vásznon látható kép elvesztette alakját, villódzni kezdett, majd teljesen eltűnt.

– A fene egye meg! – mondta Seton.

Pickles idegesen meggyújtotta a villanyt.

– A gép hibája – mondta, megérintette a vetítő fémburkolatát, majd gyorsan visszarántotta a kezét, s ujja hegyét nyalogatva hozzátette: – Nem tudom, honnan ásták elő.

– Nem csodálkoznék, ha az East India Office-ból származna – mondta Seton. – Pont olyan ósdinak látszik.

Füst kezdett szivárogni a masina gyomrából. A kis szobában nem volt szellőzés. Pickles az ajtóhoz lépett, s lengetni kezdte, hogy kihajtsa a füstöt.

Seton felállt, fogta a szemüvegét, és tisztára törölte.

– Nézze meg, mi ment tönkre, azután ismét szükségem lesz magára az irodámban – mondta. Pickles ko-

moran bólintott. Seton fogott egy jegyzetfüzetet, és kiment.

A külügyminisztérium alatt folyosók labirintusa kanyargott, szerteágazó, boltíves járatok, amelyek rothadó iratok szagát árasztották. A birodalmi kalandok évszázados maradványai dobozokban, bálákban, ládákban nyugodtak. A folyosók mélyen benyúltak a Whitehall alá, a Downing Streetet kötötték össze a többi minisztériummal. Seton ismert egy olyan folyosót – megmutatták neki –, amely egy Temzére néző viktoriánus lakásba vezetett, a lakás a hadügyminisztérium egyik kémfőnökének búvóhelye volt. A játék természetesen réges-rég kezdődött, talán még a krími háború idején. Azóta a földalatti mentalitás még inkább teret hódított, hitelt adva azoknak a feltételezéseknek, amelyek szerint léteznek „árnyék" bürokráciák és rosszindulatú erők, ezek azonban sosem kerülnek napvilágra. Seton az ilyen történeteket mindig bölcs szkepticizmussal fogadta: már tudta, hogy odafent, a „tisztességes" világban micsoda cselszövések folynak. Kijött az alagsorból, kilépett a külügyminisztérium folyosóján álló két irattartó szekrény között – mintha egy fürdőszobából bukkant volna elő –, s a főlépcsőn ment fel az emeletére.

Pickles tíz perccel később érkezett.

– Attól tartok, uram, hogy a gép használhatatlan – mondta.

– Hát persze. Jobb, ha kimegy, és vesz egy másikat, de természetesen töltse ki a megfelelő űrlapot. – Belenézett a jegyzeteibe. – De előbb talán fussuk át, ameddig eljutottunk, jó?

Pickles leült, ölében egy nagyalakú jegyzetfüzettel.

– Tehát – mondta Seton – a következőket tudjuk. Először is a gibraltári ügylet – jó kis anyag. Húsz darab Ju-52-es, augusztus 28-ával bezárólag. Stimmel?

Pickles bólintott.

– Namármost, a jerezi ügynök, Oloroso leadott egy nevet. Mi volt az?

– Oberstleutnant Rudolf Freiherr von Moreau ...

– Ellenőrizte a Luftwaffe-listában?

– Igen, a Lufthansánál kapott kiképzést, rangjához mérten nagy gyakorlattal rendelkezik.

– Helyes – mondta Seton elgondolkodva. – Na most, nézzük, mi derült ki a filmből. Láttuk a feliratot, amelyet számunkra kedvező módon a gép oldalára festettek. – Belenézett a jegyzeteibe. – Pedros y Pablos Escuadrilla – ha ebben a stílusban folytatják, a végén flamencókat fognak írni nekik. Ha jól értjük, ez egyetlen, mintegy hat gépből álló bombázó Staffelt jelent. A Ju–52-eseket átalakították bombázóvá. Mit tudunk ezekről, bombaterükről meg hasonlókról?

– Nem eleget – mondta Pickles. – További adatokat kértünk.

Seton labilis széke megnyikordult. Óvatosan hátrafordult, hogy kinézzen az ablakon.

– Az a baj, drága Pickles barátom, hogy szánalmasan keveset tudunk. Itt az orrunk előtt a Luftwaffe, amely roppant előzékeny módon főpróbát tart a számunkra Spanyolországban, és mi csak információtöredékekhez jutunk. Ha a német hadiflotta állapotáról akarnánk információt szerezni, egész más volna a helyzet. De a légierővel kapcsolatban mi áll rendelkezésünkre? Egyrészt eltúlzott állítások, amelyeket olyan emberek hangoztatnak, mint például Lindbergh, másrészt viszont vajmi kevés a rideg valóságról.

– Gondolkozott már azon, uram, hogy ők vajon mennyit tudhatnak rólunk?

Seton elfintorította az arcát.

– Erre még gondolni is gyűlölök. Hivatalosan, persze, udvarias tárgyalásokat folytatunk. Idejönnek, megmutatunk nekik ezt-azt ...

– Nem túl sokat?

– Épp ez a dilemmánk, Pickles. Csináljunk úgy, ahogy ők? Kiválasztanak néhányat a legjobb dolgaikból és halálra rémítik velük az embereket; vagy folytas-

suk a saját gyakorlatunkat, s mutassuk nekik azt, ami már rég elavult? Ha az utóbbit tesszük, nem azt érjük-e el a végén, hogy minden eddiginél jobban elszemtelenednek?

– Azt hiszem, ez attól függ, hogy mi van az ember tarsolyában – felelte Pickles.

Seton ezen elgondolkodott, a szemüvege szárát szopogatta.

– Hál' istennek, valami azért van a tarsolyunkban. De vajon elég lesz-e, ha . . . elérkezik az idő?

Az utolsó mondat kicsúszott a száján, még mielőtt átgondolta volna. Pickles felvonta a szemöldökét, de nem szólt semmit.

Néha Seton inkább vénkisasszonynak érezte magát, mint özvegyembernek. Például, amikor teát készített az egyszemélyes porcelánkannában: egykanálnyi teafüvet tett bele a Lapsang Souchong feliratú bádogdobozból, majd előírásosan még egyet (ezt a „kannának"), azután öt percig forrázta, majd kitöltés előtt egyszer megkeverte – ez az aprólékos pedantéria alapvetően nőiesnek tűnt, de hiába, ő a szokások embere volt, s ezen nem tudott változtatni.

A tea füstös aromája megnyugtatta; az illata emlékezetébe idézte kedvelt, fűszeres ételeit, s annak a többgallonnyi Lapsang Souchongnak az emlékét is, amelyet olyan szobákban fogyasztott el, ahol a levegőt csak óriási mennyezeti legyezők s a lyukacsos falakon keresztül beáramoltatott enyhe fuvallatok segítségével lehetett valamelyest elviselhetővé tenni. Az ízek és illatok az emlékezés izgalmával ajándékozták meg, szinte tapinthatóan személyes közelségbe hozva a múltat.

Már csaknem elszunnyadt, amikor megszólalt a telefon.

– Ó, Edward. De örülök, hogy elértem. Akad a háznál egy szmoking? – A tiszta hang sürgetően, szinte izgatottan csengett.

– Éppenséggel akad . . .

– Akkor jó. Covent Garden, még épp van annyi idő, hogy ideérjen. F szektor. Megjegyezte? F. Ha jól tudom, Rossini nem igazán az esete, nagyon sajnálom. Akkor fél óra múlva, jó?

– Izé . . . igen. – A vonal megszakadt.

Alig néhány perccel azelőtt érkezett meg a Bow Street-i operaházba, hogy *A sevillai borbély* életre kelt a színpadon. Nem maradt idő a beszélgetésre, épp csak arra, hogy megmutassák neki a helyét. Társa az első felvonás alatt mozdulatlan maradt, a darabból áradó élénkség szemmel láthatólag hidegen hagyta. A körülöttük lévő páholyokban, az erkély barokk soraiban időnként ékszerek villantak, visszaverve a színpad fényeit. Itt mindenből csak úgy áradt a gazdagság.

A szünetben Setont kivezették az utcára; a Bow Street-i rendőrbírósággal szemben álltak meg a járdán, majd továbbmentek a bezárt zöldséges piacig, ahol a kövezet csak úgy bűzlött a rothadó káposztától. Társa fehér sálat tekert a nyaka köré, pedig nem volt hideg. Seton gondolataiban olvasva, a következőket mondta:

– Elnézését kérem ezért az eljárásért, belátom, hogy túlzásnak tűnhet, de *ez alkalommal* nem vállalhattam kockázatot.

Egy nagy csarnokhoz érkeztek, melynek ablakát pókhálószerű öntöttvas keret övezte, a viktoriánus képzelet szüleménye. Az egyik redőny félig fel volt húzva, a férfi lehajolt, benézett, majd ismét felegyenesedett, s megálltak ott, ahol éppen voltak, egy utcai lámpa alatt. A férfi egy összehajtogatott papírlapot húzott elő a selyemsál alól, s megkérdezte:

– Elég világos van ahhoz, hogy ezt elolvassa?

Seton hunyorgott a sárgás fényben, lassan olvasott: alig akart hinni a szemének.

– Valahányszor valaki az itteni német nagykövetségről beszél a királlyal, jelentést küldenek a berlini külügyminisztériumba. Ezt ott szereztük, nem itt. Ne kérdezze, hogyan, ezt még én magam sem akarom tudni.

Seton felnézett, szemüvegét feltolta az orrán.

– Mekkora jelentőséget tulajdonít ennek?

A férfi elvette a papírlapot, összehajtogatta, s visszasüllyesztette a szivarzsebébe.

– Talán Mrs. Simpson nagyobb áldás a számunkra, mint ahogy korábban gondoltuk. Ha elvinné tőlünk a királyt, azzal sok bajt megelőzhetne . . .

– Miért mutatta ezt meg nekem?

Az arc még sárgábbnak tűnt az utcai lámpa fényénél.

– Ha megosztjuk a terhet . . . – A banális mondás az adott helyzetben nem tűnt helyénvalónak. – Ez persze rendhagyó eset. De *manapság* az embernek *nagyon* meg kell válogatnia, hogy kihez fordul. Különösen az én szintemen. – Elindult vissza, az opera felé, a második felvonás nyitányát már hallani lehetett a piacon.

– Edward, ha jól emlékszem, Clivedenben találkozott Thomas Jonesszal, a walesi látnokkal.

Seton morgott valamit, s azon tűnődött, hogy tulajdonképpen ki kit tart megfigyelés alatt.

– Jones most tért vissza Berchtesgadenből, ahol már másodszor találkozott Hitlerrel. Ez alkalommal Lloyd George-ot is magával vitte. Úgy tűnik, már csak egy lépés választja el őket a Downing Streettől. Ez valami komolyabb dolog része lehet, de nem vagyok benne biztos. Itt van például az ifjú Dunsinnan, aki meghívott magához egy csomó érdekes embert Skóciába. Az az érzésem, hogy mindez összefügg valahogy. A maga kapcsolata velük még fontossá válhat.

Az Edinburghtól Londonig tartó vonatút során a brit táj és társadalom szélsőségei egyetlen ablakkeretbe sűrűsödtek. Ruth párnázott elszigeteltségben ült Dunsinnannel és az anyjával, fülkéjük falát politúrozott furnírlemezek és skót várakról készült vízfestmények borították – de a szénfüst szagát nem sikerült teljesen kiszorítani. Eleinte olyan volt az út, mintha a pásztori múlton vezetett volna keresztül, de amikor megálltak New-

castle-nál, Ruth meglátta az első ipari társadalom által megnyomorított tájat is. Elöl elgyötört, sápadt emberek szolgálták ki a mozdonyt, láthatólag engedelmesen vették tudomásul a saját világuk és az első osztályon utazók világa közti ellentétet. Ruth dacosabb proletárokra emlékezett annak a képes beszámolónak alapján, amely a Chicago déli részében lévő Republic Steel-acélkombinát kapujánál, a háborús hősök emléknapján rendezett vérengzésről szólt, s csendben elgondolkodott a behódolás és az ellenállás erényein.

Dunsinnan megérezte, mi jár a fejében, miközben egy fedeles kosárból füstölt lazacos szendviccsel kínálta.

– Lehangoló, mi?

A vonat zötyögve megindult.

– Szörnyű hely – mondta Ruth, miközben a vékony koromréteggel bevont állomás egyre távolabb került tőlük.

– Megújulásra van szükségünk. – Dunsinnan különös, szinte feminin mozdulattal vett magának egy szendvicset. – Ez a büntetés, amiért mi voltunk az elsők. – A füstfüggöny felé mutatott a szendvicsével. – Az úttörő munka a múzeumokban ér véget. Ezt Hitler is tudja. Ő leválasztja Németországot a múltjáról.

Lady Dunsinnan, aki felébredt a beszélgetésre, álmos szemekkel meredt Ruthra. – Mit fogsz csinálni Londonban, drágám?

– Rendbe hozom a lakásomat. A gondolatától is borzadok, de nem élhetek örökké vissza a vendégszeretetükkel.

– Van lakásod? – kérdezte Dunsinnan.

– Apa szerezte. A Davies Streeten van, Mayfairben, ismered?

– Davies Street. – A férfinak felfokozódott az érdeklődése. – Az valahol Westminster házának a közelében lehet.

Lady Dunsinnan felhorkant.

– Az övé fél London – folytatta Dunsinnan, nem véve

tudomást anyja reagálásáról. – Valószínűleg a te lakásodnak is ő a tulajdonosa. Dicky Grosvenorról beszélek, ő a második westminsteri herceg... micsoda figura! – Majd komolyabban, elgondolkodva: – Rendkívül értelmes ember. A király nagy tisztelője.

– És Herr Hitleré – mondta Lady Dunsinnan. A fedeles kosárért nyúlt. – Nyisd ki a pezsgőt, Alastair. Még megmelegszik.

Mire Londonba értek, Ruth már rosszul viselte a semmittevést, s a szolgák sürgölődése ezt a nyugtalanságot valóságos bűntudattá változtatta, amelynek gyökerei Bostonba, a puritán munkaerkölcshöz nyúltak vissza.

Az Eaton Square-en összegyűlt postája közt talált egy üzenetet Setontól, és egy ismerős kézírással írt levelet Kaliforniából, amely feltámasztotta elfeledett fájdalmát; megállapodtak, hogy egy évig nem próbálnak kapcsolatot teremteni egymással, s azóta alig három hónap telt el. Összehajtogatta a levelet anélkül, hogy kinyitotta volna, s a zsebébe gyűrte.

A Setontól érkezett levélkének azonban – maga is meglepődött rajta – nagyon örült. Amikor felhívta, a férfi színházba invitálta. A *Falusi feleség*-et látták Ruth Gordonnal, akinek amerikai hanghordozása éppannyira kirított a restaurációs komédiából, mint Albinoni gróf öltözéke a skóciai pusztaságból; de az, ahogyan a bolond feleséget alakította, akcentusa ellenére hatalmas sikerre vitte a produkciót.

Utána vacsorázni mentek a Sohóba, Ruth azóta nem evett ilyen jót, mióta eljött otthonról. Vidáman és gátlások nélkül mesélt Skóciáról s a várban összegyűlt emberekről. Seton látszólag nem mutatott különösebb érdeklődést, de magában igyekezett szétválogatni a lényeges mozzanatokat a lényegtelenektől. Ruth a skóciai anekdoták megkoronázásául előadta az egyik királyi botrány történetét.

– A királynak meg kellett volna nyitnia egy kórházat

Aberdeenben, de lemondta, a fivére kénytelen volt elvállalni. Ő viszont még ugyanaznap elment a ballateri állomásra Mrs. Simpsonért, és elvitte Balmoralba. Teljesen nyíltan. A hölgy elöl ült a kocsiban mellette.

– Ezt azok a kálvinisták nagy örömmel nézhették.

– Hallottam erről mostanában egy viccet: tudja, mi a morál ellentéte?

Seton megrázta a fejét.

– Balmorál! – Ruth nagyot kacagott, majd előrehajolt, és komolyabban folytatta: – Edward, lehet, hogy a kérdés naivnak hangzik. De meddig mehet ez így? Hogyan érik el, hogy ne kerüljön be az újságokba? Otthonról kapom a *New York Times*-t, az csak ezzel van tele. A világon *mindenki* tudja, kivéve az angolokat.

– Nem így van – javította ki Seton hátradőlve. – *Néhány* angol szintén tudja, azok, akik nem az újságokra hagyatkoznak. A laptulajdonosok öncenzúrát alkalmaznak, amely persze némi ösztönzést kap felülről. Angliában ezt így csinálják.

Ruth összeráncolta a homlokát.

– Hihetetlen.

– Tulajdonképpen ugyanez folyik a náci Németországgal kapcsolatban is. A legtöbb újság ennek is alábecsüli a jelentőségét. Bizonyos szempontból ez így még veszélyesebb, mert nagyobb az önámítás. Tudja, amiről nem beszélünk, az nincs is . . .

– És ez zavarja magát, igaz?

Seton úgy találta, hogy a lány most, hogy intelligenciáját felvillantva élcelődésből komoly érdeklődésbe csapott át, még szebb.

– Igen, egy kicsit.

Ruth kezdett rájönni, hogy az angoloknál a komolyság különös jele, amikor kevesebbet mondanak, mint amennyit gondolnak. Ivott még egy korty bort.

– Hogy áll a lakása? – kérdezte a férfi.

– Teljes a káosz. Minden a feje tetején. – A szalvétáját csavargatta. – Tényleg komolyan hozzá kell látnom.

És amikor kész lesz, eljön hozzám vacsorára. Egész jól főzök.

– Az édesanyja szokott csinálni valami istenit, valami mexikói chilis ragut . . .

– A könnyfacsaróra gondol? Hát, ha itt megkapom hozzá, ami kell, még azt is megcsinálom, ha megígéri, hogy eljön. Tényleg nagyon kellemes volt ez a mai este . . . – A lány megérintette a férfi kezét, s ezzel kissé zavarba hozta. – Holnap megint egy ilyen vidéki víkendre megyek. Micsoda élet!

– Most hova?

– Nem messze Londontól. Van egy Tring nevű hely valahol a dombok között, annak a közelébe.

– Ez alighanem a Chilternsben lesz. – A férfi rövid tétovázás után megkérdezte. – Kinek a házába?

A lány végigfuttatta ujját egy üres borospohár peremén, s épp eltalálta a megnedvesített üveg rezonanciapontját. – Elfelejtettem . . . Alastair számos barátjának egyikéhez.

– Kedveli ezt az Alastairt?

A pohár most még magasabb hangon csendült meg. Ruth fontolgatta a választ.

– Igen. Jópofa fiú . . . amikor az akar lenni.

–És ha nem akar?

Ruth felnézett a pohárról.

– Akkor szeszélyes. De most nem róla akarunk beszélni, igaz?

A szarvasbikák október tájékán szoktak lejönni a hegyek közül. Átvágtak az erdőn, s gyakran a hangafüves pusztában csatangoltak. Ezen a reggelen McCabe egy csodálatos agancsú hím szarvast látott. Az állat lehajtott fejjel szaglászott a hangaközt, majd felhangolt ösztönei szavára hallgatva óvatosan körülnézett. Feszes tomporán meg-megrándultak az izmok. Ezek az izmok lendítették néhány másodperc alatt álló helyzetből óránként harminc mérföldes vágtába. McCabe kicsit

közelebb kúszott, a látcsövet egész lent, a fű felszíne alatt tartotta. Elmerészkedett a végső pontig, ahonnan még nem riasztotta el az állatot. Gyerekkorában megtanult vadászni, kígyóként siklani az aljnövényzet között. Abban az időben kezdett fokozatosan helyreállni az egyensúly, amióta védték a vadakat. De még mindig előfordult, hogy vadásztársaságok érkeztek a városból, és megpróbálták kilőni őket. Alig egy hónapja történt, hogy a dunsinnani rendőr megállított egy kocsit a hídon, s egy kizsigerelt fiatal bakot talált a csomagtartóban.

McCabe igyekezett visszafojtani a lélegzetét, de bal kezével a puskáját kellett maga után húznia, jobb kezében a látcsövet tartotta, s már nem mozgott olyan könnyedén, ahogy valaha. Egy vadat becserkészni sokkal nagyobb élvezet, mint elejteni, legalábbis az ő számára az volt.

A széljárás szerencsére neki kedvezett, nem sodorta az emberszagot az állat felé. A madarak nyugtalanították; ha beleütközik egy fészekbe, ami könnyen megeshet, vagy ha túl gyorsan halad előre, akkor a madarak felrebbennek, s elárulják jelenlétét a szarvasnak. Nem volt kétséges, ki itt az idegen; nem számított, milyen jól tud nyomot követni, hány évet töltött el a természet kiegyensúlyozott életének megfigyelésével, mégiscsak vadásznak érezte magát, még ma is, holott most csak puszta szemlélő volt.

A hanga magvai már kezdtek kiperegni, s a napnak nem sok ereje maradt, de az ég tisztán sugározta őszi akvamarinkékjét. Váratlanul egy vörös fajdkakas ugrott elő a hanga közül, mintha megcsípték volna, kiterjesztette szárnyát, s felemelkedett; megijesztette McCabe-et. „Ko-bak, ko-bak", hangzott fel a szinte emberi kiáltás, amelyet a fajdkakasok olyankor szoktak hallatni, amikor kijelölik a területüket, de ez most valahogy furcsán viselkedett, felemelkedett, majd ismét alábukott, nyakát nyújtogatta, s a szárnyát legyezőszerűen

lengette. További madarak bukkantak elő a hangafű közül, a bak feléjük s McCabe felé fordult, fokozott éberséggel. Fél percig állt remegő orrlyukkal, égnek emelt aganccsal, majd lehajtotta a fejét s elvágtatott, patái megremegtették a talajt ott, ahol McCabe feküdt. McCabe átkozta a madarakat. De mi zavarhatta meg őket?

Egyszer csak megpillantotta. A feje fölött egy nagy madár körözött, amelyet nem vett észre, amíg a fűben feküdt, szarvaslesen. Kiterjesztett szárnya hat láb széles lehetett, talán még annál is több; aranysas volt, valamelyik közeli csúcson élő pár egyik tagja. McCabe tudta, mi következik. A madár szárnya alig mozgott, éppen csak a szárnya hegyén lévő apró tollak rebbentek meg. A sas felmérte a távolságot, s kiválasztotta zsákmányát. Röptében bedőlt, félig behúzta a szárnyát, azután lecsapott. Az ilyen madarak óránként kilencven mérföldes zuhanósebességgel halálpontosan tudnak lecsapni. A levegő megremegett, vijjogás, szárnycsapkodás hallatszott, hangacsomók repültek felhőszerűen a levegőbe, majd a sas ismét felszállt, karmai közt egy fajdtyúkkal – ebben a kérdésben, úgy látszik, ízlése megegyezett az emberekével.

A gyilkos jelenet valamelyest vigaszt nyújtott McCabe-nek a bak elvesztéséért. Sast manapság csak ritkán lehetett látni. Az életben maradt fajdok ismét letelepedtek a fű között, kárálásuk is elhalt. McCabe visszaindult, le a domboldalon, a völgy felé, egy fiatal erdőn vezetett keresztül az útja. Valami ösztön hirtelen azt súgta neki, hogy álljon meg és füleljen; lépteket vélt hallani, s egy ág reccsenését. Semmit se látott – de hiszen mi is lehetne idekint? Továbbment, de valami, valami alig felfogható mégis zavarta; madarak rebbentek fel, valami mintha a földhöz súrlódott volna. Úgy ráhangolódott a vadászatra, hogy az űzött vad érzékei is kifejlődtek benne.

Kiért a fák közül a völgy ölébe. Tisztán át tudta tekin-

teni maga előtt a tájat. Semmi szokatlan jel. Lovát egy fához kötötte egy göröngyös csapás végén, amely a völgy másik oldalán, egy kis erdő közepén húzódott. Amint elérte az erdőt, visszanézett. A sarjerdő fölött, tőle jó negyed mérföldnyire, a madarak még mindig idegesen köröztek. Egy kis folyó futott keresztül az erdőn, az út mentén. A víz csobogása legkifinomultabb érzékét is eltompította, semmi mást nem észlelt, csak néha a madarak kiáltásait. Félúton megállt, és leült egy dombocskára. Letette a puskáját, s jót húzott a magával hozott whiskysüvegből.

Minden mozdulatát megfontolta. Sietség nélkül körülnézett, mostanra valóban nyugtalanná vált, de még mindig nem tudta, mitől. Nyugat felé az ég szokásos kékjébe a közelgő este lazacvörös árnyalatot kevert, fagyos szél fújt. A whisky jót tett. Ötpercnyi pihenő után fogta puskáját, és továbbment a lova felé; az állat már hallotta közeledő lépteit, s alig várva, hogy végre elkössék, izgatottan kapált egyik mellső patájával.

Húszlábnyira lehetett a lótól, amikor jobb lába beleakadt a csapdába. Abban a pillanatban, ahogy elveszítette az egyensúlyát, s elzuhant, éles fájdalom hasított bele a csapdába került lábába. Acélmarok zárta szorításába a bokáját, szétzúzva a csontot. Meleg vér fröccsent a lábikrájára, izmai csípőtől térdig görcsbe rándultak, úgyhogy estében képtelen volt behajlítani a lábát, csak feküdt ott, mint egy feldöntött kuglibábu, mereven, arccal a sárban, földre repült puskával. Úgy tűnt neki, mintha a szeme is megtelne vérrel, pedig csupán a fájdalmat érezte – s a döbbenetet az agyában. A ló felágaskodott és felnyerített. McCabe arcra borulva feküdt a sáros földön, csak félig volt magánál, de homályosan tudta, hogy egy rugós vakondokcsapda ejtette fogságba.

A ló megnyugodott, végignézett az ösvényen, amelyről McCabe érkezett. McCabe sok vért veszített, de fájdalma alábbhagyott, s érzékeit most a fájdalom helyett homályos derű, valamiféle szellemi tompultság uralta.

Nem vette észre a rá vetülő emberi árnyékot. A dörrenésre a ló ismét felágaskodott. McCabe arcának egyik felét elvitte a lövés, ép bal lába görcsösen rángott. Egy kesztyűs kéz felemelte McCabe testét, olyan magasra, hogy puskáját – lefelé fordított aggyal – alá tudja csúsztatni.

8

A *Falling in Love Again* című ártatlan altatódal érzéki vonzerőre tett szert Marlene Dietrich előadásában. Varázslatos hatására párok lejtettek a táncparketten, de a környezet nélkülözte a *Kék angyal* könnyed promiszkuitását; a fonográf nem tudta elérni ugyanazt a hatást, amit a tudatosan kivillantott combok és a harisnyatartó látványa meg a bűnös életmódra történő utalások. Ruth feje Dunsinnan vállán nyugodott. A férfi olajosan fényes hajából pézsmaillat áradt. A profilja karakterét meghatározó állvonal a füle alatt egy kiálló csontban végződött, amelyet a lány végigsimított, amikor a zene utolsó ütemeire elhúzódott tőle, hogy a szemébe nézhessen.

– Hmm – szólalt meg Ruth –, micsoda szexi nő...

– Úgy gondolod? – A férfi bal keze a lány derekát simogatta. – Valaha valóban az volt. – Lesütötte a szemét. – Valamelyik este láttam a Savoyban. Valahogy kegyetlennek találtam az arcát. A karját pedig visszataszítónak.

Ahogy a zene véget ért, a párok ölelkező mozdulata félbemaradt – egyeseknél szenvedélyesen, másoknál ernyedt fásultsággal. Dunsinnannek nem volt kedve elengedni a lányt. Ruth játékosan tett még két lépést a nem létező ütemre, s elhúzta a férfit a táncparkettről.

– Éhen halok – mondta.

A másik szobában az egyik fal mentén büféasztal húzódott. A gusztusosan elrendezett ételek ínycsiklandó

látványt nyújtottak; középen egy vaddisznófej különböző pástétomokkal és habokkal körülvéve, olajbogyóval kirakva s különböző, kockára vágott gyümölcsökkel geometriai alakzatokban kidíszítve. Ruth érzéki élvezetet talált abban, ahogy megbontotta ezt a harmonikus összképet, ahogy a kocsonyás bevonat vékony üveglapként megrepedt, amikor vett belőle, s a lazac illata kiszabadult a puha, rózsaszínű máz alól. Dunsinnan, aki az asztalnál kevésbé volt mohó, csodálkozott rajta, hogyan habzsolja Ruth az ételt, s elfintorította az arcát az alakzatok megbontásának láttán.

A teremben kis kör alakú, nádfonatú asztalok voltak elszórva, kint a teraszon még több volt belőlük. Dunsinnan visszaintegetett valakinek, aki a teraszról üdvözölte. Egy középkorú, pirosas képű férfi kezében szalvétával félig felemelkedett az egyik asztaltól. Ruth púposan megrakott tányérja megbillent, épp az utolsó pillanatban kapta el, miközben odaértek az asztalhoz.

– Bill, hadd mutassam be Rutht, Ruth Dextert. Ruth, ez itt Bill de Ropp. Valójában de Ropp *báró*. – Megjátszott szertartásossággal ejtette ki a címet.

– Szólítson Billnek. – De Ropp ellenszegült Dunsinnan szertartásosságának. Majd a mellette ülő, hallgatag asszony felé fordult: – A feleségem ...

Egy pincér pezsgőt hozott. De Ropp felköszöntötte Dunsinnant s vele együtt Rutht is.

– Az utóbbi időben elhanyagoltál bennünket, Alastair, de látom, pompás szórakozásod akadt helyette.

Dunsinnan önelégült arckifejezést öltött, belekortyolt a pezsgőjébe, közben egy oldalpillantást vetett Ruthra.

– Igen ... Ruth Amerikából jött, egy régi családi barátunk lánya.

– Ó ... valóban? – De Ropp érdeklődése fokozódott. – Mondja, Miss Dexter, gondolja, hogy Rooseveltet újraválasztják?

– Landonnal szemben? Nem kétséges.

– Olyan biztos ebben?

– Fölényes győzelmet fog aratni, majd meglátja.

Dunsinnan megfogta a lány kezét.

– De kedveled is Rooseveltet?

– Igen. Összeszedte a széthullott darabokat, s ismét eggyé varázsolt bennünket.

De Ropp bólintott.

– Ezt értem. De sokan vannak körülötte, akik befolyásolják, különösen a zsidók, olyan alakok, mint Baruch. Ez nem nyugtalanítja magukat?

– Ezen nem sokat gondolkodtam – felelte Ruth, s másfelé terelte a beszélgetést. Feltűnt neki, hogy de Ropp felesége hallgatásba burkolódzik. – Remek ez a party.

Minthogy az előétel nem elégítette ki, újra bevitte Dunsinnant a büféasztalhoz, s fehér, rojtozott papírgallérba burkolt bárányszeletekkel tértek vissza a teraszra. De Ropp angol felesége végre feloldódott, miközben Dunsinnan és a báró valami közös ügybe bonyolódtak. Elmondta, hogy balti birtokaikat az oroszok elvették a forradalom után. – Most – intett fejével a báró felé, aki se látott, se hallott – egész életünk akörül forog, hogy feltartóztassuk a kommunizmust. – Ez az erőfeszítés szemmel láthatólag kimerítette a hölgyet.

A teraszról eléjük táruló táj, amely napközben smaragdszínűnek tűnt, estére kékesbe fordult. A hold nem sütött, s vékony felhőréteg ejtette csapdába a délután melegét. Ruth félbeszakította Dunsinnan monológját.

– Alastair, elmegyünk sétálni? Kissé kábultnak érzem magam.

Dunsinnan egy másodpercig ingerültnek tűnt, majd megenyhült.

– Természetesen.

Széles gyepen vágtak keresztül, a frissen nyírt fű ruganyos volt a talpuk alatt. Ruth lerúgta a cipőjét.

– Még életemben nem ittam ennyi pezsgőt.

– Inkább még életedben nem ettél ennyit.

– Szóval figyeltél.

A férfi átkarolta a lány derekát.

– Nem tudom, hogy hova megy az a sok ennivaló, de az biztos, hogy nem látszik meg.

– Ebben szerencsém van.

A kéz felfelé vándorolt a lány gerincén, egészen a tarkójáig. Ruth közelebb húzódott, de folytatták a sétát. Egy nyárfasorhoz értek, ez választotta el a gyepet egy kisebb, elkerített résztől, amelyet a másik három oldalról alacsony fal szegélyezett. Ruth a fák között talapzaton álló görög szobrokat pillantott meg.

– Ó, de csodás! – Kirántotta magát a férfi kezéből, s futni kezdett a fák közt, majd megpillantotta a csillogó vizet. – Egy medence. Nem is mondtad! *Micsoda elegancia!*

A medence félkör alakú volt. Hozzájuk közelebb eső, egyenes oldalán végig márvány lépcsősor húzódott, amelyet istennők szobrai szegélyeztek. Ruth felnyúlt, s kezével végigkövette a szobor combvonalát; gipszből készült. Ujjai résbe ütköztek, ahol két öntvénydarabot összeillesztettek.

– Milyen kár – mondta, de Dunsinnan nem értette, máshol jártak a gondolatai.

Ruth az első lépcsőfokon állt, lába a vízben.

– Ezt melegítik.

– Kár, hogy nincs nálunk fürdőruha – mondta a férfi.

– Mit szólnál egy kis pucérozáshoz?

– Mihez?

– Pucérozáshoz, meztelen fürdőzéshez. Még sosem . . .?

– Vegyes társaságban még nem próbáltam. – A férfi a prüdéria és a fokozódó izgalom közt hányódott.

– Oké, ha szégyenlős vagy . . . maradj itt, és vetkőzz le. Én átmegyek a másik oldalra. Ha szólok, bejöhetsz. – A lány végigfutott a medence kanyarulata mentén, a vízköpő Neptun szobor mellett, s menet közben fejtette le magáról a ruhát. A férfi figyelte, amíg el nem tűnt a homályban. Egy perc múlva hangos csobbanást hallott.

Ő a fűre fektette a ruháit, nekifutott, s nyújtott karokkal fejest ugrott. A medence közepén bukkant fel, hevesen megrázta a fejét, egy másodpercre a látását is, hallását is elveszítette. A lány feje közvetlenül előtte bukkant fel.

– Csak így szabad ezt csinálni, ha már az ember egyszer megpróbálta – mondta Ruth a vizet taposva. Ahogy felbukkant, majd újra alámerült, haja körülölelte az arcát, s a férfi megpillantotta mellbimbói sötétebb foltjait s a melle hajlatát.

– Hát igen – mondta a férfi. – Megvan a maga szépsége.

A lány meghajlított háttal lendületet vett a hátrabukfenchez, a víz nagy buborékot vetett, amikor eltűnt alatta. Alastair torpedóként száguldott utána, de már csak a medence szélét találta. Miközben levegő után kapkodott, s keze a rokokó gipszpárkányt ragadta meg, a lány nevetve felbukkant a háta mögött. A férfi dereka köré fonta a karját, olyan szorosan, hogy Alastair a hátán érezte a lány mellét.

– Megadom magam – mondta Alastair.

Ruth még néhány másodpercig szorításában tartotta a férfit, majd végigfeküdt a vízen, s csípőre tett kézzel lebegett a felszínén. Alastair megfordult, s megpillantotta a sötét testet, amelyet a víz torzítása még erotikusabbá tett. Ruth diszkréten felhúzott térdekkel lassan hátrafelé lökte magát, fejét két melle fogta keretbe, amelyek külön barázdákat húztak a vízen.

– Különös, testetlennek érzem magam.

– A pezsgő teszi, nem a víz. – A férfi egy lusta karcsapással melléje húzódott. Ruth egész testét víz borította az arca és a mellbimbói kivételével. A férfi jobb keze a lány felfelé fordított jobb kezére kulcsolódott. Ruth kissé felemelte a fejét, a férfi felé fordult, majd kisiklott a kezéből, s erőteljes gyorsúszásba kezdett, tisztán látni engedve egyik karja ívét s víztől csillogó mellét. Játékos verseny következett, amelynek során könnyedén meg-

megérintették egymást, a lány gyorsabban mozgott, és nem fáradt ki. Amikor észrevette, hogy Alastair fárad, helyben maradt, majd szembefordult vele.

Valami zaj hallatszott a fák közül, s egy spániel jelent meg a lépcső tetején, a farkát csóválva. Beledugta az orrát a vízbe, majd ugatni kezdett.

– A fene egye meg! – mondta Alastair.

A spániel elrúgta magát a lépcsőről s feléjük úszott, orrát magasan kitartva a vízből.

– Helyes kutya... nagyon helyes kutya – mondta a lány Dunsinnan zavarát élvezve. A spániel odaúszott hozzá, s a vállára tette egyik mancsát. Ruth kiúszott a medence szélére, felhúzódzkodott a partra, s hátrafordulva lenézett a férfira, miközben a kutya a lépcső felé evickélt.

– A kabinban találsz törülközőt – mondta Alastair. – Hoznál egyet nekem is? – Ahogy felnézett, a legtökéletesebb női testet látta maga előtt.

Ruth tógaként magára csavart törülközőben jött vissza.

– Tessék – mondta, s a másikat úgy tartotta, mint egy fürdőköpenyt, amelybe Alastair beleburkolózott, amikor kilépett a vízből.

– Nagyon szőrös vagy.

A férfi a dereka köré csavarta a törülközőt, előrehajolt, és könnyedén szájon csókolta a lányt.

– Ne bőszíts! – mondta.

– Csak türelem – felelt a lány. A spániel a bokáját nyalogatta.

McCabe halálhírére Lady Dunsinnan visszautazott Skóciába. Az úttól kimerülten üldögélt elfüggönyözött szobájában. A rendőr biciklin erőlködött fel a dombra, ő is elfáradt. A közös kimerültség lejjebb szállította a társadalmi korlátokat, közös húrokat pendített meg emlékezetükben, hiszen egy tőről fakadtak: az egyszerű, nyíltszívű férfi és az asszony, akiknek gyökerei ugyan-

olyan messzire nyúltak vissza, azokra a távoli évszázadokra, amelyeket még nem szőttek át az angol viselkedési normák.

A rendőr ölében tartotta a kalapját; szemöldöke még mindig nedves volt a megerőltetéstől.

– Attól tartok, boncolásra lesz szükség. – Ujjai a kalapja tetején matattak.

– Igen... gondolom. – Az asszony néhány másodperces hallgatásba burkolózott. – Ki tesz tanúvallomást?

– Az orvos. Meg Drummond. Drummond találta meg.

– Igen. – Még mindig nem hagyta nyugodni az asszonyt az a gondolat, hogy Drummond itt fent volt, amikor a dolog történt, ahelyett, hogy Londonban lett volna Alastairrel. – Igen, szerencse, hogy Drummond épp arra lovagolt. Különben lehet, hogy csak napokkal később találtuk volna meg a holttestet. – Nyilvánvalóan hangosan gondolkozott. – Különös ez az egész, mindig annyira óvatos volt a puskákkal. És hogy került oda egy csapda, épp arra a helyre?

– Bizony, gondatlanság történt, asszonyom. Whiskyt találtak a gyomrában, és az üveg ott hevert a holttest mellett. Erősen ivott?

– Á, dehogyis! Sem többet, sem kevesebbet nem ivott, mint bárki más itt a környéken. – Az asszony lesújtó pillantást vetett a rendőrre, tudván, hogy az sem veti meg a whiskyt.

– Persze hogy nem, igaza van. – A férfi kényelmetlenül feszengett a székén. – Nagyon lekötelez, asszonyom, hogy ilyen hamar eleget tett a kérésünknek, és hazajött. – Kissé habozott, miközben felállt. – Gondolom, őlordsága nem jön ide.

– Attól tartok, hogy nem.

Az asszony a férfi távozása után a szobájában maradt; nyugtalanító gondolatok foglalkoztatták. Azután

eszébe jutott McCabe családja. Feltétlenül gondoskodnia kell róluk.

Seton dühösen tette le a papírlapot.

– Ha ez így megy tovább, a dolog ragályossá válik. Undorító. Ha arra gondolok, hogy erről a Mosleyról alig néhány évvel ezelőtt az a hír járta, hogy a miniszterelnöki szék várományosa . . .

– Különös, nem gondolja? – szólalt meg Pickles, miközben az egyik karját magasba lendítő, fekete inges férfit és az utcai zavargásokat ábrázoló képet nézegette. – Úgy tűnik, az egész politikai palettát végigjárja, balról jobbra.

– Igen – felelte Seton. – Igen, s mindennek ellenére sokak szemében még mindig jó a híre. Egy jó hírű ember sokkal veszélyesebb, ha egy rossz hírű eszme hatása alá kerül. Erről van szó; Mosley épp a személye és a háttere miatt tudta a fasizmust sokak számára *tiszteletre méltóvá* tenni. Ha végiggondolja, miféle emberek sorakoztak fel mögéje . . . – Seton a képen látható tömegre bökött. – Ezek a senkiháziak sehol sem lennének nélküle, *ő* emeli fel őket a sárból.

Pickles mindig nagy tisztelettel viseltetett Seton iránt, sokkal inkább a hírneve miatt, mint holmi rangkülönbségből kifolyólag, de minél hosszabb ideje dolgozott vele, annál jobban megerősödött benne a főnöke személye iránti lojalitás, még ha nem is tudta ezt kifejezésre juttatni. Seton közelébe férkőzni kemény diónak bizonyult, mert csak saját magára támaszkodott, de ezen a reggelen a londoni East Enden elkövetett zsidóellenes fasiszta provokáció annyira felbőszítette, hogy ettől – legalábbis átmenetileg – megközelíthetőbbé vált. Ebédidőben, amikor Seton nem tartózkodott az irodájában, történt még valami, ami tűnődésre késztette Picklest. Csengett a telefon, s egy mohó női hang szólt bele:

– Edward?

– Nem – felelte Pickles –, az ezredes úr ebédel.

Pickles felismerte az amerikai kiejtést.

– Segíthetek valamiben?

– Igen, köszönöm. Megmondaná neki, hogy hívja vissza Rutht, ha van egy kis szabad ideje?

Amikor Seton visszaért, Pickles nem leplezte kíváncsiságát.

– Egy fiatal hölgy kereste, uram... amerikai. Azt mondta, szíveskedjék visszahívni... öööö... Ruthnak hívják.

Seton igyekezett megőrizni hidegvérét.

– Ruth? Ja, persze, azt hiszem, megvan a száma. – Átható pillantást vetett Picklesre. – Más nem volt?

Megvárta, míg Pickles kimegy, s máris tárcsázott.

– Ruth?

– Ó, Edward. Köszönöm, hogy ilyen hamar visszahívott. – Seton kihallotta a lány hangjából a feszültséget. – Valami történt. Beszélni szeretnék magával.

– Hazafelé menet benézhetek. Otthon lesz ma este?

– Igen. Köszönöm. Akkor várom.

Amikor Seton a Davies Street-i épület kis előcsarnokában a portásegyenruhát viselő, fél karú veterántól Ruth iránt érdeklődött, rögtön látta, hogy a kapus máris testőrszerepet vállalt a lány mellett. Óvatosan méregette Setont.

– Miss Dexter? Kit jelenthetek be?

– Seton repülőezredest.

A rendfokozat – amint Seton előre tudta – azonnal megtette hatását, a kapus abban a pillanatban újra a gyakorlótéren érezte magát.

– Igenis, uram. Rendben van, uram!

– Köszönöm, Fraser – mondta Ruth a kapusnak, aki most Seton mögött állt, a liftajtónál. Amikor a lakásajtó becsukódott, Ruth megjegyezte: – Nagyon rendes ember ez a Fraser. Úgy kezel, mintha a bácsikám volna.

– Ezt jó tudni. – Seton mosolyogva körülnézett a lakásban. – Úgy látom, még nem egészen rendezkedett be. – Levette a kalapját, s egy alacsony asztalkára tette.

– Nem – mondta a lány szinte bűntudatosan. – De legalább London legjobb kávéját tudom felajánlani az úrnak, nem mintha valami nagy volna a konkurencia. Kér?

Seton a díványon ülve várakozott, egy régi amerikai újságot lapozgatott, amelynek címlapját a király szerelmi afférjának szentelték.

– Nos – tért a tárgyra, miközben elvette a kávét –, miről van szó?

– Emlékszik, hogy amikor Skóciáról meséltem, megemlítettem egy McCabe nevű embert? Ő volt az intéző.

– Az az a fickó, akit úgy megkedvelt?

– Úgy van. – Ruth örült, hogy a férfi emlékezett rá. – Hát, meghalt. Valami baleset történt a puskájával. – Kisöpört egy hajfürtöt a homlokából, komornak s idegesnek látszott. – Ma hallottam. Lady Dunsinnan felhívott és elmondta.

– Ez nagyon szomorú, de . . .?

– Lehet, hogy ostobaságnak hangzik . . . azt hiszem, az is. De, szóval ottlétünk utolsó napján, amikor kilovagoltunk, valahogy nyugtalannak tűnt . . . mintha figyelmeztetni akart volna valamire . . .

– Figyelmeztetni?

– Nem mondta ki egyértelműen. Nem vagyok biztos benne, de mintha az Alastairt körülvevő emberekre célzott volna. Persze lehet, hogy belemagyarázok valamit. De hogy McCabe így haljon meg . . .

– Baleset érte? Halálos lövés?

– Állítólag kezében puskával egy vakondcsapdába lépett, s a fegyver elsült. De ő nem az a fajta ember volt . . . úgy ismerte a birtokot, mint a tenyerét, a puskákkal pedig kínosan vigyázott.

Seton úgy döntött, hogy a lány megnyugtatásának legjobb módja, ha meggyőzően hazudik.

– Nem látok ebben semmi rejtélyeset. – Letette a csészéjét. – Ilyen balesetek nap mint nap történnek, néha a leggyakorlottabb emberekkel is.

– *Komolyan* így gondolja? – A lány láthatóan megnyugodott.

Setonnak az a furcsa érzése támadt, mintha Ruth a lánya volna, aki mindenestül ráhagyatkozik, ő pedig az apja és tanácsadója. Ez kissé idegesítette. – Mit csinál mostanában? – Hogy sikerült a hétvégi parti?

– Azt hiszem, ihatnánk valami erősebbet, nem gondolja? – A lány felállt. – Épp most szereztem be a civilizált élet rendkívül fontos kellékét, egy koktélkeverőt. Hajlandó volna elvállalni a kísérleti nyúl szerepét? Hadd próbáljak ki magán valamit!

– Mire gondol?

– Kíváncsi vagyok, rájön-e. – Ruth nevetve eltűnt a konyhában. Néhány perc múlva visszatért két jegesen homályos pohárral.

– Még jó, hogy nem tett bele cseresznyét – mondta a férfi –, ki nem állhatom a cseresznyét az italokban. – Eltúlzott óvatossággal kortyolt bele a koktélba. Keserédes volt. Másodszorra is belekóstolt, most már lelkesebben.

– Ez egy Prince Charlie.

– Mi van benne?

– Egyharmad Drambuie, egyharmad konyak, egyharmad friss citrom.

Seton döbbenten nézett rá.

A lány leült vele szemben, szoknyáját illedelmesen, színlelt zavarban igazította el.

– Mondja, Edward, maga szerint máris elindultam lefelé a lejtőn?

Endmere élete nagy részét klubokban töltötte, méghozzá a tölgyfa burkolatú fajtában. A Gargoyle Club nem az ő világa volt, ez az alvilághoz tartozott. A táncparkettet alulról világították meg, ami – amikor a többi fény kialudt – kísérteties megvilágításba helyezte a vendégek seregét, ezeket az amúgy is elég bizarr jelenségeket. Arcukon eltúlzott felszabadultság, mintha gipszből formázták volna őket, amely még nem száradt meg egé-

szen, a szem alatti táskákon s a túl plasztikus szájakon még látni lehetett a formázó hüvelykujj lenyomatát. A nemeket nem lehetett mindig pontosan megállapítani: a fiúk olyanok voltak, mint a bohócok egy balettben, a lányok fekete frakkban, nyakkendővel, s akadt egy óriás termetű férfi selyembe burkolózva, derekán ezüstös övsállal, aki egy fakír és egy maharadzsa keresztezésének tűnt. Kezét ékszerek borították, tompa fekete szemmel meredt maga elé a rá vetődő árnyékban. A zene is a keleti stílust igyekezett imitálni, még egy nagy bronzgongot is szereztek, amelyet egy néger szólaltatott meg. A szakszerűtlenül felszerelt padlóvilágítás miatt a padló túl meleg volt. A klubban égett szag terjengett, amelyet tömjénillattal sem sikerült ellensúlyozni.

Guy Burgess kimeredt szemmel bámult egy asztalt a táncparkett túlsó oldalán. Az asztal alatt egy férfi guggolt, s egy lány lakkozott körmű lábát nyalogatta. A lány eközben zavartalanul társalgott szomszédjával, egy olajos hajú, monoklis úrral.

Endmere követte Burgess pillantását.

– Gondolod, hogy ez valami erotikus játék?

– Egy frászt! – mondta Burgess, s vizenyős tekintetét Endmere-re emelte. – Flannery kutyának hiszi magát. A saját szememmel láttam, ahogy pórázon sétáltatták a parkban.

– Remélem, szobatiszta – mondta Endmere.

Az asztalnál ülő harmadik férfi halkan felnevetett. Fekete hajú volt, viszonylag józannak tűnt, kockás gyapjúinget és pöttyös tweedzakót viselt, vidékies ruházata még ebben a szabadelvű társaságban is szemet szúrt. Húsos, széles szájában pipát szopogatott.

Endmere, hármuk közül a legidősebb, hozzá fordult:

– Szóval, megnősültél, Kim?

– Mmmmm – morogta a férfi a pipán keresztül.

Burgess gúnyosra vette a figurát.

– Ó, Philby nagyon gáláns, Ausztriába vitte a feleségét, mert vörös volt, és innen el kellett távolítani.

– Nemes gesztus – vágott vissza Endmere félig komolyan. – Az effajta nagyvonalúság *rád* nem jellemző, Guy.

– Ó, ne ítélj meg tévesen, öregfiú. – A Burgess cigarettája végén összegyűlt hamu belepottyant a poharába. – Az istenit! – Körülnézett, másik poharat keresve. – Én kész vagyok bárkit elvinni, aki hasonló helyzetben van, amíg nem kell vele lefeküdnöm. – Teletöltött egy másik poharat. – Életemben nem ittam ilyen szemét whiskyt, whisky ez egyáltalán? Pácolt elefánthúgy! – Skarlátvörös szája széles vigyorra húzódott. – Szóval, Kim, Spanyolországba készülsz?

Philby kivette szájából a pipát.

–Úgy néz ki, hogy oda küldenek.

– Kim már egész komoly hírnévre tett szert a *Times*-nál – mondta Endmere.

Burgess nevetett, majd köhögés fogta el.

– Ezt a trükköt én nem tudtam megcsinálni.

9

Berlin, 1936. november

Volt valami tisztaság, szinte ártatlanság a lány arcán, ami nem illett ehhez a helyhez; inkább vendéglátóként viselkedett, mint rideg hivatalnokként, pedig az utóbbira számított. Amikor a lány behozta neki a kávét, ez a körülményekhez nem illő gesztus még jobban zavarta: elég ideje lévén, a környezetet is alaposan megfigyelte, s valahogy az sem stimmelt. Kevesen viseltek egyenruhát, s kerültek mindent, ami akár távolról is konformizmusnak tűnhetett volna. Minél alaposabban szétnézett, annál inkább tévedésnek látta az egészet. Talán egy szállodába került vagy valamiféle penzióba, de nem egy hivatalba. Pedig jó címre jött, őrök álltak az ajtónál, jóllehet azok is meglepő természetességgel viselkedtek. A lány

figyelte, hogyan issza a kávéját, s zavarát felismerve abbahagyta a gépelést és rámosolygott.

– Nem járt még itt?

– Nem – felelte kényelmetlenül.

– Nem sokan jönnek hozzánk a Luftwaffétól. – A lány a férfi egyenruháját tanulmányozta. – Milyen géppel repül?

– Repültem. Csak repültem, míg be nem szereztem ezt a kacska lábat.

– Ó, igen. – A lánynak eszébe jutott, hogy amikor a férfi belépett, feltűnt a sántítása. – Szerencsétlenség érte?

A férfi bólintott.

– Most ez van helyette.

– Különösnek találja az Abwehrt? A legtöbben, akik a hadseregtől jönnek, furcsának találják. – Tekintetét változatlanul az egyenruhára függesztette. – A tengernagy ritkán hozat ide embereket a Luftwaffétól.

– Én is úgy hallottam.

A lány tovább kíváncsiskodott.

– Az ön esetében bizonyára valami különös oka van.

A lány háta mögött kinyílt az ajtó, vékony, középkorú férfi jelent meg Wehrmacht-őrnagyi egyenruhában. A felismerhető rangok közelsége megnyugtatólag hatott a látogatóra.

– Von Klagen . . .? Oberstleutnant von Klagen?

Felállt, s ugyanazzal a mozdulattal magasra lendítette jobb karját:

– *Heil* . . .

Nem tudta végigmondani. Az őrnagy arckifejezése hirtelen megmerevedett.

– Itt nem, Oberstleutnant . . . itt *soha*. – Megvárta, amíg a kar visszatér eredeti helyzetébe, majd kézfogásra nyújtotta a kezét. – Piekenbrock. Hans Piekenbrock. – Kezet szorítottak. – Itt elsőre sok mindent szokatlannak fog találni, Oberstleutnant. Üdvözlöm az Abwehrnél. A tengernagy már várja.

Áthaladtak egy másik előszobán, ahol két idősebb nő mélyen elmerült a papírmunkában, s egy újabb ajtóhoz értek. A vikszelt linóleumpadló foltos volt, a berendezés barátságtalan. Félreismerhetetlen kutyaszag lengte be a helyiséget. A második ajtón túl egy nagyobb, világosabb iroda volt mély, balkonra nyíló ablakokkal. Az íróasztalnál dús, fehér hajú, sűrű, ősz szemöldökű férfi ült, akinek egyéb vonásait a hátulról való megvilágítás miatt nem lehetett kivenni. Nem állt fel, csak biccentett.

– Üljön le.

Amikor von Klagen szeme hozzászokott a világításhoz, székéből egy csatahajómodellt látott, a három keleti majom bronzszobrát – akik nem látnak, nem hallanak, és nem beszélnek –, és hátuk mögött egy hozzájuk hasonlóan kifürkészhetetlen arcot. Von Klagent figyelmeztették, hogy Wilhelm Canaris tengernagy maga is megtestesíti az asztalán álló szobrocskák által szimbolizált erényeket, s Hitler kémhálózatának irányítása esetében ezek az erények hasznosnak is bizonyultak. Canarisról az a hír járta, hogy politikailag és szakmailag egyaránt kifürkészhetetlen; arról suttogtak, hogy az Abwehr nem hajlott meg a náci akaratnak annyira, amennyire egyesek szerették volna. Von Klagen mellőfogása a náci köszöntéssel is ezt látszott alátámasztani. A tengernagy von Klagen lábát nézte.

– Spanyolországban sebesült meg?

– Szerencsém volt. A spanyol orvosok meg akarták tartani a lábamat trófeaként.

– Ezek szerint a spanyol kórházak nem érik el a mieink színvonalát?

– Mint ahogy sok minden más sem.

Piekenbrock úgy gondolta, hogy elővigyázatlanság von Klagen részéről szidni a spanyolokat, de Canaris barátságos maradt.

– Bizonyára nagyon nehéz nekik. De nem szabad elfelejtenie, hogy Spanyolország nem Németország; szegény vidék, sok tekintetben középkori állapotok ural-

kodnak. Szükségük van minden segítségre, amelyet nyújtani tudunk nekik. – Elhallgatott, s kézbe vett egy barna papírlapot.

– Gondolom, látta ezt a jelentést arról, hogy von Winterfeld Spanyolországból jövet lezuhant.

Von Klagen bólintott.

– Bosszantó. Utasítottam őket, vigyenek magukkal benzintartalékot, hogy ne kelljen Franciaországban leszállniuk. Most a gép mégis francia kézbe került. Alig néhány kilométerrel a svájci határ előtt. Azt hiszem, megpróbált átjutni a határon, mielőtt lezuhant.

– Egyik legjobb pilótánk volt – mondta von Klagen.

– Úgy van. – Canaris felállt, az íróasztal sarkához lépett, s lenézett von Klagenre. – Szükségünk van valakire, akinek olyan a múltja, mint a magáé. A repülés nem erősségünk. S minthogy a repülés a maga számára sajnos befejeződött . . .

Az íróasztal mögül két dakszli bukkant elő, végigcsúszkáltak a linóleumon. Von Klagen lábánál álltak meg, szaglászni kezdték. Von Klagen csak akkor vette észre, hogy Canaris milyen kicsi: nem lehetett magasabb öt láb négy hüvelyknél. Sötétkék pulóvert és kék szerzsnadrágot viselt.

– Ne törődjön velük, úgy látszik, kedvelik magát. Maga tud angolul. Milyen szinten? – Canaris folyékony angolsággal tette fel a kérdést, amelyre pillanatnyi szünet nélkül tért át a németről.

– Két évig éltem Londonban, egy borkereskedőnél dolgoztam, moselles-it és rajnai fehéret árult. – Von Klagen ugyanolyan jól beszélt angolul, mint Canaris.

– Jó. Igen, az angolok többet tudnak a borainkról, mint mi magunk. – Canaris németül folytatta. – A dokumentumok, amelyek Winterfeld gépén voltak, súlyos veszteséget jelentenek. Ajándék a francia és a brit titkosszolgálat számára, amely feltárja előttük a Kondorlégió – egykori kollégái – felépítését. Tudni akarom, ki

vitte el az okmányokat a roncsról, és mennyire tudják hasznosítani.

– A megbízólevelet előkészítettük – mondta Piekenbrock. – Új foglalkozása lesz, fényképészként fog működni egy képes újságnál. Természetesen szabályosan akkreditáljuk az *Illustrierte Zeitung*-hoz.

– Ugye, Leicával dolgozik? – kérdezte Canaris.

Amikor von Klagen elment, Canaris még visszatartotta Piekenbrockot. A dakszlik az íróasztal előtt foglaltak helyet, Canaris mögötte.

– Nos? – kérdezte Piekenbrock.

– Nem tudom. Nagyon magabiztos, talán *túl* magabiztos. Túl gyorsan alkot véleményt. A sebtében hozott ítéletek nem válnak ennek a munkának az előnyére. Valójában nem az a típus, akit akartam. De... megvannak a szükséges ismeretei, és jól tud angolul, nagyon jól. Megnézzük, mire jut.

– Nem párttag.

– Különös. Első látásra azt mondtam volna, ideális anyag a számukra. – Canaris eltűnődött, sűrű, fehér szemöldöke összeért. – Elképzelhető, hogy tégla?

– Ezen már én is gondolkodtam. Nagyon alaposan utánanéztünk. Semmi jele. – Piekenbrock felállt, s az erkélyablakhoz lépett. Anélkül, hogy visszanézett volna Canarisra, azt mondta: – Lassan két éve annak, tengernagy, hogy Heydrichet sakkban tartja.

– Attól tartok, ez csak még elszántabbá teszi, hogy megpróbáljon aláásni bennünket. Néha, amikor eljön hozzánk vaddisznósültre, látom rajta, annak örülne a legjobban, ha az én fejemet szolgálnák fel a tálcán.

Piekenbrock bizonytalanul nevetett.

– Ahhoz kivételes vadászra lenne szükség, admirálisom.

Canaris Piekenbrock mellé lépett az ablakhoz. Az utca másik oldalán egy csatornából hólé csöpögött.

– Megpróbálom rendezni a dolgokat Heydrichhel,

amíg még tudom. Világossá akarom tenni, hogy kinek-kinek meddig terjed a hatásköre. Ma este nálunk vacsorázik.

Reinhard Heydrich és a felesége, Lena ugyanabban a háztömbben lakott, ahol Canaris és a felesége, Erika, a Berlin délnyugati részében lévő Zehlendorf nevű negyedben. Erika Canaris akkor kezdte figyelemmel kísérni Heydrich felemelkedését, amikor az még tengerészkadétként szolgált Canaris alatt. Mostanra a Harmadik Birodalom egyik legrettegettebb emberévé vált a Sicherheitsdienst, vagyis az SD, a náci párt saját titkosszolgálatának élén, amely a Gestapót, Canaris Abwehrjének legtörtetőbb riválisát is magában foglalta. Erika Canaris tudta, hogy Heydrich mögött férje egyik legelszántabb bírálója, Heinrich Himmler áll. Miközben Canaris és Heydrich makacsul ragaszkodott a bensőséges bajtársiasság látszatához, együtt töltött estéiket és vacsoráikat – Heydrich Mozartot hallgatott, Canaris a flottáról mesélt – a szakmai vetélkedés feszültsége jellemezte. Ezen az estén Heydrich alig ült le az asztalhoz, máris kilőtte első nyilát.

– Kellemetlen Winterfeld elvesztése, főleg az iratok miatt.

– Bátor ember volt, jó pilóta.

– Mennyit tudhatnak meg az irattáskájából?

– Főleg számokat. Egyébként sem tudtuk volna sokáig titokban tartani őket.

Heydrich vékony, nőies ujjai az asztalon doboltak.

– Volt benne számodra egy levél Francótól, igaz?

– Csak amolyan protokoll-levél.

– Ottani katonai tanácsadónk, Faupel nem tartja valami nagyra Francót.

– Faupel porosz. – Canaris pejoratív éllel használta a szót. – A mentalitása nagyon távol áll a spanyolokétól.

Heydrich feszes ajka megvonaglott.

– A Führer Faupel alatt szolgált a háborúban. *Ő* jó véleménnyel van Faupelről.

– Lehet. De a spanyolokkal mégsem tud bánni.

Erika Canaris Lena Heydrichre pillantott az asztal másik oldalán. Az asszonyok közbeléptek, hogy megakadályozzák a nyílt összecsapást. De a vacsora végén tapintatosan magára hagyták a két férfit.

Amikor Canaris órákkal később lefeküdt, bevett egy adag Phanodormot, ez volt egyetlen megbízható menedéke. Leplezetlenül világossá vált Heydrich szándéka, hogy az Abwehrt lenyelje s beolvassza a saját birodalmába. Ennek egyetlen akadálya az volt, hogy Canaris Hitler megbecsülését élvezte. De azt mindketten tudták, hogy egy ilyen előny milyen kérészéletű lehet.

Túl korán volt még ahhoz, hogy Sankt Moritzban igazán beinduljon a szezon: a divatos hullám nem érkezett meg karácsony előtt, s Dunsinnan kényelmetlenül érezte magát, mint egy tapasztalatlan parvenü, aki rosszul időzítette megjelenését. De nem volt más választása: azt az utasítást kapta, hogy Sankt Moritzból menjen fel a Suvretta Hotelba, egy zegzugos viktoriánus stílusú épületbe, ahol a szálloda saját, nagy kiterjedésű korcsolyapályáján korcsolyázó pincérek siklottak, úgy szolgálták fel az italokat. Egyetlen vigasza Margery Taverner volt.

Egy hatalmas teaszalonban ültek, amelynek boltíves ablakai a korcsolyapályára néztek.

– Meg kellene tanulnod síelni, ha már egyszer itt vagy – mondta a férfi. – Drummond meg tud tanítani.

– Gyűlölöm azt az embert. Van benne valami durva és közönséges.

– Még egy pár mankó is lehet vonzó, nem gondolod? – mondta Dunsinnan, egy északi szépséget figyelve, aki keresztülbicegett a termen.

– Ízlés dolga. – Az asszonynak nem tetszett a férfi hangulata. – Tulajdonképpen mit csinálsz itt?

– Azt hittem, tudod. Egy kis kikapcsolódás némi üzlettel vegyítve. – Még mindig a szőkét figyelte.

– Ki az az amerikai lány, aki fent volt nálatok a várban?

A férfi lassan megfordult, és az asszonyra nézett.

– Ó, szóval hallottál róla, mi?

Az asszony további magyarázatra várt. A férfi megitta a csokoládéját, majd így szólt:

– Valójában anya ügye, nem az enyém. Egy régi családi barát lánya az illető, csupán távoli ismerős, nem több.

– Úgy hallottam, Tringben nem volt olyan távoli.

Dunsinnan védekezésképpen tréfálni próbált.

– Úristen, úgy látszik, még a falnak is füle van.

– Azt beszélik, épp neked való típus.

– Fütyülök rá, mit pletykálnak az emberek. Még csak meg sem érintettem azt a lányt. Puszta gesztus volt, anya kedvéért.

Az asszony gúnyosan nevetett.

– *Gesztus!* – Csizmás lábát előretolta az asztal alatt. – És az én kedvemért mire vagy hajlandó?

A férfi elpirult.

– Az isten szerelmére, *ne itt!*

– Akkor jobb, ha ágyba bújunk, még mielőtt felrobbansz nekem.

Reggel Dunsinnan az elsők között vette igénybe a síliftet a Chantorellára. A Chantorellán úgy egy mérföld hosszúságban a fő pályán haladt, szépen, szinte derékszögben meghajolva, egyenletes gyorsasággal siklott, majd letért egy alacsonyabb hajlásszögű, ferde mellékösvényre, a szűz hóban vágva utat magának. Bal oldalán hosszú vagy ötszáz láb mély vízmosás húzódott. Csak magabiztos síelő merészkedhetett ennyire közel hozzá. A vízmosás végén meredekebb lesiklás következett, végül teljesen szem elől vesztette a Chantorellát. Alatta, a hegy egyik nyúlványán egyetlen, kanyarokkal megtűzdelt út ereszkedett lefelé, amely egy fennsíkban ért véget. Innen három nagy faház nézett le a gleccserre,

amely a hajnali napsütésben szétfröccsent tejszínhabra emlékeztetett.

Úticélja az első s egyben legnagyobb faház volt, amely egy bekerített telek közepén állt. Lecsatolta a síléceket, s a kerítéskapuhoz lépett. A kerítés másik oldalán egy kutya jelent meg, s ugatni kezdett. Egy fekete bőrkabátot és gyapjúsapkát viselő, alacsony férfi lépett ki a házból, a kapuhoz ment, belerúgott a kutyába, s beengedte Dunsinnant. A kutya hűséges ragaszkodással a kis ember sarkában maradt.

Amikor beléptek a faházba, a férfi így szólt:

– Meg kell értenie, hogy ez a dolog meglehetősen szokatlan. Csak a legmagasabb szinten hozott döntés alapján lehetett megszervezni. Remélem, átérzi ennek a jelentőségét.

A faházban túl meleg volt. Dunsinnan levette síkabátját, de még a pulóver is fojtogatta. Nem szerette Max Lutzét, de megtanulta elviselni. Németül beszéltek, ami idegesítette Lutzét, mert Dunsinnan tiszta junker stílusa szöges ellentétben állt az ő darabos bajor dialektusával. Dunsinnan az árnyékba ült le, az ablak mellé, Lutze a gleccsert fürkészte. Tíz perc múlva hallották meg a repülőgépet.

A gleccser távolabbi végén jelent meg, alacsonyan szállt, rendkívül lassan, a kerekei helyén sítalpak voltak. A faházak felé közeledett, a gleccser felszínéhez alkalmazkodva kissé bedőlt, majd rövid pályán landolt, finom hófelhőt és jégdarabokat kavarva. Egy német polgári gépre utaló apró jelzésen kívül egyéb felségjel nem volt rajta. Két férfi mászott ki belőle. Az első magas volt és szőke, a második középtermetű és sötét hajú. Mindketten szőrmével szegélyezett bőr repülőzubbonyt viseltek. A magasabbik atléta módjára haladt, a kisebbik nehézkesen cammogott a nyomában. Lutze kiment, hogy fogadja őket.

Öltözékükön látni lehetett, hogy kincstári egyenruha, egyforma rosszul állt rajtuk. A hajtókáján mindkettő kis

horogkeresztet viselt. A magasabbik éles vonású arca betegesen sovány volt, mintha pergamenszerű bőrét – rendkívül takarékosan – a koponyáján át húzták volna le az álláig. Szeme kéken világított, Dunsinnant idegesség fogta el, amikor ezt az arcot megpillantotta. Lutze először őt mutatta be.

– Lord Dunsinnan, ez itt Reinhardt Heydrich.

Heydrich a kézfogással mindjárt próbára is tette Dunsinnan erejét.

– Ez pedig Walther Schellenberg – mondta Lutze, amikor az alacsonyabbik férfi előlépett. Schellenberg bal arcán egy párbajból származó sebhely éktelenkedett.

Lutze nagy alázatosan egy székhez vezette Heydrichet, leültek egymás mellé, Dunsinnan a napra került, így rossz közérzetéhez ettől fogva még izzadás is társult.

Heydrich várta, hogy Dunsinnan megszólaljon.

– Nagyon hálás vagyok, hogy eljöttek – kezdte Dunsinnan. – Mint tudják, csoportom különböző módokon próbálja segíteni a Harmadik Birodalmat... például a spanyolországi volfrámszállítmányokkal, olajjal...

Heydrich türelmetlenül bólintott.

Dunsinnannek kiszáradt a szája. Folytatta: – Most fokozott *politikai* támogatást készülünk nyújtani.

Heydrich fülsértően magas hangon szólt közbe:

– Politikait?

– Úgy véljük, hogy most jelentősen befolyásolni tudjuk a Németországgal szemben folytatott brit politikát. Ez a munkánk gondosan kiépített kapcsolatokon alapszik, és nincs túl nagy nyilvánossága. Illetékes körökben meglehetős rokonszenvvel fogadják fáradozásainkat.

– Remélem, nem Mosley – mondta Heydrich.

– Nem... ő természetesen túl közönséges. Kicsi a vonzereje. – Dunsinnannek megjött az önbizalma. – Természetesen a feketeingeseknek is van hasznuk.

Annyira magukra irányítják a figyelmet, hogy könnyű fontosabb kapcsolatokat kiépíteni a figyelem felkeltése nélkül.

Heydrich néhány fokkal megenyhült.

– Ennek a hasznát belátom . . . – Keze lassan ellazult ölében, előrehajolt. – Bocsásson meg, Lord Dunsinnan, de mi már korábban is támasztottunk reményeket önökkel szemben. A Führer nagyon türelmes. Sokakat meghallgatott: Lord Rothermere és a lapja nagyon segítőkésznek bizonyult; Lord Beaverbrook, úgy tűnik, kevésbé kiszámítható; azután Lord Londonderry és legutóbb Mr. Lloyd George. De a brit politikában mindennek kevés nyoma van.

– Nekem is pontosan ez a véleményem. Mindez túlságosan nyíltan folyik. Lloyd George cikkei például egyáltalán nem voltak okosak. Nem, nekünk sokkal kifinomultabb elképzeléseink vannak. – Szilárdan állta Heydrich tekintetét. – Három célkitűzésem van. Az első, hogy a brit miniszterelnöknek – akinek személye hamarosan meg fog változni – közvetlenül kell beszélnie a Führerrel. Különben állandó félreértések lesznek. Másodszor: berlini nagykövetünktől, Phippstől meg fogunk szabadulni. Erről Mr. Thomas Jones, tudja, aki már kétszer találkozott a Führerrel, már meggyőzte Baldwint. Új berlini emberünk sokkal készségesebb lesz.

– És a harmadik célkitűzés?

– Eden. Őt is el kell távolítani.

Heydrich láthatóan szkeptikus volt.

– Hogy gondolja ezt? Edennek befolyásos barátai vannak.

– Pillanatnyilag igen. De ha majd új miniszterelnökünk lesz . . .

– És ki lenne az? – kérdezte Schellenberg.

– Még nem tudjuk biztosan, de a három legvalószínűbb várományosnak sokkal konstruktívabb hozzáállást kell tanúsítania.

– Hoare, Simon vagy Chamberlain? – kérdezte Heydrich. Jólértesültsége meglepte Dunsinnant. Tudta, hogy Heydrich mögött milyen erő áll, hogy milyen közelről ismeri Hitler gondolkodásmódját és udvartartását, s most még valamire rájött: saját törekvései attól függnek, képes-e meggyőzni Heydrichet arról, hogy ő sikert tud elérni ott, ahol mások kudarcot vallottak.

– Ha célkitűzéseinket meg akarjuk valósítani – mondta –, nagyon lényeges, hogy minél szorosabb kapcsolatot tartsak az ön szervezetével, az SD-vel. Csak nagyon körültekintő együttműködés mellett tudunk eredményesen dolgozni.

Heydrich a kollégájára nézett.

– Ennek megteremtésével Schellenberget bízom meg. Ő, mint a helyettesem, közvetlen kapcsolatot fog tartani önnel.

Heydrich az órájára pillantott, s Lutze, aki gondosan ügyelt rá, hogy a parancsot még annak elhangzása előtt teljesítse, felállt.

– Rendben – mondta Heydrich, majd úton az ajtó felé még egyszer Dunsinnanhez fordult. – És hogyan befolyásolná mindezt, ha megváltozna a király személye?

– Lehet, hogy megnehezítené. De nem látok okot arra, hogy ez eltántorítson bennünket.

– A király Németország jó barátja. – Heydrich hűvös tekintettel nézett Dunsinnanre, majd Schellenberggel együtt kiment a géphez. A pilóta kint sétált a gleccseren, időnként merev karral megcsapkodta magát, lehelete fehér foltot hagyott a levegőben. A Feisler Storch olyan fürgén szállt fel, ahogyan érkezett, s elindult észak felé.

A szállodában Dunsinnan egy üzenetet talált, hogy hívja fel az édesanyját Skóciában. Több mint egy órába tellett, míg végre sikerült összeköttetést teremtenie. Ezután a szobájába hívatta Drummondot.

– Mondtam már magának, hogy elvetette a sulykot. Nem lett volna szükség rá, hogy ilyen messzire elmenjen. – Dunsinnan haragjában is megőrizte higgadtságát.

Drummond válasza a pimaszsággal volt határos.

– Másképp nem lehetett volna megoldani a problémát. McCabe túl nagy kockázatot jelentett.

– Maga megőrült! Ha rájönnek, mi történt, az minden eddiginél jobban felcsigázza az érdeklődésüket. Most derült ki, hogy valami nincs rendben a vizsgálat körül. A maga tanúvallomásában van valami, ami nem egyezik a boncolás eredményével. Még szerencsè, hogy el tudom tussolni a dolgot.

Drummond nem hajlott a megbánásra.

– Spicli volt. Már említettem a kocsmai találkozóját ezzel az emberrel. Mindenesetre, sose lehetnek biztosak abban, hogy nem baleset történt.

Dunsinnan megérezte a fürdőszobából beáramló parfümillatot, észrevette, hogy Drummond figyelme is arra irányul. Határozottan megfogta a sofőr karját, az ajtóhoz vezette, s még az eddiginél is halkabban, egyenesen a fülébe sziszegte:

– Ha különleges intézkedések megtételére lesz szükségem, szólok magának. Túl nagy a tét ahhoz, hogy még egyszer elkövessen egy hasonló hibát. Ajánlom, legyen *nagyon* óvatos.

10

Az évnek ebben a szakában csontig hatolt a hideg az apátságban. Az épület normann eredetű volt; ama kor iránti tiszteletnek köszönhette fennmaradását, amikor a Taverner családot még Tavernier-nek hívták; az első Tavernier – francia hódítóként – feljegyezte az új birtokán lévő tehenek, bikák, birkák és emberek számát – ebben a fontossági sorrendben –, úgyhogy ezek az adatok az ő neve alatt kerültek bele a Domesday Bookba.

A Tavernier név jóval később – hogy a Tudorok szeszélyeit túlélje – Tavernerre változott; azt beszélték, hogy a Tudor-kori egyházi zene nagy mestere, John Taverner távoli rokonuk volt, s ügyességben – lutheránus eretnek létére sikerült elkerülnie a kivégzést – példát mutatott a család eme másik ágának, amely virágzó gazdagságban élte túl az egymást követő dinasztiákat, bármilyen állhatatlanok is voltak. A siker további szárnyakat és bástyákat hozott: a Tudor-korban egy nagy házrészt, majd egy másikat a régensség idején, amikor a családi vagyont a textilből származó jövedelmek is dúsították.

Ez a szép hagyomány a húszas években megszakadt és katasztrófába torkollt. Meggondolatlan New York-i spekulációk, s ezzel egyidejűleg egy pechszéria a monte-carlói kaszinóban a tönk szélére juttatták a családot. A veszteség mértéke azonban relatív. Nem úszott el minden: megmaradt az apátság, bár számos kincsétől megfosztották, s titokban jelzálogkölcsönt vettek fel rá, s megmaradt az önbecsülés is.

Margery Tavernerben – miközben a normann kripta kockaköveit rótta, s észrevette, hogy a megszentelt edények közül néhány a közelmúltban is eltűnt – gyűlt a keserűség, amelyet talán a letűnt generációk hangja hívott elő a falakból. Mikor fognak ezek a festett üvegablakok is eltűnni, ezek az ablakok, amelyek csodával határos módon megmaradtak, amikor egy őrült beverte Canterbury legszebb ablakait? Margery megborzongott, de legalább selyemben futkározott a hátán a hideg.

A Tudor-szárny egyik nagy termében hatalmas, szilfarönkökből rakott tűz égett egy olyan tágas kandallóban, ahova sértetlenül be lehetett volna ülni a lángok mellé. Lady Taverner, a nagyasszony, a család feje a kandallóval szemben ült egy magas háttámlájú, kárpitozott karosszékben, úgyhogy amikor Margery belépett, nem látta az anyját. Csupán a szék lábánál heverésző labradori kutya jelezte, hogy ott van. Margery csak akkor részesült a tűz melegéből, amikor odaért a székhez.

Anyja praktikusan, bár kissé furcsán volt felöltözve. Halványzöld, hosszú bársonyruhát, gyapjúharisnyát, fűzős, magas szárú cipőt s egy tweed férfi lemberdzseket viselt, bőr könyökvédővel. Öltözéke férfiasságának ellentmondott az arca: jóllehet most már mély ráncok borították, finom csontszerkezete miatt fiatal korában a varázslatosan könnyed vonalvezetésű holbeini arcokra emlékeztetett. Lánya arcát ugyanez a finomság jellemezte.

Valahányszor Margery meglátta anyját, mindig ugyanaz a rivalizáló fény villant fel a szemében – ez mindig is így volt. A Taverner család nő tagjait a rivalizálásra való hajlam és a hangsúlyozott szexuális beállítottság jellemezte. A vér ösztönző ereje a nőket tette a család igazi túlélőivé és manipulátoraivá; a Tavernergyengeségek mindig a férfiakban jelentkeztek.

Az anyjával való találkozás során általában – mint most is – mérleget vontak. Az anyagiak számbavétele mellett terítékre kerültek a külső testi jegyek és a politikai nyereségek is. Az anya a lányát nézte tiszta szemével, amelyet nem hálóztak be vérerek, s amelyet egyszer, egy érzékeny pillanatban, egy walesi herceg „kristálytó"-nak nevezett.

Margery mosolygott.

– Fáradt vagy, drágám – mondta az anyja.

– Fázom – felelte Margery. A selyemblúz fölött egy moherpulóver és egy Chanel-kosztüm volt rajta. Levette ballonkabátját, s leült anyjával szemben egy másik karosszékbe. Az egyetlen dolog, amit az anyja irigyelt Margerytől, a melle volt, amely formásan, ingerlő keménységgel hullámzott együtt többi testrészével, míg neki a Tavernerek hagyományosan lapos melle jutott, amelyet valaha nagyra értékeltek, de később szépséghibának bizonyult. Lady Taverner ugyan nem tartotta szalonképesnek az „ágyra termett" kifejezést, a lánya mégis jogot formálhatott rá. S ott volt még mindehhez

természetesen a lába. A korához képest figyelemre méltóan formás lába volt.

– Hozzászokhattál a hideghez – mondta az anyja.

– Svájcban? De hiszen emlékszel, anya. Az nem *ilyen* hideg. Az száraz hideg és nagyon egészséges. Az a fajta hideg, ami ebben a házban van, beleeszi magát az ember húsába.

– A ház elég meleg – vágott vissza csípősen az anya. – Nem szeretnék egy üvegházban élni.

Margery tudta, hogy mostanában az üvegházakat sem fűtik.

Az anya félretette a könyvét, és bírálóan megjegyezte:

– Látszik rajtad a kimerültség.

– Az élet teli van veszélyekkel, anya. – Körülnézett a szobában, majd odahajolt a tűzhöz, vonzotta a lángok melege.

– Nagyon jól tudod, mire gondolok. Nem fogsz örökké így kinézni. Azt hiszed, hogy egyszer és mindenkorra Dunsinnan vagyontárgyai közé fogsz tartozni . . . tudod, hogy mi erről a véleményem. Amíg Lady Dunsinnan él, Alastair úgy fog kezelni, mint valami ingóságot. – Felsóhajtott. – És ő az a fajta skót asszony, aki örökké él.

– Tudod jól, hogy nem akarok még egyszer férjhez menni.

– Ha aközött választhatsz, hogy kurtizán legyél-e vagy pedig feleség, akkor számomra az utóbbi megoldás tűnik rokonszenvesebbnek. – A *kurtizán* szónál elhúzta a száját.

Margery dacosan felszegett állal – ez a tartás gyerekkora óta jellemezte – így szólt:

– Azt hiszem, csak egy régi családi hagyományt folytatok. – Az anya álszentsége mattot kapott.

– Akkoriban más volt a helyzet. A pénz sohasem jelentett problémát, nem számított, ha ejtettek valakit.

A pénz említése érzékeny húrokat pendített meg. Margery lenézett az ölébe, majd elmélkedő pózt vett fel.

– Hát, ami igaz, az igaz, a helyzet kezd valóban szorongatóvá válni.

– Rajta kívül nincs más?

– Néhány csavargó.

Nevetni kezdtek, sikerült végre közös hangot találniuk. A bizalmas bensőségesség náluk eddig a határig terjedt.

Seton átvágott a Hyde Park Corneren, végigment a Buckingham-palota mellett a St. James's Park irányába. A király az este lemondott a trónról: a lemondás okozta megrázkódtatás, a válság hirtelen kirobbanása – azáltal, hogy a suttogások helyére a titok nyílt leleplezése lépett, az utolsó rádiónyilatkozat: „Tudatni kívánom veletek, hogy ezt a döntést teljesen egyedül, szabad akaratomból hoztam . . .” – most szalagcímek formájában zúdult az országra. A palota kapuja előtt nyüzsgő tömeg látni szerette volna a másodszülött fiút, aki most a trón várományosa lett. Setonnak a régi mondás jutott eszébe: „Meghalt a király. Éljen a király”, s ráébredt, hogy ezen a borongós decemberi reggelen – ha kissé módosult jelentéssel is – ugyanezt mondogatják VIII. Edward távozása alkalmából. Hajnali kettőkor, már mint windsori herceg, Portsmouthban felszállt a királyi flotta egyik torpedórombolójára, s elhajózott a száműzetésbe, a névtelenségbe. *Leköszönt a trónról.* Ez a kétértelmű, bár általános érvényű kifejezés ezen a reggelen újszerű tartalmat nyert, mindenesetre túlságosan leegyszerűsítve fejezte ki azt, ami valójában történt.

Éles, frissítő szél söpört végig a parkon, amikor Seton odaért a tavon átívelő hídhoz, kalapját szorosan a fejébe kellett húznia. A híd másik végén egy másik, testesebb alak jelent meg, sebes léptekkel haladt, széles karimájú puhakalapját mintha fejéhez rögzítették volna. Amikor összetalálkoztak, először nem szóltak semmit. Seton – aki még mindig lehajtott fejjel haladt, hogy kalapját el ne veszítse – azt a benyomást keltette, hogy tár-

sa ezüstvégű esernyőjének katonás tempójával igyekszik lépést tartani. Hallották, hogy a távoli tömeg a király nevét kiáltozza. Egyik irányban a lombtalan fák között elláttak a palota jellegtelen homlokzatáig, a park másik végén a Westminster tornyai magasodtak – a politikai és az egyházi hatalom képviseletében. Ezek az erők egyesültek – mint korábban annyiszor – a király eltávolítására. Seton azon tűnődött, hogy az angol intézmények mindig túlélik emberi terhüket –, s hogy a mellette lépkedő férfi valami meghatározhatatlan módon ennek a hatalomnak a hírhordozója.

– Hallotta a rádióbeszédet? – Elérték az ösvényt, mire a férfi megszólalt. Oldalról nézett Setonra, de tartotta a tempót.

– Igen. Meglepően méltóságteljes volt.

Csupán valami morgásszerű válasz érkezett, az egyet nem értés jeleként.

– Életének legnagyobb cselekedete pedig az volt, ahogyan távozott. – Seton szándékosan hajtogatta a magáét, hogy megtudja, mit gondol a másik. Még vagy tízyardnyit mentek, mire a válasz megérkezett: a férfi megállt, ernyőjére tűzött egy csomó levelet, s Seton felé fordult.

– Emlékszik, mit mutattam múltkor este a Covent Gardenben?

Seton bólintott.

– Az események nagyon előreszaladtak. – Megint a leveleket bökdöste. – Jobban, mint gondoltuk. – Körülnézett, hogy meggyőződjék, valóban egyedül vannak-e. Csupán egy didergő varjúpár bámulta őket egy tölgyfa tetejéről. – Tudja, Edward, ebben az egészben az a legironikusabb, hogy ez a fiatalember a nép királyaként bizonyára nagy hírnévre tett volna szert. Gondoljon a walesi bányászoknál tett látogatására – mintha bizony *ő* megértette volna őket! De ha valakinek ilyen a híre . . . ki tudja, mi lett volna a vége?

A zörgő avartömeg tölcsérszerűen kavargott az ösvé-

nyen. Seton kísérője újra nekiindult, s még mindig beszélt:

– Még fél év, s a válság egész más méreteket öltött volna. A németek ügyes munkát végeztek.

– Úgy érti . . .

– Nem akadályozhatjuk meg, hogy egész Mayfair Hitler karjaiba rohanjon, de egy király azért mégiscsak más. Meggyőződésem, hogy idővel elment volna Berlinbe, a nagy gesztus kedvéért. El lehet képzelni, milyen beszédek hangzottak volna el: vérségi kötelékek, közös gyökerek, a múlt sebeinek bekötözése . . .

– Iszonyú – mondta Seton.

Most tisztábban hallatszott a tömeg kántálása a palota felől. Seton társa feléjük intett a fejével.

– Úgy tűnik, végül is veszélytelenebb alapot találtunk az eltávolításához. – Elhallgatott, majd hátát a szélnek vetve halkan folytatta: – Természetesen sok hasonló gondolkodású ember van, akik ellen semmit sem tehetünk. Például a fiatal Dunsinnan. Attól tartok, alábecsültük az *ő* meggyőződésének erejét. Említette, hogy Skóciában meghalt egy ember, hogy is hívták . . .?

– McCabe.

– Igen, McCabe. Nyomoztattam az ügyben. Úgy tűnik, hogy az alsóbb régiókban működő kollégáink is benne voltak. Persze, jellemző a fafejűségükre. Valaki informátornak használta McCabe-et. Mint kiderült, elég alacsony szinten. Mindenesetre . . . elég valószínű, hogy a halálát nem baleset okozta. Persze, semmit sem lehet bizonyítani . . . ahogy hallom, felületesen végezték a boncolást, meg más helyi problémák is vannak. Ez mindenesetre új megvilágításba helyezi a dolgokat. – Felsóhajtott. – Fokozottan fontos számunkra, hogy megtudjuk – természetesen további balesetek nélkül –, valójában mi megy végbe azokban a körökben. Érti, mire gondolok?

– Elég erős? – Ruth aggódva nézett az asztal másik oldalára. Seton torkát marta a paprika és a chili, de a hús szaftja valamelyest enyhítette a hatást.

– Mit mondjak . . . nagyon. Ugyanolyan, mint az anyjáé. – Belekortyolt a jéghideg világos sörbe. – És Angliában sose kapni ilyen hideg sört. – Töprengő arckifejezéssel dőlt hátra. – Mindenesetre emlékeket idéz . . . Hogy van az édesanyja?

– A leveleiből semmi se derül ki, folyton csak a király és Mrs. Simpson felől kérdezősködik.

– Hát, szerencsére *ennek* a gondnak vége.

– Biztos, hogy ízlik? – Ruth figyelte, hogy húzódik fel a pirosság a férfi nyakáról az arcába.

– Pompás. – Ivott még egy korty sört.

– Ez az egész teljesen világos mindenki számára, aki valaha is olvasta Freudot vagy Havelock Ellist.

– Tessék?

A lány mosolygott.

– A szerelmi mámor, az ragadta magával a királyt. Tudom, hogy ilyesmiről nem nagyon beszélnek, de én láttam. Az az ember életében először talált szexuális kielégülést. *Látni* lehetett a fényképeken. A tekintetén, ahogyan az asszonyra nézett.

– Gondolja? – Seton kételkedett.

– *Tudom.*

– Hát, nekünk egészen mostanáig nem sok alkalmunk nyílt a fényképeit tanulmányozni.

– Fura. Három év története egyetlen reggeli újságban, és *senki sem kérdezi, miért.*

A férfi lenyelte a következő időzített bombát.

– Ezt hívják úgy, hogy a tömegek lelki nyugalmának fenntartása. – A hús és a fokhagyma íze elvegyült a fűszerekkel, érzéki élvezetet szerezve. Az a háziasság és figyelmes gondoskodás, amelyben részesült, valahogy leszerelte a férfiban az atyai érzelmeket, amelyeket korábban a lány iránt táplált. Ruth válla egy árnyalattal sötétebb volt, mint mélyen kivágott kávészínű bársonyruhá-

ja, amely minden mozdulatát hűségesen követte. Nyakában vékony aranyláncon egy festett csontból készült indián szobrocska lógott.

– Erre emlékszem – mutatott Seton a figurára. – Az édesanyja viselte akkor, amikor először találkoztunk vele.

A többes szám első személyt Ruth elengedte a füle mellett, még mindig félt attól, hogy a férfi tolakodónak találná.

– Igen, legalább kétszáz éves.

Amikor Seton jóval később meglazított nyakkendővel, normális testhőmérsékletét visszaszerezni igyekezvén a díványon pihent, a lány mégis mondott valamit, ami kellemetlenül érintette. Seton szinte szórakozottan kérdezte meg:

– És hogy van a fiatal skót lord? Találkozott vele mostanában?

– Sokat van távol. És most tényleg hozzáfogok a tanulmányaimhoz, csupán a British Museumban egy életre való munka akad. Épp most jött vissza Svájcból. Az anyja meghívott, hogy töltsem velük a karácsonyt Skóciában.

Setonnak nehezére esett, hogy ne tanúsítson komolyabb érdeklődést, de csak ennyit mondott:

– Valóban? Az biztosan kellemes lesz.

– Nem is tudom. – Ruth egyik karját a dívány oldalán lóbálva, másik kezében itallal nézett a férfira. – Elég zord hely. Talán a hó segít rajta valamit.

Amikor von Klagen másodszor kereste fel az Abwehr zegzugos épületét a Tirpitzuferen, már sokkal inkább magáénak érezte az itt uralkodó szabados stílust. Az, hogy levetette az egyenruhát, és szabad kezet kapott, személyes megkönnyebbülést jelentett a számára. Canarisnak az volt az elve, hogy az ügynököket hosszú pórázra lehet engedni – talán ez volt a másik oka annak, hogy a Gestapo oly gyanakodva szemlélte ezt a helyet.

Von Klagen számára a parancsnoki lánc meglehetősen rövid volt. Piekenbrocknak, az összes kémet irányító I. ügyosztály vezetőjének kellett jelentést tennie. Úgy hallotta, hogy Canaris senki másban nem bízik meg annyira, mint Piekenbrockban. S von Klagen most Piekenbrockhoz igyekezett.

Két fényképsorozatot néztek, Londonban és Párizsban készített utcai jelenetekről.

– Nehezen lehet kivenni őket – panaszkodott Piekenbrock, magasra tartotta az egyik másolatot, s összehúzott szemmel tanulmányozta. Az egyik arcot zsírkrétával bekarikázták.

– Ez Martel, Louis Martel a Deuxième Bureau-tól . . .

– Kockázat nélkül nem tudtam közelebb menni hozzá.

Piekenbrock felvett egy másik képet.

– És ez . . . amelyiknél az újság van? Ez Seton?

– Sosem hord egyenruhát. Átment Párizsba, és ott találkozott Martellel. Együtt mentek az Alpokba. Oda, ahol Winterfeld lezuhant. Párizsi emberünk azonosította őket. Martellel könnyű volt a dolga, Seton már jóval óvatosabb.

Piekenbrock megdörzsölte ritkuló haját.

– *Róla* mit tud?

– Nem sokkal többet, mint amennyi a Királyi Légierő nyilvántartásában szerepel: Hongkong, Kairó, Málta, majd a washingtoni évek. Valószínűleg itt képezték át hírszerzésre. Von Boetticher innen emlékszik rá, nagyra értékeli a tudását. A külügyminisztériumi állása átlátszó alibi. Viszont Geyr báró, londoni katonai attasénk használhatatlannak bizonyult. Kijelentette, hogy az effajta munkát rangján alulinak tartja. Ismeri ezt a típust: szalonkatona.

Piekenbrock kezdett felengedni von Klagen iránt.

– Igen. – További képek közt lapozott. – Persze hivatalosan Angliában még mindig nem kémkedhetünk. De . . . egyszer el kell kezdeni. Sok időt fog igénybe ven-

ni. Seton érdekel engem. Próbálkozzék a követségi nyilvántartónkban, ott talán lesz róla anyag. Mindenesetre menjen vissza máris Londonba.

Dunsinnan ismét átengedte neki a fehér arab mént, s a vékony hóréteg, amely letompította a paták dobbanását, szinte földöntúli jelleget kölcsönzött a lovaglásnak. A tájat két szín uralta: a fehér és a fák sötétebb árnyalata. Jól meghajszolták a lovakat, s elérték a nagy atholli erdőt, majd a káprázatos szépségű Bruar-vízesésnél álltak meg. A sziklák oldalait jégréteg vonta be, s e vidék zordsága Skócia új, különös szépségét tárta fel Ruth számára; e vadon tájon Dunsinnanben is felfedezett valamit: a kötődést, amelyet a férfi eddig megpróbált elnyomni, a városi csillogás felszíne alá rejteni. Lefelé tartottak Pitlochryba, Dunsinnan hátravetett fejjel, szélborzolta hajjal lovagolt, csupán egy futó pillantás erejéig fordult hátra a vízesés irányába. Szótlanul haladtak az istállókig, ott a férfi erős kezét a lány derekára téve lesegítette a lóról, s így szólt:

– Te és a ló összetartoztok.

A contessa, a karácsonyi társaság kiszámíthatatlan hangulatú tagja figyelte a közeledő lovasokat. Miután Ruth közelébe férkőzött, bizalmas hangot ütött meg:

– Lady Dunsinnan nagyon szereti magát. Kár, hogy nem szorult belőle több Alastairbe. Alastair más. – Megkopogtatta a homlokát. – Valami *frigio* van itt fent, a fejében – bármi legyen is a szívében. Azt hiszem, a német neveltetése lehet az oka. Miért kellett Göttingenbe mennie?

– Matematikát tanult – vállalkozott Ruth a válaszadásra.

– Ugyan! És ki az az új német, aki ma este idejön? Mintha Bell nem volna elég, jön még egy, és épp *karácsony szenteste!*

– Azt hiszem, már itt is van – mondta Ruth. Az előcsarnokból beszűrődő hangokhoz egy új is csatlakozott.

Amikor lementek az előcsarnokba, Dunsinnan bemutatta az új vendéget. Sötét hajú volt, középmagas, s bal arcán egy párbajból származó sebhely éktelenkedett.

– Hadd mutassam be Herr Dahlberget, Heinrich Dahlberget. Sajnos, nem valami jól beszél angolul. – Schellenberg, alias Dahlberg meleg tekintettel nézett Ruthra, és meghajolt. A contessa odébb siklott.

A karácsonyi vacsora olyan fényűző volt, amilyet Ruth még sohasem látott a várban. Egy egész őzgerincet sütöttek meg nyárson, s a vendégsereg kivonult a konyhába, hogy megnézzék, hogyan pirul. A gróf, akinek egy kicsit már a fejébe szállt az ital, Ruth mellé szegődött. Aranyfoga megcsillant a tűz fényénél.

– Barbár dolog így készíteni el egy ételt – mondta.

– Szerintem is, de még nagyon sok barbárság maradt fenn a világban.

Dunsinnan érkezett a megmentésére, együtt mentek be az ebédlőbe. Lady Dunsinnan már a helyén ült. Előbb rájuk pillantott, majd a contessára, és mosolygott.

Dunsinnan ajándéka egy kis bársonybélésű dobozba zárt levél volt. Ennyi állt benne:

A fehér arab mén a tiéd.

Karácsony másnapján Ruth egyedül lovagolt ki, megkerülte a tavat. Eszébe jutott utolsó beszélgetése McCabe-bel, s odalovagolt a házikóhoz, ahol most McCabe özvegye élt a gyerekeivel.

Amikor visszaért, a várat már vastagon belengte a szivarfüst. Dunsinnan belépett az előcsarnokba. Ruth könnyedén szájon csókolta.

– Gyönyörű ajándék volt.

– A lónak sem volt ellenvetése. – Dunsinnan nevetett, s karon fogta a lányt. – Gyere. Beszélni szeretnék veled,

valami komoly dologról lenne szó, ha nincs ellene kifogásod.

A férfiak körben álltak a szobában, Ruthnak az volt az érzése, hogy félbeszakított valamit. Dunsinnan hozott neki egy sherryt.

– Herr Dahlberg kíváncsi volna Amerikára, úgy gondoltam, te elmondhatnál neki néhány dolgot – mondta. – Én, természetesen, fordítok majd.

– Mit szeretne tudni Amerikáról?

– Milyen álláspont várható Roosevelttől Németországgal kapcsolatban, most, hogy ilyen elsöprő szavazattöbbséggel nyert?

Bell szólt közbe:

– A zsidókérdés. Nem gondolja, hogy túlságosan is hallgat rájuk?

– Erre nem tudok válaszolni – mondta Ruth, aki nem akarta, hogy bármibe is belerángassák.

Bell nem adta fel.

– New York City kilencven százaléka a zsidók kezében van. Ja, majd elfelejtettem, Miss Dexter, hogy maga Bostonból való.

– Bostonban nincs sok zsidó – mondta Ruth, de a többiek nem értették a megjegyzésében rejlő iróniát. Dunsinnanhez fordult. – Nem egészen értem ezt a zsidók iránti túlzott érdeklődést. Nem lehet minden problémát az ő számlájukra írni.

– Valóban? – A férfi nekitámaszkodott a kandallónak. – Tudtad, hogy amikor Wilson elnök Versailles-ba ment, százötven tanácsadót vitt magával, és közülük száztizenhét zsidó volt? A cionisták álltak a versailles-i szerződés mögött, s korunkban ennél nagyobb csapás még nem ért nemzeteket. Ezt jóvá kell tennünk.

Ruthnak az az érzése támadt, hogy Dahlberg tolmács nélkül is követi a beszélgetést.

– Nos . . . lehet – mondta Ruth –, de ez már a múlté. Egyébként egyvalamit még mindig nem értek: ha a zsi-

dók mégoly agyafúrtak voltak is, miért volt mindenki más olyan bárgyú?

Bell bekapta a horgot.

– Ez érdekes kérdés. Én német szempontból válaszolnék rá. Sokan közülünk azt tapasztalták, amikor visszatértek a háborúból, hogy az összes jó pozíciót – az üzleti, pénzügyi életben, az egyetemeken és a jogászok körében – a zsidók foglalták el, mialatt mi a lövészárkokban harcoltunk. A befolyásuk messze túlmutatott a számukon. Ezt a megbomlott egyensúlyt akarjuk mi most Németországban helyreállítani.

Dahlberg sűrű bólogatással árulta el magát.

Dunsinnan letette a poharát.

– Ruth, hallottál valaha egy dokumentumról, amelyet a Jeruzsálemi Vének Jegyzőkönyvének hívnak? Abban világosan lelepleződik az egész zsidó összeesküvés.

– De hiszen az hamisítvány volt. – A lány hangjába eddig nem hallott magabiztosság költözött. – Az orosz cár titkosrendőrsége hamisította, hogy lejárassa a forradalmárokat.

– Valóban? – kérdezte Dunsinnan gúnyosan. – És milyen tényekre alapozod ezt a feltételezést?

– A *New York Times*-ban állt fehéren-feketén. Emlékszem, micsoda vihart kavart.

– A *New York Times?* – kérdezte Dunsinnan egyre fokozódó gúnnyal. – És ha szabad érdeklődnöm, kinek a kezében van a *New York Times?*

– Csak nem azt akarod mondani . . .

– De, drága Ruthom, éppen azt akarom mondani . . .

11

London, 1937

Ruth nyugalmát egyetlen apró részlet zavarta meg: a postájára ragasztott amerikai bélyegek látványa. Egyszerű kisvárosok hangulatát árasztva különös erővel idézték fel számára az otthonát. Nem koronás fejeket ábrázoltak, hanem az Újvilág lendületéről árulkodtak, kérkedés nélkül. Európában ragályosan terjedtek a divatok: csábító divatok a kikapcsolódás területén és szélsőséges divatok a kormányzásban. Amerika, háromezer mérföldde l távolabb, mentes maradt ezektől a szélsőségektől. Boston az egyszerű dolgok s az egyszerű gondolkodás hazája volt. Ruthnak hiányzott. Kárpótlásul belevetette magát a munkába, búj ta a galériákat, könyvtárakba járt, művészettörténészeket keresett fel. A középkori művészetbe belefeledkezve végre megtalálta azt az érzéstelenítőszert, amit otthonról való távozása óta keresett. Londonban más volt a tavasz, mint amit ő ismert: nem volt világos választóvonal az évszakok között, úgy szivárgott be a városba, a szürke ködréteg lassan felszállt, s egy délelőtt arra lépett ki a British Museumból, hogy Bloomsbury egy csapásra levélbe borult. A fény elég éles volt ahhoz, hogy áttörjön az épületek között, s még az emberek ábrázata is felragyogott.

Dunsinnan Németországban volt, az anyja Skóciában. Ruth legalább hetenként egyszer találkozott Setonnal. Megfigyelte, hogy amikor a férfi beolajozta a haját, mindig akkor tűnt a legkomolytalanabbnak; nem tetszett neki olajozott hajjal, öregebbnek hatott, túl könnyen elvegyült a többi olajozott hajú férfi között, amint a Savoy Hotel báltermében keringtek. Akkor volt igazi önmaga, amikor nem használt hajolajat.

Ruth megsejtette, hogy a férfi a hajolaj és a keményített ingmell segítségével akar – valamilyen oknál fogva

– olyanná válni, mint a többiek, s ez idegesítette. Az olajozott haj egyetlen rakoncátlan fürtje Seton homlokába hullt, és máris megtörte a hatást.

– Teljesen kivagyok! – mondta Seton, miközben az asztalukhoz tartottak.

– Edward, sok antiszemita van Angliában?

– Miért kérdezed?

– Hallok bizonyos dolgokat innen-onnan. Amikor karácsonykor a várban voltam, Alastairen is felfedezni véltem ennek a kórnak a tüneteit.

– Attól tartok, mi is kivesszük belőle a részünket. Természetesen nagyon civilizált módon: golfklubokban, a hagyományos finom társadalmi keretek között, nem verjük nagydobra, de azért megvan. És persze ne feledkezzünk meg Mosleyról! Ő az alacsonyabb néposztályból származó fanatikusok kedvence. Egyébként azt hiszem, akkor már inkább Mosley módszerét tudom elfogadni, mert az legalább nyílt. Nem úgy intézi a dolgokat, mint a magasabb körök. – Úgy látszott, mondani készül még valamit, de meggondolta magát.

– Úgy látom, pihenésre lenne szükséged – mondta Ruth.

Seton megigazította a derekán az inget, és helyére rakta a rakoncátlan fürtöt. – Most meg miért mondod ezt? – kérdezte agresszíven.

– Fáradtnak látszol.

A férfi hívta a pincért, és rendelt még egy üveg pezsgőt.

– Nem vagyok fáradt. Legalábbis nem fizikai értelemben. Talán az emberekbe fáradtam bele. Egyes emberekbe.

Ruth még nem hallotta Setont ilyen hangnemben panaszkodni.

– Rossz napod volt az irodában? – kérdezte kissé pimaszul.

– Egy rohadt kupleráj ez az egész. Már bocsánat a kifejezésért. De megmondom neked, Ruth, hogy mi nyug-

talanít *igazán*. Hogy ez egy olyan kupleráj, amelyet valakik gondos munkával szerveztek ilyenné.

– Ez úgy hangzik, mint bármely kormány definíciója.

Seton fogta pezsgőspoharát és Ruthéhoz koccintotta.

– Ne is törődj vele. Elnézést, hogy ilyen rossz formában vagyok. Ebben az évben sok szórakozásra számíthatunk, épp jókor vagy itt. A koronázás meg csupa olyasmi, amihez nagyon értünk – parádék, repülőbemutatók, lóversenyek –, ópium a népnek, ami eltereli a figyelmet másról. Egészségedre.

Ruth nem tudta, hogyan kezelje a férfit ilyen hangulatában. Álmatlanul feküdt, s azon tűnődött, mi tulajdonképpen Seton munkája – erről sohasem beszélgettek –, s milyen egyéb titkokat rejt az élete. Néha – álom és ébrenlét határán – egy-egy villanásra úgy tűnt neki, hogy egy másik férfi képe próbál kibontakozni a semmiből, de valahányszor belenézett ennek a másik férfinak a szemébe, a kép semmivé foszlott.

Ekkor érkezett vissza Dunsinnan.

Ruth egyik este otthon ült, s nyitott ablaknál olvasott. Megszólalt a csengő; félig-meddig Setont várta, aki az utóbbi időben néha váratlanul is beállított. Ám az ajtóban Dunsinnan állt, kezében egy tucat vörös rózsával, a háta mögött, a biztonság kedvéért, ott téblábolt Fraser.

– Megjöttem – mondta, fellépése sokkal lendületesebb volt, mint Setoné.

Fraser, amikor látta, hogy Ruth fogadja a vendéget, csendben visszahúzódott. Ruth, miközben kezében a virággal bevezette Dunsinnant, először kissé bosszankodott, hogy elvonják a tanulmányaitól, de ez az érzése a változatosság varázsának hatása alatt azonnal eloszlott.

– Egy idegen... már lemondtam rólad – mondta Ruth, s megfogta a karját.

– Ó, ilyet sose tégy! – felelt a férfi, s körülnézett a szobában. – Szóval ez a te kis fészked. Nagyon csinos... és épp útba esik.

– Útba esik? Hova?

– A Claridge's-hez, ahova ma vacsorázni megyünk.
– Hát . . . – Egy röpke pillanatig még úgy tett, mintha habozna.
– Akkor ezt megbeszéltük.
Dunsinnan érkezése és jelenléte fellelkesítette, s világosan meg is látszott rajta, mennyire átengedi magát ennek az érzésnek. Dunsinnan az ablakhoz lépett.
– Szeretem a háztetőket. Órákig el tudnám nézni. Innen nagyon mutatós gyűjteményre nyílik kilátás. – Az ablakpárkányon ült szürke flanelnadrágban, hosszú lábait keresztbe rakta, s a lányra nézett; hátulról megvilágított alakja sötéten rajzolódott ki.
– Csodálatos vagy. Úgy látszik, jót tesz neked a munka. Nem is értem, miért hanyagoltalak el idáig. – Mosolygott. – Elnézést, hogy csak így rád törtem. Az az igazság, hogy megérkeztem, eszembe jutottál, és . . . számítottam rá, hogy itthon talállak.
– Örülök neki – mondta Ruth. – Iszol valamit?

Dunsinnant ismerték a Claridge's-ben. Egy kis emelvényen álló asztalhoz vezették őket az étterem sarkában, ahonnan jól láttak, s ahol őket is látták. A zongorista tavaszi ritmusokat játszott, könnyebb ruhákat lehetett viselni, az étel ellenállhatatlan volt, s Ruth sokkal többet ivott, mint szokott. Dunsinnan lehengerlően szellemes volt, s Ruth nevetgélve becsípett.
– Tudod, hogy a koronázás hihetetlenül nagyszabású rendezvény lesz? – Dunsinnan megpróbálta magára irányítani Ruth figyelmét. – Ehhez hasonló még sohasem volt. Szerencséd, hogy épp most vagy itt. Ki kell venni belőle a részedet . . . sőt, együtt kell kivennünk a részünket.
– Ascot meg hasonló marhaságok, mi? – Ruth spiccesen utánozta az angol kiejtést.
– Még annál is jobb. Valami egészen különleges. – Az „egészen" szót sejtelmesen elhúzta. – Flottafelvonulás lesz Spitheadnél.

– Mi . . . mi az a Spithead? Furán hangzik.

– Tavaly hajóval jöttél, igaz? A Southampton és a Wight-sziget közti szakaszt hívják így. Hosszú-hosszú mérföldeken keresztül minden tele lesz hajóval, a világ minden részéről érkeznek, ilyet még életedben nem láttál.

– Hmmm – duruzsolta Ruth, megpillantva a korai epret a desszertestálon.

– Eljössz velem? Meghívtak egy hadihajóra, egy zsebcsatahajóra, hogy onnan nézzem végig az egészet.

– Micsodára hívtak meg? – Ruth kuncogott. – Kinek a zsebébe?

– A Graf Spee-re – az Admiral Graf Spee-re. A német flotta legmodernebb hajója.

– Német? – Az eper egyszerre csak ott termett előtte. — Egy *német* hadihajó, itt?

– Úgy bizony. Minden nagyhatalom küld hajókat.

– És azt akarod, hogy elmenjek veled egy *német* hajóra?

Dunsinnan türelmes volt.

– Fogadás a flotta különvendégei számára. Pompás este lesz.

– Este?

– A díszszemle egész nap fog tartani, azután következik a tűzijáték.

– Nahát! – Ruth egy kissé tétovázott, majd így szólt: – Azt hiszem, nem utasíthatok el egy ilyen meghívást, igaz?

Ám a fejében egymást kergették a gondolatok. Ki lesz még ott a náci hadihajón? Amúgy elég ártalmatlanul hangzik. És óriási látványosságnak ígérkezik. Miért ivott olyan sokat? Hullámokban tört rá az ital hatása. Mindazonáltal, mire befejezték a vacsorát, képes volt szilárdan lépkedni, s így nem árulta el, hogy is érzi magát valójában. Arra gondosan ügyelt, hogy az épület előcsarnokában elváljon Dunsinnantől, minthogy Fraser figyelte. Arra gondolt, a férfi félig-meddig arra szá-

mított, hogy felhívja magához, de ebben nem volt egészen biztos. Dunsinnan mindenesetre jólnevelten vette tudomásul a dolgok alakulását.

Seton lehangoltan süppedt a díványba, olvasás közben összehajtogatta az újságot, ujjai elfehéredtek, úgy szorította.

– Hát ez siralmas!

Ő és Endmere egyedül voltak a Reform Klub könyvtárában. Délelőtt volt. A nyitott ablakon beáramlott a Pall Mall forgalmának zaja, s ez megnehezítette a beszélgetést. Az ablak mellett álló Endmere-nek szinte kiabálnia kellett:

– Ha valaki a náci szó helyett nemzetiszocializmust mond, abból már tudni lehet, mire megy ki a dolog.

Seton hangosan felolvasott egy részt az újságból.

– „Angliában nagyon sokan tévesen ítélik meg azt, amit a nemzetiszocialista kormány képvisel, különben a hangsúlyt nem a diktatúrára, hanem a nagy szociális kísérletre helyeznék, amelynek megvalósításán ebben az országban fáradoznak." – Abbahagyta és megismételte a mondatot. – „Nagy szociális kísérlet." – Ledobta az újságot. – Hát ez tényleg felháborító.

– Az új irányzat.

– Igen, ez nyilvánvaló. Neville Chamberlain az új miniszterelnök, s most ilyen talpnyaló beköszöntő beszédet tart Neville Henderson, az új berlini nagykövet.

– Clivedenben tapsviharral fogadják majd őket – mondta Endmere, és ellépett az ablaktól.

Seton szúrós tekintettel nézett fel.

– Gondolod, hogy azok az emberek folytatják a tevékenységüket?

Endmere félretolta az újságot, és leült a díványra.

– Hendersont ők választották, Phipps túl egyenes ember volt nekik. Ami azt illeti, egy kicsit utánanéztem Hendersonnak. Azt hiszem, most már tudom, hogy kezdődött. 1934. Jugoszlávia, Sándor király temetése. Hen-

derson volt a belgrádi emberünk. A temetésen történetesen Göring képviselte Németországot, közvetlenül a hosszú kések éjszakája után. Gyönyörű barátság bontakozott ki köztük. Hendersonról és a hájas emberről kiderült, hogy van egy közös szenvedélyük: a vadászat. Természetesen állatokra. – Endmere-nek nem sikerült humoros húrokat megpendítenie Setonban, de azért folytatta: – Fokozatosan véd- és dacszövetséget hoztak létre a jávorszarvasok kilövésére. Így azután, amikor szóba került, hogy Phippsnek utódot kell választani, felmerült Henderson neve, jóllehet akkor épp Argentínában volt. Nem kétséges, hogy kikkel rokonszenvezik.

– Értem – mondta Seton.

– Remélem, hogy tévedünk, mármint Chamberlainnel kapcsolatban. Ha nem . . . gondolni sem merek a várható következményekre.

II. Látogatások

12

La Manche csatorna, 1937. május

A spitheadi partszakasz vize végig zavaros, szürkészöld volt. A hatalmas hajók sora egész a horizontig terjedt. Ködfoltok tompították le a hajnal fényeit, a hajók és az óceán ugyanannak a sápadt színnek a különböző árnyalataiként hatottak. Hangok visszhangoztak egyik hajótól a másikig: egy-egy fémes kongás vagy tompa morajlás a vízfelszín alól, időnként a hajók és a part között cirkáló csónakok vékonyabb hangja, füttyentések s ahogyan az armada lassan életre kelt, egyre több emberi hang is. A formák egyre világosabban kibontakoztak: hatalmas, széles testű csatahajók körvonalai, amelyeket az ágyúk súlya szemmel láthatólag mélyen lenyomott a vízbe, s félig felmerült tengeralattjárók kikandikáló ceruzavonalai. A nagyobb hajók – méltóságukhoz nem illő módon – lámpafüzérekkel voltak feldíszítve, amelyek úgy hatottak, mint a vásári girlandok.

Ruth, még mindig kabátjába burkolózva, Dunsinnannel együtt felment az Admiral Graf Spee fedélzetére. Dunsinnan blézerében és fehér sáljában úgy festett, mintha a szomszédos jachtról sétált volna át a nagy hajóra. Tengerészek siettek el mellettük, pillantásra sem méltatva őket, a nagy csatahajó ébredésének rituáléja teljesen lekötötte valamennyit. Lábuk alatt szinte észrevétlenül brummogott a hatalmas hajómotor; a Graf Spee volt az első ilyen méretű hajó, amelyet gőz helyett dízel hajtott, s a fedélzetnek ezen a végén enyhe dízelolajszag terjengett.

Dunsinnan a vízre mutatott.

– Elég szomorú . . . hogy a te néped csak ezt a hajóroncsot tudta küldeni.

Az Egyesült Államok haditengerészetét a New York nevű csatahajó képviselte, amely jócskán túl volt már fénykorán, elavult felépítménye éles ellentétben állt a Graf Spee kecses vonalával.

– Azt hiszem, haditengerészetünk diszkrét akart maradni – jegyezte meg Ruth lojálisan.

Dunsinnan vállat vont, és humortalanul megjegyezte:

– Ez itt egy erődemonstráció. Itt számít, hogy az ember a legjobbat mutassa be, ami csak van neki. Nézd csak a Hoodot.

A Királyi Flotta legfontosabb csatahajójára mutatott, amely negyvenkétezer tonnájával a világ legnagyobb hajója volt. Egyikük sem tudta, hogy a Hood már veszélyesen elavult, páncélzatán kijavítatlan repedések húzódtak a festék alatt. Ám ezen a reggelen a felületes szemlélő számára félelmetes volt a kar duzzadó izma, amelyet most, a pszichológiailag fontos pillanatban erőfitogtatás céljából behajlítottak. Minden tengernagy tudta, hogy hajóját a többi admirális távcsöve végére tűzte, hogy titkosszolgálati tisztek raja lepi el a hajósort, azt remélve, hogy észrevétlenül juthatnak fel a vezérhajókra a diplomáciai testületek látogatásának örve alatt. Egyes haditengerészetek egész hajókat vagy egyes hajórészeket elzártak a nyilvánosság elől, de a németek a Graf Spee-t a Harmadik Birodalmat szolgáló új hajógeneráció nyilvánosan fitogtatott modelljéül választották.

Ruthra most, nappali világosság mellett mély benyomást tett a hajó sokoldalú teljesítőképessége. A Graf Spee-t a többi csatahajónál szilárdabbra tervezték, úgy, hogy sebessége, lőtávolsága és halálbiztos találati pontossága alkalmassá tegye rá, hogy kereskedelmi hajók között úgy garázdálkodhasson, mint a farkas a bárányok között. Előző este megtévesztően ünnepi külseje volt. Válogatott barátokat hívtak meg a fedélzetén ren-

dezett fogadásra. A náci lobogókat és propagandát mellőzték. A legénység, a fiatal tisztek simulékonyak voltak, és beszédesek, mint a gyerekek, akik büszkén mutogatják új játékszerüket. Conrad Pratzig kapitányt társasági jó modor és szakmai hozzáértés szempontjából semmi sem különböztette meg az angol Királyi Flotta tisztjeitől, ráadásul jól beszélt angolul.

Dunsinnan a tiszti szalon egyik sarkában állva az elfogyasztott pezsgő lelkesítő hatása alatt így szólt:

– Látod, ezek az emberek ugyanolyanok, mint mi. Elképzelhetetlen, hogy egy napon egymást akarjuk szétlőni a tengereken, nem?

Ruth végignézett a rokonszenves társaságon.

– Hát, ha ilyen embereken múlna . . .

– *Ők* tudják, ki az *igazi* ellenség. Nem itt van. Hanem keleten. Az oroszokat kell megállítani. – Dunsinnan elhallgatott, majd ismét körülnézett. – Mi, így együtt, legyőzhetetlenek lennénk.

Néhány fiatal tiszt feladata volt, hogy gondoskodjék a vendégek éjszakai elhelyezéséről. Ruth egy fémkabinban találta magát, egy priccsen aludt, amely alig volt nála nagyobb; hogy egy nagy termetű férfi hogy férhet itt el, azt nem értette. A vacsorától és a levegőtől kábultan úgy aludt, mintha altatót vett volna be, egészen hajnalig, amikor az emberek mozgása felébresztette.

Dunsinnan távcsövet adott a kezébe, azzal néztek át a Hoodra és a brit repülőgép-anyahajókra.

– Amikor ezt látom, nehezen tudom elhinni, hogy az embereket nyugtalanítja a flotta állapota – mondta Ruth.

Dunsinnan elgondolkodott.

– Igen, valóban úgy néz ki, mintha Britannia még mindig uralkodna a hullámokon . . . de lehet, hogy ez az utolsó nagy flotta, amit most magad előtt látsz. Ezek a hajók sokkal sebezhetőbbek, mint amilyennek látszanak . . . ha repülőgépekkel vagy tengeralattjárókkal támadnak rájuk.

– Szóval úgy gondolod, hogy a biztonságérzet hamis? – kérdezte a lány, s visszaadta a távcsövet.

– Talán.

A tiszti szalonban reggeliztek. Ruth úgy érezte, minden szem rá irányul az asztalnál. A jobbján ülő fiatal tiszt kifogástalan angolsággal Amerikáról kérdezte. Üde, férfias arca volt, jellegzetes germán vonásokkal. Az asztal másik oldalán Dunsinnan egy férfival beszélgetett, aki már a fogadáson feltűnt Ruthnak: kis termetű, zömök, arca, mint egy bazárkereskedőé, arcszíne után akár levantei, kiejtése után akár francia, modora után akár amerikai is lehetett volna, s mindehhez a szája tele volt hamisítatlan aranyfogakkal. Ez a feltűnő jelenség épp az ellentéte volt Dunsinnan tartózkodó konzervativizmusának. Ruthnak az volt a benyomása, hogy mostani beszélgetésük annak a folytatása, amelyet tegnap este kezdtek el, amikor ő már lefeküdt.

Reggeli után Dunsinnan bemutatta a férfit.

– Ruth, hadd mutassam be neked egy honfitársadat, Charles Bedaux-t.

Bedaux aranyfogait kivillantva közbevágott.

– No, nem vagyok született amerikai. De nagyon büszke vagyok, hogy megszereztem az állampolgárságot. Miss Dexter, Alastair már sok jót mondott magáról.

A férfi közelről hüllőszerűnek hatott, de Ruth azért mosolygott, s remélte, hogy nem látszik, mosolya menynyire erőltetett. A férfiból pacsuliszag áradt.

– Charlesszal van egy kis üzleti ügyem, kaptunk néhány érdekes hírt is. – Dunsinnan furcsán hamiskás pillantást vetett Bedaux-ra, ami egyáltalán nem illett hozzá. – De várnunk kell még egy keveset.

Bedaux vigyorgott.

– Igen, egy keveset. – A fedélzet felé lendítette a karját. – Pompás ez a ladik.

– Hajó – mondta Dunsinnan élesen.

Most már valamelyest sütött a nap, bár a felhők még

mindig nem oszlottak széjjel, s ahhoz képest, hogy Szent Iván-éjhez közeledtek, meglehetősen hűvös volt. A partról folyamatosan érkeztek a csónakok, amelyek a nagyobb hajókra szállították a vendégek csoportjait. Ruth svéd, török, holland, japán, román és orosz hadihajókat látott, és egy olyan ország – Észtország – tengeralattjáróját, amelyről még sohasem hallott. Hogy azonosítsák, meg kellett nézniük az országok zászlóinak könyvében. Egy hozzájuk hasonlóan tanácstalan német tiszt segített nekik keresgélni.

A Graf Spee mellett elhúzó csónakok utasai integettek, távcsövekkel meg fényképezőgépekkel néztek fel a nagy hajóra. Teljes díszben és nappali megvilágításban – ahogy a fehér fedélzetek visszatükrözték a fényt – a hajók színei kibontakoztak. A Spitheadnek nevezett csatornaszakasz teljes hosszában, mérföldeken keresztül hajók sorakoztak. A parton lévők izgatott kiáltásait a fedélzeteken is hallani lehetett.

Egy, a kikötőben horgonyzó utasszállító hajóról nagy társaság érkezett a Graf Spee-re. Von Blomberg vezette, egy magas, ősz német, aki érzéki férfi benyomását keltette.

Dunsinnan rámutatott.

– Hitler első számú tábornagya.

Brit politikusok csoportja jött vele, néhány nagykövet s egy fiatal nő, akiben Ruth azonnal Unity Mitfordra ismert. Von Blomberg karjába csimpaszkodott, gyönyörittasan turbékolt, minden „isteni" volt neki, s a hadihajót úgy tekintette, mint egy jachtot. Fürkésző pillantással méregette Rutht, de nem adta jelét annak, hogy felismerte volna.

Dunsinnan előírásosan bemutatta őket egymásnak. Blomberg behatóan, a női szépség szakértőjének szemérmetlen tekintetével méregette Rutht. Az erős rózsaillatot árasztó Unity Mitford vonásai eldurvultak azóta, hogy Ruth egy éve először találkozott vele a Belgraviában. Kellemetlen stílusa ájult lelkesedésbe vegyített po-

litikai zsargonból kerekedett ki. Többször intézett Dunsinnanhez és Blomberghez német mondatokat – Ruth úgy gondolta, szándékosan, hogy ő ne értse. Sokat beszéltek Dunsinnan kedvenc témájáról, a királyi és a náci flotta világuralmáról, a barátság és a megértés új szelleméről.

Az előfedélzeten vászonszékeket állítottak fel, hogy mintegy tribünről gyönyörködhessenek a díszszemlében. Amikor Ruth és Dunsinnan elhelyezkedett az első sorban, egy fiatal, szőke német fényképész tűnt fel, aki sántított.

Dunsinnan gondosan megformált pózt vett fel, egyik karját Ruth székének háttámlájára vetette.

– Azt hiszem, az *Illustrierte Zeitung*-tól jött – mondta.

A díszszemle a Királyi Flotta vezérhajóinak ágyúiból leadott huszonegy lövéssel kezdődött. Az üdvlövések visszhangoztak a víz fölött. Amikor az utolsó lövés hangja is elhalt, az első sor élén megjelent a Victoria and Albert, a királyi jacht, s ezzel megkezdődött a királyi szemle. A hadihajók a jacht fölé magasodtak, amely alkalmasabb volt folyami, mint tengerjárásra, hosszú hajlított orr-része a nagy hajózások korának világát idézte. Az ifjú király tengernagyi egyenruhában állt az előfedélzeten; az apró termetű, törékenynek látszó férfi – akit bátyja szexuális hajthatatlansága juttatott a trónra – fogadta a hajók legénységének köszöntését. Ruthnak a látványtól – maga is meglepődött rajta – könny szökött a szemébe.

A délelőtt előrehaladtával a nap hol előjött, hol elbújt, időnként pazar megvilágításba helyezve egy-két hajót a többi szürkeségével szemben. A Victoria and Albert útját szabályos alakzatokban megjelenő repülőgépek sora követte.

Dunsinnan Ruthnak adta távcsövét, hogy azzal nézze a légiparádét. Ruth figyelte a nyitott fülkében ülő pilótákat, s az árbocmagasságban elhúzó biplánokat.

– Öreg csotrogányok – mondta Dunsinnan.

– Kissé valóban ósdinak látszanak – mondta Ruth. Apja egy évtizeddel korábban túladott a hasonló gépeken.

A Graf Spee zenekara játszani kezdett egy napvédő ponyva alatt, ami valahogy egyáltalán nem illett a hely szelleméhez. Kiadós hideg ebédet szolgáltak fel. A légiparádé második szakaszát várták, de elfelhősödött az ég, ezért a folytatás elmaradt. Von Blomberg meghívta Dunsinnant és Rutht, hogy társaságával együtt menjenek át az utasszállítóra, amely mégiscsak kényelmesebb. Amikor elhagyták a Graf Spee-t, a zenekar még mindig játszott.

A társaságok összeolvadtak. Unity Mitford brit politikusok egy csoportját Münchenben eltöltött éveinek történeteivel szórakoztatta. Ruth talált egy üres kabint a nagy hajón, ahol még az este beköszönte előtt szunyókálhatott egyet. Dunsinnan, aki fáradhatatlan volt, elmélyülten beszélgetett von Blomberggel.

Ruth hideg verejtékben úszva ébredt. A kerek kajütablakon kikukucskálva látta, hogy közben besötétedett, s az eget a tűzijáték fényei borítják el. Órákig alhatott. Felment a büfébe, vacogott és egészen elgyengült. Az egyik pincértől rendelt egy konyakot. Fent a fedélzeten a pazar színorgiában kirajzolódtak a mulatozók körvonalai, a hajók a fénypetárdák szüneteiben fantom-flottaként hatottak. Az arcokat is a tűzijáték fényei villantották fel, s az egyik robbanásnál Ruth véletlenül megpillantotta Dunsinnant és Bedaux-t, akik a többiektől elkülönülve, az egyik sarokban üldögéltek. A pincér visszajött, s aggódó arccal megkérdezte:

– Jól érzi magát, kisasszony?

Ruth sápadtan mosolygott.

– Igen, köszönöm, de talán kérnék még egy konyakot.

Amikor Dunsinnan rátalált, már lázas volt. A férfi elnézést kért, amiért elhanyagolta, s attól fogva semmivel sem törődött, csak az ő ápolásával. Hívtak egy orvost, aki influenzára gyanakodott. Dunsinnan kivitte Rutht a

partra, egy szállodába, magas láza miatt két napig ott kellett maradnia. Azután, plédekbe burkolva, Dunsinnan a Bentleyvel visszavitte Londonba, az Eaton Square-i házba. Csak egy héttel később térhetett vissza a saját lakásába, s akkor is csak ágyba kívánkozott. Dunsinnan, miután szerzett egy szobalányt, aki az ellátásáról gondoskodott, sűrű bocsánatkérések közepette Franciaországba távozott.

Seton, aki egy darabig szintén távol volt, Londonba érkezve morcos beteget talált. Az energikus cockney szobalány megszállottan hitt a hirdetéseken látott gyógyszerekben; legjobban azokat kedvelte, amelyek a busz oldalára voltak kiragasztva. Amikor azonban egyszer szabadnapot vett ki, Ruth a forró vízzel kevert konyak módszeréhez folyamodott. Ettől vörös foltok jelentek meg a bőrén. Épp azon vitatkoztak a szobalánnyal, hogyan kezeljék ezt az új tünetet, amikor Seton megérkezett.

A szobalány gyanakodva nézett rá, bár Fraser nyilvánvalóan felengedte; a lány és Fraser ugyanis szövetkezett Ruth védelmére. A szobalány hamar rájött, hogy Seton valamiféle tekintélyt képvisel, ettől túlzottan is tiszteletteljes hangnemre váltott, de – hajthatatlan puritán lévén – szemében ott maradt a gyanakvás.

– Nos – mondta Seton halvány mosollyal –, úgy nézel ki, mint aki nagyon sajnálja magát. – A szobalányhoz fordult: – Köszönöm, elmehet. – A lány elhúzta a száját, Ruthra pillantott megerősítésért, és kiment, bár sehogy sem fért a fejébe, hogy egy idegen férfi ott marad asszonya hálószobájában.

Amikor becsukódott az ajtó, Seton így szólt:

– Azt hiszem, a Mayfairt eleve bűnös helynek tarthatja. Tulajdonképpen mi bajod?

– Semmi komoly. Nyári influenza. A nehezén már túl vagyok, legalábbis az orvos azt mondja, csak gyöngének érzem magam, és ki nem állhatom azt a vacakot, amit adnak. Árpanyáknak hívják.

– Hát nem sok öröm van abban, ha az ember egyedül betegeskedik. – Seton észrevette a vörös foltokat a bőrén.

– Nem . . . valóban nem sok.

A férfi még mindig a kislányt látta benne.

Ruth a gondolataiban olvasott, s feljebb csúszott a párnán. – Most nehogy elkezdj kényeztetni, azt nem tűröm.

A férfi felengedett, kényelmesebben helyezkedett el a takarón.

– El tudom képzelni, milyen nehéz beteg vagy.

– Az attól függ, hogyan kezelnek.

– Hát, igen . . .

– Egyébként hol voltál? – kérdezte a lány szemrehányóan. – Még mindig teljesen elnyűtt vagy.

Seton rájött, hogy Ruth – gondosan ügyelve, nehogy bármiben is rá legyen utalva – ügyesen megpróbálja felcserélni a szerepeket.

– Valóban? – Tökéletesen értették egymást. Seton felállt az ágy széléről, és odahúzott egy széket. – No, hát mesélj nekem Spitheadről meg arról, hogy sikerült enynyire megsajnálnod magad. Ez ugyanis nem vall rád.

Így, olajozatlan hajjal őszebb volt. Ez tetszett Ruthnak.

Hát ide jutottak: egy közönséges lelkész; egy faládából hevenyészett, asztalterítővel letakart oltár; egy francia orgonista, aki azon fáradozott, hogy megtalálja a megfelelő hangnemet az *Ó, igaz szeretet*-hez; hét angol vendég, egy amerikai nagynéni, egy amerikai pártfogó a feleségével; egy reneszánsz kastélyimitáció Franciaországban s a tulajdonosa, egyben vendéglátójuk: Charles Bedaux. A vőlegény hat hónappal ezelőtt még Anglia királya volt. Az oldalán álló Wallis Simpson iránti hűséges szerelme most végre hivatalosan is beteljesülést nyer, amikor a lelkész – akit ideutazásáért két angol püspök is kiátkozott – északias kiejtéssel felolvassa a

házassági szertartás szövegét, s a válaszokra vár, amelyek halkan, de érthetően hangzanak el.

A kis világoszöld szoba ridegségét feloldották, a helyiséget illattal töltötték be Mrs. Constance Spry virágkompozíciói. Két fényképész dolgozott, egy gyors kezű francia s az elegánsabb, fiatal Cecil Beaton. A windsori herceg általában sokat adott a külsőségekre és az öltözködésre, de erre az esküvőre meglehetősen szedett-vedett ruhák voltak jellemzőek. Csupán egyetlen vendég, Randolph Churchill viselte az előírásos szalonkabátot, amely egyébként kötelező lett volna, ha az eseményre nem egy ilyen menekültszertartás keretében kerül sor, hanem a Westminster-apátságban. A teremben a menyasszony volt a legnyugodtabb, aki megőrizte királyi méltóságát, míg a vőlegény még mindig szenvedélyes szerelmesként viselkedett.

Az esküvő után a vendégek pihentek egy kicsit, s még néhányan csatlakoztak hozzájuk, köztük Dunsinnan is. Sötétedéskor a Rolls-Royce elhagyta a Château de Candét, a nyárfákkal szegélyezett úton elvitte őket a homályos bizonytalanságba, a feledésbe.

Dunsinnan átérezte a helyzet tragikumát, amikor a Rolls-Royce kigördült.

– És most mi lesz velük? – kérdezte Bedaux szónokian.

– Megváltozik az életük, egyszer s mindenkorra – felelte Dunsinnan.

Valaki közbeszólt:

– Mit csinálnak az angolok a leköszönt királyokkal?

– Erre még nem volt példa – mondta Dunsinnan.

– Egy ilyen asszonyra nem volt példa – csattant fel valaki más.

– Attól tartok, így van.

Dunsinnan csak addig maradt, ameddig a jó modor megkövetelte, azután Tours-nak vette az irányt. Lady Tavernert a szállodában hagyta. A teraszon vacsoráztak, s Dunsinnan elmesélte, milyen volt az esküvő.

– Kár, hogy nem mehettem el veled – mondta az asszony –, végül is, ha Randolph ott lehetett, s mindenki tudja, hogy ő írni is fog róla . . .

Dunsinnan érthetetlen választ motyogott.

– Azt mondtam – makacskodott az asszony –, kár, hogy nem lehettem ott veled. Kinek lett volna ellene kifogása?

Dunsinnan a borospohara fölött ránézett.

– *Nekem.*

– Nagyon szépen köszönöm! – hangzott a rekedtes válasz. – Ismerem a diszkréció iránti szenvedélyes rajongásodat, de miből gondolod, hogy az emberek nem tudnak a kettőnk dolgáról?

– Drága Margerym – mondta a férfi minden eddiginél ingerültebben –, azt hittem, ismered a szabályokat. A diszkréciónak épp az a nagy titka, hogy tudni kell, kivel szemben legyünk diszkrétek.

Az asszony minden tartózkodást félretéve nekitámadt.

– Szabályokat? Miféle rohadt szabályokat? Azt, hogy engem a szőnyeg alatt tartasz, közben meg nyilvánosan villogsz azzal az amerikai kurvával?

A férfi letette a szalvétáját.

– Hallottam, hogy elvitted Spitheadbe. Nagyon szép. Őt persze körbehordod előkelő társaságodban, de engem nem viszel magaddal . . .

Ahogy kimondta, máris tudta, hogy túl messzire merészkedett.

A férfi felállt.

– Rendezem a számlát. Reggel ne kelj korán, fölösleges. A vonattal elutazhatsz.

A királyi légierőnek több szerencséje volt az időjárással, mint a haditengerészetnek. Öt párhuzamos repülőkötelék jelent meg a hendoni repülőtér fölött, minden köteléket tíz, egyenként öt gépből álló alakzat alkotott, összesen kétszázötven gép volt egyszerre a levegőben.

A motorok zúgása minden más hangot elnyomott. Meleg volt, az ég tisztán ragyogott. Ruth és Seton – mindketten tenyerükkel formáltak ellenzőt a szemük fölé – törzsi ruhába öltözött arab nézők csoportjába kerültek, s volt ott egy olyan ember is, akinek öltözéke a brit merevség paródiájának tűnt: Csicsibu herceg Japánból frakkot és fényes selyemcilindert viselt. Az erődítés felé tartó bombázórajt figyelték; az építményt hamarosan robbanások sorozata döntötte össze.

– Egy kis beugrató – súgta Seton Ruthnak. – A bombák nem valódiak. A robbanótölteteket az erődben helyezték el.

– Gyalázat! – Ruth élvezte, hogy osztozik a titokban.

Seton most először avatta be munkája egy részletébe. Egy sátorban megrendezett ebéden találkozott a légierő első számú embereivel. Luftwaffe-tisztek is akadtak szép számmal, s egy arc, amelyre a múlt hétvégéről emlékezett: Baron William de Ropp serényen igyekezett összeismertetni a brit és a német tiszteket.

A napsütéses idő, az, hogy betekintést nyerhetett Seton világába, a program komikus mozzanatai – mindez visszaadta Ruth életkedvét. Amikor odamentek a kocsihoz, egy kétüléses M. G.-hez, megkérte Setont, hogy eressze le a vászontetőt.

– Biztos, hogy nem árt meg?

– Teljesen jól vagyok. Ne csapj már akkora hűhót körülöttem!

Visszafelé Londonba túl nagy volt a zaj ahhoz, hogy beszélgetni lehessen, de Seton tudta, hogy a lány időnként felé fordul és ránéz, s ettől szinte nőcsábásznak érezte magát. Évek óta nem fordult elő, hogy utasa lett volna a kétszemélyes M. G.-ben.

Az Eaton Square-i nagy ebédlőasztalnál csak hárman ültek: Ruth, Dunsinnan meg az anyja. A kristály gyertyatartó visszatükrözte a nyári alkony kései fényeit. A szoba méretei miatt itt még a leghalkabb hang is

visszhangzott. Két szobalány és egy inas vágott keresztül a termen, s a beszélgetés abbamaradt, míg ki nem mentek. Az inas maradt utolsónak, miután kitöltötte a vörösbort, arra várt, hogy Dunsinnan elbocsássa. Lady Dunsinnan enyhén ingatta a fejét, szeme – valami belső elégedettség hatására – átszellemülten fénylett; kivonta magát a társalgásból, csupán szemlélő kívánt lenni. Az alkony vöröses fénye beszűrődött az ablakon, megvilágította fél arcát, amúgy is kipirult bőrének még mélyebb árnyalatot kölcsönözve.

Dunsinnan úgy beszélt Ruthszal, mintha anyja ott sem lett volna; udvarló, bensőséges hangnemben. A vörösbor zamata felizgatta érzékeit, az asztal túloldalán ülő Ruth pedig még a bornál is jobban felizgatta.

– Miért vagy olyan komor? – kérdezte, poharát emelve.

– Ó, semmi – felelte a lány szórakozottan, a pirítóst és a bort kóstolgatva. Minden apró mozdulat – amikor a pohár az asztalhoz, a kés a tányérhoz, a szalvéta az ajakhoz ért – túlzott jelentőséget nyert a terem akusztikája miatt. Ruth úgy érezte magát, mint egy halotti toron.

– Azt hiszem, túlságosan felkavartak az újsághírek – folytatta.

– Hát ez komoly hiba. Például mi?

– Spanyolország. A bombázások. A Guernicáról szóló hírek. Még mindig arról beszélnek.

– Nehogy elhidd azt a sok hazugságot, amelyek atrocitásnak próbálják beállítani a történteket. A *Times*-ban volt erről egy nagyon jó cikk. Állítólag az igazán komoly károkat azok az aknák okozták, amelyeket a saját útjaik alatt helyeztek el.

– Tulajdonképpen mi van Spanyolországban? Szerintem senki sem figyel oda igazán, vagy igen? – A kérdés kétélű volt, részben érdeklődő, részben szemrehányó.

– *Néhányan* azért odafigyelnek. – A válaszból kicsendülő gúny a kérdés szemrehányó részének szólt. –

A Bloomsbury-kör például egy csapásra megszabadult összes kommunista költőjétől.

Ruth perverz érdeklődéssel visszatért a kérdés első feléhez.

– Komolyan, kérlek. Nem értem a kifejezéseket. Nacionalista és köztársasági, mit jelentenek igazából ezek a szavak?

Dunsinnan némi habozás után belefogott a magyarázatba.

– Orosz típusú forradalomként kezdődött. A vörösök átvették a hatalmat, majd fellázadt a hadsereg vagy legalábbis egy része. A zavart az okozza, hogy a hadsereget nevezik lázadóknak, amikor valójában ők a lojálisak. Most nacionalistáknak mondják őket.

– A nacionalisták valójában *fasiszták?*

– Falangista a nevük. – Mosolyával elismerte, hogy a helyzet egyre bonyolultabb. – De mi valóban őket segítjük.

– *Mi?*

– Ez nem úgy van, mint a vörösöknél. Franco nem szereti az Olaszországból és Németországból érkező parancsokat, ő nem egy báb. De szüksége van külső segítségre.

– Milyenfajta segítségre? – Ruth agya egyre tisztább lett, gondosan ügyelt Dunsinnan minden szavára.

– Fegyverekre, repülőgépekre.

– És mi közöd neked mindehhez? Azt hittem, a németek segítenek nekik.

A férfi belekortyolt a borába.

– Ó, egy s mással én is tudtam segíteni, például nyersanyagokkal.

– Még mindig nem értem, Alastair. Miért kell más embereknek beleavatkozni, és elkötelezni magukat? Miért érzi úgy egy New Jersey-i kölyök, hogy oda kell mennie, állást kell foglalnia? Ezt egyszerűen nem értem.

– Előbb vagy utóbb mindannyiunknak el kell dönte-

nünk, hogy egyik oldalra állunk-e, vagy a másikra. Ez a világ rendje.

– De milyen választási lehetőségek vannak?

– Csak két út lehetséges: a kommunizmus vagy a fasizmus.

Ruth eddig csak kérdezett, de most a hangja sokkal nyomatékosabbá vált.

– Ugyan, ne tréfálj! Nem gondolod, hogy nagyon leegyszerűsíted a dolgot? És ha az embernek egyik sem tetszik?! Ha amerikai vagy, vagy angol, a kérdés nem így vetődik fel. Ez nem a te harcod.

– Ó – Dunsinnan fölényesen kezdte, de azután más hang mellett döntött, előrehajolt, s nyomatékosan mondta: – A közöny olyan luxus, amelyet többé nem engedhetünk meg magunknak. Ezt mindenkinek meg kell értenie. Teljesen világos, hogy melyik oldal felel meg a *mi* érdekeinknek, s melyik nem. Efelől nincsenek többé kétségeim.

Élvezettel kortyolt bele a borba, hosszan ízlelgette, azután halkan így folytatta:

– Ruth, el kell jönnöd Németországba. Azt hiszem, akkor megértenéd.

Lady Dunsinnan keményen csapta poharát az asztalhoz.

– Ó, igen! – mondta, s nem nézett egyikükre sem. – Akkor sok mindent megértenél.

13

A hőség hirtelen tört be Berlinbe, ahogy szokott, a forró levegő megrekedt, és meg sem rezdült; egy menedék maradt a hőség elől: ha az ember elhagyta a várost. Canaris még az irodáját sem tudta elhagyni. Két titkárnője késő este hagyta ott, s reggel ugyanott találták; miután a fém mosdótálban megmosakodott, most épp az arcát dörzsölgette a törülközővel. Egy kézmozdulattal

elküldte az első lányt, de az makacs ragaszkodással visszajött, kávét és meleg süteményt hozott neki. A reggeli rendetlenség szinte otthonossá tette az irodát a korai megvilágításban: a fal mellett lévő heverőn egy gyűrött lepedő, nyitott erkélyablakok a levegő beáramlásának meddő reményében, rendetlen íróasztal teleszórva az éjszaka érkezett üzenetekkel. Hitler-kép nem volt a szobában, ellenben volt egy Francóról, valamint egy Seppl nevű néhai dakszliről, a jelenleg épp távol lévő mostani két dakszli elődjéről.

Bejött a második lány is, kezében tükörfényes felületű fényképek sorozatával. Óvatosan közeledett az asztalhoz, tudta, hogy a főnök ma reggel csípős hangulatban van. Canaris elvette a képeket, anélkül, hogy ránézett volna a lányra, s hagyta, hogy egészen az ajtóig elmenjen, amikor halkan megszólalt:

– Nem vagyok nyomorék. Nem kell itt lábujjhegyen járni. Egyébként tetszik az új ruhája.

A lány megfordult, s a válla fölött rámosolygott.

Canaris egy darabig tanulmányozta a képeket, majd megnyomta az asztalán lévő csengőt.

– Szóljon Piekenbrocknak, hogy jöjjön be. Most rögtön.

Piekenbrock egy csomó távirattal a kezében találta főnökét.

– Kíváncsi vagyok, hogyan fogadja majd ezt a Wermacht vezérkara – mondta Canaris, s átadta a táviratokat Piekenbrocknak. – A Vörös Hadsereg összes vezetőjét meggyilkolták. Vérfürdőt rendeztek. Sztálin új jelentést adott a „tisztogatás" szónak. És nézze meg a vádakat: kollaborálás Németországgal a kormány megdöntésére, s bizonyítékképpen *a mi aktáinkból származó* dokumentumok.

Piekenbrock felpillantott a táviratokból, lassan fogta fel, mire céloz Canaris: – Csak nem azt akarja mondani . . .?

– Emlékszik rá, hogy nemrég tűz ütött ki a dokumen-

tációs részlegünknél. És mi tűnt el? Hamisíts egy bizonyítékot, s azután használd fel . . . ez a Gestapo klasszikus módszere.

– Heydrich?

– Már korábban is megpróbálta megszerezni azokat az aktákat. – Canaris visszament az íróasztalához, s elcsigázottan a székébe süppedt. – Van azért valami jobb is. Nézze meg von Klagen fotóit.

Piekenbrock letette a táviratokat és kézbe vette a fényképeket.

– Különösen a Hoodot figyelje meg – utasította Canaris. – A felső fedélzeti páncélzathoz hozzá sem nyúltak, ugye látja? Hihetetlen, épp olyan, mint 1918-ban volt, amikor még nem léteztek a új robbanólövedékek. Egyetlen jól irányzott lövés, és pufff! Másodpercek alatt a levegőbe röpül az egész – a lőszerraktár pont alatta van.

– Von Klagen jó munkát végzett.

– Igen. – Canaris elgondolkodva tűrte be az ingét. – Ez a fiatalember jó benyomást tett rám. Itt van? – Piekenbrock bólintott.

– Szerencse, hogy épp Patzig a Graf Spee kapitánya. Nagyon segítőkésznek bizonyult. Nézze meg azt a csoportképet, ott lent – Canaris várt, míg Piekenbrock megtalálja. – Az az egész csoport . . . Mit csinálnak azok az emberek?

Von Klagen épp az egyik lánnyal kávézott a Központi adatnyilvántartóból, amikor rátaláltak; otthagyta a lányt a beszélgetés kellős közepén. Canaris a hőség ellenére vastag pulóvert húzott az inge fölé. Hellyel kínálta von Klagent, majd az íróasztala elé lépett, s nyitott tenyérrel hátratámaszkodott.

– Olvastam a jelentését, és láttam a fényképeket. Kitűnő munka. A fedőfoglalkozása biztos, hogy nem keltett gyanút?

– Nem, Herr Admiral.

– Rendben van. – Canaris előhúzta a csoportképet. – Talán tudna ehhez valami magyarázatot fűzni.

– Miss Mitforddal és von Blomberggel kezdtem, az ön utasításainak megfelelően. Ők mutattak be a többieknek. Az a férfi ott középen, olyan főkolomposféle. Lord Dunsinnan.

– Ismerem a nevét – mondta Piekenbrock.

– Szerepelt abban a feljegyzésben, amelyet Bormann küldött Reithingernek fél évvel ezelőtt – mondta Canaris. – Heydrichhel találkozott Svájcban. Igen, folytassa.

– Ez a lány Dunsinnannel – mondta von Klagen –, ez a sötét bőrű lány izgat engem. Többször láttam már máshol is, Seton ezredessel.

Canaris megdörzsölte az orrát, ellépett az íróasztaltól, hogy kinyissa az ablakot. Egy pillanatig kinézett, majd visszafordult a többiekhez.

– Lehet ez véletlen? Alig hiszem. Akkor viszont mi folyik itt? Mitford és Dunsinnan mindent elkövetnek, hogy elnyerjék a tetszésünket. Ez sikerül is nekik. Most már azt is tudjuk, hogy Seton mit csinál. De... mi ennek a lánynak a szerepe? A kapcsolat olyan szembetűnő, hogy nem lehet csak úgy átsiklani felette.

– Mindössze annyit tudunk, hogy mit nem tudunk – mondta Piekenbrock, aki kedvelte az ironikus megjegyzéseket.

– Pontosan. – Canaris von Klagenre nézett. – Mostantól egy percre se tévessze szem elől ezt a Lord Dunsinnant. És a lányt se. Mindent tudni akarok róla, *mindent*, amit csak meg tud szerezni, anélkül, hogy lelepleződjön. Ahhoz túl fontos a maga munkája.

Amikor von Klagen elment, Canaris Piekenbrockhoz fordult.

– Miért van az, hogy mindig azok az emberek nyugtalanítanak a legjobban, akik a legjobb barátainknak valljá magukat?

Az Obersalzburgban, a hegyen megrendezett konferencia meglehetősen fárasztó volt. Hitler egyre világosabban kinyilvánította ellenséges indulatait tábornokaival szemben. Emlékezetükbe idézte korábbi ígéreteiket, s a fejükre olvasta őket. Ilyen alkalmakkor Canaris gondolatban összeállította azt, ami sohasem kerülhetett bele egyik aktába sem: a róla kialakított kórképét; már most érezte, hogy saját fennmaradása attól függ, milyen helyet foglal el ebben a bizonytalan udvartartásban, mikor mit ejtett ki a száján, hogyan reagált a támadásokra. Hitlert – aki szeszélyes volt, akinek a figyelmét semmi sem kerülte el – Canaris zavarba ejtően ellentmondásos jelenségnek tartotta; időnként őrültnek látta, máskor zseninek, aki többnyire közhelyek és elmés ravaszságok között lavírozik. De míg a többiek megrettentek, Canaris nem hagyta magát megfélemlíteni.

Ezen a délutánon, amikor a többiek távoztak, Hitler intett Canarisnak, hogy maradjon.

– Tengernagy, beszéljen nekem részletesebben Spanyolországról, az ottani egyházról. – A nagy ablaknál lévő székre mutatott. – Foglaljon helyet.

Ahogy leültek egymással szemben egy alacsony, kerek asztal mellé, Hitler megkérdezte:

– Milyen fontos szerepet játszik a katolikus egyház ebben a háborúban?

– Nagyon fontosat. Az egyház a kommunizmus terjedésének igazi gátja. Ezt Franco is tudja. Látta azokat a képeket, amelyeket a vörösök által kifosztott templomokról közreadott?

Hitler Canarisra függesztette a tekintetét.

– Olyan templomokról is láttam képeket, amelyeket Franco bombáztatott le.

Canaris állta a kifürkészhetetlen pillantást.

– Minden háborúban előfordulnak véletlenek, Führerem. A bombák még nem tudnak különbséget tenni a templomok és a kommunisták között. Ezt még Göring sem tudja elérni.

Hitler nevetett. Minden Göring ellen irányuló nyílhegy utat vágott a humorérzékéhez. Egy darabig szótlanul ült, kinézett a hegyekre, mintha ihletet várna valahonnan. Azután megszólalt.

– Tudja, tengernagy, én katolikusnak születtem. Meg kellett parancsolnom Göringnek és Goebbelsnek, hogy maradjanak meg az egyház kötelékében. Ugyanakkor Himmler arra ösztönzi az embereket, hogy ugorjanak ki, mert az egyház bírálja a pártot. Ez rövidlátásra vall. – Ismét elhallgatott, majd megint Canarishoz fordult. – Az embereknek azt kell látniuk, hogy Isten a mi oldalunkon áll. *Ha a pápa nem is.*

Hirtelen energikusan felpattant, az ablak mellé állt, s kinézett az Untersbergre. Canaris melléje lépett.

– Tudta azt maga, hogy Európa egyszer majdnem az arabok kezére került? Képzelje csak el! Beduinok jöttek a sivatagból, Arábiából, s eljutottak Franciaország közepéig, mire megállították őket! Gyakran gondolok erre. Milyen energia ösztönözte őket? *A hitük!* Micsoda hit lehet az, amely az egyszerű sivatagi törzseket ilyen messzire el tudta hajtani! Bár mi is találnánk egy ilyen hajtóerőt!

Canarisra nézett, e gondolat hatására megszállottság költözött a tekintetébe.

– *Tudja, az a mi nagy szerencsétlenségünk, hogy rossz vallást választottunk!*

Távolról, ha az ember megpillantotta a kicsi embert a megtermett ló hátán, úgy nézett ki, mintha a lova irányítaná Canarist. Pedig valójában ügyes lovas volt, s minthogy minden hajnalban megjelent a tiergarteni istállóknál, lassan részévé vált az ébredő város képének Berlinnek ebben a központi negyedében. A lovaglást szintén az álmatlanság ellenszereként használta.

Mostanában igyekezett minél többször kilovagolni Ludwig Beck vezérkari főnökkel. Külső megjelenésében Beck Canaris szöges ellentéte volt: le sem tagadhat-

ta volna, hogy porosz, a lovassági kiképzés precizitásának eredményeképpen teste minden egyes porcikáját kemény feszesség jellemezte. És mégis közös hangot találtak. Canaris úgy érezte, hogy ez a puritán, talpig becsületes ember valamiképpen próbára akarja tenni, azért vet fel bizonyos témákat, hogy őt szóra bírja.

– Hisz a blitzkriegben? – kérdezte Beck.

– Ez Spanyolországban fog eldőlni. Ragyogó kísérleti lehetőség.

Beck a gúnyos megjegyzést egyetlen szemöldökrándítással nyugtázta.

– A bombázás csak része az egésznek. A lovasságnak befellegzett. Hallotta, hogy az új szentírásban tankok és zuhanóbombázók szerepelnek.

Végiggaloppoztak a sugárúton, a hőségben üdítően hatott rájuk egy kis légmozgás.

– Először merre: nyugatnak vagy keletnek? – kérdezte Canaris.

Beck megsarkantyúzta a lovát.

14

Dunsinnan Németországban egészen más emberré vált. Ruth ezt a megállapítást apró részletekből szűrte le: abból, ahogyan a csomagjairól gondoskodott az állomáson, s abból, milyen bensőségesen ismerte a nyelvet és a szokásokat. Magabiztosabb volt, könnyedebb, otthonosabban mozgott az emberek között, talán még kissé bőbeszédű is lett. Amikor folyékony németséggel beszélt, látszott, hogy ez a nyelv felel meg az egyéniségének, mintha valójában itt talált volna magára. Ruth e felismerés kapcsán jött rá arra, hogy a másik Dunsinnan állandóan ezt az egyéniségét szerette volna megvalósítani. Ez nem jelenti azt, hogy olyan volt, mint egy kaméleon, aki a környezetének megfelelően változtatja a színét. Míg Angliában képtelen volt teljesen beleol-

vadni az ottani környezetbe, addig az itteninek annyira részévé tudott válni, mintha itt született volna.

Ruthon – miután minderre rájött – átfutott valami előérzet, mintha átlépett volna valamilyen határt. Amikor Dunsinnan kiment elé a müncheni állomásra, a kocsiban, a Négy Évszak szállodába vezető úton nem volt sem túl bizalmas, sem túl távolságtartó, csupán – talán a német jó modor újabb jeleként – körültekintően korrekt, mintha anyja távolléte nem lazításra, hanem még kifogástalanabb magatartásra ösztönözné. A férfi a lányt figyelte, aki a várossal ismerkedett.

– Itt összekötheted a kellemest a hasznossal – mondta –, végül is ez a város a te korszakodból való.

Ruth előtt egy középkori városkép körvonalai bontakoztak ki, barokk templomtornyok, piros sátortetős házak, rusztikus oromzatok, kupolák, tornyok – s időnként az új rend jelei. Az utcák nedvesek voltak, vihar utáni frissesség áradt belőlük.

A szálloda előcsarnokában sok angol szót hallott, mégis kívülállónak érezte magát: egzotikus figurának, aki csupán egy nyelven beszél. Dunsinnan diszkréciója a szobafoglalásban is megnyilvánult. Magának egy kertre néző hatalmas lakosztályt tartott fenn, Ruthnak kisebb szobákat rendelt, ugyanazon az emeleten, néhány ajtóval távolabb. Miután parancsokat adott a londinereknek, gondosan kimért hangnemben megszólalt.

– Ha nem vagy túl fáradt az utazás után, úgy gondoltam, vacsorázhatnánk itt, az én lakosztályomban; természetesen csak ha van hozzá kedved.

– Remek. Csak kérek előbb úgy két órát a magam számára. – Még nem tudott felülemelkedni azon az érzésen, hogy itt neki minden idegen, s örült, hogy együtt lesz Dunsinnannel.

Sokáig ült a fürdőkádban, élete korábbi hirtelen váltásaira gondolt, s úgy találta, képtelenség, hogy máris honvágya van. A Cape Cod-i nyár emléke nem hagyta nyugodni: most jött rá, hogy az ottani elszigeteltségben

menedéket talált akkori önmaga, akivel nem azonos többé.

Öltözködés közben – alsószoknyát vett, rá habos harangszoknyát, s hozzá magas nyakú blúzt – Dunsinnan járt a fejében. Tartózkodó illedelmessége szórakoztatta.

Dunsinnan világosszürke öltönyt, fehér inget és kék nyakkendőt vett fel. A jegesvödörben egy üveg moselle-i feküdt.

Ruth szétterítette a szoknyáját, s leült. A férfi töltött neki egy pohár bort.

– Megengeded, hogy ezt lerúgjam? – Ruth a cipőjére mutatott. – Az utazás leginkább a lábamat viselte meg.

– Csak nyugodtan. – A férfi mosolygott. – Hosszú utad volt.

– De érdekes.

– Igen. Nem olyan, mint a múltkori utunk Skóciából jövet.

– Messze vagyunk Skóciától.

– Ezt miért mondod? – kapta fel a fejét a férfi.

– Hát, ilyen rövid idő alatt is észre kellett vennem, mennyire otthon érzed magad itt. S aligha tudok elképzelni még egy helyet, amely . . . – a megfelelő kifejezést kereste –, amely jobban *különbözne* Skóciától, mint ez. Arra próbálok rájönni, mi az, amit itt vonzónak találsz?

Dunsinnan belekortyolt a borába, s a lányra nézett.

– Ez nagyon bonyolult kérdés. De válaszolok rá, ha tudok. – Előrehajolt, a borospoharat a kezébe vette. – Apám mindig nagyban szemlélte a világot. Az ő apja szívesen játszotta a földesúr szerepét, a birtok elég gazdag volt, s ez kielégítette. De az én apám reálisan nézte a dolgokat. Ő meglátta a nagy lehetőségeket, és ki akarta venni belőlük a maga részét.

Ruth arra gondolt, Dunsinnan ezzel a komoly arckifejezéssel furcsamód fiatalabbnak hat, mint máskor.

– Én, természetesen, nem nagyon ismertem az apámat – folytatta. – Senki sem ismerte, csak anya, a maga különös módján. Mindenesetre Skócia kicsi volt neki, s

amint a fényképeken láttad, számos érdekeltségre tett szert. – Dunsinnan komolysága egy villanásra felengedett. – A baj csak az volt, hogy a munkák befejezésére sose maradt elég ideje.

Elhallgatott, ismét bort töltött a lánynak.

– Volt idő, amikor azon rágódtam, hogy kövessem-e a példáját, vagy elégedjek meg azzal, ami van. Azután egy jó tanár után kutatva – akit meg is találtam Hilbert személyében – ide kerültem, Göttingenbe. Oxfordban nem bizonyultam valami politikus állatfajnak, az izmusok nem érdekeltek. De itt, Németországban szemtanúja voltam a születésüknek. Az ember nem figyelhette egyszerű szemlélőként a weimari köztársaság széthullását, a kommunisták előretörését. Akkor láttam, milyen gyorsan és milyen könnyen lehet mindent elveszíteni. Azelőtt sose hatottak rám ilyen erővel az események – bocsáss meg, nem untatlak?

A lány megrázta a fejét.

– Nos, egy este hallottam egy férfit beszélni. A leghatásosabb szónok volt, akit életemben hallottam. Tudnod kellene, milyen volt ez az ország akkor. Erről beszélt, s ma is emlékszem a szavaira: „a nép eladósodott, a pénz értéktelen, a gyerekek éheznek, a fiatalok milliói várnak munkára, a remény leghalványabb jele nélkül". De nemcsak az számított, amit mondott, vagy ahogyan mondta. Hanem a hatás, amit a hallgatóságra tett! Akkoriban kezdett felfelé emelkedni a csillagzata. A párt harminchat százalékát szerezte meg a szavazatoknak. Akkoriban, persze, Anglia is a weimari utat járta, legalábbis nekem úgy tűnt. Kitört az általános sztrájk, fennállt a forradalom veszélye. Milliókra rúgott a munkanélküliek száma – csakúgy, mint nálatok, még ma is. Nos, hasonlítsd össze az akkori és a mai Németországot, amelyet a saját szemeddel láthatsz – s azóta csak öt év telt el! Azt hiszem, minden ország képes erre a változásra. Ha megvan benne az akarat.

Halkan, minden fanatikus lelkesedés vagy retorikai

fogás nélkül beszélt. Meggyőződésének ereje fizikai vonzerővel is bírt, s Ruth biztosra vette, hogy őszintén beszél, hogy ezért van itt, s talán ugyanezért nem érezte magát soha magabiztosnak Angliában. Rutht egy cseppet sem sértette, amit hallott, erkölcsi fölényt sem érzett, a vallomást – valamilyen megmagyarázhatatlan oknál fogva – mégis lehangolónak találta.

Dunsinnan a telefonhoz lépett, vacsorát rendelt, s tartózkodó kedvességgel nézett Ruthra.

– Remélem, tetszeni fog neked itt.

Ruth felállt, hogy a lábában ismét meginduljon a vérkeringés, az ablakhoz lépett, s lenézett a teraszon túl elterülő városra.

– Időbe fog telni, amíg eldöntöm – mondta. – Nem szeretem az elhamarkodott ítéleteket, sem helyekről, sem emberekről.

– Nagyon bölcs – mondta a férfi, és mellé lépett.

Dunsinnan jobban ismeri, mint hitte, gondolta a lány. Most hogy lehántotta magáról egyéniségének egy rétegét, a férfi úgy döntött, hogy ennyi elég, egyszerre óvatossá vált – talán mert még mindig kissé gyanakvó volt a lánnyal szemben. A vacsora megérkezett, s attól kezdve beszélgetésük egész este olyan óvatos volt, mintha tojásokon táncoltak volna. Azután Ruth ismét feszegetni kezdte a kérdést.

– Úgy gondolod, hogy annak eléréséhez, amit akartok, a diktatúra az *egyetlen* út?

– Működőképes – mondta a férfi, s megtörölte a száját a nagy sárga szalvétával.

– Hol is hallottam ezt? – kérdezte Ruth gúnyos pillantással. – Lássuk csak, azt hiszem Oroszországról volt szó: „Látom a jövőt és az működőképes."

– Ez egészen más.

– Nem hiszem, hogy másképp érzik magukat az emberek Németországban, mint Oroszországban.

Dunsinnan ingerült lett.

– A vezető személye jelenti a különbséget. Nem veheted Hitlert egy kalap alá Sztálinnal!

– Tényleg olyan nagyra tartod . . .?

A férfi kinyitotta a cigarettatárcáját, kivett egy cigarettát, hozzáveregette a tárca tetejéhez, majd rágyújtott. Csak azután szólalt meg, hogy az első slukkot mélyen leszívta.

– Mit szólnál ahhoz, ha láthatnád?

– Úgy érted, hogy találkozhatnék vele?

– Hát . . . nem. *Azt* nem ígérhetem. De láthatod, egész közelről, hogy valójában milyen.

– Úgy állítod be, mint egy tanulmányozásra érdemes különleges állatfajt.

A férfi tétován mosolygott.

– Azt hiszem, tanulmányoznod kellene.

– Benne vagyok – mondta a lány.

Amikor az ajtóhoz értek, Ruth megfogta Dunsinnan karját, és szertartásosan megcsókolta az arcát.

– Köszönöm a vacsorát – mondta. Dunsinnan mosolygott, egyik kezével megfogta a lány felső karját, gyengéden megszorította és szájon csókolta. A csók éppen csak egy pillanattal tartott tovább, mint ahogy viszonzásra talált. Ruth érezte, hogy teste szívesen felülkerekedne eszén, de szótlanul elhúzódott a férfitól, pillantásuk találkozott. Dunsinnan is uralkodott az ösztönein, és szó nélkül kinyitotta az ajtót.

Ruth szobájába érve reszketni kezdett. Levetkőzött, kinyitotta a teraszajtót, s addig állt ott meztelenül, az éjszakába meredve, míg visszanyerte uralmát önmaga fölött. Az éjszakai égbolt személytelen volt: utolsó menedéke, amely már máskor is megvigasztalta. Belélegezte a kert illatát. A fák között átszűrődő színes fények vadromantikus forrást világítottak meg, amely egy óriási liliomágyást öntözött; nevetés ütötte meg a fülét.

Másnap reggel a telefon ébresztette fel mély álmából. Vaksin tapogatózott a készülék után, kis híján leverte.

– Üdvözlöm Németországban – mondta a gróf, s az ő

szájából már ez a két szó is túlzott bizalmaskodásnak hatott.

– Köszönöm – mondta Ruth szándékosan kimért hangon.

– Jó, hogy itt van, Miss Dexter. Nem szeretem Münchent. Túl sok a kolbász meg a sör. De maga ezzel ne törődjön, érezze jól magát. Jól kell éreznünk magunkat, igaz?

– Azt hiszem, Alastairnek vannak tervei ezzel kapcsolatban.

– Ó, hogyne. – A gróf nevetett. – Alastairnek aztán vannak tervei. Mindig vannak tervei. Jót tesz neki, hogy maga itt van. Azt hiszem, később találkozunk.

– Valóban?

– Ebédmeghívásunk van. Az addigi viszontlátásra . . .

Ruth egy pillanatra látni vélte a gróf villogó fogait.

– Igen, viszontlátásra.

Lement reggelizni, s meglepetten tapasztalta, hogy az előcsarnokban kapható a párizsi *Herald Tribune* tegnapi száma. A benne lévő képek otthoni emlékeket idéztek: Harold Vanderbilt az Amerikai Kupa megvédésére készült Ranger nevű jachtján. Ruth egyszerre maga előtt látta a tengerpart félhold alakú fövenyét Newportnál, ahonnan valamikor a Nantucketbe induló nagy hajók lendületes startját figyelte.

– Ez alkalommal megverünk benneteket – szólalt meg Dunsinnan a háta mögött. – Tommy Sopwith egy vagyont költött a hajójára. A legjobb, amit csak ki tudunk állítani.

– Szükségetek is lesz rá. – Még mindig a nosztalgia uralta gondolatait, Dunsinnan és a valóság csak lassan szivárgott be közéjük. Dunsinnan fesztelenül leült, a mellét borító fekete szőr elővillant nyitott sportinge nyakánál.

– Felhívott a gróf – mondta Ruth kávézás közben.

– Gondoltam. Szólt az ebédről?

Ruth bólintott és kérdően nézett a férfira.

– Csak néhány barátom lesz ott, semmi különös. Gondoltam, jó lenne megismerkedned az angol kolónia tagjaival.

De előbb teniszeztek. A pályán már meleg volt. Dunsinnan hiú játékos lévén, el volt ragadtatva a saját stílusától, s nem volt hozzászokva erős ellenfelekhez; szemmel láthatóan bosszantotta a lány ereje, az, hogy jobban bírta a hőséget, s végig jobban játszott nála. Kis csoport gyűlt köréjük, megtapsolták Rutht.

Később, amikor fogták törülközőiket, Dunsinnan így szólt:

– A lábam nincs egészen rendben.

– *Valóban?* – kérdezte Ruth, dévaj vidámsággal.

Von Klagen a *Frankfurter Zeitung* mögül (pillanatnyilag ezt tartotta az egyetlen megbízható újságnak) figyelte, ahogy a társaság az előcsarnokon keresztül a portáspulthoz vonul. Unity Mitford virágos ruhát viselt, amely szabadon hagyta rózsaszínűre pirult, sonkaszerű felső karját.

– És az isteni B. is itt lesz! – mondta Unity, majd szemét a portásra függesztve parancsoló hangon megszólalt:

– Lord Dunsinnan vár minket. Mondja meg neki, kérem, hogy Miss Mitford és a barátai megérkeztek.

Von Klagen megvárta, amíg felmennek a lifttel, aztán összehajtogatta az újságját, és a portáspulthoz lépett. Egy doboz gyufát kért, majd megjegyezte:

– Nem rosszak ezek az angol lányok, igaz-e?

A portás maga volt a megtestesült diszkréció, hisz évek óta szemtanúja volt a híres emberek magánéletének. A von Klagen hóna alól kikandikáló *Frankfurter Zeitung* azonban arra utalt, hogy rokon lélekre akadt.

– Szigorúan a fejesek számára fenntartva – mondta –, a magafajtának még gondolni is veszélyes rájuk.

Von Klagen ártatlanságot színlelt.

– Milyen fejesek számára?

A portás átnyújtotta a gyufát, s válasz helyett egyszerűen ránézett. Végső soron itt még a falnak is füle van.

Von Klagen eltűnt a telefonfülkék irányában, majd, amikor a portás nem figyelt oda, nekivágott a hátsó lépcsőnek. Az ételszag beleette magát a lépcsőt borító szőnyegbe: innen vezetett az út a konyha felé. Az első lépcsőfordulónál volt egy kis benyíló, benne ételmelegítő tálcákkal felszerelt zsúrkocsik. A közelgő ebédidő ellenére senki sem tartózkodott itt. Von Klagen végigosont a folyosón, amely egy jobbra tett fordulattal a kertre néző lakosztályokhoz vezetett. Itt megszűnt az ételbűz, helyét a jól fényesített bútorok és szidolozott rézkilincsek szaga foglalta el. Az egyik lakosztály dupla ajtaja alól sárgás fénycsík szivárgott elő, s az ajtók mögül hangok hallatszottak. Az egyiket már felismerte:

– Ez valami rémes, Alastair... A *Times* általában tisztességes Németországgal szemben, de az a fickó egyszerűen semmit sem ért. *Szörnyen* felkavarta a Führert! Ettől az embertől meg kell szabadulni.

Von Klagen lépéseket hallott a háta mögött s egy zsúrkocsi zörgését. Továbbhaladt a folyosón, s benyitott az egyik szobába. Az ajtót nyitva találta. A szobában lévő ágyneműn nem volt huzat, épp most készültek ágyat húzni. Megpróbálta a teraszablakokat, az egyik kinyílt. Óvatosan kilépett. Itt még tisztábban értette a balról érkező hangokat. Az elválasztó farácson keresztül egy csomó embert látott a szomszédos teraszon, az asztalokat s a borosüvegekkel teli jegesvödröket állták körül. Dunsinnan bőr térdnadrágot viselt.

A tenisz után vett zuhany felfrissítette Rutht; az, hogy Dunsinnan ilyen rosszul viselte a vereséget, csak megerősítette korábbi elképzelését a férfival kapcsolatban. Hogy a mások előtt elszenvedett vereség tette-e, vagy férfiasságában érezte magát megsértve, nem tudni, de ingerültségét képtelen volt leplezni, s az ebéd előtt beiktatott szünet így politikus sakkhúzásnak bizonyult.

Ruth, Dunsinnan lakosztályához közeledve összemosódó hangokat hallott a folyosón. Ez alkalommal Unity Mitford emlékezett Ruthra, amikor Dunsinnan bemutatta, bár olyan fölényesen nézett rá, hogy az már szinte sértő volt.

– Ó, hogyne, Spithead. Ha jól emlékszem, a rosszullét ledöntött a lábadról.

– Csúnya influenza tört ki rajta – mondta Dunsinnan.

Ruth megfogta a feléje nyújtott kezet: nyirkos volt és ragadós.

– De most már remek kondícióban van – folytatta Dunsinnan, engesztelő pillantást vetett Ruthra. – Én tanúsíthatom.

Unity Mitford, aki félreértette a célzást, így szólt:

– Valóban? Nocsak.

A gróf is megjelent, udvariasan meghajolt Ruth előtt, és kezet csókolt.

– Drága Ruthom ... most már sokkal jobban érzem magam.

A teraszon két angol fiatalember meg egy angol lány tartózkodott.

A lány nagyon magas volt és csontvázszerű, eres torkából csúnya préselt hangok törtek elő.

– Úgy hallom, von Blombergnek rabul ejtették a szívét. *Már megint* – mondta.

Unity Mitford megfordult.

– Ezt meg mikor hallottad?

De a válasz Dunsinnantól érkezett.

– Te nem hallottad? Attól tartok, a te isteni B. urad egy másik mennyországba került, Unity.

– Állítólag kétszer annyi idős, mint a nő – folytatta a sovány lány. – Azt hallottam, von Blomberg elpirul, ha meglátja.

– Az nem lehet igaz – vetette ellen Unity Mitford. – Ugye nem igaz?

– Ó, dehogynem – mondta az egyik fiatalember, élvezve a nő nyilvánvaló zavarát. – Egész megfiatalodott.

– Ez a létező legjobb elixír – mondta Dunsinnan, s Ruth karját gyengéden megérintve elterelte a gróf közeléből. A terasz szélére érve így szólt: – Elnézésedet kérem az előbbi idegességemért. Nagyon jól játszottál.

Von Klagen a falnak támasztott háttal, a rácson keresztül figyelte őket, s közben felidézte magában Ruth előző napi érkezését. Nem vibrált közöttük az az ismerős feszültség, amely szerelmeseknél figyelhető meg, akik úgy tesznek, mintha nem volnának szerelmesek; sőt volt valami Ruth testtartásában – ahogyan most Dunsinnan mellett állt –, amitől szinte tartózkodónak látszott. A német lányok között ritka volt az a fajta szépség, amely Rutht jellemezte: bőre sötét volt, lehet, hogy valami *ázsiai* beütés? Nem vitás, hogy Himmler vértisztasági vizsgálatot rendelne el nála.

Von Klagen háta mögött valami zaj támadt. Egy szobalány jött be a szobába, az ágyakat csinálta meg. Von Klagennek semmi fedezéke nem volt arra az esetre, ha a lány kilép a teraszra, s már hallotta is, hogy magában motyogva közeledik. A lány megfogta a kilincset, elfordította, behúzta az ajtót és leeresztette a redőnyt.

– Hallom, hogy Wasserleonburgban voltál – szólalt meg egy férfi a másik teraszon.

– Ja, tényleg! – mondta a sovány lány. – Mesélj róla, Alastair.

– Éppen csak benéztem. Semmi több.

– De milyen volt a király? – erősködött Unity Mitford.

– Már nem király – jegyezte meg az egyik férfi.

Dunsinnan belekortyolt a borába.

– Jól van. Mindketten nagyon jól vannak. Kissé, persze, hányatott az életük.

– Hmmmmmm – mondta Unity Mitford –, az országának sokkal hányatottabb az élete. Ó, ha az a drága ember megmaradt volna... Képzeljétek, azt mondta nekem a Führer, hogy szívesen látta volna vendégül királyként, itt Münchenben.

– Nocsak – mondta Dunsinnan tűnődve.

Von Klagen lenyomta a szobába vezető ajtó kilincsét, de a szobalány bezárta. Előhúzott egy kis bicskát, s matatni kezdett vele a kulcslyuknál. Lassan forgatta előrehátra, igyekezett zajtalanul dolgozni. Érezte, hogy a rugó tartása gyengül.

– . . . Most pedig válogatott őrültek kezébe kerültünk . . .

A rugó kiugrott.

– Mi volt ez? – kérdezte a gróf.

Mindenki elhallgatott. Von Klagen megdermedt. Szerencséjére, ebben a pillanatban a kertben felhangzott egy fűnyírógép zúgása.

– Micsoda hangja van – mondta az egyik férfi, és folytatták a beszélgetést.

Von Klagen visszament a szobába. A folyosón csend volt. Végigsietett rajta, ez alkalommal a főlépcsőn ment le, átvágott az előcsarnokon, s elvegyült a többi vendég között. Most vette észre, hogy háta csatakos az izzadságtól. Nem szerette Münchent. Kiáltóan provinciális volt, változatosságában is közönséges. De a nácik fővárosa München volt, nem Berlin – legalábbis Hitler érzelmileg és fizikailag ide vonzódott, s udvartartásának is követnie kellett őt. Von Klagen München iránti ellenszenvét csak fokozta az Abwehr telefonközpontjában ülő, berlini közvetlenséggel megszólaló lány hangja, s még jobban fokozta a központi adatnyilvántartóban dolgozó barátnőjéé. Megkérte a lányt, nézzen utána, mi a jelentősége a Wasserleonburg névnek, s a lány még csak el sem gondolkodott.

– Mi sem egyszerűbb – mondta –, ott lakik Münster grófja. De most elköltözött valahová, hogy átadja a házát a vendégeinek. Nászutas vendégei vannak, olvastam a képes újságban.

– Miféle vendégek?

– Windsor hercege és Lady Windsor.

Von Klagen nem javította ki a címeket és rangokat.

Amint letette a telefont, már meg is bánta – megszakadt a kapcsolat saját világával. Ebben a hangulatban társaságra volt szüksége.

– Hol van a contessa? – kérdezte Ruth, s elhúzódott a gróftól, aki túl közel nyomakodott hozzá a díványon.

– Rapallóban. Az évnek ebben a szakában mindig ott van. Nem szereti az itteni hőséget.

– Kár.

A parti veszített kezdeti lendületéből, a társaság a napról bevonult a szobába, s a hideg ebédet ölükben egyensúlyozott tányérokból fogyasztották el. Unity Mitford le nem szállt Dunsinnanről, s Ruth semmi hajlandóságot nem érzett, hogy kiszabadítsa a karmai közül. Az affektált angol beszéd idegesítette – olyan emberek szájából hangzott, akik nem ismerték a munkát. Unity Mitford még mindig túl sok festéket használt.

A gróf követte Ruth tekintetét és gondolatait.

– Az egy veszélyes hölgy – mondta halkan.

– Veszélyes?

– Túl közel van a tűzhöz. Elég, ha egyetlen szót súg a Führer fülébe.

– Mit jelent az, hogy „elég"?

– Denunciál. Ismertem egy férfit, aki valaha a kegyeltek közé tartozott. De ez a nő elhitette a Führerrel, hogy a férfi tett valami illojális kijelentést. Azonnal el kellett hagynia Németországot.

Dunsinnan diszkréten összeszorított térdekkel ült bőrnadrágjában: egyik térdén Unity Mitford keze nyugodott, mintha önálló életet élt volna.

– Szerencsére – folytatta a gróf – Unity szereti Alastairt. – Kikotorta a homár ollójából a húsát, és belemártotta a majonézbe. – Ez az egyik gyengém, kedvesém, a homár. Magának mi a gyengéje?

– A pattogatott kukorica. A forró, vajas pattogatott kukorica.

Von Klagen a Luitpold kávéházba ment, ahol a zenekar vezetője Géczy volt, az éltes matrónák, úrinők és szende szüzek kedvence. A vendégkör egy része mintha egyenesen a *Simplicissimus* groteszk rajzaiból lépett volna elő, kinyújtott, rózsaszínű nyakkal, amelyet pénzen vett kezek simogattak. Von Klagen a kelleténél jobban húzta rossz lábát, amikor odament a táncparkett közelében lévő egyik asztalhoz. Egy sötét bőrű, poroszos orrú lány a bárpulttól figyelte. Csak arra várt, hogy a zene ismét megszólaljon, akkor odament hozzá. Nyaka körül sárga selyemsálat viselt, nagyon vékony gyapjúruha volt rajta. Messziről lerítt róla a jó nevelés és a szegénység. Von Klagen tudta, hogy szerencséje van.

– Tud táncolni? – kérdezte a lány őszinte együttérzéssel.

– Hát persze.

Egy széles, bajor arcú nő lépett a mikrofonhoz, és sikertelenül megpróbált Dietrich stílusában énekelni:

Szerelem a játékszerem,
én úgy játszom, ahogy
tudok, ilyen vagyok,
erről nem tehetek.

A lány von Klagen vállára fektette az arcát, hajának friss illata megcsapta a férfi orrát. Indulás előtt a lány sokat ivott: zöld chartreuse-t.

Von Klagen egy mellékutcában, egy dohos, olcsó szállodában vett ki egy udvarra néző szobát, ahova kevés fény hatolt be. A szoba a hőségben úgy felforrósodott, mint egy katlan. Akkor is teljesen levegőtlen maradt, amikor kinyitották az ablakot, így viszont beáramlott az alattuk lévő konyha bűze – a legyekkel együtt.

A lány utolsónak a sálat vette le. Az egyik fülétől majdnem a nyaka közepén lévő fő ütőérig vékony sebhely vonala húzódott végig.

A lány a férfi elgörbült lábát nézte, a férfi a lány nyakát.

– Mindketten sérültek vagyunk – mondta a lány, s tenyere gödrébe zárta a férfi heréjét. Többet nem beszéltek. A lány hirtelen aludt el a férfi testén. Von Klagen gyengéden lefejtette magáról, s az ablakhoz ment. A hőség ellenére bezárta, és eloltotta a villanyt.

Rutht elkábította a bor meg az étel, a szobájába ment aludni. Az alvás és ébredés közti átmenetben zavaros képek gyötörték: összezavarodtak a helyek és az arcok, múlt és jelen s a saját céljai. Végre ismét tisztán látta maga előtt a szoba részleteit, de akkor meg a bezártságtól szenvedett – gyorsan kinyitotta a teraszajtót. A tető gótikus vonala felrázta a lelkiismeretét: dolgoznia kell. Múzeumok jegyzékével és jegyzetfüzetekkel felszerelkezve érkezett ide. Tudta, milyen könnyű lenne itt elfeledkezni mindenről: eszébe jutottak az ebédnél látott, kiüresedett arcok. Épp megtalálta a jegyzetfüzeteit, amikor megszólalt a telefon.

– Jól vagy? – kérdezte Dunsinnan.

– Tökéletesen. – Eszébe jutott, milyen spiccesen hagyta ott a társaságot.

– Jó, mert el akarlak vinni valahova.

Ruth habozott.

– Hát . . . el kellene még olvasnom egy-két dolgot.

– *Ma este?* Különleges programom van a számodra.

Ruth határozottsága szertefoszlott.

– Hát . . . de várnod kellene egy órát, amíg összeszedem magam.

– Rendben. Egy óra múlva várunk a hallban.

Csak amikor már letette a telefont, akkor tűnt fel Ruthnak a többes szám első személy: várunk.

Amikor belépett a hallba, csak a grófot látta, aki nyugtalanul állt az ajtónál. Durva szövésű tweedöltöny volt rajta, s ugyanaz az alpesi kalap, amelyet először a fajdvadászaton viselt.

– Kint várnak, mármint Alastair és Unity – mondta a gróf, látva a lány zavarát.

– Mi ez az egész? – kérdezte Ruth, s nem tudta elkerülni, hogy a gróf bele ne karoljon.

– Alastair nem mondta?

Ruth látta a szemén, hogy összebeszélt a többiekkel.

– Nem. Nem mondta.

Dunsinnan a kis fekete, lehúzott tetejű kocsi mellett állt. Két náci zászlócska lobogott a sárhányók fölött, egy nagyobb pedig a motorház fölé volt kifeszítve. A volánnál Unity Mitford ült, fekete kalapban és bőr autóskesztyűben, a virágos ruha helyett most fekete kosztüm volt rajta. Dunsinnan még mindig a bőrnadrágot viselte.

– Rendben – mondta.

Unity Mitford odabiccentett Ruthnak a kocsiból.

– Ez Unity új kocsija – mondta Dunsinnan, s kinyitotta Ruthnak a hátsó ajtót. – Most kapta az édesapjától. Isteni, nem igaz?

Épp négyen fértek el benne, s minthogy Dunsinnan előreült, Ruth egyszercsak a gróf vaskos combjai mellé préselve találta magát. Dunsinnan hátrafordult, s Ruthra nézett, miközben a kocsi elindult.

– Zarándoklatra megyünk.

Keresztülhajtottak az egyik régi városkapun, az Isatoron, majd keletnek tartva, a Lajos-hídon keresztül átmentek az Isar folyón. Alacsony, zegzugos épületegyütteshez értek, amelyet – bár még csak alkonyodott – színes lámpákkal világítottak meg. Ruth csak akkor hallotta meg a bentről kiszűrődő zajt, amikor a kocsi motorja leállt. Akkora volt a zaj, hogy az otthoni stadionból kihallatszó lármát juttatta eszébe a hadsereg és a haditengerészet futballmeccse alatt – pedig ez az épület csupán töredéke volt annak.

– Ez Bajorország – mondta a gróf baljóslatúan, kiszállt, s előtte is kinyitotta az ajtót.

Dunsinnan mellé lépett, és a derekára tette a kezét.

– Ez a Bürgerbraukeller – a sörcsarnok.

Amikor beléptek az ajtón, az az érzése támadt, hogy valaki csalóka játékot játszik a perspektíva törvényeivel: minden úgy eltorzult, mint amikor Alice Csodaországba érkezett; az ajtó egy másik világba vezetett, egy furcsa föld alatti világba, amely kívülről szerénynek tűnő mérete ellenére belülről elképesztően hatalmas volt. Mintha a hosszú fapadok mellett több ezer ember ült volna, akiknek bajor népviseletbe öltözött lányok hatalmas söröskorsókat szolgáltak fel. A legtöbb asztalnál csak férfiak ültek, néhányan éneklés közben az asztalhoz csapkodták korsóikat.

Ruthnak bele kellett kiabálnia Dunsinnan fülébe.

– Miféle zarándoklat?

Dunsinnan megfogta a könyökét, s keresztülvezette a nyüzsgő sokaságon, egy emelvény mellett lévő hely felé nyomakodva. Megállt a folyosón, s a tetőre mutatott:

– Oda nézz! Látsz valamit?

Ruth megrázta a fejét.

– A lyukat nézd . . . ott, pont az oszlop mellett. Most már látod?

Ruth észrevette a tökéletesen kör alakú lyukat a fában, amely a lyuk körül sugarasan megrepedezett.

– Gyere, üljünk le erre a padra – mondta, s mind a négyen leültek.

– Most pedig világosíts fel – mondta Ruth.

– Ez egy golyó ütötte lyuk. Hitler lőtt ide, 1923-ban. Hallottál valaha a sörpuccsról?

– Homályosan.

– Itt történt, itt kezdődött. Azért lőtt, hogy magára irányítsa a figyelmet. És azután megtartotta a német történelem legnagyobb beszédét.

– Ha jól emlékszem, a puccs megbukott.

Unity Mitford, miközben a kesztyűjét húzta lefelé, megszólalt:

– Az volt a kezdet. Az igazi kezdet. Minden mozga-

lomnak szüksége van mártírokra. A pártnak is megvoltak a maga mártírjai, akiket lelőttek a téren. Lehet, hogy a puccs elbukott, de azóta Hitler az egyetlen ember, aki Németország sorsát beteljesítheti. Az ezeréves Reich valójában akkor kezdődött.

Sok barnainges ült az asztaloknál, néhányan pedig fekete SS-egyenruhát viseltek. Voltak itt öregek, fiatalok vegyesen. Ruth érezte, hogy megbámulják. A sör és cigaretta bűze minden mást elnyomott. De legkényelmetlenebbül mégsem Ruth, hanem a gróf érezte magát.

– Bárcsak szeretném a sört – mondta, amikor leraktak elé egy csordultig tele korsót.

– Szegény Alfredo – nevetett Dunsinnan. – A mediterrán állatfajhoz tartozik, az pedig nehezen alkalmazkodik.

– Ízlés dolga – mondta a gróf.

A parasztdalok hangereje megremegtette a söröskorsókat. Unity Mitford abbéli igyekezetében, hogy csatlakozzék az éneklőkhöz, kilötyögtette a sörét. Táskájából előhúzott egy zsebkendőt, s letörölgette a ruháját. Ruth a nyitott táskából először csak egy fejet, majd egy patkány egész testét látta előbukkanni. Az állat rövidlátóan pislogott, azután – még mindig bódultan – előmászott a táskából, felült a padra, s a grófra bámult.

– Atyaúristen! Ez meg micsoda? – kérdezte az, hirtelen megpillantva a patkányt.

Unity Mitford nevetett.

– Ó, hadd mutassam be Ratulart. Nagyon szelíd.

Ruth elborzadt.

– Patkányt tartasz háziállatként?

– Miért ne? Az embereknek téves felfogásuk van a patkányokról. Végül is a mókus is patkány, csak valamivel hosszabb a farka. A mókusokat persze szereted, igaz?

– Úgy látszik, van itt még néhány félreértés – mondta Ruth, s fogta a sörét.

Dunsinnan kézbe vette a patkányt, megsimogatta, álla alatt megdörzsölgette az ujjával.

– Igen – mondta –, teljesen ártalmatlan, látod? – És visszadobta a patkányt a táskába.

15

Ruth észrevette, hogy Dunsinnan bal szeme fölött időnként meg-megrándul egy ideg. Az idegesség jele volt ez, annak ellenére, hogy egyébként teljesen ura volt önmagának. Ahogy behúzta a lakosztálya ajtaját, s Ruthhoz fordult, az ideg ismét rándult egyet.

– Rendelek egy kis kávét, jó?

– Erre a sörre? Azt hiszem, én nem bírnám meginni. – Ruth boldogan zuhant egy díványra, és lerúgta a cipőjét. – Te csak rendelj nyugodtan. Én egy pohár vizet kérek. – Most valahogy nevetségesnek találta Dunsinnan bőrnadrágját. Talán a késői óra miatt.

– Hogy tetszett a sörcsarnok, érdekes volt? – A férfi a lánnyal szemben ült le.

– Inkább tanulságos.

– Csak ennyi? S mi a véleményed a hely szelleméről? Nem találtad izgalmasnak?

A lány felhúzta a térdét az álla alá, s a lábujjait dörzsölgette. Elhatározta, hogy őszinte lesz.

– Alastair, nem értem, hogy mi dolgod lehet neked ezzel a nővel. Ez teljesen őrült.

– Kissé talán furcsa. De hogy bolond lenne? Nem hiszem. – Az ideg megint rándult egyet.

– Milyen ember az, aki patkányt tart a retiküljében?

– Ez nem tetszett neked, igaz?

– Visszataszító dolgokat mond.

– Kissé talán túlbuzgó.

– Te mit látsz benne?

A férfi feszengve tétovázott.

– Hasznos.

– Milyen értelemben?
– Majd meglátod. Talán holnap.
Megjött a pincér a kávéval, s ottlétét Ruth ügyesen felhasználta a távozásra.

Másnap reggel egy levélkét talált az ajtó alatt: *„Légy szíves, gyere délre az Osteria Bavariához. A taxisok tudják, hol van. Ott várlak. Alastair."*
Amikor bemondta úti célját, a taxisofőr sokatmondó pillantást vetett rá, s attól a pillanattól kezdve halálos némaságba burkolózott. Amikor megálltak a Ramburgstrassén lévő kiskocsma előtt – az épületet kívülről súlyos kövek burkolták, s ólomberakású ablakai voltak –, Ruth megpillantotta a kis fekete kocsit még mindig lehúzott tetővel, repkedő zászlókkal. Ez bosszantotta. Ahogy kiszállt, a közelben egy náci zászlókkal fellobogózott épületet vett észre, s a kocsma ajtajában két egyenruhás őr állt. A helyiség belseje egy bostoni ír kifőzdére emlékeztette elkülönített asztalaival és dísztelen berendezésével.
– Ó, micsoda pontosság – mondta Dunsinnan, s felállt. – Nem, ne is ülj le, csak rád vártunk, hogy azután együtt bemehessünk.
– Domodossola! – kiáltotta, s magához intett egy köpcös kis embert. A férfi a hátsó ajtón át kivezette őket az étteremből egy kis olaszos stílusú kertbe, közepén kúttal; a kerthelyiséget egy pergola alatt álló hatalmas asztal uralta. A félhomályos terem után a nap ragyogása egy pillanatra elvakította Rutht, de később a kocsmáros nyomában haladva rádöbbent, hogy a pergola alatti asztalnál maga Hitler ül.
A felismerés élménye egy pillanatra megdermesztette, borzongató volt a tudat, hogy testi valóságában láthatja azt az arcot, amelyet eddig csak az újságok és a filmek élettelen dimenzióiból ismert. Egy fa alatt álló asztalhoz vezették őket. A gróf alig bírt magával az izgalom-

tól, még mielőtt leültek volna, nevetségesen meghajolt Hitler asztala felé, jóllehet senki sem figyelt rá.

Ruth helyéről Hitler bal profilját látszott: húsosabb volt, mint gondolta volna, inggallérjára kezdődő toka lógott le. Pergamenszerű arcbőre kissé foltos rózsaszínű volt, utánozhatatlan fekete hajának minden szála precízen simult a fejéhez, a bal füle irányába. Hitler balján egy SS-egyenruhát viselő fiatalember ült, jobbján pedig egy fiatalos, nyugodt tartású nő, zöld angolos kosztümkabátban. Hitler középszürke, kétsoros öltönyt, fehér inget és sötét nyakkendőt viselt. Figyelmesen hallgatta a kerek asztal másik oldalán ülő magas homlokú fiatal férfit. E férfi s egy barna egyenruhás fiatalember – a társaság legmagasabb és legerősebb férfi tagja – között ült Unity Mitford.

– Látod – mondta Dunsinnan –, milyen nyíltan él, hát ennyi az igazság a testőreiről meg az elzárkózottságáról szóló nevetséges történetekben!

Egy lány étlapokat hozott nekik.

– Köszönöm, Rosa – mondta Dunsinnan, szinte kérkedve azzal, hogy mennyire otthonos ezen a helyen.

A Hitlerhez beszélő férfi felé intett a fejével.

– Ez az építésze, Albert Speer. Érdemes ismerni.

A gróf nevetett.

– Alastair mindig tudja, kit érdemes ismerni.

Amikor Speer elhallgatott, Hitler előrehajolt, hogy válaszoljon. Ahhoz túl messze voltak, hogy megértsék, amit mond, de Ruth felismerte rekedtes hangját, még a hanglejtését is. Be kellett ismernie, hogy a légkör lefegyverzően egyszerű. Unity Mitford vetett ugyan rájuk egy pillantást, de nem adta jelét annak, hogy ismeri őket.

Ebéd közben Ruth nem bírta megállni, hogy pillantása ne vándoroljon mindig a pergola alatt álló asztal felé. Időnként Speer vagy Mitford felnevetett, de Hitler még csak véletlenül sem. Dunsinnan is oda-oda nézegetett, ő inkább Unity Mitford felé. Rutht, az asztalnál ülők arcából olvasva, érdekes jelenségeket figyelt meg.

Amikor Unity Mitford beszélt, Hitler türelmesen hallgatta, míg a többiek kényelmetlenül fészkelődtek a helyükön. Az ebédet nem kapkodták el, Hitler mértéktartóan evett, keveset ittak, s az egész társaság úgy hatott, mint egy hivatal alkalmazottai, akik egy kis pletyka kedvéért otthagyták az unalmas munkát. Rutht leginkább ez a látszólagos egyszerűség lepte meg, amely szöges ellentétben állt a rendszer díszes külsőségeivel. Mindvégig Hitlert figyelte, azt az embert, aki a lelkiismeretlen hatalom megtestesítője volt, mégsem tudott benne sem tiszteletet, sem félelmet kelteni.

Épp befejezték az ebédjüket, amikor a magas, egyenruhás férfi felállt Hitler asztalától, s odajött Dunsinnanhez. Németül beszéltek, majd Dunsinnan felállt és így szólt:

– Bocsássatok meg. – Hangja nyugodt volt, de Ruth észrevette, hogy remeg a keze.

Miközben Dunsinnant figyelték, aki átment a másik asztalhoz, meghajolt és kezet fogott Hitlerrel, a gróf – teljesen fölöslegesen – megjegyezte: – Lady Mitford intézte el neki.

Dunsinnan leült egy üres székbe a zöld kosztümös nő és Unity Mitford között, aki láthatóan épp róla beszélt Hitlernek, mert Hitler figyelmesen bólogatott, s közben Dunsinnant méregette. Azután kérdezett valamit, Dunsinnan felelt, ujjaival néha megkopogtatta az asztalterítőt. Amikor befejezte, Speer kérdezett valamit. A választ Dunsinnan most is Hitlerhez intézte.

Amikor Hitler ismét megszólalt, sokkal indulatosabb volt, nyitott tenyerű jobb kezével gesztikulált, majd a végén ökölbe szorította a kezét, mintha csapásokat mérne a levegőbe. Dunsinnan lelkesen bólogatott.

– Ki az a gorilla . . . az, aki idejött? – kérdezte Ruth.

– Brückner, az adjutánsa – mondta a gróf –, fura ember. Nagyon vallásos.

– Lehet az ember egyszerre vallásos és jó náci?

A gróf ravaszul nézett rá.

– Csak addig, amíg nem keveri össze az isteneit. – Újfajta érdeklődéssel nézett Ruthra: – Maga vallásos?

– Most már nem vagyok benne biztos.

Dunsinnan felállt, ismét kezet rázott Hitlerrel, s nagyon katonásan meghajolt. A zöld ruhás nő meghajtotta a fejét, és mosolygott. Speer felállt, kezet ráztak. Brückner visszakísérte Dunsinnant az asztalhoz.

Dunsinnannek égett az arca. Nagyot húzott a söréből.

– Alfredo, téged biztosan érdekel, hogy Mussolini jövő hónapban idejön. – Majd Ruthhoz fordult. – Látod, ő is csak egy ember.

Ruth úgy bolyongott még egy hétig München utcáin, mint az alvajáró, aki nem tudván megkülönböztetni a valóst a valótlantól, a kettőt összekeveri: elvesztette a tájékozódó képességét, hangok áradata zúdult rá, egymásba olvadó arcok kavarogtak a szeme előtt. Egyre kényelmetlenebbül érezte magát, s túl gyakran kényszerült rá, hogy elhanyagolja a munkáját. Egyre-másra kettős neveket hallott: Sykes-Maclean, Reck-Malleczewen, Faucigny-Lucinge, Conta-Faemino (mi lehet ennek a magyarázata? az ősökhöz való makacs ragaszkodás?). Kettős jellegűek voltak az emberi hangok is: élesek és erőtlenek, bátortalanok és jellegtelenek, arrogánsak és királyiak. Olyan volt az egész, mint egy végtelen előadás, ahol a nácizmus zsigerekre ható narkotikumának mámorában összemosódnak a nappalok és éjszakák egy olyan háttérfüggöny előtt, amelyen a színpadkép egyik felét régi, bajor-gótikus, a másik felét pedig wagneri címerekkel ékesített neoromán épületek alkotják. A kifosztott arisztokrácia tartózkodóan a kulisszák mögé húzódott, remélve, hogy ezek a közönséges újgazdagok feltöltik majd a trezorokat.

De voltak itt olyan utcák és sikátorok is, ahová az emberek se benézni, se bemenni nem mertek – és feliratok ezzel a szöveggel: „Juden sind hier nicht er-

wünscht" – Zsidóknak belépni tilos! Az ilyen helyeken csak a rövidlátók maradtak meg; akik előrenéztek, azok eleget tudtak ahhoz, hogy idejében elköltözzenek.

A szállodában ifjú dandyket látott kanyargós króm kipufogócsövű kocsikban, bőrnadrágot és alpesi kalapot hordtak, s népviseletbe öltözött lányok társaságában jelentek meg. Más fiatalemberek tudták, hogy a csizmák, övek és egyensapkák serkentő hatással vannak a nemi vágyra, testük készen állt az uralkodó faj újratermelésére, s lekötelező szívességet tettek a rokon fajok vállalkozó kedvű szüzeinek azzal, hogy megtermékenyítették őket. Combok simultak egymáshoz, miközben a „Horst Wessel"-indulót játszották, s mindenki a Führer felemelkedése során elhullott mártírokra gondolt: a Führert csodával határos módon emberi testek pajzsa mentette meg, olyan embereké, akik másoknál korábban ismerték fel a sors akaratát.

A mindent átható *Zeitgeist* hihetetlen módon e névtelenségből jött emberből pattant ki, aki a minap Ruth szeme láttára grízgaluskát evett, miközben hívei kolbászt faltak. Ruth, mióta látta őt, még kevésbé értette a dolgot.

Ezután következett a parádé. A városban mindaz, ami a középkorból megmaradt – a katedrális hagymakupolájú harangtornyai, a zord, szögletes templomok, a reneszánsz érettebb alkotásai, a bolond Lajos későbbi elmeszüleményei –, egy újabb őrület előkészítését szolgálta, amelynek végső megjelenési formája egy középkori lovagi parádé volt, csak épp a mellvértekre a szent kereszt helyett horogkereszteket festettek. Vajon a hétköznapok fakóságát akarták ezzel kigúnyolni, vagy félelmet akartak kelteni törekvésükkel szemben? Ruth még mindig nem tudta. De nem volt már messze az idő, amikor kezdte megérteni a dolgokat. Csupán az kellett hozzá, hogy meggondolatlanul belépjen az utcáról a Haus der Deutschen Kunstba, amelyet rendeletileg építettek, hogy kiirtsanak a művészetek világából mindent,

ami nem felel meg a német tisztaság előírásainak. Itt, az oszlopcsarnokokban lógtak Picasso, Matisse, Cézanne művei. De valami nem volt rendjén. A keretüktől megfosztott festményeket összevissza hányták fel a falra; néhányat szándékosan fejjel lefelé lógattak, másokra pedig címkét ragasztottak: „Ilyennek látják a zsidók a német parasztot." És ezeket a műveket mindenféle őrültek mázolmányai közé akasztották, hogy a közönség – ha bejön ide egyáltalán – kénytelen legyen látni a különbséget. *„Ilyennek látják a zsidók."*

Egy baljós előjel: amikor Hitler lerakta saját műcsarnokának alapkövét, beletörött az ezüstkalapács. Mostanra az ómen meghozta gyümölcsét: Ruth az Elkorcsosult Művészet galériájából a Harmadik Birodalom összegyűjtött remekműveinek kiállítására ment, a megtisztított képzetek világába – s elképesztő űrt talált. Kifejezéstelen, üres realizmuson kívül semmi sem maradt: az uralkodó faj dolgozik, az uralkodó faj játszik – s mindez harminc láb magas monstrumokban jutott kifejezésre: testeket látott erek, szőrzet és élet nélkül, jellegtelen, lógó péniszeket és melleket, amelyeket akár Kruppék is önthettek volna. Néhány szobor még nem volt kész. E klinika fehér köpenyes iparosai még javában ott görnyedtek egy-egy comb felett, vagy egy vállon lovagoltak, hogy vésőikkel eltüntessék a tökéletlenség utolsó nyomait is – mint a férgek egy holttesten.

Ruth szeme előtt megjelent Dunsinnan, amint sárga szalvétával a száját törli, s közben ezt mondja: „De működőképes"; azután hallani vélte, hogyan csámcsognak az anekdotán, amely szerint Streicher zsidóinak a szőnyegről kell enniük; maga előtt látta a napsütötte asztalnál ülő Speert, ahogy nevet, s lassan reszketni kezdett, nem attól, amit itt, az őrület templomában látott, hanem attól, amire most itt magától rájött. Majd a reszketést dermedt rémület váltotta fel, amikor belegondolt, mi rejtőzhet a parádé, a rendelésre gyártott művészet és a zászlós lovasok mögött. Kifelé menet egy brosúrát

nyomtak a kezébe: hogyan látja a művészetet dr. Goebbels. A tartós kártevés katekizmusát tartotta kezében.

Az önmagába nézés lealacsonyította, ugyanúgy, ahogyan a múzeum a művészetet. Az esztétikai idegvégződései ellen intézett támadás egyúttal vádemelés volt saját erkölcsi gyengesége ellen, amiért a többi idegvégződése eddig nem lázadt fel.

Eszébe jutott, hogy az olimpia idején a *Juden sind hier nicht erwünscht* feliratokat átmenetileg eltávolították. Eddig ő is szelektív erkölcsi mércét alkalmazott. Most lehullt a hályog a szeméről. Megvilágosodott számára az, ami eddig árnyékban volt. Látta a saját arcán és szemén, hogy ő is lelkiismeretlenné vált, képes volt gondtalan szívvel táncolni a sírokon.

A zöld moselle-inek olyan íze volt, mintha aznap délután sajtolták volna ki a szőlőből, virágillatú volt és ártalmatlan. Ruth a teraszon ült, és üres tekintettel bámulta a kertet. Amikor az első üveg elfogyott, rendelt még egyet. Az italospincér törpe volt, pergamenszerű arccal; nikotintól barna ujjakkal húzta ki a dugót. Túlzottan alázatos volt. Kivette az üres üveget a jegesvödörből, a víz az asztalra csöpögött róla. Ruth intett neki, hogy elmehet. Látta, hogy Dunsinnan épp akkor lép ki a saját teraszára a gróffal. Először a gróf vette észre, és sanda pillantással lépett a rácshoz. De valami megállította kitörni készülő érzelmeit.

– Ma zárt körű rendezvényt tartok! – kiáltott át Ruth, és feléjük mutatta a poharát.

Dunsinnan is a rács mellé lépett, azon igyekezett, hogy a távolság ellenére tisztán lássa a lányt.

– Vagy úgy, értem – nyújtotta el a szót. – Ez kissé önző álláspont. – De ő is kezdte felfogni a helyzetet.

A gróf Dunsinnanre nézett, azután átkiáltott Ruthnak.

– Miért nem jön át hozzánk . . .? Sokkal szórakoztatóbb lenne.

– Az biztos . . . *sokkal* szórakoztatóbb – mondta ma-

gában. Kivette az üveget a vödörből, eltűnt, s néhány másodperccel később épp abban a pillanatban jelent meg Dunsinnan lakosztálya előtt, amikor az kinyitotta az ajtót. Szó nélkül belépett, egyik kezében üveg, a másikban billegő pohár, s lerúgta a cipőjét. A teraszon letette az üveget az asztal közepére, leült s a férfiak egészségére emelte poharát.

– Oké . . . hát akkor mulassunk.

– De neked már komoly előnyöd van velünk szemben – mondta Dunsinnan.

– Ez igaz. – Ruth nevetve nézett fel rá. – Na, mit álltok itt, mozgás!

Ugyanaz az italospincér jelent meg, ez alkalommal pezsgőt hozott. Dunsinnanről a grófra nézett, a grófról Ruthra. A dugó kirepült a teraszról a kertbe.

– Fogadok, hogy remekül megalkudtatok . . . épp alkalmas az idő az üzleteléshez . . . Na, Alastair . . . hogy állnak a dolgaid?

Alastair zavartan emelte fel a poharát.

– És *te* mit ünnepelsz?

– Hogy én? Ó, semmi különöset. Írhatod egyszerűen annak a számlájára, hogy *végre* megértettem a dolgok igazi szellemét.

Egyikük sem volt biztos benne, hogy ezt ironikusan kell-e érteni. A gróf nem bonyolódott bele a részletekbe, hanem inkább gáláns hangot ütött meg:

– Emelem poharam a Szépségre.

– Óóóóó . . . ez már igazi tószt, Alfredo. – Ruth letette a poharát, s illedelmesen ruhája nyakkivágásához nyúlt, hogy ellenőrizze, nem látszik-e ki a kombinéja, majd a grófra bámult.

– Hogy van manapság a Sixtus-kápolna?

– Tessék?

– A freskó a jóváhagyott művek listáján szerepel? Vagy ma már az angyalok is fekete inget viselnek?

Dunsinnan leült. A gróf hebegett valamit, azután nevetni kezdett.

– Micsoda amerikai humor!

Ruth Dunsinnanhez fordult.

– Tudod, Michelangelo homoszexuális volt. Ők – mármint a *barátaid* – ezt nem nézhetik jó szemmel.

Dunsinnan a grófra bámult, majd ismét hátradőlt a székében, nyugodtan kortyolgatta a pezsgőt.

– Szóval elmentél a kiállításra?

– Gondolod... gondolod, hogy szépség és igazság mindig együtt jár? – kérdezte Ruth.

– Micsoda kozmikus kérdés! – mondta Dunsinnan. – Alig hiszem, hogy alkalmas volna a pillanat ennek megvitatására.

Dunsinnan arca hol elhomályosult, hol meg ismét kirajzolódott Ruth szeme előtt, szokatlan kontúrokból állt össze, csupán a hangja maradt tiszta és atyáskodó. Ruthnak böfögnie kellett a pezsgőtől. Elkésett mozdulattal a szája elé kapta a kezét, de addigra már megkönnyebbült.

– Bocsánat. – Vihorászott.

Amikor felébredt, forgott vele a szoba, a zsalun keresztül beszökő vízszintes fénycsíkok még bizonytalanabbá tették számára az irányokat. Egy sarokból homályosan Dunsinnan hangját hallotta, amikor arra fordította a fejét.

– Magadnál vagy?

– Talán. – Az ágy olyan erővel húzta, mintha centrifugális erő szorítaná egy forgó dob falához.

Egy alak körvonalai jelentek meg mellette, csak homályosan tudta kivenni. A férfi a homlokára tette a kezét.

– Jól van. Jól megizzadtál, most már nem vagy olyan forró.

– Tényleg? – Ruth felemelte fejét a párnáról, majd ismét visszazuhant. – Úristen? *Ennyire* rosszul voltam? Alighanem. – Felidézte magában a gróf arcát, a teraszt, a kertet, de másra nem emlékezett. Kinyújtott keze Dunsinnanéval találkozott. – Elnézést kérek. – Meg-

mozdította a lábát, s most vette észre, hogy még mindig ruhában van. Egy takarót terített rá valaki.

– Nincs semmi baj – mondta Dunsinnan és megszorította a kezét. – Kívánnál valamit?

– Csak vizet. Tiszta, jéghideg vizet.

Mire a víz megérkezett, Ruthnak sikerült felülnie. Lassan megitta a vizet. Dunsinnan leült az ágy szélére. A jeges víz mintha megalvadt volna Ruth gyomrában.

– Azt hiszem, ki kell mennem a fürdőszobába . . .

Tizenöt perccel később jött vissza a hálószobába. Közben az alkony utolsó fényei is kihunytak. Dunsinnan kinyitotta a zsalukat, s a szobát a kertből beszűrődő fények világították meg. Mostanra Dunsinnan alakja világosan összeállt a homályos töredékekből. A nap emlékei hasonlóképpen. A lány mindkét karját a férfi nyaka köré fonta, fejét betemette az álla alá. Dunsinnan összefonta a kezét a hátán. Ruth úgy érezte, a férfi kezének érintése beszennyezi, mégis engedett neki, mint valami parancsoló gonosz szellemnek. Orrát a nyakába nyomta, s nyelvét végighúzta a férfi kulcscsontján. Azután felnézett és megszólalt:

– Ugye, nincs kutya a közelben?

A férfi elkezdte kigombolni a hátán a ruhát, de Ruth elhúzódott. Leengedte a vállpántot, és kigombolta a hátralévő gombokat, s hagyta, hogy a ruha lehulljon róla a földre. Alsóneműben odalépett a férfihoz, kigombolta az ingét és a nadrágját, s amikor rátalált megmerevedett hímvesszőjére, megmarkolta. Dunsinnan levette róla a melltartót, s harapdálni kezdte a mellbimbóit. A lányon most nem volt más, mint a vékony aranylánc a csontfigurával és a harisnyája.

– Várj – mondta Ruth, s leült az ágy szélére, hogy lehúzza a harisnyáját. Dunsinnan befeküdt az ágyba, s az oldalára fordult. Ruthnak most nagyon tiszta volt a feje. Az árja Adonisz irdatlan méretű teste jelent meg a szeme előtt, amint a fehér köpenyes alakok épp petyhüdt nemi szervét fényesítgetik. Besiklott az ágyba, le-

csúszott a férfi testén, s először csak körbenyalogatta a nemi szervét, majd a szájába vette és beleharapott. Dunsinnan felordított, s abban a pillanatban ejakulált. Ruth elhúzódott tőle.

– Te szuka, hiszen vérzek! – A férfi hangja hisztérikusan csengett. A lány ismét ráfonódott, felhúzódzkodott az arcához, mellét a mellkasához szorította. Jobb térdét a lábai közé feszítette, odatette a kezét is, ahol a vért érezte, s simogatni kezdte a heréjét.

– Nincs semmi baj – mondta, mintha egy gyereket vigasztalna –, csak egy kis karcolás. Nyugodj meg, bízd csak rám magad.

Érezte, hogy a férfi teste remeg alatta. Összeszorított szájjal, még mindig fájdalomtól homályos szemmel nézett rá, de mostanra megengesztelődött. A lány lassan, óvatosan masszírozta, amíg a hímvessző ismét egészen betöltötte a kezét, ekkor magába irányította, erősen szorította a térdével is, hogy az erőteljes, mély lökéseket át tudja venni, s az önmegalázás teljes legyen. Látta Dunsinnan szemén, hogy fájdalma ismét felcsap, hogy kínjában összeszorítja a fogát, de tovább mozgott, míg tulajdon nedvei kiválva nem enyhítettek a férfi kínján.

– Szuka! – ismételte meg Dunsinnan, de most mosolygott. Ruth könnyeket érzett a saját arcán, kitört belőle a zokogás. Összezárta lábait a férfi körül, kényszerítette, hogy még mélyebben beléhatoljon, s ott ejtette csapdába, belső izmai megfeszítésével. A férfi zihált, majd ismét felordított. Ruth ránézett, de mások arcát látta maga előtt. Legbelül csontszáraz volt. Fejét a férfi bal vállához hajtotta – s mélyen beleharapott, elég hosszan tartotta fogai között ahhoz, hogy érezze a vér ízét.

Amikor szétváltak, egy darabig mindketten szótlanul feküdtek a hátukon, nem értek egymáshoz.

– Nem értelek – mondta a férfi egy idő után.

– Ezt akartad, nem?

A férfi odafordult hozzá, a lepedő csak Ruth derekáig ért, a szétszakadt lánc a mellén hevert.

– Mit próbálsz bizonyítani?

– *Bizonyítani . . .?* – Ruth továbbra is a mennyezetet nézte. – Nem volt szükség bizonyításra, igaz? – Csendesen ismét sírni kezdett. Nagyon magányosnak és nagyon mocskosnak érezte magát.

16

– Ebben az egy dologban egyetértek a Gestapóval, szavamra mondom! Ez a nő veszélyes. – Canaris úgy belesüppedt a székbe, hogy von Klagen, az íróasztal másik oldalán, csak a fejét látta. Az egyik dakszli – von Klagen sose tudta név szerint, melyik melyik – az íróasztal előtt feküdt, s lihegett a hőségtől, a másik Canaris lába körül matatott. Vasárnap reggel volt, s az ablakon keresztül behallatszott a templomi harangszó.

Von Klagen kissé felemelkedett a székében, miközben válaszolt.

– Brückner panaszkodik, hogy ez a Lady Mitford előbb tudja, Hitler hová készül, mint ő. Tilosban parkol a kocsijával az Osteria előtt, és senki nem mer szólni neki.

– És – mondta Canaris – megkapta az aranyérmet, amelynek hátoldalára a Führer saját kezű aláírása van *bevésve.*

A háttérben a falnak támaszkodó Piekenbrock kivételesen nem egyenruhát viselt, hanem egyszerű szürke öltönyt; egyenesen a hajnali miséről érkezett.

– Lehet, hogy a brit titkosszolgálatnak ennyi esze volna? – szólalt meg Canarisra nézve.

– Nem számít, hogy mennyi eszük van – felelte Canaris. – A nő létezik. Amíg a Führer maga körül akarja tudni őt, nekünk számolnunk kell ezzel a problémával.

– De az obersalzburgi hölgynek a közelébe sosem engedi Lady Mitfordot – mondta Piekenbrock. – Ilyen téren tehát nem jelent veszélyt. De akkor mi a vonzereje?

Canaris lejjebb csúszott a székében, a plafont bámulta. – A Mitford nővérek – hogy is mondta? – „az árja nőiesség tökéletes példányai". Úgy beszél, akár a marhapásztor a piacon. – Az íróasztal előtt heverő kutya kimerültségét leküzdve átkúszott a fiókos részek között, s Canaris lábához telepedett a társa mellé. Canaris folytatta: – Túl sok szál fonódik itt össze. – Von Klagen jelentését kézbe véve ismét közelebb húzódott az íróasztalhoz. – Ez a Bedaux, ugye ő volt Dunsinnannel Münchenben? Itt Berlinben is járt. A windsori herceg az ő kastélyában tartotta az esküvőjét.

– Dunsinnan is ott volt – tette hozzá von Klagen.

– Pontosan. És Schellenberg is, ugye, azt mondta, hogy ő tart rendszeres kapcsolatot Dunsinnannel?

– Igen. Nagyon ügyelnek rá, hogy ne lássák őket együtt. Legutóbb Münchenben találkoztak, az Englischer Gartenben – hajnali háromkor.

– És mi van az amerikai lánnyal?

– Még mindig nem vagyok benne biztos.

– Miben nem biztos?

– Nem talál hangot velük. Sem Lady Mitforddal, sem a többiekkel, csak Dunsinnannel.

– És vele hogyan?

– Vitatkoznak.

– Ez mit jelent? – szólt közbe Piekenbrock.

Canaris óvatos pillantást vetve von Klagenre, így felelt:

– Ez azt jelenti, hogy von Klagen kezd berozsdásodni, nem, Oberstleutenant?

Canaris első találkozásuk óta most használta először von Klagen katonai rendfokozatát. Ez tulajdonképpen felért egy dorgálással, de von Klagennek eszébe jutott róla valami. Indulásra készen felállt, s rövid hallgatás után megszólalt:

– Úgy néz ki, hogy Dunsinnan és barátai tudnak von Blombergről.

Canaris és Piekenbrock egymásra pillantott, s Cana-

ris, szinte unatkozva megkérdezte: – Miért, mi van von Blomberggel?

– A barátnőjéről tudnak, arról a kurváról.

Piekenbrock felelt:

– Ez csak szóbeszéd, miért kellene törődni vele?

– Ha Lady Mitford tud róla, akkor Hitlerhez is eljuthat.

Canaris megvetően azt mondta:

– Von Blomberg őrült. Ha a lányról szóló mendemondák igaznak bizonyulnak, azzal nagyon megkönnyíti Heydrich dolgát. Botrányt fog csinálni az ügyből, s azután . . . – Elhúzta a kezét a torka előtt.

Valami matatás hallatszott Canaris lábainál, a földön.

– *Kaspar!* – kiáltotta Canaris, és lehajolt. A kutya von Klagen jelentésének egy lapját ette, amely leesett az asztalról. A kutya megható ártatlansággal nézett fel, s békítőleg csóválta a farkát. A lap negyedét már megette, a maradék csupa nyál volt.

Dunsinnan két napja olyan kifogástalanul viselkedett, hogy már-már elviselhetetlenné vált; maga volt a porosz nemesember paródiája. A grófnak feltűnt a dolog. Dunsinnanről Ruthra nézett, majd – amikor alkalom adódott – megkérdezte:

– Mi van vele? Alastairrel . . . olyan furcsán viselkedik.

– Azt hiszem, egy kis problémája van – mondta Ruth szűkszavúan.

A gróf gyanakodva nézett rá.

– Tudta, hogy idejön az édesanyja? Ma reggel tudtam meg.

– Igen, ő is mondta. Én már csak emiatt vagyok itt.

A gróf mosolyogva megkérdezte:

– Mi lenne, ha együtt ebédelnénk mi ketten? Legfőbb ideje.

– Miért is ne?

Attól eltekintve, hogy a gróf keze Ruth térdén nyugodott, az ebéd ártalmatlanul zajlott le. A gróf Münchennel szembeni ellenszenve inkább kulturális, mint erkölcsi alapokra épült. Sznobsága mulatságos volt, s megnyugtatta Rutht.

Lady Dunsinnan este érkezett. Tekintetében, ahogy Ruthra nézett, ösztönös megértés villant. Dunsinnan egész vacsora alatt maga volt a testet öltött szertartásosság. Anyját ez feszélyezte, a grófot idegesítette.

– Azt javaslom, menjünk el Nürnbergbe – mondta Dunsinnan. – Anya, Alfredo, s te is, Ruth, ha van hozzá kedved.

– A pártgyűlésre gondolsz? – kérdezte az anyja.

– *Parteitag* – javította ki Dunsinnan pattogó németséggel.

Lady Dunsinnan Ruthra nézett.

– Remélem, te is jössz, drágám.

Ruth, felismerve, hogy ez tulajdonképpen segélykérés, bólintott:

– Hát persze. – Dunsinnanre nézett. – Soha többé nem lesz ilyesmire alkalmam.

Dunsinnan egy nyitott túrakocsit bérelt. Hosszú, alacsony motorházfedele volt, és előrehajtható szélvédője, a vezető mellett egy utas fért el, mögötte, egy felcsapható pótszéken még egy személy ülhetett menetirány szerint, a hátsó ülésen pedig két utas számára volt hely. A fényesre polírozott felületek visszatükrözték a fényt, még a motorházfedélre erősített pótkerék küllői is csillogtak. Nagy, erős kocsi volt, még berregő torokhangja is arról árulkodott, milyen drága.

Ruth Dunsinnan mellett ült elöl, a gróf a felhajtható ülésre telepedett, Lady Dunsinnan pedig hátra ült egyedül. Nürnberg közelében úgy összesűrűsödött a forgalom, hogy csak lépésben tudtak haladni. Limuzinok, terepjárók és kisebb kocsik hozták ide az embereket Németország minden részéből. A távolban, hegykoszorúval a háttérben megpillantották a Hohenzollernek régi

várát. Mindenütt zászlók és egyenruhák fogadták az érkezőket.

Ruth egy szobába került Lady Dunsinnannel. Bőrükön szinte látni lehetett az utazás során lerakódott por és olajréteget. Ruth kicsomagolt. Lady Dunsinnan kiszólt neki a fürdőből.

– Mondd, szerinted Alastair tisztában van vele, teljes mértékben felfogja, hogy mibe ártja bele magát?

Ruth tudta, hogy semmi értelme nem volna a kitérő válasznak.

– Igen... azt hiszem, tudja. Úgy beszél, mint aki pontosan tudja, hogy mit tesz... és miért.

– Igen, attól félek, így van – mondta Lady Dunsinnan elgondolkozva. – Be kell vallanom, drágám, hogy nyugtalanít, nagyon nyugtalanít ez a dolog. Nem tudom, hogy mit tehetnék ellene, vagy mit *kellene* tennem. – Habozott. – Volt idő, amikor azt reméltem, talán...

– Igen, tudom. – Ruth határozottan beszélt. – Ezt észrevettem Skóciában.

– Sajnálom, azt hiszem, hiú remény volt.

– Nem hiszem, hogy bármit is tehetne, amivel meg tudná változtatni az elképzeléseit.

Lady Dunsinnan hallgatásba burkolózott.

Másnap reggel Dunsinnan szobájában reggeliztek. Dunsinnan elmondta, hogy egy óra múlva hivatalos kocsi jön értük, amellyel a Zeppelin-rétre mennek; ott épül a világ legnagyobb stadionja. Úgy ontotta magából a statisztikai adatokat, mint egy fizetett idegenvezető.

– A tribün ezerháromszáz láb széles és nyolcvan láb magas. A kiváltságosok helyén fogtok ülni.

Dunsinnan kérkedése visszavágásra késztette a grófot.

– Róma nagyságát nem rőfre mérték. Az igazi művészet az arányokban rejlik, nem a méretekben. – Lehamuzta a reggelije maradékát. – Ha azt mondják Speernek, építsen egy száz méter hosszú épületet, ő azt feleli: „Mein Führer, mit szólna kétszáz méterhez?" Erre a

Führer vállon veregeti, és azt mondja: „Maga az én emberem!"

Amikor a Zeppelin-rétre értek, a napsütés már a köd utolsó nyomait is eloszlatta. A tribün hátsó bejáratán belépve, hirtelen fényár és suttogó hangok kórusa fogadta őket. Ruth látását első pillanatban elhomályosította a hatalmas arénában uralkodó látvány: a fémfelületről visszavert napsugarak csillogó fénypontjainak ezrei. Amint szeme hozzászokott, rájött, hogy csillogóra fényesített ásók verik vissza a fényt, amelyeket khakiszínű egyenruhába öltözött ifjak puskaszerűen a vállukra vetettek. Tíz párhuzamos sor, mindegyik tizenkét ember mélységű, s tömb tömb után húzódott végeláthatatlanul a stadion végéig. Dunsinnan minden mozdulatán látszott, hogy mennyire lenyűgözi ez a látvány. A stadion mértani középpontjában, a tribün alatt gránitoszlop állt, két hatalmas, náci szalagokkal felékesített koszorúval. Előtte fiatalemberek egy másik csoportja: meztelen felsőtesttel úgy hajoltak ásóik fölé, mintha imádkoznának.

Dunsinnan társaságát a központi szektor 720-as számmal kezdődő széksorához vezették. Úgy tízyardnyival alattuk, tőlük egy kicsit jobbra volt Hitler páholya gránit pulpitussal. Ruth angol beszédet hallott, magas gallérú öregembereket látott fiatalabb nők társaságában, s más arcokat, amelyeket Münchenből már ismert. Dunsinnan oda-odabiccentett az ismerősöknek. Néhány perccel később Charles Bedaux és hattyúnyakú hitvese csendben besiklott a gróf melletti ülésekre.

A hangok elhaltak, csupán csosszanó lábak és ideges köhintések zaja hallatszott. Alattuk megjelent Hitler és kísérete. A férfit, akit Ruth utoljára szürke öltönyben látott a müncheni kerthelyiségben, itt hihetetlen nimbusz övezte; barna inget és bőrövet viselt, s fején akkora kalapot, hogy mélyen belógott a homlokába. Begyakorlott mozdulatain látszott, hogy tudja: tekintetek tízezreinek kereszttüzében áll. Ruth beleremegett, amikor észrevet-

te, hogy abban a pillanatban, amikor a férfi elfoglalta a helyét, az egész tömeg – mintegy varázsütésre – különálló részekből egyetlen egésszé állt össze, amely akaratát és szellemét egységes szervezetként veti alá ennek az embernek. Dunsinnan szavai jutottak eszébe: „... minden ország képes erre a változásra, ha *megvan benne az akarat.*" Ruth Dunsinnanre pillantott. A férfi szinte szexuális átéléssel adta át magát az élménynek.

Miután Hitler leült, még egy percig tartott a csend, amelyet lassan visszafogott dobütések törtek meg, ehhez fokozatosan más hangszerek csatlakoztak, s mire az egész zenekar belekapcsolódott, a zene ünnepélyes gyászindulóvá állt össze. A félmeztelen fiatalok egyforma tömege ringani kezdett a zene ritmusára, mély főhajtásokkal a tribün felé. Azután egy gyászhimnuszt kezdtek énekelni, amely a következő felajánlásban érte el csúcspontját:

Oh Führer! legfőbb istenünk
nevére ím megesküszünk,
hogy Németországért s teérted
ontunk csak eztán vérítéket.

A szöveg fordítását a külföldi látogatók megkapták, még mielőtt elfoglalták helyüket. Ruth saját papírlapját lassan gombóccá gyűrte a markában.

A fejek ismét az ásó fölé hajoltak, s csend ülte meg a stadiont, miközben – Hitler alatt – egy egyenruhás alak előlépett, s beszédhez készülődött. Ruth észlelte a veszélyt, hogy a stadionban uralkodó feszültség szertefoszlik: a beszéd túl laposra sikeredett. De jóformán még el sem hangzott a végszó, amikor a zenekar szinte belefojtotta a szót a szónokba.

Hitler előlépett a pulpitushoz. Karja mereven lógott két oldalán. Bal kezében két lapot szorongatott, de nem pillantott beléjük. A stadion olyan hatalmas volt, hogy másodpercekbe tellett, amíg a mondatok a szónok mik-

rofonjától eljutottak a lelátókig, s onnan visszaverődtek. Ruth látta, hogy Hitler felhasználja ezeket az időeltolódásokat, hiszen ebben a visszhangrendszerben minden egyes mondat fokozott nyomatékot nyert azáltal, hogy géppuskasorozatként ismétlődött. Öt perc elmúltával – könyökét támaszként maga mellett tartva – felemelte jobb alkarját, s ettől fogva ez a lefelé fordított tenyerű jobb kéz indította röppályára mondatait. Tíz perc múlva egész karja kiegyenesedett, ökölbe szorított kézzel elvált a testétől, s időnként belesújtott a levegőbe. Majd, a csúcsponthoz érve, mindkét kar a levegőbe lendült, nagy nyomatékot adva az utolsó mondatoknak:

A német nép
(nép, nép, nép . . .)
végül is
(is, is, is . . .)
megteremtette
(tette, tette, tette . . .)
Saját Német Birodalmát
(mát, mát, mát . . .)

A szavak felvillanyozták a hallgatóságot: a kirobbanó tapsvihar szinte szétvetette a stadiont, a városon túl lévő hegyekig is elhatolt a mániákus harsogás.

Ruth szemét – miközben a beszédre figyelt – hipnotikus erővel vonzotta Hitler nyaka, az a vékony bőrcsík, amely a gallér és a kalap közül elővillant, s előbb lassan rózsaszínűre, majd – amikor utolsó szavait beleordította a levegőbe – céklavörösre változott. Ahogy az önálló életre kelt éljenzés elhalt, Hitler sarkon fordult, de csak egy fél lépést tett, mozdulata furcsán félbemaradt. Ahogy felszegett állal, kigúvadt szemekkel, görcsösen eltorzult arccal hátralépett, hozzáért Goebbels vállához. A másodperc töredékéig tartott az egész, nem is lehetett igazán mozdulatnak nevezni, Ruth mégis felismerte benne azt a félszeg, futó intimitást, amelyre ezt a szemé-

lyes érintkezésre egyébként képtelen embert eksztatikus állapota késztette.

Később Bedaux vezette lefelé a társaságot. Ruth fojtott hangú angol megjegyzéseket hallott: „Fantasztikusan hatásos"; „Ez aztán a vezető egyéniség!"; „Kedves fiúk"; „Micsoda példa a számunkra!" (e mondat három sor igazgyöngy tulajdonosának a szájából hangzott el); „Jó lenne venni itt egy házat, Harry, olyan szép ez a vidék . . ." Ruth azon tűnődött, vajon ő-e az egyetlen, akiben kétségek maradtak, de amikor elkapta Lady Dunsinnan pillantását, már tudta, hogy nem.

A közeli étteremben foglaltak asztalt.

– Fontos bejelentésem van – mondta Dunsinnan, amikor leültek. Csak ásványvizet lehetett inni, de Dunsinnan úgy töltötte ki, mintha pezsgő lett volna. Bedaux felé emelve poharát folytatta: – Charles megbízást kapott egy fontos esemény megszervezésére, de ezt még ne tekintsétek hivatalos közlésnek.

– Rövidesen hivatalosan is bejelentik – mondta Bedaux.

– A windsori herceg és a hercegné jövő hónapban Németországba látogat.

– Meglátogatják Hitlert? – Ruth meg volt döbbenve.

– Miért ne! *Természetesen!* – Dunsinnan hangja diadalmasan csengett. – A Führer örömmel találkozik ő királyi fenségével. Hadd magyarázzam meg. Charles is és a herceg is komolyan érdeklődik a modern technikai eljárások iránt. Charles dr. Leynek, a Német Munkafront igazgatójának segítségével rövidesen megnyitja vállalata itteni kirendeltségét. Charles vetette fel az ötletet Leynek, s így sikerült összehozni a találkozót. Mi lehetne ennél jobb?

– Ez sokaknak nem fog tetszeni – mondta Lady Dunsinnan.

– Sokaknak még sokat kell tanulniuk – mondta Dunsinnan. Ruthhoz fordult. – Nos, hogy tetszett, amit ma láttál?

– Ilyet még életemben nem láttam! – mondta őszintén és kétértelműen a lány.

Kint fényképészek csoportja várt a távozó külföldi vendégekre. Ahogy lefelé jöttek a lépcsőn, Ruthnak egy pillanatra úgy tűnt, mintha az egyik Leica mögött homályosan ismerős arcot pillantott volna meg, de amikor ismét odanézett, már egy másik fényképész volt azon a helyen. Amíg limuzinjukra vártak, felfordított fürdőkádra emlékeztető, domború hátú, rideg szürkére festett, fura miniatűr kocsi húzott el mellettük, hangja, mint a lánccsörgés.

– Hát ez meg micsoda? – kérdezte Ruth.

A gróf nevetett.

– Népautónak hívják, Volkswagennek. Az ígéret szerint minden családnak lesz ilyen.

– Szerintem sosem fog elterjedni – mondta Ruth.

17

Dél-Anglia, 1937. október

Seton a kifutópálya végén állította le a kocsiját. A távolból egy másik, üresjáratban működő motor jellegzetes zúgása hallatszott. A kifutópálya közepén lévő bukkanó miatt nem látta a gépet, csak a hang alapján állapíthatta meg, hogy hol lehet. Mire a Rolls-Royce Merlin motorja teljes gázzal felbőgött, a gép már túljutott a kifutópálya dombján, s egyenesen felé közeledett. Látta, hogyan keletkezik először csak résnyi távolság a kerekek és a pálya között, majd a kerekek behúzódtak. Ám a közeledő repülőgép egyre fokozódó sebessége ellenére nem emelkedett magasabbra. Már csak pillanatok választották el Seton kocsijától, amikor végre felkapta az orrát, megcélozta az eget, s úgy otthagyta Setont, hogy az alig akart hinni a szemének. A gép szárnya semmilyen más repülő szárnyához nem hasonlított:

a teljes hosszában tökéletesen hajlott, akár egy szablya. A gép fél perc alatt a gyapjúszerű felhőtakaró fölé emelkedett, csupán egy egyre zsugorodó pici pont maradt belőle a kék égen, hangját is elnyelte a messzeség.

Seton kikászálódott a kocsiból, elballagott a füves részig és belerúgott a földbe. Ahogy a fű illata összekeveredett a repülőgépolaj szagával, szinte kézzelfogható érzékletességgel támadtak fel az emlékei. Az ő idejében még nem volt aszfaltozott kifutópálya: csak keréknyomokkal barázdált mezők, sátrak, szélzsák meg a flandriai szél, amely telefújta. És más szagok: korditszag, vászonszag, olajszag, vérszag.

A háta mögül – csak egy kicsivel magasabban – először a légáramlatot érezte meg, majd a teljes sebességgel száguldó gép is felbukkant. A Spitfire mélyrepülésben érkezett a mező fölé, ferdén közelítette meg a kifutópályát, majd a hátára fordult, s fejjel lefelé húzott el a mező fölött, anélkül, hogy sebessége láthatóan csökkent volna, majd visszakanyarodott, szinte derékszögben bedőlt – Seton először nem hitte el, hogy ez lehetséges –, és olyan könnyedén és puhán ért földet, mint egy sirály. Seton visszaült a kocsijába, s a hangár előteréhez hajtott. Egy körülbelül vele egykorú férfi mászott elő a Spitfire-ből, hófehér repülőöltözékben, mellkasán légzőkészülék csöve lifegett.

– Na, mit szólsz? – kérdezte, s kiejtése azonnal elárulta, hogy új-zélandi.

Seton körbejárta a gépet, időnként megtapogatta, mintha egy telivér oldalát paskolná.

– Egy Camellel nem tudtad volna megcsinálni ezt a fordulatot úgy, hogy szét ne essen darabjaira – mondta.

– Hát, ez nem sokban hasonlít a Camelhez – nevetett a pilóta –, attól ne félj! – A szárny alá hajolt, hogy megnézze a futóművet. – De azért az ilyen fordulatoknál észnél kell lenni. Könnyen megeshet, hogy az ember eszméletét veszti. Különösen az én koromban.

Seton megállt és ránézett.

– De te legalább még alkalmas vagy. Nincs az a szemüveges pilóta, aki ezt elvezesse.

A pilóta tréfás szánakozással Seton vállára tette a kezét.

– Az még nem a világ vége. Mindannyiunkkal megeshet, ha elég soká élünk. – A hangárhoz sétáltak.

– Tényleg nincs semmi hibája? – kérdezte Seton.

– Azt azért nem mondanám. A kinézése ellenére kényes jószág. A sebesség kedvéért mindent lefosztottak róla. Nem olyan masszív, mint a Hurricane. De van ennél komolyabb gondunk is. – Bizalmasra fogta a hangját. – A fegyverzet. Annak alapján, amit a Luftwafféról hallottam, nem hiszem, hogy ezek a borsszórók elegendőnek bizonyulnának. – Gépágyúkra van szükségünk. Tudsz ebben segíteni, Edward?

– Erről hallottam – mondta Seton, és megállt. – Keith, őszinte leszek. Most az igazán komoly gondot a létszám jelenti, nemcsak a gépek, a pilóták létszáma is.

– Ezt nekem mondod? Látnod kellene, micsoda embereket kapok. Még a fenekükön csörög a tojáshéj.

– A fegyverek dolga – folytatta Seton – mégis nyugtalanító. Láttam a Spanyolországból érkezett jelentéseket. A sors iróniája, hogy ebben a kérdésben épp az oroszok rázták fel a Luftwaffét – az I–16-osaik csíkokra szabdalták a Messerschmitteket.

– Gondolod, hogy *ezekbe* a szárnyakba be tudunk építeni ágyúkat?

Seton hátranézett a Spitfire-re, amelyet már ellepett a földi legénység, hogy minden négyzetcentiméterét átvizsgálja.

– Kénytelenek leszünk.

– Szóval úgy gondolod, hogy közeleg az idő?

Az a magányos Spitfire valahogy túl törékenynek látszott. Mellette biplánok sorakoztak, ezüst szárnyaik fekete-fehér mintázatot viseltek. Egyik sem tüzelt még soha ellenségre – s mindketten tudták, hogy most már nem is fognak. Végül Seton így válaszolt:

– Maradjunk ennél a feltételezésnél, jó?

Amikor Seton visszatért Londonba, megkereste patrónusát; ismét a parkban sétáltak.

– Nem haladunk elég gyorsan – mondta Seton.

– Attól tartok, ezért nagy mértékben Lindbergh a felelős. Persze, azt gondolta az ember, hogy ha rá hallgatnak, akkor azonnal pánikszerűen akcióba lépnek, de úgy látszik, épp az ellenkezője történik. Tudja, hogy a közelmúltban ismét Németországban járt?

– Igen. Láttam.

– Újabb és újabb rémtörténetek keringenek a Luftwaffe legyőzhetetlenségéről. Az eredmény az, hogy teljesen megbénulnak.

– Ide hallgasson – mondta Seton, aki ezt a visszafogott stílust túl önelégültnek találta –, nem engedhetjük meg, hogy Lindbergh ezt megússza. *Tudom*, hogy a bolondját járatják vele; a számadatai egyszerűen nem lehetnek igazak. Csak az alkalomra várok, hogy tiszta vizet öntsek a pohárba.

Egy percig csendben baktattak tovább, majd Seton társa megállt.

– Írja le a lehető legtömörebben mindazt, amit összeszedett, s adja ide nekem. Gondoskodom róla, hogy eljusson a megfelelő emberekhez. De ami utána következik . . . nos, a sarat magának kell állnia.

Setont egy héttel később egy ablaktalan whitehalli pincébe hívták. Egy szigorú hivatalnok feljegyezte a nevét egy jegyzettömbbe, s szánakozó pillantással intett, hogy beléphet. A falon csupán egyetlen tárgy volt, egy 1910-es Bartholomew-világtérkép, a lepattogzott festék alól kilátszott a vászon, a bomlás azonban szimbolikus volt, ugyanis a térképen a világot még mindig a rózsaszín övezte, s a brit birodalom csúcspontján állt. Seton a táskáját letette az asztalra, kivette belőle a papírjait, és várt.

Két férfi lépett be. Az egyenruhásat felismerte, a másik, a civil ruhás sokkal fiatalabbnak látszott. Az idősebb férfi – alacsony termetű, zömök katonaember, fog-

kefére emlékeztető bajusszal – a Királyi Légierő marsallja volt.

– Ezredes – kezdte, és kezet nyújtott – remélem, nem haragszik, hogy magammal hoztam Kincaidet a minisztériumból, csak megfigyelői minőségben. – Kincaid hűvösen biccentett. Setont meglepte, hogy még Hugh Dowding, a légierő Vadászrepülő-parancsnokságának új vezetője sem beszélhet egy bürokrata jelenléte nélkül.

Leültek és Dowding folytatta.

– Természetesen olvastam a jelentését. Nem szükséges végigmenni rajta. – Kincaidre nézett. – Némi nyugtalanságot okozott a minisztériumban.

Kincaid is megszólalt, nagyon lassan beszélt.

– Ha jól értem, arra kívánt célozni, hogy Lindbergh ezredes könnyen megtéveszthető.

Seton kiegyenesítette jobb keze ujjait.

– A német fegyveres erők számára kiszabott idei módosított költségvetésből tudjuk, hogy a Luftwaffe ebben az évben *minden hónapban* körülbelül ötvenezer tonnával kevesebb fémet kap, mint amennyit igényelt. Így még csak meg sem közelíthetik Lindbergh számadatait. A tények makacs dolgok. Ha nincs elegendő fém, nem lehet megcsinálni a gépeket.

– És *magának* milyen számadatai vannak?

– Ez csak becslés, de jól megalapozott becslés. Jelenlegi tervük körülbelül évi hétezer géppel számol. De szerintem meglepő volna, ha évi öt és félezernél többet állítanának elő. Ez körülbelül a fele annak, amennyit Lindbergh kimutatott.

– Miért készítette el épp most ezt a feljegyzést? – kérdezte halkan Kincaid.

– Én nem kiragadott képeket látok, hanem áttekintésem van a dolgok egészéről. Rá akartam világítani a dologra, amely eddig rossz vágányon futott.

– Ami a gépágyúkat illeti – mondta Downing –, minden lehetségeset el fogok követni. Spanyolországgal kapcsolatos értékelése nagyon hasznos volt. A baj az,

hogy mi nem gyártunk megfelelő ágyúkat. Csak a csehek és a belgák.

– A dolog sürgős – mondta Seton.

Dowding jobb keze végigsiklott az asztalon, s egy ceruzán állapodott meg.

– Hogyne! Ide hallgasson, Seton, a Luftwaffe vezetői – Milch, Udet és Stumpf – rövidesen idejönnek. A miniszter nagyon támogatja ezeket a látogatásokat. Még nem döntöttük el, hogy mennyit mutassunk meg nekik. Maga mit tanácsol?

– A gépek közül? Mindent, a Spitfire kivételével. Ezt a titkot meg kell tartanunk, amíg csak lehet.

– Gondoltam, hogy ezt fogja mondani – szólt Dowding, s megkockáztatott egy mosolyt. – Meg kell majd győznöm a minisztert. Ő nagyon szeretne eldicsekedni vele.

Seton lelki szemei előtt még mindig ott lebegett a vízió, amint a Luftwaffe vezetői egy Spitfire körül nyüzsögnek, amikor Ruth telefonált. Seton már a whiskynél tartott, ezért arra kérte a lányt, hogy ő jöjjön fel hozzá. Egy órán belül ott is volt.

Megrázta a fejét, hogy megszabaduljon egy szemébe hulló hajtincstől. Seton lesegítette a kabátját, s megérezte a lányban lévő feszültséget.

– Ülj le. Parancsolj. Hozok egy kis kávét.

– Jaj, csak azt ne . . . A te kávéd ihatatlan. Csinálj inkább teát.

Elhelyezkedett a díványon, táskáját maga mellé tette, eligazította a szoknyáját, látszott, hogy szokatlanul ideges. Seton egy szót sem szólt, amíg ki nem töltötte a teát. Eszébe jutott, hogy Ruth a betegsége idején hogyan fogadta atyáskodó magatartását, ezért most gondosan leplezni igyekezett érzéseit, bár amikor Ruthra nézett, nehéz volt elfojtania őket. Leült a lánnyal szemben, az alacsony asztal másik oldalára.

– Nos . . . milyen volt Németország?

Ruth kezét az ölébe ejtette, ujjait mereven összekulcsolta.

– Én mostanáig nem tudtam, Edward, hogy mi ez az egész. Nem tudom, miért nem tudtam, tudnom kellett volna . . . Úristen, *iszonyú* volt!

– Mondj el mindent.

Ujjai szétváltak, egyik keze a nyakában lévő aranyláncca babrált.

– A legszörnyűbb az, hogy Hitler olyan *hétköznapinak* tűnt.

– Láttad őt?

– Kétszer is. Először egy étteremben ült és ebédelt. Másodszor meg amikor a nürnbergi beszédet tartotta. Azután már nem tűnt többé hétköznapinak. Igazi demagóg.

– Hallottam a rádióban.

– Amit hallasz, az csak a dolog egyik fele. De én most megértettem. Rémisztő, ahogyan a hatalmában tartja az embereket. És még csak nem is ez volt a legrosszabb. Münchenben láttam egy kiállítást, árról, amit *ők* elkorcsosult művészetnek neveznek. Ott volt minden, ami igazán ér valamit: az impresszionisták, a kubisták, Picasso. Valami elpattant bennem. Megértettem, hogyan áll össze a részekből az egész: a zsidókkal kapcsolatos jelek, a töméntelen zászló, az őrült tisztelgések. Iszonyú!

– Igen. – Seton halkan beszélt. – Bárcsak minél többen tudnák, bárcsak mások is megértenék.

– Hát erről van szó! Szeretnék úgy tenni, mintha megtévesztettek volna, egészen addig, amíg minden világossá vált. De tudom, hogy nem így történt. Egész idő alatt szemet hunytam bizonyos dolgok fölött. Az a legkönnyebb, tudod, Edward: úgy dönteni, hogy nem *akarom* tudni. Bár ez még mindig jobb, mint ha az ember mindent tud, csak éppen nem bánja.

– Például ki?

– Alastair meg a hozzá hasonlók. Ott Münchenben

nagyon sok angol van. Köztük az a rémes perszóna, az a Mitford. Elintézte, hogy Alastair beszélhessen Hitlerrel.

– Ez mikor történt? – Seton mintegy mellékesen tette fel a kérdést.

– Amikor elvitt abba az étterembe, ahova Hitler jár. Alastairt odahívták az asztalához vagy tíz percre. Rengeteget beszélt. Most jut eszembe: a windsori herceg és hercegné odalátogat, és Hitler is fogadja majd őket.

– Az istenit! Mikor?

– Rövidesen bejelentik.

– Mennyit tudsz erről, hogyan szervezték meg?

Ruth már majdnem válaszolt, amikor hirtelen elakadt a szava, mintha a beszélgetés során most először kívülről nézné magát.

– Miért kérdezősködsz?

Seton felállt, tett néhány lépést. Amikor megfordult, olyan megfontolt komolyság sugárzott belőle, ami Ruth számára teljesen új volt.

– Jól figyelj rám! Legszívesebben mindent elmondanék neked, de nem tehetem. Nem nehéz kitalálnod, hogy miért. Én hivatalból érdeklődöm Dunsinnan személye iránt...

– Úgy érted ... mindvégig...?

– Attól tartok, igen.

– Egész idő alatt felhasználtál, hogy információkat szerezz róla?

– Most már megértheted, hogy miért.

– Na ne mondd! – A lány ismét összekulcsolta a kezét, leszegte a fejét, a szeme bepárásodott.

– Neked biztosan van elképzelésed arról, hogy miben mesterkedik ... – Seton elhallgatott, most vette észre, hogy Ruth sír. Érzelmeit legyőzve határozott hangon folytatta: – Dunsinnan valamiféle összeesküvés részese. Még nem tudom pontosan, mennyire nagyszabású...

Ruth felnézett.

– Hát éppenséggel neked sincsenek skrupulusaid, igaz? Gátlástalanul felhasználtál.

– Az imént magad tettél vallomást. Azt mondtad, nem akartál tudni azokról a dolgokról. Hát... most, hogy látod, miről van szó, te is tehetnél valamit ellene, ha valóban akarnál.

Ruth megtörölte a szemét, a könnyek nyomán csíkok maradtak az arcán.

– Ismerem a meggyőződését, beszélt nekem róla. De *te* mit tehetsz ellene? Nem törvénybe ütköző, amit mondanak, vagy csinálnak. Lehet, hogy nem tiszteletre méltó, de nem is bűn, legalábbis egyelőre nem.

– Valaki megölte azt a McCabe nevű embert... vagy megölette.

Ruth egy pillanatra dermedt hallgatásba burkolózott, azután kirobbant:

– Te tudtad ezt, amikor kérdeztelek felőle?

– Nem, először nem voltunk benne biztosak, de most már tudjuk.

– Tudjuk? Kiknek a nevében beszélsz?

Seton nem válaszolt.

Ruth a dívány szélére húzódott, szeme szárazon, vádlóan csillogott.

– Hagytad, hogy elmenjek Németországba, holott tudtad ezt. Igaz?

– Attól tartok, igaz.

– Hát... köszönöm szépen. Nem sok különbség van köztetek! Ő legalább nem igyekszik másnak látszani, mint amilyen.

– Jobb, hogy nem tudtad. Így nagyobb biztonságban voltál.

– Ó, törődtél is te azzal! Minél voltam nagyobb biztonságban? Annál, mint ha a te fizetett kémedként mentem volna oda, mint a te Mata Harid?

– Nincs jogom ilyet kérni tőled. De ha valóban olyan erős az ellenszenved, mint ahogy elmondtad, akkor...

– Jaj, ne . . . – Beleszorult a tiltakozás, most, hogy homályosan kezdett neki derengeni, miről is van szó.

– Szóval még most sem érzel magadban igazi elkötelezettséget?

– Ez nem tisztességes.

– Mi kell még ahhoz, hogy hagyd magad bevonni, hogy egyensúlyba kerülj a lelkiismereteddel?

Ruth felállt és az ablakhoz ment, félig hátat fordított Setonnak.

– Te manipulálod az embereket. Mi vagy te tulajdonképpen? Tényleg, ki vagy? Erre persze nem válaszolhatsz. De én azért sejtem. – Nagyot sóhajtott.

– Végső soron el kell döntenünk, hogy melyik oldalra állunk.

– Ez fura! Tudod, kitől hallottam ezt utoljára? Alastairtől. – Ruth elfordult az ablaktól. – Ti mindannyian nagy gondot fordítotok arra, hogy az emberiség minden egyes tagja valamelyik oldalon beálljon a sorba, igaz? Hát erre én csak annyit mondok: te meg ő úgy vívjátok a kis háborútokat, ahogy kedvetek tartja. De engem hagyjatok ki belőle!

– Eddig terjed hát az erkölcsi felháborodás, amely ma este idehozott, amelyet nem tudtál tovább magadban tartani?

Ruth lassan visszaballagott a díványhoz. Ismét leült, és halkan így szólt:

– Aljas vagy, vedd tudomásul.

– Kik voltak vele? – Seton nem hagyta magát megingatni.

– Bedaux, az övé a kastély, ahol a herceg és a hercegné összeházasodtak. Ott volt a Graf Spee-n is. Azután persze Albinoni. Meg Unity Mitford. Arról beszéltek, hogy megszabadulnak a *Times* berlini tudósítójától – és a ti müncheni konzulotoktól.

– Igen . . . hát ez nem fog különösebb gondot okozni nekik.

– Adnál valamit inni? De jó sokat!

A hullámzás, ahogy lányos viselkedésből asszonyosba váltott, a skizofrénia tüneteire emlékeztetett. Most az asszony kerekedett felül, s ez a férfit jobban zavarta.

– Most milyen vele a kapcsolatod? – kérdezte, miközben odaadta a whiskyt.

– Rossz. – Ruth az aranylánccal babrált, s lenézett az ölébe.

– De az anyjával jóban vagy?

– Ha abban mesterkedsz, hogy . . .

– Ha úgy gondolod, hogy segítesz nekem, el fogom mondani, tulajdonképpen miről is van szó.

Ruth nagy kortyokkal itta a whiskyt, azután valami eddig ismeretlen merészséggel nézett a férfira.

– Oké. De előbb halljuk a *te* történetedet.

18

Canarison két gyapjúpulóver és egy sötétkék szerzs tengerészzubbony volt, de még így is fázott, ezért ügetésben tartotta a lovat. Ez volt a tél első igazán csípős, hideg reggele. „Porosz fagy"-nak hívta a szelet, amely kelet felől süvített be Berlinbe, balti zimankót hozva magával. Amikor útkereszteződéshez ért a Tiergartenben, ismerős lovast pillantott meg déli irányból közeledni. Beck tábornok szokásos precizitásával időzítette a találkozás pillanatát. Canaris megállt, Beck pedig pompás szürke lován mellé galoppozott.

– Tábornok – biccentett Canaris.

– Tengernagy. – Becken látszott, hogy valami foglalkoztatja. Ügetni kezdtek egymással párhuzamosan, beszéd közben mindketten előrenéztek.

– Hallott a kancellári értekezletről? – kérdezte Beck.

– Csak annyit, hogy megvolt.

– Engem sem értesítettek. Úgy látszik, most már mindketten kívülállónak számítunk.

– Csak a párttagok vehettek rajta részt.

Beck rövidre fogta a gyeplőt, keze ölében nyugodott. Arca kivörösödött a szélben. Csatjai csillogtak, mint a tükör. Még mindig mereven maga elé nézve, halkan így szólt:

– Túl messzire szaladtak a dolgok. Hitler sírba fogja taszítani Németországot. Valahogy meg kell állítani.

Canaris már hónapok óta tudta, hogy ez a mereven előírásos ember csak a végső provokációra várt, hogy – neveltetése és lojalitása parancsainak gyötrelmes leküzdésével – önmaga kompromittálása árán ezzel saját nézetei kinyilatkoztatására kényszerítse őt. De Canaris óvatos maradt, tartózkodott a nyílt véleménynyilvánítástól.

– Ilyen súlyos a helyzet? – kérdezte.

– Beszélnünk kell egymással. De nem itt. Van nálam valami, amit el kell olvasnia. Eljön az irodámba?

Beck – most, hogy nem lóháton, hanem az íróasztalnál ült – mintha összezsugorodott volna, valahogy nem illett ebbe a környezetbe. Még abban sem volt biztos, hogy e falak közt nyugodtan beszélhet.

– Olvassa ezt el, kérem. – Átnyújtott Canarisnak egy teli dossziét. A benne lévő memorandumot Fritz Hossbach ezredes, Hitler Wermacht-adjutánsa írta, összefoglalva annak az értekezletnek az anyagát, amelyet Hitler egy héttel korábban hívott össze Beck és Canaris nélkül. Canaris felvonta a szemöldökét, miközben a pontos, tényszerű beszámolót olvasta.

– Látja? – szólalt meg Beck. – Ebből, most először, minden kiderül: hogy valójában mit akar, s minek a megszerzését várja el tőlünk. Ez a Lebensraum-elmélet. Ausztria és Csehszlovákia lesz az első két célpont.

Canaris felnézett az iratból.

– Semmi meglepő sincs ebben annak számára, aki olvasta a *Mein Kampf*-ot.

– Háborúra kerül sor Angliával és Franciaországgal. És abba belebukunk.

Canaris az orrát dörzsölgette.

– A Führer úgy véli, az angolokat nem fogja érdekelni, mi történik Csehszlovákiával, a franciák pedig nem fognak eleget tenni szerződéses kötelességeiknek.

– A hadsereg nem áll készen egy ilyen háborúra. Nem is akar ilyet. – Beck felkelt, s róni kezdte a szobát. – Emlékszik Hindenburg halálára, 1934-ben? Mi tábornokok letettük Hitlernek a hűségesküt, megfogadtuk, hogy minden katona életét az ő szolgálatába állítjuk . . .

Canaris bólintott.

– Én is.

– Egyetlen tábornok volt csupán, Stieff, aki nem tette le az esküt. Azt mondta, hogy a tébolynak esküszünk hűséget. Akkor azt hittem, ez túlzás.

Canaris nem szólt egy szót sem.

Beck visszatért az íróasztalához.

– Meg kell törnünk a gonosz varázslatot, amelyet ez az ember bocsátott népünkre.

Canaris nem rejtette véka alá fenntartásait.

– Egy népfelkeléshez nincsenek meg a feltételek. Az emberek túlságosan is tisztában vannak vele, mit tett értük Hitler. Nem fogják elhinni, hogy pusztulásba taszítja őket.

– Akkor nekünk kell bebizonyítanunk a számukra, fel kell tárnunk, mik a tervei valójában.

– *Öngyilkosság!* Az öngyilkosság volna, tábornok. – Canarist jobban megrázták a hallottak, mint ahogy kimutatta. Végül így szólt:

– Tudja, volna egy másik megoldás, egy biztonságosabb út; figyelmeztetni az angolokat és a franciákat. Ha értésükre tudnánk adni, mik Hitler valódi céljai, akkor ők színvallásra kényszeríthetnék. Egyetlen puskalövés nélkül meg lehetne állítani.

Beck habozott, de érdekelte az ötlet.

– Gondolja? A franciák és az angolok nem tudják, hogy még mindig milyen gyengék vagyunk. Végül is

hagyták, hogy egy papírtigris hadsereggel elfoglaljuk a Rajna-vidéket.

Seton úgy pattant fel a székéből, mint akibe bolha csípett.

– *Mit? Mit* kérdeztek? – magával vitte a telefont, kis híján kitépte a fali csatlakozóból. Pickles izgatott hangja recsegett a vonal másik végén. Seton egy darabig hallgatta, majd így szólt:

– Higgadjon le, Pickles, és legyen szíves, mondja el még egyszer lassan az egészet. – A hang lecsillapult, s Seton, miközben hallgatta, az ablak felé fordult, s a külügyminisztérium udvarára le-lecsapó seregélyrajt figyelte.

– Rendben van – mondta végül –, hányan voltak ott? Csak a németek, Swinton és a repülőmarsallok? Újságírók, remélem, nem voltak? Hála istennek! – Ismét leült. – Ide hallgasson, Pickles. Az ég szerelmére, vigyázzon, nehogy valaki megmutasson nekik egy Spitfire-t! Dowding megígérte. A Furykba, persze, beszállhatnak. Adja isten, hogy elhiggyék: ez minden, amink van. – Letette a kagylót, és sötét tekintettel üldögélt a jegyzetfüzete fölött. Azután ismét a telefonért nyúlt. Néhány percet várnia kellett a kapcsolásra.

– Nagyon sürgős, amilyen gyorsan csak lehet. Tíz perc múlva a hídnál, megfelel?

Amint Seton a parkban lévő tóhoz ért, megpillantotta a férfit, aki már a hídon állt, s rá egyáltalán nem jellemző módon egy barna papírzacskóból kenyeret dobált a kacsáknak. Amikor Seton odaért hozzá, még mindig a zacskóban kotorászva így szólt:

– Kedves Edward, életemben nem hallottam ilyen izgatottnak. Mi a baj?

Seton a kifejezéstelen arcra nézett, s most jött rá: ez az ember azért élt túl mindent, mert soha nem mutatta ki az érzelmeit. A kacsák etetése ennek az egykedvű vi-

selkedésnek egyenes folyománya volt; Seton elszégyellte magát előbbi gyengeségéért.

– Elnézését kérem, ha kissé zaklatottnak tűntem a telefonban. Úgy gondoltam, hogy azonnal meg kell tudnia. Gondolom, értesült róla, hogy a miniszter meghívására nálunk tartózkodnak a Luftwaffe vezetői.

– Hmmmm. Swinton nem valami óvatos.

– Nem. Nem tudtuk elhárítani. Megpróbáltuk minimálisra csökkenteni a kockázatot. Ma fogadást adtak a tiszteletükre, a cranwelli főiskolán. Milch egy repülőmarsallal beszélgetett, és mintegy mellékesen, mintha az időjárás felől érdeklődnék, megkérdezte, hogy állunk rádiólokációs rendszerünk kifejlesztésével.

– Az istenfáját! És mit feleltek?

– Gondolom, csak hápogni tudtak megdöbbenésükben.

– Hát ennyit első számú titkos fegyverünkről.

Seton áthajolt a híd korlátján.

– Ez az ügy sokkal fontosabb, mint amilyennek látszik. Mert ha tudnak a rádiólokációs rendszerről, amelyet a legszigorúbb titoktartással kezeltünk, akkor bármi másról is tudhatnak.

Egy percig csend volt, a kacsák az utolsó kenyérdarabkát is megkapták.

– Gondolja, hogy nekik is van . . . mármint rádiólokációs rendszerük?

– Nem tudjuk. Elképzelhető. Ezek a dolgok szimultán ozmózis útján bukkannak elő; hosszú távú előnyre senki sem tehet szert a többiekkel szemben, azok a nyomorult tudományos szaklapok sok mindent kifecsegnek, s ezek mind olvassák egymás anyagait. De a rádiólokációs rendszer számunkra a túlélés egyetlen lehetősége, ez ellensúlyozza egyéb gyengeségeinket, amik szép számmal akadnak. Dowding az egész védelmi rendszert erre építi. Ha Milch erre rájön . . .

– Nem hiszem el! – mondta Ruth, bostoni kiejtése most erősebben érződött, mint máskor. – Egyszerűen nem hiszem el. Itt van. Győződj meg róla a saját szemeddel. – Átnyújtotta Setonnak a *New York Times* egy példányát, aki a következőket olvasta:

A herceg elhatározása, miszerint személyesen felkeresi a Harmadik Birodalom ipari és társadalmi intézményeit, valamint az elmúlt két hét során tanúsított gesztusai és elhangzott megjegyzései kellőképpen bizonyítják, hogy a trónról való lemondás egy igaz baráttól, ha nem egy odaadó csodálótól fosztotta meg Németországot . . .

Seton felnézett.

– *Idáig* a mi egyik lapunk sem merészkedett.

– Hm . . . hm. – Ruth visszavette az újságot. – Ezért küldetem ide tetemes költségek árán a *Times*-ot. Ha valóban tudni akarja az ember, hogy mi történik a világban, jobb, ha nem hagyatkozik a londoni újságokra. – Ismét végigolvasta a beszámolót, s így szólt:

– Berlinben egyébként „Heil Edwardnak" hívják.

Seton szomorúan bólintott.

– És a jobb karja igazodott ehhez.

Ruth alig észrevehető módon, mégis jelentősen megváltozott. Seton nem érezte többé, hogy generációk vannak köztük: bizonyos élmények hozzásegítették a lányt ahhoz, hogy hozzá hasonlóan lássa a dolgokat. Ez a szemléletváltás azóta történt, hogy visszajött Németországból: Ruth érettebbé vált, Setonban pedig valami elrendeződött. A lány íróasztalán elhanyagolt jegyzetek hevertek szétszórt szakkönyvek társaságában. S új könyvek bukkantak elő, a közelmúlt európai történelméről. Seton azon tűnődött, hogy sikerült-e – szinte akaratlanul – megnyernie Rutht az ügynek. De többet kérni még nem mert: a becsapottság okozta harag még ott volt kapcsolatuk hátterében, még nem oszlott el egészen, időnként fel-fellángolt. Ilyenkor Seton témát váltott.

Ruth lakását ismét erős vörös- és fokhagymaszag hatotta át. Seton orrlyukai megremegtek.

– Már órák óta főzöd!

– Csak türelem! Tudod, hogy nem szabad elsietni. – A lány fokozatosan leépítette a férfi tartózkodását. Seton még a zakóját is levette. Azzal, hogy tréfálkozva érdeklődött a főztje felől – anélkül, hogy észrevette volna –, szinte bensőséges intimitást teremtett, amelyet Ruth finoman igyekezett elmélyíteni.

Vacsora után Seton nehéznek érezte a gyomrát – bár még nem uralkodott el rajta az emésztési zavar –, ezért engedett a dívány hívogató csábításának, miközben Ruth feltett egy lemezt. *A szerelem meggyógyítja minden bánatod* – a felvétel a skóciai Gleneagles Hotelben készült.

– Fura – mondta Seton –, talán ez foglalkozási ártalom ebben a szakmában.

Ruth mellé kuporodott.

– Ez a divat: s a zavart még hamis amerikai kiejtéssel is fokozzák. – Fejét a férfi vállára tette, a plafont bámulta, lerúgta a cipőjét, lábát a dívány végére támasztotta, s a lábujjait mozgatta.

– Hm... hmm. – Ruth tudta, hogy a férfi zavarban van. A tű megakadt. – A fene egye meg! – csattant fel Ruth.

– Majd én megigazítom. – A férfi felállt, és elmenekült.

Ruth megfordult, állához húzta a térdét, mélyen lehajtott fejjel nézett fel Setonra, a pupillája kikerekedett, amitől olyanná vált a pillantása, mint egy kismacskáé. Incselkedni kezdett.

– Fordítsd meg – mondta. – Az a te számod.

Seton megnézte a címét.

– West End Blues. – Ilyen unalmas lennék? Sajnálom. Van kedved táncolni?

Ruth felállt, s a férfi cipőjére esett a pillantása.

– Rá fogsz lépni a lábamra. Vedd le!

Seton furcsa megadással engedelmeskedett. Ruth lábujjhegyre állt, cikornyásan eltúlzott mozdulatot tett, mintha gavotte-ba kezdene. Ahogy a zene elkezdődött, a férfi átkarolta. Miután tettek néhány tánclépést Seton ómódi stílusában, Ruth egyik kezét elhúzta, eltávolodott, s ritmikusan rázni kezdte a testét.

– Ez dzsessz, a fenébe is! Mozogj!

Seton minden tőle telhetőt elkövetett. Ruth egészen tűzbe jött, lassan átölelte a férfit, majd kisiklott a karjából, azután nevetve szembefordult vele.

– Hát ezt még bizony gyakorolnod kell! – mondta, amint a zene abbamaradt. Ahogy Seton zoknis lábával odább lépett, nagyon esetlennek érezte magát. Ruth megsajnálta.

– Megyek, felteszek egy kávét – ajánlotta fel, hogy áthidalja a hangulati mélypontot. Amikor elhaladt Seton mellett, összeborzolta a haját.

Kávézás közben elkomorodott.

– Edward, mit tudsz a Spanyolországban lévő amerikaiakról? Hallottál valamit róluk?

Seton meglepődött, s megkönnyebbült, hogy ismét olyan területre jutottak, ahol ő is otthonosan mozog.

– Az Abraham Lincoln-brigádban körülbelül háromezren harcolnak a köztársaságiak oldalán.

– És mi van a pilótákkal?

– Azok csak néhányan vannak. Miért kérdezed?

– Ó, semmi különös, csak láttam valamit, ami érdekel. Veszélyes?

– Hát nem egy életbiztosítás. Háromból kettő nem tér vissza, a földre. De, legalábbis jelen pillanatban, a köztársaságiak fölényben vannak.

Ruth közönyt színlelt.

– Valóban? – Töltött még egy csésze kávét, s igyekezett szilárdan tartani a kezét.

Amikor Seton elment, ismét előhúzta a levelet és a fényképet. Egy bőr pilótaruhába öltözött fiatalember

állt egy repülőgép mellett, amelyre Miki-egeres emblémát festettek. A fényképre ezt írták tintával:

„Escuadrilla de Moscas, Brunette, Spanyolország, 1937. július – orosz parancsnok, orosz gép, jenki motor, jenki pilóta – micsoda csapat!"

Ruth leült, a képet bámulta és ismét elolvasta a levelet. Kalifornián keresztül érkezett, és két hónapba telt, míg eljutott hozzá. A szeme tele volt könnyel. Felkapott egy kávéscsészét, és a falhoz vágta.

– Rohadt, rohadt, rohadt repülőgépek!

Jóllehet Seton és Endmere különböző egyéniségek voltak, jól megértették egymást, és szívesen cseréltek bizalmas értesüléseket. Seton ismerte Endmere kicsapongó természetét, de nem irigyelte. De miben hitt Endmere valójában? Jóllehet Seton vidéki klerikális családból származott, s dr. Arnold rugbyi iskolájának magasrendű anglikán erkölcsein nevelkedett, Endmere családja pedig tehetséges, Byron-típusú szélhámosokat, dandyket, hamiskártyásokat, igaz, egy vagy két püspököt is produkált – Seton tudta, hogy angolságuk, angol gyökerük alapvető mindegyikük természetében.

A Reform Klubban töltötték a délutánt. A kiadós ebéd után bőrfotelokba süppedve élvezték azt a különleges biztonságot, amelyet a hasonló helyek íratlan törvényei nyújtanak: a tagok nyugodtan beszélgethetnek, mert tudják, hogy senkinek sem jutna eszébe kihallgatni őket. Endmere Seton kezébe nyomott egy hasas kupát tele portóival: az adagot a bor leglelkesebb fogyasztójának tiszteletére Dupla Burgessnek nevezték.

– Csak idő kérdése – mondta Endmere, fél arca citromsárga volt az ablakon beáramló fénytől, a másik fele árnyékban maradt. – Chamberlain nem olyan bolond, hogy nyílt konfliktusba keveredjen Edennel, ez a fajta nyíltság nem jellemző rá. Eden az elvek embere. Így Chamberlain nem tehet mást, mint hogy aláássa Eden elveit, úgyhogy annak ne maradjon más választá-

sa, mint a lemondás, amiért persze nebáncsvirágnak fogják tartani, bár azok a sakálok a kormányban már így is annak tartják.

– Igen – mondta Seton –, tudom, hogy az elvek embere egy ilyen társaságban kínos tényező lehet. – Egy köszvényes herceget figyelt, aki kínlódva vonszolta magát az egyik székhez, s úgy zuhant bele, mint egy letaglózott bivaly. – De milyen ügy kapcsán kerül ez az akció napirendre, mit gondolsz?

– Minden valószínűség szerint a Mussolini-kérdés kapcsán. Eden nagyon makacs ezen a téren. A digókkal egyáltalán nem akar tárgyalni. Chamberlain nem olyan finnyás. Valójában már meg is kezdődött a kapcsolatfelvétel. – Kivett egy szivart, végighúzta az orra alatt, megszaglászta. – Van egy kiskapus megoldás. Austen Chamberlain özvegye Rómában él. Egy küldönc elhozza tőle az olasz üzeneteket, eljuttatja valakinek a tory főhadiszálláson, aki közvetlenül Chamberlainnek adja tovább, Eden háta mögött – sose kerülnek a külügyminiszter kezébe. Vagy a másik út: az itteni olasz nagykövetségen keresztül jutnak Sir Horace Wilson közvetítésével Chamberlainhez. – Endmere olyan élvezettel szívta meg a szivarját, hogy a vége skarlátvörösen izzott fel. – Ez a fickó, ez a Wilson, sötét figura. Minden szál az ő kezében fut össze. Alig hiszem, hogy Wolsey kardinális óta élt még ember, akinek ekkora rejtett befolyása lett volna.

Seton gyapjúkabátja, vastag csizmája, sálja és kalapja ellenére csontig átfagyott. Egy repülős altiszt lépett a barakkba, nyomában szél süvített be az ajtón; két bögre gőzölgő, méregerős teát hozott, amelyet Seton hálásan fogadott, s fel is hajtotta, még mielőtt megérezte volna az ízét.

– Még mindig raknak brómot ebbe a vacakba? – kérdezte száját törölgetve, majd visszaadta a bögrét.

Egy nagy konzol közepén lévő képernyőn halvány

négyszög alakú fényfolt vált ki a sötétségből. A konzolhoz további testes felszerelések csatlakoztak, elektromos kábelek nyúltak ki belőlük. Seton a konzolnál ülő férfi mögött állt, aki vászontakaró alá dugott fejjel figyelte az ernyőt. A képernyő hol erősebben, hol halványabban vibráló fehér alapszínén ragyogó foltok jelentek meg. Közepén keresztülfutott egy erősebb, zöld fényű sáv, amely időnként formátlanná torzult, majd vékony, függőleges csíkokra bomlott, lázlapra emlékeztetve. A férfi elhúzta fejét a nézőkétől, s Setonhoz fordult:

– Nézzen bele, gyorsan, amíg még látszik!

Seton áthajolt a férfi válla fölött, s benézett a vászonlap alá. A zöld sáv elhalványult, majd újra összeállt, megtört, elmosódott, majd a fel-le ugráló függőleges vonalak képe rögződött az ernyőn.

– Attól tartok, hogy ez számomra nem sokat jelent – mondta Seton. – Hol kéne regisztrálódniuk?

– Ahol a vízszintes sáv megtörik, ott észleltünk valamit.

– Meg tudja mondani azt is, milyen messze lehetnek?

A férfi belenézett a konzolhoz rögzített jegyzettömbbe, majd elfordított egy tárcsát.

– Lássuk csak, a szög az annyi mint... szóval, durván úgy harminc mérföldnyire.

Seton még mélyebbre süllyesztette a kabátjába a kezét, s fázósan toporgott.

– Ezek szerint körülbelül tíz percünk volna. Az aligha elég arra, hogy az ember gépre szálljon, és útjukat állja – ez még egy Spitfire-rel sem menne.

A barakk a Temze torkolatával szemközti domb tetején állt, Chatham közelében. A szél egyenesen az Északi-tenger felől fújt, s a domb volt az első akadály, amelybe Norvégia felől érkezve beleütközött. Amikor az ajtó ismét kinyílt, majd kiszakadt a keretéből. Egy kétrét görnyedt, egyenruhás férfi préselte be magát rajta, sapkáját a fejéhez szorítva. Nagy nehezen becsukta az ajtót, és visszatolta a fareteszt.

– Jézus Mária! – mondta. – Jó kis éjszakát választottunk magunknak!

Seton arcának körvonalait a katódsugárcső villódzása rajzolta ki.

– Hébe-hóba működik –mondta.

– Az jó, ugyanis semmi más nem működik. A gyakorlat előírásai szerint Rochesterben és Chathamban teljes elsötétítés van, de azt senki sem mondta meg nekik, hogy Southendnél kapcsolják ki a kikötői fényeket, ezért úgy fest az egész, mint egy vidámpark. Még egy olasz navigátor is eligazodna felfelé a folyón. S ez még nem minden . . . – Elhallgatott, és Seton válla fölött a képernyőre nézett. – Látja? Egyáltalán nem úgy van, ahogy képzeli. Ezek a szegény nyomorultak egymást kergetik. A Biggin Hill-i Hurricane-ekről azt hiszik, hogy azok a northolti Blenheimek, a northolti Blenheimeknek viszont szép tiszta útjuk van, semmi ellenállásba nem ütköznek, ha tehát tényleg Heinkel 111-esek lennének – amelyeknek a szerepét most eljátsszák –, akkor Chathamnek már rég befellegzett volna. Micsoda zűrzavar!

Seton ismét topogni kezdett, de a fagytól teljesen érzéketlenné vált a lába.

– Úgy látszik, még sok a tennivalónk – mondta.

– Ez igaz – mondta a repülőtiszt. – De mennyi *időnk* van még?

Seton ismét a képernyő felé fordította a fejét, ahol zöld pelyhekből álló hóviharhoz hasonló jelenség tűnt fel. – Mi történt?

A kezelő felnézett.

– *Kaput!* Valami megint kipurcant. Mindig ez van. És most az antennához sem tudunk felmenni a rossz idő miatt.

Seton örült. Végre kimehet a barakkból, a vezérkari kocsijához. Élt a hivatalos szállítás kivételes lehetőségével, kocsin hozták ide a légierő vezérkarának vendégeként, amely a légvédelmi gyakorlatot szervezte. A kez-

detleges rádiólokációs rendszert most vetették alá az egyik kulcsfontosságú próbának: a légierő vezérkara nem volt meggyőződve a rendszer hatékonyságáról, és Seton sejtette, hogy a mai próba után sem lesz. A repülőtiszt elégedetlensége visszhangra talált a többiekben, akikkel csak találkozott. Seton tudta, hogy ha Nagy-Britannia akar valami esélyt a megfelelő védelem kiépítésére, akkor ezt a kezdetleges berendezést át kell alakítani.

– *De mennyi időnk van még?* – A megválaszolatlan és megválaszolhatatlan kérdés ott zakatolt a fejében.

19

Különös ötlet volt, hogy épp Baden-Badenben találkozzanak, de Dunsinnant mindig új helyekre hajtotta nyughatatlan természete.

Lady Taverner –, ahogy előre megbeszélték – kivett egy szobát a Kurhaus-kaszinó melletti szállodában, és várt. Szobájából a hegyeken túlra, a Rajnára nyílt kilátás, Németország lágyabb arculatára, amelyen még nem nagyon érződött a náci jelenlét. A Kurhaus játékasztalait 1933-ban helyezték újra üzembe, s ezek ide vonzották Európa szétszórt, hontalan semmittevőit, akiknek régi törzshelyeit elsöpörte a háború vagy a weimari köztársaság, s most Baden-Badenben telepedtek le végső menedék reményében. Ezek mellett az emberek mellett az itteni élet másik jellemző áramlatát a tátott szájjal bámészkodó utazók alkották, akik nyakukat a buja jeleneteket ábrázoló mennyezetfreskók felé nyújtogatva nyomultak keresztül a termeken. Az újburzsoázia képviselői futó ismeretséget próbáltak kötni a letűnt rendszer maradványaival.

Az, hogy Dunsinnan épp a Hotel Frankfurter Hofot választotta – „teljesen felújított szállodánkban, angol igazgatónőnk gondoskodása mellett igazi otthonra lel"

–, rossz vicc volt a részéről. A szálloda finomkodó volt, cizelláltan idejétmúlt, s az angol hatás a konyhában is érvényesült: az étlapon a desszertek között rebarbarás sütemény is szerepelt, hogy mozgásra ösztönözze az aggok renyhe bélműködését.

A Lady Taverner érkezését követő reggel fekete csizmás sofőr futott be egy levéllel, amelyet személyesen neki kellett átadnia. Szállásgondjai ezzel megoldódtak.

– Kérem, jöjjön vissza egy óra múlva – mondta a sofőrnek, s azon csodálkozott, hogy miért nem Drummond jött. Megreggelizett, újra becsomagolt; bosszantotta a kellemetlenség.

A fekete Mercedes kacskaringós hegyi úton haladt vele, s mikor hátranézett, egész Baden-Badent maga alatt látta, a mögötte húzódó ezüst fonállal, a Rajnával együtt. A kocsi befordult két, bronz Minotaurusszal koronázott vörös márványoszlop közé, s megállt a kavicsos kocsifelhajtó végén, a favázas, stukkódíszes villa előtt.

Dunsinnan a lépcsőn várta, rózsaszínű, szélfújta arccal, térdnadrágban és fekete bőrmellényben. Ő maga nyitotta ki a limuzin ajtaját.

– Sajnálom, hogy csak egynapos késéssel találkozhattunk – mondta. – De a házban ma reggelig nem volt üres szoba. Remélem, tetszett a hotel.

Az asszony kiszállt, kisimította a szoknyáját.

– Még egy éjszakát nem bírtam volna ki ott. – Megfordult, gyönyörködött a tájban, beszívta a fenyvesek és hegyek illatát, amelyek az angol konyha utolsó nyomait is elűzték.

– Jól fogod itt érezni magad – mondta Dunsinnan.

Az asszony visszafordult, melle a férfi mellkasát súrolta.

– Szeretem a fekete bőrt. – A mellényre bökött. – Jól áll neked.

A német sofőr kivette a csomagokat a Mercedes csomagtartójából, s követte őket a villába. Amikor belép-

tek az ajtón, egy kis, bagolyszerű asszony, aki a lábai helyén zömök tuskókat viselt, meghajlással köszöntötte őket.

– Ő Elsa, a házvezetőnő – vetette oda gépiesen Dunsinnan, amikor elhaladtak mellette.

Lady Taverner orrcimpái megremegtek.

– Te, Alastair, mi ez a szag, csak nem a te kölnid?

A férfi beleszagolt a levegőbe.

– Persze hogy nem. Nem, azt hiszem, az előző vendégek hagyták itt emlékbe. Milyen sokáig megmaradt!

– Én annak örülök, hogy Bedaux nem maradt sokáig – mondta az asszony.

– Én meg annak, hogy megérkeztél. – Dunsinnan karon fogta és felvezette a lépcsőn.

Más szempontból ugyan, de von Klagen is örült. Baden-badeni tartózkodása nagyon unalmassá vált: a megcsontosodott város fásulttá tette. Szokásos jól bevált módszere, a személyzet megvesztegetése itt Elsa makacs ellenállásába ütközött: a nő elzászi természetében a francia perverzitás Rajna-vidéki korlátoltsággal párosult. Végül is von Klagen megemelte az összeget, de még akkor is elégedetlen volt az együttműködéssel, s végső menedékként a Gestapóra tett célzásokat. És gondot okozott neki a sofőr is. Amikor épp nem a Mercedest vezette, akkor a villához tartozó birtokot rótta, és sosem lehetett kiszámítani, mikor hol bukkan fel. Von Klagen több behatolási kísérlete megbukott rajta. A sofőr – efelől von Klagennek nem voltak kétségei – Heydrich ajándéka.

Bedaux, Albinoni és a többiek megérkeztek, s az egyik délután Schellenberg is csatlakozott hozzájuk. Margery Taverner kellemes kiegészítésül szolgált az ismerős társasághoz. Von Klagennek nem jelentett gondot a hölgy azonosítása a Hotel Frankfurter Hofban, s az sem került túlzott erőfeszítésébe, hogy kitalálja, kihez jött. S miután, kivételesen, megbízható előzetes figyelmeztetést kapott Elsától, a második estén ő is jelen

volt a Kurhaus Zöld Szobájában, amikor beléptek: Lady Taverner földig érő ezüstszínű ruhában, amely a hátát egész a gerincvonal végéig fedetlenül hagyta, s a dölyfös képű Dunsinnan szteppelt szmokingban. Ők voltak a kaszinó legfeltűnőbben gazdag párja, villogásuk már szinte sértő volt. A krupiék hajbókoltak előttük, szinte megbabonázta őket az asszony két illatos keble, ahogy a baccaraasztal felett domborodott. Lady Taverner tanácsokat sugdosott Dunsinnan fülébe, miközben az hanyag bőkezűséggel vagyonokat pumpált a bankba. Azok számára, akik csupán a húszmárkás minimális tétet engedhették meg maguknak, az ő bankjegyeik tömege egy másik világ szagát árasztotta: Monte-Carlóét vagy Biarritzét. Von Klagen nem tudta levenni a szemét az asszony hátáról; a vállak íve mint valami hamvas gleccser, amelyet pusztán a gerincvonal finom lejtése oszt ketté, s csupán ott ér véget, hol új felszíni formák képződnek: csípője domborulatával a melle képezett tökéletes szimmetriát, s a falikarok fénye még a mézszínű szőrpihéket is felfedte.

Von Klagen rájött, hogy Dunsinnan önteltségének szinte szadista színezetet ad az a tény, hogy egyszerre birtokolja ezt a páratlan szépségű lényt – ezt a *szenzációt* – s a vagyonát. Valahogy így szállhattak le az istenek a bacchanáliákra: kicsit csipkelődtek, azután egykedvű közönnyel köddé váltak. Von Klagen, akit a látvány reménytelenül elbűvölt, álmodozásba merült, de álmai igencsak félrevezették. Ha ismerte volna a valóságot, alighanem meglepődött volna.

Dunsinnan – anyaszült meztelen testén csupán a bőrmellénnyel – kiterítve feküdt az ágyon, keze és lába kikötve az ágy négy sarokoszlopához. A nő ezüst ruháját egy pár térdig érő antilopcsizma váltotta fel, semmi egyéb.

– Lehet, hogy nem lesz pont olyan, mint a Salon Kittyben – mondta a nő a férfi fölött állva –, de majd improvizálunk.

A férfi idegesen mosolygott.

– Nagyon lassan csináld, kérlek.

A kulcslyuknál kukucskáló Elsa kezdődő görcsöt érzett a lábában. Egy durva kéz hátulról befogta a száját, egy másik pedig elrántotta az ajtótól. A sofőr hang nélkül cselekedett, de olyan tekintettel, amely az asszony torkára fagyasztotta a kiáltást. A férfi lehajolt a kulcslyukhoz, és öt percig figyelt. A közlekedőt borító fenyőfa padló a szobadeszkákkal együtt meghajolt, ismétlődő, elfojtott kiáltások hallatszottak, majd zokogás következett a mozgás ritmusának megfelelően. Végül a sofőr felegyenesedett, feje egyetlen határozott mozdulatával intett Elsának; felhúzott szemöldöke olyan emberről árulkodott, aki már sokat látott életében, de tudta, hogy bőven akad még tanulnivaló. A konyha biztonságába érve így szólt:

– Erről soha egyetlen szót se! Senkinek! – Az asszonynak ugyan ilyesmi eszébe sem jutott volna, annál több esze volt, de megértette, hogy a sofőr továbbítani fogja a híreket gazdájának.

Reggelinél Lady Taverner büntetlenül merészkedhetett Dunsinnan legféltettebb titkainak területére is; ő pillanatnyilag még az engedékenység fura állapotában leledzett. Az éjszakai kapcsolat ez alkalommal a nappalra is kiterjesztette hatását. Az asszony megfigyelte, hogy amíg Dunsinnan ebben az állapotban van, állkapcsa természetellenesen védekező mozdulatokat végez, oldalvást mozog, tojáscafatokkal tarkítva alsó ajkát.

– Tudod, hogy jobb veled, ha anyád nincs a közeledben?

– Valóban?

– Muszáj neki állandóan a nyakadon lógnia?

– Azért érzem itt jól magam. Mert nincs itt.

– De miért kell szökevényesdit játszanod? Miért nem marad Skóciában és hagy téged békében?

– Lehet, hogy így lesz.

– Azt hiszem, még mindig azon igyekszik, hogy összeboronáljon azzal az amerikai lánnyal.

Az állkapocs épp egy darab pirítóson dolgozott, majd a férfi felnézett.

– Nem, már nem.

– Csinos kis kurva.

– Úgy gondolod? Igen, a maga sötét bőrű módján talán igen. – Hirtelen eszébe jutott valami. – Mikor láttad őt egyáltalán?

– Ó, az az én titkom.

– Az amerikai betegségben szenved: idealizmusban.

– Gondolom, ez azt jelenti, hogy elítéli a nácikat.

– Ezek az amerikaiak. Annyira elrugaszkodnak a valóságtól.

– Hát, így is lehet mondani. – Lady Taverner belekortyolt a kávéjába. – Úgy hallottam, hogy Halifax itt van; minek jött ide?

Dunsinnan letette a szalvétáját. Ismét felvette azt a régi szokását, hogy beszéd közben hátravetett fejjel maga elé meredt. – Hát éppenséggel történik itt egy s más. Hivatalosan Halifax a vadászati kiállítás megtekintésére jött. Valójában találkozik Göringgel és Hitlerrel is. Azt hiszem, Göringgel jobban szót fog érteni. Edward olyan sznob – ezt Göring megérti, sőt kifejezetten kedveli az angolokban; de Hitler – ő nem bírja a pózolást.

– Vadászat? Az olyan, mint a szabadkőművesség, igaz? Itt is meg Angliában is.

Dunsinnan szúrós pillantást vetett az asszonyra.

– Igen. Hasznos.

– Tegnap este nagyon szórtad a pénzt.

– Nagy szükség van kemény valutára, különösen fontban. Nemhiába ösztönzik annyira az idegenforgalmat.

– Hát ezért szórtad úgy...?

Dunsinnan mosolygott.

– Nem tekintem rossz beruházásnak.

A Leicester Square-re szinte vízszintesen zúdult le az eső. Seton pajzsként tartotta előre az esernyőt, amely Ruthnak nyújtott valami védelmet, de neki semmit. Szerencsére felbukkant egy taxi: a sofőr az a jópofáskodó típus volt, amelyet Seton ki nem állhatott.

– Na mi van, úsztunk egyet, tata? – kérdezte.

– Bayswater Road – csattant fel Seton.

A sofőr visszakozott. – Ne vegye úgy a szívére, öregem, csak vicceltem. Mocsok egy idő!

Az esernyő beszorult az ajtóba, s szabályos kis esőfolyó zúdult róla Seton nyakába. A kocsi állt, amíg ő az ernyővel hadakozott, percről percre vizesebb lett, éppen csak hogy meg tudta őrizni az önuralmát. Ruth a kocsi belsejében hangosan felnevetett.

– Ó, Edward! Olyan vagy, mint egy fuldokló patkány!

Végül bepréselte magát, és a félig becsukott ernyőt a kocsiba, s érezte, hogy a hátán végigcsorog a víz.

– Hogy az a magasságos . . . !

Ruth megszorította a jobb karját.

– Csitt . . . csitt, nincs semmi baj!

A férfi sóhajtott.

– Miért nem megyünk inkább hozzám? Az közelebb van! – mondta Ruth. – Meg kell szárítkoznod. – Anélkül, hogy időt hagyott volna neki a válaszra, megkocogtatta a sofőrfülke falát. – Nem a Bayswater Roadra megyünk, hanem a Davies Streetre. A Claridge's mellett. – A sofőr bólintott, közben magában káromkodott, mert vissza kellett fordulnia a téren keresztül.

Fraser szánakozóan pillantott Setonra, amikor beléptek a lépcsőházba.

– Szavamra, uram, igencsak elázott.

Seton tüsszentett.

– Attól tartok. – Tócsákat hagyott maga mögött, mint a kutya, amikor kijön a vízből. Minél szerencsétlenebbül nézett ki, Ruth annál jobban élvezte a helyzetet;

nem volt hozzászokva, hogy barátja ennyire alárendelje magát az akaratának.

A lakásban elvette Seton zakóját.

– Hülyeség, hogy nem hoztál magaddal kabátot – mondta, és kirázta a zakót. Az inggallér is teljesen átázott, a mellény selyem hátrésze hullámosan fodrozódott. – Ide gyere. – Ruth bevezette a fürdőszobába. – Törülközz meg! Addig csinálok valami finomat. – És rácsukta az ajtót.

Seton Ruth frottírköpenyében került elő, s vigyorgott, mint egy kisfiú.

– Ne haragudj, hogy ilyen gondot okozok . . .

– Fogd ezt. – A lány egy gőzölgő bögrét nyomott a kezébe.

– Ez meg mi az ördög?. . . – Belekortyolt a folyadékba, és köhögni kezdett.

– Idd csak nyugodtan, ez minden létező betegséget kiirt.

– De mi ez? – Seton másodszorra is beleivott, azután letette.

– A saját receptem. Emlékszel, hogy gondoskodtál rólam, amikor beteg voltam? Ez most a bosszúm. Egy rész bourbon, egy rész jamaicai rum, egy rész paradicsomlé – meg még ez-az, amiről jobb, ha nem tudsz.

– Te jóságos ég! Soha többé nem fogok lábra állni!

– Na, ne siránkozz már folyton! – A lány végigmérte. – Remekül festesz ebben a pongyolában.

– Úgy érzem magam, mint Oscar Wilde.

– Azt azért ne. – Ruth nevetett. – Gyere, ülj le.

– Ez különös – mondta a férfi, s az alacsony asztalt nézte. – Nem gondoltam, hogy ilyesmiket olvasol.

– Ó, a *Field*-re gondolsz? Látszik, milyen keveset tudsz rólam. Tudod, hogy lovagolok. Átnéztem ezt az újságot, és találtam benne valamit, amit – gondoltam – látnod kellene. – Kézbe vette a képes újságot. – Itt van, nézd!

Seton már látta a fényképeket.

– Ő, igen, a vadászati kiállítás Berlinben. Göring a levágott fejeivel – most kivételesen állatfejek.

– Olyan sportszerű, igaz? – kérdezte Ruth, és leült. – Jobban érzed magad?

– Már nem érzem magam Oscar Wilde-nak.

– Na, ennek örülök. Tetszett a mozi, érdemes volt megázni miatta?

– Általában nem túlságosan kedvelem ezt a műfajt, de ez ragyogóan volt megcsinálva. Ez a fickó, aki Baby Face-t játszotta . . . hogy is hívják?

– Bogart. Humphrey Bogart.

– Fura egy figura, mit mondjak . . . elég . . .

– Baljós?

– Nem egészen. Kemény fickó, de mégis sebezhető.

Ruth a sárga fürdőköpenyre pillantott.

– Épp olyan, mint te.

Seton kiitta az utolsó cseppeket a poharából.

– Azt hiszem, teljesen kiszállt a lábamból az erő.

– Úristen – kiáltott fel Ruth –, mi ez a szag . . .? – A szája elé kapta a kezét, s színpadiasan felsikoltott. – Az inged lesz az. A radiátorra tettem. – Eltűnt a fürdőszobában, s egy gőzölgő ruhadarabbal tért vissza. – Hát . . . izé, nagyon szégyellem, hogy ez ilyen állapotba került. – Visszahajtotta a gallért, s egy égett foltot látott alatta a címke mellett. – Turnbull és Asser, Jézus Máriám! Legjobb lesz, ha veszek neked egy újat.

– Azért a pénzért? Azt nem engedem. – Seton szomorkásan mosolygott. – Nem számít, igazán nem tesz semmit.

A baleset furcsa, intim, családias megértést teremtett közöttük, bensőséges, új színt hozott a kapcsolatukba.

– Arról volt szó, hogy elviszlek vacsorázni.

– Sárga fürdőköpenyben? – A fürdőköpeny alól két nedves zoknis lábfej, s ázott hajtókák kandikáltak elő, fönt pedig kilátszott a gyapjú alsóing régimódi, magas nyaka. Így, társadalmi fegyverzetétől megfosztva, Seton fiatalabbnak látszott, jobban nézett ki. Ruth örült ennek

a látványnak, boldogan hajlítgatta lábujjait, s áldotta a szerencséjét az eső miatt.

– Nem – mondta –, nem mutatkozom a nyilvánosság előtt valakivel, aki így néz ki. Itthon maradunk. Semmi felhajtás, összeütök egy rántottát, oké?

A férfit sarokba szorították, de nem bánta.

Amikor Seton a konyhaasztalnál ülve, hálásan kapirgálta rántottája utolsó falatjait a tányérból, látta a lány szemén, hogy elégedett, s régi bizalmatlansága végérvényesen eloszlott.

– Levelet kaptam apától – mondta Ruth leszedve a tányérokat. – Érdeklődik irántad.

Seton felállt, követte a lányt a mosogatóhoz, s fogott egy konyharuhát, törülgetésre készen.

– Még mindig olyan remekül van?

– Igen. S írt valami érdekeset: hogy ki lesz az új itteni nagykövetünk. Különös választás Roosevelt részéről. Joe Kennedy.

– És ez jó vagy rossz?

– Ő a pénz pártján fog állni, akármi történjék is.

Seton összeráncolta a homlokát.

– Rendkívül fontos, hogy ki jön ide. Szükségünk lehet minden elképzelhető segítségre.

Ruth Seton kezébe nyomott egy tányért.

– Tudom. De otthon furcsa dolgok történnek. Láttad a képet az újságokban a New York-i náci felvonulásról? Német-amerikai Bundnak hívják magukat. Azt állítják, hogy Lincoln volt az első fasiszta. Hazafiakként parádéznak.

Seton nem volt valami ügyes a törülgetésben. Ruth oldalról pillantott rá, arcán elégedett mosollyal.

– A fertőzés tovább terjedhet – mondta Seton. – Túlságosan is sok embernek kínálja azt, amire vágynak.

– Azt hiszem – mondta Ruth óvatosan – ahhoz, hogy az ember *igazán* megértse, mit is akarnak ezek, zsidónak kell lenni. Akkor nem maradnak kétségei . . .

– Mit szólnál egy fürdőhöz? – kérdezte Dunsinnan.

– Gondolod, hogy szükségem volna rá? – kérdezte az asszony kétkedve.

– A testnek mindenképpen jót tesz; még ha a léleknek nem is.

Miután körüljárták a fürdőhelyet, a Kurhausban ittak csokoládét.

– Ostoba és fölösleges dolog – mondta az asszony. – Az ember fekszik a kénes fürdőben, rózsaszirmokkal bebalzsamozva briósokat szolgálnak fel neki tálcán.

– Próbáltad már?

– Nem itt. Schwaldbachban, évekkel ezelőtt.

– Sok minden van a múltadban, amiről nem tudok.

– *A múltamban?* – Az asszony nevetett. – Így botrányosnak hangzik.

A férfi összeszorította a száját.

– Nem – mondta a nő –, valóban nem tudsz mindent.

– Az apámra gondolsz?

– Bizonyos szempontból nem sokban különbözöl tőle. – Körülnézett a helyiségben, a színes villanykörtéjű csillárokon. – Apád született túlélő volt. Ahol mások elbuktak, ott ő felülkerekedett. Te is erre törekszel?

– Azt hiszem, ideje, hogy visszamenjünk Londonba.

– Visszamenjünk? Együtt?

– Jössz velem?

– Rapallóba megyek. A contessa meghívott.

– Nem tudtam, hogy . . .

– Kibékültünk.

– Ebben az esetben használjuk ki a mai éjszakát.

A fürdő nem tett jót von Klagen lábának, a víz – amely egyáltalán nem volt gyógyhatású – fokozta a fájdalmát. Nem gondolhatott arra, hogy ismét kövesse őket a villába, és különben is elege volt a játékból. Készült, hogy visszamegy Berlinbe, s ürügyül azt hozza fel, hogy bele kell néznie Dunsinnan anyagába a központi nyilvántartóban – ahol egyéb kellemetesség is várt rá.

Csak egyetlen dolog tartotta vissza, az viszont elérhetetlen volt a számára: Margery Taverner.

Végül elszánta magát, már össze is csomagolt, amikor kiderült, hogy Dunsinnan – egyedül távozik. Amíg a sofőr Dunsinnant Strasbourg-ba vitte, addig Elsa bejött a városba, hogy előkészítsen egy másik utazást – Rapallóba.

Von Klagen felhívta Piekenbrockot, s rábeszélése eredményeképpen engedélyt kapott, hogy észak helyett déli irányba utazzon. Új személyiséget és új foglalkozást talált ki magának, a tükör előtt próbálgatta új megjelenését, s közben Ribbentropra gondolt. Nagyobb hangsúlyt fog helyezni a lábára, talán sikerül az asszonyban szánalmat ébresztenie.

Megvárta, míg a vonat Baselba érkezik, ahol átszálltak a genovai expresszre, s itt tökéletesen időzítette belépését az étkezőkocsiba. Lady Taverner épp leült egy asztalhoz, szemben az ajtóval, amikor ő sántítva, legtragikusabb ábrázatával végigbicegett az asztalok közti folyosón.

– Leülhetek? – kérdezte, s megállt a szemközti ülésnél.

– Természetesen. – Az asszony mosolygott.

Von Klagen olaszországi utazása kis híján vitát idézett elő Canaris és Piekenbrock között.

– Nem akarok ügynököket Olaszországban – mondta Canaris, álmatlanságtól kivörösödött szemmel. – Új helyzet állt elő, amelyet nem lehet számításon kívül hagyni. Hivatalosan a szövetségeseink. Konfliktusokhoz vezethet.

– Ez új fejlemény. Szerintem a nyomába kellett szegődnie a nőnek.

Canaris gúnyolódott.

– El tudom képzelni, miért. – Fel-alá járta a szobát, Piekenbrocknak hátat fordítva beszélt.

– Hány nő van még Dunsinnan életében? Már nem is tudom őket számon tartani.

Piekenbrock kötötte az ebet a karóhoz.

– Azt hiszem, ez más, mint a többi. Lehet, hogy épp ő az, akire kezdettől fogva szükségünk van.

Canaris egyszerre megenyhült.

– Rendben van, pillanatnyilag. Talán az amerikai lány valóban csak véletlen volt. De ez a Seton, ez nem hagy nekem nyugtot. Csak tudnám, hogy miért.

20

Ruth általában akkor kapta meg Frasertől a postáját, amikor elment otthonról. Ezen a reggelen – minthogy jókedvű és derűs volt – kabátzsebébe gyűrte a borítékokat, s azonnal megfeledkezett róluk: Ragyogó kritikát olvasott egy Laurence Olivier nevű fiatal színészről Macbeth szerepében, s a New Theatre-be igyekezett két jegyért, hogy meglepje Setont, mielőtt az elutazik Londonból Wiltshire-be, ahol a karácsonyt az édesanyjával fogja tölteni. A színházból jövet keresztülvágott a parkon, azután végigment a Piccadillyn, hogy megnézze a karácsonyi kirakatokat. Valami hirtelen sugallatra bement a Fortnum és Masonbe, és elképesztő luxuscikkeket vásárolt. Azután beült a cukrászdába egy korai ebédre, és sajtos meleg szendvicset rendelt. Amikor levette a kabátját, eszébe jutott a posta. Amíg az ételre várt, megnézte a három borítékot. Az egyik kétségkívül az édesanyjától jött, a másik egy barátnőjétől, a harmadik Kaliforniából, ismeretlen kézírással, de ismerős postabélyegzővel. Egy pillanatig tétovázott, majd ezt a borítékot bontotta fel elsőnek.

Az olvasztott sajt az illatával jelezte közeledtét. A pincérnő mosolygott és megkérdezte, hogy kér-e rá szószt – azt a bizarr, különös szószt, amellyel az angolok az összes íztelen ételüket telelocsolják. Ruth meg

sem hallotta a kérdést – a pincérnő lebiggyesztette a száját, és odacsapta a szószos üveget a pultra.

A levél első néhány sorának elolvasása után Ruth szeme előtt összefolytak a betűk. Szörnyű melege lett, azután reszketni kezdett. A levelet a pultra tette, s bal kezével olyan erősen kapaszkodott a székbe, hogy ujjbütykei elfehéredtek. Csendesen, szinte hangtalanul zokogott. A pincérnő megfordult, megváltozott a viselkedése.

– Jól érzi magát, kisasszony?

Ruth felnézett.

– Igen, köszönöm.

A pincérnő kételkedve nézett rá, meglátta a felbontott levelet, majd ismét Ruthra pillantott, kezét idegesen beletörölte a kötényébe, azután odébbállt. Ruth egy tízshillinges bankjegyet húzott elő a táskájából, ami a számlának legalább hatszorosa volt, s kabátját maga után vonszolva lecsúszott a székről. A felbontott levelet a zárt borítékokkal együtt a bal kezében szorongatta, s azon imádkozott, hogy eljusson az ajtóig és a taxiig.

Először Pickles vette fel a kagylót, Seton derűs, várakozásteli hangját csak utána hallhatta.

– Edward? – Ruth hangja elcsuklott.

– Mi történt? – A férfi azonnal megérezte a bajt.

– Azt hiszem, haza kell utaznom Amerikába. Valami történt.

– A családban? – kérdezte feszült hangon Seton.

– Nem, nem ... személyes ügy ... ne haragudj, de most nem tudom elmagyarázni. Kaliforniába kell utaznom.

– Nem lesz könnyű ebben az évszakban.

– Tudom, az átkelés. De mindenképp mennem kell. Holnap hajóra szállok. Én ...

– Tudok valamiben segíteni?

– Nem, nem, köszönöm. Bocsáss meg, hogy ilyen vá-

ratlanul ... Ne aggódj, majd egyenesbe jövök. Csak éppen azt akartam, hogy tudd ...

– Átmehetek este ... ha valami segítségre van szükséged.

– Hát ... nem, köszönöm ... még egy pár dolgot el kell intéznem. Persze majd írok. – Ruth néhány másodpercig hallgatott. Azután még ennyit mondott. – Vigyázz magadra!

Másnap reggel levél érkezett tőle, benne két színházjegy:

Remélem, Edward, fel tudod ezeket használni. Kettőnknek szántam. Kellemes karácsonyt. Kérlek, ne aggódj miattam. Szeretettel: Ruth.

Seton csak napokkal később merte beismerni, hogy hiányérzete van. Sok kérdést kellett tisztáznia magában, amíg végül bizonyosságot nyert, s most a múltat is tisztábban látta. Akadtak olyan prózai szimbólumok – például az elégetett ing –, amelyek meglepő módon túlszárnyalták a fontosabb pillanatokat, még azt is, amikor a csalása lelepleződött. Most jött csak rá, hogy a megperzselődött ing a maga jelentéktelenségében feltáró erejű volt. Belülről megszólalt egy másik hang, s azt súgta, hogy minden rendben lesz. Ekkor döbbent csak rá: lehet, hogy a lány örökre elment.

21

Anglia, 1938. március

A buckinghamshire-i Stoke Poges golfpályáján, a második lyuk mellett egy zömök, vörös hajú férfi a lábához illesztette golfütőjét. Terpeszbe állt, behajlította a karját, s nagy ívben meglendítette az ütőt. Otthon azt hallotta, kellemes lesz Angliában golfozni, s most pró-

bálta ki először. Miután elütötte a labdát, az tökéletes százhuszonnyolc yardos ívet írt le, s pontosan belegurult a lyukba. Vagyis Joseph Kennedy olyan látványosan jelezte érkezését, hogy az angol újságok még válság idején is bő teret szenteltek neki. Nemcsak mert az új nagykövet szakítást jelentett azzal a hagyománnyal, melynek értelmében erre a posztra eddig általában előkelő New England-i családok sarját választották, nemcsak mert kilenc gyereke s bájos felesége volt – hanem mert elsőre beletalált a lyukba.

Lady Dunsinnan hosszú sóhajjal összehajtogatta az újságot, és letette. Fia a hátán feküdt a kereveten, a saját újságját olvasta, s élvezte a Kennedy nagykövet játékáról szóló beszámolót. Felpillantott, s elkapta anyja tekintetét.

– Mi a baj?

– Ausztria a baj. Ez még csak a kezdet, igaz?

Dunsinnan egy lendülettel leszállt a kerevetről, s szembefordult az anyjával – már ismerte a figyelmeztető jeleket.

– Egyetlen bombát sem dobtak le – mondta. – Egyetlen puskalövés nélkül történt a dolog. Nem tudom, mit kell ebből olyan nagy ügyet csinálni.

– Ó, valóban nem tudod? – Az éneklő hangsúly kihegyezte a kérdés kihívó jellegét.

– Nem, nem tudom. Miért, mi történt valójában? Németország és Ausztria, két ország azonos származású népe újraegyesült; sose kellett volna szétválniuk. Azt hittem, legalább te felfedezed a történelmi párhuzamot. Ez épp olyan, mint Skócia és Anglia egyesülése – különbözőek, de együtt vannak. Egészséges és természetes egyesülés.

Az asszony előreszegezte az állát.

– Történelemből gyöngébben állsz, mint gondoltam. Nem hinném, hogy az Egyesülés jó példa volna. *Akkor* ugyanis az angolok tettek erőszakot egy másik népen.

Dunsinnan nevetett, nem is próbált meg elgondolkozni a dolgon.

– Ez a különbség, anya, a Dunsinnan család férfi és nő tagjai között. Ne felejtsd el, hogy a férfiágunk ment fel oda az isten háta mögé, hogy civilizálja a barbárokat, ami pedig még a rómaiaknak sem sikerült.

Az asszonyból kirobbant a felizzó indulat.

– Ó, valóban? Hát én, mint Gordon lány, ezt jobban tudom, sokkal jobban. – A fia fölé magasodott. – Igen, te valóban jó példa vagy, azt el kell ismernem. Neked nem volt elég a skótok *civilizálása*, most ugyanezt a civilizációs hatást akarod erősíteni Németországban; az alma nem esett messze a fájától!

Megfordult, s kiment, apró cipősarkai haragosan kopogtak.

Dunsinnan ismét kézbe vette az újságot. Anyja provokálásában akkor talált élvezetet, ha elő tudta csalogatni belőle a régi Annie Gordont, s így szembenézhetett saját természetének másik oldalával, a lobbanékony indulattal, amelyen a számító hajlandóság általában felülkerekedett. Ez a megfigyelés eszébe juttatta napi ügyeit. Itt volt mindjárt a Drummonddal kapcsolatos kérdés. Azon tűnődött, nem arról van-e máris szó, hogy az ördög inasa mestere fejére nőtt? Amióta Drummond McCabe helyébe lépett, ő igazgatja a birtokot: ő bocsátja el a személyzetet, és ő vesz fel új embereket, s mostanra mindennek az irányítását átvette, a legapróbb részletekig. Az anyja panaszkodott, s őt magát is nyugtalanította a dolog: Drummond nélkülözhetetlenné vált.

Drummond ma reggel is a szokásos gépies tiszteletadással hajtotta le sötét fejét Dunsinnan előtt (korrektségében már a szemtelenség határát súrolta), s így szólt:

– Néhány napja az a furcsa érzésem van, hogy követnek, de semmi konkrétumra nem tudok hivatkozni. – Nyirkos lehelete túl közelről érződött.

Dunsinnan felvonta a szemöldökét.

– Nocsak? – Eltávolodott a baljós arc közeléből. – Úgy látszik, egy kis baleset nem volt elég ahhoz, hogy elriassza őket.

Drummond követte, mint az árnyék, egy lépéssel a háta mögött.

– Azt hiszem, uram, amikor mindenki ilyen ideges, óvatosabbnak kell lennünk, különösen ma. – A hajára kent brillantin valamennyire ellensúlyozta bűzös leheletét.

Dunsinnan a szoba másik végébe ment, s kinézett az Eaton Square-re, mintha egyetlen pillantással felfedezhetné a feltételezett spiclit.

– Talán igaza van.

Így azután a térről kelet helyett nyugat felé indultak el, végighajtottak a King's Roadon, átvágtak Chelsea néhány kisebb utcáján, az Albert-hídon keresztül a folyó déli partjára jutottak, majd a Tower-hídnál kelet felé fordultak, s ott ismét keresztezték a folyót. Dunsinnan az egész manővert színpadiasnak tartotta, de elnézte Drummondnak. A Towernél jobbra fordultak Wapping nyomorúságos világába, macskaköves utcákon hajtottak végig, durva arcok bámulták a feltűnő Bentleyt és utasait. A raktárak sziklafalként magasodtak az utca két oldalán, s kizárták a természetes fényt. Azután a raktárak vonala egyszerre megtört, s egy kis tér nyílt ki, két oldalán múlt század eleji házak, középen zöld gyep, kis zöld oázis a szürkeség sivatagában. Ezt még Dunsinnan nyárspolgári természete is megkönnyebbüléssel fogadta.

A tér egyik oldalára hajtottak, s a rakpart falánál lévő sólyapálya mellett állították le a kocsit. Dunsinnan kiszállt, beleszagolt a levegőbe, valami idegen szagot érzett. A kis térrel szemben fűszerraktárak sorakoztak, s az egész környéket átjárta a keleti fűszerek – a gyömbér, kömény és szerecsendió – szaga. Dunsinnan nem szerette a fűszereket: valahogy rontó, bomlasztó hatásúnak

érezte őket. A folyó felé fordult. Átlátszatlan, tapadós vize szennyes üledékkel vonta be a parti sólyát.

A kikötőcölöpnél nyitott csónak várakozott; egy férfi ült az evezők mellett. Intett nekik, hogy elé üljenek. A csónak megbillent, ahogy belemásztak. Az evezős elkötötte a csónakot, s az evezőket szinte alig érintve, kikormányozta a csónakot a folyó áramába, úgy hogy lefelé sodorja őket a víz. Úgy hatszáz yarddal lejjebb a keleti oldalon egy kis jacht lebegett a folyón, az üvegkeretes hajótestből egyetlen kémény meredt a magasba. A csónak mellé húzott, s ők átszálltak.

A hajószalonban feltűnően meleg volt, egy fűtött üvegház légkörére emlékeztetett. A helyiségen hosszú bőrpad húzódott végig, előtte alacsony asztal állt csipketerítővel. Senki sem volt odabenn. Drummond az ajtónál maradt, Dunsinnan pedig leült az asztalhoz. Az ablakok alsó fele bepárásodott. A hajó alapzaját a farecsegés és a vízcsobogás adta, amihez rövidesen lépések hangja s ajtónyikordulás társult.

Két férfi körvonalai tűntek fel, az egyik ismerős volt Dunsinnannek, a másik nem. Walter Schellenberg előrelépett és kezet nyújtott.

– Engedje meg, hogy bemutassam Fritsch urat. Karl Fritsch.

– Ó, igen – mondta Dunsinnan, amikor a férfi kezet rázott vele –, ismerem a nevét.

– Foglaljanak helyet. – Schellenberg az asztalra pillantott, összeráncolta a homlokát, s az ajtónál lévő csengőhöz lépett.

– Kávét? – Dunsinnan bólintott. Drummond eltűnt, s egy fehér köpenyes alkalmazott jelent meg, akinek Schellenberg türelmetlen parancsokat osztogatott, majd megdörzsölte a kezét.

– Nem valami meleg ez a folyó.

Fritsch angolul beszélt.

– Én leszek az ön új itteni kapcsolata. Minthogy a

dolgok igen jól mennek – Schellenbergre pillantott, majd Dunsinnanre –, több rendszeres kapcsolatfelvételre van szükségünk, természetesen a követségen kívül.

– Természetesen – mondta Dunsinnan és rágyújtott.

A hajó ingadozni kezdett, ahogy egy vontató elhúzott mellette. Schellenberg elhúzta a száját, és az asztalba kapaszkodott.

– A víz nem az én világom. – Amint a hullámzás lecsillapult, a hajó is megnyugodott.

– Most pedig . . . – ingerülten abbahagyta, várt, amíg az inas behozta a kávét, s újra eltűnt. – Most, Eden távozása után, Lord Dunsinnan nyilván arra számít, hogy gyorsabban fognak előrehaladni az ügyeink.

– Még mindig befolyásos erők állnak velünk szemben – felelte Dunsinnan.

Fritsch sokat sejtetően mosolygott.

– Különösen egy. Ugyanarra a személyre gondolunk, igaz? Churchillre? Ahhoz túl vad, hogy hivatalt kaphasson, de ahhoz túl sokat szerepel, hogy el lehessen tőle tekinteni.

– Ez nagyon helyes megállapítás, Herr Fritsch – mondta Dunsinnan. – Valóban ő jelenti a fő akadályt. De az angoloknak a jelenleginél sokkal nehezebb helyzetbe kell kerülniük, hogy egy ilyen emberhez forduljanak.

– És gondolja, hogy Ausztria lökést jelentett nekik ebbe az irányba? – kérdezte Fritsch.

– Ki fog derülni – mondta Dunsinnan és Schellenbergre nézett.

– Ennek a találkozónak az a célja – mondta Schellenberg Dunsinnan türelmetlenségét látva –, hogy ismertessük önnel az úgynevezett Z-tervet.

– Kissé melodramatikusan hangzik – mondta Dunsinnan.

– Sem az elnevezés, sem az ötlet nem tőlünk származik – mondta Schellenberg. – Ez, hogy úgy mondjam, az

istenek ajándéka. Minthogy Fritsch az itteni emberünk, ő majd elmagyarázza.

Fritsch nagyon komolyan az asztalhoz lépett.

– Megtudtuk, hogy az ötlet Sir Horace Wilsontól ered. Az a célja, hogy a miniszterelnök látogassa meg Hitlert.

– Végre! – kiáltott fel Dunsinnan izgatottan.

– Hát . . . korai még az öröm. A találkozó időpontja még nincs kitűzve. Chamberlaint meg kell győzni előbb. De már bogarat tettek a fülébe. Elődjétől eltérően ő nem viszolyog az utazásoktól.

– Látja – mondta Schellenberg – végül minden eredeti elképzelésük megvalósul.

Dunsinnan hátradőlt, s megszívta cigarettáját.

– Pontosan. Ez is azt bizonyítja, hogy el lehet itt intézni a dolgokat. – Schellenbergre nézett: – Csak éppen ismerni kell a megfelelő embereket.

– Milyen volt a herceg, amikor utoljára látta? – kérdezte Schellenberg.

A folyó északi partján, a jachttal szemben von Klagen lekászálódott a rakodóhídról, és a saját lépteit figyelte a kopott lécrácson. A pallóval borított fedélzetre érve felvette a táskáját, s elrakta a távcsövet. A rakodótérben légzsák keletkezett, a csapdába esett szél örvénylő táncba kezdett, s egzotikus illatú porfelhőt vert. Von Klagen biccentett a kikötői felügyelőnek, aki még mindig hálás szemmel nézett rá a váratlan borravaló miatt.

– Viszlát, cimbora! – kiáltott a férfi.

Az utcán von Klagen leporolta magát, s csak ekkor vette észre, hogy kabátjába eltávolíthatatlanul belevette magát a fűszerszag. Vacogva ballagott végig a sikátor macskakövein, ahova sose sütött be a nap. Először a fűszerek, most meg a sörgyár bűze. A wappingiakat egy életre megbélyegzi valamilyen szag. Az ilyen árulkodó jelek idegesítették: az jutott eszébe, hogy több Sherlock Holmes-történetben valami ilyesmi vezet nyomra. Meg-

gondolatlanság volt a részéről ide jönni – ráadásul megfigyelései igencsak sovány eredményt hoztak. Attól, amit látott, még az sem lett volna okosabb, aki olvasni tud az ajkakról.

Anglia sorozatosan kitolt vele: például az itt vásárolt pipával is pechje volt. Balszerencséjére épp egy olyan pipát választott ki, amelyet keskeny szopókájával műfogsor viselőinek szántak. Az eladó figyelmeztette, de von Klagent akkor még kötötte a büszkesége, s megtartotta a pipát. A dohányt, amit vett, Dr. White's Presbiteriánus Keverékének hívták, s a hirdetés szerint Stanley Baldwin önbizalmának titka ebben a dohányban rejlett; von Klagen titkon mulatott rajta, hogy most egy dohányt szív az egyik leggyengébb angol miniszterelnökkel, mígnem háziasszonya egy sokatmondó pillantás kíséretében közölte vele, hogy szegény ura is ezt szívta, amíg élt.

A panzió egyik fürdőszobájában a meleg vizet egy gejzír nevű gázkészülék adta: számlálója mohón falta a pénzdarabokat, mielőtt akár egy csepp vizet is hajlandó lett volna kiadni. Von Klagen a langyos fürdőben feküdt, miközben a masina remegett és füstölgött; úgy találta, hogy a fűszerszag mélyen beleette magát a bőrébe. A szappan és a szivacs nem bizonyult elegendőnek az eltávolításához – a szag maradt. Amikor fürdőköpenyében felfelé hátrált a lépcsőn, egy turbános alakot pillantott meg, aki felbámult rá. Von Klagen becsapta az ajtaját. Jobb dolgok vártak őrá!

Amikor később besántikált a Cafe Royalba, a tükrös falak kissé zavarba hozták. Margery Taverner már az asztalnál ült, és pezsgőt ivott. Fejével a jegesvödör felé intett.

– Remélem, Erich, nem haragszol, de teljesen ki voltam száradva.

Az ő „Erich"-jét nem lehetett olyan könnyen kihozni a sodrából.

– Hát persze, miért is vártál volna? Elnézést a késé-

sért... de a forgalom. – Becsúszott az asszony mellé a padra, szándékosan úgy, hogy jobb combja hozzáérjen az asszony bal lábához, a fizikai érintkezés jóleső feszültséget teremtett benne.

– Most pedig – mondta, s kézbe vette a gazdag étlapot – ünnepelünk!

– Ó, és miért?

– Azért, mert már három napja nem láttalak.

Az asszony a combjára tette a kezét.

– Meg kell tanulnod szenvedni.

Miután rendeltek, a férfi körülnézett az étteremben.

– Pont ilyennek képzeltem el a dekadenciát – mondta elégedett ábrázattal.

– Azt hittem, hogy tetszeni fog. Tudod, ez a hely valaha *tényleg* dekadens volt, Oscar Wilde idejében. Odafent kis étkezőszeparék voltak, *particulière*-nek hívták őket, és ha egyszer meghozták az ennivalót, ott az est hátralévő részében békében hagyták az embert; érted, mire gondolok?

Nem egészen értette.

– Behúzták a függönyöket.

– Ó. És miért szüntették meg ezt a gyakorlatot?

Az asszony keze feljebb csúszott a combján, fokozva a téma vonzerejét.

– Mert az emberek manapság ezt otthon csinálják.

Mire hazaértek a nő lakásába, Lady Taverner részeg volt s bohókás, de már-már a neurózis határát súroló, furcsa, megszállott módon. Arcát a férfi arcához nyomta, kivillantotta a fogait.

– Az én rejtélyes emberem! Mi vagy te tulajdonképpen?

– Tudod jól, hogy mi vagyok: borkereskedő. Miért, mit gondoltál?

Az asszony szinte sziszegett.

– Azt gondoltam, hogy a rejtélyek embere vagy. De miért van az, hogy ha én valakivel megismerkedem; annak biztos, hogy titkai vannak? – Arcát továbbra is a

férfiéhoz szorította, s közben a zakóján matatott. – Ebben az országban mindenki szerepeket játszik. – Hirtelen hátat fordított, s gondosan kiszámított léptekkel átment a hálószobába. – Tetszel nekem, Erich, de tudom, hogy csúnyán hazudsz.

A férfi összevonta a szemöldökét. Egy perc múlva az asszony hívta. Az ágyon ült szemérmetlenül szétvetett lábakkal, felizgatott, vágytól meredező mellbimbókkal.

– Úristen – mondta –, te aztán nem kapkodod el a dolgokat ma este!

A férfi lassan vetkőzött le, majd odalépett az asszonyhoz. Jobb kezének bütykeivel, visszakézből pofon vágta.

– Te strici! – kiáltott fel ostobán az asszony, rúgott egyet, s épp a férfi ágyékát találta el.

Az előregörnyedt, megragadta a vállánál fogva, s arccal az ágyra lökte. Az asszony rugdalózni próbált felfelé, de nem volt elég ereje. A férfi leszorította a vállát, közben jobb térdét a lába közé erőltette, s egyre feljebb nyomakodott.

– Te rohadék! – mondta a nő, közben a párnát harapdálta. A férfi szorítása nem engedett, nyugodtan nézett le rá, s eszébe jutott, amikor először gusztálta ezt a hátat Baden-Badenben; csak éppen akkor nem adatott meg annak a látványa, ami alatta következett. A medence tökéletes ívét és a feszes csípő hajlatait akárha elefántcsontból faragták volna. A férfi visszahúzta a térdét, s nyugodt lassúsággal hatolt be az asszonyba. Az nem küszködött tovább, de a párnát most is a foga között tartotta.

Később a férfi mellkasán feküdt.

– Fura szagod van. Valami új kölnit próbáltál ki? Mi ez, pézsma?

– Túl sokat kérdezősködsz – mondta von Klagen.

Ruth a felhők közötti résen át vethette az első pillantást a földre – hófehér sziklákkal szegélyezett zöld földdarabot látott, egy alaktalan, sehova sem tartozó helyet, amely éppoly párás volt, mint maguk a felhők.

A repülőgép – mérete miatt – azt a benyomást keltette a földön állókban, mintha nagyon lassan haladna. Seton először a motorok hangját hallotta meg, azután megpillantotta a Boeing Clippert, amint utat vág magának a felhők között. Elhúzott Portsmouth fölött, tett egy kitérőt Wight szigete felé, közben egyre csökkent a magassága, majd a partjelző bólyák vonalát követve szél ellen folytatta útját. Amikor Wight fölött megjelent a látóhatáron, Seton – a mögötte terpeszkedő sziget szürkesége miatt – egy pillanatra szem elől tévesztette.

Ruth egy kis hajókból álló flottillát látott maga alatt a spitheadi vízen. A tengerentúli járatok még elég nagy újdonságnak számítottak ahhoz, hogy érdeklődők sokaságát vonzzák; a hajók a bólyák felé tartottak, miközben a gép négy motorja üresbe kapcsolt.

Seton a partról látta, hogyan hasít a hullámokba a gép éles törzse, a szárnyak alól fehér hab tört elő. A gép teste egyre mélyebbre hatolt a vízbe, végül a szárnyvégek légpárnái is vizet értek, s nyomukban két újabb permetsugár fröccsent a magasba. Most olyan volt, mint egy idomtalan hibrid, se hajó, se repülő. Befordult a pontonmóló felé. Az egyik fedélzeti nyílás feltárult, s megjelent a legénység egyik tagja, hogy partra dobja a kötelet.

Zord hideg volt a pontonon. Az ablakokon lerakódott pára elzárta Ruth elől a kilátást. De már érezte a nyíláson keresztül betörő első sós légáramlatot, s végre az utasok felállhattak és kimehettek a szalonba. Ruth ismét megpróbált kinézni, de az ablakon most sem lehetett átlátni. A repülő kissé megbillent.

Amikor az utasok számára fenntartott kijárat kinyílt, Seton látta, hogy a steward visszatántorodik a széltől, majd kabátban jelenik meg ismét. Ruth harmadiknak

lépett ki az utasok közül. A szél elkapta a kabátját, és felfújta; a steward átnyújtott neki egy kis fehér bőröndöt, közben ő szégyenlős, szerény mozdulattal megigazította a kabátját. Az ezüst géptest és a többi utas mellett bőre még sötétebbnek látszott. Fejét előrehajtotta a szélben, s csak amikor már a ponton legvégére ért, pillantott fel, s vette őt észre.

Az integetés nem volt Seton stílusa. A lány – egyik kezében a kabát, másikban a bőrönd – éppen csak jelezte egy félmosollyal, hogy észrevette őt, s már el is tűnt a fogadóbódéban. Innen busz vitte az utasokat a vámhoz, eközben nem lehetett őket látni. Seton visszaballagott, s csatlakozott a korlátnál várakozó többiekhez. Ruth húsz perc alatt ért keresztül a vámon. Megállt egy lépéssel Seton előtt, s jellemzően kritikus pillantást vetett rá.

– Hmmm – mondta, s letette a csomagját –, rád fér, hogy valaki kézbe vegyen. – Seton előrelépett, túl öregnek érezte magát. Ekkor Ruth átölelte.

Ismerős érzések támadtak fel Setonban: a lány haja, az illata, olyan dolgok, amelyeket az emlékezet nehezen őriz meg. Orrcsontjának éles vonala – mintha egy kőfaragó vésője alól került volna ki.

A lány hátrább lépett, de kezét a vállán hagyta.

– Igen. Határozottan el vagy hanyagolva. Sápadt vagy és egy kicsit lompos.

– Te viszont ragyogóan nézel ki. És úttörő lett belőled, most, hogy ezzel a micsodával jöttél!

A lány nevetett.

– Apa nem akarta, pont *ő* nem! Micsoda képmutatás! Azt mondta, még nincs kipróbálva. *Ezt képzeld el!* – Jobb karjával belekarolt a férfiba, s elindultak a targoncákhoz. – De én győztem!

– Természetesen.

A lány oldalról rápillantott.

– Csoda, hogy ebben az évszakban ilyen pontos volt a gép – mondta Seton. – Lisszabonból késve indultatok el.

– Ó, ilyen részletesen érdeklődtél utánam?

– Végig veled voltam odafent.

A lány megszorította a karját.

– Bárcsak tényleg ott lettél volna. De el kell ismernem, a Pan American jól végzi a dolgát. Mondhat apa akármit. Na szóval, miért vagy ilyen fonnyadt?

– Talán egy tányér chiliragura van szükségem, hogy visszahozza a színt az ábrázatomba.

A London felé vezető úton Ruth elaludt a kocsiban, feje a férfi vállára csúszott. Neki kellett felébresztenie, amikor befordultak a Davies Streetre.

– Elnézést, teljesen kivagyok.

– Az időeltolódás állítólag furcsa hatással van az emberre.

– Ez elképesztő, hogy itt ébredek fel, pedig előző nap még Long Islanden voltam. Azt hiszem, lassan hozzá kell szoknunk az efféle dolgokhoz.

Seton sugallatára Fraser virágokkal rakta tele a lakást. Fraser szinte könnyes szemmel fogadta Rutht, a szertartásos álarc megrepedezett, ami Setont szórakoztatta, Rutht pedig meghatotta. Seton figyelte, hogyan ismerkedik Ruth újra a részletekkel: kinyitotta az ablakot, hogy érezze a levegő illatát, majd kijött a konyhából, amikor felfedezte, hogy a férfi távollétében teletöltötte a kávétartót kolumbiai babkávéval. Seton az érzelmek zűrzavarában hallgatásba burkolózott.

– Mindenre gondoltál – mondta Ruth, ismét az ablaknál állva. – Tényleg, hogy állnak itt a dolgok?

– Nem valami jól.

– Nem? Hát, elárulhatom neked, hogy Ausztria az Államokban is megváltoztatta a közhangulatot. Az emberek kezdenek felébredni. – A férfi felé fordult és ránézett. – Örülök, hogy visszajöttem.

– Sokat tűnődtem rajta, vissza fogsz-e jönni.

– Hát ebben mi az ördögnek kételkedtél? – A lány odalépett hozzá. – Elintézetlen ügyeim vannak itt.

A Horcher étterem ugyan túl érzéki hely volt Canaris ízlésének, de itt, a puszta méretek miatt, teljes biztonságban érezhették magukat. Hogy a találkozónak még természetesebb látszatot adjon, Canaris – rá nem jellemző módon – egyenruhát öltött, s úgy tett társa, Pratzig ellentengernagy is. Bármely megfigyelő azt gondolhatta, hogy két tengerésztiszt futott össze egy kis berlini kiruccanásra: Pratzigot, a Graf Spee volt kapitányát előléptették, korábban ő volt Canaris elődje az Abwehrnél, s ő ajánlotta Canarist is erre a munkára. De a beszélgetésük egyáltalán nem bizonyult kellemesen nosztalgikusnak.

Pratzig, mint rangidős, úgy vélte, nyomást gyakorolhat Canarisra úgy, ahogyan mások nem tudnak.

– Szeretnénk tudni, pontosan mi is az ön álláspontja.

De Canaris többé nem volt hajlandó a behódolásra. Előrehajolt, és halkan így szólt:

– Az Abwehrt nem kockáztathatom. Ha én eltűnök, Heydrich lecsap a helyemre. Ezt nem engedhetem meg.

Pratzig szemmel láthatólag elégedetlen volt a válaszszal. Megvárta, amíg a pincér teletölti a poharakat, és elmegy, majd folytatta: – Nem szolgálhat továbbra is gengsztereket. Nyújtsa be a lemondását. Raeder nemtetszése ellenére is tudok szerezni magának egy jó parancsnokságot.

– Németországot fogom szolgálni, ameddig csak lehet.

Ezt az érvet Pratzig nem fogadta el. – Most ezek az emberek azonosak Németországgal. Kisajátították az országot. – Megitta a borát, és rátámaszkodott az asztalra. – Maga sose lépett be a pártba. Heydrich panaszt tett emiatt Hitlernél.

Canaris nem válaszolt.

– Tudja – mondta Pratzig –, amikor von Schleicher és

von Bredow tábornokokat meggyilkolták, a Hosszú Kések éjszakáján . . .

Canaris bólintott.

– Azért ölték meg őket, mert tudtak egyet s mást Heydrichről és Himmlerről. De Heydrich sose találta meg azt a dossziét. Mindig azt hitte, hogy nálam van.

– És magánál volt?

– Jobb, ha azt a dossziét nem találják meg. Az a dosszié még mindig megteszi a magáét, még mindig sakkban tartja őket. Tudja, hogy a tábornokok mit akarnak?

– Beck a monarchia visszaállításáról álmodozik – mondta Canaris elutasítóan.

– Segítségre szorulnak.

– Mondok én magának valamit, kedves ellentengernagy. – Canaris cigarettát kínált az asztal túloldalára. – 1933-ban a tábornokok meglehetősen elégedettek voltak. Mindannyian azok voltunk. De a monarchia nem volt többé életképes, hát elsöpörték. Hála istennek, a rend érdekében. – Canaris meggyújtotta a saját cigarettáját, s rezzenetlen tekintettel nézett Pratzigra. – Úgy emlékszem, maga is mondott akkoriban valami hasonlót. Nos, megtettük a magunkét, maga is, én is . . . és a tábornokok is. És mit képzeltünk, kiért tesszük? Néhány kéznél levő politikusért? Vagy esetleg valami magasztosabb, tiszteletre méltó, elvont cél érdekében?

Pratzig megszívta a cigarettáját, majd egy darabig hallgatott. A fekete térdnadrágot és piros mellényt viselő pincérek túlságosan emlékeztették Göring belső személyzetére.

– Szóval, hazafinak vallja magát? – kérdezte.

– Ha erre a parkra a megfelelő pillanatban ledobnál néhány bombát – jegyezte meg Seton –, kiirtanád vele a brit kormány felét: politikusokat, szürke eminenciásokat, történetőket.

– Biztos, hogy az baj lenne? – Ruth kenyeret dobált a

kacsáknak, de azok már úgy el voltak telve, hogy észre sem vették.

– Nagyon kemény lettél az utóbbi időben – mondta Seton.

– Ha tényleg el akarjátok veszíteni az amerikai nép támogatását, nem is tehettetek volna jobbat Neville Chamberlain megválasztásánál. – Ruth otthagyta a kacsákat, s belekarolt Setonba. Továbbsétáltak, a tóval párhuzamosan, majd találtak egy üres padot. A virágágyakban már nyíltak a primulák és a magnóliák. Az ösvényeket sűrűn ellepték az emberek, s a frissen nyírt gyepen gépírólányok feküdtek, s az eget bámulták. A mayfairi dajkák öblös babakocsikat tologattak. Dévaj gyerekek rohangásztak a füvön.

– Valóban nagyon furcsa – mondta Ruth, s hátradőlt a padon, fejét hátul összefont karjára támasztotta –, hogy ez a sok névtelen ember, aki itt sétál, éppúgy, mint te, felelős az országért. Bizonyos értelemben ez nagyon jó, a demokrácia jele. Nem látszik rajtuk, hogy kezükben a hatalom. Más szempontból viszont éppen ez a nyugtalanító.

– Olyanok, mint az amatőrök, igaz?

Ruth elgondolkozott.

– Igen, azt hiszem, erről van szó; szeretem, ha a politikusokon látszik, hogy politikusok: agresszívek, törtetők, kapzsik, tudod, mint Washingtonban, felkavarják maguk körül az állóvizet.

– Mondd, Ruth, lehet, hogy Roosevelt pácban hagy bennünket?

A lány ránézett a férfira, akinek ősz szálakkal tarkított vörösesbarna haját kissé összekuszálta a szél.

– Nagyon óvatosnak kell lennie. Tudod, hogy épp most próbálkoztak egy alkotmánymódosítással, hogy népszavazás nélkül ne léphessünk háborúba. Roosevelt alig tudta megakadályozni.

– Ez az új nagykövet, ez a Kennedy olyasmiket mon-

dott, hogy... „Amerika nem fogja kikaparni Anglia számára a gesztenyét".

– Szeretnéd őt eleven valóságában látni?

– Kennedyt?

– Beszédet mond a Pilgrims Clubban. Tudok szerezni két helyet.

Seton emlékezett a Pilgrims Clubra, az angol-amerikai érzelmektől fűtött beszédre.

– Benne vagyok!

Feltűnt neki a tél szemmel látható visszavonulása, s új életkedv támadt fel benne.

– Egyébként – mondta – majd elfelejtettem. Olivier csodálatos volt a *Macbeth*-ben. Köszönöm a jegyeket.

– Fantasztikus ember, ugye? – Ruthnak tetszett, hogy Seton hajába ősz szálak vegyülnek, de remélte, hogy nem terjednek tovább.

A pingvinöltözékbe préselve Seton tíz évvel öregebbnek érezte magát. Tudta, hogy az egyformaság csupán álcázza a személyiséget, de nem helyettesíti, mégis, a fehér ingek és nyakkendők, fekete selymek, lakk bőrtárgyak, miniatűr medálok összehangolt felszíne azt a benyomást keltette, hogy a fizikai sajátosságok második helyre szorultak az öltözék mögött. Az amerikaiak között ugyan akadt egy-kettő, akinek öltözéke eltért az előírásostól: volt, akinek csálén állt a frakkja, túlságosan csillogó mandzsettagombot vagy éppenséggel *steppelt* hajtókájú zakót viselt.

Seton döbbenten tapasztalta, hogy derékbősége két hüvelyknyivel gyarapodott, amióta utoljára frakkot viselt, ami a bürokrata életmód nyomasztó jele volt, következésképp bérelnie kellett egy estélyre való öltözéket. Ezt a felfedezést titokban tartotta Ruth előtt, aki – narancssárga selyemruhájában – az oldalán siklott, ennek következtében Seton számos ismerőse furcsa pillantást vetett rá. Ruth volt az estély legegzotikusabb virága.

Endmere-ből sugárzott a saját ruháját viselő ember

biztonsága. Meglazult nyakkendőben s kissé spiccesen karját Seton vállára tette, miután köszöntötték egymást, s leplezetlen csodálattal szemlélte Rutht.

– Kiváló ember ez az Edward. Nagyon vigyázzon rá. Manapság már nem terem efféle minden bokorban. – Endmere élvezte Seton zavarát, de arra azért volt szeme, hogy lássa: a dicséret nem talált süket fülekre. Ruth is élvezte, hogy Seton belepirult a dicséretbe. Átvette Endmere-től a tárgyilagos jóindulat hangnemét.

– Tudom. Különleges jelenség, igaz?

Endmere – attól tartva, hogy Seton megfutamodik – gyorsan komolyra fordította a szót.

– Maguknál otthon miket hallani a ma esti díszvendégünkről?

Ruth fél szemmel Seton feszengését figyelve, így felelt:

– Nem úgy gondolkozik, mint egy egyszerű ír. Jóllehet szeretné, ha mi azt hinnénk róla.

Seton, aki közben összeszedte magát, szintén megszólalt.

– Mindenesetre furcsa választás volt Roosevelt részéről.

– Igen – mondta Endmere –, és nem az a fajta, akit csak úgy el lehet hallgattatni. A minap tartott nekünk egy tájékoztatót. Úgy tűnt, ki akarja hívni maga ellen a sorsot. Ezt mondta: „Remélem, fiúk, mindannyian kikísérnek, ha majd visszarendelnek." Talán színlelt bátorság. De úgy tudom, hogy a ma esti beszédét engedélyeztette.

– Akkor vagy nagyon fontos lesz, vagy . . .

– Nagyon semmitmondó, ami nem jellemző Kennedyre – fejezte be Ruth Seton gondolatát.

Endmere a protokollasztalra pillantott.

– Az biztos, hogy csupa fejesek jöttek el meghallgatni. Itt van az Angol Bank, az ipari nagyságok, a Whitehall – mindenki. Nem hiszem, hogy életemben láttam volna ennyi nagyságot egy asztalnál. – A fehér mellé-

nyesek között kiválasztott magának egyet, aki épp egy étlap hátára jegyezgetett valamit.

– Az ott Cadogan – mondta a nagy fejű kis ember felé biccentve –, nem sok nyugta van manapság. Hitler állandóan ugráltatja.

– Pontosan ez a baj! – vágott élesen Ruth. – Az Egyesült Államokból így is fest a dolog. Maguk itt csak a másodhegedűs szerepét játsszák, de igazából nem rúgnak labdába.

– Igen – ismerte be Endmere. – Tudom, mire gondol, természetesen igaza van. Hitler cselekszik, mi csak reagálunk. És amíg Chamberlain van hatalmon, addig ez így is marad. Chamberlain a birminghami vaskereskedő szemével nézi a világot. És nincs a világon olyan vaskereskedő, aki már találkozott volna Hitlerhez hasonló emberrel.

Székek nyikorgása hallatszott, az emberek elhelyezkedtek az asztaloknál. Egy piros kabátot és térdnadrágot viselő ceremóniamester elfoglalta helyét a díszvendég széke mögött. Esetlen férfiak vonultak az asztalhoz, s leültek a helyükre. Köztük volt az amerikai nagykövet, szeplős arcával, kerek szemüvegével s homlokába hulló vörös hajával. Odabiccentett az asztal túloldalán ülő férfiaknak, s maga is helyet foglalt.

Endmere is a helyére ment, Seton pedig saját asztalukhoz vezette Rutht. Asztaltársaik: egy bőbeszédű amerikai matróna és hallgatag férje „a vasúttól", valamint egy whitehalli bürokrata, aki valahonnan ismerős volt Setonnak bagolyszerű arisztokratikus arcával. A matróna, amikor megtudta, hogy Ruth bostoni, az egész vacsora alatt azokkal a megpróbáltatásokkal traktálta, amelyeket új newporti házuk bebútorozása jelentett. Seton és a másik férfi legfeljebb ha két-három szót szólt.

Amint Kennedy kinyitotta a száját, Ruth azonnal otthon érezte magát, szavai a gyerekkorából ismert szalonok hangulatát idézték fel benne: hízásnak indult férfi-

ak képét, akik későn emelkedtek társadalmi rangra, patriarchákét, akik kellemesen elcsevegtek, amíg az asszonyok vissza nem vonultak, azután telefújták szivarfüsttel a szobát, s csak sokkal később kerültek elő, miután megkötötték az üzleteket. Emlékezett, hogy egyszer egy Kennedyhez nagyon hasonló férfit tolószékben toltak be; arcának és testének egyik fele merev volt. S a tekintete: mint egy gutaütéses tőzsdeügynöké. Most Kennedy ezt a díszes állatseregletet a fülén keresztül igyekezett megfogni, mintha csak legszűkebb baráti köre lett volna. A konyakos és borospoharak csörömpölése elhalt, a szivarok kialudtak a hamutartókban.

Kennedy kijelentette: azt fogja elmondani, hogyan éreznek az amerikaiak Európával kapcsolatban – ha éreznek egyáltalán. Az ő kormányuk semmiféle konfliktusba nem fog belebonyolódni az események gondos és elővigyázatos átgondolása nélkül. Bizonyos körökben ezt úgy értelmezik, hogy országunk semmilyen körülmények között nem fog harcolni, kivéve, ha megszállják. – Rövid szünetet tartott, majd folytatta: – Ez veszélyes félreértés, amely mostanában nagyon elterjedt.

A feszültség megtört, helyeslő mormolás hallatszott. Seton láthatóan megkönnyebbült, Ruthra nézett. De Kennedy folytatta:

– Mások úgy képzelik, hogy az Egyesült Államok nem maradhatna semleges egy világháború kitörése esetén. – Ismét hatásszünetet tartott. – Ez szintén veszélyesen téves értelmezés. Országom úgy döntött, hogy meg kell állnia a saját lábán . . .

A newporti matrónán volt a helyeslés sora. Amikor heves tapsolásba kezdett, férje felébredt és bambán a díszvendég asztalára bámult. Kennedy egy bölcs mondással folytatta, amelyet Ruth már hallott valahol:

– A népek – csakúgy mint az egyes emberek – nem kezdenek nagyszabású üzleti vállalkozásokba, amíg nincsenek meggyőződve közös érdekeltségükről. A háború *nem* elkerülhetetlen.

Később, amikor a férfivécében összefutott Setonnal, Endmere megjegyezte:

– Azt hiszem, ez elég világos beszéd volt.

– Elég világos ahhoz, hogy Berlinben is meghallják.

– Én tudom, hogy neki hova húz a szíve: a Wall Street felé.

Sok hasonló megjegyzés hangzott el körülöttük.

A Claridge's előtt Ruth – akinek estélyi ruhája kilátszott kabátja alól – így szólt: – Kísérj haza!

Jóllehet félpercnyire lakott, közelebb húzódott Setonhoz. Egy diplomata rendszámú kocsi húzott el mellettük, az első az ott várakozó limuzinok sorában. Egyikük sem szólt egy szót sem, amikor befordultak a sarkon és végigballagtak a Davies Streeten. Az amerikai nagykövetség mindössze egy sarokra volt, s látták, amint Kennedy kocsija elindul a Grosvenor Square felé, miközben a benne ülők elmélyülten beszélgetnek.

Amint beléptek a lakásba, Seton meglazította a nyakkendőjét, s levette a merev ingmellhez erősített gallért.

– Olyan, mint egy páncél, igaz? – mondta. Ruth lehúzta fehér kesztyűjét, s észrevette, hogy Seton nyakán vörös csík húzódik végig, ott, ahol a gallér megnyomta.

– Hozok még egy kis kávét, jó? – Ruth a konyhába ment. Amíg kint volt, a férfi megkereste a lemezeket, s feltett egy Mozartot.

Ruth behozta a tálcát.

– Furcsa, hogy épp a *Prágai szimfóniá*-ra esett a választásod.

Az első lassú tételt örömujjongás és gyászos levertség kiegyensúlyozott harmóniája alkotta. Seton leült a lány mellé a díványra, Ruth kitöltötte a kávét. Hallgatták a zenét. Amikor Ruth felállt, hogy megfordítsa a lemezt, Seton így szólt:

– Tudod, ha az ember Mozartot hallgat, átérzi a német jellem minden hullámzását.

– A lélek távoli mennydörgéseit.

A férfi a lányra nézett.

– Igen . . . igen. Ugye, így van? – Ismét hátradőlt a díványon, ügyesen egyensúlyozva a csészét, s érezte, hogy a vacsora feszültsége feloldódik benne. Az inge kicsúszott a derekánál, az idegen nadrág végül mégiscsak bőnek bizonyult.

Megvárta, amíg lejár a lemez, azután halkan megszólalt:

– Kaptam egy levelet anyádtól, amíg nem voltál itt. Megírta, mi történt azzal a fiatalemberrel Spanyolországban. Nagyon sajnálom.

Ruth a kelleténél hosszabban babrált a lemezzel, nem szólt egy szót sem, azután higgadtan visszament a férfihoz.

– Nagyon rendes fiú volt. De vége lett, mielőtt még elkezdődött volna. Inkább olyan, mintha a bátyámat veszítettem volna el. Én mindig a második helyre szorultam nála. Edward, miért üldöznek engem a repülőgépek? Olyan, mintha állandóan velük rivalizálnék, tudod, apa, a bátyáim . . .

– Kérdezhetnéd ezen az alapon a vonatokat, a hajókat . . . vagy akár a pénzt. Nézd meg Kennedyt.

– Megnéztem. – Ruth felvonta a szemöldökét. – Majd elfelejtem, hiszen neked is ez az életed! A repülés . . .

– Az volt. De én már túl vagyok rajta.

– Hála istennek.

– A barátodat . . . szóval hazavitték?

– Nem volt mit hazavinni. – Ruth elfordult.

– Közeli kapcsolatban voltál a családjával?

– Mostanáig nem.

Seton felállt, a dívány mögé lépett, ahol a lány nem láthatta.

– Attól félek, hogy sok szülő fog ugyanezen keresztülmenni, ahogy a dolgok most kinéznek.

– Közeledik?

A férfi az ablaknál állt, a tetőket bámulta.

– Igen. Ez már nem „ha", hanem „mikor" kérdése. És a „mikor" nagyon fontos.

– A többiek miért nem veszik észre?

– Mert nem akarják. Azt hiszem, ez érthető. Egy generációnak elég egy háború.

Ruth harisnyás lábát lendületes mozdulattal a padlóról a díványra emelte.

Seton a bárszekrényhez lépett.

– Nem innál valamit? Ha szabad, én kiszolgálom magam. – A lány bólintott. – Whisky jó lesz? – Szódát is töltött mindkét pohárba, s az egyiket odanyújtotta. Azután ismét róni kezdte a szobát.

– Tudod, Ruth, én már láttam egy világot végérvényesen megsemmisülni. – Elgondolkodva kortyolt bele az italába. – Furcsa, de csak homályos emlékeim vannak róla. Mármint arról, milyen volt a világ a nagy háború előtt. Nagyon-nagyon réginek tűnik, nem években számolva, hanem gondolkodásmódban. Az értékek, amiket tiszteltem, gyerekkoromban a parókián, aztán a rugbyiskolának, dr. Arnold intézetének a légköre . . . úristen, micsoda ember volt! Az én generációm számára a fiatalkor nem egyszerűen véget ért a háborúval – hanem *semmivé vált.*

Ruth maga alá húzta a lábát, felült, s figyelmesen hallgatta.

– Arany fiatalkornak látszik. De szerintem nem az volt, legalábbis nem sokak számára. A háború mindenesetre egy szintre hozta az embereket. A rövid életek kora volt. Mi 1917-ben vesztésre álltunk. És akkor jött Uncle Sam, az apád, ahogyan a lovasság bevonul a filmeken. – Keserűen mosolygott. – A barbárok hajszál híján győztek. Gondolj csak bele, mit jelent ez. És most ennek a világnak is vége, a szép új világnak, a dzsesszkorszaknak, vagy nevezd, aminek akarod. Vége. Úgy érzem, kicsúszik a lábunk alól a talaj, minél gyorsabban táncolunk. Olyan ez, mint amikor a lefelé mozgó lépcsőn felfelé megy az ember.

– Amit a barátod, Endmere mondott Chamberlainről, a vaskereskedő mentalitásáról, az igaz?

– Rossz lóra tettünk. Ők viktoriánusok, a kor minden erényével és bűnével. Ahhoz a másik világhoz tartoznak, amelyet már alig tudok magamban felidézni. Túl sokra emlékeznek, és túl keveset tanulnak. Endmerenek igaza van, sose találkoztak még olyan emberrel, mint Hitler.

– Eddig nem is volt olyan ember, mint Hitler.

Seton ismét beleivott a whiskyjébe.

– Nem... sem olyanok, mint Goebbels, Himmler, Göring. *Ők* az új emberek. Valaminek az előfutárai – rágondolni is szörnyű, hogy minek. S tudod, mit mondok neked: a közvélemény leigázása annak a folyamatnak az első lépése, amely a nép leigázásához vezet. Ezt ők is tudják. Ezért engedhetnek meg mindent maguknak.

Ruth kiitta a whiskyjét, s odalépett a férfihoz. Megsimogatta a haját, kinéztek az ablakon. Azután a lány elfordult, bement a hálószobába, s meggyújtotta a villanyt. Az ágy végén ült, amikor a férfi az ajtóhoz lépett. Ruth lábujjait hajlítgatta, s Seton látta, hogy bokájánál ráncot vet a harisnya, s a selyem egy árnyalattal világosabb ott, ahol elvált a bőrtől. A lány a szoknyája alá nyúlt, csak annyira húzta fel, hogy ki tudja kapcsolni a harisnyatartóját. Közben le nem vette szemét a férfiról.

Seton világéletében a szavak fegyverével gyakorolt önuralmat. Szavak álarca mögé rejtőzött, s az álarc ritkán hullott le. De kiszáradt szájában most bennszorultak a szavak, megadták magukat énje másik felének. Mindent az döntött el, hogy Ruth korábban ismerte meg, mint ő saját magát. A lány belelátott, s végül ő maga is rájött, hogy a lány belelát, mielőtt felszakadt belőle az egyetlen mondat, amelyet képes volt kiejteni.

– Ez nem igaz.

Ruth állát térdére támasztva még mindig az ágyon ült, ruháját felhúzta a combján. Ezután levette az egyik harisnyáját, amikor már lent volt, tenyerébe gyűrte. Harisnya nélküli lába a méz színének egy sötét árnyalatát idézte, a vádliját finom pihék borították. Ahogy lehúzta

a másik harisnyáját, a férfi a hálószobaablakhoz lépett. Az utca üres volt. Behúzta a függönyt.

Kigombolta Ruth ruháját, a lány felállt, hogy a selyem a földre hulljon, majd kilépett belőle. Nem volt rajta melltartó. A lámpához lépett, eloltotta, majd levette a harisnyatartóját és a bugyiját. A férfi még mindig az ágynál állt, Ruth lassan kihúzta az ingét az öv szorításából.

– Gyere – mondta halkan.

Később Seton sokáig emlékezett arra, hogyan olvadtak össze a lány testének illatai – a parfüm, a hintőpor, a haja illata –, amikor testük először összeért. Majd, amikor a lány megérintette, irányította, s végül összefonódott vele, a szerelem nedveinek szaga elvegyült a többi illattal. A cölibátus kagylóhéja lehullott Setonról, mint az elhajított ingmell, az önmegtagadás minden kínja elszállt belőle, ahogy ott feküdtek egymás mellett, csendesen.

23

– Hozzászoktam ahhoz, hogy viharok közepette élek, Mr. Kennedy. – A nagykövet nagyot nevetett. – Én is, Lady Astor. Azt hiszem, bennünket nem nyugodt életre teremtettek.

– Nancy. Kérem, szólítson Nancynek. – A nő megfogta a karját és körülvezette a teraszon elszórtan álldogáló csoportok között. Kitartó, ám lefegyverző erőszakossággal fáradozott azon, hogy összehozzon még egy érdektalálkozót. Észrevette, hogy Lindbergh feje kiemelkedik a terasz szélén álló csoportból, s azonnal célba vette.

– Lindbergh ezredes, hadd mutassam be Kennedy nagykövetet. Szeretném, ha elmondaná neki is, amit nekünk elmondott. – Elvonszolta Lindberghet a csoporttól. – Amint a nagykövet kifejtette, attól fél, hogy őt is a

megátalkodott Cliveden-klikk tagjának fogják tartani. – Lady Astor halványan elmosolyodott. – Megmondtam neki, hogy mindez ostobaság, annak a fiatal Cockburnnek a kommunista szennylapja terjesztí.

Lindbergh Kennedyre függesztette a tekintetét.

– Igen, nagykövet úr. Nagyon örvendek, hogy megismerhettem. Nagyon örülök. – A háziasszonyhoz fordult. – Nancy már beszélt nekem önről, hogy milyen egyenesen gondolkodik; nem úgy, mint sokan ezen a szigeten. Nos, hallgasson ide . . . – Lady Astor, miután tervét megvalósította, mosolyogva magukra hagyta őket.

A terasz másik sarkában Lady Dunsinnan üldögélt Ruthszal. Lady Dunsinnan többet ivott a szokásosnál.

– Valóban szereti ezt a házat? – kérdezte Ruth, miközben a sarokba szorított nagykövetet figyelte.

– Ó, nagyon kellemes hely. De otthonnak nem nevezném, érted, mire gondolok? Hogyan is lehetne az? Sokkal inkább egy vidéki klubra hasonlít, amely mindig tele van ezekkel a népekkel. Szegény Waldorf, áldott jó ember, de ő mindig a háttérben marad. Olyan, mintha itt sem lenne.

– Igen – mondta Ruth. – Már gondolkoztam rajta, milyen lehet Anglia leghíresebb asszonya férjének lenni.

– Kedves tőled, Ruth, hogy elkísértél ide. Tudom, hogy te nem sok örömödet leled itt, a sok öreg ember között. – Hangjában kíváncsiság csengett.

– Ó, én ezt már akkor lenyűgözőnek találtam, amikor először töltöttem itt egy hétvégét Alastairrel. Kicsit olyan az egész, mintha az ember még a keletkezése *előtt* figyelné a történelmet, ez a sok nagy hatalmú ember . . .

– Igen, Alastairt is ez vonzza. De ő nem csupán szemlélő.

– Miért utazott el olyan hirtelen?

Lady Dunsinnan hosszan belekortyolt a pezsgőjébe, s köhögött.

– Miért, hisz mindig így intézi a dolgait. Tudod, hogy van . . .

– Megint Németországba ment?

Az asszony bólintott.

– Ragyogóan nézel ki, kedvesem, igazán ragyogóan!

Ruth udvariasan más irányba terelte az érdeklődését. A testét-lelkét átható harmónia talán meglátszott rajta, de a tapintat itt mindennél előbbre való volt. Amikor bementek vacsorázni, Ruth nagyon szerette volna, ha Seton vele van, különösen, amikor az asztalnál Thomas Jones gnóm figurája mellett találta magát. Megszakítás nélküli locsogásában volt valami túlzott könnyedség; az a fajta volt, aki sosem tart szünetet és sohasem tétovázik. Ruth rávette, hogy az új Hitlerről, Ausztria meghódítójáról beszéljen.

– Ó, én elismerem – mondta Jones, s beszéd közben megfontoltan rágott. – Én annak a híve voltam, hogy próbáljunk baráti megértésre jutni Hitlerrel, azon egyszerű oknál fogva, hogy szerintem ő egy fanatikus, akinek el kell tűrnünk a szeszélyeit. Felkészületlen haderőnkkel amúgy sem tudtunk volna közbelépni.

– Ha eltűrjük a szeszélyeit, azzal csak tovább bátorítjuk, nem?

Jones atyáskodó pillantást vetett Ruthra.

– Nem, úgy gondoltam, így kordában tarthatnánk. Most persze . . . nem hiszem, hogy a „gazember" szó megfelelő volna rá, ez inkább szorosan vett környezetét jellemzi.

– Én azt hittem, abban a rezsimben mindenki úgy táncol, ahogy ő fütyül.

– Ő nem olyan, mint a többiek. Ő egy misztikus, egy remete.

– Hát nem éppen úgy festett, mint egy remete, amikor bevonult Bécsbe.

Jones kezdte magát kényelmetlenül érezni – és elveszíteni a türelmét.

– Ó, de hiszen akkor *hazaérkezett.*

Ez már túl sok volt Ruthnak. Megperdült a székével, s indulatában megfeledkezett arról, hol is van tulajdonképpen.

– Értem. És mi van azzal a nyolcvanezer emberrel, akit az SS letartóztatott? Azoknak hol a hazájuk? És mi van a zsidókkal, akikkel az utcát sikáltatják? Nem látta a képeket erről?

Körülöttük az emberek abbahagyták az evést, és zavartan néztek rájuk. Jones didaktikusan védekezett:

– Különbséget kell tennünk Hitler céljai és módszerei között... meg kell győznünk a világot, hogy a béke érdekében készek vagyunk a végsőkig elmenni. A mi népünk nem fog harcolni, míg nincs meggyőződve arról, hogy a potenciális ellenséggel szemben a tisztességes viselkedés módszerét is kipróbáltuk.

– Békét mindenáron?

Jones elengedte a füle mellett a közbevetést, s hamis nyájassággal megkérdezte.

– Mondja meg nekem, Miss Dexter – ugye, így hívják? –, gondolja, hogy számíthatunk segítségre Amerikától, ha a legrosszabb bekövetkezik?

Ruth az asztal végére pillantott, ahol Kennedy nagykövet ült Lady Astor oldalán.

– A nagykövet úr azt reméli, hogy nem – felelte.

Jones a vacsora hátralévő részében ügyesen kerülte a Ruthszal való beszélgetést. Később, széles ágyában, egyedül, Ruthnak eszébe jutott, amit Seton mondott egyszer Jonesról: „A megbékélés tárgyában sohasem nyilvánít véleményt, sose szólal meg a nyilvánosság előtt. Közöttük ő az egyetlen, aki privát körökben munkálkodik a dolgon!" Jones számító ravaszsága, amely figyelmen kívül hagyta Bécs gyászos valóságát, nem hagyta aludni a lányt.

Reggelinél Lady Dunsinnan leheletén már érezni lehetett a whiskyt, valószínűleg kéznél volt a pitlochryi flaskája. Ravaszul nézett Ruthra.

– Mi bánt, kedvesem?

– Semmi komoly. Csak valami, amit valaki tegnap este mondott.

– Az a walesi. Alastair nagyra tartja.

– Tudom. – Ruth az újságra pillantott. – Látom, hogy újabban a bécsi boltosoknak ki kell írniuk a kirakatba, ha árjának vallják magukat.

– Ó, ez az egész faji kérdés annyira értelmetlen! Tulajdonképpen kik az árják? Én vajon annak számítok a kelta véremmel?

Ruth tudta, hogy ez a frivol válasz a védekezésnek egy formája.

– Ruth, jövő héten felmegyek a várba, nagyon kellemes ott az évnek ebben a szakában. Van kedved feljönni? Nagyon örülnék neki.

– Hát ... köszönöm szépen, de ... Egyelőre elég kialakulatlanok a terveim, még nem tudom ...

– Nem kell most döntened. Ráérsz egy-két nap múlva válaszolni.

– Alastair is ott lesz?

– Nem tudom. Mostanában sosem lehet nála tudni.

Setonnak többször el kellett harapnia a szót, nehogy mások előtt „drágámnak" szólítsa Rutht, s Ruth e küszködést mindannyiszor észrevette. Nem szívesen tartotta a kapcsolatukat titokban, de tudomásul vette, hogy pillanatnyilag így kell lennie. Fraser szemében ugyan látni vélte a felismerés jelét, amikor Setonnal együtt ment haza, de egy darabig még ragaszkodniuk kellett az eddigi magyarázathoz: hogy egyszerűen jó barátok.

Ruth beszélt Setonnak a Dunsinnan-várba szóló meghívásról, s óvatosan figyelte, hogyan fogadja.

– Hasznos lehetne – mondta Seton, majd habozni kezdett. Épp reggeliztek. Ruth selyempongyolájában nagyon törékenynek látszott. És most már az ő gondjaira volt bízva.

Ruth tudta, mi a habozás oka.

– Tudod jól, hogy nem félek megtenni.

– Hiszen épp ez nyugtalanít. Félned kellene. Ez alkalommal veszélyesre fordulhat a dolog.

Ruth letette a kését.

– Ide hallgass, Edward! Hát nem érted? Ha meg kell lennie, hát meg fogom tenni, mert senki más nem teheti meg helyettem. Tudom, hogy más a helyzet most, hogy tudatosan vállalom az ügynök szerepét, mint amikor öntudatlanul tettem ugyanezt.

A férfi elpirult.

– Azt hittem . . .

– Oké. Ezen túl vagyunk, hidd el. El van felejtve. Egyáltalán nem haragszom.

– Csak egy baj van. – Seton felállt, s odament hozzá az asztal másik oldalára. – Többé nem kérhetlek arra, hogy tedd meg.

– De nem is akadályozhatsz meg. – Ruth is felállt, s kezét határozottan a férfi vállára tette. – Ezt még biztosan senki sem mondta neked, igaz? – Dacosan nézett rá.

– Nem. De eddig reggeli közben sohasem osztogattam megbízatásokat.

– Remélem is! – Ruth jobb keze a férfi válláról a nyakára siklott, megsimogatta a füle mögött. – Lassan hozzászoksz olyan dolgokhoz, amiket eddig nem csináltál. – Szenvedélyesen megcsókolta, nyelvével végigszántotta a férfi ajkát; mindkettőjük szája ragadt a narancsdzsemtől. Azután a lány elhúzódott.

– Megteszem, mert tudom, mennyire fontos lehet a dolog. Ne felejtsd el, hogy ő semmit sem sejt a kapcsolatunkról, nem fog gyanakodni. Egyszerűen reménytelen esetnek tart, és kész. Idegesítem, ennyi az egész. És amíg így áll a helyzet, addig nyugodtan nyitva tarthatom a szememet meg a fülemet.

– Ausztria tényleg felkavart téged.

– Ennél sokkal többről van szó. Az kavart fel, amiket Jones mondott, az eseményekkel szemben tanúsított közöny.

– Igen. Ez a legrosszabb. – Hirtelen, valami váratlan

sugallatra, Seton azt mondta: – Elvihetnélek magam is repülőn.

Ruth szúrós szemmel nézett rá.

– A te repülős korszakodnak vége.

– Hivatalosan igen . . . – Seton jámborul mosolygott. – De egy magánrepülőgép egészen más. Arra nem vonatkoznak a szemüveges pilótákra érvényes tilalmak.

– Látod, javíthatatlan vagy, akárcsak a többiek. – Ujjával a mellkasára bökött, akár egy tanító néni. – Oké, de csak most az egyszer!

Egy észak-londoni repülőtérről szálltak fel egy egymotoros Percival Vega Gullban. Ruth – akinek nem volt ismeretlen a kis gépek világa – abban a pillanatban, amikor beült Seton mellé, felismerte a vérbeli pilóta mozdulatait; ahogy Seton lába hozzáért a pedálhoz, s keze a kormánybothoz, mintha ember és gép egyetlen egységgé olvadt volna össze. Ruth apja ugyanilyen volt.

Amikor elérték a négyezer lábnyi repülési magasságot, Seton Ruthhoz fordult: – Gyönyörű, nem?

Csak időnként bukkantak fel alattuk a felhőgomolyagok. Ruth félreértette a szavait.

– Igen, gyönyörű nap ez a mai.

– Nem, én a *gépre* értettem – kiabálta nevetve Seton. – Egy ilyen nyerte meg két évvel ezelőtt a johannesburgi versenyt: két nap alatt tette meg a távot. Gondolj bele: hatezer mérföldet!

Ruth olyannak látta Angliát, amilyennek azelőtt soha. A levegőből, az utaktól és vasutaktól eltávolodva, gyéren lakottnak tűnt: hatalmas, gazdag földdarabok, erdők, s meglepően sok nagy ház a hatalmas birtokok falai mögött. Egy kastélyt pillantott meg a nap tompán sárga megvilágításában, amely egy erdő szélén, egy kis magaslaton állt. A kastély mögött geometrikus elrendezésű kert terült el, legalább negyed mérföld hosszan. Ruth lefelé mutatott. – Nézd azokat a kerteket!

Seton kissé bedöntötte a gépet, s átnézett Ruth válla fölött.

– Látod, ez az egyik olyan dolog, amit csak innen föntről lehet látni: hogy Anglia micsoda gazdagságot rejteget. A földről észre sem vennéd.

Visszairányította a gépet az eredeti pályájára. Két órával később Newcastle-ban leszálltak üzemanyagért. Míg a repülő mellett álltak, Seton az órájára pillantott, s ellenőrizte a térképet.

– Jól állunk az idővel. Mit szólnál, ha elhúznánk Edinburgh fölött, s tennénk egy kis kitérőt Dunsinnan várához? Szeretném látni.

– Remek – mondta Ruth.

A veszélyes kétezer láb magasságban vastagabb felhőréteg borult Skócia fölé. Ruth csak pillanatokra látott le a földre, a kopár fenyérekre meg a hegyekre. Seton az ölében kiterített térkép segítségével ellenőrizte az égtájakat, azután lejjebb engedte a gépet a felhőkön keresztül. Egy percig úgy látszott, hogy sűrű ködbe kerültek, de azután hirtelen fény törte át a ködfátyolt, egy-egy vízfelület fölött találták magukat.

– Ez a Firth of Forth – mondta. – Most egy kis mélyrepülés következik. – Ruth bizonytalanul bólintott. Ahogy a fife-i félszigeten keresztülhúzódó út vonalát követték, birkanyájak menekültek előlük fejvesztve, lovak kezdtek ügetni, s egy bedöglött kocsi utasai az út közepéről felbámultak a magasba. Ruth látott még egy tengerszorost, aztán a felhők ritkulni kezdtek, s Seton feljebb vitte a gépet, mígnem egyszer csak ott magasodott előttük a Grampian-hegység hatalmas gerince. Seton összehasonlította a tájat a térképpel, majd meredeken jobbra döntötte a gépet, hogy Ruth átlásson a feje fölött: a napellenzőn túl a hegyek lábánál egy erdősáv és egy kis tó tárult a szeme elé.

– Ez lesz az – mondta Seton, a tóra mutatva. – Az ott az erdő szélén Dunsinnan vára.

Lejjebb vette a gázt, s hagyta, hogy a gép saját sebes-

ségével repüljön lefelé, amíg már alig kétszáz láb választotta el őket a tótól. Közvetlenül előttük Ruth felismerte a dombra felvezető utat, s a fák között meghúzódó vár körvonalait.

– Nem szabad nagyon felkeltenünk a kíváncsiságukat – mondta Seton, s jobbra billentette a gépet, hogy Ruth lelásson a földre s a dombok vonulatán túl húzódó fenyérre.

– Jó kis hely – mondta, s visszanézett. Ismét felpörgette a motort, s nagy emelkedő kanyart írt le; amikor már elég magasan voltak, fokozatosan egyre több tárult Ruth elé a Dunsinnan-birtokból. A tavon egyetlen kis csónak ringott. Ruth tudta, ki ül benne. A levegőből a tó még félelmetesebbnek hatott. A víz teljesen átláthatatlan volt, a közepe táján tintakék.

Seton megnézte az óráját.

– Rendben. És most irány Edinburgh.

Ruth eleget repült az apjával ahhoz, hogy megállapítsa: Seton kifogástalanul navigálja a gépet, figyelembe véve a terep- és időjárási viszonyokat, s tudta azt is, hogy a mélyrepülés több volt Seton részéről puszta kíváncsiságnál. A férfi képtelen volt elnyomni magában a vágyat, hogy valamilyen apró ürüggyel feleleventse korábbi életét. De azután elfojtotta ezt az ösztönt, mert rádiókapcsolatba kellett lépnie az edinburghi repülőtérrel, mintha mindvégig a szabályos repülőútvonalon maradt volna.

Amikor leszálltak, ismét be kellett tartani az illemszabályokat. Seton mindössze annyival jelezhette bensőséges kapcsolatukat, hogy amikor Ruth kimászni készült, megszorította a térdét és csendben nézte. A fűtött kabin után Skócia a Forth felől érkező széllel, barátságtalanul fogadta őket, s Ruthnak jólesett felvenni a kabátját, amikor egy hordár kiszedte a csomagokat a pilótafülke mögül. A kis fabódénál, amely irányítótoronyként és utasfogadóként szolgált, ott állt a barna Bentley, mellette Drummond – ami szokatlan volt, hiszen mióta új

rangjára emelkedett, másik sofőrt kellett alkalmazni helyette. Ruth visszanézett a leszállópályára; a repülőgép tetejét már lezárták, a propeller forgott, s a pilótának csak halvány körvonalai látszottak. Drummond is azt figyelte, hogyan gurul a Vega Gull végig a kifutón, s amikor enyhe meghajlással kinyitotta az ajtót, a repülő már alacsonyan húzott a fémes-szürke torkolat felett, kissé jobbra fordult, majd eltűnt a város irányába.

Canaris és Piekenbrock Canaris irodájának nyitott ablakánál állt, hogy hangjukat elnyomja a Tirpitzufer forgalmának beáramló zaja. Piekenbrock lehajolt, hogy megsimogassa a dakszlit, s így szólt:

– Mit csinál Oster azzal a sok telefonnal az asztalán?

– Még sose kérdeztem meg tőle – mondta Canaris.

– Nem gondolja, hogy túl messzire megy? Valamenynyiünket belekeverhet a dologba.

Canaris megválaszolatlanul hagyta a kérdést. Visszament az íróasztalához.

– Bonhoeffner professzor jelentése... nos, ez valóban veszélyes dokumentum. Milyen kifejezéseket használt: pszichopata, paranoiás? A sors iróniája – freudi terminológiát alkalmazni Hitlerre! Nekem nem volt szükségem orvosi jelentésre, hogy mindezt megállapítsam.

– De fontos lehet, hogy írásos dokumentumunk van róla, nem?

– Megmondom, hogy engem mi nyugtalanít a legjobban, Piekenbrock: nem Oster és nem a telefonjai, még csak nem is a Hitlerről készített pszichiátriai jelentés. Hanem hogy *miért nem tud erről a Gestapo?* Maga elhiszi, hogy Himmler nem szerez tudomást mindarról, ami itt folyik?

– Lehet, hogy túlértékeltük Heydrichet.

Canaris fél percig hallgatott, azután így folytatta:

– Nem sikerülhet a dolog, ha a szervezés olyanokra van bízva, mint Beck. Maga belemenne valamibe, amit

ő szervez, Hans? Beck elméleti ember, a gyakorlathoz nem sokat ért. – Canaris, aki szokatlan módon most fontosnak tartotta, hogy közölje a véleményét, leroskadt az íróasztala mellé. – Bárcsak én is olyan könnyen el tudnám határozni magam, mint Oster. De nem hiszem, hogy a dolog olyan egyszerű volna. Beck könnyűszerrel a vágóhídra vezethet másokat. Más utat kell választanunk . . .

– A londoni kapcsolatra gondol?

– Eddig nem bizonyult ígéretesnek. – Canaris most döbbent rá, lehangoltsága milyen benyomást kelthet, ezért kihúzta magát a székében. – Egyvalamiben biztos vagyok. Ha Hitler túl messzire merészkedik, fennáll a veszély, hogy Amerika is belekeveredik. És akkor mi nem nyerhetünk. Gondoljon 1917-re, Piekenbrock. Azt én sohasem tudom elfelejteni.

Ahogy a gőzölgő edény az asztalra került, Lady Dunsinnan Ruthra nézett, az arcát figyelte.

– Tehát ez az – mondta gyenge hangon Ruth.

– Ez.

– Mi ez tulajdonképpen? Birkabél vagy valami ilyesmi, ugye?

– Nem, bár közel jársz az igazsághoz. A birkabendő belseje, mindenfélével megtöltve. De ezzel ne foglalkozz, ez úgysem segít. Csak kóstold meg . . . meg fogsz lepődni.

– Az egyszer biztos – mondta Ruth, amikor az első adagot elé tették.

Az, hogy Ruth megkóstolja a haggis nevű skót nemzeti eledelt, állandó tréfa tárgya volt közöttük, de mostanáig csupán rejtélyes és fenyegető lehetőség maradt.

– Tulajdonképpen egy dudással kellett volna behozatnunk, ahogy illik. – Lady Dunsinnan nevetve figyelte, hogyan csipeget Ruth kísérletképpen apró falatokat a tányérján lévő ételből. – Ne félj, le lehet öblíteni whiskyvel.

De Ruth érzéstelenítés nélkül is meg tudta emészteni a haggist. Valójában érdekesebbnek találta, mint a vár szokásos ízetlen étrendjét. Amikor befejezték a vacsorát, Lady Dunsinnan így szólt:

– Alastair is csak feljön. Hoz magával valami német fényképészt, az egyik képes újságtól. Csak azt tudnám, hogy minek.

A vár lépcsőjén álltak, s már hallották a fák között közeledő kocsit. Az új sofőr bement Edinburghba Dunsinnanért. Drummond Ruth mellett állt. Halkan így szólt hozzá: – Milyen izgalom volt itt valamelyik nap, kisasszony. Grant kint volt a tavon, a csónakkal, és egy *re-pü-lő-gép* – minden mássalhangzót külön megropogtatott – szállt a víz fölé, de olyan alacsonyan, hogy azt hitte, lefejezi.

– Tényleg? – szólt Ruth nyugodt hangon.

– Igen – mondta a férfi, s felnézett, mintha a repülő ismét felbukkanhatna –, nem sok repülőgép jár errefelé.

– Vettem észre.

Von Klagen Dunsinnan mögött szállt ki a Bentleyből, húzta a rossz lábát. Ruthnak két kép ugrott be egymás után: első alkalommal Spitheadnél látta ezt a férfit, a második, inkább tudat alatti kép Nürnberget juttatta eszébe, ahol a fotósok sorában vélte látni ezt az arcot.

– Nocsak – villogtatta meg Dunsinnan a fogait –, örömmel látlak ismét körünkben. – Kissé esetlenül megcsókolta Ruth arcát. – Rég nem találkoztunk. – Von Klagenhez fordult, akinek egy Leica lógott a nyakában. – Lehet, hogy emlékszel erre az úriemberre, ő mindenesetre emlékszik rád. Az *Illustrierte Zeitung*-tól jött. Emlékszel?

– Igen – felelte Ruth. Von Klagen meghajolt és megfogta a kezét. Először kezet akart csókolni, de végül csak lazán megrázta, s közben halvány mosollyal nézett a lányra.

Amikor beléptek a házba, Dunsinnan azt mondta:

– Walthertől megtudtam, hogy a németek nagyon nagyra tartják a skótokat. Úgy vélik, a brit szigeteken mi vagyunk az utolsók, akik még egészséges, egyenes ági germán faji örökséggel rendelkezünk. Pontosan idézem, Walther? – Von Klagen bólintott. – A lapja be szeretné mutatni Skóciát az olvasóinak, a vár, a környező vidék meg ilyesmik alapján.

Ruthnak feltűnt, hogy a Dunsinnan szeme fölötti ideg a szokásosnál jobban ugrál.

Amikor lejött a vacsorához, Dunsinnan magával szembe, von Klagen mellé ültette. Mintegy mellékesen megjegyezte:

– Hallom, repülővel jöttél. Érdekes lehetett.

– Igen, az volt.

– Kis géppel?

– Igen.

– Jobban szereted, mint a menetrendszerű járatokat?

– Valaki épp erre repült, és felajánlotta, hogy elhoz.

Dunsinnan felvette a szalvétáját. – Értem.

Dunsinnan és von Klagen még sokáig az asztalnál maradt azután, hogy Ruth és Lady Dunsinnan visszavonult. Ruth ébren feküdt, még mindig nem tudott napirendre térni a repülőgépről feltett kérdéseken. Azután megfogant benne egy gondolat, amely régóta foglalkoztatta. A Dunsinnan visszatérését megelőző reggel Lady Dunsinnan megmutatta neki fia könyvtárát, egy nagy földszinti sarokszobát. A könyvtár összetételét sejteni lehetett: volt ott minden, az árja történelemszemlélet korai képviselőitől egészen a *Mein Kampf*-ig, sok német cím is. Lady Dunsinnan fájdalmas tekintettel nézte végig a polcokat, de nem tett semmilyen megjegyzést. Ruth az egyik sarokban egy Chippendale-íróasztalt vett észre. Mostanra már behatóan ismerte a vár alaprajzát, s ágyában fekve rájött, hogy a főlépcső kikerülésével is el lehet jutni a könyvtárba – egy személyzeti folyosón s a konyhából kivezető lépcsőn keresztül.

Órákon át ébren maradt, míg végül biztosra vehette,

hogy mindenki alszik. Akkor kabátot vett a pongyolája fölé, s puha talpú cipőt húzott. A vendégszárny hálószobái, az övétől eltekintve, üresek voltak. Von Klagent a vár egy másik szárnyában szállásolták el. A folyosón nem égett villany, de a torony egyik sarokablakán elegendő fény szűrődött be ahhoz, hogy lásson, s miután szeme hozzászokott a sötétséghez, könnyűszerrel lejutott a földszintre.

A kutyák nyugtalanították. Valahol tartottak két kutyát. De a konyha távol esett az épület központi részétől; amikor odaért, rémülten vette észre, hogy egy szempár mered rá. Majdnem felsikoltott, azután rájött, hogy a szempár az asztalon felejtett döglött nyúlé. Az éléskamra mellett elhaladó rövid, köves folyosó egy ajtóban végződött, amelynek – Ruth szerint – a könyvtárba kellett vezetnie. Először azt hitte, hogy az ajtó zárva van. Elfordította a nyitógombot, de semmi sem történt. Körbetapogatta, de nem talált reteszt. Ismét megpróbálta, ezúttal erősebben. Kis kattanás hallatszott, az ajtó kinyílt. Ekkor vette csak észre, milyen nehezen kap levegőt, minden erejét összeszedte, hogy lehiggadjon.

A könyvtár ablakai nyitva voltak, most először lehetett tisztán kilátni a szabadba. A halvány, vizes fényű hold bevilágított az erdőbe. Bár a könyvtárban elég hideg volt, nem tudta, nem inkább az idegességtől vacog-e. Egyenesen az íróasztalhoz tartott. Megpróbálta a középső fiókot, de zárva találta. A bal felső fiók ugyan nyitva volt, de csak levélpapírokat tartalmazott, az alatta lévő fiókokat pedig szintén nem tudta kinyitni. A jobb oldalon csak egy mély fiók volt, s be sem volt zárva. Ebben néhány csomagolópapírba csavart iratot talált. Óvatosan kibontotta őket, s a papírokat az ablak felé tartva megállapította, hogy csak a birtok okmányai.

Már éppen be akarta csukni a fiókot, amikor észrevette, hogy lehajolva látni a lezárt középső fiók fenekét. Alátette az ujját, s felfelé tolta. Kissé elmozdult. Újra megpróbálta, s addig csúsztatta a kezét balra, ameddig

csak lehetett, és megtalálta a reteszt. Még egyszer megnyomta – egy kattanás hallatszott. A fiók hang nélkül kicsúszott a helyéből.

Csak a *Field* című képes újság egy példányára bukkant. Újra átvizsgálta a fiókot, de semmi mást nem talált. És akkor észrevett valamit: egy kilógó lapszélt, mintha az újság egyik oldala kiszakadt volna. Kinyitotta, és több sűrűn gépelt oldalt talált benne. Hogy el tudja olvasni, az ablakhoz kellett lépnie. Dunsinnan jelentése volt egy Fritsch nevű embernek címezve, két hónappal korábbi dátummal. Ahogy elolvasta, sok mindent megértett; rémisztő ismeretek birtokába jutott.

Tíz percbe telt, míg egyszer elolvasta a dokumentumot. Akkor vette csak észre, mennyire átfázott. De még egyszer átolvasta, a leglényegesebb részleteket igyekezett memorizálni. Azután visszacsúsztatta a lapokat az újságba, azt pedig visszatette a fiókba. Amikor megfordult, hogy kifelé induljon, meglátta az ajtóban álló von Klagen körvonalait. A feltörő kiáltás a torkára fagyott.

– Elnézést, ha megijesztettem – mondta halkan a férfi, a lány felé közeledve.

– Igen. Megijesztett – mondta Ruth elhaló hangon.

– Valami mozgást hallottam. – Az íróasztalra nézett. – A könyvtár fölött van a szobám.

Rutht meglepte a férfi viselkedése, agya villámgyorsan és kétségbeesetten járt, maga sem hitte volna el, amit végül mondott:

– Nem . . . nem tudtam elaludni. Lejöttem egy könyvért. – Azonnal rádöbbent, hogy egyetlen könyvespolc sincs a közelében.

A holdfény élesen kirajzolta von Klagen vonásait. Az íróasztaltól a legközelebbi könyvespolchoz lépett, s végigfuttatta rajta az ujját.

– Tessék. – Kihúzott egy könyvet. – Ettől talán könnyebben elalszik.

A *Mein Kampf* volt.

– Ez nem valami könnyű olvasmány, igaz? – mondta Ruth, s kezdett magához térni.

Von Klagen még mindig a könyvek mellett állva, végigpillantott az egész gyűjteményen.

– Furcsa, hogy a brit miniszterelnököt épp Chamberlainnek hívják, nem? Látja itt ezeket a könyveket? A tizenkilencedik században írta őket egy másik Chamberlain. A Führer nagy tisztelője ezeknek a könyveknek. Az egész világtörténelmet árja szempontból értelmezik. Érdekli magát ez a kérdés?

– Valójában nem ez a szakterületem.

– Gondoltam. – A férfi méregette. – És mi a szakterülete?

– A középkori művészet.

– Valóban? Érdekes.

Ruth érezte, hogy a férfi most valamilyen döntésre jutott.

– Holnap, amikor megcsinálom a fotókat, szeretnék egy beállított felvételt csinálni magáról. Hallottam a lováról. Megtenné nekem, hogy felül rá a képhez?

24

Neville Chamberlain gallérja függetlenítette magát a nyakától, s önálló életet élt. Két szárnya mereven előremutatott akkor is, amikor nyaka a fejével együtt mozgásba kezdett, mintha teste egy merev burok volna, amely fölött a fej idegesen törekszik a világ felfedezésére. Chamberlain a nyári forróság ellenére vastag mellényes öltönyt viselt. Kalap nem volt rajta, bal hóna alatt egy fogójával felfelé fordított esernyőt szorongatott. A felesége mellette lépkedett a parkon keresztül, szőrmebundában, fején kis karimájú filckalappal, amelyet egy szál toll díszített.

Az emberek, akik összetalálkoztak velük a sétányon, a primulaágyások között, kétféleképpen viselkedtek: a

szertartásosabbak kalapot emeltek, a többség azonban zavarba jött, nem voltak egészen biztosak benne, hogy valóban azt látják-e, akit látni vélnek, nem tudták eldönteni, hogy megbámulják-e vagy inkább félrenézzenek.

Sir Alexander Cadogan, a miniszter első helyettese a külügyminisztérium sötét sarokszobájából figyelte, hogyan hagyja el Chamberlain a parkot, vág át a lovasgárda alakuló terén, s lép be a Downing Street 10-be a kertkapun keresztül. Cadogan még mindig ezen a jelentésen tűnődött, amikor az asztalán lévő berregő megszólalt. Cadogan – még mindig állva – lenyomott egy gombot.

– Igen? – Egy arisztokratikus hang szólt bele a kis készülékbe. – Megyek – mondta Cadogan, s fogta a táviratokkal teletömött kartondossziét.

Közvetlenül Cadogan szobája feletti irodájából Lord Halifax külügyminiszter szintén Chamberlain érkezését figyelte. Az ablak mellett állt, amikor Cadogan belépett. Nem alkottak valami összeillő párt: Halifax, a nehézkes óriás, s a kicsi és lobbanékony Cadogan. Halifax az ablaknál álló bőrfotelre mutatott.

– Valami történik, az egyszer biztos – mondta Cadogan, s belesüppedt a bőrbe.

Halifax állva maradt.

– Henderson mit mond?

– Azt, hogy nem fogják tudni *egyszerre* megszervezni Csehszlovákia lerohanását és a nürnbergi pártkongresszust. És Nürnberget még nem fújták le.

– Henderson szerint úgy kell intéznünk, hogy Németország csak sejtésekre hagyatkozhasson, de úgy látszik, mi vagyunk azok, akik sejtések alapján tapogatózunk – panaszkodott Halifax.

Cadogan hallgatott. Az őrségváltás zenekarának első ütemei behallatszottak a palota előtti térről.

– Látta az előbb Neville-t bejönni? – kérdezte Halifax.

Cadogan bólintott.

– Öröm nézni, nem? Azt hiszem, ez a természetesség jellemző ránk, igaz, Alex? El tudja képzelni, hogy ezt Hitler is így csinálja?

Seton többször átfutotta Ruth jegyzeteit, rákérdezett a feltűnő hiányosságokra, kérte, hogy erőltesse meg az emlékezetét – s közben csendben csodálta a lány alaposságát. Végül levette a szemüvegét, és megdörzsölte a szemét. Majd ismét visszatette a szemüveget, s letolta az orra hegyére. Az asztal másik oldalára pillantott.

– Ugye, tudod, hogy mindez mit jelent? Mostanáig minden pontosan úgy ment, ahogy ők akarták. Az ördögbe is, lehetetlen megmondani, mennyi az ő részük abban, hogy a dolgok idáig jutottak, s mennyi . . . nos, mennyi volt a szükségszerűség az események alakulásában.

Ruth valami újfajta nyugtalanságot fedezett fel a férfiban, aki kinézett a szemüvege kerete mögül: látszott rajta, milyen gondterhelt.

– Semmi sem eleve elrendelt – mondta Ruth. – Csak a csavaros elmék állítják be így a dolgokat.

– Igen – mondta Seton elhúzva a szót. – Úgy tűnik, ők így igyekeztek beállítani a dolgokat. Hendersont ültették a berlini nagykövetségi székbe. Ezzel fokozták a nyomást Edenre . . .

– Jó külügyminiszter volt Eden . . . úgy értem, nem túlságosan . . . *szép fiú* ehhez a poszthoz?

Seton levette a szemüvegét, és elgondolkozva lóbálta.

– Nem hiszem, hogy a külsejét fel lehetne hozni ellene. Nem. Az erényeit annak alapján lehet megítélni, milyen örömet szerzett Hitlernek a lemondása. Meg másoknak is.

– Nem lehet, hogy Alastair többet tulajdonít magának, mint amennyit valójában elért?

– De lehet. – Setont kissé bántotta, milyen természetességgel használja Ruth az „Alastair" megszólítást. Is-

mét feltette a szemüvegét, s még egyszer átolvasta a jegyzeteket. – Ebben benne vannak a kulcsszavak. Az iránymutatás a németek számára, hogy hogyan kezeljék Chamberlaint. Ez csak olyan embertől származhat, aki valóban nagyon közel áll hozzá. – Kissé eltűnődött. – Nagyon ravasz.

– De mégis, hogyan tudták keresztülvinni?

– Épp az a probléma, hogy sose leszünk képesek senkit megnevezni, ez nem ezen az elven működik. Itt elhangzik egy szó, ott elhangzik egy szó – az „ott" az esetek túlnyomó többségében Cliveden. Így megy ez a dolog. Nézd meg, mi mindent értek el már eddig is: Phippset kigolyózták Berlinből, Edent lemondásra kényszerítették. És hozzá állandóan kiskanállal adagolják a defetizmus eszméit.

– Azt hiszem, amerikai honfitársaimnak is van ebben némi részük . . .

– Lindberghnek biztosan. Azt hallottam, hogy Kennedy nagyon lehangolta a királyt, amikor felvázolta előtte a legyőzhetetlen Németország vízióját.

– De az utolsó karcsapás még hiányzik ahhoz, hogy célba érjenek.

Seton megigazította a szemüvegét, s ismét belenézett a jegyzetekbe.

– Igen. De az az érzésem, már nem sokat várat magára. Már itt lóg a levegőben. Ez az az eset, amikor Mohamed megy a hegyhez – képzeld csak magad elé a hegyet hágó Chamberlaint, akit már csak az utolsó méterek választanak el attól, hogy a Führer lába elé boruljon. Kíváncsi vagyok, tényleg képes volna-e megtenni? És nem tekintené-e megalázkodásnak?

– Most már ismerik.

– Igen. Ismerik. – Seton eltolta a székét az asztaltól. – Jó munkát végeztél. Nem tudom, hogyan fogják ezt fogadni, s mit lehet tenni ez ügyben.

– Nos – mondta Ruth feltűnő kíváncsisággal. – Épp ez az, amit még sose magyaráztál el: te honnan tudod,

amikor találkozol bárkikkel, akikkel találkoznod kell, hogy *ők* nem ugyanúgy gondolkoznak-e?

Ez zavarba ejtően emlékeztetett az ő tulajdon mardosó kétségeire, de a lánynak válaszolva Seton magát is megnyugtatta.

– Egyvalami miatt vagyok biztos abban, hogy nem ez a helyzet: tudniillik különben nem lennék itt, ahol vagyok, s nem csinálnám azt, amit csinálok. – Látta, hogy Ruthban újabb kérdés fogalmazódik meg, s elébe vágott: – És *ezt* nem fejthetem ki részletesebben.

Ruth megkerülte az asztalt. Megállt a férfi háta mögött, s egyik kezével a haját borzolta, a másikat a vállára tette.

– Ezt rábízhatod a fantáziámra – mondta.

Seton már hozzászokott a haja ellen irányuló támadásokhoz, amelyek eltűrt vétségnek számítottak. Egyik karját hátranyújtotta, megérintette a lány vállát. Tarkóján érezte a mellét, s ettől – annak ellenére, hogy nem látták egymást – rendkívül közel kerültek egymáshoz.

– Tudod – mondta a férfi –, még mindig nem egészen értem ezt a könyvtárjelenetet. Te *tudtad,* hogy von Klagen nem hisz neked, mégis . . .

– Az első rémület után egyáltalán nem tűnt olyan ijesztőnek, ez a legfurcsább az egészben. Olyan volt, mintha fényes nappal futottunk volna össze, és nem hajnali kettőkor. Ráadásul fel volt öltözve; teljesen fel volt öltözve.

– Később nem hozta szóba?

– Egyszer-kétszer elég furcsán nézett rám. De soha egy szóval sem említette. Viszont volt még valami. Azért jött, hogy lefényképezze a várat, igaz? Nemcsak kívülről, a kertet meg ilyesmit, de a belsejét is. Nos, mindehhez csupán egy Leica volt nála, és nem lemezes fényképezőgép. Ilyen felvételeket nem csinál az ember Leicával.

– Ügyes vagy, hogy megtaláltad ezt a helyet – mondta Endmere, a teraszon ülve s egy pohár bort kortyolgatva.

– Tulajdonképpen nem is találtam. Váratlanul ajánlották fel – mondta Margery Taverner. A teraszajtóban állt. – Bunnynak és Tobynak váratlanul át kellett ugraniuk Olaszországba, s megkértek, hogy viseljem gondját a háznak. Nekem meg jól jött.

– Dunsinnan még mindig Skóciában van ezek szerint? – A férfi tudta, hogy az érdeklődés bosszantja az asszonyt.

Lady Taverner elfordult. Fűszálak tapadtak az ülepére.

– Kezd hűvös lenni. Azt hiszem, felveszek valamit.

A férfi követte a házba, a konyhában két élénk narancssárga gyertyát talált, az asztalra állította őket. Lady Taverner valami palástszerű lebernyegben jelent meg, amelyet a derekán laza csomó fogott össze, és mezítláb. Az úszástól még mindig vizes haját a feje tetejére fésülte, koronaszerű kontyba. Amikor meglátta a gyertyákat, eljátszotta az alázatos szobalány szerepét, hajlongott, lesütötte a szemét, közben a melle csaknem kibukott a lebernyegből.

– Uram – mondta –, a vacsora előállt.

A játék nem illett hozzá, a férfi kényelmetlenül érezte magát. Azért elviselte, amíg az étel az asztalra nem került, azután pezsgőt töltött a poharakba. Ekkor visszaterelte a beszélgetést a valósághoz.

– Elutazom Németországba.

– Ó? – Az asszony rövid habozás után abbahagyta a bohóckodást.

– Felforrósodtak az események.

– Gondolod, hogy meg fogják szállni Csehszlovákiát?

– Megszállni nem fogják, csak darabokat vesznek el belőle.

Az asszony nyaka úgy aranylott a gyertyafényben,

mint a jade. Lassan rágta a bárányhúst, sajnálta, hogy elrontották a játékát.

A férfi töltött még magának a pezsgőből.

– Persze szinte könyörgünk neki, hogy finoman csinálja, hogy mi ne legyünk kénytelenek akcióba lépni. Chamberlain a tükör előtt próbál, csupa olyasmit hangoztatva, hogy nekünk mindehhez semmi közünk, nem kell aggódnia stb. Amennyire én ismerem a helyzetet, egyik vezérkarban sincs egyetlen olyan ember – sem a hadügyben, sem az admiralitásnál, sem a repülési minisztériumban –, aki a megbékélés ellen volna. Gyáva nyulak – német kollégáikkal ellentétben.

– Ezt meg hogy érted?

– Nagyon csöndben ugyan, de az a hír járja, hogy puccsot készítenek elő Hitler ellen. Úgy néz ki, hogy a tábornokoknak elegük van. Ide küldtek valakit, aki megpróbál támogatást szerezni, s azt remélik, hogy ha mi rábólintunk, akkor ki tudják robbantani.

– Tényleg? – Az asszony belekortyolt a borába, s német borkereskedőjére gondolt. – Ez azért egy kicsit hóbortos dolog, nem?

A Morpeth Mansions 11-ben lévő lakás szerényen viktoriánus stílusú volt: a látogatót egy hosszú, keskeny szobába vezették be, amelyben még félhomály uralkodott. A szoba díszítését nem annyira festmények, mint inkább könyvek adták: ott sorakoztak a polcokon, a kandallópárkányon, kupacba halmozódtak az asztalokon, könyvjelzők kandikáltak ki belőlük. A lakás félreérthetetlenül férfias légkört árasztott, kissé klubjellege volt. Az íróasztalon egy félig teli whiskys üveg állt egy géppapír méretű jegyzettömb mellett, a lendületes vonalú, szálkás betűkkel írt kézírást javítások tarkították.

A szobán, amely akár egy tudós történész szentélye is lehetett, a jólét feltűnő jelei mutatkoztak, beleértve egy inas jelenlétét is.

A látogató – középkorú férfi, rövidre vágott, ősz haj-

jal – sötét öltönyt viselt. Amíg várnia kellett, idegesen álldogált az ablaknál, s a westminsteri római katolikus székesegyházat nézte, amely ellentmondásos módon álbizánci stílusban épült.

– Ó, jó reggelt, uram. – Telt, mély, zengő hang szólalt meg az ajtóból. A látogató elfordult az ablaktól, s egy testes alakot pillantott meg vastag gyapjúköntösben és posztópapucsban. – Von Kleist? – Előrelépett, s amikor kezet nyújtott, szivarját jobb kezéből áttette a balba. – Parancsoljon, foglaljon helyet.

A látogató katonásan meghajolt.

– Nagyon köszönöm, Mr. Churchill, hogy hajlandó fogadni.

Churchill állva maradt, úgy méregette látogatóját.

– Természetesen értesültem a többi találkozóiról is. – Szájába vette a szivart, megszívta, majd az íróasztalhoz lépett, s félig visszafordult.

– Szivart?

A férfi megrázta a fejét. Churchill kézbe vett egy papírlapot, s ismét szembefordult a férfival. – Nos, uram. Minden figyelmem az öné.

Von Kleist merev testtartásban, sürgető, pattogó angolsággal beszélt.

– Meggyőződésem, hogy katasztrofális lenne, ha háború törne ki országaink között, Mr. Churchill. Ezt nemcsak én tudom, hanem barátaim, a tábornokok is. Csehszlovákia megszállása, amit Hitler elhatározott, háborút jelentene.

Churchill leereszkedett a szemközti székre.

– És az időpontot már kijelölték?

– Az ön miniszterelnöke ismeri az időpontot.

Churchill összeráncolta a homlokát.

– Nem tudtam . . .

– Mr. Churchill, kötéllel a nyakamban jöttem el Németországból, hogy figyelmeztessem az ön kormányát. *Ön az utolsó mentsváram.*

Churchill arca szivarfüstfüggöny mögé rejtőzött. Egy darabig hallgatott, majd azt mondta:

– Tisztában vagyok az ön politikai szándékainak tisztaságával, uram. De tudnia kell, hogy nekem nincs hivatalos pozícióm, jóllehet van némi befolyásom. Önök azt is tudják, hogy Anglia szorosan együtt fog működni Franciaországgal, s hogy jelenleg az Egyesült Államok is erősen náciellenes. Ha egyszer egy ilyen háború kitör, az egyben az utolsó is lesz, amelyet a végső, tragikus befejezésig fognak vívni. Mondja meg nekem, hányan akarnak Berlinben egy ilyen háborút?

– Csupán egyetlen igazán szélsőséges elem van: Adolf Hitler.

– És van reális kilátás az eltávolítására?

– Hosszú hónapok óta tervezzük. Ha számíthatunk az ön kormányának támogatására, negyvennyolc órán belül felállítjuk az új kormányt.

Churchillnek leégett a szivarja. A szivarvéget egy hamutartóba tette.

– Milyen támogatásra gondolt?

– Egyszerűen egy beszédre, amely a megfelelő pillanatban hangzik el, s egyértelművé teszi azt, amit ön már elmondott: hogy Nagy-Britannia és Franciaország egymás mellett áll. Ez elég lenne.

Churchill felállt és az íróasztalához ment, a papírok közt keresgélt. Talált egy füzetkét, odaadta von Kleistnek.

– Olvassa el, ez tartalmazza a *hivatalos* brit álláspontot. Az ön érkezése előtt konzultáltam Lord Halifaxszel. Arra kért, erősítsem meg, hogy ez a politika változatlanul érvényben van. – Amíg von Kleist az írást olvasta, Churchill az ablaknál állt. Amikor látta, hogy a német zavartan felnéz, Churchill megszólalt:

– Egy beszédet említett? Mikor gondolja?

– A nürnbergi gyűlés előtt. Ön is tudja, hogy ez a nyilvános esemény milyen nagy jelentőségű. Ha ezt megelőzően elhangoznék a megfelelő beszéd, az

nagyban aláásná Hitler tekintélyét. – Von Kleist felállt. – Tudja, nagyon kevés az időnk.

– A magam nevében szólva – mondta Churchill –, azt hiszem, hogy egy békés és barátságos megoldás valóban országaink szoros egységéhez vezetne, mindkét fél nagysága és szabadsága alapján. – Von Kleist arckifejezését látva, még hozzátette: – Ha kívánja, ezt a véleményemet írásban adom.

A nürnbergi operaház királyi páholyát súlyos bársonyfüggöny keretezte. A páholy közepe alatt elhelyezett horogkeresztes zászló nem a szokásos skarlátvörös vászonból készült, hanem a hely szelleméhez illően beleszőtték a kárpitba. A páholy korlátjánál, jobb karját előretartva, Hitler fogadta a közönség ünneplését, mielőtt felgördült volna a függöny a *Die Meistersinger* gálaelőadására.

Canarist, aki egy kisebb oldalpáholyban ült, kifejezetten zavarta az ünneplés. Elfoglalta helyét, megvárta, hogy az opera elkezdődjön, úgy öt percig hallgatta, majd visszahúzódott az árnyékba, és kiosont a páholyból. Végigment egy szőnyeggel borított folyosón, és megkereste a férfivécét.

Piekenbrock már várta a mosdókagylónál.

– Minden rendben – mondta, a fülkék felé intve a fejével –, senki sincs bent.

Canaris estélyi öltözékben még kényelmetlenebbül érezte magát, mint egyenruhában. A tükör előtt állt, és nézte magát, egyik szemhéját felhúzva az álmatlanság nyomait kutatta. Kigombolta a zakóját, rántott egyet keményített ingén, azután nadrágzsebéből előhúzott egy kis csomagot.

– Nem kér egyet? – kérdezte. – Valami újdonság, nagyon jót tesz a májnak.

Piekenbrock megrázta a fejét, Canaris a szájába csúsztatott egy tablettát, elrágta, s még mindig a tükörbe nézett. Most döbbent rá, micsoda kimerültség hal-

mozódott fel benne, olyan kimerültség, amely ellen egyetlen módon lehetne védekezni: ha egészen ki tudna bújni a bőréből. Amikor erre rádöbbent, hátulról megpillantotta Piekenbrock tekintetét, amelyen ugyanez a felismerés tükröződött. Az erősen illatosított, klinikai tisztaságú vécé csak megerősítette az elszigeteltség érzését.

– Nos? – kérdezte elfordulva a tükörtől.

– Megegyeztek – mondta Piekenbrock. – Meg lehet csinálni. Most már a dátum is végleges: szeptember 15.

– De legalább Halder irányítja a dolgokat Beck helyett. Így több bizalmam van az egészben. Egyetlen részlet nem tetszik csak. Szerintem hiba a potsdami garnizonra bízni a kancellária elfoglalását. A megbízhatóságuk kétséges, náci elemek szivárogtak be közéjük. Hitlerhez néhány teljesen megbízható tisztet kell küldeni valamilyen ürüggyel. Majd azok szép csendben – lövöldözés nélkül – eltüntetik, mielőtt bárki is rájöhetne, mi történt.

Canaris végigkopogott a padlócsempén, odalépett az egyik piszoárhoz, s válla fölött hátraszólva folytatta.

– Többet vártam Churchilltől. Hát még ő sem látja, hogy mi forog kockán? Azt hiszem, Hitler már őket is megbénította.

– Tehetnének még egy kísérletet – mondta Piekenbrock.

Canaris elfordult a piszoártól, begombolta a nadrágját.

– Kordt, a londoni nagykövetségről, jó kapcsolatban van az ottani kormánnyal. Azt hiszem, neki kellene próbálkoznia. Talán még most is megadnák, amire szükségünk van.

Piekenbrock tudta, hogy Canaris még mindig önmagát próbálja meggyőzni.

A vécé ajtaja kitárult, csizmás léptek döngették a padlócsempét.

Egy férfi jött be SS díszegyenruhában, selyemkesz-

tyűs kezével már gombolta is a sliccét. Ekkor vette észre a csészék mellett álló két férfit, s megállt.

– Herr Admiral – mondta –, gyenge hólyaggal nem lehet kibírni egy ilyen hosszú operát, igaz?

Von Klagen elfelejtette, hogy Margery Taverner milyen vadul vezet. A háromsávos autóút középső sávjára húzódott, hogy megelőzzön egy poroszkáló M. G.-t. Az M. G.-t az országút egyik lovagja vezette, aki, látva, hogy nő ül a volánnál, felgyorsított, s nem engedte elhúzni. Ebben a pillanatban bukkant fel a szemközti kanyarban egy busz. Néhány másodpercig milliméternyi hely sem volt a három jármű között. Először az M. G. vezetője veszítette el a lélekjelenlétét, s első kerekei meginogtak. Margery Taverner érezte, hogy az autóbusz okozta légáramban a kocsija oldalra csúszik. Von Klagen az ő ajtaja és az M. G. közötti keskenyedő rést figyelte. Az asszony visszanyerte uralmát a kocsi felett, s szándékosan balra rántotta a volánt. A hátsó lökhárító széle meglökte az M. G. sárhányóját. Margery Taverner – miközben elhúzott mellette – a visszapillantó tükörben még látta, hogy a sportkocsi megbillen, s az árokba fordul. Von Klagen visszanézett. Csak egy porfelhőt látott s egy narancsszínű villanást.

– A szemét! – mondta Margery Taverner anélkül, hogy lábát levette volna a gázpedálról.

Readingtől nyugatra letértek, felhajtottak egy erdőkkel borított dombra, majd egy zötyögős útra fordultak, amely elvezetett a házikóhoz. Az asszony leállította a motort, s a férfira mosolygott.

– Hát ez az. Az én kis fészkem.

– Tökéletes – mondta a férfi.

Az asszony a férfi ágyékára tette a kezét.

– Itt senki sem fog zavarni bennünket, Erich.

Míg von Klagen az élelmiszeres kosarat cipelte be a házba, az asszony figyelte, mennyire húzza a lábát.

– Semmi baj. Bírom – hárította el a férfi a felajánlott segítséget.

– Miért nem veszel be valamit, ha ennyire fáj?

– Nem vagyok nyomorék. Mindjárt el fog múlni.

Az asszony hozott neki egy dupla whiskyt, s leültek a kis tó partjára.

– Fura egy figura vagy te – mondta az asszony. – Mindig előkerülsz valahonnan.

– Mint a rossz pénz! Az sem vész el. – Jóleső érzéssel nyelte a whiskyt. Többet ér, mint a gyógyszer, gondolta – és gyorsabban hat. Érezte, hogyan árad szét az idegrendszerében. Kinyújtotta a lábát, remélve, hogy a whisky valóban rendbe hozza, s az asszonyt nézte: hatytyúnyakát, golyószemét. Ahol a nyaka vonala a mellkas ívébe beleolvadt, egy árnyalattal sötétebb volt a bőre. Egyébként egyenletesen világos színek jellemezték.

Elég hűvös volt, úgyhogy vacsora után befűtöttek. A férfi a tűz mellett guggolt, újabb fahasábot dobott rá, s figyelte, hogy a kérge pergamenként tekeredik össze, s a huzat magához szippantja a szikrákat. Az asszony meztelenül nyúlt el mögötte a szőnyegen. Kissé spicces volt.

– És *most* hogy van a lábad? – kérdezte, s a vádliját simogatta.

– Nem tudod?

– Még így is igazi tornászbajnok vagy... Még nem mondtad el, hogyan történt.

– Lovaglás közben.

Az asszony hitetlenkedve nézett rá.

– Még sose láttam lovaglás közben szerzett sérülést, ami így nézett volna ki.

A férfi keze az asszony combjai közé siklott, és megragadta. Úgy mozgatta a hüvelykujját, ahogy az asszony szerette. Az asszony szeme kitágult. A kéz nem hagyta abba, érezte, hogyan árasztja el az érzékeny membránt a gyönyör hulláma. Az édeskés szag összeolvadt az égő fa illatával. Az asszony szeme lecsukódott.

– Mmmmmmmmm . . . ó, istenem!

Később, amikor a férfi behozta a kávét, az asszony azt mondta:

– A borszakmában elég gyakori a pangás, igaz?

– A csúcsidő már elmúlt. Télen nem isznak német bort az emberek.

– Mostanában iszonyú sokat isznak. A háború lehetősége bizonyára jót tesz az üzletnek.

– Háború?

– Ó, ne viccelj, Erich. Gondolj Csehszlovákiára. Meg fogja tenni, neked ezt tudnod kell. – Két tenyerébe zárta a csészét, s a melle közé szorította, a tűz fénye hátulról esett a hajára. – Bár azt hallottam, lehet, hogy megakadályozzák. A tábornokai.

A férfi ellépett a tűztől, hogy tisztábban lássa az asszony arcát.

– Ezt miért mondod?

– Hallottam. Állítólag járt itt valaki tőletek támogatásért. Valamiféle puccsot terveznek.

A kávé égetni kezdte a férfi torkát. Fogott egy piszkavasat, és megpiszkálta a fahasábokat a tűzben.

– Ki mondta ezt neked, Margery?

– Ez fura. Még sohasem szólítottál így.

A férfi mosolygott.

Mielőtt az asszony másnap reggel felébredt, a férfi egymérföldnyit sétált a ház mögötti úton, addig, ahol egy kis folyó, a Temze egyik leágazása keresztezte. Szemhunyásnyit sem aludt. Máris rekkenő volt a hőség, a híd kőlábazata meleg volt, amikor ráült. Egy ugráló békát figyelt a nádasban, amely észrevéve őt, megállt. Lüktető torokkal bámult rá. Ahogy megmoccant, a béka belevetette magát a vízbe.

Amikor visszament, az asszony épp szalonnás tojást sütött.

– Micsoda korai madár! – mondta. – Hol jártál?

– Kíváncsi voltam, merre vezet az út. Lementem a folyóig.

– Ugye, szép itt? A régi Anglia egy darabja. A folyón túl lemegy az út egész Wiltshire-ig. Ideális kirándulóvidék.

– Remek ötlet, kiránduljunk egyet!

– A végén még bennszülött lesz belőled, igaz? – Az asszony örült is, meg is lepődött; kevésbé bizalmatlanul nézett a férfira, mint eddig. – Csinálok egypár szendvicset. Kocsival megyünk végig az úton, gondolom, a lábad nem bírja a hosszabb távolságokat. – A férfi nem ellenkezett.

Az asszony kifarolt az útra a kocsival, de ott leállt a motor. Ismét megpróbálta ráadni a gyújtást, de semmi sem történt. Ideges türelmetlenséggel nyomkodta a pedált.

– Engedj csak – mondta a férfi, kiszállt, és felemelte a motorháztetőt. Értetlen arccal jött vissza. – Nem ismerem ezt a kocsit. Segítenél?

– Hát jó. De figyelmeztetlek, nem nagyon értek hozzá. – Az asszony kiszállt, és a motorház fölé hajolt. A férfi tenyerének éle pontosan a megfelelő helyen sújtott le a tarkójára. Margery Taverner hang nélkül összeesett. Az asszony súlyától a férfinak ismét kiújult lábában a fájdalom, de azért sikerült bevonszolnia a kocsiba és a vezetőülésre ültetni. Visszament a motorhoz, rendbe hozta a karburátort, azután lecsukta a motorháztetőt.

Margery Taverner feje előrebukott, homloka a kormánykeréken nyugodott. A férfi kissé félretolta az asszonyt, hogy lába ne érje a pedálokat. Kiengedte a kéziféket, s a kocsi nekiiramodott a lejtős úton; von Klagen visszafogta a sebességet, mert az asszony testén átnyúlva elég nehéz volt vezetni. A hídtól úgy harminc lábnyira állt meg, és kinyitotta a vezető ajtaját. Az asszony testét teljesen hátradöntötte az ülésen, ő maga a felhágón egyensúlyozott. Benyúlt középre, kiengedte a kéziféket – megcsapta az asszony testének illata. A kocsi gurulni kezdett. Von Klagen megvárta, míg sebessége felgyorsul úgy óránként húsz mérföldnyire, bal kezét a kormány-

keréken tartotta. Közvetlenül a híd előtt elrántotta a kormányt, s leugrott, jó lábával ért földet, akár az ejtőernyősök, s úgy bukfencezett, hogy a testsúlyát továbbra is ezen az oldalán tartsa.

Épp sikerült térdre emelkednie, amikor a kocsi enyhe dőlésszögben elérte a hidat. A jobb lökhárító nekiütközött a híd korlátjának, a kocsi meg akart pördülni. Hallotta, hogy a lemezrugók belehasítanak az alacsony falba, majd szikrák villantak. A bal első kerék egy éles kőnek ütközött és kidurrant. A leeresztett gumi hirtelen lefékezte a kocsit, amely ettől vagy negyvenfokos szögben balra billent át. Oldalára fordulva zuhant át a híd peremén, bele a vízbe, előrehaladó mozgása eközben nem szűnt meg, ezért nekiütközött a túlsó partnak, mielőtt elsüllyedt. Csupán a csomagtartó egy része és a pótkerék széle maradt a vízfelszín fölött. Ahogy a kocsi megfeneklett, a víz sodrása kissé elfordította. Von Klagen meglepődött, hogy mennyire mély a víz. Öblös, csobbanó hangot hallatva egy nagy légbuborék bukott a felszínre.

Von Klagen még egy percig ott állt az út mentén, megbizonyosodva afelől, hogy semmi sem mozdul. Majd sarkon fordult, s visszaballagott a házhoz. A gyilkossággal egy lépést tett előre az önismeret területén: miután ráébredt, hogy elkerülhetetlen, pillanatnyi habozás nélkül hajtotta végre.

A Downing Street 10-be tartó két férfi áthaladt a téren. Megálltak a kertfalba vágott kis, fekete ajtónál. Egyikük megkocogtatta a fát. Az ajtó kinyílt, a férfi egy nevet suttogott, végigmentek a kerti ösvényen, el egy kis üvegház mellett, s beléptek az épületbe.

Az előszobában már vártak rájuk, és bevezették őket egy ajtón.

– Mr. Conwell Evans és a barátja – jelentette a titkár.

Sir Horace Wilson az íróasztala melletti székekre mutatott anélkül, hogy maga felállt volna, s cigarettát ki-

nált, de nem fogadták el. A titkár kiment. A Downing Streeten eltöltött évei alatt már hozzászokott a titkos találkozókhoz, de most valami ismeretlen feszültség vibrált a levegőben, ami még Neville Chamberlain alteregójának, Wilsonnak a viselkedésén is tükröződött.

– Nos . . . – mondta Wilson tüntető kedvetlenséggel – gondolom, újabb üzenet érkezett Berlinből?

– Herr Kordt nem kis kockázatot vállalva jött el hozzám – mondta Conwell Evans –, amit ön nyilván méltányolni fog. Be kell vallanom, hogy hosszú közvetítői működésem során a két ország között ilyen súlyos órákat még nem éltünk meg. A külügyminisztériumban dolgozó bátyjától hoz üzenetet.

Kordt idegesen megigazította a szemüvegét, Conwell Evansról Wilsonra pillantott. – Az invázió napját véglegesen kijelölték: október 1. A terv fedőneve: Zöld. Provokációkkal fognak ürügyet teremteni a megszálláshoz.

Wilson lassan felvonta a szemöldökét. – Provokációkkal? – Ezt úgy kérdezte, mint aki kavicsot talált az osztrigában.

– Egy olyan incidenst fognak kiagyalni, aminek következtében a szudéta németek Németországhoz fordulnak majd segítségért.

– Hát ez elég átlátszó ürügy – mondta Wilson.

– Szerintem túl átlátszó.

– Meg kell akadályozni – mondta Kordt váratlan elszántsággal. – A német hazafiak nem látnak más megoldást, mint az Angliával és Franciaországgal való szoros együttműködést. Ha önök nyilvánosságra hoznák, hogy tudnak az invázió tervéről és támogatják a . . .

– Igen, igen – mondta Wilson kissé türelmetlenül –, ezt már mind hallottuk. De meg kell érteniük, hogy a miniszterelnök vonakodik beleavatkozni valamibe, ami – szigorúan véve – német belügy.

Conwell Evans tiltakozott.

– Csehszlovákia lerohanása nem belügy.

Wilson az éles hangú megjegyzésen megütközve el-

hallgatott, a székével együtt az ablak felé fordult. Egy perc múlva visszafordult hozzájuk és így szólt:

– Igazán meg kell érteniük: máris mindent megtettünk annak érdekében, hogy baráti alapon, diplomáciai eszközökkel rendezzük ezt a dolgot, ami az egyetlen elfogadható módszer. Nem vállalhatom magamra a választás felelősségét. Meglátjuk, hogy tudunk-e beszélni a külügyminiszterrel.

Rövid telefonbeszélgetés következett, majd Wilson visszavezette a két férfit arra, amerről jöttek, de most a kertajtón kilépve nem jobbra, hanem balra fordultak, a belügyminisztérium egyik hátsó bejáratához.

Halifax csendben hallgatta végig a két férfit, amint elismételték az üzenetet. Azután azt mondta:

– A puccs veszélyes dolog. Az ember nem ismeri a kockázati tényezőket, ami végzetes is lehet.

– Honnan tudhatnánk, hogy nem blöff-e az egész? – kérdezte Wilson.

Kordtnak elkeskenyedett az ajka.

– Hitler komolyan beszél a Magyarország, Románia és Jugoszlávia feletti politikai uralomról – Csehszlovákia *után*.

– De hiszen ez őrültség – mondta Halifax.

– Az bizony – mondta Wilson.

– A kiindulópont éppenséggel az, hogy Hitler őrült – mondta Conwell Evans. – Ezen az alapon fogják őt eltávolítani.

Halifax Wilsonra pillantott, majd ismét Kordtra.

– Nagyon hálás vagyok, hogy vállalta az idejövetel kockázatát. Erről a találkozóról természetesen nem készítünk feljegyzést az ön védelme érdekében. Ha bármilyen tárgyalás során szóba kerül, Herr X-ként fogom önt említeni. Ez így megfelel?

– A kérdés feleslegessé válik, ha egyébként semmit sem tesznek – felelte Kordt. Közben kint besötétedett. Kordt és Conwell Evans felállt. Halifax előlépett az író-

asztala mögül, és kezet ráztak. Amikor Wilson velük együtt távozni készült, Halifax utánaszólt:

– Horace, itt tudna maradni?

Amikor a két férfi elment, így szólt:

– Attól tartok, megingatták Neville-t. Tegnap még azt mondta, rájuk kell hagyni a piszkos ügyeiket. Ma meg azt – hogy is fogalmazott? Annyira jellemző volt rá! – ja, igen: „Nem vagyok benne biztos, hogy nem kellene-e mégis csinálnunk valamit?" Mi a véleménye erről, Horace?

Wilson figyelte, hogyan vág át a két férfi a téren.

– Mindig van abban valami gyanús, ha náciellenes elemek jönnek ebbe az országba, mert féltik az életüket . . . főleg, ha a végén mégis megússzák.

– Igen, de mit tanácsol?

– Semmit sem szabad tenni, ami a Z-tervet veszélyeztetheti!

A Scotland Yard felügyelője mozgékony, ravasz ember volt, erős yorkshire-i tájszólással beszélt, s a londoni sört leplezetlenül megvetette. Endmere-t szimpatikusabbnak találta, mint eddig bárkit, akivel a sors futólag összehozta a „jó társaságból". Úgy gondolta, hogy Endmere nyíltabb, mint a többiek ezekben a körökben, még enerváltsága is természetesebben hat, s el lehet hinni róla, hogy igazat mond. A felügyelő felhajtotta a visszataszító, sörnek nevezett löttyöt, s nyilvánvaló utálkozással tette vissza poharát a pultra.

– A Theakston's, az bezzeg sör, a Theakston's Old Peculiar. Jóféle itallal töltik meg a hordóikat: hat pint után az ember könnyűszerrel elbánik bárkivel!

– Valóban? – kérdezte Endmere. – Ha egyszer Yorkshire-ben járok, feltétlenül megkóstolom.

– Helyes, uram, csak rajta. – A felügyelő belenézett a jegyzeteibe. – Nos uram, csupán egyetlen támpontunk van, s ez engem nem hagy nyugton. És én nem szeretem, ha engem valami nyugtalanít. Reading közelében

történt egy közúti baleset, egész véletlenül akadt a kezembe az erről szóló jelentés. Senki sem tudja pontosan, mi történt, de a kocsira ráillik a leírás. Egy fiatalembert egy M. G.-ben leszorítottak az útról, kicsit összetörte magát, de végül is szerencsésen megúszta. Azt mondta, a kocsiban egy férfi is ült a nő mellett. A nőről adott személyleírás ráillik Lady Tavernerre; beismerem, hogy vaktában tapogatózunk, minden olyan gyorsan történt, nincsenek megbízható tanúk. Hát ennyit tudunk.

– Semmi más nyom?

– Egyelőre még nincs. – A felügyelő rendelt még egy pint sört, Endmere-nek pedig hozatott még egy whiskyt. – Nagyon bosszantó ügy, uram, hogy őszinte legyek.

– Ezek szerint – Endmere a felügyelőre emelte a poharát –, úgy gondolja, hogy semmiképp nem történhetett baleset?

– A kocsinak nem volt semmi baja. Veszélytelen volt az útszakasz. Azt persze én is tudom, hogy a hölgy egy kissé vadul vezetett. Mindazonáltal – mint már említettem, uram – engem ez az egész ügy nem hagy nyugton.

– És maga nem szereti, ha valami nyugtalanítja.

A felügyelő benyakalta a sör felét, s letette a poharat a pultra.

– Tevehúgy! – mondta úgy, hogy a kocsmáros is hallja, de olyan hangon, hogy az nem mert válaszolni.

25

Theodor Kordt limuzinja a Londonból kivezető nyugati főúton haladt több fekete hivatalos kocsi nyomában egy külvárosi mező felé, ahol bódék és repülőgéphangárok sorakoztak. A diplomáciai jelzést látva a rendőr odairányította őket a többi kocsihoz, a legnagyobb hangár elé.

A betonpályán az Imperial Airways G-AFGN jelű, új

Lockheed 14-es gépe ezüstösen csillogott a reggeli szürkeségben. Az utasbejáró nyitva volt, és Kordt látta, hogy egy könnyű fémlépcsőt tolnak alá. Brit hivatalos személyiségek kis csoportja felett megpillantotta Lord Halifax keménykalappal koronázott zsiráfnyakát. A férfiak felhajtották gallérjukat a nyirkos szél ellen.

További két tágas és impozáns limuzin hajtott a betonra, mindegyikből egy-egy utas szállt ki. Amint Kordt meglátta Sir Horace Wilson és Neville Chamberlain alakját, rájött, milyen hiábavalóak voltak a titkos találkozások. Chamberlain odalépdelt a sajtófotósokhoz, s felszólította néhány munkatársát, hogy álljanak csoportba a repülőgép lépcsőjénél. Wilson ösztönösen a háttérbe húzódott, Chamberlain azonban többször is integetett, hogy minden fényképészt kielégítsen. Azután életében először szállva repülőgépre, eltűnt az ajtóban, s Wilson követte. Két kurta lépés, gondolta Kordt, és máris összeomlik a világ.

Délután fél hatkor, közel kilenc órával a londoni indulás után Neville Chamberlain beszállt egy sötétkék Mercedesbe, s elhagyta Berchtesgaden városát. A kocsi áthaladt a Berghofra vezető út két ellenőrzési pontján. Az alacsony felhőtakaró miatt nem lehetett lelátni az Untersbergre. A díszőrség felsorakozott, s ahogy a kocsi megállt a lépcső aljában, Hitler előrelépett.

Tanácsadói követték Chamberlaint fel a teraszra, s be a fogadószobába. Ahogy beléptek az ajtón, egy német vezérkari tiszt felismerte az egyik angol segédtisztet. Megfogta a karját és félrehúzta.

– Kedves, Bartlett – mondta –, már késő.

– Mi késő?

– Maga ismerte a tervet.

Szeptember 15-e volt.

Ruth először sétált végig a Westminster-apátság hatalmas kőpadlóján. Egyszerre úgy érezte, ide kell jönnie, miután hosszan eltűnődött Chamberlain repülőútján. Minthogy az anglikán egyház külső csillogását ugyanolyan szkepticizmussal szemlélte, mint a hazafias szólamokat és kellékeket, az épület világi jellegét fontosabbnak tartotta a vallásinál. Rájött, hogy maga a kő az, amely különleges életerőt sűrített magába; minél egyszerűbb egy kő, annál erősebben sugárzik belőle az ellenállóképesség szelleme. Az apátság néma tanúja volt London drámájának keletkezésétől fogva: kezdetben alig nagyobb kicsiny falunál, majd nagy tettek színhelye, ahol a dinasztiákat hősi vagy aljas királygyilkosságok törték derékba, végül zarándokhely, ahová mind a mai napig eljönnek az emberek, hogy felelevenítsék magukban a valahová tartozás érzését.

Az Ismeretlen Katona Sírja a nyugati szárnyban volt. Helyét két gyertya által közrefogott kereszt jelezte. A gyertyaszag összekeveredett a tömjénillattal. A sír körül járkáló emberek keltette légáramlat meg-meghajlította a lángokat. Az elfojtott suttogást a kő hullámzó mormolássá erősítette. Minden korosztály képviseletében járultak ide emberek lelkük megnyugvását keresve, s a remények széles skáláját vonultatták fel imáikban: egyesek behódolást reméltek, mások végső elszántságot. Ruth most kezdte felfogni a megosztottság gyötrő lényegét: ami az egyik embernek dicsőséget hoz, az a másiknak hanyatlást jelent.

Azzal a tudattal ment ki a Parliament Square-re, hogy az ima éppoly hiábavaló, mint a vita; de úgy érezte, valamit megtudott saját elkötelezettségéről és arról is, milyen könnyen fecsérli az ember hiábavalóságokra a reményt.

Seton felfedezett magában egy rossz szokást: beszéd közben elvágólagos rendbe húzogatta az íróasztalán lévő papírokat. Irodája egyik falán, a könyvespolcnál me-

ridiánvonal húzódott. Amikor a lenyugvó nap elérte ezt a pontot, végéhez közeledett a nyár. Ilyen apró jelekből szűri le az ember, hogy bezártnak érzi magát. Kivett egy újabb lapot a táviratok közül, amelyeket Pickles az imént dobott az irattálcára.

Mindennap egyre több üzenet érkezett Spanyolországból, pontos helyzetértékelések, amelyek – tudta jól – mégsem lehetnek mentesek ügynöke személyes benyomásaitól; bár Seton azt is tudta, milyen személytelenül lehet kuporogni egy bombázóban tízezer lábnyira egy város felett, s onnan osztogatni a halált. Az üzenet utolsó része felrázta melankóliájából. Kétszer is elolvasta, azután hívta Picklest.

– Látta Oloroso mai üzenetét?

– Nem olvastam el.

Seton még mindig a kezében tartotta a táviratot. Felkelt az íróasztalától, fel-alá járkált a szobában, szemüvegét levéve, s szinte színpadiasan deklamált:

– Erre már *korábban* gondolnom kellett volna – mondta, miközben Pickles hátralépett. – Meg tudtuk volna . . . – Elhallgatott, s Pickleshez fordult: – Ez a rövidke információ, Pickles, mindent megváltoztat, a kiindulópontot is, amelynek alapján az a nyomorult most Hitlerrel tárgyal! – Seton rögtön tudatára ébredt, hogy megszegte a hivatali fegyelmet, s szemüvegével Pickles felé intett: – Ettől az utóbbi megjegyzéstől tekintsen el.

Pickles nevetett.

– Semmi baj, uram. Én is torkig vagyok már vele.

Seton megállt, s lassan elmosolyodott. A hivatali összetartozás tehát személyes bizalommá fejlődött közöttük.

– Valóban? Ezt jó tudni. – Odaadta Picklesnek a táviratot. – Olvassa el az utolsó bekezdést!

Pickles elolvasta:

A Kondor-légióhoz tartozó Stafflen K 88 az ebrói csatában hadműveletekbe kezdett az új Heinkel 111 B típusú bombázókkal. Ezek egészítik ki az A 88-as csoportot, mely október óta Dornier 17 F típusú gépeket használ. Mindkét típus nagyon hatásos, elfogásuk nagy sebességük miatt szinte lehetetlen. Érdekes panaszok merültek azonban fel a mindkét csoport pilótáival folytatott beszélgetések során: a teljesítmény érdekében feláldozták a teherbíró képességet és a hatótávolságot. A Heinkel fél tonna bombát visz négyszáz, ismétlem, négyszáz mérföldnyi távolságba. Önöknek ez nagy jelentőségű, de engem nem vigasztal. Oloroso.

Seton Picklesre nézett, amikor az befejezte az olvasást.

– Hát nem érti? *Nem képesek elérni Anglia déli részét úgy, hogy vissza is tudjanak repülni.* És ugyanez igaz a vadászgépeikre. *Göring rosszul szereltette fel a légierőt!*

– Úgy érti – Pickles belevörösödött az izgalomba –, hogy a gépeik használhatatlanok ellenünk, hacsak nem Franciaországból indítják őket?

Seton visszament az íróasztalához.

– Ezt korábban kellett volna megtudnom. Ha pár héttel előbb tudom, meg tudtam volna győzni *valakit* arról, hogy amíg Franciaország szilárdan kitart, addig a London védhetetlenségéről szóló elmélet teljesen megalapozatlan. Látja, Pickles, *ez* a válasz Lindbergh cselszövéseire. Azzal tartotta őket rettegésben, hogy már szinte látták a Luftwaffe gépeit London felett – de ez egyszerűen lehetetlen!

– Ez azért elég szomorú, nem, uram? Mármint hogy épp ma tudtuk meg.

– Ez a legszörnyűbb az egészben, Pickles. Aligha hívathatom ki Chamberlaint a tárgyalásról. – Felvette a telefont. – Nincs Londonban? Értem. Jó, rögtön, amint visszajön. Kérem, mondja meg, hogy nagyon sürgős!

Nem, nem olyasmi, amit telefonon el lehetne mondani Németországba. Köszönöm.

– *Ő* is ott van?

– Elég nehezen viselheti – mondta Seton.

– Nem a megfelelő emberről kért pszichiátriai jelentést, Oster.

A két ezredesnek, Piekenbrocknak és Osternek nem volt könnyű az elgyötört Canarist elviselni.

Canaris feje a belső indulat diktálta ütemre mozgott.

– Igen. Chamberlain fejét kellett volna kielemezni. Őt kellett volna megvizsgáltatni a maga Bonhoeffner professzorával. Én a magam részéről kezdem Hitlert zseninek tartani. Azt mondják, hogy a zseni és az őrült nagyon közel áll egymáshoz, annyira, hogy meg sem lehet különböztetni őket. Hitler *játszik* Chamberlainnel. Hihetetlen, hogy az angolok egy ilyen embert küldtek Hitlerhez.

Még a két dakszli is lekushadt.

– Felfogták, hogy nincs több remény? – folytatta. – Többé nem lehet Hitlert olyan emberként beállítani, aki szét fogja dúlni az országot. Az emberek ezt nem veszik be.

Oster nagyot sóhajtott.

– Chamberlain megmentette Hitlert.

Seton mostanáig csak a Whitehallban viselt vértezetében látta patrónusát, s most egyszerre elnyűtt tweednadrágban, hajadonfőtt és esernyő nélkül állt előtte.

– Elnézést kérek – mondta Seton –, de feltétlenül találkoznom kellett magával.

– Üljön le, Edward.

A fehérre festett kovácsoltvas asztal márványlapját madárpiszok foltjai borították. A faszékeket is hasonló foltok tarkították. Amikor Seton látta, hogy házigazdája, ügyet sem vetve a madárpiszokra, leül a fenyőfa padra, maga is úgy tett, bár tudta, hogy az ő szürke öltö-

nyén meglátszanak majd a nyomok. Az egész kertet elhanyagoltság jellemezte: nyíratlan bokrok, elburjánzott sövények, a pilléreken álló kővázákat belepte a vadborostyán. Setonnak eszébe jutott, milyen alapossággal és precizitással végzi ez az ember hivatali munkáját, s rájött, hogy ez az a terület, ahol elengedi magát.

– A feleségem mindjárt hoz teát. – Eddig sosem esett szó arról, hogy felesége volna. – Nos, mi ez a nagy sietség?

– Spanyolországi emberünk rendkívül jelentős megfigyelést tett a Kondor-légióval kapcsolatban. Azt már korábban is említettem, hogy most próbálják ki legújabb bombázóikat, azokat, amelyeket Európában a frontvonalra szánnak. Azonban a hatótávolságot feláldozták a sebesség érdekében. Jelenleg úgy áll a helyzet, hogy a Luftwaffe-bombázók nem tudják elérni Dél-Angliát és visszajutni Németországba. Utántöltés nélkül nem bírnak ekkora távolságot.

– Úgy érti, német támaszpontokról?

– Pontosan. – Seton látta, hogy hallgatója átérzi az információ jelentőségét.

– Értem.

Lépteket hallottak a hátuk mögött. Széles csípőjű, virágos ruhás asszony közeledett egy tálcával. Seton felállt.

– Maradjon csak – mondta az asszony –, nem akarom zavarni magukat. Nagyon örülök, hogy megismertem, repülőezredes. – Világos, nyílt tekintetű arca volt. A férjéhez fordult: – A kedvenc gyümölcstortádból hoztam. Mennem kell, mert odatettem a dzsemet főni. – Búcsúzóul még egy pillantást vetett Setonra. – Alma- és rebarbarakeverék. Majd visz magával egy üveggel.

Seton házigazdája kitöltötte a teát.

– Biztos ebben?

– Négy bombázó-winget irányítottak át a napokban a Luftflotte-2-höz; ez a nyugati frontra szánt, európai elitalakulatuk. Azoknak ugyanilyen gépeik vannak. Évekre meg van kötve a kezük.

– Tehát hacsak el nem foglalják Belgiumot, Hollandiát és Franciaországot . . .

– Nem tehetnek ellenünk semmit.

A házigazda süteménnyel kínálta Setont, hátradőlt a székben, és eltöprengett. Végül így szólt:

– Egy hónappal ezelőtt tudtam volna kezdeni valamit ezzel a hírrel.

– De . . . talán még most sem késő.

– Túlságosan elszaladtak az események. A miniszterelnök elköteleezte magát.

– Mi mellett?

– A tárgyalások mellett. Becsülettel fenntartott béke – így nevezi. A kifejezés, azt hiszem, Disraelitől származik.

– Csak nem megy el újra?

– Egy vicc forog mostanában közszájon: Ha elsőre nem sikerül, amíg csak bírod, repülj, repülj!

Seton hallgatásba burkolózott. A házból kiáradt a készülő dzsem édeskés szaga.

A házigazda, a második szelet tortán rágódva, azt mondta:

– Van még valami, amit tudnia kell. Németek jártak itt, a támogatásunkat kérték egy Hitler elleni puccshoz. Az életüket kockáztatták. Kezünkben volt a csehszlovákiai invázió részletes terve.

– Puccs? Gondolja, hogy lehetséges?

– Lehetséges lett volna.

Seton az asztalra tette az alma-rebarbaradzsemet.

– Tessék – mondta –, ennyit kaptam a munkámért. Jól kifizettek.

Rutht megrémítette Seton kétségbeesett arckifejezése, amelyet az ajtónyitás pillanatában észrevett; amikor megszólalt, a hangjából is kihallatszott az elkeseredés.

– Rémesen nézel ki – mondta Ruth.

– Nem véletlen.

Ruth a whiskysüveghez lépett, csak nagyon kevés szódát spriccelt a pohárba.

Seton elvette az italt és leült.

– Sajnálom, de most tényleg nagyon rosszul állnak a dolgok.

– Könnyíts a lelkeden.

– A legszörnyűbb az, hogy semmit sem tehetek.

Ruth töltött magának egy whiskyt, s megállt a férfi fölött.

– Nem értelek. Hagyod, hogy ezek a dolgok belül felgyülemlődve teljesen feleméssze nek. Úgy jössz ide, mint egy megvert kutya, aki menedéket keres. Ezt ki nem állhatom.

A férfi kiitta a whiskyjét.

– Nem. Ezt te nem érted, ugye?

– Hogyan is érthetném? De meg akarom érteni. Te azonban olyan szörnyű zárkózott vagy . . . annyira *angol.*

– Ó! És neked eleged van Angliából, igaz?

Ruth nem értette, hogyan forrhattak fel ilyen gyorsan az indulatok, de nem hagyta magát eltántorítani.

– Igen, ha tudni akarod. Kész kabaré ez az ország! Mivel lehet rávenni benneteket, hogy bepörögjetek és végre harcoljatok? Az ég szerelmére! Hát nem veszitek észre, hogy nem úriemberekkel van dolgotok? Hogy ezek *szörnyetegek*? – Járkálni kezdett a szobában.

Seton szellemeskedni próbált.

– Ó, ez aztán remekül hangzik, épp a te szádból! Hát ki mondta nekem, nem is olyan régen, hogy ez nem a ti harcotok?! – Amint kimondta, rögtön rájött, milyen sértőek a szavai. – Te nem érted, Ruth, hogyan működik ez az ország. Azzal semmire sem megy az ember, ha elkezd handabandázni. Az ég szerelmére, nézd meg Churchillt! Pusztán az előkelő származása miatt tűrik el. De mindenki fütyül rá. Erre ő mit csinál? Csendben marad, *még most is.*

Ruth rátámadt.

– És ennek te is beadod a derekad? A munkád ismeretében kérdezem: képes vagy lefeküdni és hagyni, hogy átgázoljanak rajtad? Torkig vagyok ezzel!

Seton felállt, és az ablakhoz lépett.

– Churchill tudja, mit csinál. Várni kell. Ez az egyetlen megoldás.

– *Úristen!* – Ruth letette az italát, és odalépett a férfihoz. – Túlságosan be vagy gombolkozva, nem veszed észre? – Mindkét kezével megragadta a férfi mellényét, és megrántotta. A gombok egymás után pattantak le, szép sorjában, fölülről lefelé. – Mindnyájan be vagytok gombolkozva!

A férfi nyugodtan nézett rá.

– Én megbirkózom ezzel a problémával, de te nem biztos.

A lány sarkon fordult, vette a kabátját, s bevágta maga mögött az ajtót.

Seton a lemezjátszóhoz lépett, elővette a Mozart-sorozatot, s a Jupiter-szimfóniával kezdte. A whiskysüveg lassan kiürült. A lemez egy órán keresztül, amíg ő aludt, tehetetlenül forgott. A csengő kitartóan szólt. Amikor harmadszori nekifutásra sem akart elhallgatni, végre Seton is meghallotta, kábán feltápászkodott, azt sem tudta, hol van. Lassan az ajtóhoz ment.

Ruth ránézett.

– Először is, ez az *én* lakásom. Másodszor, mindent alaposan megfontoltam. Volnál szíves *átölelni?*

Reggel Seton mindent elmondott neki.

– Úristen, egy *ilyen* lehetőséget kihagyni!

– Valamit tenni fogok. Muszáj! Tennem kell!

– Mit?

– Megkeresem a megfelelő embereket.

– De először vissza kell varrnom azokat a gombokat.

Joseph Kennedy nagykövet fel-alá járt a szobában, miközben a monológot hallgatta.

– . . . A német repülés fejlődésének mértéke példa

nélkül álló . . . A német gyárak évi húszezer repülőgépet tudnak előállítani . . . Az emberi civilizáció a mostanihoz hasonló válsággal még nem nézett szembe . . . Csehszlovákiának nincsenek modern repülőgépei . . . Németország képes lerombolni Londont, Párizst és Prágát, ha akarja . . . Fontos, hogy megengedjük Németországnak a keleti terjeszkedést . . . Németország elválaszthatatlan az európai civilizációtól . . .

Lindbergh feje beszéd közben úgy ingott, mint egy metronóm. Miközben a hatást lesve Kennedy arcát figyelte, újra és újra hangsúlyozta, milyen kockázatot jelentene Amerikára nézve, ha Csehszlovákia lerohanása nyomán kitörne a háború, s ez beindítaná a láncreakciót. Amikor úgy gondolta, hogy mindent elmondott, elhallgatott, végső nyomatékként rácsapott a jobb térdére, és megnyalta a szája szélét.

Kennedy folytatta a járkálást.

– Biztos vagyok benne, hogy önnek igaza van. Hitler jelenlegi ambícióiban nem látok ránk nézve semmi nyugtalanítót. Csak azt nem tudom, miért nem higgadnak le az angolok és a franciák. Úristen, elég Spanyolországra nézniük, hogy lássák, mi történhet Londonnal. – Elhallgatott, egyik ujját Lindberghnek szegezte. – Hallgasson ide, meg akarom kapni mindazt, amit elmondott, írásban. Diktálja le, itt és most! Hívok egy gépírónőt. El akarom juttatni az ön nézeteit Neville Chamberlainhez, *még mielőtt holnap elindulna Bad Godesbergbe.*

26

Reinhard Heydrich kivett a vázából egy sárga krizantémot, az orrához emelte, s a mutató- és hüvelykujja közé szorított szárat addig morzsolgatta, míg a virág feje lehanyatlott. A törött virágot az asztalra lökte, s Dunsinnanhez fordult.

– A Führer ötlete volt – mondta a lakosztályt elárasztó piros és sárga virágokra mutatva. – Virágot minden szobába. Utólag talán kissé túl optimistának tűnik, nem?

Dunsinnan kissé összeroskadva ült egy kemény, mokettborítású széken.

– Be kell vallanom, ennél többre számítottam.

Heydrich az ablakhoz lépett, s a Rajnán közeledő turistahajót figyelte. A folyó túlsó partján, jóval távolabb látni lehetett a Bad Godesberg-i Dreesen Hotel hosszú üveges napozóteraszát.

– Ha Chamberlain okosan viselkedett volna, mostanra már együtt csoroghatnának le a Rajnán. Nem értem ezt a hirtelen változást. Úgy volt, hogy ez már csak a finálé lesz, a béke igazi gesztusa. – Heydrich arcán jeges mosoly jelent meg. – Most meg csupán ezek a virágok maradtak. – Elfordult az ablaktól, amikor felbőgött a gőzös kürtje, s visszhangja felhallatszott hozzájuk.

– Még semmi nincs elveszve – mondta Dunsinnan. – Chamberlain még észhez térhet. Lehet, hogy visszajön még egyszer. Úgy látszik, hozzászokott a repüléshez.

– Ezek a háborús uszítók vannak a háttérben: Churchill meg a cseh barátai. – Heydrich hangja egyszerre volt vádló és kérdő. Lenézett Dunsinnanre.

Dunsinnan kissé visszahúzta a jobb lábát, nehogy hozzáérjen Heydrichhez.

– Úgy tűnik, hogy a személyes kapcsolat megromlott. Berchtesgadenben úgy láttam, hogy jól megértették egymást.

Heydrich, akinek tetszett, hogy Dunsinnan az érintkezéstől tartva elhúzta a lábát, nem mozdult.

– Mindig azt hittem, az angolok öltöznek a világon a legjobban. Mondja, miért hordanak a maga honfitársai ilyen ruhákat? A Führer gyűlöli a rendetlen, gyűrött öltönyöket. Azt mondta, ha akkor is így fognak kinézni, amikor legközelebb idejönnek, ő pulóverben utazik Londonba.

Dunsinnan nadrágjának az éle, akár a borotva, Viyella-ingét frissen vasalták.

– Gyűrött ruhák, elnyűtt emberek.

Heydrich hirtelen megenyhült, mintha egy kihallgatást fejezett volna be, s most néhány derűs szóval próbálná felüdíteni a kihallgatás alanyát.

– Nos, ne aggódjon! Van még idő. Csak éppen nem túl sok.

A nagy elővigyázatosságban, hogy Dunsinnan észre ne vegye, von Klagen majdnem szem elől tévesztette őket, amikor átvágtak a hallon. A szállodai személyzet szemmel láthatólag reszketett Heydrich jelenlétében, akinek elegáns öltönye nem álcázta a benne rejtőző pszichopatát.

Von Klagen tisztes távolságból figyelte, hogyan szállnak be a hivatali kocsiba, s indulnak el a folyó felé. Minthogy Dunsinnan csomagjainak nem látta nyomát, feltételezte, hogy még maradtak elintézetlen ügyeik. Kölcsönösen köszöntőt mondanak a közeledő háború tiszteletére? – tűnődött magában. A háborús hisztéria nyomai a szemekben tükröződtek. A szállodában gyorsan elterjedtek a tárgyalások sikertelenségéről szóló hírek. Von Klagen jelentette Canarisnak: Hitler ultimátumot intézett Chamberlainhez, Csehszlovákia feldarabolását követelve. Canaris olyan mély hallgatásba burkolózott, hogy von Klagen azt hitte, megszakadt az összeköttetés.

Mire von Klagen taxija elérte a folyó petersbergi oldalán lévő átkelési pontot, Heydrich és Dunsinnan már egy kis szürke motoros yacht fedélzetén volt, amely a parttól eltávolodva épp akkor került bele a folyó sodrába. Von Klagen ismét keserűen tapasztalhatta, milyen jó hely a nyílt víz titkos találkozók megtartására.

Az embert, akivel Dunsinnan most találkozott, Heinrich Himmlernek hívták. Az ő személyében öltött testet – nem sokkal kevésbé, mint magában Hitlerben – az

egész náci Németország magatartása, a náci természet igazi kifejezési formája, az előzékenység és gonoszság furcsa elegye. Dunsinnan úgy látta, van Himmlerben bizonyos könnyedség – ez Heydrichből hiányzott –, valami mesterkélt kifinomultság, amely leginkább a macskaszerű ragadozókra emlékeztet. Himmler jelenlétében Heydrich tiszteletteljes hallgatásba burkolózott, s Dunsinnan világosan látta alárendeltségét. A fény úgy verődött vissza Himmler szemüvegéről, hogy a szeme teljességgel rejtve maradt.

Mindhárman egy kis asztalnál ültek, Heydrich Himmler mellett, Dunsinnannel szemben. Himmler a tanácsot kérő ember modorában kezdte:

– Azért akartam önnel találkozni, Lord Dunsinnan, mert mindannak alapján, amit a múltban értünk tett, remélem, hogy segíteni tud a jelenlegi nehéz helyzet megértésében. Valójában, amikor ezt a találkozót tervbe vettem, ünneplésnek szántam.

– A kedvezőtlen fordulat engem legalább annyira nyugtalanít, mint önt – mondta Dunsinnan. A Rajna partvonala Himmler szemüvegén tükröződött. – Én a magam részéről a legvégsőkig el fogok menni annak érdekében, hogy tartós kapcsolat épüljön ki országaink között.

– Igen, efelől az ön vonatkozásában nincsenek kétségeim – mondta Himmler. – Áruljon el nekem valamit, Lord Dunsinnan: figyeltem ezeket az embereket Berchtesgadenben és most itt, Bad Godesbergben, és még mindig nem értem: valójában ki maguknál az első számú ember? – Kézbe vette az ezüst kávéskannát, és megtöltötte a három csészét; először Dunsinnanét, azután a sajátját s utolsónak Heydrichét.

– Azt hiszem – kezdte Dunsinnan –, ez senki számára sem teljesen világos. – Belekortyolt a kávéjába, majd az asztal fölé hajolt, remélve, hogy sikerül Himmler szemüvege mögé hatolnia. – A tanácsadók a kulcsemberek.

Akikre a miniszterelnök hallgat. Jelen pillanatban ez szerencsére egyetlen ember: Sir Horace Wilson.

– Figyeltem őt – mondta Himmler –, és még mindig nem értem: mik az ő politikai nézetei?

Dunsinnan megengedett magának egy mosolyt.

– Hivatásszerűen nincsenek neki. Mint közhivatalnok, ő fölötte áll ennek.

Heydrich kérdezett közbe:

– És hol áll valójában?

– Ő nagyon értékes tanácsadó – mondta Dunsinnan óvatosan –, számításba véve Chamberlain természetét, úgy is mondhatnám, ő az *ideális* ember.

Himmler megitta a kávéját, s végre úgy tartotta a fejét, hogy Dunsinnan láthassa a szemét. – Lord Dunsinnan, mi tetemes időt, pénzt és emberi energiát fordítunk arra, hogy az ilyen kérdéseknek a végére járjunk. Több mint hatvan országban vannak ügynökeink. *Hatvan országban.* S mindennek ellenére Anglia, itt a közvetlen közelünkben, ahova olyan könnyen eljuthatunk, a legnagyobb rejtély számunkra.

– Azt hiszem – mondta lassan Dunsinnan –, ha ez másképpen volna, jóval nehezebb lenne a helyzetünk.

Heydrich kőmerev arca meg sem rezdült. Ám a talányos válasz megmozgatta Himmler humorérzékét, aki hátradőlt a székében.

– Pontosan így van, Lord Dunsinnan.

Seton semmi áhítatot nem érzett, amikor belépett a szobába, jóllehet ezelőtt sosem tette be a lábát a Downing Street 10-be. Elszántsága felvértezte a külsőségek fenyegető hatása ellen. Egy zöld posztóval letakart asztallal találta szemben magát, amelynek mindkét oldalán hét szék állt, a két végében pedig kettő-kettő. Csak öt hely volt foglalt, mind az öt az asztal egyik végében – három a túlsó oldalán, kettő a túlsó végén. Setont az asztal innenső, üres oldalán kínálták hellyel, azzal a fér-

fival szemben, aki legfőbb vallatójának bizonyult: Sir Horace Wilsonnal.

Seton feltételezte, hogy az ültetésben mutatkozó aszimmetria célja az, hogy hátrányos helyzetből kelljen indulnia: a jobbján ülő két ember, akiknek csak a profilját látta, jegyzeteibe merült; a Wilson jobbján ülő kettő hátradőlt és a plafont tanulmányozta.

Wilson vastag héjú szemét Setonra emelte.

– Lekötelezett bennünket, ezredes, a memoranduma elkészítésével. Úgy gondoltuk, a tisztesség megköveteli, hogy módot adjunk önnek a leírtak részletesebb kifejtéséhez. – Kézbe vett egy ceruzát. – Először is, nagyon meglepett bennünket Lindbergh ezredessel kapcsolatos álláspontja.

Seton a dossziéjára tette jobb kezét, de nem nyitotta ki, majd – ahogy korábban elpróbálta – halkan, eltökélt hangon megszólalt: – Lindbergh számadatai messze meghaladják az általam reálisnak tartott adatokat; s ipari kapacitásukról meglévő ismereteinkhez viszonyítva is túlzóak.

A közvetlenül a jobbján ülő, kövérkés, olcsó szivartól bűzlő férfi felkapta fejét jegyzettömbjéből, s közbevágott, de nem Setonra, hanem Wilsonra nézett.

– Úgy tűnik, a repülőezredes nem ad hitelt Lindbergh ezredes Németországban szerzett személyes tapasztalatainak, amelyekhez hasonlóakkal, úgy tudom, a repülőezredes nem rendelkezik.

Wilson az asztalra könyökölt, a ceruzát átfűzte az ujjai között, s kérdően felvont szemöldökével mintegy válaszra szólította Setont.

– Egy percig sem áll szándékomban megkérdőjelezni Lindbergh ezredes pilótaként szerzett hírnevét. De katonai elemzőként hajlamos a felületes következtetésekre.

A Wilson jobbján ülő, fiatal, vöröses hajú, majomarcú férfi, aki eddig egy távoli sarokba meredt, most leeresztette tekintetét, és beszélni kezdett:

– Még ha elfogadnánk is, hogy esetleg bekerültek

egyes eltúlzott értékek Lindbergh számadatai közé – az ilyesmiben végső soron senki sem lehet biztos –, nem lenne-e akkor is igaz, hogy a felszerelés *minőségét* illetően Németország pillanatnyilag fölényben van?

A gondosan megkomponált kérdés valószínűleg valami kiszámíthatatlan felsőbb utasítás nyomán született. De Seton várta ezt a fajta megközelítést.

– Az tökéletesen igaz, hogy a legújabb típusaik teljesítmény dolgában felette állnak a mi frontvonalba szánt repülőinknek; bár ez a fölény jelenleg készülő új típusainkkal szemben már nem áll fenn. De itt most nem erről van szó. Hanem arról – amint erre a memorandumban is rámutattam –, hogy gépeik nem alkalmasak egy ellenünk irányuló támadásra.

Néhány másodpercnyi csend után, mialatt csupán a ceruzák kaparászása hallatszott a papíron, Wilson szólalt meg.

– De Franciaországra nézve veszélyt jelentenek?

– Franciaország, Belgium és Hollandia elfoglalása nélkül ránk nézve nem jelentenek veszélyt.

A majomarcú ismét érdeklődést tanúsított.

– Ez Hitler terveinek előrejelzése egyben?

Seton, őszinteségében, elkövette az első hibát.

– Valószínűnek látszik, hogy ezt tervezik.

Wilson fejével intett a balján ülő, eddig hallgatag figurának, akit Seton a hadügyminisztériumból ismert. A férfi most először fordult Setonhoz. Szelíd hangon azt mondta:

– Azt elfogadja, hogy a stratégia elválaszthatatlan a diplomáciától?

Seton észrevette a leselkedő veszélyt.

– Igen . . . ezt elfogadom.

Wilson – mintha csak a végszóra várt volna – megszólalt:

– Látja, ezredes, hát épp ez a gondunk az ön memorandumával. Önt láthatóan az a szándék hajtja, hogy elméletét a diplomáciai tevékenység szintjére ültesse át.

Azonban az adott pillanatban, amikor a miniszterelnök minden erőfeszítést megtesz, hogy megértésre jusson Herr Hitlerrel, ez aligha ígérkezik eredményes módszernek.

– Még akkor sem, ha tudjuk, hogy Hitlert a saját tábornokai akarják megdönteni? – Ez volt Seton második hibája.

A majomarc rámeredt.

– Erről meg honnan szerzett tudomást?

– Az a munkám, hogy az ilyesmiről tudjak.

Wilson arca egyszerre volt gyanakvó és ellenséges.

– Hangsúlyoznom kell, hogy ezt a lehetőséget mi fenntartással fogadtuk. A miniszterelnök nem fog olyan embereket bátorítani, akik belekeveredtek egy párt belviszályába.

Seton most nem vette észre a feltűnően leselkedő veszélyt.

– De hát szabad ennyire keresztülnézni rajtuk? A német vezérkarnak láthatóan semmi kedve a háborúhoz. A Luftwaffe egyszerűen nem hihet a nyugati offenzíva sikerében. Azt hiszem, ha a legcsekélyebb jelét adnánk annak, hogy . . .

Hörgésszerű sóhaj érkezett Seton jobbjáról, majd a férfi megszólalt, bár közvetlenül most sem nézett Setonra:

– Ön *valóban* túllépi a hatáskörét. *Komolyan* azt gondolja, hogy részt vállalhatnánk, hogy *bármilyen* szerepet vállalhatnánk egy olyan összeesküvésben, amely egy államfő eltávolítására irányul; egy olyan ország államfőjének eltávolítására, mely nem mutat jelentős mértékben háborús szándékot, amellyel kölcsönös erőfeszítéseket teszünk a tartós béke elérésére, s amelyre – hitünk szerint – némi befolyást tudunk gyakorolni? – Lehajtott fejjel, oldalról Setonra pillantott. – Azt hiszem, nagyon elragadtatta magát egyetlen technikai megfigyelés alapján.

Seton megértette a találkozó ki nem mondott, de világos célját. Úgy érezte, bezárult a csapda.

Wilson szólalt meg:

– Tudom, hogy ön bírja Dowding légimarsall bizalmát, ezt nem szabad számításon kívül hagynunk. De, bármilyen alaposak is az ön műszaki ismeretei – ehhez nem férhet kétség –, Németországhoz fűződő kapcsolataink szempontjából kényes időket élünk. Semmi esetre sem adhatunk ösztönzést ezeknek a Németországon belüli frakcióknak.

– Ez illem kérdése, öregem – mondta a Seton jobbján ülő férfi.

Seton összekulcsolta a kezét, áthajolt az asztalon, és egyenesen Wilsonhoz intézte szavait.

– Hát nem látják, hogy minden valószínűség szerint ez az *utolsó* alkalom a háború elkerülésére? Hitler blöffkampányt folytat. Ha kiállunk a tábornokok mellett, az egy vértelen puccsot és egy teljesen új helyzetet eredményezhet Németországban. *A háborút el lehet hárítani!*

Négy arc bámulta a mennyezetet. Wilson kurtán elintézte a válaszadást:

– A háború nem fenyeget komolyan, egyik fél sem akarja. Azonban az olyan intrikák, mint amilyeneknek ön is az uszályába került, olyan súlyosan kompromittálhatnak bennünket, hogy *az* háborúhoz vezethet. – Letépte jegyzettömbje legfelső lapját, és apró gombóccá gyűrte.

– A bizottság feljegyzést fog készíteni arról, amit ön itt elmondott. Köszönöm.

Seton kézbe vette a dossziéját. A torka és a szája teljesen kiszáradt, s rádöbbent, hogy a harag helyére egy másik érzelem nyomakodott: az elárultság érzése; most végre tisztán látta, mivel áll szemben, s mivel kell a jövőben is szembenéznie. Felállt, s otthagyta az öt hallgatásba burkolózó férfit Sir Robert Walpole, a kabinetkormány bevezetőjének portréja alatt.

Rutht nyugtalanította, hogy Seton egyre megviseltebb állapotban jelenik meg a lakásában. Ez alkalommal dőlt belőle a konyakszag.

– Kávét kellene innod, sok, sok kávét.

– Nincs semmi baj – mondta Seton, kalapját nagy lendülettel a fogasra dobva –, célozni még tudok. – Bűntudatos ránc jelent meg a szája sarkában. – Igazad van, ittam. – Karjába zárta a lányt, egyik kezét a derekára csúsztatta. – De most végre megcsapott a remény lehelete.

– A te leheleteden viszont más érződik – mondta Ruth, s még mindig kissé neheztelve elhúzódott.

– Komolyan, úgy néz ki, hogy jobbra fordulnak a dolgok. Mozgósították a flottát. Talán valaki észhez tért.

– Mit számít az most már? – Ruth kiment a konyhába kávét főzni, a férfi az ajtófélfának támaszkodva állt, és figyelte.

– Churchill ötlete volt. Ezt persze nyíltan nem merik beismerni. Duff Cooper, a miniszter adta ki a parancsot.

– Még mindig nem hiszem el, hogy színvallásra fogják kényszeríteni Hitlert.

Ruth behozta a kávét, s Seton mohón megitta. A lány ránézett.

– De te nem emiatt ittál, igaz?

Seton letette a csészét, és még töltött a kávéból.

– Tudod, meztelennek érzem magam előtted mostanában. Keresztüllátsz rajtam, igaz?

– Nem *keresztül*. Beléd látok.

– Figyelmeztettek. Az a találkozó személyes katasztrófa volt a számomra.

– Ez a figyelmeztetés túl sok konyakkal járt, úgy látom. – Ruth a férfi mellé lépett. – Inkább számukra személyes katasztrófa, számomra nem.

– A baj csak az, drága Ruthom, hogy az emberek nem

kezdenek háborút azért, hogy megjavítsák valakinek az elveit meg az erkölcseit.

– De te csak érted, miért nem akartak tudni róla? Miért nem fogadták el egy német puccs lehetőségét?

– *Illemről* beszéltek.

– Olyan ez, mint valami klub. Te megszegted a szabályokat. Ha puccsokról hallanak, kifakadnak: „De az ég szerelmére . . ."

Seton megfogta a lány kezét.

– Chamberlain rádióbeszéde mindent eldönthet. Lehet, hogy eldördül a startpisztoly. Nem kellene összecsomagolnod és hazamenned? Sokan mennek.

– Arról ne is álmodozz.

Seton az órájára pillantott.

– Tíz perc és megtudjuk.

Ruth a díványon feküdt, a férfi ölébe hajtotta a fejét. Egy erőteljes, de szenvedélytelen hangú BBC-bemondó közölte, hogy a „miniszterelnök, Neville Chamberlain beszédét közvetítjük egyenes adásban a Downing Street 10-ből". Szünet következett, majd az éter zajai, végül a tétova hang:

„Milyen szörnyű, elképesztő és hihetetlen, hogy esetleg lövészárkokat kell ásnunk s gázálarcot kell húznunk itt, azért, mert egy távoli országban vita robbant ki olyan emberek között, akikről mi semmit sem tudunk . . ."

– Úristen! – mondta Ruth, s felnézett Setonra.

„ . . . még hihetetlenebb, hogy egy olyan vita, amelyet elvben már tisztáztak, háború tárgyát képezhesse . . ."

– Elvben! – robbant ki Seton.

„ . . . Bármennyire rokonszenvezünk azzal a kis távoli néppel, amely szembekerült a hatalmas szomszéddal . . ." A közhelyek végkicsengése így hangzott: „A háború félelmetes dolog, s mielőtt belevágunk, nagyon tisztán kell látnunk, hogy valóban az igazi, a végső tétek forognak-e kockán, s hogy valóban ellenállhatatlan-e az

az ösztönzés, amely e tétek védelmében – a következmények mérlegelésével – fegyveres konfliktusra szólít . . ."

Setont a rosszullét kerülgette. Ruth megismételte az elhangzott szavakat:

– „. . . egy távoli országban . . . olyan emberek között, akikről semmit sem tudunk . . ." – Felhorkant. – És akik még annál is kevésbé érdekelnek bennünket. – Dühében nekiment a rádiókészüléknek. Kattanás hallatszott, s Chamberlain szertefoszlott az éterben. Ruth felült, és Setonra nézett. Annak még a konyak okozta pirosság is kifutott az arcából.

Seton végigvezette Rutht az alsóház csarnokain.

– Ehhez hasonlót úgysem látsz még egyszer életedben – mondta.

– Kicsit ilyennek képzeltem az ascoti derby megnyitóját – suttogta Ruth. Frakkba öltözött férfiakat, puritán ruhát, fekete fátylat viselő nőket látott, de voltak itt nők bizarr kalapokban és nyári ruhában is, és nagykövetek teljes diplomata-eleganciában. Néhány képviselő egyenruhát hordott. A kiváltságosság légköre, a gazdagság fénye, a hatalom külsőségei egyetlen felületté olvadtak össze a közös aggodalommal, amelyet még csak a szemek tükröztek. Végül a galéria padsorához érve Ruth döbbenten tapasztalta, hogy valójában milyen kicsi is maga a terem. Mindig hatalmas csarnoknak képzelte, ehhez képest olyan volt, mint egy kakasülő, meredek padsorokkal, amelyekben sok szürke fej zsúfolódott össze. Lenn, a keskeny padlócsík közepén egy asztal állt, bölcső alakú mélyedésében arany jogarral.

Ruth felidézte magában azt a borzongást, amelyet az Osteria Bavariában érzett, amikor először látta meg Hitlert, ám most, amikor Chamberlain belépett a terembe – haja őszebb volt, mint gondolta, s az arca inkább vöröses, mint sápadt –, semmit sem érzett abból a feszültségből. Az egyik pad végén megpillantotta a domború pocakos Churchillt, aki vörös szalaggal átkötött táviratkö-

teget szorongatott. Amikor Chamberlain felállt, azt a hatást keltette, mint amikor egy ügyvéd emelkedik szólásra: egyik kezében csíptető, a másikban jegyzetek, arcát gyakorlott hiúsággal emelte a csillár felé, előnyös megvilágításba igyekezve helyezni profilját. Az előző este a rádióból sugárzott hang most határozottabb, mesterkéltebb volt. A spontaneitás látszatát akarta kelteni, a hatás kedvéért fel-felpillantott jegyzeteiből, felnézett a galériára, jegyzeteket szorongató keze ilyenkor a hajtókáját markolta.

Seton odasúgta Ruthnak:

– Nézd! – Ruth felismerte a kenti hercegnőt, aki egy kis galérián ült, mögötte egy kis termetű, feketébe öltözött nő, szinte teljesen eltűnt az árnyékban.

– Mária királyné – mondta Seton –, nem hiszem, hogy ezelőtt valaha is betette volna ide a lábát. – Más galériákról más arcok bámultak lefelé; a nagykövetek között Ruth megpillantotta Kennedy vörös haját.

Chamberlain értett ahhoz, hogy lehet a kronológia erejét felhasználva ébren tartani a feszültséget: lépésről lépésre elemezte Németországgal folytatott tárgyalásai történetét, a csúcspontra a Hitlerrel létrejött két találkozót tartogatta.

– Első repülésem – mondta, hogy hangsúlyozza müncheni útjának hősi jellegét. Ekkor Ruth észrevette, hogy az egyik galérián valami zavar támadt. Valaki távozásra készen felállt, majd percekkel később megjelent a földszinten, a terem végében, ahonnan előreküldött egy üzenetet. A papírlap eljutott a közvetlenül Chamberlain háta mögött ülő férfihoz, aki megrángatta Chamberlain frakkját, de az ügyet sem vetett rá. Ismét megrángatta, s átnyújtotta a papirost. Chamberlain a mondat közepén elhallgatott, s a papírlapra bámult.

– Elolvassam most? – kérdezte. A férfi bólintott. Chamberlain megigazította a csíptetőjét; a nyelve úgy cikázott a szája szélén, mint egy gyík. Megszólalt:

– Herr Hitler beleegyezett abba, hogy huszonnégy

órával elhalasztja a mozgósítást, s holnap Münchenben kész találkozni velem, Signor Mussolinivel és Monsieur Daladier-vel.

Egy pillanatig némaság borult a teremre, azután kirobbant az öröm. Néhányan az „Ő oly derék fickó" kezdetű dalt énekelték. Seton Ruthra nézett, aki hitetlenkedve bámulta a jelenetet. Odalent néhányan a történtekre érzéketlenül ültek a padjukban, köztük Eden és Churchill, aki még mindig a frissen befutott táviratokat lapozgatta.

Később az előcsarnokban számos örömtől sugárzó arcot lehetett látni. Egy kéz hátulról megragadta Seton karját.

– Mi a véleményed, tökéletes időzítés volt, mi? – Endmere volt az. Ruth a hangot meghallva hátrafordult.

– Emlékszel Ruthra . . . ?

Endmere mosolygott.

– Hát lehet őt elfelejteni?

Testek nyomódtak hozzájuk, a hangok élesek és erőszakosak voltak. Egy kövér férfi beléjük botlott.

– Azt hiszem, Neville Szent György reinkarnációja . . . – harsogta.

– Akit, azt hiszem, épp most készül a sárkány felfalni – jegyezte meg Ruth.

Endmere szólt közbe:

– Ejnye, ejnye, hát szabad megzavarni ezt a történelmi pillanatot? – A tömeg nekisodorta Ruthnak. – Bizonyára nagyon primitívnek találja ezt az egészet.

– Soha életemben nem láttam ehhez hasonlót.

– Remélem is – vágta rá Seton.

A lökdösődés folytatódott. Seton karon fogta Rutht, s végre kisodródtak a palotaudvarra. Délután volt, a Big Ben órája épp elütötte a fél ötöt.

Chamberlain közleményének terjedése – ahogy hozzájuk hasonlóan kijutott a napvilágra – nyomon követhető volt: az udvarról az utcára kerülve keresztülsodró-

dott a Parliament Square-en, egyik embercsoporttól a másikig, olyan kritikátlan megkönnyebbülés-hullámot vonva maga után, hogy Seton már azon tűnődött, megcsókolják-e az emberek a füvet örömükben. Ehelyett inkább a parlament köré gyűltek, és Chamberlain nevét kiáltozták. Az kilépett, a kocsijához ment, s az ernyőjével integetett.

Endmere Setonékkal állt és figyelt.

– Ez az ember oly mértékben hiú, hogy az már a butaság határát súrolja. – Azzal otthagyta őket, s taxit keresve eltűnt a tömegben.

– Azt hiszem, most sétálnom kell egyet – mondta Seton.

Átvágtak a Westminster-hídon a Temze déli partjára, s a keletnek tartó sétányt választották. Látták, hogy a túlparton villamosok döcögnek, a nyitott peronról emberek hajolnak ki, integetnek, ünnepelnek, énekelnek. Előttük, ahol a folyó kanyarodott, a Szent Pál-székesegyház kupolája magasodott, fehér és matt szürke színekben játszva a lenyugvó nap fényénél.

Seton megállt.

– *Ez nem lehet igaz* – mondta.

Ruth közelebb húzódott hozzá.

Felhőtakaró ült London felett, amikor a Lockheed kelet felől felbukkant, s befordult a hestoni kifutópálya fölé. Csak leszállás előtt fél mérföldde bújt ki a felhőkből, akkor meg esőfüggöny takarta el az utasok elől a kilátást, míg elhúztak az elővárosok fölött. Mire a gép megállt a betonon, a zápor megenyhült. Chamberlain lement a földre vezető két lépcsőfokon, elindult a várakozó mikrofonokhoz. A híradósok kamerái zümmögni kezdtek. Kabátja belső zsebéből előhúzott egy papírlapot, és széthajtogatta. A mikrofonokhoz lépett.

– Kezemben tartom ezt az egyezményt, amelyet ma írtunk alá, Herr Hitler és jómagam . . . – Mondatai között belenézett a kamerákba, lassan jutott el a csúcspontig: –

A tegnap este aláírt egyezményt, valamint az angol–német flottaegyezményt azon vágyunk szimbolikus kifejezésének tekintjük, hogy népeink soha többé nem viselnek egymás ellen háborút.

Szája széle – belső mosolyt leplezve – kissé meggörbült, szemét az ég felé emelte, s a vakuk villogása közepette magasra tartotta a papírlapot. Ismét megeredt az eső.

Amíg Seton borotválkozott, Ruth behozta a postát. Az apjától érkezett levél. Leült a konyhában, és olvasni kezdte:

Valami megváltozott ebben a távoli országban. Murrow-t hallgattuk hajnali négykor Londonból, és Chamberlaint is hallottuk. Most minden közelebb állónak tűnik hozzánk – te is. Hallottuk a tömeget a Downing Streeten, s gondoltuk, te is ott vagy. Ezek elől a dolgok elől most már nem lehet elmenekülni. A világ – a rádió révén – reggeli előtt beköszönt az otthonokba, s azután egész nap ott is marad a különleges hiradásokkal. Amikor Hitler őrjöngéseit hallgatjuk, mindig rádöbbenek, mit köszönhet dr. Goebbels a rádiónak, illetve mit köszönhet a rádió dr. Goebbelsnek. Sokan vannak itt mások is, akik végre felfogták, miről van szó, s még többen, akik szeretnék, ha elmúlna ez az egész. A Német Bund hallgat. Egymás után jönnek a csehek, s egyre több zsidó érkezik Ausztriából. Mennyire tudod követni, hogy mi történik ott voltaképpen? Meg fog ismétlődni ugyanaz Csehszlovákiában? Szeretnék elfogulatlanul gondolkodni erről az egészről, de erre nem vagyok képes többé. A Times *nyugodt, jó vezércikkeket hoz, de úgy látom, az ember minél többet kínál egy diktátornak, annál többet akar.*

Lady Astort itt manapság nem sokra tartják. A magam részéről Chamberlaint szánalmas figurának találom, de hát többé nem könnyű különbséget tenni a jó és

a rossz közt. A bátyáidnak mostanság nem sok hasznát veszem. A havannai járat prímán bevált, kiterjeszkedünk Galveston felé is, mert azt hiszem, így nyithatunk a Középnyugat irányába. De a fiúk az új B 17-esekkel szeretnének repülni, és ez már látszik a szemükön, ha érted, mire gondolok. Mondd meg az ezredesnek, hogy szükségük lesz minden segítségre, s remélem, mi meg is fogjuk ezt adni – de Mr. Kennedytől ne várjon sokat. Elnézést ezekért a kissé zagyva gondolatokért, de itt, a rádió mellett nem tudunk másra gondolni, csak rád, és aggódunk. Szeretettel ölelünk. Ha rosszabbra fordulnának a dolgok, átmegyek érted . . .

Seton kilépett a konyhába, s a levélbe merülve találta Rutht. A lány felnézett és elmosolyodott.

– Tessék – mondta és odanyújtotta a levelet –, olvasd el.

Seton megtörölte a szemüvegét egy szalvétával, s olvasni kezdett, közben Ruth kávét főzött.

– Még nem fogtam fel – mondta Seton, az asztalra téve a levelet –, milyen fontos találmány ez a rádió. – Levette a szemüvegét, s a szárát szopogatta. – Itt persze más a helyzet. Nekünk csak a BBC van. Sose közvetítenek olyasmit, amit ne tudhatnál meg az újságokból. Cenzúra is van, Wilson vezette be.

– Furcsa, nem? – kérdezte Ruth, s ismét a hullámzó kézírásra pillantott.– Ekkora távolságból jobban átérzik ezt a gyalázatot, mint sokan itt. Nem emlékszem, hogy apát korábban bármi is ennyire felizgatta volna. Kíváncsi vagyok, tényleg átjön-e. – Felállt, és a férfi széke mögé lépett.

– Szeretnéd?

– Az aztán jól megkavarná itt a dolgokat, nem igaz?

Seton idegesen babrált a szemüvegével.

– De, igaz.

A lány megborzolta a haját – több ősz hajszála volt,

mint korábban –, majd előrehajolt, és megcsókolta a feje búbját.

Sok minden maradt még köztük kimondatlanul. Mindketten alkalmazkodtak egy bizonyos pontig, de a lány tudta, hogy a férfi jellemét a tartózkodás egymásra rakódó, egyre áthatolhatatlanabb rétegei alkotják, s hogy a lelke legmélyén még mindig nem békült meg egészen a kapcsolatukkal. Hagynia kell, hadd találja meg önmagát.

Ruth tudta, hogy Seton kockázatosnak tartja, de ő erősködött, s végül a férfi kegyesen beleegyezett; így első alkalommal hívtak meg valakit vacsorára a Davies Streetre: Endmere-t. Seton egy órával Endmere érkezése előtt megpróbált átváltozni valaki mássá: a család régi barátjává, akinek semmihez semmi köze. Rutht boszszantotta ez a gyávaság, de tartotta a száját. Amikor Seton beengedte a vendéget, s egy lépéssel Endmere mögött belépett a szobába, Ruth tudta, hogy Endmere mindent ért. Ez bosszúnak elég volt, s a kölcsönös felismerés kimondatlan cinkosságot szőtt köréjük egész este.

Ruth szerette Endmere-t, tetszett neki, ahogyan egyensúlyt tart nyugodt önbizalma és kicsapongó életmódja között, s tudta, hogy nyájas viselkedése gyors észjárást takar. Azt is észrevette, hogy Seton és Endmere bizonyos vonatkozásban kiegészítik egymást, s mindkettő tiszteletben tartja a másik személyiségét. Amikor együtt figyelte őket, kíváncsi lett rá, amire az amerikaiak mindig kíváncsiak: mennyiben nyomja rá a bélyegét az angol jellemre az itteni iskolarendszer, az, hogy a fiúk a világtól elzártan élnek, miképp festenek ennek az iskolarendszernek nevezetes erényei és gyalázatos vétkei. Endmere nem játszotta meg magát, de Ruthnak feltűnt, hogy egyes szavakban elegánsan ropogtatja az „r"-eket, amit Seton sosem tett. A megfelelő lélektani pillanatban megkérdezte:

– Peter, maga Etonban végzett?

– Honnan jött rá? – kérdezte a férfi, s előre beletörődött az ellene irányuló tréfába.

– Tanulékony vagyok.

Seton nevetett.

– Ruth fordított Pygmaliont játszik, mi vagyunk az alanyai.

– Akkor meg tudja mondani, mi köztünk az alapvető különbség: Edward Rugbyban végzett.

– Nem sokat törődtem ezzel, míg ki nem derült, hogy Chamberlain is.

– Ez nekem nem okozna álmatlan éjszakákat – mondta Endmere – Rugby nem tehet róla. Chamberlainnel kapcsolatban az a legfontosabb tudnivaló, hogy az apja brutálisan bánt vele, a bátyja pedig kigúnyolta. Veszélyes kombináció.

– Emlékszem, Peter, mit mondott a parlament előtt – jegyezte meg Ruth –: hogy Chamberlain hiúsága már a butaság határait súrolja.

– Hát igen. – Endmere elgondolkodva hátradőlt. – Tudja, azt hiszem, erre Hitler is rájött. Meggyőzte Chamberlaint, hogy ő – mármint Chamberlain – világszínvonalú államférfi, és nem egy vaskereskedő.

– Igen – mondta Seton –, blöff az egész. Bárcsak Chamberlain vagy valaki más átlátna rajta.

Endmere-ben feltámadt a szakmai érdeklődés.

– Blöff az egész, Edward? Valami csak kell hogy legyen a fenyegetőzései mögött. Ha valakinek, neked tudnod kell!

Ruth Setonra villantotta a tekintetét.

Seton morgott.

– Nincs annyi, mint gondolnád.

– Mondd meg neki! – Ruthnak egyszerre éles lett a hangja. – Mondd meg neki!

Endmere Setonról Ruthra nézett, meglepte a váratlan kitörés.

– Mit kell nekem megmondani?

Mindhárman abbahagyták az evést. Seton belekortyolt a borába, majd Endmere-re pillantott.

– Elhallgatták ezt is, mint annyi mindent. A Luftwaffe távolról sem olyan, mint amilyennek kinéz. A bombázóik nem tudnak elrepülni Londonig és vissza. Legalábbis Németországból nem. Nincs akkora hatótávolságuk.

Ruth bal keze Seton combjára tévedt az asztal alatt és ott is maradt. Endmere széke megreccsent a padlón. Kinyújtotta a lábát. Egész teste megfeszült.

– De hiszen ez *fantasztikus!* Úgy érted, hogy ezt már München *előtt* is tudtuk?

– Jóval a legutolsó találkozó előtt.

– Tudtál a tervezett puccsról? – kérdezte halkan Endmere.

– Senki sem figyelt rá.

– Tudom. De . . .

Ruth fejezte be a gondolatot.

– A kettő együtt, az azért már valami, nem igaz?

– Tudod ezt bizonyítani . . . a bombázókkal kapcsolatban?

Seton kissé habozott, azután megkérdezte:

– Mire gondolsz?

– Arra, hogy ennek nyilvánosságra kellene kerülni. Soha senki sem tudná meg, honnan szereztem az információt. Megírhatnám . . . – Endmere habozott egy kissé, majd megtalálta a megfelelő szót – egy kissé ködösítve, csak annyira tényszerűen, hogy azért kijöjjön a csattanója. Tudod, hogy mennek ezek a dolgok.

Ruth Setonra nézett, akit elképesztett az ötlet.

– Egy életre kicsinálna . . . ha egyszer kiderülne, honnan származik az információ. A hivatali titokról szóló törvény meg a többi . . . rám olvasnák az egész büntető törvénykönyvet.

– De azért megteszed? – kédezte Endmere.

Seton Ruthra nézett, majd Endmere-re, s nagyot sóhajtott.

– A semlegességgel semmire sem jutunk... igen, megteszem. Valakinek meg kell tennie.

Később, amikor Endmere indulni készült, így szólt:

– Edward, hazaviszlek, ha akarod.

Seton egyik lábáról a másikra állt az ajtóban.

– Köszönöm, de azt hiszem, inkább gyalog megyek. Jót fog tenni.

– Igen. – Endmere a válla fölött Ruthra nézett. – Biztos vagyok benne, hogy jót fog tenni.

Endmere rövid sétája a Fleet Streettől a Temze partjáig olyan volt, mint egy szakadékon való átkelés, egyik újságírói világból egy másikba: a *Times* földrajzilag is és szakmailag is elkülönült a többi laptól. A *Times* újságírói úriemberek voltak, nem kereskedők. A diplomáciai és értelmiségi körökhöz közel álló amatőrök többre tartották magukat, mintha profik lettek volna a Fleet Street-i professzionalizmus értelmében. Endmere korán magáévá tette ezt az alaptételt. Családi kapcsolatai révén könnyűszerrel beilleszkedett a *Times* légkörébe, gyakran megfordult a szalonokban és a követségeken, elegánsan írt; élvezte a bennfentesek társaságát, még akkor is, ha sokszor nem írhatta meg, amit tudott.

Seton dokumentuma – amely arra késztette, hogy béke helyett szembehelyezkedjen ezzel a gyakorlattal – vízválasztót jelentett Endmere számára. Újra és újra átírta a cikket, míg végül eléggé homályosnak ítélte ahhoz, hogy egy reggel – amikor majdnem üres volt a szerkesztőség – a végső változatot a politikai rovatvezető irattálcáján hagyja. Három napig semmi sem történt, ám akkor – még mielőtt befejezhette volna a reggelijét – behívatták a szerkesztőségbe.

A *Times* épületének eresze alatt egy gipszcímer ékeskedett, középpontjában egy óra, amely fél ötkor megállt. Senki sem tudta, hogy hajnali fél ötkor vagy délután fél ötkor-e, s azt sem, miért épp akkor állította meg a *Times* az időt, hacsak nem az ötórai tea miatt.

Endmere benn, a lapnál ritkán látta Geoffrey Dawsont, a szerkesztőjét. Gyakrabban futottak össze olyan helyeken, mint Cliveden, de nem alakult ki közöttük bensőséges kapcsolat. Dawson íróasztala mögött a kandallóban tűz ropogott, amelyet az az inas kezelt, aki a szerkesztőt szolgálta. Endmere-nek egy kemény széket kínáltak az asztal másik oldalán.

Dawson felemelte Endmere kéziratát, amely baljóslatúan érintetlen volt, szerkesztői javítások nélküli.

– Komolyan gondoltad, hogy ezt jelentessem meg? – Visszatette a lapokat az íróasztalára, mintha az érintésük is ragályos lenne.

– Fontosnak tartottam – mondta Endmere kimérten.

– Fontosnak? – Dawson hagyta, hogy a szó néhány másodpercig fenyegetően ott lógjon a levegőben. – Honnan szerezted ezt az információt?

– Attól tartok . . .

Dawson olyan tempóban fejezte be a mondatot, amely meglepte Endmere-t:

– . . . hogy nem jelölheted meg a forrást, igaz?

– Igen. Nem tehetem.

– Valóban? – Dawson szeme végigpásztázta Endmere gyűrött öltönyét, valahol a dereka táján állapodott meg. – Tudod te, hogy a *Times* szerkesztője személyes felelősséget vállal mindenért, ami a lapban megjelenik? Az az ötlet, hogy a tudósítók olyan bizalmat élvezzenek, amelyet a szerkesztőktől megtagadnak, veszélybe sodorná a rendszert. – Pillantása ismét végigsiklott az asztalon, s a megbotránkoztató szövegen állapodott meg. – Az az igazság, kedves Endmere, hogy én ezt egy *rögeszmékkel* teli fércműnek tartom. A végkövetkeztetés elhamarkodott, a téma súlyához képest. S természetesen aligha kell hangsúlyoznom, mennyire zavarba hozhatná a kormányt egy ilyen érzékeny pillanatban.

Endmere-t ez az érvelés sokkal inkább egy parlamenti szónok stílusára emlékeztette, mint egy szerkesztőére. Most már láthatóan feldühödött.

– Arra gondoltam, hogy a téma legalábbis egy kis nyílt vitát megér.

Az évek során Dawson csúnya arca kikerekedett, s olyan vonások fejlődtek ki rajta, amelyek egyszerre árulkodtak bölcsességről és óvatosságról. Endmere hajthatatlanságával szemben most mindkettőt be kellett vetnie.

– A hírrovat nem alkalmas hely viták számára. A lapot egyöntetűség jellemzi. – Meghúzta a mellényét. – Kíváncsi volnék, mi motiválta ezt a kis írásművedet. Az az igazság, hogy magam is utánaérdeklődtem a dolognak. Többen fel vannak háborodva azon, hogy ilyen hírek egyáltalán lábra kelhettek. Ha még mindig nem vagy hajlandó felvilágosítással szolgálni . . .

Endmere hallgatott.

– Rendben van. Azonban figyelmeztetlek . . . ez súlyos válságot okozhatott volna. Talán eljön az idő, amikor magad is ráébredsz, miért nem lehet szó ennek a cikknek a közléséről.

Eljön az idő, gondolta Endmere, de akkor már késő lesz.

27

Valamivel déli egy óra előtt pokoli lárma verte fel a müncheni Vier Jahreszeiten Hotel csendjét. Canaris altatót vett be, úgyhogy Piekenbrocknak kellett felráznia. A szobát már elárasztotta a csípős füstszag, s az ablakon kipillantva narancssziny fényfolt tűnt a szemükbe a szemközti épületek felől. Canaris még mindig kábultan felmordult:

– Mi ez?

– A szomszédos zsinagóga. Lángokban áll.

Canaris kinézett, s látta, hogy tűzoltófecskendők kígyóznak végig az utcán.

– A fecskendőket a szállodára irányítják... nem a zsinagógára.

– Hagyják leégni.

Canaris felöltözött. A folyosón Wehrmacht-adjutánsok kopogtattak be az ajtókon, a csomagokat gyűjtötték össze. Canaris az utcára érve látta, hogy a zsinagógának már csak a váza áll, a teteje beomlott, s a lángoszlop olyan magas, hogy a felhők tükrözik vissza.

– Most már értem, mire célzott Himmler – mondta Canaris komoran. Eszébe jutott a vacsoránál hallott mondat: „A zsidókat példátlan kíméletlenséggel kell kiűzni Németországból." Tíz percig álltak az utcán, majd – fittyet hányva arra, hogy a szállodát kiürítették – Canaris visszavitte Piekenbrockot a szobájába egy üveg snapszhoz. Azon az emeleten senki sem maradt rajtuk kívül.

– Tudja, Piekenbrock – Canaris kezében egy pohár itallal az ágya szélére telepedett –, miért nem szeretek Münchenbe jönni? A puccs évfordulóját mindig felhasználják valamire. Isten tudja, mi ez az őrültség.

Piekenbrock lovaglóülésben ült egy megfordított széken, karját a háttámlán nyugtatta, úgy fogta az italát. – Valahányszor meglátom ezt a barna inges parádét, mindig az jut eszembe, hogy Goebbels nélkül a párt megmaradt volna vidéki csőcseléknek.

– A cirkusznak több hopmestere is van – mondta Canaris, érezte, hogy múlik az altató hatása. – Ha valóban az történik, amit én gondolok, akkor most egy kissé túllőttek a célon. Egy ilyen akció ellenük fordíthatja a világot.

Ruth falfehéren, remegve lépett be a szobába, kezében az újsággal. Hangosan olvasta:

„Az ország csaknem minden városában és kisebb településén egész nap folytatódtak a zavargások, fosztogatások, gyújtogatások. Az eseményeket hatalmas tömegek nézték végig, többnyire szótlanul, a rendőrség a for-

galom helyreállítására szorítkozott és széles körű letartóztatásokat hajtott végre a zsidók között – védelmük biztosítása érdekében."

– Mint a középkorban – mondta Seton, s üres tekintettel bámult ki az utcára. – A zsidók az erdőkben keresnek menedéket.

Ruth folytatta az olvasást:

„A müncheni razziák során előállított tízezer zsidót távozásra szólították fel... a kivándorolni szándékozó zsidók a követségeket ostromolják.. Zsidók tömegei követnek el öngyilkosságot... kétszáz zsinagógát romboltak le, s több száz üzletet..." Csomóba gyűrte az újságot. – És ez csupán az, ami szem előtt történik. Képzeld el, mi lehet emögött a valóságban? – Odalépett Setonhoz. Feje a férfi vállára hullott. – Néha... néha azt hiszem, az egész zsidó nép kiirtását tűzték ki célul.

Seton megsimogatta a lány fejét.

– Európában zsidók milliói élnek... ezt akkor sem tehetnék meg, ha akarnák. Ezután már nem. Ilyen méretekben elképzelhetetlen volna. Ó, tudom, hogy ez egy megfontolt terrorkampány, s a táborokban bizonyára borzalmas dolgok mennek végbe... de az alapcél az, hogy elüldözzék őket. Nem irthatják ki Európában az összes zsidót.

– Vannak ott olyan őrültek, akik képesek megpróbálni.

– Hát... lehet. De Németország mindennek ellenére a világ egyik legcivilizáltabb országa. Az emberek nem tűrnek el mindent még Hitlertől sem. Azt hiszem, most már erősen megközelítették a tűrési határt. Ennél sokkal tovább nem mennek.

– Remélem, hogy neked van igazad. Én ebben nem vagyok olyan biztos. – Ruth újra kisimította az újságot. – Végül is minden egyes zsidóra, aki el tud menekülni, százak jutnak, akik nem menekülhetnek. Szülők küldik ki a gyerekeiket, miközben ők maguk maradnak. Akinek csak van valahol rokona, megpróbál kijutni hozzá.

De a többiek egyszerűen nem mehetnek. *Hova is mehetnének ennyien?* Ki fogadná be őket? Tudod, hogy itt hogy áll a dolog. Az emberek egész nyíltan hangoztatják, hogy itt nem kérnek belőlük.

– Igen – mondta lassan Seton –, itt is betörik az üzletek kirakatait.

Ruth elhúzódott tőle, s a reggelizőasztalhoz ment.

– De azért Kennedynek nehéz lesz meggyőzni az embereket arról, hogy együtt élhetünk egy olyan rezsimmel, amely ilyeneket művel.

De Setonnak valami más járt a fejében. Széket húzott az asztalhoz, megivott egy kávét, de még mindig tétovázott. Ruth, aki igyekezett összeszedni magát az újság okozta megrendülés után, nagyon törékenynek látszott a reggelihez felvett, laza pongyolában.

– Ugye még szoktál találkozni Lady Dunsinnannel? – kérdezte Seton.

– Időnként. Miért?

– És ő itt van?... Mármint Dunsinnan?

– Azt akarod, hogy újra visszamenjek?

– Lehet ott még más is ... ahhoz kapcsolódóan, amit a múltkor találtál.

– Egy feltétellel megteszem.

– Éspedig?

– Hogy ott leszel valahol a közelben. Nem akarok még egyszer odamenni úgy, hogy téged távol tudjalak magamtól.

Kezük összefonódott az asztal fölött.

Amikor Ruth felhívta Skóciát, az volt az érzése, hogy egy mentőövet dobott az óceán vizébe, s felszínre húzott vele valakit.

– Hát persze, drágám. Hát persze, hogy jöhetsz. De figyelmeztetlek, hogy ágyban vagyok. Szörnyű itt az idő. Megfáztam. Te majd biztosan meggyógyítasz!

Miközben Ruth azon gondolkozott, hogyan tegye fel a kérdést, megérkezett rá a válasz:

– Alastair már megint nincs itthon, de te azért jössz, ugye?

Ruth és Seton különböző vonatokon utazott Edinburghba. Ez alkalommal nem a gyászos képű Drummond jött ki Ruth elé, hanem a másik sofőr. Az ősz színeit épp most kezdte felváltani a hó, a szeszélyes szelek és gyakori esők monoton időszaka köszöntött be. A vár lehangoló volt; az idő múlásával egyre sivárabb benyomást keltett az emberben. Amikor megérkezett, Lady Dunsinnan már aludt. Ruth könnyű vacsorát hozatott a szobájába, s azon tűnődött, vajon utazása ugyanolyan hiábavaló lesz-e, amilyen kényelmetlen.

Másnap reggel egy furcsa, sárfoltokkal tarkított fekete autó állt a kocsifelhajtón. Ruth Lady Dunsinnan szobájába ment, mert azt hitte, az orvos érkezett meg.

A beteg azonban egyedül volt, s szokatlan módon a whiskynek semmi nyoma nem érződött rajta.

– Láttad a kocsit? – kérdezte, azután elmagyarázta: – Egy rendőr érkezett Angliából. Meglehetősen nyers ember, de hát Yorkshire-ből való. Már beszélt velem, most a személyzetet hallgatja ki.

– Milyen ügyben? – kérdezte Ruth kíváncsian.

– Túl hosszú történet, drágám. Alastairt személyes veszteség érte. – Átnyújtotta Ruthnak a *Times* egyik számát, amely úgy volt összehajtva, hogy a halálozási rovat legyen felül.

Rövid, nagyon diszkrét értesítés szólt Lady Taverner haláláról: „régi nemesi családból származott" – ez állt benne. Lady Dunsinnan rácsapott az újságra.

– Ez a nő az oka a rendőr látogatásának.

Ruth elolvasta a közleményt, a többit megsejtette.

– Ami engem illet, drágám, én megkönnyebbültem.

– Ez egy kicsit kíméletlenül hangzik.

– Kölcsönös volt, biztosíthatlak. Alig várta, hogy a másvilágon legyek. – Felnevetett. – És én még azt hittem, meg fogom előzni. Milyen megnyugtató.

– Miért . . .?

– Egy kurva volt, egy nagyvilági kurva.

– Nem rá gondoltam, hanem a rendőrre. Őt mi érdekli? Ebből a beszámolóból teljesen simának látszik az ügy.

– A hölgy körül nem léteztek sima ügyek. Nem tudom... nekem a rendőr nem sokat mondott el. Londonban találkozott Alastairrel. De nem foglalkozna az üggyel, ha nem lenne valami sötét dolog a háttérben. Valószínűleg úgy gondolja, hogy a balesetet megrendezték. Tudod, hogy a baleseteket meg lehet rendezni.

Ruth McCabe-re gondolt, s eszébe jutott, miért van itt. Megkérdezte: – Miért tette volna bárki?

Lady Dunsinnan feljebb húzódott a párnáján.

– Drágám... ott a fiókban... idehoznád a flaskámat?

A felügyelő ebéd előtt távozott. Ruth, aki ismét együtt lehetett arab lovával, felment a fenyérre. Meglepetten tapasztalta, milyen ismerősek számára az ösvények, s milyen természetesen ül a lován. Setonra gondolt, aki az edinburghi szállodában rágja a körmét. Ruth szigorú parancsot kapott, hogy nem léphet vele kapcsolatba – de nem tudta, hogy be fogja-e tartani. Mire visszaért, Lady Dunsinnan már lejött.

– Alastair reggelre itt lesz. Azt hiszem, hírét vette, hogy itt vagy.

Ruth sejtette, hogy Lady Dunsinnan fia hazatérése miatt veszélyeztetve érzi beszélgetéseik fesztelenségét. Vacsora alatt végig sietősen bizalmas közlésekkel traktálta Rutht, majd magával vitte a szobájába, hogy a személyzet ne hallja, amit beszélnek.

– Valamit mutatok azzal a nővel kapcsolatban, akiről ma reggel volt szó – mondta. Sokat ivott, bizonytalan léptekkel ment a szekreterhez. Vörös bőrborítású nagy fényképalbumot húzott elő, amelynek fedőlapját bőrbe préselt, nyilat markoló páncélkesztyűs kéz díszítette.

– Tessék.

Ruth egy negyedóráig csendben ült, és az albumot la-

pozgatta. A legrégebbi fényképek - soknak töredezett volt a sarka - szépiapapíron készültek, amelyen a fénykontrasztok még nem látszottak, s minden csoport úgy festett, mintha közvetlen megvilágítás nélkül vették volna le őket. Kezdetben a képek Dunsinnan apját ábrázolták a fiatal Lady Dunsinnan társaságában, különböző futó vendégekkel, majd az album negyede táján egy fiatal nő bukkant fel, először csak a széleken jelent meg, majd egyre inkább a második, harmadik sor közepére került. Körülbelül vele egy időben jelent meg Alastair, először a korra jellemző nőies ruhácskákban, amelyeket a dajkák nemre való tekintet nélkül húztak rá a kisgyerekekre, később szégyellős örökösként. Az album vége felé Margery Taverner Alastair apja mellett bukkant fel, a másik oldalán Alastair flanelnadrágban.

Ruth egy tweednadrágos, dús bajuszt viselő férfira mutatott, aki először Margery Tavernerrel az oldalán volt látható, majd eltűnt onnan.

- Ő ki volt?

- A szerencsétlen férje. Jó időbe tellett, míg rájött, mi folyik itt. Ő már csak ilyen volt.

- És maga hogy viselte el a dolgot?

- Drágám, az ember mindent el tud viselni. Számodra kínaiul van ez az egész, igaz?

Dunsinnan változatlan szívélyessége kibillentette Rutht egyensúlyából, de éberségét azért nem altatta el. Csupán a háttérben meghúzódó Drummond sötét jelenléte hatott baljósnak, ettől eltekintve úgy tűnt, mintha mi sem történt volna első és mostani látogatása között. Ezt az érzést megerősítette Ruthban az a tény, hogy rajta kívül más vendég nem tartózkodott a várban, s hogy Dunsinnant más sem érdekelte, mint hogy jól érezze magát. Három napon keresztül naponta kétszer kilovagoltak, a rossz időért bőséges étkezésekkel kárpótolták magukat; különös módon elszigetelődtek a valóságtól. Ruthnak - miközben szerepét játszotta - időnként emlé-

kezetébe kellett idéznie Seton alakját, s azt, amiért idekküldte.

A változás azután annál nagyobb traumát okozott, részben a felhőtlenül kellemes előjáték miatt, részben pedig azért, mert oly hirtelen jött. Hárman ültek vacsoránál – Dunsinnan anyja jobbján, Ruth a bal odalán –, már a vége felé tartottak. Ruth igyekezett elkerülni a Németországgal kapcsolatos beszélgetéseket, s meglepetéssel tapasztalta, hogy erre nem is akarták rávenni. Lady Dunsinnan volt az, aki – miután a whiskyspohár jóformán egész vacsora alatt ki sem került a kezéből – így szólt Dunsinnanhez:

– Hallom, hogy Duff Cooper lemondott.

– Ostoba, üresfejű alak – felelte Dunsinnan.

– Ó! Valóban? – vágott vissza anyja. – Nekem más a véleményem.

– Erre számítottam – mondta Dunsinnan türelmetlenül.

– Egyszerűen Churchill kutyája volt, ő ugatott helyette.

A hirtelen hangnemváltozás meglepte Rutht. Szelíden szólalt meg:

– Nem csodálkozol azon, hogy nem mondtak le mások is?

– Miért mondtak volna? Az események Chamberlaint igazolták, az egész ország mögötte áll.

– Az a távoli ország, amelyről semmit sem tudunk? Erre a Csehszlovákiáról alkotott népszerű nézetre gondolsz?

– Az, amit Ausztriával kapcsolatban korábban mondtam neked, Csehszlovákiára fokozottan áll: Versaillesban kiagyalt hibrid ország volt. Legfőbb ideje volt az újraegyesítésnek.

Ruth – megtévesztő módon – még mindig késznek mutatkozott a barátságos beszélgetésre.

– Nem társulnak ehhez az egyesítési folyamathoz egész véletlenül bizonyos tisztogatási akciók? Úgy ér-

tem, nem derült ki néhány emberről, hogy nem a megfelelő helyen él? Például a zsidókról. Nyilván nem a saját szórakozásukra rejtőztek el a Grünewaldban.

– Ó... ne kezdd megint! – Dunsinnan felsóhajtott, s anélkül, hogy felpillantott volna, folytatta az almája felszeletelését.

– Freud ugyebár nem tapétázás miatt hagyta ott bécsi klinikáját? Albert Einstein agya nem felelt meg a követelményeknek, ezért ment el? És Mendelssohnt sem játsszák többé... Wagnert pedig a zsidó hegedűsök mellőzésével kell előadni.

Dunsinnan egy szót sem szólt, amíg az első almaszelet a szájába nem került, akkor úgy nézett Ruthra, ahogyan azelőtt – hónapokkal korábban. Az ideg a szeme fölött ismét meg-megrándult.

– A zsidók háborúba akarnak minket taszítani.

Ruth lecsapta a kanalát.

– Tudod te, tudod te egyáltalán, mi megy ott végbe? Hát én megmondom neked, ha esetleg nem tudnád. Emberek ezrei – talán százezrei – nők, férfiak és gyerekek kerülnek vonatra és tűnnek el. Az egyik percben szép rendesen gyalogolnak, végig a városon, ki az állomásra. A következő percben nincsenek sehol. Voltál valaha Dachauban?

– Hülyeség!

Ruth Dunsinnantól az anyjához fordult.

– Különös, ugye? Senki sem tudja, mi történik; senki sem *akarja* tudni. Gondolom, Adolf sem tudja. De ezekről a dolgokról senki sem ír tiltakozó levelet a *Times*-nak, igaz? Mindez másokkal történik, valahol máshol.

– Hogy tudod ezt bizonyítani?

– A szag mindent elárul. Nézd meg jól Julius Streichert, amikor legközelebb vele lófrálsz. Válts néhány szót Goebbelsszel, hívd meg ebédre.

Sírás fojtogatta a torkát, felpattant és kiszaladt.

Lady Dunsinnan belekortyolt a whiskyjébe és Dunsinnanre nézett.

– Mi igaz ebből?

Dunsinnan arcán furcsa foltok jelentek meg, arra a helyre bámult, ahol az előbb még Ruth ült, és megnyalta a szája szélét.

– Azt hiszem, ebben a lányban van egy kis fajkeveredés.

Öt perccel később Ruth az ágya szélén ülve már tudta, hogy katartikus változáson ment keresztül. Az elmúlt néhány nap hazugsága, az önáltatás hangulata elmúlt. Helyébe a bizonyosság, a habozás nélküli elszántság lépett. Most már minden félelem nélkül meg tudta tenni. Várt, s amikor már egy órája teljes csend borult a házra, megismételte a múltkori éjszakai kirándulását a könyvtárba. A disznóbőr táska az íróasztal tetején feküdt. Fél perc alatt végzett.

Az elválás csak Lady Dunsinnan miatt bizonyult fájdalmasnak. Másnap reggel, távozáskor Ruthnak az a furcsa érzése támadt, hogy ha ezen a sivár helyen volt valaha valami fontos, annak folytonosságát Lady Dunsinnan jelenti, a magányos és bizonytalan öreg hölgy; a férfiági vérvonal valahol kisiklott, s az igazi gyökereket ő őrzi. Lady Dunsinnan megszorította a kezét.

– Londonban is eljössz meglátogatni?

– Hát persze.

Amikor megcsókolta, Ruth orrát ibolya és whisky illatának elegye csapta meg.

Az inasra, aki Ruth két bőröndjét berakta a Bentleybe, Drummond felügyelt. Ő vitte Edinburghba is, nem a sofőr, és meglehetősen hányaveti módon viselkedett. Ruth egész úton zárva tartotta a sofőrfülke válaszfalát. Feltűnt neki, hogy Drummond időnként úgy tesz, mint aki nem tudja, merre kell menni, s idegesnek látszik. De hiszen ez nevetséges, gondolta Ruth, remekül ismeri az utat. Azzal az ürüggyel, hogy a reggeli vonatig az éjsza-

kát még itt tölti, Ruth az állomásnál lévő szállodába vitette magát. Kissé zavarta a skótok kálvinista képmutatása, hogy rossz szemmel nézik a szállodákban egyedül megszálló hölgyeket. Úgy érezte, a személyzet minden tagja – ha mégoly alázatos is – gyanakvó rosszindulattal tekint rá. Amikor elment Seton mellett az étteremben, már szinte azt várta, hogy megnyílik az ég, s büntetésből tüzes villám csap le rá. Ám Seton alig pillantott fel az *Evening Despatch* aznapi számából, semmivel sem mutatkozott merészebbnek, mint egy vándor, amikor megpillant egy védtelen nimfát. Ruthnak nagyon tetszett a higgadt szerepjátszása.

Seton csak hajnali egykor jelent meg a szobájában, s ekkor meg ő érezte magát törvényszegőnek. Amikor bekopogott, úgy képzelte, ezer szem mered rá, s a legkülönbözőbb gyenge alibiket próbálta végig gondolatban. Ruth minden óvatosságot mellőzve a nyakába ugrott, még mielőtt a sarkával berúghatta volna maga mögött az ajtót. Ruth vászon hálóinge groteszkül dörzsölődött Seton felöltőjéhez: ez annak az alibinek tartozékát képezte, amely szerint éjszakai sétára indult, aztán eltévesztette a szobát. A férfi tétova mozdulatokkal fejtette le a lány kezét a tarkójáról.

Ruth mindent elmesélt, majd így fejezte be:

– Minden hidat felégettem magam mögött. És egyáltalán nem bánom. A csalás felemészti a csalót. Azt hiszem, már magam sem tudtam, ki vagyok voltaképpen, amíg a vita ki nem robbant.

– Jól csináltad.

– Szörnyű volt.

– Tudom. – Seton két kezébe fogta a lány arcát.

Ruth odament a legnagyobb bőröndjéhez.

– Annyival nehezebb volt most, mint amikor megérkeztem, hogy már attól féltem, észreveszik. – Kinyitotta, s kivette belőle a disznóbőr táskát. – Egyedül nem mertem kinyitni.

Egy Asprey-utazótáska volt. Seton felállította, szem-

ügyre vette az arany zárszerkezetet. Egy körömreszelővel kinyitották. Tartalma meglehetősen prózai volt: borotválkozótükör, borotvaecset és -szappan, brillantin, hajkefe, egy doboz hashajtó, kölni, egy italosüveg s egy fekete bőrnotesz. Seton erre azonnal rávetette magát.

Nem volt tele, s csupa német név és cím szerepelt benne. Seton összeráncolta a homlokát.

– Ez semmi . . . ez nem lehet az. – Kinyitotta az üveget és beleszagolt. – Snapsz! A német felszereléséhez tartozik. – Megnyomkodta a bélést, majd vette a körömreszelőt, és felszakította a fakerethez ragasztott vörös selymet. Utána a tükröt feszítette szét, leválasztva róla a hátlapját. Kinyitotta a borotvaszappant és kettévágta. – Nem. Nincs semmi.

Ruthon látszott, hogy mennyire csalódott.

– Nem baj. Kísérletnek jó volt.

A feszültség utáni fáradtsághoz a csalódás okozta depresszió vegyült. Hamar elaludtak.

Seton felébredt, látta, hogy Ruth embriópózban összekuporodva fekszik mellette, bal karja az ő mellkasán nyugszik. Anélkül hogy megmozdította volna a fejét, egy lehajtott fejű férfi hátát pillantotta meg, az ágy végénél, aki épp az egyik bőröndben kutatott. Átkozta magát, amiért nem volt elég óvatos. Egyetlen jól kiszámított mozdulatra lesz szüksége, amelyre másodpercekig hangtalanul összpontosítania kell: a zajjal mit sem törődve le kell gördülnie a földre, s nagyon gyorsan, nagyon alacsonyról rá kell vetnie magát a férfira, a legkisebb támadási felületet nyújtva neki, mintha egy kutya rontana rá. Seton ilyet még soha életében nem csinált, de a cambridge-i csapatban rögbizett, s volt elég hiú ahhoz, hogy elhiggye: a jó technika győzedelmeskedhet a helyzeti fölénnyel szemben. Az első hang, amit hallott, Ruth kiáltása volt, a második a férfié, aki elesett, amikor ő hátulról rávetődött. Seton a térdével próbálta leszorítani, de elveszítette az egyensúlyát, s a férfi félrelökte. Miközben mindketten oldalra zuhantak, Seton

jobb tenyérrel keményen a férfi tarkójára csapott. Ruth szája elé kapott kézzel felült, s megrántotta az ágya fölött lévő villanykapcsoló-zsinórt. Csak Seton fejét látta az ágy végénél.

– A zsinórt. Add ide gyorsan azt a zsinórt!

A villanyzsinór a végén levő fadugóval együtt jött ki a konnektorból. Ruth kiugrott az ágyból, odavitte neki a zsinórt, s ekkor vetette az első pillantást a földön fekvő, összegörnyedt alakra.

– Úristen! Hiszen ez a fényképész, a német fényképész!

– Nem egészen – mondta Seton. – Oberstleutnant Walther von Klagen, azelőtt a Luftwaffe, most pedig az Abwehr tagja. – Hátrakötötte von Klagen kezét, majd hanyatt fordította. Von Klagen arca hullasápadt volt a félhomályban, teljesen kiszaladt belőle a vér.

– Nincs semmi baja ... jól van? – kérdezte Ruth, s rögtön rájött, milyen butaság, hogy így aggódik.

– Öt perc, és kutya baja. – Seton felállt, most vette csak észre, hogy a térde csúnyán lehorzsolódott.

A földön feküdt a nyitott utazótáska, illetve annyi, amennyit Seton meghagyott belőle.

Mire Seton felöltözött, von Klagen magához tért. Először Ruthra nézett, látszott rajta, hogy megismeri. Azután nagyon lassan megkérdezte Setontól:

– Honnan tudta ... hogy mi az egyetlen gyenge pontom?

Seton értetlenül meredt rá.

– Mármint a lábam.

Ruth szólalt meg:

– Hát persze. Sántít.

Seton komoran mosolygott.

– Egyszerűen szerencsém volt.

Von Klagen feltérdelt, majd fájdalmasan felült.

– Tehát maguknál van az, amit én keresek, maguk viszont láthatóan nem tudják, mi van a birtokukban.

Seton összevonta a szemöldökét, de hallgatott.

– Ez tényleg olyan, mint a maguk Sherlock Holmes-történetei. – Von Klagen felnevetett, azután rájuk nézett. – Minthogy én hozzá tudom magukat segíteni ahhoz, amit akarnak, azt hiszem, szót fogunk érteni. Kétségkívül nehéz elhinni, de az érdekeink történetesen azonosak. Ha feloldoz, megosztom magukkal a birtokomban lévő információkat.

– Ezt magyarázza meg – mondta Seton.

Von Klagen megmozdította összekötözött kezét.

– Így nem fog menni.

Ruth harciasságot színlelve megkérdezte:

– Miért kellene feloldoznunk?

– Nagyon kínossá válhat a dolog, különösen itt Edinburghban. Nem vagyunk Brightonban. Nemcsak egy kellemetlen diplomáciai incidens, de nyilvánosságra kerülhet az is, hogy a repülőezredest szíve hölgyével találták egy szállodai szobában.

– Maga mindent tud? – förmedt rá Ruth. Seton elpirult.

Von Klagen a kibelezett táska felé intett fejével, s Ruthhoz intézte szavait.

– Ön lesz dr. Watson, barátném, volna szíves eljátszani ezt a szerepet? Minden bizonnyal a történelem legvonzóbb dr. Watsonja. Kérem, fogja azt az üveget, és mondja meg, mi van benne.

– Tudjuk – mondta Seton csípősen. – Snapsz.

De Ruthnak most gyorsabban vágott az esze.

– *Hát persze!* Mi az ördögnek hordana magánál Alastair snapszot, amikor a whisky megszállottja?...

Von Klagen mosolygott.

– Nagyon jó megfigyelés, dr. Watson. És most kérem, mondja meg, hogy hívják azt a hashajtót.

Ruth fogta a dobozt és elolvasta a címkét:

– Plural.

– Pontosan. Tud ön véletlenül arról, hogy szoktak-e Lord Dunsinnannek ilyen problémái lenni? Nem... nem tudja, bocsásson meg a kérdésért. Hadd magyaráz-

zam meg. A Plural egyik hatóanyaga a phenolphtalein. Ha felold egy ilyen tablettát snapszban fele-fele arányban, akkor nagyon jó minőségű láthatatlan tintát nyer. Bizony, még manapság is használunk láthatatlan tintát. Amint megláttam a tablettákat . . .

Seton felmordult.

– Kaphatnék egy cigarettát – kérdezte von Klagen –, és természetesen egy hamutartót is? – Seton fejével intett Ruthnak, aki meggyújtotta a cigarettát, és von Klagen szájába tette.

– Szóval kötünk megállapodást?

– Eddig még csak azt magyarázta el, hogyan lehet vele írni, de azt még nem, hogyan tehetjük láthatóvá. – Seton hűvös maradt.

– Csak türelem – mondta von Klagen. – Nos, dr. Watson, volna szíves hozni egy kis vizet . . . csak egy pohárral. – Ruth kiment a fürdőszobába, majd letette a férfi mellé a poharat.

Von Klagen megszívta a cigarettát s a pohár fölé tartotta a fejét. A lehulló hamu a pohárba potyogott.

– Attól tartok, várnunk kell egy kicsit, ennél több hamura van szükség. – Amikor a következő adag hamu is beleesett a pohárba, azt mondta: – Most pedig, dr. Watson, óvatosan keverje meg a hamut, hogy elvegyüljön a vízzel. – Figyelte Ruth mozdulatait, közben bólogatott. – Kérem, vegye elő a noteszt, s nagyon lassan egy ujjal dörzsölje szét ezt az oldatot az első oldalon.

A lap tetején csak három név szerepelt, németországi címekkel. Ruth szétkente az oldatot a lap többi részén. Először semmi sem történt. Majd – mint amikor a fényképet előhívó oldatba teszik – rózsaszínű szavak kezdtek előbukkanni, ugyanazzal a kézírással, mint a lap tetején.

– Ó – mondta Ruth –, ez tényleg ügyes.

– Úristen! – mondta Seton. A neveket olvasta. Ezek már angol nevek voltak – néhány közülük ismerős, má-

sok nem, de ha csak az ismerős neveket nézte, már az is elég megdöbbentő volt.

Von Klagen úgy sóhajtott fel, mint egy tanár, akinek sikerült világosságot gyújtania a fejekben.

– Nos, hogy biztosítsam önöket arról, hogy az alku rám eső részét teljesítem, megvárom, amíg a többit is előhívják. Azután, ha megengedik, lemásolnám a neveket, maguk pedig megtarthatják a könyvecskét. Tisztességes ajánlat, igaz?

Ruth odakínálta neki a snapszosüveget, készen rá, hogy a szájához tartsa.

Von Klagen megrázta a fejét. – Én is jobban szeretem a whiskyt.

Setonnak három órájába telt, amíg a címjegyzék végére ért, s addigra hajnal lett. Elhúzta a függönyt, feltolta az ablakot, hogy megpróbálja kiűzni a cigarettaszagot. Ruth az ágyon fekve egy törülközővel igyekezett szárazra itatni az utolsó lapot. Von Klagen a földön aludt, keze még mindig hátrakötve.

Seton lenézett a szálloda konyhájának tetejére, s hallotta a reggeli edénycsörgés első hangjait. Most vette csak észre, milyen éhes.

Ruth a száradó lapnál nyitva hagyta a noteszt.

– Gondoltad volna, hogy ennyien vannak? – kérdezte, magára húzva a takarót, mert huzat támadt.

– Engem nem a számuk lepett meg.

– Hanem az, hogy miféle emberek?

Seton leengedte az ablakot.

– Erről fogalmam sem volt.

Az ablak zörgése felébresztette von Klagent. Seton felismerte az állandóan készenlétben lévő ember reflexeit. Von Klagen egy pillanatig sem volt álmosan zavarodott: átgördült a másik oldalára, s teljes éberséggel nézett fel Setonra.

– Tehát, osztozunk a titkon?

Ruth kíváncsian pillantott Setonra, nem tudta, mik a szándékai.

– Magának semmi alapja nincs az alkudozásra – mondta Seton. – A kompromittáló felfedezésről szóló meséjével semmire sem fog menni.

Ruth mosolygott, de Seton nem vette le a pillantását von Klagenről.

– Ez igaz – jelentette ki von Klagen lemondóan.

– Sőt, nagy fogást csináltunk magával – mondta Seton kissé gúnyosan.

– Angliában nem tartóztatnak le kémeket, legalábbis békeidőben. Akkor tehát mi lesz? Megrendez egy balesetet?

– Ez nem a náci Németország – csattant fel Seton. Kissé megzavarta von Klagen nyíltsága, ahogyan színvallásra igyekezett őt kényszeríteni. – Mindazonáltal őrizetbe vehetjük. Sok mindent szeretnék megtudni magától.

Von Klagen szemtelenül nevetett.

– Abban biztos vagyok. – Nagy nehezen felült, előredőlt, a térdére támaszkodott, hogy Rutht is lássa. Az védekezően Setonhoz fordult. Von Klagen megmozdította az egyik lábát, s elfintorította az arcát.

– Rendben van – mondta lassan. – Elárulom, miért van szükségem azokra a nevekre. Az imént a „náci Németország" kifejezést használta. Ez a dolgok leegyszerűsítése. Nem Németország az, ami náci. A párt nem azonos az országgal. Közülünk sokan nem léptek be a pártba. – Elkapta Seton megvető pillantását, s szünetet tartott. – Ezt nem tudják megérteni? Nem. Látom, hogy nem. Kezdetben, amikor a párt hatalomra került, még nem tudtam . . . Annyi mindenben lehetett reménykedni. S annyi mindent akartunk elfelejteni. Csatlakoztam a Luftwafféhoz . . .

Seton közbevágott.

– Ez igazán *békeszerető* szándékra vall.

Von Klagen elveszítette a türelmét.

– Maguk gyárthatnak bombázókat, a franciák is, de Németország elégedjen meg vitorlázórepülőkkel. Ez bezzeg békeszerető felfogás!

Ruth látta, hogy harag villog a szemében. Setont nem rendítette meg, nem szólt egy szót sem.

Von Klagen más hangon folytatta:

– Tudja, hogy nemrég néhányan megpróbáltuk figyelmeztetni magukat, mi fog történni. Süket fülekre találtunk. Most már tudom, hogy miért.

Seton kissé megenyhült. Ruth mellett ült az ágy szélén, s von Klagenről a noteszre nézett.

– Térjünk a tárgyra: miért van erre szüksége?

– Ha a német néppel sikerül elhitetni, hogy Hitler szövetségre léphet Angliával – hogy is hívnák ezt? *Tengelynek?* –, ha elhinnék, hogy ezt létre lehet hozni háború nélkül, akkor Hitler egyszerűen legyőzhetetlenné válna. Náci Caesar lenne belőle. Többé fel sem merülhetne az eltávolításának kérdése.

Ruth megértette.

– Tehát maga meg akarja hiúsítani Alastair mesterkedését?

– Ez jó gondolat, és kézenfekvő – mondta Seton. – Mondja, maga Canarisnak dolgozik?

Von Klagen rövid tétovázás után bólintott.

– És ő hol áll?

Von Klagen idegesen nevetett.

– Neki meglehetősen veszélyes a helyzete.

– Ezt meg hogy érti?

– Canaris nem köti az orromra a nézeteit.

– Ugyan ki kötné?

Seton nyersesége kezdte von Klagen oldalára billenteni Ruth rokonszenvét, s a német megérezte ezt a változást.

– Ezredes, én megmondtam, miért van szükségem a nevekre.

– Igen – Seton ismét felállt, kézbe vette a könyvecskét, és átlapozta. – Biztos vagyok benne, hogy Canaris ezt

nagyra értékelné. Annak bizonyítékául, hogy máris mennyire alá vagyunk aknázva. – Szilárd tekintettel nézett von Klagenre. – Azzal maga is tisztában van, hogy az állítását nem tudom ellenőrizni. Azt pedig megértheti, hogy becsületszóra nem hiszem el. Nem elég megnyugtató a megbízólevele. Túl aktívan működött a fényképezőgépével.

– Profi vagyok, csakúgy, mint maga.

A dicséret nem lágyította meg Seton szívét.

– Pillanatnyilag ez nem látszik meg.

– Nélkülem egy üres notesze lenne, ezredes!

Ez talált, gondolta Ruth, s csak nehezen állta meg, hogy ki ne mondja.

De Seton gondolatait már nem a gyűlölet, hanem a célszerűség vezérelte.

– Megengedem, hogy kisétáljon innen a névsormásolatával. Vállalom a kockázatot. De ügynöki karrierje ebben az országban meglehetősen nehéz lesz a jövőben, vagy éppenséggel lehetetlen. Erről gondoskodom.

– A kezem – mondta von Klagen – már teljesen elgémberedett.

Ruth ment oda hozzá, hogy kioldja a zsinórt.

Drummond egy jellegtelen kocsiban ült a szálloda főbejáratával szemben, az utca túloldalán. Hajnal óta várta a kivonulást a londoni vonathoz. Von Klagen felbukkanása azonban készületlenül érte. Miután nem tudta eldönteni, hogy őt kövesse-e, vagy inkább továbbra is Ruthra várjon, kiszállt a kocsiból, s a sarokra ment, ahonnan ellátott az állomásig. Von Klagennél egy kis bőrönd volt, s úgy tűnt, a londoni vonatra vár. Az indulás időpontja közeledett, anélkül, hogy Ruth felbukkant volna. Drummond visszament a kocsihoz.

Ruth két órával később jelent meg Setonnal együtt. Fogtak egy taxit, de nem az állomásra mentek, hanem elhagyták a várost. Drummond követte őket. Néhány kanyar után rájött, hová mennek: a repülőtérre. Amikor

letértek a főútról, Drummond továbbhajtott, megkerülte a repülőteret, s úgy állította le a kocsiját, hogy lássa a kifutópályát. Két kis magánrepülő érkezett és távozott, de Ruthnak vagy Setonnak semmi nyoma. Ekkor egy kétmotoros repülőt pillantott meg a tengerszoros felől közeledni, s amikor leszállt, felismerte rajta a Királyi Légierő felségjelét. Seton a pilótafülkéhez vezette Rutht, a beszállásnál egy katona segített neki, aki a gépen érkezett.

Drummond megnézte, hogyan töltik fel a gépet üzemanyaggal, nyilvánvalóan azzal a céllal, hogy visszarepüljön Londonba. Ezután visszavitte a kocsit Edinburghba, ott kicserélte a Bentleyre, ismét áthajtott a Forthon, majd északnak vette az irányt. Von Klagen felbukkanása jobban nyugtalanította, mint a légierő gépének megjelenése.

28

Amikor Ruth belépett Seton lakásának nappalijába, az ablak keretet formált a férfi hátulról megvilágított alakja körül. Ruth csak a húsos arc körvonalait látta, beszéd közben a férfi tokája fel-le mozgott, mint egy gumiálarc kontúrjai. Hangja óvatos volt és pedáns, elárulta, hogy nőket nem szokott a bizalmába avatni. Ruth eltűnődött, azért áll-e az ablaknál, hogy ily módon próbálja leplezni zavarát. Még az is erőltetetten hangzott a szájából, ahogy Seton keresztnevét használta.

– Hát . . . szóval . . . szeretném . . . Edward említette, hogy milyen kockázatot vállalt, úgy gondoltam, ezért személyesen kell köszönetet mondanom önnek . . .

Seton, aki mellette állt, kissé maga is zavarba jött attól, hogy munkája és magánélete váratlanul így összebonyolódott. Ruth, aki tisztában volt mindkét férfi zavarával, úgy döntött, hogy semmit sem tesz a helyzet

megkönnyítése érdekében, szórakoztatta a dolog, ugyanakkor egy kicsit ő is kényelmetlenül érezte magát.

A látogató hangnemében némi változás következett be.

– Mondanom sem kell, hogy a helyzet ettől milyen kényessé vált . . . – A toka átmenetileg megpihent, a férfit kissé zavarta Ruth rezzenetlen pillantása. – Nagyon kényessé. – Egy pillantást vetett Setonra, s Ruth látta, hogy mindketten idegesek. – Természetesen mindkettőjüket foglalkoztatja, hogy mi lehet mindennek a következménye . . .

Váratlan eltökéltséggel ellépett az ablaktól, a bizonytalanságnak vége szakadt. Ruth most már tisztán látta az arcot, az erős orrot, a ráfüggesztett szempárt, amelyet mintha valami halványsárga, átlátszatlan hártya különös módon elhomályosított volna.

– A névjegyzék önmagában még semmit sem bizonyít. Nem lehetünk biztosak abban, hogy a németek nem tévedtek-e . . . amikor ennyi kollaboránst reméltek ezen a szinten. – Ruth reakcióját látva kissé tétovázva folytatta. – Ami engem illet, én természetesen nagyon komolyan veszem a dolgot. Efelől ne legyenek kétségeik!

– Most tehát mi fog történni? – kérdezte Ruth, egyszerre pillantva mindkettőjükre.

– Ha ezt most azonnal felhasználnánk, az a legalacsonyabbtól a legmagasabb szintig két részre szakítaná az országot. De ha elérkezik a megfelelő pillanat – *és el fog érkezni* –, akkor kézbe vesszük a dolgot. Akkor ehhez a megfelelő jogi eszközeink is meglesznek. – Keserű gúnnyal hozzátette: – Háborúban az ilyesmi sokkal egyszerűbben megy.

Egy darabig a cipőjét bámulta; Ruth ritkuló hajat s ekcémától foltos fejbőrt pillantott meg a koponyáján. A férfi ismét felnézett. – Olyan ez, mint a rák. Ki kell vágni, bármilyen nagy is a kockázat. De most legalább tudjuk, mi a különbség a megbékélés és árulás között.

– Én nem sok különbséget látok. A megbékélés hívei nem végeztek rossz munkát Hitler számára – mondta Ruth.

– Ez igaz. – A toka petyhüdten támaszkodott a puplining keményített gallérjára. – Nagyon le vagyunk önnek kötelezve. Természetesen nem volna bölcs ismét annak a fiatalembernek a közelébe mennie, az őt ért veszteséget minden kétséget kizáróan kapcsolatba fogja hozni az ön távozásával. Mindenesetre nagyon óvatosnak kell lennie. – A férfi Setonra pillantott, majd ismét Ruthra. – Szigorú megfigyelés alatt fogjuk tartani Dunsinnant, s ő ezt tudni fogja. Nehéz idők következnek a számára.

– Egy italt? – kérdezte Seton hirtelen felengedve.

Amikor leültek, a férfi macskaszerű óvatossággal kortyolgatta a sherryjét, majd Ruthhoz fordult.

– Be kell vallanom, hogy von Klagen szerepe még mindig nyugtalanít.

Seton, hogy megtörje a külsőségek merevségét, a díván karfájára ült, Ruth mellé.

– Azt hiszem – mondta –, Berlinben elég bizánci állapotok uralkodnak. Belső háború folyik. Canaris úgy irányítja az Abwehrt, mint a kalózkapitány. Nácikat nem enged a közelébe.

– Maga elhiszi von Klagen meséjét, hogy Alastair mesterkedését akarja meghiúsítani? – kérdezte Ruth.

Vendégük letette a sherryjét.

– Ez kétélű kard. Ha most fellépnénk ezek ellen az emberek ellen, azzal feltárnánk az egész világ előtt, hogy milyen mértékű itt a belső rothadás. Ugyanakkor persze kínos helyzetbe hoznánk a náci intrikusokat.

– De abból, hogy maguk semmit sem tesznek . . . Abból milyen következtetésre fognak jutni?

A kérdés nyersesége rövid hallgatásra késztette a férfit. Ismét belekortyolt a sherryjébe, nyelvét végigfuttatta alsó ajkán.

– Az hiszem, nem lesznek valami nagy véleménnyel

rólunk, maga nem így gondolja? – Tudta, hogy végre közös hangot sikerült megütnie a lánnyal.

Amikor a látogató elment, Ruth megkérdezte:

– Kedveled?

– Ez a kérdés így fel sem vetődik. Az a fontos, hogy megbízom benne.

– És másban nem?

– Ezen a szinten nem.

– Micsoda beismerés! – Ruth nem elégedett meg ennyivel. – Ő az . . . szóval ő a főnököd?

– Nagyon óvatosnak kell lennie.

– Hát azt elhiszem! – Felidézte magában, hogy mit mondott Seton, amikor a rózsaszínű írás megjelent a címjegyzékben:

„Úristen! Két tábornok, egy tengernagy, három bíró s még egy püspök is! Egy csomó lord . . . és még *ő* is! Öt képviselő . . . na, ezt itt senki se veszi komolyan. Fura gyülekezet, gavallérok és kerekfejűek vegyesen. Igen ügyesen leplezik a nézeteiket . . ."

– Ahogy az emberünk mondta, a háborúban sokkal egyszerűbben alakulnak a dolgok – mondta Ruth, és odament Setonhoz.

– Igen . . . több szempontból is. – A férfi a karjába zárta. – Vigyáznunk kell rád, ahogy ő mondta. – Seton a nyakán érezte a lány kezét. – Nagyobb biztonságban lennél . . . úgy értem, talán egyszerűbb volna . . . ha egy helyen laknánk, együtt.

Egy-két másodpercig úgy tűnt, hogy Ruth nem érti a célzást, azután kissé elhúzódott a férfitól, mindkét karja lecsúszott Seton derekára.

– Mit akarsz ezzel mondani? Hogy éljünk bűnben?

– Nem. Nem ezt akartam mondani. – Nem vette le tekintetét a lányról. – Arra céloztam, hogy házasodjunk össze.

Ruth karja lesiklott Seton testéről, hátralépett.

– Gondolod, hogy meg tudnád próbálni még egyszer? – Nem tudta, miért, de minél hosszabbra akarta

nyújtani Seton feszült várakozását, ez valahogy még jobban elmélyítette iránta érzett szerelmét.

– Hozzám jönnél, Ruth?

– Már azt hittem, sose kérdezed meg – Ruth a karjába omlott, először nevetett, azután elfogta a fékezhetetlen zokogás. – Te furcsa, furcsa ember. Szeretlek. Nagyon, nagyon régóta . . . nem is tudom, mióta szeretlek. – Letörölte a könnyeit, és még jobban belekapaszkodott. – Ezt most nem a különlegesen jól fejlett kötelességérzeted diktálja?

Seton Ruth nyakára tette a kezét, s ujját végigfuttatta a vékony aranyláncon.

– Sajnálom, hogy ilyesmi egyáltalán megfordul a fejedben. – A kéz az aranyláncról a lány állára siklott, s kissé megemelte a fejét. Ruth arca nedvesen csillogott. – Erről szó sincs. Eddig magam sem tudtam . . . Végső soron, bizonyos szempontból nem lesz könnyű dolgod.

Ruth a férfi rövidre nyírt haját simogatta a tarkóján.

– Ez nem gond, Edward. Okozott ez eddig valaha is gondot? A kor nem számít. Te nem vagy öreg. – Ruth érezte, hogy a férfi még mindig nagyon feszült. – Egyébként, a főnököd – ha nevezhetjük így – meglehetősen irigykedett rád, azt hiszem.

Másnap Ruth táviratot kapott az apjától. Estig kellett várnia, hogy Setonnal találkozhasson, s nem tudta, hogyan fogadja majd a hírt. Szó nélkül átnyújtotta a táviratot, s közben le nem vette róla a szemét.

– Természetesen meg kell mondanunk neki – jelentette ki Seton. – Hogyan fogja fogadni?

– Jobban, mint anya.

– Igen. Azt hiszem, igazad van. Jobb, ha rám bízod.

– Egyedül akarod megmondani?

– Úgy bizony.

– Arról szó sem lehet. Azt hiszed, hogy egy Henry James-regényben vagyunk?

Seton felsóhajtott, s ismét a táviratra esett a pillantása.

– Ezek szerint innen a párizsi légi bemutatóra megy.

De közben Ruth anyja járt a fejében, aki ott marad Amerikában – vajon ő mit fog szólni? Ruth anyja különösen közel állt Seton feleségéhez, s Seton tudta, milyen nehéz lesz neki elviselni a gondolatot, hogy épp a saját lánya foglalja el a barátnő megüresedett helyét, jóllehet egy özvegyember egy árnyalattal elfogadhatóbb, mint egy elvált.

– Minden rendben lesz – mondta Ruth, fogta a táviratot, s a díványhoz irányította Setont. – De azért, azt hiszem, mindkettőnknek szükségünk van egy kis innivalóra.

Seton hangulatát látva Ruth feltett egy lemezt – ez alkalommal nem Mozartot, hanem egy korai Beethoven-vonósnégyest. Majd, míg a férfi elmerült a whisky és a zene élvezetében, átment a hálószobába. Meztelenül jött vissza, a férfi mögé lépett, végigcsúsztatta kezét a nyakán, s elkezdte kigombolni az ingét. Mindig az ágyban szoktak szeretkezni, de most Ruth odabújt mellé a díványra. Még mindig nem győzte meg magát végérvényesen arról, hogy Seton ajánlatát nem csupán a becsületérzés diktálta-e, az a szándék, hogy véget vessen a kétértelmű helyzetnek. Ruth feltárta előtte a birtokában lévő összes érzéki forrást, azt remélve, hogy most sikerül lehántania a férfiról tartózkodása utolsó rétegeit. De miközben közös mozdulataikkal együtt hódították meg az intenzív mélységet, Ruth rádöbbent, hogy meg kell hagynia a férfi számára magánéletének egy kicsi darabját, talán örökre. Csak most értette meg ennek fontosságát, és nem neheztelt miatta.

Az egész éjszaka közlekedő villamos lassan jött át a Blackfriers-hídon, halványsárga fénye ki-kialudt, ahogy a váltó megszakította az áramkört. Más járművet nem lehetett látni, s a villamos zötyögése végigvisszhangzott

a Fleet Streettől a Temzéig húzódó utcákon. Mielőtt a villamos megállt, a kalauz leugrott a hátsó peronról, s előrement a vezetőhöz. Utasok nem voltak, a két férfi a megállóban hagyta a villamost, s átballagott az éjszakai kávézóként szolgáló kis kioszkhoz, amelynek törzsvendégei főleg a villamosok személyzetéből és újságszállító kocsik sofőrjei közül kerültek ki. Hat vagy hét férfi állt a kioszk fényében, teát ittak és kolbászos zsömlét ettek.

Dunsinnan átvágott az úttesten, s felment a villamos emeletére vezető csigalépcsőn. Hideg volt, szorosabbra tekerte nyaka körül a gyapjúsálat. Leült egy hátsó fapadra, a villanykörték fényében hullasápadtnak látszott. Két perccel később Karl Fritsch is megérkezett. Dunsinnan figyelte, ahogy átjön a hídon, már messziről felismerte rövidre nyírt haját.

Fritsch lenézett a kioszkra, s letelepedett Dunsinnan mellé.

– Nem ivott teát?

– Nem hiszem, hogy teának lehetne nevezni, amit itt adnak. – Dunsinnan meglazította a sálját, mintha szorongató helyzetén így akarna enyhíteni.

– Valószínűleg nem. – Fritsch megdörzsölte a homályos ablakot, hogy kilásson az utcára. Egy kocsit figyelt, amely zötykölődve közeledett a macskaköveken és villamossíneken keresztül. Azután megkérdezte:

– Hogy jöttek rá?

– Valaki megtalálta a noteszt.

– *Valaki?*

– A vár egyik vendége. Egy lány.

– Az amerikai?

Dunsinnant megdöbbentette, hogy Fritsch mindent tud. Mielőtt válaszolhatott volna, Fritsch folytatta:

– Attól kezdve gyanakodunk rá, hogy Münchenben járt. Már korábban is szóba hoztam volna, de úgy tűnt, hogy a kapcsolatuk meglazult. – Megfordult, hogy most először Dunsinnanre nézzen. – Remélem, nem gondol megtorlásra. Az csak rontaná a helyzetet.

– Erre, némi habozás után, magam is rájöttem.

Fritschet ez láthatóan nem nyugtatta meg.

– Berlinben már így is elég idegesek.

Bepárásodtak körülöttük az ablakok. Dunsinnan alig bírta elviselni a bezártságot.

– Nem tudtak meg minden nevet – mondta.

– Épp eleget. – Fritsch elővett egy arany cigarettatárcát, s megkínálta belőle Dunsinnant. Egyikük sem szólt, míg mindketten mélyen le nem szívták a füstöt. A luxuscigaretták elnyomták a villamost betöltő olcsó dohányszagot. Fritsch a Westminster irányába intett, amely homályos körvonalú tömböt alkotott a rakpart végében.

– Most bizonyára állandóan a sarkában lesznek.

– Máris a nyomomba szegődtek. Ma este nagyon óvatosnak kellett lennem.

Fritsch ismét letörölte az ablakról a párát, most a kabátujjával. A kioszk körül még mindig ugyanazok az emberek ácsorogtak.

– Remélem is, hogy óvatos. Mindenesetre ez az utolsó találkozásunk.

– Máris pária vagyok? – kérdezte Dunsinnan agresszív gúnnyal.

– Berlinbe utazom.

– Véglegesen?

Fritsch bólintott. Figyelte, ahogy a vezető és a kalauz elválik a többiektől, és elindul a villamos felé.

Dunsinnan most vette csak észre, hogy Fritschben valami megváltozott. Nyájassága helyére valamiféle rezignáltság, szinte fatalizmus lépett.

– Ide hallgasson – mondta, ahogy a kalauz alájuk ért. – Ismét eljön a mi időnk, ha majd a halántékuknak szegezik a pisztolyt.

A kalauz megrántotta a csengőt. Fritsch elnyomta a cigarettáját.

– Addigra túl késő lesz.

A villamos mozgásba lendült, egész szerkezete beleremegett. A kerekek súrlódását közvetlenül érezni lehetett

a kemény fapadokon. A zaj elnyelte Dunsinnan válaszát. Fritsch ránézett, de Dunsinnan közben meggondolta magát. Ismét szorosabbra tekerte nyaka körül a sálat, felállt, lement a lépcsőn, s leugrott a peronról.

– Hé, maga . . . – kiáltotta a kalauz, aki csak most ébredt rá, hogy az utas nem vett jegyet.

Feljött a lépcsőn.

– Kettőt kérek a Westminster-hídig – mondta Fritsch.

A kalauz kinézett az ablakon keresztül, még látta az eltűnő alakot, azután újra Fritschhez fordult.

– Tessék, főnök. – A 38-as járaton mindenféle alakokhoz hozzá volt szokva.

Patrick Dexter olyan volt, mint egy kicsit túlsúlyos birkózó, teste még ötvenéves korában is megőrizte ruganyosságát, ami türelmetlen járásán is meglátszott. A Waterloo pályaudvaron várták, annál a vonatnál, amely a Pan Am tengerentúli járatának utasait hozta Southamptonból. Seton a sorompónál álldogált, míg apa és lánya összeölelkezett.

Dexter kibontakozott Ruth öleléséből, s még mindig ragyogó szemmel Setonra nézett a válla fölött.

– Ugye, hogy nem mindennapi jelenség az én kislányom? – Megragadta Seton kezét. – És te, vén róka! Te se nézel ki rosszul.

Ruth idegessége eloszlott, ahogy a két férfit figyelte: Bármi történjék is, ennek a két embernek kimeríthetetlen barátságtartalékai vannak. Ez még személyiségük különbségeiből is kitűnt: Dexter extrovertált volt és harcias, szemben Setonnal, aki kettőjük közül bátortalanabbnak és törékenyebbnek látszott, Ruth azonban tudta, hogy egyformán erősek.

Úgy tervezték, hogy aznap este, vacsoránál mondják meg neki. De miközben mindketten csendben vártak a megfelelő pillanatra, Dexter egész idő alatt sürgető kérdésekkel ostromolta őket.

– Edward, én nemcsak a légi bemutató miatt vagyok

itt. Néhány olyan embert is képviselek, akik készek volnának segíteni nektek. Tudod, hogy a franciáknak már szállítunk gépeket. Ismerjük a ti problémáitokat . . . Lehet, hogy segíthetünk. – Áthajolt az asztalon, magával húzta az abrosz egy részét. – De előbb garanciát akarok kapni. Semmit sem szállítunk, ha kiderül, hogy végül a németek kezébe kerül.

Ez a keresetlen nyíltság, ez volt Dexter stílusa, de Setonnak eszébe sem jutott megsértődni miatta.

– Úgy érted, hogy összeomlunk? Ez a Kennedy-féle szöveg.

A kefefrizurás, ősz fej ismét felé fordult.

– Ne becsüld le Kennedyt. Hatalmas támogatók állnak a háta mögött. Nemcsak róla van szó. München nagyon lehangoló benyomást tett ránk. Meg kell győznötök bennünket arról, hogy van bátorságotok harcolni. Sokan nem hisznek ebben, ha Chamberlainre gondolnak.

Ruth szólalt meg, még mielőtt Seton válaszolhatott volna.

– Ugyan, apa, legalább neked több eszed lehetne! München az ittenieknek éppúgy a begyükben van, mint neked.

Seton békülékenyebbre fogta a választ.

– Nem, Ruth. Apádnak igaza van. Nem várhatod el, hogy bármit is másképpen lássanak. München pont olyan, mint amilyennek látják . . . – Egyenesen Dexterre nézett. – Minket úgy kell belelökdösni. Ma még nem sokan hajlandóak maguktól ugrani. De ha rákerül a sor – és rá fog kerülni –, nem fogunk megfutamodni. Ezt te is tudod.

Dextert láthatóan nem sikerült meggyőzni.

– Lehet, hogy te nem fogsz. De Münchenben Chamberlain nem a maga feje után ment. Az emberek akaratát közvetítette. – Elhallgatott, majd Ruthhoz fordult. – Ha jól sejtem, te is elkötelezted magad. Ha rajtad múl-

na . . . te mindent megadnál a briteknek, amit csak kérnek, igaz?

– Igaz. Végső soron, ez is a mi civilizációnk.

– Ennyire elkötelezted magad? – Kíváncsian nézett a lányáról Setonra. – Tudod, egy fél évvel ezelőtt még sehogy nem tudtatok volna rávenni, hogy beleártsam magam a dologba. Tudni sem akartam róla. Amíg van egy Rooseveltünk, mit izgassuk magunkat ilyesmi miatt . . . – Elfintorította az arcát. – De azután jött ez a zsidóügy. Tudjátok, ezt nem bírom megemészteni. Hitler azon az egyetlen éjszakán veszítette el Amerikát. Tulajdonképpen mi a bajuk? Megvesztek?

– A lányodat kérdezd, Pat. Ő látta.

Ruth az apjára pillantott.

– Először nem láttam. Csak később. Az ilyenfajta hatalomnak az kell, hogy fel tudjon kínálni valamit, amit szabadon lehet gyűlölni. A zsidók ennek a célnak tökéletesen megfelelnek.

– Igen . . . – Dexter mindkét könyökét az asztalra tette, majd felkapta a fejét. – Tehát ez a háború most már elkerülhetetlen?

– Szükségszerű – mondta Seton.

– Nehéz lesz ezt a gondolatot elfogadtatni az amerikai néppel.

Ruth szenvedélyesen közbeszólt.

– Itt erkölcsi döntésre van szükség, apa!

Dexterben a szeretet a szkepticizmussal viaskodott, miközben Ruthra nézett.

– Ezt meg még nehezebb elfogadtatni. Lehet, hogy te már meghoztad ezt az erkölcsi döntést. De ilyesmiért az emberek 1938-ban már nem mennek háborúba. Szerintem két ok van, ami miatt nem akarnak harcolni. Az első: hogy Hitler erkölcsileg nem eléggé háborítja fel őket. A második – és ez az igazi ok: hogy Hitler szarrá fog verni titeket, már bocsánat a kifejezésért.

Miközben Seton és Ruth még mindig ezzel a cinikus,

ám szabatos értékeléssel volt elfoglalva, Dexter hangot váltott.

– Edward, tudni szeretném, mit csináltál te itt a kislányommal? Most egy veszélyes állatfajhoz tartozik: politikus elme lett belőle.

Bár fel voltak készülve egy ilyen kérdésre, mégis zavarba jöttek. Seton jobb kezét az asztalra tette, s válasz közben öntudatlanul egy darab kenyeret morzsolgatott.

– Pat... valamit meg kell mondanom. Ennél nehezebbet még soha életemben nem kellett neked mondanom. A beleegyezésedet kérem, hogy feleségül vehessem Rutht.

Dexterbe mintha mennykő csapott volna. A szája kissé elnyílt, a szeme összeszűkült, a sarkába ráncok gyűltek, keze a fejére vándorolt, s megdörzsölte rövidre nyírt haját.

Ruth az abroszt gyűrögette, miközben a két férfit figyelte.

Dexter hangja mélyről jött, és lassan.

– Hát... megeszem a kalapom! Megeszem a kalapom! – Egyikről a másikra pillantott. – Hogy ti ketten?

– Én is akarom, apa.

Dexter hátradőlt a székében, s a lányát vizsgálgatta.

– Igen. Látom, hogy akarod. – Nevetni kezdett, de hogy mi csendül ki a nevetésből, még nem volt egyértelmű. Azután megismételte: – Megeszem a kalapom! – Ismét Setonra pillantott. – Nahát, Edward... te... te... Nem is tudom, mikor kaptam ilyen jó hírt utoljára. – Hátrafordult a széken, s a pincért szólította, de olyan erélyesen, hogy a szomszédos asztaloktól is odanéztek. – Pezsgőt, pincér! Hozza ide nekem a legjobb pezsgőt, ami csak létezik ebben a házban!

Ruth felállt és odalépett hozzá, megszorította a vállát, és megcsókolta.

– Ó, apa! Olyan boldoggá tettél! Nem gondoltam volna...

– Ezt a fickót csókolgasd, ne engem! – nevetett Dex-

ter. – Tudom, hogy tudjátok, mit tesztek, s nagyon boldog vagyok . . . – Setonra nézett, aki úgy elpirult, mint egy bakfis. – Nincs még egy ember, akit ilyen szívesen fogadnék be a családba, mint téged, vén róka. – Még mindig Ruth kezét fogva hozzátette: – De anyádnak beadni pokoli nehéz lesz.

– Tudom – mondta Ruth.

– Ne sértődj meg, Edward, de kékszakállnak fog tartani . . . vagy még annál is rosszabbnak.

– Hát – mondta Ruth, miközben visszament a székéhez –, gondolom, apróra el kell magyaráznom neki.

– Mi lenne, ha kezdetnek nekem is megmagyaráznád? – kérdezte Dexter.

Az egész helyiségből egy pince nyirkos hűvössége áradt. Zöld csövek futottak végig a falak mentén, s valahonnan felülről egy generátor zaja hallatszott, amely föntről szűrőkön keresztül levegőt nyomott be. A légierő egy fiatal tisztje átvezette Setont és Dextert két acélajtón, amelyek légkamrát képeztek a folyosó és egy világosabb, meszelt falú helyiség között.

– Legyenek szívesek itt várni, uraim – mondta a tiszt, otthagyta őket, s eltűnt egy másik folyosón.

Egy idősebb tiszt jelent meg, aki megismerte Setont. Miután kezet ráztak, Seton bemutatta Dextert, majd mindhárman bementek egy piros ajtón. Egy meglehetősen nagy előadóterem felső galériájára érkeztek. Alattuk egy kisebb galéria húzódott, azon végig hosszú asztal telis-tele telefonokkal, minden telefonnál külön szék. Szinte az egész előadótermet beborította egy hatalmas térkép, amely Anglia délkeleti részét ábrázolta, majdnem a középpontjában Londonnal, jobbra a La Manche-csatorna látszott, valamint a francia partvidék a Bretagne félszigettől északra a belga határig. A térkép olyan volt, mint egy óriási játékasztal, amelyet számozott négyzetekre osztottak fel. Krupiépálcákra emlékeztető hosszú botok feküdtek a térképen egy halom szá-

mozott zseton mellett. A távolabbi falon egy keskeny oszlopokból álló táblázat lógott, minden oszlop tetején egy repülőszázad száma és egy repülőtér neve szerepelt. Az oszlopokat vízszintes megvilágított feliratok szabdalták, amelyek az adott század repülőgépeinek készültségi fokára utaltak. Jobbra kisebb oszlopok az egyes repülőtereken uralkodó időjárási viszonyokról adtak információt.

Setonnak nem kellett sokat magyarázkodnia: Dexter számára világos volt, hogy mi célt szolgál a helyiség. Figyelmét csupán egyetlen újítás ragadta meg.

– Az mondod, hogy a rádióirányítású sugarak segítségével be lehet mérni a magasságot és a sebességet?

A tiszt válaszolt.

– Így van, ráadásul olyankor, amikor még elég távol vannak ahhoz, hogy legyen időnk felküldeni a gépeinket, méghozzá megközelítőleg az elfogási ponthoz.

Dexter halkan füttyentett.

– Ez már igen!

Seton óvatosabb volt.

– Azért akad néhány megoldandó probléma, mire azt mondhatjuk, hogy a rendszer százszázalékosan megbízható.

– Nos – mondta Dexter –, ha arról akartál meggyőzni, hogy be tudtok dobni még néhány trükköt, akkor sikerült.

– Emberek és gépek – mondta Seton –, ezek okozzák az igazi problémát.

A kocsiban, miközben London felé hajtottak, Dexter egy darabig hallgatott, majd Setonhoz fordult:

– Tudod, Edward, engem egy dolog aggaszt ezzel a térképpel kapcsolatban. Azt a helyzetet feltételezi, amikor a németek már Calais-nál vannak.

A párizsi légi bemutató egén rövid időre felbukkant egy régen őrzött titok: a Spitfire egyik prototípusa ötven perc alatt tette meg a Párizs–London távolságot,

diszkréten újratöltötték egy eldugott sarokban, azután visszarepült. Többször is elhúzott az összegyűlt tömeg feje fölött. Dexter Setonhoz fordult.

– Ez meg mi az ördög? Harci gépnek túl kecses.

– Ha tudsz nekünk ajánlani valami hasonlóan jót, amit egyébként kétlek, az egész szériát megveszem – mondta Seton, de nem a Spitfire-t figyelte, hanem az izgatottan forgolódó Luftwaffe-tisztek távcsöveit. Tudta, hogy mire hazamegy, Dexter éppen olyan elkötelezett lesz, mint a lánya.

29

Canaris az irodájában lévő tábori ágyon töltötte az éjszakát, és morózus volt az álmatlanságtól. Kiment az üres külső irodába, onnan meg a folyosóra. Az, hogy mások nem dolgoztak, indokolatlanul feldühítette: ha ilyen hangulatban volt, azt akarta, hogy az Abwehr többi munkatársa is osztozzon álmatlanságában. Tovább portyázott áldozat után kutatva. A folyosó végén valami fényt látott. A vérnyomása leesett, megborzongott, és arra gondolt, milyen jólesne egy kávé. A fényt követve benyitott egy ajtón.

Helmuth Groscurth őrnagy, az Abwehr szabotázsrészlegének vezetője az íróasztalára borulva mélyen aludt, feje egy félig kész jelentésen nyugodott. A még nála is fáradtabb ember látványa eloszlatta Canaris ingerültségét. Az íróasztal fölé hajolt, s megrázta Groscurth vállát, aki ködös tekintettel riadt fel.

– Jó reggelt, őrnagy.

Groscurth egy csapásra magához tért. Felült és lesimította a haját.

– Tengernagy úr... hány óra van? Elnézését kérem...

– Ha találunk egy élő tisztiszolgát, iszunk egy kávét, és beszélgetünk egy kicsit.

Miközben Canaris húzott egy széket, Groscurth talált egy telefonközpontost, akinek segítségével kávét rendelt.

– Könnyen ment?... mármint Csehszlovákia? – kérdezte Canaris.

– A csehek hétszázötvenezer embert és több mint ezerháromszáz repülőgépet tudtak volna mozgósítani. A híradószolgálatunk nem működött. A tankok lerobbantak. Kifogytunk az élelemből. Hihetetlen... egyszerűen az ölünkbe pottyant. Ha a dolognak ez a része ilyen könnyen ment, akkor a többi már nem sokáig várathat magára.

– A Führer zsenialitásának újabb bizonyítéka... lélektani győzelem.

– Igen. A második napon megálltunk egy falusi kocsmában ebédelni. Hitler, a tábornokok és néhány alacsonyabb rangú tiszt. Az étkező ajtaja nyitva maradt. A sofőrjeink meg a falubeliek odajöttek az ajtóhoz hallgatózni. A Führer tomboló beszédet tartott a kedvükért. Az első számú ellenség Anglia. „*Engem mindig a britek bírálnak* – mondta –, dekadens társaság, amelyet degenerált arisztokraták irányítanak, meg idióták, mint Chamberlain. Ezek merik keresztezni az utamat, de ezt én nem tűröm, el fogom tiporni őket..."

Bejött egy tisztiszolga a kávéval.

Canaris a csészébe bámult, élvezettel szívta be a kávé illatát.

– Azzal, hogy hitt Hitlernek, Chamberlain elkerülhetetlenné tette a háborút... és még mindig az európai béke megőrzéséről papol.

Groscurth beleivott a kávéba, s helyeselt.

– Az ebéd végén még mindig Chamberlainről szónokolt: „*Ez az állat megakadályozta, hogy bevonuljak Prágába!*"

– A mi népünk nem akar háborút – mondta Canaris a kávét kortyolgatva –, de ha ilyen olcsón lehet megvívni, akkor nem fogják ellenezni. És a tábornokok is kezde-

nek hinni benne. Még Halder is. Egy hónappal ezelőtt még azt gondolta, meg tudunk szabadulni a Führertől. Most pedig megálmodta magának a *Sichelschnitt*-tervet Franciaország lerohanására! Őrnagy, Hitler ért a tábornokok nyelvén. Csak fel kell kérni őket, hogy dolgozzanak ki egy haditervet, s máris megfeledkeznek a politikáról.

Groscurth szomorkásan nevetett.

– Gyönyörű terv, ezt el kell ismernie.

– Hát már maga is, őrnagy?

Von Klagen megfiatalodott Berlinben. Amikor a repülőgép földet ért, már tudta, hogy Berlin – mindennek ellenére – *Berlin* maradt: még Göring sem tudta megtépázni a szellemét. Az utcákból a kozmopolita város vérpezsdítő lüktetése áradt, ezt sugározták a nők magabiztos tekintetükkel, csábos járásukkal. A kereszteződésnél egy lány egy pillanatra rávillantotta tekintetét, amint ott ült a fekete szolgálati kocsiban, s ettől végérvényesen otthon érezte magát. Berlinben az ember színlelhet többet, mondhat kevesebbet az igazságnál, s minden ízlését ki tudja elégíteni. A lány pillantása megpecsételte ezt a tételt: ők ketten, ezer társukkal együtt, egy összeesküvés részesei voltak. Londonban senki sem nézett így rá.

A kocsi a csatorna útját követte a Tirpitzuferen. Még elég sötét volt, ezért néhány lámpa égett az Abwehr ablakaiban. Felnézett, s látta, hogy a csatornára néző nagy irodában valaki már dolgozik. Úgy döntött, hogy nem kapkodja el a dolgot, s bement a kantinba reggelizni. Ott találta Canaris egyik titkárnőjét, aki épp a főnök tálcáját rakta tele. A titkárnőben fejlett anyai ösztönök alakultak ki.

– Várjon legalább egy félórát. Most olyan, mint egy fogfájós oroszlán.

A város pezsdítő hatása kezdett szertefoszlani von Klagenben.

Amikor végül is megérkezett a külső irodába, Piekenbrock várt rá.

– Próbáljon meggyőző lenni – mondta, s idegesen lapozgatott egy dossziét.

Kijött a második titkárnő.

– Bemehet.

A hallottakkal ellentétben Canaris barátságosnak látszott. Székében ült. Feje szinte elveszett magas nyakú vastag pulóverében.

– Jól utazott, von Klagen?

– Köszönöm, tengernagy úr.

– Üljenek le, mindketten. – Canaris von Klagenre nézett. – Náluk van a lista, mégsem tesznek semmit. Tud erre valami magyarázatot?

– Nem tudok, uram. Nem is értem. Azt hittem, hogy mostanra ... – Még mindig gyanús volt neki Canaris hangulata. – Londonban meglehetősen zavaros a helyzet.

Rövid, szisszenő nevetést hallatott.

– Ebben egyetértünk. – Canaris az íróasztalán heverő papírokat pergette. – Most már látom, miért vállal a Führer ilyen kockázatokat az angolokkal. Nem kell tartania attól, hogy harcolni fognak, ha ezek az emberek valóban a brit közvéleményt képviselik. – Felnézett, ismét von Klagenre: – Setonnak nehéz lehet különbséget tenni a barátai és az ellenségei között.

Von Klagen nevetett.

– Oberstleutnant, itt Berlinben is rendkívüli dolgok történnek. És az Abwehr mégis meg tudja tartani jó hírét. Végezzük a munkánkat, de a mi munkánk általában egyértelmű. Maga azonban nem zavarodott össze egy kicsit? Vagy talán azt hitte, Heydrichnek dolgozik ... esetleg Himmlernek?

– Uram? – Von Klagen résen volt, veszélyt érzett.

– Az a nő, Lady Taverner. Egyáltalán nem olyan tiszta ügy, mint maga gondolta. Az angol rendőrség nyomoz.

– Meg kellett ölni.

Canaris idegesen közelebb húzódott az íróasztalához, és ráhajolt.

– *Kellett?* Ez nem szerepelt a parancsai között.

– Tudott a puccsról. Nyíltan beszélt róla.

Canaris és Piekenbrock megdöbbent. Pieckenbrock tette fel a kérdést:

– Honnan tudhatott róla?

– Azt hiszem, egy újságírótól.

Piekenbrock kimondta azt, amit Canaris gondolt:

– *Az újságok* tudtak róla?

– Semmi sem jelent meg, de néhányan tudtak Kordt látogatásáról. És találkozójáról Churchill-lel. Úgy gondoltam, ha a nő nyíltan beszél a dologról, Dunsinnannek is elmondhatja. Akkor pedig . . .

– Egyenesen Heydrich fülébe jut – mondta Piekenbrock.

Canaris új szemmel nézett von Klagenre – most az egyszer képtelen volt titkolni meglepetését.

– Mióta tudja, hogy mi folyik?

– A Luftwaffe még nem csupa idomított kutyából áll, Herr Admiral.

– Maga és Oster – kérdezte Canaris – egy véleményen vannak?

– Vagyunk még egypáran, *most még legalábbis.*

Canaris rezignáltan bólintott.

– A módszere sajnos nem volt teljesen meggyőző. Lehet, hogy hagyott nyomokat.

– Nem hinném. – Von Klagen visszanyerte magabiztosságát.

– Nem mehet vissza Angliába. Seton gondoskodni fog róla, hogy magát ott ne tudjuk többé használni. Minden szabályt megszegett. – Könyörtelenül von Klagenre mosolygott. – Azt hiszem, klímaváltozásra lenne szüksége. A moszkvai állomáshelyünket még nem ismeri, ugye?

Drummond bevezette a látogatót az Eaton Square-i nappaliba.

– Mr. Barrington.

– Lionel – mondta Dunsinnan, máris rosszat sejtve. – Foglalj helyet.

Barringtonnak gondosan ondolált lenszőke haja és beesett arca volt, serdülőnek látszott, bár már harmincas éveit taposta. Olyan bizonytalan pózban ült le, mintha bármely pillanatban kiderülhetne, hogy sürgősen távoznia kell.

– Sherryt? – kérdezte Dunsinnan.

– Nem. Köszönöm. – Barrington az ott ácsorgó Drummondra nézett.

– Köszönöm, Drummond – mondta Dunsinnan. Drummond kiment.

Barrington megvárta, míg becsukódik az ajtó.

– Ide figyelj, Alastair! Ne haragudj, hogy így, bejelentés nélkül rád törtem. Az a helyzet, hogy egy meglehetősen kellemetlen élményem volt. Az egyik barátom a klubból, akit évek óta ismerek, meghívott, hogy ugorjak fel hozzá egy italra. Semmi rosszra nem gondoltam. Amikor odamentem, volt nála még egy pasas. Egy kis ürge, furcsa szemekkel. Azelőtt sose láttam. Mindenesetre . . . bemutatkoztunk, ittam valamit, azután a barátom valamilyen ürüggyel eltűnt a fürdőszobában. Erre . . . – Barrington nyelt egyet – erre ez a másik pasas nagyon halkan beszélni kezdett. Azt mondta: – már amennyire pontosan fel tudom idézni a szavait: –„Tudomásunkra jutott, hogy ön kapcsolatot tart bizonyos elemekkel Németországban. Kötelességem figyelmeztetni, hogy ezek nagyon helytelen kapcsolatok." *Helytelen* – ezt a szót használta. Azután elhallgatott, s le nem vette rólam a szúrós tekintetét. Én nem szóltam semmit, erre folytatta. „Tudunk a barátairól is. Az ilyesfajta dolgok bajt hozhatnak a fejére. Azt hiszem, ezzel tisztában kell lennie." Volt az egészben valami nagyon fenyegető. Meg kell hogy mondjam neked, egészen felzaklatott a

dolog. Amikor a barátom visszajött, nyilvánvaló volt, hogy tudja, miről van szó. Azóta, ha csak teheti, elkerül. És megfigyeltem, hogy így tesznek mások is a klubban. Alastair, azt hiszem, legjobb lenne, ha most legalább egy időre kihagynál engem ebből az egészből.

– Amíg meglátod, hogy merről fúj a szél? – kérdezte Dunsinnan csípősen. Látta, hogy Barrington érzelmei a heves kirohanástól átszakították a gátakat, és idegileg teljesen kikészült. Egyébként nélkülözhető figura volt. Már korábban is felmerültek kétségek vele kapcsolatban, kábítószerről suttogtak. Sárguló bőre mostanra elárulta szenvedélyét; úgy kell neki, gondolta Dunsinnan. Nem Barrington személye nyugtalanította, hanem a nyílt jelzés, amely arra utalt, hogy nyomába szegődtek a neveknek. Talán szándékosan választották ki a leggyengébb láncszemet. Eddig senki más nem panaszkodott. Volt ráció a tervben: egyet megrémíteni, s remélni, hogy a többi pánikba esik. Dunsinnan elfordult.

– Szóltál erről valakinek a többiek közül? – Rágyújtott, s kinézett az utcára.

– Nem, természetesen te vagy az első.

Hazudsz, gondolta Dunsinnan.

– És remélem, az utolsó is – mondta ismét Barringtonhoz fordulva.

– És *te* mit akarsz csinálni? – kérdezte Barrington.

Dunsinnan Barrington térdére szórta a hamut.

– Kellemetlen lehet neked, Lionel, a klubban.

Drummond bejött a szobába.

– Kérem, Drummond, vigye el Mr. Barringtont a klubjába! A White's, ugye?

Dunsinnan eléggé ismerte a brit társasági szemafor jelzésrendszerét ahhoz, hogy felfogja, milyen sorsot szántak neki. A zsidókhoz fűződő asszociációk miatt ironikusnak tűnt a „társadalmi kitaszítottság" kifejezés, mégis erről volt szó, s ezt ő is tudta. Most tehát a „kemény magon" a sor. A gondolat, legnagyobb meglepe-

tésére, nem hangolta le. Megerősítette elkötelezettségét, és leegyszerűsítette a jövőjét.

A találkozó után Setonban egy szürreális részlet maradt meg az egészből: három mély bőrfotel volt a szobában, ő ült az egyikben, főnöke a másikban, a harmadik – bár üres volt – megőrizte egy test lenyomatát, ezért a bőr, hogy eredeti állapotát visszanyerje, egész idő alatt lassan, hangtalanul emelkedett. Ennek a széknek a képe egy életre beleivódott az emlékezetébe.

– Elhamarkodott, hibás, súlyosan kompromittáló döntés volt. Egyszerűen nem tudom megérteni, miért tette. – Seton vádlójának, indulata ellenére, csak a szája és a szeme mozgott. Keze a fotel karfáján nyugodott, a kéztartás merevsége valami furcsa, megmásíthatatlan véglegességet sejtetett.

– Nem láttam más alternatívát – mondta Seton, s a mozdulatlanság kezdte idegesíteni. – Nagyon alaposan átgondoltam, ez volt a végső lehetőség.

A beálló csendben tisztán hallotta mindkettőjük lélegzésének ritmusát: a saját egyenetlen lélegzetvételét s a főnöke által kibocsátott nazális hangot, amely különös módon egyszerre fejezett ki nyugtalanságot, kimerültséget és szomorúságot. Majd a melankolikus visszhang következett: – Végső lehetőség . . . – Egyik keze, a jobb, megmozdult, s a szimmetriát megbontva, a combjára hullott, ahol ismét élettelenségbe merevedett.

– Egy darabig visszatartottam őket. Azt hiszem, először nem voltak biztosak benne. Aztán, persze, utánajártak. A szokásos csatornák. Arra természetesen maga is rájött, hogy milyen közel áll egymáshoz Wilson és Dawson, ugye?

Seton nem felelt.

– Pedig ez nyilvánvaló. Egyébként valami miatt egy darabig hagyták a dolgot. Kétségkívül mással voltak elfoglalva. Amikor visszatértek rá, akkor már betűre minden a kezükben volt: találkozója a Wilson-bizottsággal,

percre pontosan, a memoranduma, és ami a legrosszabb az egészben, annak a meg nem jelent cikknek a kivonata. Az egészet nem mutatták meg, annyira azért nem akarták kiteregetni a lapjaikat. – Elhallgatott, sóhajtott egyet. – A kapcsolat vitathatatlan volt.

– Sajnálom, ha ezzel megnehezítettem az ön dolgát.

Hideg, elutasító pillantás volt a válasz.

– A hivatali titoktartásról szóló törvényre akartak hivatkozni. Az a véleményük, hogy maga vérmérsékleténél fogva alkalmatlan erre a munkára: *„túlságosan elkötelezett"*. Azt hiszem, valaki így fogalmazott. Lebeszéltem őket arról, hogy eljárást indítsanak, túl nagy érdeklődésre tartott volna számot. Erre ki akarták magát iktatni – teljesen.

– Úgy értsem, hogy nyugdíjaztatni akartak?

– Ilyen durva módszerekhez azért nem folyamodnak. Valami távoli állomáshely. Tudomásom szerint vannak repülőterek a sivatagban is. – A beszélgetés során most először megérintette a humor szele, de ez is elég fagyosra sikerült.

– Értem.

– Dowding hasznos szövetségesének bizonyult. Ő intézte el.

– Mit?

– Az a helyzet ... az a helyzet, hogy el kell tűnnie szem elől, meg kell lapulnia valahol. Cranwellbe küldik.

– *Cranwellbe?*

– Igen, tanítani. Egy pillanatig se higgye, hogy újra repülni-engedjük. Ehhez ragaszkodtam. Stratégiát fog előadni. Úgy gondoltam, hogy ez elfogadható megoldás.

Seton felháborodása még a megalázottságánál is nagyobb volt.

– De hiszen ez *száműzetés*!

– Ne felejtse el, hogy hajszál híján kegyvesztett lett.

Seton visszasüppedt a székébe, gondolkodott. Azután megkérdezte:

– És mi van a listával? Nem lehet, hogy ez van a háttérben . . . amiért most léptek, nem korábban?

A combon nyugvó kéz kissé előbbre csúszott.

– Arról ők nem tudnak.

Az üres szék egy utolsó nyújtózással visszanyerte eredeti formáját.

Az alacsony dombok keleti oldalán, azokban a hasadékokban, amelyeket sohasem ér az alacsony téli nap, csíkokban rekedt meg a hó.

A fehér foltok törésvonalaknak tűntek az egyébként egységes tájban: a sötétvörös talajba spirális barázdákat szántott az eke, a szürkés fény tompa megvilágításba helyezte a legelőt, s a csupasz erdők vonala belehasított az égboltba. Seton még ebben a legsivárabb formájában is felismerte az angol hátország lényegét: szélsőségektől mentes hely, amelyet nemcsak emberi kezek formáltak, hanem a társadalmi alkalmazkodás is egy olyan országban, amely eljutott a forradalom küszöbére, de ott mindig meghátrált; teret hódított, teret vesztett. Seton számára ez a harmónia az angol kompromisszum erényeinek és bűneinek megtestesülését jelentette, amely a békesség kedvéért elfogadta az egyenlőséget.

A Foss Way nevű régi római út északkeletnek tartott, különálló darabokban fennmaradt szakaszainak tökéletes egyenessége és vízlevezetői megszégyenítették az összevissza kanyargó, hitvány középkori utakat, kézzelfogható nyomai voltak annak, mennyire nem mérhetők össze a római parancsnokok az állhatatlan parasztokkal. Ahogyan a Foss Way az emelkedő végére ért, egy kis domb tetején normann templom bontakozott ki, amelynek csipkés oromzatú, lőrésekkel ellátott tornya egy másik, idegen vérmérsékletről árulkodott. A templom mögött a hosszú fűbe ledőlt, mohalepte sírkövek

közül kiemelkedett néhány újonnan állított. A temetőt és a templomot alacsony, sárga kőfal vette körül.

A könnyű szél belekapaszkodott Ruth csipkefátylába, s fellebbentette az arcáról. Az esküvői ruha leheletkönnyű rétegei közül elővillanó sötét bőre volt az egyetlen egzotikus jelenség a szürke környezetben, amikor a fényképész bebújt fekete kámzsájába. Seton egyszerű öltönyt viselt, szürke cilinderrel. Jobbján egy tolószékben anyja ült, szőrmékbe burkolózva, s csak homályosan fogta fel, hogy mi történik körülötte. Ruth balján Patrick Dexter állt, hajadonfőtt, sötét szerzsöltönyben, kissé vacogva. Mögöttük Seton rokonainak kis csoportja, volt abban idős káplántól fickándozó kisgyerekig mindenki. A kép szélén Pickles ügyetlenül, fél lábon egyensúlyozott Endmere mellett, aki a legvárosiasabb jelenség volt az egész társaságban. A templomból kihallatszottak az orgona utolsó akkordjai, s a fényképész megnyomta a gombot. Valami csintalan ösztön arra döbbentette rá Rutht, hogy az eredendő bűnt most végre szentesítették – egy ellentétes ösztön pedig arra, hogy Seton még mindig túlzottan atyáskodó vele.

Az egyenruhához való visszatérés nap mint nap Seton orra alá dörgölte száműzetése tényét. Évek teltek el azóta, amikor még a tiszti kaszinó pontosan rétegzett társadalmában és a katonai szolgálattal járó elkülönültségben élt. A királyi légierő cranwelli főiskolája hangsúlyozta a korát: ahogyan az ember rádöbben, hogy egyszerre minden rendőr milyen fiatal, Seton is távoli korból származó jövevénynek érezte magát az egyenruhás serdülőkkel szembesülve. Ruth észrevette, hogy ő is hozzájárul ennek a szakadéknak a mélyítéséhez. Minden tőle telhetőt elkövetett, hogy kizökkentse Setont ebből az állapotból, de nem volt könnyű a házasságot így kezdeni.

Ruth Endmere-t használta mentőövnek. Ragaszkodott hozzá, hogy a hétvégéket Londonban töltsék, túl-

adtak Seton régi lakásán, s a Davies Streeten találtak menedéket. Endmere ellátta Setont politikai pletykákkal, amelyeket szívesen adott cserébe Ruth remek főztjéért. Ahogy a hónapok múlásával a háború egyre közelebbről fenyegetett, Endmere figyelte, hogy küszködik Ruth Seton lehangoltságával. A harc megérlelte a fiatalasszonyt.

Egy este konyakozás közben Seton megkérdezte Endmere-t:

– Mondd, Peter, kiderült végül is valami Lady Taverner halálával kapcsolatban? Az újságok ejtették a témát.

Endmere elnyomta a szivarját.

– A Scotland Yard is feladta. Találtak ugyan valami nyomot, de nem tudtak vele mit kezdeni. Valaki messziről látta a nőt a házban egy férfival. Az illető sántított.

Seton Ruth kezén nyugvó keze megfeszült.

– Nem valami használható nyom, igaz? – mondta Endmere.

Ruth óvatosan nézett rá.

– Most egyszerre minek örülsz annyira?

Seton szinte súlytalanul lépkedett. Letekerte nyakáról a sálat, és sapkáját pontosan a fogasra dobta.

– Semmi. Igazán semmi.

– Na, ki vele! Majd kicsattansz a lelkesedéstől.

– Ennyire meglátszik? – Felvette a whiskysüveget a kisasztalról, amelyet elborított a frissen szedett virág.

– Ennyire.

– Whiskyt?

– Igen, kérek.

– Egy Spitfire-t vezettem ma.

– Mit csináltál? Azt hittem . . .

– Hát, igen . . . na, ezt jól eltoltam a sok szódával. Nos, tudod, amikor azt mondtam, hogy ma megnézem a repülőteret, igazat mondtam, rutinlátogatásnak indult. Ám ekkor Keith Park – tudod, az új-zélandi – be-

ültetett egy Spitfire-be, eredetileg a kormányt akarta megmutatni... azután, hát, váratlanul megkérdezte: „Volna kedved kipróbálni?" Jó kérdés.

Ruth tétován elmosolyodott.

– A többi már ment, mint a karikacsapás. – Belekortyolt a whiskybe, közben Seton még mindig kipirult arcát figyelte.

– És milyen volt?

– Hát nem rossz... különösen egy szemüveges embernek.

– A repülőt kérdezem, nem rád vagyok kíváncsi. Azt *tudom*, hogy te mire vagy képes, szemüveggel vagy anélkül.

– Ha lenne belőle még vagy ötszáz, meg lennék elégedve. És persze ugyanannyi hozzáértő pilóta.

A Spitfire-nek, úgy látszik, más erényei is vannak, mint egy egyszerű harci gépnek, gondolta Ruth. Egyetlen repülés elég volt benne, hogy visszaadjon neki egy elveszett embert.

– Lassan jutottunk el idáig – mondta Endmere.

– Örülni fogsz, ha végre megszületik a döntés? – kérdezte Ruth.

– Örülni? Nem ez a jó szó. Meg fogok könnyebbülni. Sorsdöntő változás lesz. – Setonra nézett. – És te, Edward?

– Óriási különbség, hogy az ember hadat üzen vagy ténylegesen harcol egy háborúban.

– Hm – mondta Endmere –, milyen igaz. Neked ezt kemény áron kellett megtanulnod.

Ruth Setonra nézett.

– Ez igaz.

Mindhárman az ablakban álltak, s kinéztek a Whitehall felé, a háztetőkre. Léggömbzár alkotott gyűrűt London egén. Az utcák szokatlan módon kiürültek.

– Mondok nektek valamit, valamit, ami túlzásnak tűnhet, de esküszöm, hogy igaz – mondta Endmere. –

A múlt hétig az összes vezérkari főnök szabadságon volt. Chamberlain és Halifax is: Chamberlain Yorkshire-ben vadászott, Halifax Skóciában horgászott. Küldött egy jégbe hűtött lazacot a külügyminisztériumnak. Na, ehhez mit szóltok?

– Isten legyen hozzánk irgalmas – mondta Seton.

– Még egy baljós előjel – folytatta Endmere –, a múltkor este volt egy kis jelenet a Savoy előtt. Churchill és a cimborái, tudjátok, a *háborúpártiak*, odabent üléseztek. Duff Cooper is velük volt. Amikor épp menni készült, kibe botlott bele? Westminster hercegébe. Tudjátok, ő igazán a kemény vonal híve, nagyon Hitler-barát. Westminster nekitámadt Duffnak: ha kitör a háború, az a zsidók műve, s Hitler mindennek ellenére tudja, hogy mi vagyunk a legjobb barátai. Duff pompásan visszavágott, azt mondta: „Remélem, holnaptól már azt is tudni fogja, hogy mi vagyunk a legkérlelhetetlenebb ellenségei."

– Az olyan emberek, mint a herceg, számítani fognak valamit is ezentúl? – kérdezte Ruth. Eszébe jutottak a listán látott nevek, s Setonra nézett, miközben Endmere válaszolt.

– Mindent el fognak követni, hogy számítsanak.

– Valahogy nem tudom elképzelni – mondta Seton –, hogy Chamberlain a magáévá tegyen egy ilyen kifejezést . . . hogy is volt? *„Kérlelhetetlen ellenségek."*

– Ez inkább Churchillhez illik – mondta Ruth.

– Vágyálmok, vágyálmok – mondta Endmere elfordulva az ablaktól. – Ő megelégszik az Admiralitás első lordjának címével. Különben is öregszik már.

– Elég szomorú – mondta Seton.

1939. szeptember 2. volt. Másnap délelőtt tizenegy órától Nagy-Britannia hivatalosan is háborúban állt Németországgal.

Setont kíváncsi kérdezősködők csoportja vette körül Cranwellben. Fiatal tisztek, repülőoktatók azt próbálták kieszközölni, hogy a frontvonalra küldött századokba kerüljenek. Az idősebb tisztek előjogaikra hivatkoztak.

Egyikük így szólt:

– A bombázóparancsnokság még mindig csak koszos röpcédulákat szór, semmi súlyosabbat.

Egy másik azt mondta:

– Engedélyt kértek a Fekete-erdő bombázására. Tudjátok, mit mondtak nekik? „Nem szabad, az magántulajdon. Legközelebb azt fogják kérni, hogy a Ruhr-vidéket bombázhassák."

A társaság felhördült. Seton osztozott a döntésképtelen politika által kiváltott ingerültségben. A háborút máris „látszatháborúnak" hívták, igaz, nem a lengyelek.

Egy tisztiszolga a telefonhoz hívta Setont.

A vonal másik végén megszólaló hang nyájas volt.

– Ó, Edward. Hogy van? Örülök, hogy sikerült elérnem. Nem könnyű kapcsolást kapni manapság. Edward, azt szeretném . . . fel tudna jönni, mondjuk, holnap?

– Londonba?

– Pontosan tíz órakor. Az admiralitásra.

– Az admiralitásra?

– Kérem, ne vegyen egyenruhát. Várni fogjuk. – A vonal megszakadt.

Az admiralitás nem hasonlított a repülésügyi minisztériumra. Már csak koránál fogva is biztonságot és célirányosságot árasztott. Setont bevezették a zegzugos épület belsejébe, lépcsőkön, kék árnyékot vető lámpákkal megvilágított folyosókon haladtak. A zubbonyok mandzsettáján levő arany paszomány egyre vastagabb lett: végül egy hálóhelyiségként is funkcionáló várószobába jutott. A három tábori ágy csaknem teljesen elfoglalta a padlót. Két vastag gyapjúköntös lógott a kabát-

fogasokon. A falnak támasztva minisztériumi futárdobozok sorakoztak, feketék és pirosak. Az egyik falon Scapa Flow, a mély vizű skót kikötő térképe lógott. Seton itt korántsem érezte magát elemében.

Egy fiatal, klinikai tisztaságot árasztó női tengerésztiszt jött ki az egyik belső ajtón. Pattogó hangon szólalt meg:

– Seton repülőezredes? Kérem, fáradjon be.

Az ajtó egy elképesztő méretű szobába nyílt, a közepén hosszú tölgyfa asztal állt. Az egész szobát a bútorok egységesen sötét színe jellemezte, csak a székek bőrkárpitja volt rikító piros. Az asztalon csupán egy félig teli whiskysüveg állt. Szivarszag lengte be a helyiséget. Az asztal túlsó végén Seton ismerős alakot pillantott meg, talán egy kicsit őszebb volt, mint legutóbb, görnyedten ült egy széken, egyik keze látszólag élettelenül hevert a tölgy karfán.

– Megváltozott a légkör, Edward. Foglaljon helyet, kérem. – A mellette lévő széket kínálta Setonnak. – Igen – folytatta –, határozottan megváltozott a légkör, *ebben* az épületben legalábbis. A felesége jól van?

– Köszönöm, igen.

– Helyes. Gondolom, örülni fog, hogy eljönnek Cranwellből.

Seton leült. A whiskysüveg mellett két pohár állt, mindkettőben egy-egy csepp ital, a szaga után ítélve az előző estéről.

– Van Párizsban egy állomáshelyünk, magát ajánlottam oda. A szisztéma természetesen nem ugyanúgy fog működni, mint azelőtt. A határok manapság sokkal bizonytalanabbak, a szakma kipróbál mindent, amit csak lehet.

– Párizs?

– Gondolom, megérti. Elvileg a francia légierő hírszerző osztályával fogja tartani a kapcsolatot. Ez maga elég tekintélyes munkát jelent. De a feladatai, hogy is mondjam, kissé ... *vegyesek* lesznek. Ugye, ismer vala-

kit a Deuxième Bureau-nál? Martelnek hívják, ha nem tévedek.

– Igen.

– Ez nagy szerencse. Sokkal jobb helybeliekkel dolgozni, hacsak egy mód van rá. És nincs többé egyenruha. Gondoskodni fogok róla, hogy megkapjon minden, amire szüksége lehet. – Seton feszengését látva, hozzátette: – Feleségek is mehetnek.

Dunsinnan csak akkor jött rá, hogy mi térítette el eredeti céljától, amikor átvágott a Berkeley Square-en, és odaért a Davies Streethez. A Claridge's étterem eszébe juttatta Ruth lakásán tett spontán látogatását, s a vacsorát, amelyen meghívta a lányt a spitheadi díszszemlére. Sosem tudott egészen belenyugodni abba, hogy Ruth az ellenségévé vált, s – ami még érthetetlenebb volt számára – hogy feleségül ment egy középkorú bürokratához. Anyja soha többé nem ejtette ki előtte Ruth nevét, de Dunsinnan tudta, hogy hallgatásával őt vádolja. Lady Dunsinnan most komoran üldögélt Skóciában, míg ő máshol próbálta megvédeni ideológiáját. Sürgető ügy hozta a Davies Streetre, Westminster hercegének házához. Egy sarokkal arrébb, mint ahol annak idején Rutht látogatta meg, befordult egy kis udvarba, s megnyomta a csengőt.

Odabent egyszer csak rádöbbent, hogy ő a társaság legfiatalabb tagja. Volt ott még egy skót földesúr, aki valami végeérhetetlen felföldi családi viszályból kifolyólag nem fogadta a köszönését; felbukkantak a lordok házából ismert arcok, számos egyházi személyiség, néhány képviselő meg egypár egyenruhás alak, akik szemmel láthatólag első világháborús kitüntetéseiket viselték. Ebben a szobában az tárult Dunsinnan elé, amitől tartott: a komolyak és a különcök bizonytalan szövetsége. A zavaros beszélgetésektől lehangoltan, csendben ült, miközben a gyűlés megkísérelte összeállítani a kormányhoz intézendő memorandumtervezetét, amely

a Hitlerrel folytatandó azonnali béketárgyalásokra szólított fel. Amikor a találkozó véget ért, Dunsinnan hátramaradt, a kandallópárkánynak támaszkodva cigarettázott.

Az inas bezárta az ajtót, s egy perccel később visszajött a szobába.

– Őkegyelmessége a dolgozószobában várja lordságodat.

Dunsinnan keresztülvágott az előszobán, s egy kisebb, sötétebb szobában találta magát.

– Miért olyan hallgatag, Alastair?

– Egy figyelmeztetés csak annyira lehet erős, amennyire azok, akik a nevüket adják hozzá.

– Lehet, hogy ez a társaság nem is olyan gyenge, mint gondolná. Iszik valamit?

– Köszönöm, igen.

– Tisztán issza, ugye? – A herceg egy kristályüveghez lépett. – Nem, Alastair, személyesen fogok gondoskodni arról, hogy a miniszterelnök rájöjjön: a ravasz zsidók rántották bele a háborúba. Egyedül ők akarják, egyetlen más nép sem. A zsidó újságoknak sok mindenről kell számot adniuk. – Bőven teletöltötte a két poharat, majd varatlan idegességgel Dunsinnanhez fordult. – Lengyelország. Jóságos isten . . . hogy juthattunk odáig, hogy az *ő* oldalukon léptünk háborúba? Mert valami intrikáló nő Londonba jön, és pánikot keltve rávesz bennünket, hogy nevetséges módon vállaljuk a garanciát? *Lengyelország!* – Dunsinnan kezébe nyomta a whiskys poharat, és leült.

Dunsinnan állva maradt. Azt mondta:

– Churchill rosszindulatú befolyásának már kezd meglátszani a hatása.

– Talán . . . de még mindig nem igazán bíznak meg benne. Túlságosan hepciás. Meg vagyok győződve róla, hogy kis idő múlva Neville meg fog hátrálni a háború elől. Végső soron Németország bevehetetlen, nem igaz?

– Efelől nincsenek kétségeim.

– Üljön le, Alastair. – A herceg megvárta, míg Dunsinnan letelepszik. – Visszahozták a windsori herceget – mondta halkan. – És a hercegnőt. Ez természetesen nyugtalanítja a királyt. Nagyon kevesen tudnak erről.

– És mit fognak csinálni vele?

– Ó, Alastair. Nem lesz olyan egyszerű a dolog. Természetesen megpróbálják majd távol tartani a palotától.

– És nem mehetne esetleg az ön chesteri házába?

A herceg megrázta a fejét.

– Attól tartok, nem. Most nem. Ez túl kézenfekvő lenne.

Dunsinnan kinyújtotta a lábát, kezdte érdekelni a dolog.

– Tudok egy módot... hogy hogyan tarthassuk a kapcsolatot.

III. Kergetőzés

30

Párizs, 1940. május 9.

Korán beköszöntött a nyár. A Champs-Élysées kávézói estéről estére zsúfolásig megteltek. Seton és Ruth a körút gesztenyefáinak összefüggő sátra alatt sétált. A fehér házak, szállodák és üzletek halvány rózsaszínűvé váltak az alkony fényeiben. A járda magába szívta az egész napi forróságot, a mozdulatlan levegőben összevegyült a friss kávé, a pompás ételek és kipárolgó csatornák szaga. Hetek óta, amióta beköszöntött a bársonyosan jó idő, ehhez a sétához – ha csak Seton ráért – szertartásosan ragaszkodtak. Az Étoile-ról, az Hôtel Métropole-tól indultak, végigsétáltak a Champs-Élysées-n a Rond-Point-ig, s ott balra fordultak a kis étterem felé, ahol enni szoktak.

A *patron* egy ravasz breton volt, aki mocskos konyhájából műremekeket tudott elővarázsolni. Egyes árukból az utánpótlás rendszertelenné vált, de neki megvoltak a saját forrásai; ha a szabályos források kimerültek, eltűnt a falvakban, s friss zöldséggel, sajttal és vadhússal került elő. Seton ezt a vacsorát ironikus ünneplésnek szánta: ma volt a háború kétszázötvenedik napja. A *patron* felsorakoztatta előttük az asztalon a vacsora alkotórészeit: rózsaszínű gömböcskékké darált nyers beefsteak, két nyers tojás, egy tál savanyú kapribogyó a Midiről, egy kis adag finomra vágott vöröshagyma meg egy kis üveg Worcestershire-szósz, az egyetlen engedmény az angolos ízlésnek. Felütötte a nyers tojásokat, s belekeverte őket a húsba, így sűrű massza keletkezett.

Utána következett a kapribogyó meg a hagyma, aztán a szósz, amíg az ízek egészen összevegyültek. Az elkészült masszát két részre osztotta, s mindegyiket egy-egy salátaágyra helyezve kijelentette:

– *Voilà! monsieur dame. Le steak tartare!*

A háborús megszorításokat csak egyetlen apró technikai részletben sértették meg. Ezen a napon hivatalosan tilos volt tömény italt felszolgálni, ami azt jelentette, hogy a konyakot vagy whiskyt pezsgővel vagy borral kellett helyettesíteni. A *patron* tudta, hogy kedvenc italuk egy koktél, amely tömény italnak minősülő feketeribizli-likőrből és fehérborból – ha hozzá lehetett jutni, Chablis-ból készült.

– Ezt ugyan senki meg nem különbözteti a rosétól – mondta a patron nevetve, miközben egészségükre emelte poharát. – . . . *Kettőszázötven* . . . lehet, hogy még az *ötszázadik* napra is tósztot fogunk mondani, *monsieur dame.*

– Londonban már senki sem él így – mondta Seton, s nyershúst bökött a villájára. – Ott az ember mindössze egy kockacukrot, egy szelet vajat meg valamiféle sajtot kap. A parfék a múlté.

– Parfé? Te életedben nem ettél parfét!

Seton nevetett.

– Igaz, de magasabb körökben ez egyeseket fájdalmasan érint.

– Ja, őt? Igen, ő határozottan az a típus, aki parfét eszik, sherry mellett.

– Kíváncsi volnék, mit esznek Berlinben?

– A *Herald Tribune* szerint senki sem éhezik.

Az italban lévő édes, sötét szirup ellensúlyozta a szőlő savanyúságát. Seton tisztában volt vele, hogy tiltott élvezetnek hódolnak. Vagy lehet, hogy csak magukat csapják be? Ruth kivirágzott, akár a gesztenyefák, a múlt ősz ideges ráncai eltűntek a szeme környékéről. Valahányszor eljöttek ebbe az étterembe, Seton úgy érezte, káprázat játszik vele, s egy szakadék szélén va-

csorázik. Ám a nap minden reggel felkelt, s Párizst megkímélte a háború, így lassan azok is visszaszivárogtak, akik fél éve vidékre menekültek. „Párizs Párizs marad", énekelte Maurice Chevalier – és mindenki hitt neki.

Ruth, a gondolataiban olvasva, megkérdezte:

– Meddig még?

Seton vállat vont. – Amíg ez az idő kitart... bármikor bekövetkezhet.

– Ma kaptam meg az *Atlantic* magazint. Lindbergh megint a bölcsességeit szellőzteti: Németország éppolyan fontos a civilizáció számára, mint Anglia vagy Franciaország, a németek csupán egy tehetséges és férfias nép jogos terjeszkedési igényével lépnek fel... ismered.

– Ha az a balszerencse ért volna, hogy lengyelnek születsz, pontosan tudnád, mit ért férfiasságon.

– Arra vagyok kíváncsi... gondolod, hogy Roosevelt karba tett kézzel fogja nézni ezt az egészet?

– Magunkra maradtunk.

Ruth áthajolt az asztalon, és odanyújtotta a kezét. A *patron* hozta a második üveget.

Másnap még nem hajnalodott, amikor Seton otthagyta az alvó Rutht, s kiment a kocsijához. A légierő sofőrjének – mint rendesen – vörös volt a szeme az éjszakai dorbézolástól. Mire a nap felkelt, elérték Château-Thierryt, a nap a lehajtott ellenző ellenére vakította a sofőrt, de a forgalom feltűnően gyér volt, s francia katonai tevékenységnek semmi jele nem mutatkozott. Jobbra Epernay szőlőskertjei már a jövő évi pezsgő alapanyagát hordozták; Seton ismert franciákat, akiket az nyugtalanított, hogy a Maginot-vonal túlságosan északon van, így nem tudja megvédeni a szőlőskerteket. Reimsben befordultak egy kastély udvarára, az épületen a Királyi Légierő kék zászlaja lobogott. Jóllehet nem viselt egyenruhát, az őrök tisztelegtek neki. Vetett még egy nyugtalan pillantást kelet felé, azután bement.

Fél évvel korábban még pezsgőspalackok tartórácsai

töltötték meg a pincét, most egy hosszú alacsony asztal állt a helyükön, amelyet Franciaország északkeleti részének térképe borított. A légierő fiatal tisztjei és egy francia pilóta figyelték, amint a légierő női kisegítői piros zsetonokat mozgatnak a csatorna partjától kelet felé. A francia tiszt felpillantott, és meglátta Setont.

– Amint megígérte, jönnek – mondta leplezetlen izgalommal. – A légierő hat repülőszázadát irányították át ma reggel angliai bázisaikról a Reims környéki repülőterekre.

Egy fiatal repülőhadnagy távírón érkezett üzenetet nyújtott át Setonnak. – Ezt nézze meg, uram. Nagyon rosszul fest a dolog. – Seton azt olvasta benne, hogy a hollandok három órával azelőtt felrobbantották a német határon lévő hídjaikat, s hírszerzői jelentések élénk csapatmozgásokról számoltak be Hollandia és Belgium irányába.

A legrosszabb még hátravolt: Reims egyik távoli repülőterének szélén tizennyolc Blenheim bombázó sorakozott előírásszerűen. Egyszer csak három Dornier jelent meg az égen, hat Blenheimet megsemmisítettek, a többit pedig működésképtelenné tették. Egy másik repülőtéren lezuhant a brit légierő egyik szállítógépe, s több harci gép pilótája életét vesztette. De eddigre Seton számára egy összehangolt terv körvonalai bontakoztak ki a jelentésekből: a németek véres bombázások kíséretében nagyszabású inváziót kezdtek a Benelux államok ellen. A „látszatháború" véget ért.

A rádió, amelyet Ruth magával hozott az Hôtel Métropole-ban lévő szobájukba, csak nagy nehezen tudta fogni Londont: az épület árnyékolta a jeleket, s a BBC hírcsatornájának hangereje szélsőségesen ingadozott. Ezen az estén teljes hangerőre állította, de ezzel az éter zúgását erősítette fel, nem a Londonból érkező hangot. Alig értette a bemondó szavait:

– Itt London, belföldi adás. Neville Chamberlain miniszterelnök nyilatkozata következik.

A hang, amelyet Ruth annyira megvetett, meglepően tisztán szólalt meg. Feszülten hallgatta. Chamberlain kijelentette: tudja, hogy az ország a háború miatt szeretne véget vetni a pártok közti villongásoknak, ezért koalíciós kormányra van szükség, de a koalíció létrejöttének egyik akadálya éppen az ő személye. Ezért benyújtotta lemondását. Az új miniszterelnök Winston Churchill. Ruth még mindig a hangerő szabályozógombját szorongatta, amikor Chamberlain befejezésül – igencsak megkésve – elítélte a német agressziót. Ezzel távozott.

A híradás a Luftwaffe által bombázott városok felsorolásával folytatódott, majd rövid beszámoló következett Hollandia és Belgium lerohanásáról. Ruth beleremegett, amikor felfogta a hír jelentőségét, ellentmondásos érzelmek közt vívódott: örült Chamberlain távozásának s Churchill utódlásának, rossz előérzetei voltak a háború kiszélesedése miatt, aggódott Setonért, s mindent felülmúlt a meglepetésszerűen rátörő honvágy, az a vágy, hogy a válságot családjával együtt élje meg, s hogy tudja, hogyan reagálnak minderre a honfitársai. A rádió megtébolyult, lóversenyeredményeket közölt. Ruth kikapcsolta, az ablakhoz lépett, s eloltotta a villanyt, mielőtt széthúzta volna a súlyos függönyöket. Bár Párizsban elsötétítés volt, a külvárosokban korlátozás nélkül ragyogtak a fények. Ruth látta Saint-Germain villogo fényeit a horizonton, amelyek világítótoronyként szolgálhattak a Luftwaffe számára. De a Luftwaffe eddig még nem tűnt fel.

Mikor Seton megjött, ő ruhástul aludt. A férfi megerintette a homlokát, de Ruth még messze járt, tekintetét csak lassan tudta fókuszba állítani. Azután megérintette a férjét, és megszólalt:

– Chamberlain . . .

– Tudom.

Ruth felült, eddig ismeretlen keserűséget fedezett fel a férje arcán.

– Mi történt?

– Szörnyűségek. – Seton levette a nyakkendőjét, s Ruth felé fordult: – Ekkora veszteségeket nem bírunk ki sokáig.

– Mit akarsz tenni?

– Hát nem azt, amit tennem *kellene*. Fölöslegesnek érzem magam. A titkosszolgálati játékoknak nem sok hasznát vesszük ezentúl. A hordák – amint az előre látható volt – beözönlöttek. – Látta Ruthon, hogy fél. – Akarsz visszamenni Londonba, amíg még lehet?

Ruth felállt, álmosan kisimította a szoknyáját, s átvágva a szobán, odalépett hozzá.

– Még csak az kéne.

Seton megcsókolta a homlokát.

– Most legalább van végre vezetőnk.

– Lehet, hogy már késő?

A férfi nem válaszolt.

Seton elszörnyedt az ötlettől, hogy egy ilyen magas szintű személyiség fegyvertelen Avro Ansonon, kíséret nélkül repüljön át Londonból. Miközben a Le Bourget-n várakozott, arra gondolt, milyen védtelen ez a repülőtér, s mennyire elárasztják már Franciaország egét a Luftwaffe gépei – az Anson mégis derűsen zümmögött leszálláshoz készülődve, mintha menetrendszerű járat volna békeidőben. A második meglepetést látogatója átváltozása szerezte. A parkban megszokott, nehézkes, lassú mozgású ember helyett egy láthatóan megfiatalodott férfi érkezett, mintha elixírt ivott volna. A zakója nem volt begombolva, a nyakkendője kissé félrecsúszott, és ruganyos léptekkel közeledett. Mielőtt Seton szemrehányást tehetett volna az óvatlan akció miatt, látogatója tőle szokatlan lendülettel beléfojtotta a szót.

– Nos, meséljen – mondta, kezében egy kis diplomatatáskát lengetve –, hogy állnak itt a dolgok.

És még Setonnak a csata kezdő napjairól szóló fájdalmas beszámolója sem hangolta le, jóllehet szó nélkül hallgatta végig. Amikor Seton befejezte, így szólt:

– Tudom... tudom. Nem bírjuk tovább ezeket a veszteségeket. A puszta bőrünkön kívül semmink sem marad. Ezt Winston is tudja.

– A franciák többet akarnak.

– Gondolja, hogy még több repülőgépet kellene kapniuk? A mi gépeinket?

Seton habozott, de még mielőtt válaszolhatott volna, megelőzték.

– Elárulhatom magának, Edward, hogy Dowding megvonta a mérleget. Berendelték a kormányhoz. Nem szólt egy szót sem. Egyszerűen csak körbejárta az asztalt, míg oda nem ért Winstonhoz. Azt hittem, meg akarja ütni, döbbenetes jelenet volt. Végül csupán egy grafikont nyújtott át neki. A jelenlegi veszteségi ráta mellett a vadászgépállomány tíz napon belül megsemmisül, semmi sem marad belőle. – Setonhoz hajolt, egyik kezét a térdére tette, szeme továbbra is az utcát pásztázta. – Látom, csiga még mindig szerepel az étlapon. A takarékoskodásnak itt semmi jele.

Seton megpróbált a témánál maradni.

– Mit fog Winston mondani nekik?

– Remélem, Edward, ma este velem vacsorázik – mondta a főnök, kérlelhetetlenül kitérve a válaszadás elől, s visszasüppedt a székébe.

Seton egy nagy saroklakosztályt foglalt neki az Arc de Triomphe-fal szemben. Amikor a londiner kiment, Seton leült a felkínált székre, miközben a társa változatlanul az utcát bámulta. Anélkül, hogy megfordult volna, elgondolkozva így szólt:

– Nagyon kevés az, amire hagyatkozhatunk. Minimális. – Elfordult az ablaktól. Élénksége hirtelen elszállt. Leült egy törékeny empire székre, amely látszólag alig

bírta a ránehezedő terhet. – Lehet, hogy nem lesz elég... azt hiszem, ha valaki, akkor maga aligha lepődik meg ezen. Azok után, amit tett. Az, hogy az igaza bebizonyosodott, nem nyújt vigaszt – most nem!

Seton kifejezéstelen arccal mondta:

– Ezt az érzést Churchillnek is ismernie kell.

– Igen... igen, ismeri. De úgy látszik, hogy ez őt nem veri le. Tudja, hogy szerintem mi Winston legnagyobb erénye? Hogy meg tudja értetni az országgal, milyen fontos, hogy törődjön magával. Erre más nem képes.

– Ez is olyasmi, amire már réges-rég szükségünk lett volna.

Seton hangjának éle kellemetlenül érintette társát, aki keresztbe rakta a lábát, s jobb tenyerével megdörzsölgette a térdét.

– Pontosan így van. – Kissé derűsebb hangon folytatta, de a szemébe nem költözött vidámság. – Tudja, kár, hogy nem lehetett ott... aznap reggel, hogy Winston megérkezett. Óriási volt! Egyszerűen óriási! Érkezések és távozások. Például Horace Wilson. Tíz órakor jelent meg, mint mindig. Kinyitotta az irodája ajtaját, s egyenesen Randolph Churchill harcra kész ábrázatával találta szembe magát. Micsoda remek ötlet: Randolph, amint Winston nevében kisöprűzi az embereket. Wilson nem szólt egy szót sem. Csak sarkon fordult és elment. Azóta nem látták.

– Egyesek számára a feledés túl kellemes sors.

– Igen. Hát, ő szerencsés, őt könyörületből a megtévesztettek kategóriájába sorolták. – Letette keresztbe vetett lábát, s bizalmasan előrehajolt. – Amikor átadta nekem azt a listát, megígértem, hogy valamikor sor kerül rájuk. Nos, végre elérkezett az idő. Beindítunk egy akciót, a Tizennyolc-B Szabályzat alapján. Meglehetősen elsöprő erejű lesz, jogi korlátozások nélküli. Letartóztathatunk bárkit, akit akár a legcsekélyebb mértékben veszélyesnek tartunk, ezt pedig nagyon tágan lehet értelmezni, nagyon tágan. Lecsapunk Mosleyra s társa-

sága legártalmasabb tagjaira. És a többi igazán aljas figurára. Ez további három csoportot jelent. A gyávája már átszökött az Atlanti-óceán túloldalára; kétségkívül meg vannak győződve róla, hogy ők fogják megőrizni számunkra a mi civilizációnkat. Azután van még egypár veszedelmes alak, akiknek magas körökben vannak pártfogóik. Először megpróbáljuk figyelmeztetni őket, rázós lenne ennél messzebbre menni – egyelőre. – Kissé bocsánatkérő arckifejezést vágott. – És végül a „kemény mag", az igazán veszélyes elemek, a quislingek. – Felállt s visszament az ablakhoz. – Attól tartok, valaki figyelmeztette őket. Kereket oldottak. Nem tudom, miért hagyták őket ilyen későre, de hát ez a helyzet.

Seton szúrós tekintettel nézett fel.

– Dunsinnan? Dunsinnan is köztük van?

Főnöke változatlanul a Place d'Étoile-t bámulta.

– Attól tartok, igen. Nyomát vesztettük. Azt hiszem, valaki szólt neki, vannak tisztelői – még ma is.

– Ezért utazott ide?

Az ablak alatt hömpölygő forgalom egy kis időre lekötötte a szemlélődő figyelmét.

– Szörnyű! Egyszerűen szörnyű! Ahogyan ezek az emberek vezetnek. Azt hiszem, ez is a nemzeti karakter egyik megnyilvánulása. – Keresztülvágott a szobán. – Rendelek valami innivalót. Maga mit szeretne?

A találkozó céljára csak akkor derült fény, amikor öt perc múlva egy üveg konyak mellett ültek, addigra Seton főnöke már levette a zakóját, s meglazította a nyakkendőjét. Seton most jött rá, mi változott meg. Lehullott a régóta viselt álarc – bár nem teljesen; hosszú évek beidegződéseit nem lehet néhány óra alatt kitörölni. Ez a nyíltság, amelyet egyszerre kockázat nélkül lehetett vállalni, zavarba ejtő volt. Seton azon tűnődött, milyen kompromisszumok s mennyi alakoskodás árán tudott ez az ember hosszú éveken át felülmaradni. Azt is látta, milyen veszélyes lehetett számára az ő indiszkréciója.

– Nos, hogy miért vagyok itt? Van valami, amihez a

maga segítségére lesz szükség, valami, ami különleges elbánást s nagy tapintatot igényel. – Egy kényelmesebb székhez ment, s leült a türkizkék bársonyra. – A kérés magasabb körökből érkezik, biztos vagyok benne, hogy méltányolni fogja. Talán tudja, hogy amikor a háború kitört, némi nyugtalanságra adott okot a windsori herceg álláspontja. Visszahozták Londonba a kontinensről. Azonban ez több gondot okozott, mint amennyit megoldott. Feszültségeket teremtett a királyi családban. Két király nem könnyen fér meg egymás mellett, még akkor sem, ha testvérek.

– Így hát visszaküldték ide.

– Ez tűnt ésszerűnek. Mindig is érdeklődést tanúsított a katonaélet iránt.

– De kiderült, hogy dilettáns.

– Ide hallgasson, Edward. Ez valóban súlyos gonddá vált. Attól tartok, a herceg nem mehet vissza Angliába anélkül, hogy ott ne okozna szörnyű csetepatét. A király egyszerűen nem tűri meg a közelében. A királyné meg *különösen* nem. De a helyzete itt Párizsban – az itteni állapotokat figyelembe véve – egyre kínosabb, sőt kifejezetten ingatag. Megpróbáltunk találni számára valami helyet a dominiumokon. Valami kényelmes pozíciót, amelyben meg tudja őrizni a méltóságát. De addig . . . addig számos veszély merül fel. Amíg elérhető közelségben van, addig mindig lesznek emberek, akik megpróbálják befolyásolni, a közelébe férkőzni.

– Bedaux?

– Ő az egyik. Az biztos. Most már tudjuk, hogy pénzt kapott Bedaux-tól, úgymond költségek címén. Jó sokat. Kínos kérdések merültek fel a dollárokkal kapcsolatban, amelyeket olyan felelőtlenül szór. Egy darabig egész biztos, hogy Bedaux intézte az ügyeit. Ő szabad préda mindenki számára, akinek pénze meg ötletei vannak. Volt egy svéd milliomos, aki a világbékével házalt. Sajnos a herceg nagyon könnyen bedől az ilyesminek.

– Pénzsóvár volna?

– Hát ... igen. A hölgynek nagyon igényes az ízlése. Költséges kielégíteni, ezért ...

Seton letette a poharát, rosszat sejtett.

– Azt még mindig nem látom világosan, hogy ... én mit tehetek.

– Tartsa rajtuk a szemét. Hogy úgy mondjam, legyen kéznél. Természetesen ne úgy, hogy észrevegyék, az csak bonyolítaná a helyzetet. Nem szeretnénk, ha veszélyeztetve érezné a szabadságát. De különleges megfigyelés alatt kell tartania mindenkit, aki esetleg árulásra csábíthatná.

– *Árulásra?*

– Most, amikor minden olyan bizonytalan, nagyon kínos lenne, ha hasonló nézeteket hangoztatna, mint a múltban. Nincs okom feltételezni, hogy azóta megváltozott a felfogása. Lehet, hogy még rosszabb lett. De még mindig szép számmal akadnak tisztelői – többek között régi barátja, a westminsteri herceg –, akik szívesen vennék, ha a béke hordozójának szerepében lépne fel, kezében az olajággal. Winstonnak *nagyon keményen* kellett fellépnie a westminsteri herceggel szemben.

Seton egy kicsit hallgatott. Azután megszólalt:

– Dunsinnanről nem mondott semmit. Ő is benne van ebben az ügyben?

– Nem tudom. És ez nyugtalanít.

– Értem. Szép kis zűrzavar.

31

A hajnali eget fekete füstoszlopok csíkozták – évszázadok óta ez az evakuálás hagyományos jele: égetik a dokumentumokat. Seton rájött, hogy a füstoszlopok a francia minisztériumokból szállnak fel. Azon tűnődött, vajon a hamvadó pernyével milyen inkriminálló adatok váltak az enyészet martalékává, hogy immár sose juthassanak a történészek birtokába. Történelem! Párizs

ismét arra készült, hogy odaadja magát neki. Ezt az élveteg várost nem háborúra teremtették: a zene még most sem hallgatott el, a *J'attendrai* úgy fészkelte be magát a fülébe, mint valami rekviem. A parkokból érkező hajnali kórus magabiztosan trillázott, a madarak nyugodtabbak voltak, mint az emberek. Elfordult az ablaktól. Ruth egyik karját az ő párnáján átvetve aludt, bőre aranylott a fehérségben. Szinte elviselhetetlenül szép volt.

Miközben kocsijával keletnek tartva a Château de Vincennes felé haladt, Seton egyre több Párizsba igyekvő belga rendszámú, valamint vidéki francia kocsit figyelt meg; az AF betűjelűek Aisne, az NA jelűek Pas de Calais környékéről érkeztek, távoli katasztrófák hírnökeként. Vincennes-nál a francia parancsnok, a kiszámíthatatlan Gamelin tábornok csak lassan fogta fel a vereség tényét.

Ruth később, amikor felébredt, haragudott Setonra, amiért nem keltette fel. Meztelenül az ablakhoz lépett, s lenézett. Ő is meglátta a vándorkocsik áradatát. Fél órával később átvágott a túloldalra, hogy vegyen egy *Herald Tribune*-t, és a sarki söröző be ment reggelizni. Az újság egy sedani erőd „visszafoglalásáról" írt. Ruth mostanra már jól ismerte Franciaország térképét: *Sedan!* Tehát a katasztrófa híre így szivárog át a cenzorokon. A németek átjutottak a Meuse folyón! A pincér lehangoltsága megerősítette, hogy a hír már a francia lapokat is elérte.

Mélyen beletemetkezett az újságba, amikor egy sötét bőrű, zömök férfi lépett az asztalához. Felnézett, és önkéntelenül elmosolyodott:

– *Louis!*

– Madame.

Ruth nem tudott hozzászokni a francia udvariassági szabályokhoz, a szűnni nem akaró kézrázogatáshoz, amely akkor sem maradhatott el, ha két ember ugyanaznap már harmadszor találkozott.

Louis Martel több hónapi ismeretség után is szertartásos maradt.

– Foglaljon helyet, Louis.

Martel látható megkönnyebbüléssel engedelmeskedett, s rendelt egy konyakot.

– Edwardot keresem – mondta idegesen dobolva az asztalon.

– Vincennes-ban van.

– Ó! – Martel nem leplezte kétségbeesését. – A Château Franciaország szégyene. Olvasta, mi történt Sedannál?

– Igen.

– Nem hiszem, hogy most már meg lehetne őket állítani. – Az egész sörözőt magával sodorta ugyanez a felismerés. Zene sem szólt. Martel fogta az italát, s egy hajtásra kiitta. Arcáról le lehetett olvasni, milyen súlyos a katasztrófa.

– Segíthetek valamiben?

– Tegnap este találtam valamit egy jelentésben. Eszembe jutott a maga története arról a Dunsinnan nevű skótról.

– És mit talált?

– Itt látták Párizsban. – Rendelt még egy konyakot. – A brit ügyek természetesen másodlagos fontosságúak a Deuxième Bureau számára. Nekünk megvan a saját ötödik hadoszlopunk, amely miatt épp eleget fő a fejünk; de gondoltam, Edwardnak erről tudnia kell. – Előhúzott egy papírdarabot. – Adja ezt oda neki, kérem. Ez az a cím, ahol Dunsinnan feltételezhetően tartózkodik. Annak a helynek a közelében van, ahol a fehérorosz emigránsok élnek.

Ruthnak fel kellett állnia a távozás illemszabályainak megfelelően, a szertartásosságot Martel kézcsókja enyhítette; talán a melankólia majd feloldja merevségét. Ruth visszament a szállodába, és megkérdezte, érkezett-e számára valami üzenet. A portás zaklatottan viselkedett.

– Nem, madame, nincs üzenet. – Majd rémületében teljesen fölöslegesen kijelentette: – Saint Quentinnel minden összeköttetés megszakadt.

Ruth bőröndpiramisokat pillantott meg az előcsarnokban, és egyszerű fekete ruhába öltözött nőket, akik idegesen keresték a kocsijukat. Egy óra alatt – amíg ő távol volt – a valószerűtlen nyugalom helyébe egyre erősödő pánikhangulat lépett.

– Ez nyugtalanító – mondta Seton, kezében Martel üzenetével.

– Vajon miért jön ide, *épp most?* – kérdezte Ruth.

– Engem is ez érdekel.

Ruth férje szeméből látta, hogy igazán nagy baj van, magához húzta a fejét, s vadul megcsókolta. Amikor szétváltak, Ruth megkérdezte:

– Mennyire rossz a helyzet?

– Winston ma iderepült. Elszabadult a pokol. A franciák még tíz repülőszázadot kérnek. *Tízet!* Teljesen kivéreztetnek bennünket, még mielőtt egyáltalán szembekerülnénk a Luftwaffével.

– Úgy érted, mi egyedül?

– Az emberek itt már tudják, látod, mi történik az utcákon. Párizs rövidesen azok kezére kerül, akik amúgy is szívesen maradnak.

Ruth leült.

– Fantasztikus ez a mai nap! Egyetlen óra alatt minden megváltozott.

– A francia hadsereg teljesen megosztott, fentről lefelé, bal- és jobboldal között. Rettegnek az ötödik hadoszlop miatt.

– Louis említette.

– Igen. A Bureau tele van munkával.

– Megadja nekik Churchill a gépeket?

– Remélem, hogy nem. Ők mindenesetre kijelentették, hogy ha nem, akkor ezt a lépést árulásnak tekintik.

– Nagy a szájuk.

Seton töltött két konyakot, az egyiket Ruthnak adta.
– Azt hiszem, tudom, miért van itt Dunsinnan.

A város hangulata Setonra is átragadt. Egy söröző-ben ült, zakója a széken, gallérja kigombolva. Louis Martel is zilált volt háromnapos szakállával. Egy üveg fehérbort ittak.

– Hogy jutott a nyomára? – kérdezte Seton.

– Emlékszik a Croix de Feu-re?

– A régi fasiszta szervezetre?

– Ez már nem azonos a régivel. Betiltották, erre megváltoztatták a nevüket; de az arcok persze a régiek maradtak. Mindvégig szemmel tartottuk őket. A múltkoriban egy új név bukkant fel a jelentésekben: a maga emberének a neve.

Seton még egy gombot kigombolt az ingén, hogy ne legyen olyan melege.

– Mondja, hallott valaha egy Bedaux nevű illetőről, Charles Bedaux-ról?

– Természetesen – ő is közéjük tartozott, a Croix de Feu-höz. Most amerikai állampolgár.

– Itt van?

– Itt bizony. Az utóbbi időben magas körökben forog, magasabbakban, mint ameddig én elérek. Tudja, a kékvérű társaságokban. Miért érdekli?

– Miféle kékvérű körökre gondol?

– Vándor királyokra. A maguk windsori hercege gyakran látható Bedaux-val a Boulevard Suchet-n.

Seton mindkét pohárba töltött a borból.

– Tudja, hogy mit csinál a herceg?

– Vincennes-ban van. A katonai misszióval tart kapcsolatot.

– Felkértek, hogy tartsam szemmel. Úgy tűnik, senki sem tudja, hogy mi a teendő az ügyében, vagy mit kell csinálni vele. Ami viszont nyugtalanító: szerintem Dunsinnan és Bedaux érdeklődik iránta. Ha Bedaux-n ke-

resztül máris sikerült a közelébe férkőzniük, az nekem óriási gondot jelentene.

– Akkor miért nem kapják el egyszerűen Dunsinnant?

Seton kiitta a borát.

– Ezt már én is javasoltam. Dunsinnan nyugtalanítja őket, de most, amikor így állnak a dolgok, nem akarnak vele vacakolni. Az az érzésem, hogy át akarják passzolni maguknak.

Martel tiltakozott.

– *Alors!* Nekünk is van jobb dolgunk, mint miatta aggódni. – Cinkos pillantást vetett Setonra, amelyet az a múltból már ismert. – Miért nem intézik el? Megszervezhetnénk egy jó kis balesetet. Nagyon egyszerű volna.

– Tudja, hogy mi ilyesmit nem csinálunk.

– Nem. – Martel le volt hangolva. – Ez a maguk egyik nagy hibája. Hát akkor mihez kezd?

Seton hátradőlt a székében, meghúzta a gallérját.

– Azt a parancsot kaptam, hogy tartsam távol a herceget és a hercegnét minden bajtól . . . pontosabban, hogy a bajokat igyekezzem távol tartani tőlük. De nem tudok igazán a közelükbe jutni. Úgy gondolják, a herceg botrányt csapna, ha megtudná, hogy őrizet alatt áll.

– Bolondot csináltak magából, Edward.

– Nem volt választásom. *Fait accompli.*

– Barátom, minden együttérzésem az öné. Mást nem nyújthatok. – Az üveg maradék tartalmát szétöntötte a poharakba. Valahol a hátuk mögött részeg hangon megszólalt egy tangóharmonika.

32

Ruth a szálloda halljában érkező és távozó vendégek kavargó sokaságát találta. Párizs viszonylagos védettséget jelentett az északról érkező gazdagabb menekültek számára, ugyanakkor az ijedt párizsiak úgy vélték, ha-

marosan célponttá válik. A recepció nem tudott úrrá lenni a fejetlenségen. Valaki így kiáltott: – A boche-ok már Laonnál vannak. – Egy hajlott hátú öregember hörgő hangja hallatszott: – Nem törnek át! – amiért egyesek kinevették, mások szánakozó pillantásokkal illették: a hősi retorika kora lejárt. Már üzenetek után sem volt érdemes érdeklődni. Ruth felment, s a szobában várta Setont.

Két órával később érkezett meg, szinte berobbant.

– Csomagolnunk kell, a lehető legkevesebbet, csak amennyi egy üdülőhelyre kell.

– *Üdülőhelyre?*

– Biarritzba megyünk. Együtt mentek oda, ma reggel. Eddig csak ennyit sikerült megtudnom, azt nem, hogy miért.

A légierő sofőrjét, aki eddig Seton rendelkezésére állt, a Humberrel együtt átirányították valami fontosabb ügyhöz. A szálloda előtt parkoló fekete Citroënt a Deuxième Bureau-tól kapták kölcsön; Martel adta, Seton sejtése szerint azért, hogy mielőbb lerázhassa magáról. A kocsi tele volt engedélyekkel meg egyéb dokumentumokkal, amelyek nélkül már nem lehetett legyőzni az utazás bürokratikus korlátait. E hisztérikus állapotok közepette Ruthnak az a különös érzése támadt, hogy nyaralni indulnak, útjuk a szokásos augusztusi kivonulás része, amikor mindenki elhagyja Párizst, s a felhőtlen ég nem rombolta le illúzióját. Seton számára azonban ez Göring ege volt, amelyen Stukák tenyésztek, miközben az utakat elárasztották a menekültek s egy hadsereg maradványai.

Először délnyugatnak indultak az N 10-es úton, alig jutottak valamicskét előre. A szegény családok rekvirált párizsi buszokba zsúfolódva menekültek. Mások lovaskocsin utaztak, nyomukban szaladó gyerekekkel. Az egy irányba haladó menet elfoglalta az út mindkét oldalát. Ha időnként felbukkant egy-egy teherautó vagy ko-

csi az ellenkező irányból, bámuló pillantások keresztttüzében kellett keresztülnyomakodnia a tömegen.

– Ez tiszta őrültség – mondta Ruth –, nézd meg, mi folyik itt, miközben mi a windsori herceg után futunk Biarritzba.

– Ezt Louis is bizarrnak találta.

– És miért nem toloncolják vissza Angliába?

– A testvére nem akarja. Winston megpróbál találni neki valami biztonságos helyet, talán az egyik dominiumon.

– Azt akarod mondani, hogy még ezzel is Churchillnek kell vacakolnia?

– Nincs más választása. Képzeld csak el, milyen nagy baj származhatna abból, ha Hitler kezébe kaparintaná a volt királyt.

Ruth visszasüppedt az ülésbe, hitetlenkedve rázogatta a fejét.

– Egyszerűen őrültségnek tűnik, hogy ilyesmivel kelljen foglalkoznia a jelenlegi események közepette. – De nem időzött el tovább a kérdésnél, mert látta, hogy Seton éppolyan képtelennek tartja a megbízatást, mint ő. A fák árnyéka enyhülést adott a tikkasztó hőség ellen: az árnyak vibráló kaleidoszkópként vetődtek a szélvédőre, s lassan álomba ringatták Rutht. Amikor felébredt, Chartres-hoz közeledtek. A jobbjukon elterülő repcemező süppedős, bolyhos szőnyegre emlékeztetett, a sárga tengerit vöröses foltok tarkították a lenyugvó nap sugarainak fényében. Az előttük elterülő hatalmas székesegyház a szivárvány minden színében káprázott.

– Le Mans-ig nagyon rossz lesz az út – mondta Seton. – Leterelnek az N 10-esről, valami mellékúton kell mennünk.

A mellékút üres volt, jól haladtak a Loire völgyének hullámzó dombjai felé. Az esti égbolt éppoly páratlan szépségben tündökölt, mint a nappali, a táj fémes kékségben úszott, s a bal oldalukon valami ezüstös csillogás jelezte, hogy elérték a folyót. A Deuxième Bureau

nem aszkéták gyülekezete volt: a Citroën kesztyűtartójában találtak egy új Michelin-útikönyvet. Ruth az elejére lapozott, a *Les Bonnes Tables* című részhez. A folyótól délre, egy pici faluban – amelyet egyébként fel sem tüntettek volna a térképen – egy kis rozetta jelezte a helybéli kastélyban található éttermet. Ruth – hedonizmusának engedve – odairányította Setont.

A völgyre néző teraszon vacsoráztak. A háború okozta nélkülözések távolinak tűntek, ott maradtak Franciaország északi részében. Itt párás volt a levegő, s a kertekből kriketтezés hangja hallatszott. A konyhafőnök ajánlatát, a *sole farci*-t egy üveg sauvignoni *blanc* kíséretében tálalták fel; fanyar volt, mint a Loire menti borok általában, de érezni lehetett rajta a szőlő ízét.

– *Ez* lenne a háború? – kérdezte Ruth.

Körülöttük néhány asztalnál még ültek, s epikuroszi illatok lengték be a teraszt. Egy öttagú család asztalfőjén ülő hájas pátriárka sűrű tejszínt öntött egy nagy halom erdei szamóca tetejére, és újabb üveg pezsgőt rendelt.

– Tudod – mondta Ruth –, a kocsiban, félálomban, eszembe jutott Dunsinnan meg a herceg. Lehet, hogy akkor kezdődött ez az egész, amikor Münchenben megszervezték a berlini látogatást . . .

– Tudom. Beleillik a képbe. Valószínűleg a végtelen hiúságára apelláltak, beadták neki, hogy benne van az utolsó reményük, hogy békét köthessünk Németországgal, mielőtt teljesen szétzúznak bennünket. Ha ráveszik, hogy hangoztasson békeszólamokat . . .

– Nincs sok idejük.

– Nincs.

Az ötlet Ruth agyából pattant ki reggel, amikor öltözködés közben kinéztek a völgyre.

– Nem itt a közelben van valahol Bedaux kastélya?

– Château de Candé. Igen, persze, Chaumont másik oldalán, nem messze innen. Micsoda ötlet . . .!

Ruth megtalálta a Michelin-térképen a Candé-sur-

Beuvron nevű falucskát az *„Hôtels agréables, tranquilles, bien situés"* címszó alatt. A minősítés nem túlzott. Egy kis út kígyózott a touraine-i erdőbe, ott megtalálták Bedaux birtokát s a csipkés tornyú kastélyt, amely megtörte a völgy finom harmóniáját. A völgy árnyékos részei fölött párafoltok lebegtek.

– És most mit csinálunk? – kérdezte Ruth.

Seton most jött rá, mennyire ködösek az elképzelései.

– Hát, lehet hogy tévedek, de ha tényleg azt csinálják, amit gondolok, akkor szép esély van rá, hogy erre jönnek. Azt hiszem, jó lenne, ha keresnénk valami fedezéket.

A Citroënnel kicsit túlment a kastély kapuján, oda, ahol egy kis út vezetett be az erdőbe. Lehajtott rá, s beállt a fák alá.

– Ha jön valami, azt itt biztos meghalljuk.

Egy óra eltelt, s ezalatt egyetlen élő embert láttak egy kék overallos, biciklis paraszt személyében, aki észrevette a kocsit, s jól megbámulta őket, abban a hitben, hogy egy sebtében összehozott, törvénytelen légyott szemtanúja – s ők így is akarták. Azután egy kocsi zúgása hallatszott, abból az irányból, ahonnan ők is jöttek. Kigyalogoltak az erdő széléig, hogy lássák a kastély bejáratát. Egy sötétzöld Renault jelent meg, nyomában egy másik kocsival, egy lenyitható tetejű, fekete Forddal. A Renault befordult a kapun, de utasait nem lehetett látni. A nyitott Forddal már jobb volt a helyzet: Drummondot s a mellette ülő Dunsinnant el sem lehetett volna téveszteni. A hátsó ülésen nagy halom csomag hevert.

– Úgy néz ki, mintha egész éjjel úton lettek volna – mondta Seton. – Itt valószínűleg megpihennek, ha továbbmennek egyáltalán. – Seton az órájára pillantott. – Nem hiszem, hogy továbbra is itt kellene lebzselnünk. Tudjuk, hogy előnyünk van velük szemben, estére odaérhetünk Biarritzba.

A kastély felől kutyaugatás hallatszott.

Tours-tól délre az N 10-es út forgalma gyérebb lett, menekülők csak elszórt csoportokban bukkantak fel. Elhaladtak egy északnak tartó katonai teherautókból álló konvoj mellett, vereségre számító, csüggedt férfiakat láttak. Poitiers-től kezdve egyhangú síkságon keresztül vezetett az útjuk, végül felbukkant előttük egy torony: az angoulême-i erőd tornya. Hat főút futott itt össze, a menekülők áradata ismét megsűrűsödött. Egy kanyargós, kikövezett úton felhajtottak a csúcsig, s a vár fala alatt leállították a kocsit. Nyárfák és platánfák sora borult legyezőszerűen az alattuk elterülő álmos táj fölé, mint egy kerék küllői. *Sandwich jambon*-t ettek egy kávéházban, itt Seton angol sört és német pilzenit is talált.

– Maga angol, öregfiú? – A flanelnadrágos, teniszinges fiatalember észrevette asztalukon a Bass sört. Seton elutasítóan kurta választ adott:

– Igen.

A férfi Setonról Ruthra nézett.

– Nem délnek tartanak véletlenül? Elmennék magukkal.

Seton hazudott.

– Nem. Limoges-ba megyünk.

A férfi kételkedett.

– Limoges-ba? Ott más sincs, csak porcelán.

Seton kötötte az ebet a karóhoz.

– Igen, azt veszek. Porcelánt.

A fiatalember még mindig gyanakodva megkérdezte:

– Micsoda? *Most?*

– Maga hová megy? – kérdezte Ruth.

Az amerikai kiejtés szórakoztatta a férfit, aki közben alkotott magának valami elképzelést arról, mit is csinálnak valójában.

– Bordeaux-ba. Egy hajót keresek, amelyik hazavisz. – Ezzel a sértődött megjegyzéssel távozott.

– Nagyon durva voltál vele – mondta Ruth.

Seton figyelte, ahogy a férfi átvág a téren.

– Semmit sem kockáztathatok. Akár német ügynök is lehet.

– Viccelsz? Ilyen nadrágban?

Seton szinte kioktató hangon válaszolt:

– Ne felejtsd el, miért vagyunk itt.

Vettek egy kis gyümölcsöt, kenyeret, valami pástétomot meg egy üveg Vichy-vizet. Bordeaux-ig lassabban haladtak, ezen a szakaszon érezhetőbb volt a Párizsból érkező forgalom. Elhaladtak egy francia repülőtér mellett. Seton tizenkét Glenn Martin vadászbombázót számlált össze, amelyek a hangár előtt sorakoztak.

– Ezek miért nem ott vannak, ahol szükség van rájuk? – kérdezte Ruth.

– Mert még mindig várjuk hozzájuk a hiányzó alkatrészeket Amerikából.

– Te jóságos ég!

Bordeaux-nál egy széles hídon átkeltek a Gironde-on. Seton fejével a torkolat felé intett.

– Nézd meg azokat a szőlőskerteket. Itt teremnek a világ legjobb borai. Most képzeld el, ki fogja leszüretelni az 1940-es termést.

– Lehet, hogy rossz évjárat lesz.

Gépkocsiáradat özönlötte el a várost. Ráhajtottak az N 10-es út utolsó szakaszára. Az út – miután elhagyta a Bordeaux-tól északra húzódó szőlőskerteket és barackosokat – most a Landes végtelen fenyőerdőin vágott keresztül, lapos, homokos vidéken, ahol semmi sem törte meg a fák vonulatát. Amikor a nap lebukott az út jobb oldalán, az erdő beárnyékolta az utat. Sötét volt már, mire elérték Bayonne-t, s Seton rátért a tengerparti útra; itt már a levegőben is érezhető volt a változás, az óceán jelenléte. Szemük előtt a hold fényénél kibontakozott a Pireneusok gerince.

Joachim von Ribbentrop mindig ebben a tartásban fogadta alárendeltjeit: az íróasztala mögött állva, mellén keresztbe font karral. Walther Schellenberg sosem

kedvelte ezt az embert, sose értette meg, hogyan emelkedett ilyen magasra, s most rájött, hogy Ribbentrop saját beképzeltségének áldozata: nem veszi észre önnön ostobaságát. Ám itt a berlini külügyminisztériumban Ribbentrop megingathatatlan volt, és Schellenberg azt is tudta, hogy bírja Hitler bizalmát. Ribbentrop kereskedőszeme úgy mérte végig, mintha a rajnai fehéret próbálná a színe alapján elbírálni.

– A Führer megkért, hogy foglalkozzam a maga jelentésével a Dunsinnan-csoportról – mondta Ribbentrop. – Mostantól az én közvetlen irányításom alatt áll. Ezt közölje Heydrichhel. – Intett Schellenbergnek, hogy üljön le, ő maga az íróasztala elé lépett, hogy fölé magasodhasson.

– Ezt a Lord Dunsinnant nem ismerem, ami azért furcsa, mert engem jól ismernek a legjobb brit arisztokrata körökben. Mondja el, mit tud róla!

– Matematikát tanult Hilbertnél Göttingenben, ott került kapcsolatba a párttal, azután . . .

Ribbentrop egy mozdulattal elhallgattatta.

– Nem az élettörténetére vagyok kíváncsi. Megbízhatunk benne?

– Nagy segítségünkre volt a múltban. Igen. Én megbízom benne.

– Helyes. Az egész vállalkozás nagyon kockázatos. A Führer nem akar hibákat. Azoknak kínos következményeik lehetnének. De most szerencsés időpontban vagyunk. Tanácsomra a Führer hajlandó még egy utolsó lehetőséget adni az angoloknak. Óvatosan megfogalmazott beszédet fog tartani azok felbátorítására, akik Angliában még elég értelmesek ahhoz, hogy el akarják kerülni országuk pusztulását.

Ribbentrop végül visszament az íróasztala mögé, s leült.

– Kiváló forrásaim vannak Londonban. Még mindig megpróbálják megtalálni a módját annak, hogy presztízsveszteség nélkül mentsék a békét. Lord Halifax min-

dent elkövet. Kennedy, az amerikai nagykövet sürgeti őket, hogy jussanak egyezségre. Lord Lothian, a washingtoni brit nagykövet ugyanezt teszi. A westminsteri herceg is. Látja, kedves Schellenberg, az arisztokrácia tudja, hogy mi a helyes. Érti ennek a jelentőségét?

– És a windsori herceg?

Ribbentrop áthajolt az asztalon.

– Anglia lerohanása meglehetősen költséges volna. Jó néhány évszázada annak, hogy ez utoljára sikerült. – A humor kipattanó szikrája meglepte Schellenberget. – A herceg jelenthetné a megoldást ahhoz, hogy ezt elkerüljük. Az ő szava sokat számítana, ha vállalkozna a közvetítésre. Ismerem Németországgal kapcsolatos nézeteit, változatlanul fenntartja őket. – Kézbe vett egy dossziét. – A herceget nagyon felháborította az a mód, ahogyan elbántak vele. Ezt ki lehet aknázni. Mondhatja neki például azt, hogy a brit titkosszolgálat veszélyt jelent rá nézve.

– És mi a célunk?

– A Führer azt akarja, hogy vigyék a herceget egy önmaga által választott semleges országba, hogy készenlétben legyen, ha szükségünk lesz rá. Ha kell, alkalmazzon erőszakot.

Schellenberg felvonta a szemöldökét.

– A hercegnek és feleségének nem eshet bántódása, de a Führer elrendelte, hogy ha a herceg habozni látszana, akkor a meggyőzés vonzó formáját kell alkalmazni . . . ötvenmillió svájci frankot.

Schellenbergnek leesett az álla.

– Ötvenmillió . . .?

– Ha szükséges, a Führer ennél nagyobb összegig is hajlandó elmenni.

– És mi legyen Dunsinnannel?

– Használja fel! De ne szóljon egy szót se a pénzről, mert az eltúlzott képzeteket támaszthat benne a saját értékét illetően. Legyen óvatos! Lehet, hogy a britek fi-

gyelik. Ezért van szükségünk egy olyan tapasztalatú és rangú emberre, mint maga. A felelősség óriási!

Schellenberg még mindig nyugtalankodott, s ezt nem is titkolta.

– Hol kezdjem?

– Már készülnek Franciaországra érvényes papírjai. Egyszerű lesz: megszervezzük, hogy csatlakozzon a menekülőkhöz, az ellenőrzés nagyon laza, hamarabb érhet Párizsba, mint a Wehrmacht! Mint valami egyfős előőrs!

– Párizs?

– Igen, ott randevúzhat Dunsinnannel.

Biarritz nevezetességei közé tartozott a Boulevard du Prince-de-Galles, VII. Edward kertje és az Hôtel Windsor.

– Ezt a helyet az egykori walesi herceg tette ismertté, akiből később VII. Edward lett. Ez volt az egyik kedvenc horgásztanyája. Akkoriban a Riviéra még csak halászfalvakból állt. A britek tették Európa szórakoztatóközpontjává.

– Gondolod, hogy ide menekültek a rémes éghajlat elől?

A tengerparton parkoltak, a városi kaszinó előtt.

– Ez olyan, mintha egyedül lennének egy üres bálteremben – mondta Ruth. – Minek jönnének *most* ide a hercegék?

– Ide jött Simpsonné a férjével 34 nyarán, mint a herceg vendége. Akkoriban kezdett fellángolni a szerelmük.

– Milyen *elegáns* fogalmazás!

Seton ujjai a kormánykeréken doboltak.

– Csak tudnám, hogyan találjuk meg őket. – Kimondatlanul maga adott választ a kérdésére. Az Hôtel Windsorhoz hajtottak, s könnyed ártatlansággal megjegyezték a portásnak, hogy a szálloda neve milyen remekül illik az angol látogatókhoz.

Amint remélték is, a portás Setonhoz hajolt, s bizalmába avatta:

– Épp itt vannak, monsieur, Biarritzban ... a herceg és a hercegné.

– Valóban? – kérdezte Seton, és aláírta a bejelentőlapot.

– Igen, a Palais-ban szálltak. – A portás vállat vont, széttárta a tenyerét. – Más lesz, mint amihez hozzászoktak. Maguk Párizsból jöttek?

Seton válaszként morgott valamit.

– Elfoglalják a *boche*-ok Párizst? – A portás, míg a válaszra várt, a bejelentőlapot nézte, s gyanakvással konstatálta a nagy korkülönbséget.

– Úgy néz ki.

– Az útlevelek, monsieur?

Reggel kirakták a nyugágyakat, a napernyőket, mint mindig. Többen úsztak a tengerben. A parton csak néhány család tartózkodott. A rákászóhajók megjöttek az éjszakai fogásból, akik tonhalra mentek, most indultak. A sétány mellett két csomagokkal megrakott kocsi húzott el. A friss kávé és kenyér illata betöltötte a lépcsőházat. Az étteremben összesen öten ültek. Franciaország szorult állapotának egyetlen jele abban mutatkozott, hogy a bordeaux-i újság négy lapra zsugorodott, s híreket csak elszórtan tartalmazott. A cenzor rajta tartotta a szemét, mi jelenik meg. Nem történt említés Churchill látogatásáról, sem a brit katonai jelenlétről. Biarritz eseménytelensége untatta Setont. Töltött még egy kis kávét és feketén itta meg.

– Menjünk oda a Palais-hoz, és nézzünk körül. Csak az a fontos, hogy ne vegyenek észre bennünket, ha esetleg felbukkannának.

– Gondolod, hogy kíséret nélkül jöttek?

– Csak Ladbroke, a sofőr és egy szobalány van velük.

De a Palais-ban meglepő eseményekről értesültek: a herceg még hajnalban Párizsba utazott, a hercegné pedig egyedül maradt a szobalánnyal.

– Erre nem számítottam – mondta Seton. – Ez nagyon veszélyes, isten tudja, mit forgat a fejében.

– A hercegné nagyon kiszolgáltatott egyedül, nem? Seton bólintott.

– De a herceg is. Ide figyelj, azt hiszem, nekem is vissza kell mennem Párizsba. Nagy baj lenne, ha itt kellene maradnod? Csak hogy szemmel tartsd a hercegnét.

– Hát persze, hogy nagy baj. – Ruth összeráncolta a homlokát. – Nagyon nagy baj, hogy visszamész. De nincs más választásom, igaz?

– Nincs.

Piekenbrock ritkán látta Canarist ilyen dühösnek. Nem látványos dühroham volt, hanem visszafogott, csendes harag, amely letompított hangjában s az íróasztalon markolászó kezében nyilvánult meg. Ami Piekenbrock számára még nyugtalanítóbbá tette a helyzetet, az az volt, hogy Canaris egyenruhát vett fel – ez ritkán fordult elő. Fojtogató hőség uralkodott az Abwehr épületében, a csatornára néző nyitott ablak ellenére nem hatolt be enyhet adó szellő, csupán a forgalom ricsaja. Canaris meglazította a nyakkendőjét.

– Emögött Heydrich áll, az egyszer biztos – mondta.

– De ő nem volt ott?

– Nem. Csak a Führer és Ribbentrop, szép kis pár, mondhatom. Ribbentrop olyan képet vágott, mint egy macska, amint a szája szélét nyalogatja a tejszínes kocsög után.

Piekenbrock megkockáztatott egy viccet.

– És a gazdi talpát is hajlandó nyalogatni.

A komolytalanság nem nyerte meg Canaris tetszését. Hosszú monológba kezdett.

– Ott állt a Führer – ismeri azt a furcsa szokását, hogy előre-hátra billeg a sarkán –, és morgott valamit. Ribbentropot hallgatta, azután hozzám fordult. Azt mondta: „Az Abwehr használhatatlanná vált számomra Angliában, ott sose tudnak meg semmit, semmit... Rib-

bentropnak igaza van: csak annyit tudunk, amennyi a külügyminisztériumból érkezik. Most kaptuk hírét ennek az üzenetváltásnak Roosevelt és Churchill között, amelyben Churchill azt mondja, hogy a vereség veszélye lemondásra kényszerítheti, s akkor olyan emberek kerülhetnek hatalomra, akik békét akarnak kötni. De kik ezek az emberek, tengernagy?" És ebben a hangnemben folytatta. A végén meg kirukkolt ezzel a Ribbentrop által kiagyalt őrült tervvel.

– A windsori herceg elrablásával?

– Schellenberget bízták meg vele. Az ő szerencsecsillaga nagyon gyorsan emelkedik.

– Igen – mondta Piekenbrock, azután kelletlenül hozzátette: – Valóban érti a dolgát. És ha Schellenberg sikerrel jár, akkor a mi helyzetünk nagyon veszélyessé válik. Heydrich csak arra vár, hogy minket kicsináljon.

– Másfelől viszont – mondta Canaris, hirtelen felélénkülve – ha nem sikerül neki . . .

Három napig Ruth mindennap lement a Palais strandjára, s bérelt egy nyugágyat meg egy napernyőt. Vett egy kivágott hátú úszódresszt, s lassan mahagóniszínűre barnult. Délutánonként a zenekar még mindig játszott a teraszon, bár férfitagjai közül már csak az aggastyánok maradtak meg; kiegészítésképpen alkalmaztak két csontvázszerű női hegedűst, akik szadista gyönyört leltek abban, hogy felgyorsították a tempót, amit üzleti gyulladásos kollégáik nem bírtak, végül minden szám két különböző tempójú előadásra bomlott. Angol teát szolgáltak fel – szomorú emlékeztetőként az elegáns időkre.

A hercegné látszólag teljes visszavonultságban élt. A harmadik nap délutánján Ruth bérelt egy masszív biciklit, és dél felé karikázott, letért a főútról egy kisebb útra, amely a sziklák vonalát követte. De egy óra ebből az idillből inkább felzaklatta, mint megnyugtatta. Éppen visszafelé gurult a városba, hogy visszavigye a bi-

ciklit, amikor egy kirakatüvegben megpillantotta a Palais felé tartó zöld Renault-t. A kormánynál Bedaux ült, felesége pedig a hátsó ülésen. Ahhoz még túl korán volt, hogy Setont felhívja, később szokta. Visszament hát a Windsor Hotelbe, átöltözött, majd beült a Palais előcsarnokába egy oszlop mögé. Bedaux-t nem lehetett látni, csak a kocsija parkolt odakint.

Ahogy múltak a napok, egyre nehezebb volt megkapni Párizst telefonon. A szálloda központosa szemléletesen továbbította, amit megtudott a front helyzetéről és előrenyomulásáról. – Elfoglalták Arrast, szörnyű! Boulogne és Calais lesz a következő! Bordeaux-val nincs összeköttetésünk, madame! A Bordeaux–Párizs vonal előnyt élvez! Párizsban van a férje? Mondja meg neki, hogy azonnal el kell jönnie onnan . . .

Végül nagyon halkan megszólalt Seton a távolból. Az előre megbeszélt kód szerint, Ruth így kezdte:

– Itt van a fűszeres a feleségével.

– Csak ők? És mi van a barátjukkal?

– Nem hiszem, hogy ő is itt lenne.

Ruth tudta, hogy a bizonytalan válasz nyugtalanítja Setont, de nem kérdezett rá.

– Mi van a Rolls-Royce-szal? – kérdezte ő.

– Egyelőre nem indul. Jól vagy? – A vonalat két-három másik vonal elnyomta.

Seton zavarodottan tette le a kagylót. Bedaux Biarritzba érkezése azt látszott megerősíteni, hogy van valami kapcsolata Windsorékkal, de hol van Dunsinnan? Amikor a francia hadsereg meghátrált, Párizsban a windsori herceg nyíltan felpanaszolta, hogy a katonai vereség a társadalmi dekadencia elkerülhetetlen következménye.

Seton elhatározta, hogy dacolni fog a parancsnokkal. Egy nap korán reggel elhagyta Párizst, északnak tartott az N 16-os úton. Gyakran botlott katonai ellenőrzésbe, de azon meglepődött, hogy nagyobb csapatmegmozdulásokat nem észlelt. Csak dél körül találta meg azt, amit

keresett – Arrastól délre, egy mező szélén, harang alakú sátrak árulkodó sorát. A fűbe mélyen bevágódtak az üzemanyag-utántöltő járművek keréknyomai. A sátrak körül a férfiak mind acélsisakot viseltek. Amikor Seton megállította a Citroënt, hat Hurricane érkezett alacsonyan a sövény fölött, az egyik vékony füstcsíkot húzott maga után. Az arcok kivétel nélkül elgyötörtek voltak.

A kötelékparancsnok felnézett térképasztala mellől, amelyet szőlősrekeszekből és egy ajtóból rögtönöztek, s azonnal felismerte. Seton elegáns öltönyén, fényesre kefélt cipőjén állapodott meg a tekintete.

– Magafajta emberekre manapság már nem számítunk itt – mondta gunyoros éllel.

– Vincennes-ből nézve teljesen áttekinthetetlen a helyzet – mondta Seton halkan. – Gondoltam, innen tisztább képet kapok.

– Igen. Azt adhatok: egy csődtömeg az egész.

A parancsnok mögött a francia légierő egy fiatal tisztje bukkant elő álmatlanságtól kivörösödött szemekkel.

– Vincennes? – kérdezte. – Onnan jött? Az öregek elveszítették a csatát.

Seton tapintatosan elengedte a füle mellett a megjegyzést. A térképen lévő, zsírkrétával rajzolt jelzéseket nézte.

– *Ennyire* közel vannak?

– Éjszaka továbbmegyünk – mondta a parancsnok. – Négy nap alatt harmadszor. Amiens-ben túl meleg a helyzet. A Luftwaffe egyelőre a páncélosoknak készíti elő az utat, de bármelyik pillanatban itt lehetnek. Tartalékaim kimerültek. Vannak olyan üzemképtelen gépeim, amelyeket nem tudok magammal vinni, meg kell semmisítenem őket.

– A raktárak vasárnaponként még mindig zárva tartanak – mondta a francia reményvesztetten.

Megjöttek a Hurricane-ek pilótái. Setont megdöbbentette, milyen fiatalok. A parancsnok olvasott a gondolataiban.

– Ezek voltak a tartalékos pilótáink. – A tábori telefon megszólalt a felfordított ajtón. A parancsnok felvette, összeráncolta a homlokát. – *Most?* Most nem tudok. Hat Hurricane-em van berepülésen, még nem tértek vissza. Majd ha újra töltöttünk.

Setonra pillantott.

– Hát tessék. Szedelőzködnünk kell.

– Hova? Abbeville-be? – kérdezte a francia.

– Tangmere-be – mondta a parancsnok. – Haza, Angliába.

A francia mondani akart valamit, de lenyelte. Letett egy ceruzát a térképre, és lassan kiment a sátorból.

– Nagyszerű ember – mondta a parancsnok a távozó tisztet figyelve. – Ilyen ma már nem sok van.

Miután Seton megebédelt a tábori kantinban, figyelte, hogy a három repülőszázad maradéka hogyan rakja meg a teherautókat és készíti elő a gépeket. A sátrakat otthagyták. Végül Seton egyedül maradt a francia tiszttel; az utolsó viharvert Hurricane-ek bukdácsoltak felé jük, törzsükön hevenyészett javítások nyomaival. Valami a motorok hangjában nagy-nagy fáradtságról árulkodott. Nehézkesen felemelkedtek a levegőbe, és behúzták a futóművet.

– Ezeket se látjuk többé – mondta a francia.

Seton egy szót sem szólt. Életében nem látott ilyen slampos felszállást, azt figyelte.

A francia odafordult hozzá.

– Tudja, mi az, ami végképp betett nekünk? München. Ha az ember egyszer elveszíti a becsületét . . . a harci szellemnek is befellegzett.

– Mi is ott voltunk Münchenben.

– Ó, igen! De maguknak ott a csatorna. A *La Manche!*

A Hurricane-ek meg-megbillentek, azután falkába terelődtek, mint a birkák. ha rókát éreznek. Seton felsóhajtott.

– A következő csata nagyon középkori lesz. Mindösz-

sze ezer emberünk van. Eggyel se több. Adja isten, hogy elég legyen.

A francia szó nélkül elballagott.

33

Guy Burgess és a napsütés ritkán találkozott egymással. A nap fénye beragyogta a St. James's Parkot, és Burgess hunyorgott, mint egy felszínre jutott vakondok. Bal könyökét a híd karfáján nyugtatva nekitámaszkodott a korlátnak, jobb lábát keresztbe rakta a bal fölött, hasát kidüllesztette – egyetlen porcikája sem festett előnyösen. Nem vette észre a közeledő férfit.

– Á, Burgess . . . !

Burgess, még mindig tétován, könyökét a híd karfáján hagyva, megfordult. Ennek a férfinak váratlan felbukkanása mindig idegesítette, kissé félt is tőle. De most néhány szokatlan részletet figyelt meg rajta: a zakója nem volt begombolva, egyik vállán durva zsinóron gázálarctáska lógott, s az általában komoly arc most szeszélyes, szinte bohókás volt.

– Elnézést, amiért ilyen váratlanul hívattam. De az események meglehetősen felgyorsultak. – Ezüsthegyű esernyőjével a híd karfáján kopogott. – Igen. Manapság döntő események zajlanak körülöttünk. – Elfordult Burgesstől, a tó felé. – Azt akartam mondani . . . Azt hiszem, most egy darabig nem lenne tanácsos találkoznunk. – Lassan visszafordult Burgesshez, s kutató pillantással végigmérte. Burgess egy orvos vizsgáló tekintetét érezte magán, aki a külső csúnyaságából próbál belső torzulásokra következtetni. – Meg fogja érteni, hogy a dolgok jelenlegi állása mellett a háború ügyének kell szentelnünk magunkat. – Burgess kezére nézett. – Ideje megállapodni, bebizonyítani megbízhatóságunkat. – Ennek az utolsó megjegyzésnek szkeptikus, sőt kissé bíráló volt az éle.

Burgess nadrágzsebébe rejtette jobb kezét, s felnézett a párafoltokkal cirkalmazott égre.

– Úgy érti, hogy most mindannyian hazafiak vagyunk?

– Nem szükséges ezt újdonságként feltüntetnie. – Az ernyő abbahagyta a kopogást. – Philbyt előnyösen elhelyeztük. Különös egy alak. Arról, hogy okos-e, még nem vagyok meggyőződve, de nagyon ért az emberekhez. – Újabb kétkedő pillantást vetett Burgessre, majd megint a tó felé fordult. – Azt akarom, hogy világosan felfogja – mivel jó darabig nem fogunk találkozni –; minél hasznosabbá teszi magát most, annál jobb lesz később. Ha érti, mire gondolok.

34

A mozgékony Feisler Storch óránként ötven mérföldre csökkentette a sebességét, orra felfelé mutatott, miközben terjedelmes fékszárnyai lekonyultak. Hangyaszerű futóművével egy tétován repkedő rovarra emlékeztetett, amely a fasor alá ereszkedve leszállóhelyet keres magának. Nehéz, valószínűtlen terep volt ez: erdős vidék, váratlan gyűrődésekkel szabdalva. Kelet felől repültek be, kétszáz láb átlagmagasságban követve a táj kontúrjait, Franciaországnak a tizedik páncélos hadosztály által elfoglalt része fölött. A pilóta szigorúan az Oise folyó jobb partján maradt, ugyanis figyelmeztették, hogy egy de Gaulle nevű francia ezredes arcátlan ellenállással bosszantja a német szárnyat. Schellenberg arra számított, hogy – ahogyan az első világháborúban – tisztán kirajzolódik majd előtte a front vonala. Azonban látható frontvonal sehol sem mutatkozott: a német páncélosok lehagyták a gyalogságot, amely többnyire lóvontatta utánpótlással vonszolta magát a földutakon, s csak most érte utol őket. A francia hetedik hadseregnek, amely állítólag ezt a területet tartotta, nyomát sem

látták. De a pilóta óvatos volt, hol a fölötte magasodó eget, hol az alatta húzódó tájat fürkészte. Egy kopasz hegygerincre vezető útra mutatott a fák között, és Schellenberg bólintott.

Az út üres volt. Délnek tartva eltűnt egy erdőben, amelyen túl az Oise folyó folyt és egy Ribecourt nevű kis város terült el. Schellenberg kesztyűs ujját a térképen tartva igyekezett memorizálni a vidéket: a térképet a repülőgéppel együtt itt fogja hagyni. A Storch még élesebb szögben dőlt be, megállás előtt porfelhőt kavarva, majd leereszkedett az útra. A pilóta készenlétben tartotta a motort a gyors felszálláshoz. Schellenberg leugrott, kesztyűjét az utolsó pillanatban bedobta a kabinba.

A távozó Storch hangját az első facsoport elnyelte. Csupán az erdő jellegzetes hangjai maradtak meg: madarak csicsergése, távoli kutyaugatás, darazsak döngése az útszéli gyom között. Lejjebb az úton a hőség délibábként fekete vizet tükrözött. Schellenberg érezte ennek a nyugalomnak ellentmondásait: amíg így magányosan vándorol, sebezhetőbb, mint később lesz, amikor majd elvegyül az országutakat benépesítő emberek között. Papírjai szerint mérnök volt Lille-ből; azért választották épp ezt a helyet, mert az itteni feltűnő dialektus, amelyet a belga határ közelsége magyarázott, mentette a legjobban tökéletlen francia kiejtését. Az általános menekülés zűrzavarában nem tűnt fel, hogy ő is vándorol.

Már alkonyodott, mire elérte a Compiègne fölött húzódó magas, zöld hegygerincet. Felhallatszott a város zaja: teherautók, vonatok s időnként tankok zúgása. Az volt a legrosszabb, amikor először szólalt meg franciául. Az állomással szemben, egy útkereszteződésnél egy francia őrmester figyelte egy darabig, majd megszólította. Schellenberg tudta, hogy a franciáknak mániájuk az ötödik hadoszlop. A katona, akit kíváncsivá tett a különös akcentus, végiglapozta a papírjait. Hitelesek voltak, egy hulláról vették le őket, de az, hogy a fényképcserét

észre lehet-e venni, azon múlt, hogy a fényképen lévő pecsét negyede illeszkedik-e a lapon lévő többi részéhez. A katona az elsötétített utcán egy ceruzaelem-lámpa fényénél szemrevételezte az útlevelet, előbb a képre, majd Schellenbergre hunyorítva. Az Abwehr hamisítványa bevált. Schellenbergnek jó oka volt rá, hogy élvezze a helyzet pikantériáját: Heydrich azt akarta, hogy a saját emberei gondoskodjanak a papírokról, de Ribbentrop erősködött, hogy Canaris emberei a szakértők, s még maga Canaris is figyelemmel kísérte a dolgok alakulását.

Schellenberg öt órát várt, hogy helyet kapjon a vonaton. Minthogy a vonatok csak Compiègne-ig közlekedtek, ahol katonai kiürítés céljára rekvirálták őket, az állomáson teljes volt a káosz. Most, hogy a Luftwaffe bombázta a pályatestet, fontos volt hajnal előtt kijutnia a városból. Távolabb a pálya kelet felé tartó szakaszát már átvágták. Amikor Schellenberg végül is felszállt, azonnal megszólaltak a szirénák, s a vágányokról eltűntek az emberek. A vonaton lévők féltek a bombáktól, de attól is, hogy elvesztik az ülőhelyüket. Kitört a pánik, néhányan elmenekültek, a többiek fedezéket kerestek. A városban megállt az élet. A bombázók feltartóztathatatlanul közeledtek az állomás felé. Először az utánozhatatlan fütyülés hasított bele Schellenberg fülébe, azután meglátta a sárga villanást, s meghallotta a robbanást. Lélegzetvételnyi szünet következett, a robbanás kavarta légáramlat port lebbentett fel a vonat üléseiből, azután az egymást követő robbanások összemosódtak. Schellenberg dermedten ült, figyelte hogyan hajlik kifelé az ablak a szívóerő hatására. Ám a vonat sértetlen maradt, a bombák a mögöttük húzódó pályaszakaszba csapódtak. A vonat hirtelen nagyot rándult, s elindult; emberek futottak a sínek mellett, megpróbáltak meg felugrani.

Amikor elérték Párizs külterületét, az utasok az ablakoknál álltak, és nem akartak hinni a szemüknek.

A Luftwaffe mindeddig megkímélte a várost, olyan volt, mintha Compiègne-t egy világ választotta volna el tőlük. Az állomáson Schellenbergnek az az érzése támadt, hogy figyelik – azután rájött, hogy az állomás személyzete számára minden vonat a közelgő katasztrófa előhírnöke, s minden utas arcán a várható jövőt fürkészik. Taxit nem lehetett látni, buszt is csak elvétve. Schellenberg biztonságosabbnak érezte, ha gyalog megy.

Az Avenue Wagramon lévő lakás egy tízlakásos házban volt, amelyet két, sokkal nagyobb bérház közé szorítottak be. A lépcsőházban lévő portásfülkében egy fiatal lány ült, s egy száraz szalmaszálat rágcsált. A háta mögött két falnak támasztott bicikli állt. Valahol, az egyik földszinti szobában a rádió unalmas riportokat sugárzott. Schellenberg odabiccentett a lánynak, bemondott egy nevet, s felment három lépcsőfordulót.

Kopogására Drummond nyitotta ki az ajtót, s a gyors mozgáshoz szokott ember fürgeségével lépett hátra. Az első pillanatban nem ismerte fel a vonatbűzt árasztó, piszkos ruhát viselő Schellenberget. Schellenberg szélesen elmosolyodott, s ekkor Drummond meglátta a párbajban szerzett sebhelyet. Szó nélkül, egyetlen intéssel beinvitálta.

Dunsinnan egy másik szobában tartózkodott, kövérebb volt, mint régen, kezdett tokát ereszteni. Megvastagodott dereka kibuggyant bársonynadrágjából. Németül szólalt meg:

– Kimerültnek látszik. Nehéz volt?

– Csak a Heinkelek miatt. Majdnem eltaláltak.

– Igyon valamit, drága öregem. Malátawhisky – ugye, emlékszik rá?

Schellenberg felhajtotta, bár nem ízlett neki.

– Azt hiszem, Párizs néhány napon belül a miénk lesz.

A „miénk" szó sértette Schellenberg fülét. Beleegyezően morgott valamit.

– Ami azt jelenti, hogy emberünk bármelyik pillanatban megléphet. Nem értem, miért nem cselekszünk most rögtön, itt.

Schellenberg riadtan tiltakozott.

– Szó sem lehet róla! Egyrészt azt akarjuk, hogy együtt legyenek. Másrészt Párizsban túl nagy a kockázat. A britek mindjárt a nyakunkon lennének. A hercegné döntő fontosságú az egész terv szempontjából: a herceg csak oda hajlandó menni, ahova a hercegné akar. Ha a herceg Biarritzba megy, és ott maradnak, akkor talán megtehetjük az első lépéseket. Lényeg a türelem.

Dunsinnan hajlott rá, hogy vitába szálljon, de visszafogta magát, tudta, hogy jelen pillanatban Schellenberg a német akaratot képviseli.

– Bedaux teljes mértékben bírja a bizalmukat. Ő folyamatosan tájékoztatni fog bennünket – mondta.

Schellenberg látta Dunsinnanen a visszafojtott indulatot, s most rájött, mi zavarja őt ebben az emberben: a vakbuzgóság. A primitív vakbuzgóság, amelyet annyiszor látott maga körül Berlinben, az a vakbuzgóság, amely hagyja magát meggyőzni, hogy augusztusban is eshet hó, ha Hitler úgy rendeli. Schellenberg már első svájci találkozásukkor észrevette Dunsinnanben ezt a hajlamot, s ez azóta láthatóan csak rosszabb lett. Saját tekintélye hangsúlyozására Schellenberg egy magasabb tekintélyt idézett.

– Ribbentrop azt az utasítást adta, hogy használjuk ki a hercegnek a brit titkosszolgálattól való félelmét.

– Ez érdekes. – Dunsinnan fogta a whiskyjét, végigdőlt egy sezlonon, s intett Schellenbergnek, hogy telepedjen egy mellette álló székre. – Valójában nem egészen értem, hogy mit akarnak. Nem úgy néznek ki, mintha különösebben nyugtalankodnának miatta. Nem merik vállalni azt a kellemetlenséget, amit a hazaszállítása jelentene.

– Nem fogom fel, miért adott fel mindent ezért az asszonyért.

– Ó! – mondta Dunsinnan, mint aki számára ez már rég tisztázott kérdés. – Nem érti? Ezzel az ürüggyel tudtak megszabadulni tőle. Túl együtt érző volt nekik, túl érzékeny, hitt a Nagy-Britanniát és Németországot egymáshoz fűző mély testvériségben. – Látta, hogy Schellenberg tamáskodik. – Kérdezze csak meg Herr Ribbentropot.

– Már megkérdeztem. Ő személyesen irányítja ezt az ügyet, a fontossága miatt. – Schellenberg félretette a poharát, anélkül, hogy kiitta volna a whiskyt. – Akkor legyen szíves, mondja el, maga szerint hogyan kellene csinálnunk.

A windsori herceg utoljára járta körül a Boulevard Suchet-n lévő házat, a négy egymásba nyíló szalont, ahova vacsorákra fogadta régi környezetének maradékát és az újabb párizsi ismerősöket, akik felfelé törtettek a társadalmi ranglétrán. A szobákat kifestették, majd újra festették. Lakberendezők, bútor- és régiségkereskedők, ékszerészek váltották egymást bennük, hogy minden futó szeszélyt kielégítsenek. Őket azonban szinte lehetetlen volt kielégíteni; a herceg és a hercegné a házban egy betölthetetlen űrt akart betölteni – azt az űrt, amely a trón helyén támadt.

Most mindezt kurtán-furcsán otthagyják. A herceg, anélkül, hogy akár hűséges kutyájának, „Fruity" Metcalfe őrnagynak szólt volna, hívatta a sofőrjét, s másnap reggel hat óra harminc perchen jelölte meg távozása időpontját. Az előrenyomuló hadsereget most már Párizsban is lehetett hallani; olyan volt, mint amikor kavicsokat dobnak egy üvegablakra.

– Egyszerűen elment! Még a katonai misszió sem tudott róla. Hát ez elképesztő! – Seton hitetlenkedése még a gyenge biarritzi vonalon is átsugárzott.

– Azt hiszem, nem sokat törődnek vele – mondta Ruth.

– Fontosabb dolguk is van – mondta Seton –, például a hadseregünk megmentése.

– Akkor jössz?

– Azonnal.

Éjfél után ért Biarritzba, olyan kimerülten, hogy Ruth jóformán szót sem váltott vele, máris mély álomba zuhant mellette. Reggel Ruth a szobába hozatta a reggelit, s Seton a kávé aromájának hatására végre magához tért. Kikecmergett az ágyból, s hunyorogva pillantott az alattuk elterülő derűs óceánra.

– Idelenn egyszerűen áttekinthetetlen a helyzet. Ott kinn, a Vizcayai-öbölben német tengeralattjárók meg tudj' isten még micsodák rajzanak. Hihetetlen! Mintha cápa tévedt volna egy békés úszómedencébe.

Seton rémesen nézett ki. Ruthnak bűntudata támadt a saját barnaságától.

– Vajon hova megy a herceg és szíve hölgye? – kérdezte, s újabb csésze kávét adott Setonnak.

– Fogalmam sincs – felelte az ingerülten. – Fütyülök rá! Marhaság ez az egész! Főleg, ha az ember tisztában van vele, hogy közben mi megy itt végbe.

– A hírek nagyon szűkszavúak.

– Könnyen elveszíthetjük az egész expedíciós hadsereget, mindent.

Rutht megdöbbentette a férje levertsége. Megállt fölötte, megsimogatta a haját.

– Annyira szeretlek! Nagyon, nagyon. De félek. Érzem, hogy el fognak szakítani tőlem. Tudom, hogy miért, megértem, de nem bírom elviselni a gondolatot, hogy elmész. – A férfi felnézett, meglátta Ruth könnyeit. – Tudom, hogy Angliában szeretnél lenni – tette hozzá Ruth.

Seton átölelte, és magához húzta.

Este végigsétáltak a Boulevard du Prince-de-Gallesen, ki a fokra. A kikötő fényei megvilágították alattuk a vizet, és a várost, a háborúval szembeni védettség lát-

szatát keltve. A látóhatár végén Saint-Jean-de-Luz fényei ötlöttek a szemükbe.

– Tudod, mi a legiszonyúbb? – kérdezte Ruth. – Hogy ezt az egészet, ezt a szörnyű háborút az az ember kezdte, aki Münchenben ott ült a mellettem lévő asztalnál.

Seton megállt, s egyik karjával átkarolta Rutht.

– Van egy visszatérő álmom: arcokat látok egymás mellett, fehér hajú férfiak, mind beszélnek. Azután ezek elhalványodnak, s egy másik arc rajzolódik elő, először csak homályosan, azután egyre határozottabban. Még mindig hallom a többi férfi hangját, de ez az ember nem szól egy szót sem. Azután hirtelen nagyot kiált – s a többiek mind elenyésznek.

– Neked több emléked van, mint nekem . . . én nem tudok olyan messzire visszatekinteni, s nem szeretek előrenézni.

Egy kutya jött ki a vízből az alattuk húzódó partszakaszon, s megrázta magát. Amikor meglátta őket, ugatni kezdett, azután megfordult, s elügetett. Lábnyomait elmosták a partra csapódó hullámok.

Ruth férje hátulról megvilágított arcának csak a körvonalait látta. Seton megszólalt:

– Te vagy számomra a világon a legfontosabb. Kérlek, hidd ezt el nekem. Talán nem tudom eléggé kimutatni, de ez az igazság. Ezt tudnod kell, bármit is tennék. Bizonyos dolgokban nincs az embernek választási lehetősége, de engem semmi sem távolíthat el tőled. Épp ellenkezőleg.

A levegőben lévő só égette Ruth szemét, amikor újra eleredtek a könnyei.

Aznap este, később, Seton megpillantotta a királyi Rolls-Royce-ot a Palais előtt. A sofőr csomagokat rakott bele, az egyiket felszíjazta a tetőre. Seton megtudta, hogy a herceg és a hercegné másnap kora reggel készül indulni. A zöld Renault már eltűnt.

– Furcsa – mondta a Windsor Hotelben, az ágyon ülve –, hogy Bedaux épp most ment el.

– És Dunsinnannek semmi nyoma?

– Mákszemnyi sem. – Seton megdörzsölte a szemét. – Van egy őrnagy – azt hiszem, valami Phillips vagy Gray-Phillips –, aki a herceg személyzetéhez tartozik, s elvben velük kellene lennie, de őt is otthagyták Párizsban, csakúgy, mint a többieket. Nekem pedig tartanom kell magam az utasításhoz, nem mehetek túl közel, nehogy felidegesítsem őket.

– Felidegesítsd!? Úristen!

Seton Ruth kezét fogta, úgy érezte, valahányszor hozzáér, átsugárzik belé felesége energiája. – Korán odamegyek, hogy megtudjam, hova készülnek.

Ez igen egyszerűnek bizonyult. A portás fennhangon közölte jó tanácsait a sofőrrel.

– Toulouse-t ki tudja kerülni, monsieur, vezet egy út Carcassonne-on keresztül, nézze csak, megmutatom. – Fogott egy Michelin-térképet, s ceruzával rárajzolta az útvonalat. – Carcassonne, Béziers, Montpellier. A többi már világos, igaz? Keresztülhajt Aix-n, de Marseille-t kerülje el.

Seton visszament a Windsorba.

– Hihetetlenül hangzik: a Riviérára mennek.

Ruth felült az ágyban.

– Látod! Még hogy ezek idegeskednének! Azt hiszik, ott kibekkelhetik a háborút. Bújj vissza az ágyba.

A szálloda bárjában lévő rádió bemondta, hogy Párizst bombázták, és kétszázötven ember meghalt. A francia seregek összeomlása után a cenzúra megszűnt. Ekkor következett a megrázó híradás. „A kormány sürgető katonai okok miatt a főváros elhagyására kényszerül. A miniszterelnök úton van a csapatokhoz."

– Vagyis Tours-ba – mondta Seton, miközben a bárban lévő emberek csüggedt arcát figyelték. – Ezt már korábban is tervezték, végső esetre. – Kiitta a Pernodját. – Induljunk, elég előnyt adtunk nekik.

A fekete Citroën inkább elnyelte, mint visszaverte a meleget. Ahogy végighajtottak a júniusi nap perzselte déli völgyeken, még lehúzott ablak mellett is úgy érezték, mintha katlanban autóznának. Carcassonne-ban a tornyokkal ékes középkori falak olyannak tűntek, mint a hőség torzító képernyőin felbukkanó délibáb. A tikkasztó délutánt követő alkonyat végre enyhülést hozott számukra a dombtetőn álló kis városban, Béziers-ben. Dús növényzetű, békés főterén szinte állt a forgalom. A kis szálloda üresnek látszott. A konyha azonban felvidította őket.

– Ebben az országban a gyomrok fogják utolsónak megadni magukat – mondta Ruth, s mohón nyelte a homárt. A pincér erős, nehéz, helybeli fehérbort töltött a poharakba. Ruth észrevette, hogy Setonnak elkalandoznak a gondolatai.

– Mire gondolsz?

– A Riviérára. Nem is olyan képtelenség, mint amilyennek tűnik. Antibes-ban – ha oda igyekeznek, a villájukba – meglehetősen sebezhetők lesznek. Tökéletes színhely egy emberrabláshoz. Lakatlan hegyek és a tenger. *A tenger nagyszerű lehetőséget kínál nekik!*

– Gondolod, hogy Dunsinnan erre készül? Megpróbálja elrabolni őket?

– Miért is ne? Hiszen háború van. – A kergetőzés fölötti mérge szertefoszlott. Valami ösztön rávilágított arra, ami órákkal korábban még képtelenségnek tűnt. Ahogy a jó vacsora kiűzte belőle az egész napi lehangoltságot, úgy tisztult ki a feje.

Másnap korán elérték a Földközi-tengert, egy rövid szakaszon a tengerparton haladtak, majd ismét befordultak a szárazföld felé, s keresztezték a Rhône torkolatát. A tengert másodszorra csak késő délután pillantották meg Saint-Raphaëlnél, miután keresztülhajtottak Provence-on. Ruthnak elakadt a lélegzete: északnyugat felé ott húzódott előttük a Riviéra kristályos vonala, virágokkal borított villák, beékelődve a kis fenyőerdők kö-

zé, amelyek a sziklákkal együtt egészen a vízig húzódtak – és a víz úgy kéklett, mint az azúrkő; ilyen kék vizet még sohasem látott. Néhány jacht és halászhajó lebegett az óceán vizén. Seton levezette a kocsit az útról egy kilátóhelyhez. Csendben ülve nézték a tájat. A Citroën felszedte az aszfaltot az izzadó útról, s ennek szaga összekeveredett a motor gumitömítéseinek égett bűzével. Seton most jött rá, hogy a kocsinak legalább annyira kellett a pihenő, mint nekik. Hátán az ing csatakos volt az izzadságtól. Kiszállt, levette az ingét, s a kilátó szélére ment. Odalent a korallsziklákról vadvirágzuhatag omlott le egész a tengerig. Ruth utánament, s leültek.

– Itt álljunk meg – mondta Ruth. – Örökre – kinézett az öbölre. – Itt fogok letelepedni.

Vonakodva szállt le ismét a földre. Miközben visszafelé sétáltak a kocsihoz, Ruth mezítláb pörögni kezdett, körültáncolta férjét, mint egyszer, régen, a Savoyban. Haja az arcába hullott, mély, boldog sóhaj szakadt fel belőle. Seton megérintette az arcát, s megengedett magának egy halvány mosolyt. Félmeztelen teste kiáltóan fehér volt ebben a környezetben. Ruth beszállt a kocsiba, és így szólt:

– Gondolkoztam azon, amit mondtál az esetleges elrablásukról. Nem gondolod, hogy ez a vállalkozás eleve kudarcra van ítélve? Úgy értem . . . odafigyelne bárki is arra, amit mond, ha tudnák, hogy fogoly? – Elhallgatott, azután hozzátette. – Egyébként most odafigyelnek rá? Függetlenül attól, hogy fogoly-e vagy sem.

Seton, aki már épp indítani akarta a kocsit, hátradőlt az ülésen, s a szélvédőn keresztül figyelte az óceánt.

– Hogy odafigyelnének-e rá, egy olyan emberre, aki békét akar? Ezen már magam is sokat tűnődtem. Ki tudja? – Megfordult, jobb keze a kormányról Ruth ölébe vándorolt. – Londonban már harmincmillió halottról beszélnek. Hiába jött be Winston, tudják, hogy borotvaélen táncolunk. Ki tudja? Nem hiszem, hogy sok szeretet maradt volna az emberekben a herceg iránt. De

ha a katasztrófa közvetlen közelről fenyegetné őket, talán hallgatnának rá. A franciák elég határozottnak tűntek három héttel ezelőtt. Nézd meg őket most.

A motor bizonytalanul felhördült, majd rázkódva beindult. A hegyekben találtak egy primitív fogadót, ahol, úgy látszik, minden figyelmet a kert ápolására fordítottak. A vécé bűzéért a kert illatai nyújtottak kárpótlást, az ócska vízvezeték vizéből nem mertek inni, ásványvízzel mostak fogat.

– Keresztülhajtunk Antibes-on. Bemegyek Nizzába, beszélni akarok az angol konzullal.

Ahogy az arany part felvillant előttük, Ruthnak ismét eszébe jutott Seton első felesége s a férje agyában általa betöltött, lepecsételt rekesz, de tudta, hogy ez többé nem számít.

– Jártál már itt korábban, ugye? – kérdezte, s közben nem vette le szemét az útról.

– Nagyon régen.

Cannes tele volt kocsikkal – Párizsból újra megindult az áradat, de most a gazdagok menekültek. Seton Cap d'Antibes felé mutatott.

– Az ott a csúcson Eden Roc, a herceg egyik régi törzshelye. Valahol ott fent kell lenniük.

Nizzában is a társadalom krémje nyüzsgött, akik felszedték a sátorfájukat. A gazdag menekültek nem zavartatták magukat: ez csupán egyetlen lépése volt vég nélküli táncuknak, s nem jöttek rá, hogy a zenekar rövidesen abbahagyja a játékot.

Párizst aznap éjjel nyilvánították nyílt várossá, önként ajánlotta fel bájait a 87. német gyalogos hadosztálynak, és a behatolás vértelen volt. Néhány órán belül minden látnivaló mellett német katonák fényképezték egymást. Mussolini egy keselyű vakmerőségével rántotta bele Olaszországot a háborúba. Nizzában az angol konzulátus épületéből ismerős füstoszlop szállt a magasba. A konzul – amint Setonnak elmondta – azt tanácsolta telefonon a windsori hercegnek, hogy menekül-

jön el, s felajánlotta, hogy a konzulátus Spanyolországba induló személyzetéből védőőrizetet biztosít számára.

Miután megbizonyosodott róla, hogy a herceg elfogadta az ajánlatot, Seton elhatározta, hogy egy nappal később indul, mint ők. A spanyol konzultól beszerezte a szükséges papírokat, s két nappal később nagyon örült, hogy így tett, ugyanis Perpignan után a spanyol határnál hosszú és dühös sor állt, ahonnan a spanyol hatóságok sok embert visszaküldtek. Húsz mérföldön keresztül csak nagyon lassan lehetett haladni; az útszakasz felét hegyek közt tették meg az óceán mentén, majd elérték az első spanyol várost, Port Bou-t, amely egy mély völgykatlanban rejtőzött. A Franciaországból érkező vasútvonal egy alagútból bukkant elő, keresztülhaladt a város közepén, ahol minden vonatnak meg kellett állnia, mert a francia és spanyol vasúti pályák különböző nyomtávúak voltak. A Citroënnek hajszál híján felforrt a vize. Kerestek egy kis szállodát a kikötőben, s bezuhantak az ágyba.

Ruth korán ébredt. Az ablakból figyelte, hogyan hajtanak be a spanyol halászhajók a kikötőbe, orrukban hatalmas olajlámpákkal. Éjszaka további, francia rendszámot viselő autók jelentek meg a rakparton, az ő kocsijuk mellett. Volt közöttük egy fekete Ford is.

Ruth felrázta Setont.

– Itt van Dunsinnan kocsija.

Seton felült.

– Biztos vagy benne?

– Gyere, nézd meg.

– Ez az, igazad van. – Seton összevonta a szemöldökét. – Szóval, mindent tudnak.

– Nem fogja felismerni a kocsinkat.

– Ez igaz. – Végignézett a rakparton.

Két órán keresztül a szobájukból figyelték a kocsit. Ekkor megjelent Drummond, kezében egy bőrönddel. A bőröndöt a hátsó ülésre tette, lecsavarta az összes ab-

lakot, de a vászontetőt fenthagyta. Azután beült a kormány mellé, és rágyújtott.

Dunsinnan a rakpart távoli végén bukkant fel, egy hajóból szállt ki. Dölyfös járását Ruth bárhol felismerte volna, valamiképpen egész egyéniségét kifejezte. Dunsinnan váltott néhány szót Drummonddal, de nem szállt be a kocsiba. Nekitámaszkodott a motorháznak, arcát a nap felé fordította. Ruthnak feltűnt, hogy megcsúnyult a profilja. Seton egy overallt és olajos pulóvert viselő férfit látott a város felől közeledni. Amikor odaért a kocsihoz, hanyagul megállt, s Dunsinnannel együtt a tengert nézte.

– Ismered? – kérdezte Seton.

– Nem.

A férfi elment, Dunsinnan pedig beült a Fordba Drummond mellé. Az overallos férfi a rakpart végén lévő lépcsősoron –, ugyanazon, amelyen az imént Dunsinnan feljött – lement a hajóhoz. A szálloda előtt csak az ő fekete Citroënjük maradt.

– Hajszál híja, hogy észre nem vettek – mondta Seton.

A telefon még megbízhatatlanabb volt, mint Franciaországban. Setonnak három órájába került, hogy megkapja Madridot. Addigra Port Bou fulladozott a hőségtől, amely megszorult a völgykatlanban. Ruth, aki elment, hogy ennivalót vegyen az útra, felfedezte, hogy a határnak ezt az innenső oldalát gyökeresen más kultúra jellemzi. Az étrend nélkülözte a francia konyha változatosságát. A kenyér gyengébb minőségű volt, a paprikával színezett kolbász vékonyka és kemény. Nem sikerült valami étvágygerjesztő úticsomagot összeállítania.

Amikor visszaért, Seton jelentést tett:

– Egy éjszakára megálltak Barcelonában, azután továbbmentek Madridba. Ott sokkal könnyebb lesz szemmel tartani őket. – Gyanakodva nézte a kolbászt, amelyyel Ruth megkínálta. – Köszönöm, azt hiszem, inkább nem kérek. Legalábbis egyelőre nem.

Nem volt más választásuk, ugyanazon az úton kellett menniük, végig a part mentén Barcelonáig, azután a szárazföld belseje felé vezető, nyugatnak tartó hosszú úton, Zaragoza érintésével Madridig. Amikor Barcelonánál letértek a tengerparti útról, a félsziget minden hősége a nyakukba zúdult. A hegyek felhőbe borultak, egy csapásra besötétedett, s az utat egy pillanat alatt elöntötte az eső. Az első cseppek gőzzé váltak a Citroën motorháztetőjén. Seton leállt az út szélére. Az esőfüggöny áthatolhatatlan volt. Megették a kolbászt, s bort ittak hozzá; olajos ízű volt. Elhatározták, hogy végigalusszák a vihart. Ruth végignyúlt a hátsó ülésen, s Seton, amennyire tudott, az elsőn.

Egy órával később fénysugár hullott a visszapillantó tükörre, s onnan visszatükröződve bevilágított a kocsiba. Seton lassan ébredt, esetlenül próbált megfordulni. A vihar elült, szemerkéléssé szelídült, s a kocsi közben erősen kihűlt. Seton a visszapillantó tükörben meglátta a reflektorokat, s rájött, hogy közvetlenül mögöttük egy kocsi áll. Lassan felemelte a fejét. Hallotta, hogy a másik kocsinak még jár a motorja. Valaki kiszállt, s feléjük közeledett, megállt megnézni a rendszámtáblát, majd óvatosan a vezető oldalára jött. Seton egy fekete bőrkabátot viselő alakot pillantott meg, de csak a derekától a nyakáig, mert az arc kívül esett a szemhatárán. Hallotta Ruth egyenletes lélegzését. A férfi ekkor lehajolt, s arcát az ablakhoz nyomta. Pillantásuk találkozott. Von Klagen gunyorosan tisztelgett.

35

Az, hogy Dunsinnan így megváltozott, gondot okozott Schellenbergnek: olyan bíborosnak látta most Dunsinnant, aki gyilkolni is kész hitének bizonyítása érdekében. Még apró modorosságai is e fanatizmus kifejezőeszközei voltak: felső ajka bal oldalon felhúzódott,

mint egy függöny aszimmetrikus szegélye, s kivillanó fogai előre jelezték a hangszínét, még mielőtt megszólalt volna.

– Mindent tökéletesen megszerveztem, *tökéletesen.* Rengeteg fáradságomba került. De minden megfelelő volt: a hajó . . . a hely . . . minden. Ha ez az akció végül kudarcot vall, nehéz lesz megmagyaráznia, miért szalasztotta el a nagy lehetőséget.

Schellenberg türelmetlenül csapott a jobb combjára.

– Nem működhetünk úgy, mintha otthon lennénk. Miért nem akarja ezt megérteni? A politikai háttér bonyolult. A Führer függ a caudillótól, nem kockáztathatunk egy incidenst. Elrablásuk a Costa Brava-i úton végzetes lett volna. Még szerencse, hogy időben észbe kaptam.

Dunsinnan makacs volt, szinte ingerült.

– Mostanra már Rapallóban lennének, minden nyom nélkül.

– Ismétlem, semmi, a világon semmi sem történhet a jövőben az én beleegyezésem nélkül. – Schellenberg látta a Dunsinnan háta mögött álló Drummondon, hogy – bár nem szól egy szót sem – ugyanolyan mogorva képet vág, mint ura. – A Führer annyira fontosnak tartja, hogy megkapjuk a spanyolok hozzájárulását, mielőtt cselekszünk, hogy ide küldi Canarist.

Dunsinnan felvonta a szemöldökét.

– Igen? Azt hittem, hogy maguk nagyon rossz véleménnyel vannak Canarisról.

– Ő és a *caudillo* régi barátok. – Schellenbergnek nem sikerült igazán lepleznie saját fenntartásait. – Spanyolországban Canaris komoly értéket jelent.

Dunsinnan észrevette a rejtett kétértelműséget, s békülékennyé vált.

– Kezdem érteni, amit a politikai háttérről mondott. Rendben van. Össze fogjuk hangolni a munkánkat, maga meg én. Most pedig . . . hosszú és fárasztó volt ez az

utazás. Ideje pihenni egyet. – Körülnézett Schellenberg szállodai szobájában, kifejezetten visszataszítónak találta. – Azt hallottam, van itt egy remek német étterem, az Edelweiss. Hát nem nagyszerű? Már rég nem ettünk valami rendeset, mindig csak ez a vacak spanyol koszt.

Schellenbergnek elment az étvágya; neki egészen más járt a fejében: egy régi emlék, a *paella à la Valenciana*, azaz fokhagymában pácolt tengeri különlegességek sárga, fűszeres rizságyban feltálalva. Az is Dunsinnan aberrációi közé tartozott, hogy ebben a madridi hőségben bajor ételekről álmodozott. Dunsinnan vendégszeretete éppolyan kellemetlen volt, mint az ellenállása.

Vacsora közben Dunsinnan Franciaországról hangoztatott bölcsességeket.

– A francia nép, drága Schellenbergem, néhány éven belül rá fog jönni, mivel tartozik Pétain marsallnak. Ez az igazi bátorság, felismerni az ellenállás értelmetlenségét. Példát mutat az angoloknak. Most már megérti, miért kell biztosra mennem a herceggel kapcsolatban? Senki sem léphet a helyébe. Az angol népnek végre fel fog nyílni a szeme, ha egyszer megszabadul Churchilltől. – Megtörölte a száját. – Finom ez az étel, igaz, Schellenberg?

Schellenberg képtelen volt aludni, telefonált, majd taxival a Puerta del Solhoz vitette magát. A tér bizonyos értelemben Madrid vonzerejének jelképe volt mint az intrika centruma: tíz utca indult ki innen a szélrózsa minden irányába, s a déli oldalán állt a spanyol biztonsági rendőrség hangyabolyként nyüzsgő, hatalmas központja. Az épület mögött, a rendőrség és a központi postahivatal között egy kisebb épület állt barokkos cikornyákkal s nimfákkal díszítve. A földszint sötétségbe borult, de az emelet mély ablakainak redőnyei alól fénycsíkok szivárogtak elő. A rendellenesség még kevésbé kíváncsi szemnek is feltűnő lett volna: a klasszikus

homlokzat előtt egy vastag elektromos kábel vezetett fel a távíróhivatal tetején lévő antennához.

Schellenberg becsengetett, mire olyan zenebona keletkezett, mint amikor egy kolostor harangjai szólalnak meg. Fél perc eltelt, majd valaki óvatosan kinyitotta az ajtót. Schellenberg halkan mondott valamit, s felmutatott egy igazolványt – erre beengedték. Keresztülment egy csupasz, köves padlójú helyiségen, majd egy bútorozatlan előcsarnokon, innen egy másik ajtó egy lépcsőhöz vezetett. A lépcső tetején dupla ajtó volt, polírozott tölgyfa, csiszolt üvegtáblákkal. Megdöbbentő volt az ellentmondás e tizennyolcadik századi puritánság és a között, amit az ajtó rejtett: két magas mennyezetű szalont alakítottak át három fülkesorrá. Egyik falon kábelszekrények voltak, s a szekrénykékből vezetékek futottak a fülkékbe. A helyiségben a rádiós berendezések utánozhatatlan szaga uralkodott. A háttérben az éter zajai zúgtak, s időnként morzejelzések hangzottak fel. Schellenberg egy másik fal mentén felismerte azokat a fém sifrírozógépeket, amelyeket a Forschungsamt épületében már látott. Egy adjutáns keresztülvezette a szalonokon, majd kijutottak a túloldali folyosóra, innen pedig egy kicsi, rosszul megvilágított irodába. Az íróasztal mögött fiatal, csaknem teljesen kopasz férfi ült, kihajtott nyakú ingben. Fejével intett Schellenbergnek, hogy üljön le; olyan ember benyomását keltette, aki eljutott teherbíró képessége végső határára.

Schellenberg ismerte ezt az érzést. Igyekezett kifejezésre juttatni megértését:

– Remélem, Berlinből szóltak magának.

– Igen. Kivételesen.

– Micsoda remek egy hely ez itt... fogalmam sem volt...

– A mi munkánkra senki sem figyel oda.

– Nem hiszem, hogy így lenne – hazudta Schellenberg. – Heydrich gyakran beszél a maguk munkájáról.

Azt mondja, hogy maguk nélkül a tengeralattjárók a Luftwafféval együtt csak az idejüket vesztegetnék.

– Tényleg ezt mondta? Heydrich? – A fiatalember arca felragyogott, azután ismét elkomorult. – Jó lenne ezt gyakrabban hallani. Szörnyű, hogy milyen kevesen vagyunk.

– A spanyolok segítőkészek?

A férfi nevetett.

– Éppen csak megtűrnek bennünket. Ennél többet nem mondhatok. Kijelentették, hogy minden segítséget megadnak – kivéve azt, amire valóban szükségünk van. Persze, ha sejtenék, hogy győzni fogunk . . .

Schellenberg a tárgyra tért.

– Az itteni nagykövet nyugtalankodik, nehogy megsértsem a spanyol érdekeket. Ragaszkodik hozzá, hogy jelen pillanatban a csoportom spanyol közvetítők útján dolgozzék. Primo de Rivera a herceg régi barátja, őt használjuk fel szócsövünkként. Semmiképpen sem szeretnénk a briteket magunkra uszítani. Ezért fontos, hogy tudomásunk legyen a brit diplomáciai lépésekről, de nem napokkal később, hanem amilyen hamar csak lehet.

– Megkaphatja a híreket egyenesen a gépről, még Ribbentrop előtt.

Ribbentrop megelőzésének lehetősége megpendítette közöttük az egyetértés húrját. A férfi előhúzott egy üveg snapszot az íróasztalából.

– Úgy nézem, jólesne magának egy korty ital. Tessék, igyon velem egyet. – Átnyújtott Schellenbergnek egy poharat. – Azt hiszem, bele kéne nézni az amerikai hírforgalomba is. Nagyon tanulságosak.

Schellenberg hízelgéssel leplezte saját figyelmetlenségét, túláradó udvariassággal mondott köszönetet a férfinak a javaslatért. Majd, valódi érdeklődését jelentéktelen bevezető mögé rejtve, így szólt:

– Nem tudok hozzászokni ehhez a klímához, nappal

meggyullad az ember, éjjel meg majd megfagy. Egyébként, Canaris megérkezett már?

– Nem. Azt hiszem, holnap jön. Agyafúrt egy fickó, igaz?

– Igen – mondta Schellenberg könnyedén.

A Monserrat-hegység nyugati oldalán voltak, ahol előző nap csapdába ejtette őket a vihar. A korai napnak máris olyan ereje volt, hogy a megmaradt víz, amelyet a visszahúzódó árnyékok teljesen átengedtek a nap erejének, mind elpárolgott. A madridi út egy alagúton keresztül vezetett a dombtetőn elterülő város alatt. Mindhárman egy mór épület déli fekvésű balkonján álltak. Az épület inkább emlékeztetett karavánszerájra, mint szállodára. Tőlük nyugatra a Madrid felé vezető út a Cervera folyó vonalát követte. Az öntözött völgyre finom ködfátyol borult. Alattuk az utcán furcsa rítus zajlott, amely egy időre feltartóztatta őket. Temetési menet haladt a templom felé fekete leplekbe öltözött családtagokkal, akik a keresztet tartó papot követték. Megálltak egy *bodega* előtt, az egyik felső ablakból leadtak egy matracot, s a menet mögött haladó szekérre rakták.

Von Klagen Ruth kérdő tekintetét látva megmagyarázta.

– Az a szokás, hogy eltemetik a halottak matracát. Ez a purgálás egyik formája. Ha nem teszik meg, állítólag a halott minden éjjel hazajár aludni.

Seton felmordult.

– Maga ismeri Spanyolországot?

Von Klagen hibás lábára csapott.

– Itt szereztem a Condor-érdemrendet.

– Vagy úgy.

Megvárták, amíg kiürült az utca, azután lementek a kocsikhoz.

– Legjobb lesz, ha ad nekünk fél óra előnyt – mondta Seton.

Von Klagen nevetett.

– Ne izgassa magát. Megtartom a kellő távolságot. – Rávágott a Citroën motorházfedelére. – Remélem, ez a tragacs nem hagyja cserben magukat.

– Mikor látjuk újra? – kérdezte Ruth, miközben a férfi a Mercedeséhez sántikált. A kérdésre megállt, és visszafordult.

– Csak azt szeretném tudni, hogy kik a macskák és kik az egerek?

Figyelte a sajátos felfüggesztési rendszerű Citroën ugrándozását, míg csak el nem nyelte a felvert porfelhő. Tudta jól, hogy miért irigyli Setont: változatlanul boszszantotta, hogy egy ilyen asszony egy ennyire jelentéktelen férfinak legyen a társa. Osztotta a franciáknak az angolok szexualitásáról vallott nézetét – s német módra hitt az amerikaiak vitalitásában. Ó, bárcsak . . .! De Setonnak nem kellett nyugtalankodnia, hogy von Klagen túl közelről követi. A régimódi távíróhivatal Cerverában még több mint egy órán keresztül visszatartotta von Klagent, s kimerítette humorérzékének amúgy is fogytán lévő tartalékait.

Ahogy Seton keresztülhajtott Madrid elővárosain, először pillantották meg a háború pusztításának nyomait. Alig egy év telt el Franco győzelme óta, s a főváros ellenállásából származó károkat úgy hagyták a szétbombázott utcákon, mintha vezeklésül ezt rótták volna rá.

Ruth Setonra pillantott, és belelátott a gondolataiba.

– Nem hittem volna . . .

Amikor befordultak egy másik romos körútra, Seton szólalt meg.

– Hát ennyit a Bloomsbury-csoport költőiről meg a háborús idealizmusról. Nehéz lehet egy kommunistának megérteni manapság, hogy kit hová és miért köt a hűség. Moszkva győzni hagyta Francót, azután lepaktált Hitlerrel. Vakhitre van szükség ahhoz, hogy valaki ezt elfogadja.

Ennek a napnak a végén volt egy olyan pillanat,

amely – az esemény egyszerűsége ellenére – Ruth számára nagyobb luxust jelentett, mint napok óta bármi: végre belemerülhetett egy meleg fürdőbe. A fürdőkád márvány talapzaton állt. A rézcsapokból először rozsdaszínű víz zubogott elő, de forró volt, s a szálloda gyógyfüvekből készült fürdősót is a rendelkezésére bocsátott. A fürdő ellentmondásosságához hasonlóan a fürdőszobában is jól megférték az elegáns külsőségek az ideiglenesen összetákolt vízvezetékrendszerrel. A fürdőszoba akkora volt, hogy egy egész család ellakhatott volna benne. A fehér falicsempéket sötétkék indázatok díszítették: a mintát csúf cementfoltok törték meg azokon a helyeken, ahol utólag beépítették a csöveket. Az ablakkeretek megvetemedtek, s a redőnyök beszorultak. De Ruth amúgy sem akart elzárkózni a külvilágtól. Az ablakok a madridi botanikuskertre néztek, s a mandulafák illata belopózott az ablakkeret és a párkány hasadékán. Ahogy a kádban feküdt, az elmúlt hét eseményei egy őrült kaleidoszkóp egymásra zsúfolódó képeiként villantak fel előtte: Seton hajszolt külseje, amint visszajött Párizsból; vallomása a biarritzi strandon, amely új, minden eddiginél bensőségesebb töltést adott kapcsolatuknak; a párizsi rádióbemondó lehangoltsága; a béziers-i homár, a Cote d'Azur látványa, a gazdagok rezzenetlen arca Nizzában; a búcsúpillantás Franciaországra Port Bou-ból, amely az elszakadás érzését sugallta; a rakparton feszítő Dunsinnan; von Klagen hideg, vizsla tekintete.

A törülközőt tógaként maga köré csavarva bement a hálószobába. Seton az ágyon aludt. Ruth az öltözőasztalhoz lépett, s önmagával szembenézve szemügyre vette arcán az elmúlt év nyomait: a szeme alatt túl vastag árnyék húzódott, orra tövében oly élesen rajzolódott ki egy ideges ránc, mintha sebészkés metszette volna, a szeme égett az állandó feszültségtől. Leengedte a tógát a derekáig. Mindenesetre lefogyott. Egyik ujjával megemelte a mellét, az izom lazaságát tette próbára. Alig le-

hetett észrevenni, de őt azért kissé nyugtalanította. Felemelte mindkét karját, s kezét a tarkójára tette. Nem festett rosszul. A biarritzi nap szinte fekete vonalat vont a két melle közé. Megnyugtatta magát, hogy egy kis hiúság feltétlenül kell az önbecsüléshez. Most vette csak észre, mennyire spanyolosan néz ki; ahogy átlépett a határon, kaméleonként alkalmazkodott. Goya asszonyai itt voltak tőle néhány lépésnyire, a Pradóban. Goya asszonyai a vászon belsejéből léptek elő, utat égettek maguknak a pigmentben.

Ruth a tükör egyik sarkában észrevette, hogy Seton feje megmozdul, majd ismét helyet keres magának a párnán. Volt ebben a mozdulatban valami gyermeki természetesség. Megpróbálta előidézni a férfiból a fiút, az évek rétegei alól a képzelet erejével kihámozni az ártatlanságtól övezett arcot. Ezen az arcon az évek nem petyhüdtté, hanem inkább feszessé, simává tették a bőrt. Ruth az ágyhoz lépett, lefeküdt a férje mellé, kezét a homlokára tette, kisimította belőle a hajfürtöket. Seton kinyitotta a szemét, felnézett, s Ruth rájött, hogy a szemébe soha többé nem lehet visszavarázsolni a fiatalságot. Lassan kigombolta az ingét, s ujját végighúzta a mellkasán, kitapogatta a bordáit. Majd a tarkójára tette a kezét, s megkereste azt a helyet, ahol a haj és a bőr a nyakszirten összeér.

Schellenberg a lehúzható fedelű Packard tükrében nézegette magát, s elégedetten állapította meg, hogy lebarnult. Bár nem volt természeténél fogva élvhajhász, a luxuskocsi csábításának nem tudott ellenállni, első látásra kibérelte. A Packard letompította a rázós földút zöttyenéseit, úgy ringott rajta, mint egy hajó enyhe hullámverésben. Előtte égnek meredő mellként magasodott egy magányos hegy – a hasonlatot a hegytetőn álló, harminc láb magas Krisztus-szobor tette vulgárissá. A földút jobbra kanyarodott, s levezetett egy kis folyó partján álló fügeligethez. A széles batár alig fért át a kis fahí-

don. Schellenberg átmanőverezett a túlsó partra, majd keresztülhajtott egy sík mezőn, amelyet úgy felolvasztott a tűző nap heve, mint a kátrányt. A mezőn túl egy kis tanyaház állt, óratoronnyal és boltíves verandával. Az egykor futónövényekkel befuttatott falakon mostanra csupán a szárak elszáradt hálózata maradt meg. Dunsinnan lehúzható fedelű, fekete Fordja az épület árnyékában állt.

Drummond úgy süttette szőrös hasát a napon, mint egy nyársra húzott vaddisznó. Fejét újságpapír borította. Kissé megemelte az újságot, figyelte, hogyan parkol le Schellenberg a kocsival, s anélkül, hogy cseppet is zavartatta volna magát napimádatában, odamorogta neki:

– Bent van.

A ház levegője – bár minden ablakot kitártak –, dohos volt, a régóta lakatlan épületek jellegzetes szaga áradt belőle. Dunsinnan egy árnyékos heverőn feküdt, nagyon elgyötörtnek látszott.

– Mi van magával, beteg? – kérdezte Schellenberg, Dunsinnan nyilvánvaló ernyedtsége örömmel töltötte el.

– Csak egy kis gyomorfájás, nem komoly. Ettől a rohadt víztől.

Schellenberg nevetett.

– Az bizony kellemetlen tud lenni. Még mindig nem léphetünk akcióba.

– Most éppen miért nem?

Schellenberg nem vett tudomást a kérdésben bujkáló gúnyról.

– Beszéltem Sunerrel, a belügyminiszterrel. Attól tart, hogy túltaktikázzuk a dolgot, szerinte spanyol ügynökeinket csak korlátozott számban lenne szabad bevetni.

– Fölösleges óvatosság. Miért nem vágunk bele?

Úgy látszik, Dunsinnan nem elég beteg, gondolta Schellenberg.

– Von Stohrer még mindig nagyon ideges.

– Ez a baj a nagykövetekkel. Ha egyszer bevonja őket az ember, túlkomplikálják a dolgokat a hiúságukkal.

Schellenberg a bárszekrényhez lépett.

– Kiszolgálhatom magam?

Dunsinnan morgott valamit, Schellenberg pedig töltött magának egy pohár Schweppes tonikot.

– Ilyen klíma alatt jót tesz a kinin. Ezt a kis trükköt Indiában tanulták maguk, angolok, igaz? A régi szép birodalmi időkben.

A letűnt múlt említése sértette Dunsinnan fülét.

– Sokkal szebb napok köszöntenek majd ránk, igaz-e, Schellenberg? – mondta gyenge hangon. – Az angol-germán birodalom, amelynél nagyobbat még nem látott a világ. Hatalmasabb lesz a régi Rómánál.

Schellenberg már megbánta gúnyos megjegyzését. Dunsinnan kezdett az idegeire menni. Látogatása egyébként is csak ürügy volt. Valami újabb elhamarkodott lépéstől tartva kötelességének érezte, hogy figyelje Dunsinnant. Megnyugtató volt a számára, hogy a Dunsinnan gyomorbaja egy-két napig elvégzi helyette a munkát. Legjobb lenne talán megfertőzni a Schweppest.

– Különben miért épp ezt a szörnyű helyet választotta? Sokkal egyszerűbb lett volna Madridban maradni.

– Megfeledkezik róla, hogy az angolok sokat adnának a fejemért.

Paranoiás is lenne? – tűnődött Schellenberg.

– Nem sok veszély fenyegeti Madridban. Az itteni angol nagykövet egy tökfilkó.

– Ha ezzel arra kíván célozni, hogy realista, akkor igaza van. Nem őmiatta aggódom.

– Még mindig az ügynökök nyugtalanítják?

– Engem az nyugtalanít, hogy még egyet sem láttam közülük.

Amikor Schellenberg visszaérkezett Madridba, üzenet várta a szállodában: „A kacsa hápog." A portás különös pillantást vetett rá.

A fiatalember irodájába most már besütött a nap, kopasz feje izzadó, túlérett dinnyére emlékeztetett. A szobában úgy megrekedt a hőség, hogy a fejük felett forgó ventillátor semmit sem ért. A férfi átnyújtott Schellenbergnek egy táviratmásolatot.

– Weddell, az amerikai nagykövet küldte tegnap este Washingtonba.

Schellenberg elolvasta:

„A windsori herceg a nagykövetség egyik munkatársával folytatott megbeszélés során kijelentette, hogy most a legfontosabb teendő a háború befejezése volna, mielőtt néhány politikus presztízsének megmentése érdekében további ezreket gyilkolnak vagy nyomorítanak meg. Németország az elmúlt tíz évben e háborúra való felkészülése során teljesen átszervezte társadalmát... Azoknak az országoknak, amelyek nem voltak hajlandók egy hasonló társadalmi átszervezésre, ennek megfelelően kell irányítaniuk politikájukat, s kerülniük kell a veszélyes kalandokat... A hercegné ugyanennek a véleménynek adott hangot még közvetlenebb formában, amikor kijelentette, hogy Franciaország belső romlottsága miatt vesztett... Ezeknek a megjegyzéseknek az értéke, amennyiben ilyesmiről egyáltalán szó lehet, abban áll, hogy világosan tükrözik egy Angliában létező, valószínűleg egyre erősödő irányzatnak a nézeteit, amely a windsori hercegben és körében a világpolitikát reálisan szemlélő s a békétől saját felemelkedését remélő csoportra talál."

Schellenberg visszaadta a táviratot.

– Igaza volt, hogy érdemes figyelni az amerikaiakat. Ez nagyon tanulságos olvasmány. – Dunsinnan számára még túlságosan tanulságos is, gondolta.

A Radcliffe-en hallgatott néhány előadás nem bizonyult elegendő felkészülésnek a Pradóhoz. Ruth számára meghatározó élményt jelentett a hatalmas múzeum – igazság szerint heteket érdemelt volna, de neki csupán néhány órája volt. A festményeken felismerte a spanyol karakter lényegét, amely nem volt azonos a jelen politikájával. A földszinten megtalálta Goya élettől pezsgő gobelinképeit; megrendítő élményt nyújtott *A háború borzalmai* című rézkarca, amely a háborús gépezet által összezúzott embereket ábrázol, a guernicaiakkal azonos arcokat – 1812-ből. A zaragozai lány, amint egy hullahegy tetején állva meggyújtja az ágyú kanócát, az ellenállás fenyegető jelképe, Spanyolország anyja.

– Velazquez jobban megfelel az ízlésemnek – szólalt meg a háta mögött egy hang.

Ruth hátrafordult, s von Klagen átható pillantásával találta magát szemközt. A férfi folytatta:

– És ott vannak még a Tizianók, V. Károly a mühlbergi mezőn; nekem a háborúnak ez az oldala tetszik, az idealizált győzelem. – A pusztítást ábrázoló Goya-képekhez fordult. – Ebben túl sok az érzelem.

Rutht kibillentette egyensúlyából von Klagen új oldalának megismerése, magabiztos szóhasználata, s a feltételezettnél szélesebb ismeretköre. Von Klagen leplezetlenül élvezte, hogy zavarba hozta.

– A Luftwaffében a háború személytelenné válik. Az ember felülemelkedik rajta. Az ilyesmire gondolni sem akar.

– Engem követ?

A férfi mosolygott.

– Inkább csak szerencsém volt, mivel hasonló az érdeklődésünk. – Kissé szétvetett lábakkal, csípőre tett kézzel állt, így nem látszott, hogy az egyik lába beteg. – Meghívhatom ebédre? Nagyon örülnék.

Ruth a kerthelyiségben választott asztalt, azt kevésbé tartotta kompromittálónak. A férfi hatására egyszerre prűdnek érezte magát, ami kényelmetlen újdonság volt.

Von Klagen vidám volt és felszabadult. Sangriát ittak, s Ruth lassan nevetni kezdett, prüdériája minden korty borral csökkent, míg végül szertefoszlott, mert ez az ital nem volt olyan ártatlan, mint amilyennek látszott, különösen ha Fundadorral keverték.

– A repülőezredes szerencsés fickó – mondta a férfi, s melle előtt összefont karral hátradőlt. – Hogy valaki egy személyben találja meg a bölcsességet és a szépséget! Igazán szerencsés.

– Mi az? Flörtöl velem?

Von Klagen elgondolkodva emelte fel a tekintetét.

– Hogy is mondják az angolok: a szerelemben és a háborúban minden eszköz megengedett.

– Csakhogy mi ellentétes oldalakon állunk.

– Ja, persze. El is felejtettem. Maga nem szereti a németeket?

Ruth előbb kissé zavartan leszegte a fejét, majd megkeményedett tekintettel ismét a férfira nézett.

– *Én* tudom, hogy melyik oldalon állok.

Ebédnél Seton kiadta magából napi bosszúságait.

– A követségünk teljesen tanácstalan: fogalmuk sincs, hogyan kezeljék az ügyet. Persze, nem mondhatnám, hogy a nagykövet a kedvenceim közül való.

– Hoare?

– Ő bizony, Cseles Sam. Rászolgált a nevére. Chamberlain távozása után alig várták, hogy idejöhessenek a feleségével. Meg voltak győződve, hogy a Luftwaffe bármelyik pillanatban letörölheti Londont a térképről. Madridot alkalmas búvóhelynek tekintették. Most pedig mesélj von Klagenről.

– Bizonyos szempontból más volt, mint eddig. Jobban felengedett. Tulajdonképpen mókás volt.

– Mókás?

– Hát tudod . . . egy mókás német.

– Nana . . . – Seton nem leplezte hirtelen támadt idegességét. – Tetszik neked?

Ruth habozott.

– Nem találom ellenszenvesnek.

– Légy óvatos! A fritz az fritz, és fritz is marad.

Rosszul ítélte volna meg Edward hangulatát? Ruth békítőleg férje kezére tette a tenyerét. – Oké. Nagyon óvatos vagyok.

Ebben a pillanatban beszélgetésük tárgya testi valójában is felbukkant. Von Klagen megjelent az ajtóban, céltudatosan keresztülsántikált az éttermen, a vidámságnak nyoma sem maradt benne. Tartózkodóan odabiccentett Ruthnak, és megkérdezte:

– Leülhetek?

Seton intett, hogy üljön le. Nem tetszett neki az a merev udvariasság, amellyel von Klagen meghajolt.

– Elnézést a zavarásért – mondta von Klagen –, de meg kell kérnem magukat valamire, amit nem lesz könnyű teljesíteni. – Egyenesen Seton szemébe nézett. – Bízzanak meg bennem! – Szünetet tartott, majd folytatta. – Elérkezett az idő, amikor visszafizethetem, amit Skóciában tettek értem.

– Nem maradt adósunk – mondta Seton fagyosan.

Von Klagen nem hagyta magát eltántorítani, a tárgyra tért.

– Azt szeretném, repülőezredes, hogy holnap jöjjön el velem egy rövid utazásra. – Ruthhoz fordult: – Attól tartok, hogy maga nem jöhet. – Azután újra Setonhoz: – Néhány mérföldnyire megyünk csak Madridtól. Be szeretném mutatni valakinek.

Seton nyíltan gúnyos hangot ütött meg.

– De hát ez nevetséges! Nem gondolhatja komolyan, hogy bedőlök ennek a maszlagnak!

– Többet nem mondhatok. Létfontosságú dologról van szó. Esküszöm magának, hogy semmiféle veszélybe nem kerül. Ha valóban végére akar járni ennek az ügynek, akkor eljön.

Seton Ruthra nézett, aki ennyit mondott.

– Szabj meg egy időpontot. Annak lejárta után riadót fújok.

– Mikor? – kérdezte Seton ismét von Klagenhez fordulva.

– Kilenckor. Legyen itt, a főbejárat előtt. Egyedül jövök kocsival. Eljön?

– Jobb belátásom ellenére. – Seton von Klagenről Ruthra nézett.

Von Klagen felállt, gondosan ügyelve, nehogy jelezze, milyen hálával tartozik Ruthnak.

– Kérem, ne szervezze meg, hogy kövessék. Ha ennek bármiféle jelét tapasztalom, az akciónak vége.

Ruth, miközben a sántítva távozó alakot figyelte, így szólt:

– Azt hiszem, most *tényleg* megbízom benne!

Seton hűvösen nézett rá.

– Valóban? Bárcsak én is képes lennék erre! – Hangjának olyan különös éle volt, ami azelőtt sose tűnt fel Ruthnak.

36

Seton von Klagen mellett ült a Mercedesben. Az épülettömbök között nagy foghíjak tátongtak ott, ahol már lerombolták a romos falakat. Egyes helyeken az épület belső anatómiája is világosan kirajzolódott.

– Szörnyű volt a bombázás – mondta von Klagen.

– Olyan szörnyű nem lehetett, mint Varsóban.

Von Klagen Seton ellenségességét a feszültség jeleként értelmezte, s nem erőltette tovább a beszélgetést. Minden fordulónál belenézett a visszapillantó tükörbe: nem látta nyomát, hogy követnék őket. Elhaladtak az egyetemi városrész mellett, amelyet a bombázás megtizedelt, s nem sokat építettek belőle újjá. Madrid külvárosain áthajtva eljutottak a Manzanares folyóig. Von

Klagen lelassított, ismét a tükörbe pillantott, majd egy nagy fallal körülvett kert kapujánál leállította a kocsit.

– Kérem, induljon el gyalog a kertben, a kapunál forduljon balra, s álljon meg az eperfáknál.

Seton kiszállt s megállt a kocsi mellett.

– Valaha királyi vadaspark volt itt – magyarázta von Klagen. Seton habozását látva, nem akarta siettetni. – Jó kis fal, mi?

A parkból éles tücsökcirpelés hallatszott. Egy régimódi busz közeledett feléjük, zsúfolásig tele parasztokkal, akik bőrflaskákkal integettek feléjük, amikor elhaladtak mellettük. Amikor a busz eltűnt, Seton bement a parkba.

A kert és a fák geometriai formákba voltak rendezve, amitől eltorzult a perspektíva, akár egy középkori festményen. Az eperfákat rendezett sorba nyírták, illatuk angliai nyárra emlékeztette Setont. Egy távoli sarokban egy kék-fehér köpenyt viselő gondozónő igyekezett megfékezni vagy fél tucat megvadult kisgyereket. Mást nem lehetett látni. Seton a fal árnyékába menekült, szinte összehúzta magát a nap elől. Orra kipirosodott, kissé fel is hólyagosodott.

Majd öt perce várakozott már, amikor meghallotta, hogy odakint megáll egy kocsi. Egy férfi jött be a kapun, és felé fordult. Seton felismerte a tengerjáró ember utánozhatatlan járását. A férfi sötétkék nadrágot s a hőség ellenére, fehér, magas nyakú pulóvert viselt. Alacsony volt, zömök, magas homlokú és ősz hajú.

Amint odaért Setonhoz, megszólította.

– Kérem, repülőezredes, csatlakozzon hozzám egy kis sétára. – Fejét oldalra fordítva felemelte, kissé fel kellett néznie, hogy pillantása keresztezhesse Setonét. – Elnézést kérek, amiért a találkozásnak ezt a módját választottam, de nagyon óvatosnak kell lennem. – Elhallgatott, arcán átvillant egy mosoly. – Végső soron, magá meg én ellenségek vagyunk.

– Kezd nekem gondot okozni, hogy megállapítsam, ki melyik oldalon áll – mondta Seton.

A férfi előhúzott egy kis bőr szivartárcát, amelyben öt szivar volt. Megkínálta Setont.

– Tessék. Nem próbálja meg? Havana Greens, a holborni Mr. Huntertől. Többet valószínűleg úgysem látok ilyet.

– Nem kérek, köszönöm.

A férfi kivett magának egyet, s megállt, hogy meggyújtsa. Miközben megszívta a szivart, Setont tanulmányozta.

– A háborúban mindennek abszolút értékűnek kell lennie, igaz, repülőezredes? Az embernek nem lehetnek félellenségei. Következésképpen, mi ellenségek vagyunk, de talán csak *technikai* értelemben.

– Technikai értelemben?

– Erkölcsileg, talán, szövetségesek vagyunk.

Amikor ismét elindultak, Seton megkérdezte:

– Ha nem tévedek, Canaris tengernagyhoz van szerencsém. Igaz?

– Maga alapos ember. – Canaris elnevette magát. – De én ezt már jó ideje tudom.

– Mit értett azon, hogy *erkölcsi* szövetségesek vagyunk?

– Gondolkozott már azon, repülőezredes, hogy a háború mennyiben követeli meg az embertől, hogy a lelkiismeretét alárendelje a kötelességnek? – Canaris tett egy félfordulatot, de nem állt meg, folytatta a sétát. – Számomra két háború létezik, az egyik, amelyben maga is meg én is részt veszünk, és egy másik, egy magánháború. Ezt maga bizonyára nem érti. – Eldobta a szivart. – Az a kérdés, hogyan definiáljuk az őrültséget. Nem a nagy emberek őrültségét. Az apróságokban mutatkozik meg. Sokáig tart, míg észre lehet venni. Sosem hagy kézzelfogható nyomot. – Canaris most elkapta pillantását Setonról, mintha valami láthatatlan, távoli pontra meredne. – Olyan világban élünk, ahol emberek ezrei csak

úgy egyszerűen eltűnhetnek, és nem történik semmi. Mindennap újabb és újabb ezrek. Erre a fajta őrültségre gondolok.

Seton elé lépett, megállt és felé fordult.

– Hát igen, bizonyos értelemben az ellensége vagyok, s keményen fogok harcolni maga ellen. De ebben a másik háborúban szorosan együtt kell működnünk. Számomra létfontosságú, hogy megakadályozzam a maguk windsori hercegének elrablását. Tudja, ha ez sikerülne, az súlyos vereséget jelentene számomra abban a bizonyos magánháborúmban. És amint tudja, ez magának is súlyos vereséget jelentene, repülőezredes. Így hát... legalábbis ebben az egy dologban, úgy tűnik, azonosak az érdekeink.

Hosszú csönd következett. Seton most már tudta, hogy a legsötétebb gyanúja beigazolódott, de még így is megdöbbentette, hogy a cselszövés milyen végletekig merészkedett.

– Tengernagy – szólalt meg. – Tudok magáról valami keveset. Magát sose volt könnyű megérteni.

Canaris rejtélyesen elmosolyodott.

Seton folytatta:

– Mit kíván tőlem, egész pontosan?

– Együttműködést. Működjék együtt von Klagennel. Sok minden rontja az esélyeit. Itt vannak az SS emberei, egy Schellenberg nevű alak irányítja őket.

– *Schellenberg?*

– Ismeri?

– Ismerem a munkáját – mondta Seton komoran.

– *Őt* ránk kell bíznia. Erre megkérem. Lord Dunsinnan azonban jobban nyugtalanít, mint ő. Ezért van szükségünk magára, ezredes. Von Klagen mindent megmagyaráz.

A kapu felé tartottak. Még mielőtt kiléptek volna az utcára, Canaris kinyújtotta a kezét, s megragadta Setonét.

– Isten segítse, ezredes.

– Segítsen mindnyájunkat.

– *Megölt* egy asszonyt. Ezt tudjuk – mondta Seton idegesen.

– Bizonyára jó oka volt rá – mondta Ruth. A padlón ült, egy törülközőbe csavarva.

– Egyetlen okot sem tudok elképzelni. Margery Taverner aligha jelenthetett veszélyt a Harmadik Birodalomra nézve.

– Lehet, hogy von Klagen többet tudott róla, mint mi.

Seton felkelt az ágyról, az asztalhoz lépett, hogy töltsön magának még egy konyakot.

– Nem tetszik ez nekem. Minél többet gondolok rá, annál kevésbé. Nem tudom, hogy a két Canaris közül melyikkel van dolgom. Kíváncsi volnék, hogy ő maga tudja-e. – Belekortyolt a Fundadorba. – A sors iróniája: Londonból nem kapok semmi segítséget, Berlin meg együttműködésre szólít fel.

– Minthogy minden elképzelhető segítségre szükséged van, én megragadnám az alkalmat.

– Én is így gondolom. – Seton szúrós szemmel nézett Ruthra. – De inkább Canaris, mint von Klagen kedvéért. Nem szeretem azt az embert.

– Miért nem?

– Mert olyan fenemód racionális.

– Tiszta őrület ez az egész. Canaris, Schellenberg, von Klagen, a követségek, még Churchill is. Mindannyian a windsori hercegért aggódnak.

– Saját magától kell megvédeni.

– Az a lehető legrosszabb – mondta Ruth. Felállt, s hagyta, hogy a törülköző lecsússzon a földre. – Ráadásul papucsférj. No, és te nem akarsz egyszer egy kicsit papucsférj lenni? – Ruth értette a módját, hogyan készítse fel férjét az előttük álló kínos vacsorára. Szerette volna, ha Seton egy kicsit meghízik. Úgy kezdett kinézni, mint valami aszkéta, egy Velazquez-kép egyik figurájára emlékeztette Rutht.

De később, amikor már együtt ültek von Klagennel az étteremben, Ruth látta, hogy Seton még egyáltalán

nem biztos együttműködési szándékában, attól tart, hogy kompromittálják. Von Klagen, aki szintén megérezte Setonban a tartózkodást, tapintatosan igyekezett megtörni a jeget:

– Tudja, az öregnek igen hízelgett, hogy maga felismerte, meg is lepődött. – Elnevette magát. – Ez nem felelt meg a maguk titkosszolgálatáról kialakított képének.

– Hát *ezt* éppenséggel megértem – mondta Seton gyászos képpel.

– Bárcsak én is találkozhattam volna vele! – mondta Ruth. Szórakoztatta von Klagen átalakulása, s azon tűnődött, vajon ő csigázta-e föl a férfi hiúságát. Von Klagen jellegzetesen spanyolos csillogású, új, könnyű selyemöltönyt viselt, krémszínű selyeminget és cseresznyeszínű nyakkendőt. Kezét frissen manikűröztette, haja a spanyol fodrászművészet rafinériájának nyomait tükrözte, s túl erős, édeskés olajillat áradt belőle. Jobban állt neki, amikor kevésbé ügyelt az öltözékére – ebben a „madridi Adonisz" megjelenésben eredeti vonzereje szertefoszlott.

– Jól beszél angolul. Majdnem olyan jól, mint maga – mondta Seton.

– Beszél angolul, oroszul, franciául és spanyolul.

– És mindegyik nyelvhez külön személyiséget visel?

Von Klagen nevetett, remélve, hogy végre sikerül közös hangot találniuk.

– Valójában senki sem ismeri őt igazán ... Tudja, nagyon régóta utazik ebben a szakmában: már az első világháborúban is ügynök volt, itt, Spanyolországban, tengeralattjáróval kellett felszedni. Keresztüllovagolt az Andokon is. Kevés olyan hely van a világon, amit ő nem ismer.

– Kedveli? – kérdezte Ruth.

Von Klagen habozott a válasszal.

– Hogy kedvelem-e? Nem hiszem, hogy ez a kérdés

így felmerül: a mi szakmánkban az túl nagy luxus volna. Tisztelem.

– Megbízik benne? – vágott közbe Seton.

– És maga? – kérdezte von Klagen.

Seton ivott egy korty bort.

Ruth túl későn, csak a vacsora közepén vette észre, hogy hibát követett el. A Prado iránti lelkesedése olyan párbeszédbe keverte von Klagennel, amelyből Seton kimaradt. Seton érzékenysége már amúgy is kezdte idegesíteni, mert olyan, von Klagenhez intézett kérdésekben nyilvánult meg, amelyeknek egyetlen nyilvánvaló céljuk volt: még a látszatát is eloszlatni annak, hogy köztük bensőséges társasági kapcsolat alakult volna ki.

Seton áthajolt az asztalon.

– Hogyan tudja meghiúsítani Schellenberg akcióját anélkül, hogy fejére zúdítaná a Gestapo haragját?

Von Klagen meglehetősen kelletlenül irányította figyelmét Ruthról Setonra.

– Azt hiszem, ezt a problémát nyugodtan rábízhatja az öregre és spanyol barátaira. Óriási bürokratikus gépezetet építettünk ki Németországban. Több embernek van íróasztala, mint fegyvere. Ismeri a hivatali szabotázs módszerét? Nagyon finoman fogják alkalmazni. Senki sem fogja észrevenni, hogy mi történik, de azt hiszem, Schellenberg akadályokba fog ütközni.

– Én nem becsülném le Schellenberg képességeit.

– Én sem. De neki meg Berlin miatt fő a feje.

Ruth megkockáztatott egy diplomatikus közbevetést.

– Tehát maga Dunsinnant veszélyesebbnek tartja?

Von Klagen megkönnyebbült, hogy végre valaki a tárgyra tért.

– Pontosan. – Mosolygó tekintete a kelleténél hosszasabban időzött Ruth arcán. Azután visszafordult Setonhoz. – Tudja, Dunsinnan megteheti azt, amit Schellenberg nem tehet meg. Úgy fordulhat a herceghez, mint egyik hazafi a másikhoz.

– *Hazafi?* – kérdezte Seton felháborodottan.

– Hát persze – mondta Ruth. – Ők mindketten annak tartják magukat.

Seton Ruthról von Klagenre nézett, majd ismét Ruthra.

– Igen . . . igen. Sose szerettem a „hazafi" szót. Mit is mondott róla dr. Johnson? „A hazafiság minden korban a szélhámosok utolsó mentsvára."

– Dr. Johnson? – kérdezte von Klagen.

Seton kioktatta:

– Az egyik legnagyobb irodalmárunk volt. Szórakoztatóbb, mint Goethe.

– Azt hiszem, akkor mégis meg kellene találnunk Dunsinnant – mondta Ruth.

– Tehát kollaborál velünk? – kérdezte von Klagen.

– Ez megint olyan szó, amit nem szeretek – felelte Seton. – Mostanában rossz asszociációkat kelt. – Letolta szemüvegét az orra hegyére, a desszertes kocsit kezdte tanulmányozni.

– Úgy tudom, a füge jót tesz az emésztésnek. – A rúgás, amelyet Ruthtól kapott a sípcsontjára az asztal alatt, a kelleténél erősebbre sikerült.

A madridi német nagykövet íróasztala fölött lógó Hitler-arcképre ferdén rávetülő napsugárnak olyan ereje volt, hogy az arc egy részét láthatatlanná tette. Schellenberg, onnan, ahol ült, csupán az eltorzult, vádló tekintetű, sürgős parancsteljesítést követelő szempárt látta. Az iroda levegője a ventilátorok ellenére fülledt volt, enyhén érezni lehetett valami rovarölő szer szagát is. Schellenberg a portréról a nagykövetre pillantott, aki így szólt:

– Okos ötlet volt magától, Schellenberg, hogy hagyta a hercegné szobalányát visszatérni Párizsba. Ezzel nyert egy kis időt.

Schellenbergnek most nem volt türelme dicséretekhez.

– Nagyon nehezen lehet együttműködésre bírni a

spanyolokat. Ez bosszantó, főleg azok után, amiket értük tettünk.

A nagykövet kezébe vett egy toledói papírvágó kést, s végigfuttatta ujját az élén.

– Idegesek. Franco gyanakszik mindenre, ami nyílt kiállást követelne meg bármely oldalon, még akkor is, ha rólunk van szó.

– És minek jött ide Canaris? Mi a dolga itt?

– Sok régi kapcsolata van Madridban. Ő és a caudillo, tudja, nagyon közel állnak egymáshoz. Ezenkívül, amint bizonyára maga is jól tudja, Canaris a saját útját járja.

– Az ön véleménye szerint nem lehet az ő műve, hogy a spanyolok ilyen nehézkesek a herceg ügyében?

A nagykövet letette a kést, bosszantotta a kérdés hangneme.

– Maga úgy gondolkozik, mint a Gestapo, Schellenberg.

Schellenberg pillantása visszavándorolt az arcképre.

– Meg kell bizonyosodnom afelől, hogy valamennyien egyféleképpen gondolkodunk-e – mondta és felállt.

Ruth lépteinek éles kopogása a márványon világosan tükrözte lelkiállapotát, s az izmok feszültségét, amely a lélek feszültségéhez társult. A szeme alatt húzódó sötét folt, a szája szokatlan merevsége ugyancsak feszültséget tükrözött. Képtelen volt koncentrálni: felvillantak előtte a festmények körvonalai, majd szertefoszlottak, s a helyükön Seton arca jelent meg, olyan sápadtan és keserűen, amilyennek előző este látta. Volt egy pillanat, amikor Velazquez egyik portréja, egy tragikus kifejezésű, nemes vonású, sovány arc átlényegült Ruth szeme előtt, s Seton arcvonásait öltötte magára. Ruth megszédült, keresett egy széket a galéria végében, és erősen markolta az ismertetőt, hogy megállítsa keze remegését. Bár furdalta a lelkiismeret, mégis ellenállhatatlan vá-

gyat érzett, hogy kívül legyen a Pradón, Madridon, Spanyolországon – igen, de *hol?*

Zavarodottan végigbotorkált még egy termen, majd kiment az épületből, átvágott a téren a botanikus kerthez. De itt sem lehetett egyedül. Kurta lábú Don Juanok fixírozták, gyerekek ugráltak körülötte, s egy kutya igyekezett magára terelni a figyelmét. Ruth ismét felállt, s elindult, anélkül, hogy érdekelte volna, merre. Fogalma sem volt hol jár, képtelen volt bármit azonosítani. A város zajai jellegtelen monotóniává olvadtak össze, ugyanúgy elvesztették megkülönböztető jegyeiket, mint minden egyéb.

Visszakeveredett a szállodai szobába, ahol olyan kézzelfoghatóan érezte Seton keserű szavainak jelenlétét, mintha azok is a berendezéshez tartoznának. Ruth tudta, hogy Seton von Klagennel szembeni bizalmatlansága legalább annyira magyarázható tudat alatti féltékenységével, mint szakmai óvatosságával; először a felhalmozódott idegesség robbant ki belőle, amelyet Ruth tovább súlyosbított azzal, hogy éjszakába nyúlóan érvelt az együttműködés mellett. Volt egy pillanat, amikor Seton kis híján megütötte. S mire reggel felébredt, férje már elment.

Az események felidézésébe a telefon csengése hasított bele, s Ruth hevesen felkapta a kagylót.

Von Klagen volt az.

– Hol a repülőezredes?

– Nem tudom. Talán a nagykövetségen. – A beálló szünetben rájött, hogy a hangja túl sokat árult el.

– Értem.

– Segíthetek valamiben?

– Tudom, hol van Dunsinnan.

– Itt van?

– Nem a városban, de nincs messze.

– Mit akar csinálni?

A férfi ismét habozott egy keveset, majd így szólt:

– Beszélnünk kell egymással, minél előbb. Le tud jönni oda, ahol együtt ebédeltünk, negyedóra múlva?

Ruth már akkor kompromittálva érezte magát, amikor kilépett az ajtón, mintha megerősítené Seton abszurd gyanúsítgatását, hogy ő von Klagennel randevúzgat. De furcsamód most nem bánta.

Von Klagen selyemöltönyét világos ing és kék gabardinnadrág váltotta fel. Hajáról is eltűnt a spanyolos csillogás, bozontos volt, mint rendesen. Ruth arra gondolt, hogy így, eredeti formájában jobban tetszik neki.

– Lehetek őszinte? – kérdezte a férfi, miközben a kávét töltötte. – Az ezredes nem nagyon bízik bennem, így van?

– Maga mondta.

A férfi három darab nyers cukrot kavargatott a kávéjában.

– Ez baj. Persze, megértem. – Sokatmondóan nézett Ruthra. – Viszont a tengernagy nagyon jó véleménnyel van az ezredesről. Kár lenne ... csalódást okozni a tengernagynak.

– Azt ajánlom, ne siettesse a férjemet. Ne erőltesse.

Von Klagen sóhajtott.

– Nem hinném, hogy elég időnk volna ilyesmire.

– Mondja már meg ... egyvalamit nem értek ... Miért van maguknak szükségük ránk?

– Nem találja ki?

– Nem.

A férfi áthajolt az asztalon, nem tudott ellenállni Ruth vonzásának. – Azt hiszem, magának ezt tudnia kell. A tengernagy mindent el tud intézni. De fontos neki, hogy az angol ügynököket blamálhassa. Vagyis ugyanaz a célja, mint a repülőezredesnek.

– És az eszközei?

Von Klagen hátradőlt, kitartóan foglalatoskodott a cukorral, amely még mindig nem olvadt el, s nem szólt semmit.

– És magának kell biztosítania az alibit?

A férfi mosolya megerősítette, hogy ráhibázott.

Amikor Ruth visszament a szállodába, Seton az ágyon feküdt, s abból, ahogyan a szemüveg az orra hegyén állt, tudni lehetett, hogy elvonult a vihar. Táviratokat olvasott.

– Á – szólalt meg, felpillantva szemüvege fölött.

– Mi az, hogy „á"?

– Á, hírek. A karaván megint útra készülődik. Ezúttal Lisszabonba mennek.

– És az jó?

– Jobb. Könnyebb kifüstölni őket.

– Helyes. – Ruth ismét ingoványos talajra lépett. – Von Klagen megtalálta Dunsinnant.

Seton felemelkedett.

– Hol?

– Valahol a városon kívül. Egy tanyaházban.

– Találkoztál von Klagennel?

– Felhívott. – Ruth nem vállalt kockázatot, inkább hazudott. – Téged keresett. Átvettem az üzenetet.

– Meggondolatlanság . . . ilyesmiről telefonon beszélni ezen a helyen.

Ruth odament az ágyhoz, leült mellé, s felvett egyet a szétszórt táviratok közül. – Mik ezek?

– Figyelemre méltó iratok. A herceg Londonba küldött üzenetei. Megpróbálja elérni, hogy szereljék le az inasait.

– Jesszusom! – Ruth elolvasta az egyik táviratot. – Azt akarod mondani, hogy *Churchillnek* ilyesmivel kell foglalkoznia? *Most?*

– Azt bizony. – Seton feltolta szemüvegét, s letette a papírokat. – Egy tanyaházban van? Hogy jutott a nyomára von Klagen?

– Azt nem mondta meg.

– Hát persze, hogy nem. – Seton kényszeredetten elmosolyodott. – A nagykövetség még mindig nem hajlandó tudomást venni Dunsinnanről, London pedig változatlanul a füle botját sem mozgatja.

– Úgy látszik, legszívesebben elfeledkeznének az egészről – mondta Ruth, s a férje kezéért nyúlt.

Forró szél söpört végig a kasztíliai fennsíkon, kiszívta az ember tüdejéből a levegőt, s minden porszemecskét parázzsá hevített. Schellenberg felhúzta a Packard vászontetejét, de a por így is behatolt a kocsiba, mintha egy homokmeghajtású gépet vezetett volna. A szélvédő fölött lévő hasadékon beszivárgó homokpermet arra kényszerítette, hogy fejét a kormányra hajtsa, miközben a fahídon áthajtott. A fügefák levelei okkersárgák voltak a rájuk tapadt homokszemcséktől.

A tanyaház zsalugáterei sem nyújtottak jobb védelmet a szél ellen, mint a kocsi: ahogy belépett a házba, az ajtón belül leülepedett por felkavarodott. Dunsinnan a konyha szélvédett oldalára vonult vissza, s egy fenyőfa asztal mellé telepedett. Láthatólag túl volt a lábadozáson: a szín visszatért arcába, s kiült rá a túlbuzgó lelkesedés. Schellenberg nem állhatta, hogy Drummond a vak engedelmesség néma szimbólumaként örökké ott cselleng gazdája háta mögött.

– Lényeges változás állt be a tervben – mondta, s felszólítás nélkül leült az asztal mellé. – A hercegék Lisszabonba utaznak, kocsival. Beszéltem Ribbentroppal . . .

Dunsinnan közbevágott:

– De hát ez *katasztrofális!* Meg kell akadályoznunk. A közelükbe kell férkőznünk, amíg még itt vannak Spanyolországban. Különben késő lesz.

Schellenberg nagyobb nyomatékkal megismételte:

– Beszéltem Ribbentroppal. Egyetért azzal, hogy a jelenlegi helyzetben könnyebb dolgunk lesz Portugáliában. Felmerült egy új elképzelés. Lisszaboni kapcsolataink segítségével vadászatot szervezünk a herceg számára a spanyol határ közelében. Egy elhagyott helyen lecsapunk rájuk, s elvisszük őket valahová, ahol bevárhatják a jeladást.

Dunsinnan kiabálni kezdett.

– Állandóan új ürügyeket találnak ki, csak hogy ne kelljen akcióba lépni! Ha végrehajtottuk volna az én hajós tervemet . . .

Schellenberg ököllel az asztalra csapott.

– Ribbentropnak igaza van! A következőket fogjuk tenni: ha már Lisszabonban vannak, megszervezem, hogy a portugálok adjanak melléjük olyan szigorú őrséget, hogy fogolynak érezzék magukat.

– És az mire lesz jó?

– A herceg már amúgy is gyanakszik az angol titkosszolgálatra. Meg fogjuk erősíteni benne ezt a gyanút. A végén boldog lesz, hogy elmehet vadászni.

Dunsinnan hallgatásba burkolózott. Úgy látszott, haragja lelohad. Schellenberg legnagyobb meglepetésére egyszerűen csak ennyit mondott:

– Hát akkor legyen így. Ha Herr Ribbentrop *ezt* akarja.

Seton a rádiós asztala fölé hajolt, szemmel láthatóan nagyon izgatott volt.

– Biztos benne? . . . Nincs válasz? Negyvennyolc órája várok rá, és az üzenetem „rendkívül fontos" jelzéssel volt ellátva.

A rádiós, akinek már elege volt Setonból, így szólt:

– Ide figyeljen, öregfiú, mi itt rettentően el vagyunk foglalva – a háború elvesztésén munkálkodunk.

Seton elfordult, de csak azért, hogy lenyelje a választ. A késlekedés talán jó jel – az utasítások a legmagasabb szintről érkeznek. Egy sötét öltönyt viselő, magas férfi lépett be a terembe.

– Ó, Seton. Még mindig itt?

A banális kérdésre nem kapott választ.

– Ide hallgasson, nem jó, ha itt lézeng, ebben a helyiségben. Jöjjön az irodámba . . . kaptam egy kis finom olorosót, ahogy elnézem magát, épp arra van szüksége.

Setonnak egy másik Oloroso villant át az emlékezetén, a távoli ügynök. Elfogadta a meghívást. Egy óriási

faburkolatú szobába léptek, amely egy angol iskolaigazgató irodájára emlékeztette Setont, s megállapította, hogy vendéglátójára illik is a szerep.

A palack gurgulázó hangot hallatott. Az árnyékban álltak, az iroda békés szigetnek tűnt.

– Nem értem, mit izgatja magát annyira, Seton. Minden lépésükről tudunk, mióta a herceg beleegyezett, hogy továbbutazik Portugáliába. Tudja, hogy Portugália a legrégebbi szövetségesünk, Salazar sokkal megértőbb. Éppenséggel nem sajnálom, hogy megszabadulunk tőlük. Ez az ember lehetetlenül kínos figurává vált.

– Nem kapok választ Londonból.

– Szerintem boldogok, hogy magára bízhatják a dolgot. Van nekik épp elég bajuk Dunkerque-kel meg ezzel az egésszel.

– Hogy megy a dolog, tud róla valamit?

– Hát, minden várakozással ellentétben, egész jól. Mintha az égiek közbenjárnának az érdekünkben. Legtöbbjüket haza tudjuk vinni, ha nem is épp szárazon. Ez persze nem sokat segít, minthogy az összes felszerelésüket hátrahagyták. De azt hiszem, a harci szellemnek mindenesetre jót tesz, bár... Winstont ez a helyzet újabb intő szónoklatokra fogja ösztönözni. Csakhogy ez nem elég, ha a véleményemre kíváncsi.

– Ezek szerint nincs sok remény?

A férfi óvatos lett.

– Hát... az ember nem akar túl defetista lenni, most nem. – Felmérte Seton hangulatát. – A nagykövet jóval sötétebben látja a dolgot. Halifax szerint minden Roosevelten múlik. Sajnos attól tartok, hogy Kennedytől nem sok segítségre számíthatunk... szokás szerint arra biztat minket, hogy jussunk megegyezésre Hitlerrel, amíg még lehet. – Ádámcsutkája fel-le ugrált, ahogy nyelte a sherryt. – Persze, ez is egy álláspont. – Ismét a palackhoz fordult. – Iszik még egy kis olorosót? Szokatlanul száraz, igaz? Ismerem a pasast, aki csinálja.

A herceg Rolls-Royce-ának volt egy utánfutója, abból a célból, hogy a Boulevard Suchet-i világ mozdítható maradványait hordozza, és ezeket most kiegészítették a szobalány által Párizsból elhozott utazóládák. Az utánfutót Franciaországon és Spanyolországon végigvezető útjuk során többször telepakolták és kirámolták. A hercegnének bőröndjei mellett több hatalmas hajókoffere is volt, s a herceg ruhatárát sem lehetett szerénynek nevezni.

Seton, miután távozott a nagykövetségről, utánanézett, mit csinál a herceg: a szálloda előtt találta őket, megint épp az utánfutóval hadakoztak. A karaván készült elindulni Portugáliába. A kíséret csupán egy kocsiból állt, a szívós Gray-Phillips őrnagy vezette, aki utolérte őket, s most segített a pakolásnál. Több szempár figyelte a jelenetet: itt volt Schellenberg és Canaris megbízottja, sőt még egy harmadik megfigyelő is, akit a német követ küldött. Seton a három szempár közül kettőt különösebb erőfeszítés nélkül felfedezett; mostanra ismerte mindazokat a tipikus jeleket és kétbalkezes gesztusokat, amelyekkel a civil ruha viseléséhez nem szokott emberek elárulták magukat. Az Abwehr ügynöke viszont egy nő volt, a portáspultnál ült, s a pult alatt épp Setont azonosította a Canaristól kapott fénykép alapján. Megállapította, hogy Seton angol létére elég elhanyagoltan néz ki.

Az előcsarnok egyszerre felmorajlott, minden fej egy irányba fordult. Seton látta, hogy a hercegné szobalánya társaságában az ajtó felé igyekszik. Királynő, csak épp címében nem, gondolta Seton, s maga is meglepődött, milyen hatást tett rá az asszony. Odakint a hercegné jóváhagyta az utánfutón végzett utolsó simításokat. Megnézte a bőröndöket, majd a Rolls belsejét.

Seton tisztán hallotta a halk, amerikai akcentusban elhangzó szavakat.

– Rendben van, Landbroke. Egy óra múlva lent leszünk.

Seton – minthogy nem kapott utasítást Londonból – maga döntött úgy, hogy továbbra is a menet nyomában marad, de ez alkalommal közelebb merészkedik. Örült, hogy megszabadul Spanyolországtól: a madridi hőségtől, a brit nagykövetség ostobaságaitól, a németek otthonosságától s a spanyolok viselkedéséből kiolvasható felfogástól, amely szerint küszöbön áll Nagy-Britannia veresége. Ezt a nézetet – kollégáival együtt – az is osztotta, aki őt oloroso sherryvel kínálta.

37

Buckinghamshire, Anglia, 1940. július

A fekete Humber limuzin vezetője nem ismerte az utat, s mire elérték az őrbódét, már tizenöt perc késésben voltak. A sofőr tudta, hogy utasa ideges, s amint átjutottak a biztonsági vizsgálaton, felgyorsított a dombtetőn terpeszkedő középkori házhoz vezető úton. Miközben a kocsi végigbukdácsolt a kavicsos feljárón, a hátsó ülésen ülő utas arra gondolt, mennyire védtelen ez a ház egy szervezett légitámadással szemben. De ismerte Winston Churchill mély meggyőződését, amely szerint ő immunitást élvez a támadásokkal szemben; s tudta, hogy ez a brit miniszterelnököknek adományozott vidéki rezidencia Churchill szenvedélyévé vált, ugyanis táplálta romantikus történelemszemléletét: a Chequers nevű épület eredete a normann hódítás idejére vezethető vissza, s neve a tizenkettedik századi „Clerk of the Exchequer" torzulásából keletkezett: a kincstárnok ugyanis itt élt a Chiltern-dombok peremén.

Ezen a vasárnap estén semmi jele nem volt a hétvégi nyugalomnak: mindhárom fegyvernem egyenruhás képviselői ott nyüzsögtek a nagyteremben, izgatott szárnysegédek kíséretében. Ám a látogatót gyorsan keresztülvezették a tömegen, fel egy széles lépcsősoron, egy fali-

szőnyegekkel borított előszobán s egy faburkolatú tárgyalón át egy hosszú, keskeny galériára, amelyet egyik oldalán könyvespolcok sora borított. A fő fényforrás különös és kísérteties volt: a fény a galéria végén lévő erkélyablak színes üvegén keresztül szűrődött be. Az üvegből kirakott, színes keretbe foglalt címeralakok előtt ott állt Anglia legfőbb hadura. Úgy tűnt, az egész házban ő a leghiggadtabb.

A légierő női beosztottja visszavonult, magára hagyva a látogatót Churchill-lel, aki elindult a galéria végéből vendége felé.

– Ismeri ezt a helyiséget? – kérdezte Churchill, s megállt egy kandalló ellenzője előtt.

– Nem, miniszterelnök úr.

– Gondoltam ... Az elődöm jobban szerette a többi rezidenciát. – Churchill felemelte szivarját, s a kandalló felett függő hat portréra mutatott. – Cromwellek, mindannyian. A Lord Protector leszármazottai. Ezek pedig az ő kardjai voltak.

Két kard is függött a kandalló fölött.

– „Isten olyanokká tette őket kardjaink előtt, mint a tarló" – deklamálta zengzetesen Churchill. – Természetesen Cromwellnek a harcmezőről küldött jelentéséből idézek. – Ellépett a kandallótól a könyvespolcok árnyékába. – „Isten olyanokká tette őket kardjaink előtt, mint a tarló." Attól tartok, jelen pillanatban a kardjaink felkészületlenek. Huszonöt hadosztályunk közül csak egynek van megközelítőleg megfelelő felszerelése. Egy hónap alatt közel ezer repülőgépet veszítettünk.

Churchill leült egy magas támlájú, kárpitozott székre, s hellyel kínálva a látogatót, a szemközti székre mutatott. Megszívta a szivarját, s egyszerű tengerészzubbonya zsebéből előhúzott egy ív papírlapot.

– Szeretnék felolvasni valamit ebből a feljegyzésből, amelyet ma kaptam Sir Robert Vansittarttól, a külügyminisztériumból. – Széthajtogatta a papírt, s pattogó hangon felolvasta: – „Feltételezhető, hogy rövidesen az

amerikaiak béketapogatózásának ... talán épp békeoffenzívájának alanyaivá válunk." – Megállt, a másikra nézett figyelve a hatást, majd folytatta: – „Összes szabadgondolkodóink szagot fogtak. Ezeknek széles a skálája: püspököktől és kvékerektől kezdve gyávákig és mániás különcökig, kapitalistáktól kommunistákig, főrendektől közönséges gyomorbajosokig ..." – Ismét felnézett, s összehajtogatta a papírlapot. – Elég diszkrét volt, nem említi a legfőbb okot, ami engem a legjobban nyugtalanít ebben az egész ügyben. – A sűrűsödő félhomályban a szivar parázsként izzott.

– Most érkezett meg Lisszabonba, miniszterelnök úr.

Churchill a szivarját ízlelgette, s eltöprengett, mielőtt újra megszólalt.

– Megmondhatja az ügynökének, hogy szabad kezet kap, de erről az ügyről soha nem kerülhet semmi nyilvánosságra.

– Attól tartok, miniszterelnök úr, még mindig gondot jelent, hogy távozásra bírjuk őket. Minden várakozással eltöltött nap fokozza a veszélyt.

– Akkor a meggyőzés hatékonyabb eszközeihez kell folyamodni.

38

Lisszabon, 1940. július

A Deuxième Bureau fekete Citroënje legalább úgy kimerült, mint a vezetője a délnyugatnak tartó, Badajozon, majd a határon keresztül Portugáliába vezető gyötrelmes út végére. Az egyik, csaknem simára kopott kerék defektet kapott, a motorban kihagyott a gyújtás, mire Lisszabonba értek. Szerencsére a városba vezető út völgynek haladt. Ruth figyelte, milyen óvatosan bánik Seton a kocsival, s tudta, ő maga is eljutott tűrőképessége végső határára – ennek ellenére meglepően

nyugodtnak látszott, nem roppant össze. Behajtottak egy tengerparti szálloda udvarába. Seton leállította a motort, felsóhajtott és Ruthhoz fordult.

– Csak tudnám, miért érzem magam úgy, mint egy menekült?

Ruth a vállára tette a kezét.

– Ha még egy kicsit tovább megyünk, azt hiszem, meg sem állunk az óceánig.

Itt más volt a levegő: az Atlanti-óceán felől sót hozott magával, s nem volt többé álmosító. A szálloda fényében Ruth egy ismerős alakot fedezett fel. Von Klagen sántikált a kocsi felé.

– Kemény út volt, igaz? – kérdezte, s az ablakhoz hajolt.

Seton felnézett.

– Ő már itt van?

– Dunsinnan? Igen. Majdnem beértem. Badajoznál lerobbantak. Úgy néz ki, hogy vannak itt barátai.

– Igen. Bizonyára vannak. – Seton elmerevedett tagokkal mászott ki a kocsiból. – A lába rendetlenkedik?

– A tengeri levegő teszi – mondta von Klagen. Átnézett a Citroën teteje fölött. Ruth kiszállt. Nyújtózott egyet, mélyeket lélegzett, s figyelmeztető pillantást vetett a férfi felé. Seton kérdéséből nem sok együttérzés áradt.

A szálloda előcsarnoka márványburkolatú volt: Seton a portáspult felé haladtában hallotta, milyen kimerülten koppannak a léptei. Von Klagen már foglalt nekik szobát. Gyakorlati érzéke is azon tulajdonságai közé tartozott, amelyek idegesítették Setont. Miközben felfelé mentek a liftben, von Klagen így szólt:

– Valamit meg kell beszélnünk. Megkérhetem, hogy jöjjenek át a szobámba, amikor elkészültek?

A Tagus folyó a spanyol magasföldek felől érkezve széles öbölbe torkollt, majd egy keskeny tengerszoroson keresztül az Atlanti-óceánba préselődött. A szoros északi partján húzódó meredek teraszokon s

a felettük terpeszkedő fennsíkon terült el Lisszabon. Egy tengerre néző balkonon ültek, s Ruthnak ismét az az érzése támadt, hogy az idő megállt, s ő elszakadt a valóságtól.

Von Klagen erős, zöld színű bort töltött.

– Tehát – mondta, s megemelte a poharát. – A szám-űzöttekre. A herceg és a hercegné a Bahama-szigetekre mennek, igaz?

– Úgy látom, nagyon jól tájékozott – mondta Seton.

– Az a dolgom. – Von Klagen letette a poharát, egyszerre ünnepélyessé vált. – Kíváncsiak rá, hogy állnak itt a dolgok? Elmondom. Tudják, mi a jólinformáltság ára egy ilyen helyen? Nagyon jövedelmezőnek bizonyul, ha az ember semleges szerepet játszik. A maguk itteni nagykövetsége nem a nagyvonalúságáról híres. Úgy érzik, kötik őket a hagyományok. Micsoda ártatlanság! A herceget és a hercegnét egy villában helyezték el Estorilban. A villa egy Espírito Santo nevű bankáré. Tudják, mit jelent ez a név? *Szentlélek.* A Szentlélekbe vetették bizalmukat, a Szentlélek azonban árulkodik – méghozzá Schellenbergnek. Azután itt van még a portugál kémelhárítás igazgatója, aki naponta jelentést tesz a követünknek. Látják, illúziónak bizonyul az a reményük, hogy itt kézben tarthatják az eseményeket. – Ismét felvette a poharát. – Mondja, ezredes, miért nem kap maga több segítséget?

– Ebben az ügyben a számoknak nincs különösebb jelentőségük. Gyanús lenne, ha többen volnánk.

Von Klagent láthatóan nem győzte meg a magyarázat.

– Schellenberg új ügynököket hozat Berlinből. Teljesen nyilvánvaló, hogy Ribbentrop sikerre akarja vinni ezt az akciót. A villában máris legalább három ügynöke van.

Ruth közbevágott:

– Azt ígérte, hogy Schellenberget *maga* vállalja.

– Ez igaz. De Schellenberg most csak Dunsinnan se-

gítségével érhet el sikert. A hercegnek szüksége van egy hamelni patkányfogóra. Nem fog hallgatni egy németre, egy spanyolra vagy egy portugálra . . . De valaki, aki a saját fajtája – az egészen más. Tehát Dunsinnan az, akit el kell intézni, utána nyugodtan ránk bízhatják a többit.

– *Elintézni?* – kérdezte Seton.

– Miért, ezredes, maga szerint mi a megoldás?

– Azt hiszem . . . azt hiszem, tudtuk . . . valójában tudtuk, hogy a dolog eljuthat idáig. – Ruth von Klagenről Setonra nézett.

– Eljut*hat?* – kérdezte von Klagen.

– Persze, magának óriási gyakorlata van ezen a téren – csattant fel Seton.

Von Klagen felállt, beteg combját dörzsölgette. Megmozgatta a lábát, azután szúrós tekintettel Setonra nézett.

– Nem tudom, ezredes, nem tudom magamnak megmagyarázni, miért kell ennek így lennie, de . . . néha azt hiszem, maguk angolok pusztán az erkölcsi erejükkel fogják megnyerni ezt a háborút. Az, aki ennyire meg van győződve a saját felsőbbrendűségéről, abszolút legyőzhetetlen.

Gúnyos kijelentése közben felemelte a hangját, majd higgadt komolysággal folytatta.

– Szeretném ezt el is hinni . . . talán ez az *én* egyetlen gyengém. De rájöttem, hogy nem lehet. A baj ugyanis az, hogy erkölcsi fölénnyel senkit sem lehet *megölni.*

– Maga szerint mit kellene tennem? – kérdezte Seton. – Vállaljam el a hivatásos gyilkos szerepét?

– Igen. Igen, pontosan ezt várom el magától.

Ruth Setonra nézett.

– Gondolj McCabe-re.

– Hát *te is?* – kérdezte Seton.

– Háború van – felelte Ruth.

– Igen. Igen, háború van. S úgy látszik, ez sok mindent megváltoztat.

Ruth idegesen felállt, az erkély korlátjához lépett, s lenézett a nagy öbölre. A két férfi szó nélkül figyelte. Néhány másodperc múlva visszafordult, s halkan megszólalt:

– Tudják, most jöttem rá, hogy ... mi az, ami igazán szörnyű ebben az egészben. Nem a szállodai szobák, a rossz lefolyó, a véget nem érő utazások. Hanem hogy útközben szép sorjában elhagyjuk életünk fontos részeit. A könyveket, a zenét ... az időt. Különösen az időt. Nem marad időnk önmagunk számára.

Seton előrehajolt, poharát két tenyere közé fogta, haja a homlokába hullt.

– Pontosan erre gondoltam, amikor azt mondtam, hogy menekültnek érzem magam. – Von Klagenre nézett. – S most azt várják el tőlem, hogy legyek könyörtelen.

– Könyörtelen? – kérdezte von Klagen.

– Hát ehhez arra van szükség, nem?

Von Klagen Ruthra pillantott.

– Zene ... hiányzik magának a zene? Ez így szokott lenni. Tudja, Heydrich gyakran hallgat Mozartot.

Seton nagyot húzott a borából, majd térdére tette a poharát.

– Megkérdezhetem, hogy milyen módszert javasol?

Schellenberg visszautasította a portugálok által felajánlott kocsit, annak ellenére, hogy a dimbes-dombos városban elég kényelmetlenül lehetett közlekedni. Ezzel részben Dunsinnan üldözési mániájának, részben saját ösztönének engedett, miután rájött, hogy a portugál biztonsági szolgálatot beteges kétszínűség jellemzi. Keresztülballagott egy téren, majd a főpályaudvaron. Egy darabig látszólag céltalanul lődörgött a pályaudvari sokadalomban, majd egy oldalajtón át besiklott a drótkötélpálya egyik kocsijába, amely a lejtős utak fölött majdnem a város legmagasabb pontjáig vezetett. A függővasút kocsija tele volt gyerekekkel. Ahogy a kocsi emelke-

dett, lengeni kezdett a kötélen, amitől Schellenberget rosszullét kerülgette. A gyerekek játékos kedve csak fokozta kellemetlen közérzetét, a végállomáson tántorogva szállt ki, s egy teraszon leült valami padra, hogy összeszedje magát. Lassan összeállt szeme előtt az alatta elterülő város képe. Ismét arra gondolt, milyen nyomasztó ez a szinte kivihetetlen megbízatás s az a távirat, amelyet reggel kapott Berlinből: Ribbentrop most első alkalommal figyelmeztette, hogy maga Hitler is türelmetlen. Szorongató helyzetéből a kiutat óhatatlanul Dunsinnan jelentette, aki a siker utolsó reményével kecsegtette, Schellenberget azonban ez a lehetőség nem vidította fel. Felállt a padról, s átment a Boulevard de São Pedro de Alcántara másik oldalán lévő háztömbhöz. Eszébe jutott Párizs, s első találkozása Dunsinnannel; talán akkor kellett volna szabad kezet adni neki, úgy esetleg elkerülhették volna ezt a sok zűrzavart. Az ajtót, mint akkor, most is a fenyegető megjelenésű Drummond nyitotta ki.

Dunsinnan rájött, hogy az események logikája neki dolgozik – modora metszően magabiztos lett. Egyenesen az étkezőasztalhoz vezette Schellenberget, amelyen egy térkép feküdt.

– Hosszú ez az út. Háromszázhúsz kilométer. Remélem, meg lehet győzni őket, hogy ilyen messzire elutazzanak.

Schellenberg a térképre nézett, végighúzta ujját a kanyargó vörös vonalon, amely a Tagus völgyében északnak tartó, majd a hegyek között a spanyol határig futó utat jelezte.

– Igen – mondta, látható kétségek között. – El kellett fogadnom az itteniek tanácsát. Azt mondták, távoli legyen a hely, méghozzá a határ közelében. A vadászatot a Guarda és Vilar Formoso közötti területen rendezik meg.

– És a határátkelés?

– Primo de Rivera garantálja, hogy nem lesz semmi gond.

Dunsinnan elvigyorodott.

– Még útlevelük sincs. Ez az egyik dolog, amely – szerencsénkre – nagyon nyugtalanítja a herceget.

Schellenberg felnézett a térképről, a gyomrát dörzsölgette.

– Van egy kis vize?

– Biztos, hogy nem akar valami erősebbet?

– Nem, köszönöm. – Schellenbergnek eszébe jutott Dunsinnan malátawhisky iránti rajongása.

Dunsinnan intett Drummondnak, hogy hozzon egy üveg ásványvizet.

– Jöjjön. Jöjjön, üljön le.

Schellenberg fogta a vizet, s felhajtotta.

– Úgy látszik, a pszichológiai hadviselés megtette hatását – mondta Dunsinnan. – A hercegné kapott egy csokor virágot egy figyelmeztetés kíséretében, miszerint óvakodjék a brit titkosszolgálattól. Meglehetősen nagy hatással volt rá.

Schellenberg a szája elé tette a kezét és böfögött.

– Felmerült egy ötlet, amely még jobb eredményt hozott. Figyelmeztették a herceget, hogy egy zsidó gyilkos fenyegeti, aki előszeretettel működik hajókon. Nagyon hihetőnek találta a dolgot. Látja, remekül előkészítették magának a talajt.

Dunsinnan whiskyt töltött magának.

– Helyes. Ha már egyszer ott lesz azon a vadásztanyán, azt hiszem, szívesen fogad majd, örülni fog, hogy lát. A kérdés csak az, Schellenberg, hogy mikor tudja nekem őt odahozni?

A függővasút kis híján kijátszotta von Klagent. Majdnem szem elől tévesztette Schellenberget, amikor az váratlanul elhagyta a pályaudvart; aztán az utcáról látta, hogy a függővasút ajtaja becsukódik a lökdösődő gyerekek gyűrűjébe zárt Schellenberg mögött. Percekig kel-

lett várnia a következő kocsira, majd amikor felért a csúcsra, hajszál híján beleütközött Schellenbergbe, aki épp akkor állt fel a padról. Most, egy órával később, látta, amint Schellenberg kijön az épületből, miközben Drummond a balkonról figyeli, hogy nem követik-e. Von Klagen ezután átvizsgálta az épületet, és bent is járt, hogy megismerkedjen a lakások elhelyezkedésével.

Ruth az ajtó előtt állva meglepően nyugodt volt, mielőtt megnyomta a csengőt. Egyszerre megértette, hová vezette Dunsinnant vakbuzgósága: ehhez az utolsó erőfeszítéshez, amellyel be akarta bizonyítani hite érvényességét. Amikor Dunsinnan kinyitotta az ajtót, s Ruth majd két év után először közvetlen közelről az arcába nézett, vallásos fanatizmust látott a férfi tekintetében, s fizikai leromlást: vastagodó tokát, s kopaszodó fejet.

Dunsinnan néhány másodpercig nem tudott megszólalni, láthatóan zavarban volt. Felső ajka megmeredt, ráfeszült a fogsorára, fél lépést hátrált, de nem nyitotta egészen ki az ajtót.

– Hát, neked aztán jók az idegeid – mondta. Keze zakója alá csúszott. – Remélem, egyedül vagy.

A másodperc egy töredékére félelem villant a szemében.

– Igen, egyedül.

A férfi jobb kezét változatlanul zakója alatt tartotta, de másik kezével intett Ruthnak, hogy menjen be. Ruth belépett a lakásba, Dunsinnan becsukta mögötte az ajtót, nekitámaszkodott, s mire Ruth megfordult, már visszanyerte a lélekjelenlétét.

– Biztos vagyok benne, hogy nem a véletlennek köszönhetem a látogatását, *Mrs.* Seton – mondta. – És hol van gáláns férjurad? Bizonyára nincs messze, fogadni mernék. Hiszen ez a stílusa, nem igaz? A veszélyes munkát rád szokta bízni. Természetesen a címlistát is a te finom kezed emelte el. Igazi Mata Hari lett belőled.

De gondolom, nem képzeled, hogy még egyszer hagyom magam rászedni. Ezúttal ingoványos talajra keveredtél.

– Az, hogy mit gondolsz rólam, egyáltalán nem számít. – Ruth pillantása a férfi szeméről a zakó alá dugott kezére vándorolt, majd ismét vissza. – Azt hiszed, meg tudod tenni. De nem fog sikerülni. Meg fogják akadályozni. Egy választásod maradt. Vagy kiszállsz az egészből, most rögtön . . . vagy vállalod a következményeket.

– Következményeket? – A férfi lassan ellépett az ajtótól, körüljárta Rutht, az ismerős illat megcsapta az orrát. – Nem. Világos, hogy nem lehet véletlen. Te jóságos ég! Megkértek rá, hogy gyere ide, igaz? Hogy beszélj a fejemmel? Gondolom, már le is foglaltak részemre egy helyet az egyik táborban. Ugye, tudod, kik találták ki a koncentrációs táborokat? Az angolok. A búr háborúban. Tényleg el tudsz engem képzelni egy ilyen nyomorúságos táborban, mondjuk, Man szigetén? Nem, *te* annál jobban ismersz! És épp abban a pillanatban, amikor hozzájárulhatok, hogy véget vessenek ennek az egész értelmetlen háborúnak?

– Hát nem veszed észre, hogy túl késő?

Dunsinnannek olyan volt a szeme, mintha kábítószer homályosította volna el a tekintetét. Felnevetett.

– Túl késő? Azt hittem, meggyőzőbb ellenérvekkel állsz elő. Te valaha nagyon megható tudtál lenni, már a magad módján. Talán inkább foglalj helyet. – Egy díván felé intett a fejével.

Ruth csak amikor megmozdult, vette észre, milyen közel áll ahhoz, hogy a tagjai láthatóan remegjenek. Miközben leült, minden erejét arra összpontosította, hogy ebből semmit se lehessen észrevenni. A férfi fölötte állt, pocakosabb volt, mint ahogy emlékezetében élt, inge megfeszült a derekán.

– Azt hiszem, nem értesz – mondta Dunsinnan, s hangjának kissé fémes csengése támadt. – Téged valószínűleg félrevezettek. Nem vagyok egyedül. Sokan

vannak, akik hozzám hasonlóan gondolkodnak. Számomra ez nem helyzetmentő kapituláció az utolsó pillanatban. Én semmi elől nem futok el. Még csak nem is érdekelnek azok, akik az utolsó pillanatban térnek meg, akik a mentőcsónakokba kapaszkodnak. *Én* mindvégig ezt akartam, kezdettől fogva.

– Te akartad ... igen. – Ruth hangjában egyértelmű megvetés csengett.

Dunsinnan felsóhajtott.

– Érted valóban kár. Volt idő ... Anyám komoly reményeket fűzött a kettőnk kapcsolatához. De mindig volt benned *valami.* Valami nem egészen ...

– Szóval nem hagyod abba.

– Hogy az ördögbe hagynám?!

A szobának parkettázott padlója volt. A dívány a fal mellett állt, Dunsinnan pedig egy kis perzsaszőnyegen. A szoba olyan tágas volt, s oly finom eleganciával volt berendezve, hogy tizennyolcadik századi légkört árasztott. A díványtól vagy harminc lábnyira egyetlen, mély ablak nézett le a városra, s Ruth Dunsinnan háta mögött észrevette, hogy kezd sötétedni. Tőlük balra egy másik ajtó a hálószobába vezetett. Ruth enyhe légáramlatot érzett a bokáján, Dunsinnan szó nélkül meredt rá, a nyakában lévő, vékony aranyláncot figyelte.

– Felállni! – mondta, majd ellentmondást nem tűrő durvasággal megismételte: – *Felállni!* – Félig talpra állította Rutht, s megfordította, úgy, hogy az asszony háttal legyen neki, majd maga felé húzta, s abban a pillanatban előrántotta a pisztolyt.

A hálószoba felé pillantott, s elkiáltotta magát.

– Azt hiszem, jobb, ha kijön, ezredes!

Seton kilépett az ajtón, megpillantotta Dunsinnan fegyverét, s Rutht, akit pajzsként tartott maga előtt. Leengedte a saját pisztolyát.

– Honnan az ördögből gondolták, hogy engem egy ilyen kis trükkel tőrbe lehet csalni? – kérdezte Dunsinnan. – Milyen szánalomra méltó.

– Gondolom, most hősnek érzi magát – jegyezte meg Seton.

– A pisztolyt – mondta Dunsinnan –, volna szíves ledobni?! – Nézte, ahogyan a pisztoly végigcsúszik a parkettán.

– Természetesen az, amit csinál, s amit már eddig is csinált, árulás – mondta halkan Seton. – Akármivel próbálja is elkendőzni.

Dunsinnan köhögni kezdett, majd köhögése harsány nevetésbe csapott át. – Árulás? És ha szabad tudnom, *kinek* a mércéje szerint? Ebben a szobában én vagyok a legnagyobb hazafi. Tudja, Seton, mi az, amit ki nem állhatok a magafajta emberekben? Hogy olyan rohadt álszentek! Ki nem állhatom a jogos háborúba vetett hitüket. *Maga* igazán elég öreg ahhoz, hogy ne kelljen magyaráznom, mit értek el legutóbb azzal a szörnyű vérfürdővel.

Kulcs fordult az ajtóban. Dunsinnan Setonra fogta pisztolyát, de tekintete a kinyíló ajtóra szegeződött.

Drummond lépett be, s az elé táruló látványtól földbe gyökerezett a lába. Dunsinnan odaszólt neki.

– Vegye fel azt a pisztolyt a földről. – Majd ismét Setonra nézett. – Hamarabb jött vissza, mint gondolta, igaz? – Szorítása valamelyest lazult Ruthon, de a fél karját még mindig fogta. – Látja, Drummond? Mindketten itt vannak. És még mindig prédikálni próbálnak. – Egy oldalpillantást vetett Ruthra. – Nem kedvelem az ilyenfajta dolgokat, a pisztolyt meg ilyesmit. Egyáltalán nem. De biztos vagyok benne, hogy belátod: be kell biztosítanom magam az esetleges további beavatkozásokkal szemben. Magammal foglak vinni mindkettőtöket, minthogy itt nem maradhatok. – Ismét Setonhoz fordult. – Semmi bántódása nem fog esni, amint biztosítékot kapok magától, hogy többet nem fognak bennünket zaklatni. Már az is elég kínos, hogy most kell elmennünk. – Megragadta Rutht, az ajtóhoz vitte és kivezette. Drummond, a háta mögött, ráfordította Setonra a kul-

csot. Ruth abban a pillanatban, amikor az ajtó becsukódott, elkapta Seton elgyötört pillantását.

Dunsinnan a zakója zsebébe tette a pisztolyt.

– Nehogy valami meggondolatlanságot csinálj, amikor kiérünk!

Drummond előttük lépkedett, egy lépcsőfordulónyit mentek, majd a boltíves előcsarnokon keresztül kijutottak a boulevard-ra. A lenyitható tetejű Ford a kapu előtt állt. Drummond kinyitotta a hátsó ajtót. Keze még a kilincsen volt, amikor az első lövés eldördült, a golyó pontosan az orrnyerge fölött hatolt be a fejébe. Megtántorodott, s még mindig az ajtó kilincsébe kapaszkodva lassan, imbolyogva csúszni kezdett lefelé.

Dunsinnan ismét maga elé rántotta Rutht, megpördült, s előrenyújtott kezében a pisztollyal a lövés eredetét kutatta. Felnézett, megpróbálta Rutht még jobban maga elé húzni, de Ruth nagyot rúgva elrántotta magát. A második golyó Dunsinnan nyakát fúrta át. Pisztolya véletlenül elsült, a lövedék a fölöttük lévő erkélybe fúródott. Dunsinnan mondani próbált valamit, de a szája megtelt vérrel, hátrazuhant, be a kocsiba. Rutht is magával rántotta. Az asszony esetlenül feküdt Dunsinnan mellkasán, ruhája átitatódott a férfi vérével.

A lövések beleolvadtak a forgalom zajába. Az emberek, akik a szürkületben elhaladtak a Ford mellett, nem egészen értették, hogy mi történik. Látták a kocsi mellett összeeső három testet, de nem tudták mire vélni. Egy biciklis fiú felkanyarodott a járdára, s épp abban a pillanatban fékezett le Drummond előtt, amikor az a nyitott ajtó mögött a járdára zuhant. Ruth legördült Dunsinnan testéről a járdára. Sokkos állapotban volt.

Von Klagen épp akkor lépett be az erkélyről, amikor Seton kirobbant a hálószobából. Von Klagen az erkélyablaknál útját állta.

– Minden rendben van. A felesége nem sérült meg.

Seton bőszülten nekirontott.

– Hadd lássam . . .

– Egy pillanat . . . – mondta von Klagen. – Előbb ezt vegye el. – S a pisztolyt Seton kezébe nyomta. – Látja, egy Webley. Szerencsére nagyon pontos. – Lehúzta a kesztyűjét. – A felelősséget, természetesen, maga vállalja.

Seton von Klagen mellett kinyomakodott az erkélyre, épp abban a pillanatban, amikor a biciklista felnézett. A fiú meglátta a pisztolyt, s nagyot kiáltott.

A Mercedes lassan ereszkedett le a dombról a brit nagykövetség felé.

– Jobb, ha messzebb áll meg – mondta Ruth.

– Persze – mondta von Klagen, s néhány száz yardnyira a kaputól a járda mellé húzódott a kocsival. – Jól megdolgozták a portugál biztonságiak – mondta. – Nem kétséges, hogy Schellenberg keze is benne van a dologban.

– Nem hinném, hogy a brit nagykövet fogadást ad a tiszteletére – mondta Ruth.

Von Klagen nevetett.

– Nem. Azt nem hiszem. A nagykövetek nem szokták szeretni az ilyesmit. Hogy is mondják . . .?

– Diplomáciai incidens.

– Igen. Ez az. – Lecsavarta az ablakot, hogy bejöjjön egy kis levegő. – Még szerencse, hogy megtaláltam Schellenberg táviratait a lakásban. Azok biztosan a segítségére lesznek. Nagyon gondosan fordítottam le őket, hogy ne maradjon semmi kétség.

– Bárcsak ott lehetnék vele – mondta Ruth, s az utat nézte.

– Foglaljon helyet. Tessék, foglaljon csak helyet. – A nagykövet fogott egy diófa támlájú széket, s az íróasztal egyik sarkához állította. Ő állva maradt, amíg Seton le nem ült, majd megnyugodva visszavonult, s leült az íróasztala mögé.

– Két napja járnak a nyakamra a portugál biztonsági-

ak – mondta. – Nagyon kínos kérdéseket tesznek fel. Csak nagy nehézségek árán tudtam kimenteni magát a kezeik közül. Ami azt illeti, elég sok van a rovásunkon.

Seton előhúzott zsebéből egy köteg papírlapot, s odatette őket az íróasztalra.

– Olvassa el ezeket.

A nagykövetet bosszantotta, hogy Seton mellőz minden udvariaskodást. Lerakta maga elé a papírokat, előhúzta a csíptetőjét, s csak azután vette kézbe az első lapot, hogy még egyszer alaposan végigmérte Setont.

Végigolvasott két fordítást, majd összehasonlította őket az eredeti német táviratokkal. Azután felnézett, s levette a csíptetőt.

– Ezeket honnan szerezte?

– Teljesen hitelesek.

– Efelől nincsenek kétségeim. – Idegesen dobolt az asztalon. – Kér teát?

Seton bólintott, felállt, s az ablakhoz ment; szeretett volna kilátni az utcára, de túl magas volt a fal.

Von Klagen a vezetőülés támlájához támasztotta a fejét, a kocsi tetejét bámulta.

– Milyen közelről ismerte Dunsinnant?

Ruth örült, hogy nem nézett egyenesen a szemébe, azután rájött, hogy a tüntetőleg másfelé irányított tekintet a diszkréció jele. Közömbösséget színlelt.

– Hát... ismertem már jóval korábbról...

Von Klagen még mindig a kocsi tetejét bámulva azt mondta:

– A várban, amikor fenn voltam Skóciában... nem egészen értettem a kapcsolatukat.

– Anyja a családom közeli barátja. – Ruth maga is hallotta, milyen hamisan csengenek a szavai.

– Nekem úgy tűnt... – A férfi oldalt fordította a fejét, amely még mindig az ülés támláján nyugodott. – Nekem úgy tűnt, hogy ő elég jól ismerte magát.

Ruth lerúgta a cipőjét, kinyújtotta a lábát, s ismét a nagykövetség felé fordította a tekintetét.

– Már akkor is egy kicsit bolond volt.

– Hm... hm. – Von Klagen kiegyenesedett, előhúzott egy csomag miniatűr spanyol szivart, Rutht is megkínálta. Az megrázta a fejét. – Nem haragszik, ha rágyújtok? – Meggyújtotta a szivart, megszívta, s még jobban letekerte az ablakot. Majd ismét Ruthhoz fordult:

– Magának mi lesz a sorsa ebben a háborúban? – Észrevette, hogy Ruth szoknyája kissé felhúzódott, látni engedve hosszú, barna combját. – Hazamegy Amerikába?

– Én Angliában vagyok otthon.

– Lehet, hogy Anglia már nem sokáig marad Anglia.

– Ez is egy lehetőség.

– Gondolja, hogy követni fogják Churchillt a hegyekbe?

Ruth vállat vont.

– Nem tudom. Szerintem vannak még néhányan, akik megpróbálkoznak a békekötéssel.

– Milyen áron?

– Azt maga sokkal jobban meg tudja ítélni, mint én.

– Igen – mondta von Klagen. Ismét hátrahajtotta fejét az ülésre, s a mennyezetre fújta a füstöt. – Remélem, az ezredes értékeli a hűségét.

– Egy vagy két cukorral? – kérdezte a nagykövet, kezében az ezüst cukorcsipesszel.

– Cukor nélkül.

A nagykövet áttolta a csészét az asztal másik oldalára, s kicsit várt, mielőtt kitöltötte a saját teáját.

– Az persze könnyen lehet, hogy a németek félremagyarázták a herceg kijelentéseit, saját céljaiknak megfelelően.

– Bizonyára ismeri Huene német minisztert. Elképzelhetőnek tartja, hogy ilyet tegyen?

A nagykövet leült, s a cukrot kevergette a teájában.

– Nem, az igazat megvallva, nem tartom elképzelhetőnek. Ő nem párttag. Az itteni diplomáciai misszió biztos menedéke az eretnek gondolkodóknak. – Ivott egy korty teát. – Persze, ez a fickó, ez a Schellenberg, biztosan nagy nyomást gyakorol rá, mióta itt van.

– Hát akkor minden világos, nem? A herceg különben is a legjobb úton van afelé, hogy egészen úgy gondolkozzon, mint ők.

A nagykövet félretolta a csészéjét, s újabb táviratokat vett kézbe.

– Látom, még Franco testvérét, Nicolast is belerángatták a dologba. És persze Primo de Riverát, a madridi fasiszta vezetőt. – Setonra pillantott. – Sajnos, drága barátom, nem sokat tehetek azért, hogy ezeket az embereket távol tartsam tőlük. A hercegné már így is állandóan panaszkodik, hogy úgy élnek, mint a rabok.

Seton az asztalra csúsztatta a csészéjét, s halkan azt mondta:

– Beszéljünk nyíltan, jó? Terhelő bizonyítékok vannak a kezünkben. Lehet, hogy maga ezt merő német intrikának tartja. Én nem. Az az ember, enyhén szólva, gyalázatosan viselkedett. Fütyülök a finom fogalmazásra. El kell távolítania őket innen. Méghozzá sürgősen. Az egész város Schellenberg ügynökeitől nyüzsög.

A nagykövet idegesen babrált a táviratokkal.

– A miniszterelnök igazán nagyon türelmes volt. Ez a huzavona az inasokkal . . .

– Vagy maga gondoskodik arról, hogy ezek eltűnjenek innen valahova, vagy én juttatom el ezeket a táviratokat a megfelelő helyekre.

– *Eljuttatja?* – ismételte a nagykövet, mint aki nem hisz a fülének. – De ember, *hova* juttatná el őket?

– Az amerikai lapokhoz.

Hosszú, dermedt csend következett. Végül a nagykövet szólalt meg:

– Ennél felháborítóbbat még életemben nem hallottam.

– Az meglehet – mondta Seton. Felállt, és az ajtóhoz ment. – De ha utánanéz Londonban, meg fogja látni, hogy kitelik tőlem.

Seton egy nappal később leballagott a rendőr-főkapitányság épületének lépcsőjén, s a téren, az Europa Hotel mellett látott egy újságosbódét. Angol lapokat kért.

– Elnézést, de többé nem jönnek angol lapok – mondta az újságárus, s leplezetlen szánakozással nézett Setonra. – Vegyen inkább New York-i újságot, csak háromnapos. – Előhúzott egy *New York Times*-ot, Seton úgy vette el, ahogyan a sivatagi vándor fogadja a vizet. Egy éve nem látott ilyen vastag újságot; olyan világról adott hírt, amely még nem küzdött papírhiánnyal. Menet közben olvasott, nem vett tudomást a többi járókelőről, sem semmi másról. A legfontosabb cikk a brit hadsereg dunkerque-i evakuálásáról szólt, s olyan színesen íródott, hogy bizonyos mértékig érzékeltetni tudta a lelki megrázkódtatást. Szerzője nem elégedett meg a tényszerű leírással, záró mondatai leginkább egy prédikáció szövegébe illettek volna:

„Amíg az angol nyelv fennmarad, a Dunkerque szót mély tisztelettel fogják ajkukra venni az emberek. Mert abban a kikötőben, abban a sosem látott földi pokolban, egy vesztett csata végén lehullottak azok a cafrangok, eltűntek azok a szégyenfoltok, amelyek alatt eddig megbújt a demokrácia lelke... felszínre jutott az a fénylő jelenség, mely a szabad emberek lelkében él, amelynek Hitler nem tud parancsolni, amelyet nem keríthet hatalmába, nem győzhet le... A hit a jövőben... a győzelemben."

A szálloda előcsarnokába érve látta, hogy von Klagen vár rá.

– Ezredes.

Seton karon fogta, s a bárpulthoz vezette. Felült egy

magas bárszékre, s átnyújtotta von Klagennek az újságot.

– Olvassa.

Von Klagen akkor tette le az újságot, amikor az italokat kitöltötték.

– Hogy lehet az, hogy egy ilyen vereséget győzelemnek tekintenek? – kérdezte.

Seton kézbe fogta a poharát.

– Mit is mondott a múltkor: hogy a háborút pusztán erkölcsi erővel meg lehet nyerni?

Von Klagen felemelte a poharát.

– *Salut.* S egyúttal búcsúzom.

– Búcsúzik?

– Berlinbe megyek. Még ma este.

Seton ivott egy kortyot.

– Találkoznia kell Ruthszal, mielőtt elmegy.

Von Klagen bólintott.

– Maga nagyon szerencsés ember, ezredes.

Seton az órájára pillantott.

– Csak le ne késsék.

A rakpart egyik sarkáról figyelték, hogyan szállnak fel az utolsó utasok az American Export Line gőzösére, amelyet az Atlanti-óceánon való átkeléshez szürkére festettek. Egy Rolls-Royce épp ebben a pillanatban állt meg a hídnál, nyomában két fekete limuzinnal.

– Oda nézz! – mondta Ruth.

A két ismerős alak, a céltudatos asszony és a tétova férfi kivált a hivatalos emberek csoportjából, s felment a hajóra; egyikük sem fordult vissza. Utazóládák és bőröndök követték őket.

– Ki az a Sir Walter Monckton? – kérdezte Ruth.

– Churchill embere.

– Még csak három napja van itt, s ők máris indulnak. Vajon mi az ördögöt mondhatott nekik? – Ruth kutatólag nézett Setonra.

– Van néhány tippem – felelte Seton.

Utóirat

A windsori herceg elrablására 1940 nyarán szőtt náci tervből semmi sem lett. Walther Schellenberg megszépített beszámolót közöl emlékirataiban. Egyéb forrásként rendelkezésre állnak még a korabeli német jelentések. 1940. július 11-én a lisszaboni német követ a következő üzenetet küldte Berlinbe: „A herceg meg van győződve arról, hogy ha ő maradt volna a trónon, a háborút el lehetett volna kerülni, s a Németországgal történő békés rendezés szilárd támogatójának vallja magát."

Lehetetlen határozott képet alkotni a herceg lelkiállapotáról ebben az időszakban, mert az ezzel a témával kapcsolatos hivatalos és nem hivatalos anyagokat nem engedték a nyilvánosság elé: a hivatalos dokumentumokat az ötven-, illetve százéves zárolás miatt, a személyes jellegű írásokat pedig a család iránti diszkrécióból. A hercegnek 1937-ben Hitlerrel folytatott megbeszéléséről készült feljegyzés (a többi dokumentumhoz hasonlóan, amelyek Hitlernek más korabeli vezető angol személyiségekkel folytatott megbeszéléseit rögzítik) nem sokkal a háború után eltűnt a német archívumból.

A dokumentumok hiányossága ellenére más beszámolókból világosan kitűnik, hogy a herceg naiv és hiszékeny módon tisztelte azt a politikát, amellyel Hitler átalakította Németországot. Alighanem hitt benne, hogy az ő békeközvetítői fellépése lehetővé tenné az érdekegyeztetést Anglia és Németország között. Úgy gondolta (másokkal együtt), hogy ellenkező esetben sok

millió angol hullana el a háborúban. S hogy a háborút valószínűleg elveszítenék.

Lord Dunsinnan sosem élt. Célkitűzéseit azonban (ha eszközeit nem is) a harmincas években számos prominens brit személyiség vallotta magáénak. Dunsinnan alakját csak azért lehetett megformálni, mert az általa képviselt felfogás – különböző szinteken – valóban létezett.

Tartalom

Előhang / 5
I. Suttogások / 9
II. Látogatások / 133
III. Kergetőzés / 371
Utóirat / 469

Kiadta az Európa Könyvkiadó
A kiadásért az Európa Könyvkiadó igazgatója felel
Szedte és nyomta a Szikra Lapnyomda (86.4515)
Felelős vezető Csöndes Zoltán vezérigazgató
Készült Budapesten, 1987-ben

Felelős szerkesztő: Gy. Horváth László
A védőborító és a kötésterv Szabó Árpád munkája
Műszaki szerkesztő: Keller Klára
Műszaki vezető: Miklósi Imre
Készült 68 000 példányban, 25,07 (A/5) ív terjedelemben
ISBN 963 07 4244 6

népet szimbolizáljak. amelyek vonakodva, megkesve, a sokfele húzó politikai érdekek zűrzavarában tévelvegve végül is belátják a hitleri Németország ellen fegyvert fogni nemcsak honvedelmi, hanem erkölcsi parancs is.

Mivel pedig történelmi kémregényt tart kezében az olvasó, nemcsak információkban, hanem izgalmakban, kalandokban is bőségesen részesülni fog.

82,— Ft